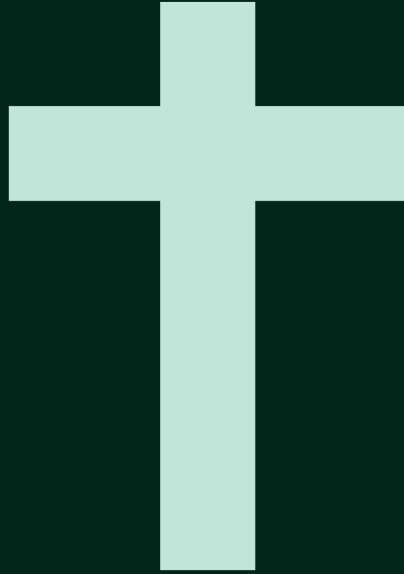

Mpohwoe Hungkuno
Songofoho

The New Testament and Genesis in the *Safeyoka*
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of
Papua New Guinea

Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

FRT	1
Mat+yu	3
Mak	89
Luk	141
Joun	241
Apousel	315
Loum	393
1 Koulin	440
2 Koulin	488
Ngkolesiya	517
Efesos	532
Filipai	546
Koulousi	557
1 Tesolounika	567
2 Tesolounika	576
1 Timouti	581
2 Timouti	595
Taitas	604
Filemoun	610
Hip+lu	613
Jem+s	646
1 Pita	657
2 Pita	670
1 Joun	678
2 Joun	687
3 Joun	689
Jut	691
Toho Wojo Honajo Hungkuno	695

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Safeyoka long
Niugini

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of
 Papua New Guinea
 [apz]

© 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print Publisher, 1988 by Dorothy West Weimer Memorial Fund and Wold
 Home Bible League

Web version
 © 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>*.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

Matiyu
Olo Hungkuno Wopingo loso Matiyu
Mti'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo aho hufa'uhopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Matiyu mti'mokumentisofoho. Oso Matiyu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Matiyu huhwo sohwo simo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Matiyumo ulimento, Kiko ngkimo tifi nn'ngkape. Jisas ose ulahon'ngki Matiyu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisasi'mo in'ngkamentisofoho. Tifi Matiyu Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. (Oso hungkuno hiso Matiyu sohe engo 9 hon'ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso simo'mo mti'mokumentisofoho. Tifi Matiyu'nji Luki'nji mti'mokumentisoyefoho. Oso'no Makiye hungkuno pi'ningo fehohnjoso Matiyuye hungkunomo weho. Simo'mo a'amu toho wojo l'imotofo sohwa ole l'imentohofi *Mesaiya* ifaweneponoho. Ose l'imentohofi so'no a'amu Jutaso nohontohumentan'ngkofi olo iyoswo loso Matiyu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ul'monto mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Matiyu kako a'amu Juta Jisasi'mo in'ngkamentohofi somo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo mti'mokiyoso Ngkilik hungkunomo mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Matiyu mti'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap'ngo neso olenoho. Nakwo atofu l'hwasi huno syaf'siyiyoso Matiyu kako olo iyoswo loso t'hwamne'no mti'mokumentisoto. Oso'no Matiyu kako a'amu Jutaso atofu l'kuji Jisasi'mo in'ngkafitnne'ento mti'mokumentiso kalohi nakwo atofu l'hwasi Jisasi'mo un'ngkohwano.

Jisas Kilaisiye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)

¹ Olo a'amu lohwa Jisas Kilaisiye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Apiloham'njiye temtitofu mta'ango hweho.

² Apiloham sohwo Aisakiye kan'ngkwohweho.
 Aisak sohwo Jekoupiye kan'ngkwohweho.

Jekoup sohwo Juta'nji homn'ngkwa'wehwosanjiye kan'ngkwohweho.

³ Juta sohwo kako Pelesi'nji Sela'njiye kan'ngkwohweho. Sikoe kona'wohisi Temafoho.

Peles sohwo Hesilouniye kan'ngkwohweho.

Hesiloun sohwo Lamiye kan'ngkwohweho.

⁴ Lam sohwo Aminotapiye kan'ngkwohweho.

Aminotap sohwo Nasouniye kan'ngkwohweho.

Nasoun sohwo Salimouniye kan'ngkwohweho.

⁵ Salimoun sohwo Mpouasiye kan'ngkwohweho.

Mpouasiye kona'wohisi Lehapiyoho.

Mpouas sohwo Oupetiye kan'ngkwohweho. Oupetiye kona'wohisi Lutiyoho.

Oupet sohwo Jesiye kaningkwowheho.

⁶ Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefitiye kaningkwowheho.

Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun tipema'mentisofoho.

⁷ Soulomoun sohwo Leyapouamiye kaningkwowheho.

Leyapouam sohwo Apiyafe kaningkwowheho.

Apiya sohwo Asafe kaningkwowheho.

⁸ Asa sohwo Jehousofatiye kaningkwowheho.

Jehousofat sohwo Joulamiye kaningkwowheho.

Joulam sohwo Usiyafe kaningkwowheho.

⁹ Usiya sohwo Joutamiye kaningkwowheho.

Joutam sohwo Ehasiye kaningkwowheho.

Ehas sohwo Hesekiyafe kaningkwowheho.

¹⁰ Hesekiya sohwo Monaseye kaningkwowheho.

Monase sohwo Emouniye kaningkwowheho.

Emoun sohwo Jousaiyafe kaningkwowheho.

¹¹ Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homningkwa'wehwosanjiye kaningkwowheho. Hohosohonta a'amu Mpapilounnta'angoso a'amu Isilael somo impe intofontifi ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.

¹² Mpapiloun ne'no motawo'mentohofoho sohonta Jekounaiya sohwo Siyal+tiyel+ye kaningkwowheho imo'n+mentisofoho.

Siyal+tiyel sohwo Selopapeliye kaningkwowheho.

¹³ Selepapel sohwo Apiyoutife kaningkwowheho.

Apiyout sohwo Elaiyakimiye kaningkwowheho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kaningkwowheho.

¹⁴ Esou sohwo Satoukiye kaningkwowheho.

Satouk sohwo Ekimiye kaningkwowheho.

Ekim sohwo Elaiyat+ye kaningkwowheho.

¹⁵ Elaiyat sohwo Eleyasafe kaningkwowheho.

Eleyasa sohwo Mataniye kaningkwowheho.

Matan sohwo Jekoup+ye kaningkwowheho.

¹⁶ Jekoup sohwo Jousepiye kaningkwowheho.

Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisasi mo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hofi'ko yofe Kilaisiyoho mul+mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo Anitu uhwasopento nakwoe hwaho lopono uhwat+mentisofoho.

¹⁷ Apiloham kakoe imuso hofi'ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Ntefit imo'n+mentisofoho. Ntefitiye imuso hofi'ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi a'amu Isilael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hofi'ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Jisas Kilais imo'n+mentisofoho.

Maliya Jisas Kilaisi mo aswo ma'mentisofoho.

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Olo hungkuno Jisas Kilais imo'n+mentisofoho so'noyolohoso ole, Jousep Jisasiye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya simo Anituye Towahunu mta'ango imo'n+mentisofoho.

¹⁹ Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wopingo'nohino hweho. Jousep ole syafihu'mento, Maliya won+mango unonoho. Ose syafisyonto olo

hungkuno hiloso hiyaso waweno syafihu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamtihupo'mo.

²⁰ Oso hiso'no ko syafisyonto wojo honingkanimentisoso a'amu Anitu mta'ango sohwo kakimo u'manto ulimento, Jousep, Ntefitiye imu sohwo, kiko ape Maliya mayoso'no iyoho kiningkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe simehomo mehomi nto imo'nimaho. Oso hiso Anituye Towahuno uyimaso hweho.

²¹ Maliya hwomu nomahwoso'no kiko yofe ole muso, Jisasiyoho. Yofe hwapingoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaofihwosi asomo utimayo'ne hweho. Ose ulimentisofoho.

²² Hohonta Anitu hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahonngki kako a'amumo ulimojo sohwo kako hungkuno hiso mtimokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imo'nimentisofoho.

²³ Ole mtimokumento, Upa'nimno. Ape sijo wopingosi hwehwo momasosi kako simeho imoningkuhwosi hwomu nomaniyoho.

Hwomu huhwo sohwo ole mulifitnnefo Imaniwel.

Yofe hwapingoso ole, Mpohwo Anitu nakwo'nji humayo'nefoho.

²⁴ Jousep oso wojo hiso honingkanonto nolikafonto a'amu Anitu mta'ango sohwoe hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho.

²⁵ I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahonngki Jousep hwomu huhwo sohomo yofe Jisasiyoho mulimentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo Anituye hungkuno mupa'nyo mofehi'nyo si'mofapiso'mjo sohwa Jisasi'mo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetilehem sopo Maliya Jisasi'mo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofokengo mta'ango fihwa hofiko hwaho mofehi'nyo si'mofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonontifi huno engo tipema'mentohofofohwa Jerusalem si'mofapontifi a'amu sohwo ulimentohofi,

² Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imoningkohoho. Oso huhwo sohwo ntimo humaho. Kakoe sikuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo si'mofapiso sohohnta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofone pihwono.

³ Ose ulahonngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jerusalem humamotofoso nupa'nontifi yomo engo imentohofofoho.

⁴ Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanjimo johu ulonto ulohonmento, Kilais hwe Anitu uhwasopento nakwoe hwahopono uhwatimentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango ntipo u'mofapmmontolo.

⁵ Ose ulahonngki ulimentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpetilehemnoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwa ole mtimokumentohofi,

⁶ U, Mpetilehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.

O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Isilael somo mokosyohumane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.

Hohonta ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁷ Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'ango sohwanne'no joho hiyaso lutimanto Helouti'nji uhu'mokontifi Helout hwe huhwo sohwo hntokwaliyo hiso i'mofapmentiso sikuno so'no ulohonimentisofoho.

⁸ Ulohoningkahonngki hofiko Heloutimo hungkuno asomo ulahonngkofi Helout ulimanto, Sekwo ango Mpetilehem sopo nowekuji hafihafe fitipmno. Sekwo notipemafikuji hungkuno hiso ngkiyepono wapon. Ngko nupa'nimo kakine'no hwomtame uloho'mne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpetilehemne'no luhwatimentisofoho.

⁹ Oseso hofiko Heloutiye hungkuno upa'nontifi umentohofofoho. Nowentanngkofi hntokwaliyoso hofikoe angopo uhwonimentohofoho hiso apa'no i'mofaponto hofikimo simo'mo upeehonngki hofiko tifi iningkamentohofofoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo antife sopo limentisofoho.

¹⁰ Hofiko hntokwaliyo hiso uhwonontifi yomo yontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho.

¹¹ Simeho wopingo umo'ningkahonngki hofiko ango homo somo noswontifi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'inta'imo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho. Hofikoe ipofa nofijontifi yo'mayo wonyoangkafo hamniyoho engo mpe iyo so'no uyimentohofofoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso hwamno pa'nyo akino wopingo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyo'nji uyimentohofofoho.

¹² Oso hohosohonta hofiko wojo honingkanimentohofoso Anitu ulimanto, Sekwo Heloutiyepono asomo nukutoho. Ose honingkanontifi hofiko honingkanano nom'nemo ikitokwawentifi hofikoe angopono umentohofofoho.

Jousep'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

¹³ Nohumpeehonngkofi Jousep huhwo kako wojo honingkanimentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousepimo u'manto ulimanto, Kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentanngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangku hungkuno apa'no wakilmonnoho. Hwapingoso Helout jije hwomu sohomo wofonjahumonto tipeelofoho.

¹⁴ Ose ulahonngki Jousep oso sikwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womentohofofoho.

¹⁵ Jousep hwaho Ijip sopo nohumentanngki Helout poyo pe'nimentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo Anitu uyahonngki limojo sohwo mt'i'mokumentiso hiso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

Nje hwomu Ijip nohumentanngki lutima'mentohefoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'nimentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwo hungkuno ulahonngki hwomu milongo pi'ningo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

¹⁶ A'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'n'ingo sohwa Heloutiye hungkuno mehomi songo imo'n'ingkiso'lenoho ngkimo ntohampno, ose ulimentiso somo hwe huhwo sohwa tifi min'ingkayo'njo yahon'ingkofo Helout nupa'nonto simeho tohino umn'imentisofoho. Simeho tohino umn'imentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwamo ango Mpetilehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon'ingki hofiko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwap'ingoso hwe hntokwaliyo uhwon'imentohofoho sohwa ole ulimentohofi, Hntokwaliyo hiso simo'mo imo'n'ingkahon'ingki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ulimentohofofoho.

¹⁷ Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojo sohwo mti'mokumentisoso ne imo'n'imentisofoho.

¹⁸ Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpetilehem mofone sopo mampaho ho'n'imentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'n'imentiso'maho.

Jekoupiye ape Lesel kakoe imuso hofikoe mehomi sohwamne'no humotaho lalokwofo.

Hofikoe simeho wop'ingo apa'no mmo'nonehoho.

Hofikoe mehomi nihu'nahone poyo imo'n'ingkahon'ingki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mti'mokumentisofoho.

Jousepi'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip uliko'mantifi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmentohofofoho.

¹⁹ Hwangku Helout poyo pe'n'ingkahon'ingki a'amu Anitu mta'ango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumentan'ingki i'mofaponto Jousepimo wojo'mo ulimento.

²⁰ Nolikafohoji kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Isilael sopone'no asomo fiwan'imno. A'amu hopi'nono mehomi wofonjosityantifi imentohofoho sohwa poyo moi'wonoho.

²¹ Ose ulahon'ingki Jousep nolikafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Isilael sopo ne'no asomo womentohofofoho.

²² Jousepi'montohwa nowentifi upa'n'imentohofoso hwe Akelaus sohwo kan'ingkwohwo Heloutiye yofe engo nto ma'maho. Ose upa'nonto iyoho un'ingkahon'ingki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo hon'ingkan'imentisoso Anitu Jousepimo hungkuno nom'ne ulahon'ingki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

²³ Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojo sohwo mti'mokumentisoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiso ole,

Hwe Nasaletnnta'ango hweho wolantifeho, limentisofoho.

3

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho.
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)*

¹ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo.

² Ole ulim ento, Sekwoe honing kano wonyoso hohujo fikin jaopmno. Simeho fiwolo'mokumno. Anituye sikuno nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose lutihwamentisofoho.

³ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo Jounimne'no olo hungkuno hohonta mtimokumentisofoho. Hungkuno hiso ole,

Upa'nimno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nim ento,

Hwe Engo sohumne'no honing kano ito'no fesyohumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no honing kano hiso ito'no mihwatimno.

⁴ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji mtimokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'nimentisofoho. Kako kusimo'nji wosopayo time mijo'ntnnohini nimajo hweho.

⁵ Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan tifo nesoponjo so'nji hofiko Jounimo u'ma'mentohofofoho.

⁶ A'amu hiso hofikoe wonyo yoloho lijwaofahonngkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁷ A'amu Falisi pi'nango sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji hofiko mijo wokiyonemano lontifi nopahonngkofi Joun nuhwononto ulim ento, Sekwo homa mehomi soku, tihwo selimasoto. Anitu a'amufe wonyo honing kano somne'no tohino mikunimposo uyo somne'no iwaho fiyimno. Ose tihwo selahonngki nimahofokulo.

⁸ Sekwoe honing kano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lifijo'manji e'wano wopingo'nohini utihwa'nyopo fiyimno.

⁹ Sekwoe simeho mo'mo ole syafisyikutoho. Nakwo Apilohamiye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohningkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apilohamiye imuhwa wamtimokumo loso'manji kako hopoen wamtimokumontono.

¹⁰ Anitu kako iyomo mingo lofo'ne iwa'mingo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wopingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹¹ A'amuso hofikoe honing kano wonyomne'no simeho tango umningkahonngki nihu'nahone hohujo ikinjafofoso somo ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'nngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'le hwaho lopo weho. Hwe tiffinjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo niyakolofonefoho. Kakoe yofe engo mikunimposo so'no ngko sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹² Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahomo mno ijihwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontono. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sijiwo'nngkiso somo woho'nae'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili uliko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyonimano lonto Jounimo u'ma'mentisofoho.

¹⁴ Nu'mahonngki Joun ulim ento, O'o, kiko ngkimo mijo kiyonimayoso hoponoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.

¹⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'lo, k'iko mijo kiyon'imayo so'no nekwo ole yasoso An'ituye hon'ngkano lakisiyo imentohoho somo imokiyoso hoponoho. Oseso Joun kakoe hungkunomo t'ifi in'ngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁶ Mijo kiyomahon'ngki Jisas mijomo kunto'no ul'iko'manto s'imentisofoho. Nosahon'ngki ahwomo mtampo lohofahon'ngki uhwon'mentisoso An'ituye Towahuno y'ihufo ntolofiyo hopa imo'nonto Jisas'imo wekehumapmmentisofoho.

¹⁷ Mampaho ahwomo mta'ni ho'n'imento, Olo nje Hwomu hweho. Ngko s'imeho wop'ingo m'ikun'imposo uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop'ingo iwo'n'ngkiso so'no nje s'imeho wop'ingo n'imo'nantofoho.

4

Seten Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho. (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Oso hohosohonta An'ituye Towahuno Wop'ingo Jisas'imo hwaho a'amu mohumunyopono ipemotas'imentisofoho. Osopo Seten Jisas'imo hon'ngkano wonyo imokiyo'ne yamofo uloho'mentisofoho.

² Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto wopayo manyo'njo nohumentan'ngki mofehi'nyo *fouti* (40) s'ikuno *fouti* (40) uyakolofahon'ngki Jisas mijoho engo umentisofoho.

³ Jisas mijoho'no nohumentan'ngki Seten i'mofaponto ul'imento, K'iko An'ituye Hwomu Nehwos'i'manji olo sojo pi'n'nggo lomo hungkuno ulohoj'no wosopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, An'ituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho. O'lo, a'amu An'ituye hungkuno hopi'nonohinomne'no syaf'isy'wo'n'ngkohofoso oso hof'ikoe huyo'mango songo humayo'nefoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'imo pone wop'ingo pone'no ipemotasonto An'ituye tajo ango engo ant'ife yokintahopo uhumajonto

⁶ ul'imento, K'iko An'ituye Hwomu hwos'i'manji k'iko olopo nta'ni fil'ikofamofo. Ose ul'kwato lohofonto ul'imento, An'ituye hungkuno nal'wo'n'ngki,

An'itu kakoe a'amu ahwomomjo sohwo k'ikimne'no ul'hwoso'no hof'iko j'ije ahomo kumakukuji j'ije s'ifemo sojo mentofomatnnehino. Tohino momatnnohino.

⁷ Seten ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Nom'ne ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso ole, K'iko j'ije Hwe Engo An'itu sohomo yamofo nulohofohotoho. K'iko j'ije hunomnohini in'ngkuso'manji ole syaf'isy'kutoho. An'itu won'ikomosyohumamtonoho. Ose syaf'isy'kutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'imo hwof'iki'nyo yokintaho engo sopone'no ut'imasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisas'imo ut'ihwamentisofoho.

⁹ Ose ut'ihwanto ul'imento, K'iko ngkine'no hwomtame ntohofohoji j'ije s'imeho ntapisoso yo'mayo uhwon'alokunoso wokijapmmonnoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, K'iko i'waho ntohoho. Kengopono f'iwano. An'ituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, K'iko j'ije Hwe Engo An'itu kakine'nohini hwomtame ulohoho. Kakine'nohini syoho ulohofiyo.

Ose ulimentisofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Seten Jisasimo uliko'mahon'ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mantifi Jisasimo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² A'amu fihwa hofiko Jounimo impo'angomo intofahumentohofoho so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

¹³ Kako ango Nasalet uliko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mit'mom'ngoponoho. A'amu Sepiyulan'nji Napitalai'njiye imu sofe hwahoponoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt'i'mokumentisoso hohosohonta ne imo'nimentisofoho. Ole mt'i'mokumento,

¹⁵ Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom'ngopo hwaho Sepiyulan'nji Napitalai'nji hi'njoponoho.

A'amu temtitofoho kengo Anituye hungkuno mupa'nimmotofoho sofeponoho.

¹⁶ Hofiko sikwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon'fitnnefoho. A'amu sikwo'mjoho so'mo we'enepe ni'hu'nahone wape'nano likuji yontan'ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwoe hon'ngkano wonyo somta'ni fiwolo'mokumno. Anitu nemokosyohumayo sohwoe sikuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inaniku syoho'njo sohwo kakimo tifi in'ngkayo'ne joho ulimentisofoho.

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

¹⁸ Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo sopo nowento hwe hufa'u inaniku syoho'njo siko'nikwa'imo uhwon'mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Entilu'njoho. Saimouniye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inaniku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki u'ma'mentisofoho. Inaniku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁹ Nu'manto ulimento, Siko tifi nn'ngkapinyo. Siko inaniku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso Anitumne'no a'amu mayo'ne wolosetihwamo.

²⁰ Ose ulahon'ngki sikoe inaniku ho'yo komo'no nuliko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

²¹ Nowentifi Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'njimo uhwon'mentisoso siko ham'ngkwowho Sepeti'nji yofayokinomo nohumantifi inaniku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwononto joho ulahon'ngki

²² siko hom'ngkwowho'nji yofayokino'nji komo'no uliko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas Anituye hungkuno a'amu somo lutihwanto a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

(Luk 6:17-19)

²³ Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hofikoe tajo ango somo Anituye hungkuno so'nji Anitu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lutihwamojofoho. Kako nolutihwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumajo somo wop'ngo umokumentisofoho.

²⁴ Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo ho'n'i mentisofoho. A'amu hiso nupa'nontifi a'amu yo'mayo tango'njo mnokino'njo somo Jisasiyepono ipemotapmmentohofofoho. A'amu towahunu wonyo'njo so'nji a'amu nop+wasyontifi yomo yomo iwo'n'ngkohoho so'nji a'amu sife aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotopahon'ngkofi Jisas wop'ingo umokumentisofoho.

²⁵ Wop'ingo umokahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo Jisasi mo in'ngkamentohofofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'n'ngoso in'ngkamentohofofoho.

5

Jisas hwofiki'nyopo a'amumo hungkuno uli mentisofoho.

¹ A'amu pi'n'ngo engo uhu'mokontan'ngkofi Jisas nuhwononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentan'ngki inomokomoyo sohwa nu'mahon'ngkofi

² Jisas kakoe hungkuno ole lut'hwamento, Anitu a'amumo mokosyohu-mayoso olenoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo somne'no hungkuno uyimentisifoho. (Luk 6:20-23)

³ A'amu fiso Anitune'no huno engo muyo'njoso hofiko Anitumne'no huno wop'ingo wotipemano lifijo'manji hofiko simeho wop'ingo umo'nono. Anitu hofikimo umokosyohumayo hweho.

⁴ A'amu simeho tango'njo humalofoso simeho wop'ingo umo'nono Anitu kako oso a'amu somo simeho wop'ingo umokumontonoho.

⁵ A'amu fiso hofikoe yofemo monje yahinontifi Anituye yofe ho'nomalokwofoso simeho wop'ingo umo'nono. Yo'mayo wop'ingo Anitu wosejapmmo uli mentisoso hofiko'nefoho.

⁶ A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umo'nyo hopaso a'amu Anituye hon'ngkano wop'ingomne'no hi umo'noso'manji oso hisomo Anitu kakoe hungkuno hisofe simehomo wopayo simeho hopaso uhnnimontonoho. Oseso hofikoe simeho wop'ingo umo'nono.

⁷ A'amu fiso nom'ne a'amu hofikimo wonyo ulohofiwon'ngkohoho somne'no hitoho ulofahon'ngki wop'ingo'nohini ulohofiwon'ngkohofoso simeho wop'ingo umo'nono. Oso'no Anitu hofikimo wop'ingo uloho'montonoho.

⁸ A'amu sife aho timo simeho haloho anga'nohino'njoso hofiko simeho wop'ingo umo'nono. Oso a'amu hiso Anitumo uhwonantifeho.

⁹ A'amu simano hintotohino'njo somo nihoholofiwon'ngkohofoso simeho pompenjiyo umone'entifi iwo'n'ngkohofoso simeho wop'ingo umo'nono. Anitu ulimontonoho, Nje mehomi kuyoho.

¹⁰ A'amu Anituye hungkunomo in'ngkayo'no syoho wop'ingo yontan'ngki a'amu nom'neso oso a'amu somo s'otofo ujo so'nji wonyo ulohofo so'no kako simeho wop'ingo umo'nono. Anitu umokosyohumamontonoho.

¹¹ Sekwo a'amu soku ngkimo tifi n'ngkawowo'n'ngkohoho so'no a'amu nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji sefotofo selohofikujo'no sekwo simeho wop'ingo wasemo'nono.

¹² Sekwo simeho wop'ingo semo'n'ngkuhwoso'no simonyo fiyimno. Sekwoe yahino wop'ingo olo hwaho lopo iwo'n'ngkohoho lo'nji ngkimo tifi n'ngkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yango ahwomomo weho. Oso sefotofiwon'ngkohoho hopaso hofiko hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki ulimotofoto somo ufoto'motofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe

yahino wop+ngo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohoho hopaso sekwo womantifeho.

Anituye a'amu neso sa'nji pomponaho'nji pa'nyofoho.
(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

¹³ Sekwo olo hwaho loponjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n+ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wop+ngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. N+hu'nahone wonyo umo'n+motonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.

¹⁴ Sekwo hwahoponjo pomponaho pa'nyo kuyoho. Antime engo hwof+ki'nyo sopenjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, uti+hwa'nyoponoho.

¹⁵ A'amu sikiloho mongkujontifeso ahwonte'mo kipitofahinyo'maho. O'o, hof+ko ijempohopo ho'nahinyofoho. Oso a'amu ango somo humafijo somo pomponaho ulohofono.

¹⁶ Olo hiloso sekwo hmmo'n+mno. Sekwoe pomponahoso a'amufe timopo wolasyono. A'amu hof+ko sekwoe hon+ngkano wop+ngomo uhwon+fijos hof+ko Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwoe yofe woho'nomantifeho.

Jisas Mouses+ye hon+ngkano hungkunomne'no ulimentisofoho.

¹⁷ Sekwo ngkine'no huno ole sey+hwoloho. Ngko Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwafe hungkuno ntnne'no wae yao'mne'nji pmmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose sey+hwoloho. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmmentohe hwon+'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne uti+hwayo'ne pmmentohefoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi wasel+imonne'no yohono. A'amu fiso oso hon+ngkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae meeofonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan+ngkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.

¹⁹ A'amu fihwo Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mt+hupesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano mt+hupe so'no lut+hwaso'manji oso a'amuso An+ituye angomo si'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. Jije yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso An+ituye hungkuno hopi'nonohino loso in+ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano wop+ngomo in+ngkayo'ne lut+hwaso'manji oso a'amuso An+ituye angomo si'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. K+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

²⁰ Sekwo upa'n+mno. Sekwoe hon+ngkano wop+ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mouses+ye hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanjiye hon+ngkano wop+ngomo muyakolofe'manji sekwo An+ituye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehoho. O'o, mango mta'nnohini liwo'n+ngkohoho soku hon+ngkano wop+ngo somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

²¹ Mouses+ye hon+ngkano hungkuno ole nto upa'n+wo'n+ngkohoho, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.

²² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no simeho tohino umnyo'eno. A'amu simeho tohino umnosohwo kako tifi no'mo Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no sifo ujo'eno. Sifo uloso sohwo kako Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwasoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako tikanomo wene hweho.

²³ Kiko tajo ango somo noswohoji jije wonyo wae yafo'ne Anitumo jomo ulimo lohoji kiko nom'ne sohumne'no kikine'no simano hintotohino umnosohwo so'no syafisyohoji

²⁴ u, kiko tajo ango somo ulikoma'hoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhuji hungkuno ito'no mihwajo. Hungkuno ito'no mihwajohosisi simeho pompengo inngkahosisi tajo ango somo asomo fusyo. Osopo Anitumo jije wonyo wae yafo'ne jomo uso.

²⁵ A'amu fihwo kikumne'no simeho tohino umnosohwo so'no kiko komo'no simeho wopingo hmnyo. A'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwapife tifo'njo sohwa nokitmafikuji impo'angomo intofakohufitnoho.

²⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Kiko impo'angoso kunto'no ulikoma'mne hwasima'ho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yomayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

²⁷ Hungkuno nom'ne nto upa'nivo'nngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno.

²⁸ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwonoto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe simeho fefoyo uyahonngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.

²⁹ Timo aho angahohnta'angoso honngkano wonyo kumokososo yomayo somo timo uhwonngkohoji huno wonyo syafihujo'manji oso hiso ni'hu'no yohotoho. Kiko wonyo iso'no'manji timo anga'no fitihwotofafo. Timo wopingo hufa'u'njo sohwo tikanomo uhnoho. O'o timo anga'nohino'nji honngkano wopingomo fiso.

³⁰ Jije aho angahohnta'ni honngkano wonyo kumokososo aho hiso hntofamo lohofohoji foho'nafo. Aho wopingo hufa'u hi'njo hwaso tikanomo uhnoho. O'o, aho anga'nohino'nji honngkano wopingomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Hungkuno nom'ne nupa'nivo'nngkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo lihwaso ape ho'nasiyo'neso iyoswo mtimokuhwaso uyono.

³² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape honngkano wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe afepe honngkano wonyo umokumontonoho. Hwapngoso ape hisi nom'ne hwe sohomo uma'nososo Anitu kako timo uhwoyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo honngkano somo mtihuposohwo so'no kako huhwo honngkano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no ulimentisofoho.

³³ Hungkuno nom'ne upa'n+iwo'n+ingkohofoso ole, Hwasyo hungkuno nom'ne'no yokintahopo ne-eso nolikutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufa'u sihune hwamne'no lohono. Ngko yo'mayo yo'mayo uyimo. Ose loso sohwo kako ito'no uyono. Hwe Engo sohwo olo hiso'no nuhwon+ingkuhwosi ito'nohini wosyafi+hu'montonoho. Ose nto upa'n+iwo'n+ingkohofofoho.

³⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no hungkuno pi'n+ingo nolikutoho. O'o, hungkuno ne'njo'nohino filimno. Sekwo a'amu yokintahoponjo sohwanne'no jije hungkuno nehopi imo'nyo'ne nulikutoho. Ni+hu'no nijwo'eno. O'o, yo'mayo ahwomomjo sohwanne'no nolikutoho. Ahwomoso Anituye epohumayofoho. Osopo yo'mayoso mokosyohumawo'n+ingkisoponoho.

³⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, hwahoso Anituye epohumayo sife ho'nasiyo'nefoho. Olopo yo'mayoso mokosyohumawo'n+ingkisoponoho. Sekwo Jerusalemne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, Jerusalem sopo Anituye angoponoho.

³⁶ Sekwo sekwoe mnokinomne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nolikutoho. O'o, sekwoe mijiyo halojo wofokafono. Sikwo'mno wofokafono, lisoso halojo wofoka'montolaho. Sikwo'mno wofoka'montolaho. Awonoho.

³⁷ Oso'no sekwo hungkuno ne'njo'nohino ulimno. Eno, eso'nji Awonoho, eso'nji oso'nohinoho. Hungkuno nom'neso hwe wonyo Seten mta'ango linyofoho.

Jisas yahino wonyo a'amumo asomo ulohof'eno ulimentisofoho.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Hungkuno nom'ne nto upa'n+iwo'n+ingkohofoso ole, Hwe fihwo jije timomo wonyo kumokososo kiko kakoe timo wonyo umojo. Hwe fihwo jije mango fonjokujakumofososo kiko kakoe mangomo fonjokul+pijafo.

³⁹ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo iloj+mofe'eno. O'o, awonoho. Hwe fihwo kako jije manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo uti+hwaho. Osopo wakuposono.

⁴⁰ Hwe fihwo kikine'no hungkuno hi'njo sohwo jije manji'mofo woma'mo lososo osohumo jije manji'mofo'nji sife manji'mofo ntnne'no uyo.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo fihwo kako sekwo'nji hano ho'yango'nji tifo lopo wemoyano selososo sekwo hano sawemo spono fisimno.

⁴² Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yo'mayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe yo'mayoso uyimno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe ho'yango yo'mayoso nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinj+mofikutoho.

Jisas mango hwamne'no simeho umo'nyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Hungkuno nom'ne nto upa'n+iwo'n+ingkohofoso ole, A'amu sekwo'njo mofone sopo humalofo somo simeho umo'nyo'ne uyimno. I oso'no sekwo mango hwamo simeho umo'nyo'ne ukutoho.

⁴⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe mango hwamo simeho umo'nyo'ne ufijosos a'amu wonyo selohof+iwo'n+ingkohofosomne'no Mpohumo jomo ulimno.

⁴⁵ Ose ifijo so'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe yahinomo un+ingkwantifeho. Anitu kakoe mofehi'nyoso a'amu wop+ingo'nji

wonyo'nji humalofu somo ulono lonto uy+wo'n+ngkiso hweho. A'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hon+ngkano ito'no min+ngkayo'njo somo ifoyo wosapijono lahon+ngki syuwo'n+ngkohoho.

⁴⁶ Sekwo a'amu simeho umo'nyo'ne sejap+wo'n+ngkohoho osomne'nohini simeho umo'nyo'ne uy+ifijoso An+tu kako wop+ngo peho'no wosejapmmon-tolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njosu ose iwo'n+ngkohofofoho.

⁴⁷ Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wop+ngo uwo'n+ngkohoho so'no sekwoe hon+ngkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumu Mpohwo An+tu min+ngkayo'njo hi ose iwo'n+ngkohofofoho.

⁴⁸ I oso'no sekwoe Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'n+imno. Sekwo a'amu wop+ngo'nji wonyo'njo somo wop+ngo ulo-hof+kujo'no An+tu kako humaso hopa fehummamno.

6

Jisas a'amumu ufo'mayo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

¹ Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiy+imno. Sekwo yahino wop+ngo wop+ngoso a'amu wonahon+fe likuji ikutoho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo sekumu oso hiso'no wop+ngo mosejape'njo uy+imntonoho.

² Sekwo a'amu umofonyo iwo'n+ngkohoho somo yo'mayo uyano lifijo'manji e'wano, hiyaso uy+imno. A'amu mango'nohinoso wonahon+fe lont+fi An+tu taje angonjo sopo hon+ngkano uti+hwa'nyopo iwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko hwe moya'mi nakwoe yofe woho'nonemap+fe lont+fi iwo'n+ngkohofofoho. Upa'n+imno. Oso a'amu hiso nom'ne wop+ngoso An+tu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjosu hof+ko yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahofu. Hof+ko nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyofo.

³ Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano lifijo'manji e'wano noho ufo'mapmno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnnoho. Masehon+fitnnehofo.

⁴ O'o, hiyaso fiy+imno. Yo'mayo wop+ngo hiyaso iwo'n+ngkohoho so'no Mpohwo An+tu kako nosehon+ngkuhwosi wop+ngo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumu jomo ujo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Luk 11:2-4)

⁵ Sekwo Mpohumu jomo ulano likuji sekwo a'amu mango'nohinosofe yahinomu in+ngkakutoho. O'o, hof+ko a'amu wonepa'n+fe lont+fi An+tu taje angonjo hon+ngkano mom+ngo engo sopo lohofont+fi uliwo'n+ngkohofofoho. Upa'n+imno. Oso hiso'no a'amuso hof+ko yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahofu.

⁶ I oseso k+ko sohwo An+tu jomo ul+mo lohoji k+ko'nohini j+je angomu swohoji angu hoku'yoso pi+jwasyofoji j+je Mpohumu jomu uso. Kako oso angu hiyaso so'mo k+ko'nji humaho. J+je Mpohwo osopo kohon+ngkuhwosi yo'mayoso wokijapmmontonoho.

⁷ K+ko Mpohumu jomu ul+mo lohoji osohonta hungkuno pi'n+ngo engo liwo'n+ngkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu An+tu ne sohune'no huno muyo'njosu hof+ko hwasyo an+tu sohwo hungkuno pi'n+ngo engo uliwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko huno ole, Nakwo hungkuno pi'n+ngo engo uli+hwasu nakwoe an+tu sohwo kako nonepa'n+ngkuhwosi wonejapmmontonoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

⁹ Sekwo Mpohumo ole ulimno.

Nakwoe Mpohwo sohwo, kiko ahwomomo humahnno.

Nakwo jije yofe wopingo'nohinoso ne'no nowentihwonefoho.

¹⁰ Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono.

Jije hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kininkawowo'ninkohoho hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokinkingopano.

¹¹ Olo sikuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.

¹² Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofwo'ninkohoho sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamofe.

¹³ Kiko nakumo yamofe nalohofe somo nonehumajohotoho.

O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofe'ne fonejape.

[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwapingo hwosoho. Pomponaho ne somo humahnno hwosoho.

Ne'nohinoso nowentihwonefoho. Hungkuno nehopeho.]

¹⁴ Upa'nimno. Sekwo a'amu wonyo selohofe sofe wonyoso ni'hu'nahone hohujo hohnta'ne meho'nafikujo'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesemo'mtonoho.

¹⁵ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni momoho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo Anitu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofonehoho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji Mpohune'no huno anga'nohinoso so'no wopayo manyo'njo nohumentaninkuji sekwo a'amu mango'nohinoso simano wonyo ikin'wo'ninkohoho hopa humafikutoho. O'o, hofikoe simano wonyo ikinyoso a'amu wonahonifentifi a'amu wopingofoho wonalife nolontifi iwo'ninkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hofikoe yofe'nohini ho'nomayo'ne iwo'ninkohofofoho. Oso'no hofikoe yofe nto ho'noma'mentohoho so'no hofikoe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauryoho.

¹⁷ O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humafikuji sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'ninkuji sekwoe simanomo mijo fiyatiku'nimno.

¹⁸ Ose ikuji a'amu nom'neso kiko manyo'njo humentaninkijo so'no hofiko huno muyonehoho. O'o, kiko yo'mayo hiyaso'mo iwo'ninkinoso jije Mpohwo a'amu muhwonyo'njo sohwo kako'nohini kohoninkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yango hu'meesiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yango wopingoso nohu'meesyikutoho. O'o, olo hwaho loponjo nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohofhwosi ho'yangoso wonyo umo'nimntonoho. Oseso a'amu hufo'nohinoso y'wo'ninkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyantifeho.

²⁰ Oso'no sekwoe ho'yango ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho mifulohofonehoho. A'amu hufo mifitnehoho.

²¹ Ango jije ho'yango yo'mayo wopingo wojo sopo jije simoho hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 11:34-36)

²² Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo.

²³ Timo pi'ningo'manji sikwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo pompohahopo humalofo soku yahino pi'ningo pi'ningo mafikuji apa'no sikwo'mjoho'mo fosyohumafikutoho. Ose ifijo'manji jije hunomo nihu'no sikwo'mjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyonehoho.
(Luk 16:13)

²⁴ Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso'nanji syoho ulohofiyoso sohwo kako hwe engo fihumo simeho wopingo uyihwosi nom'nihune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ingkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo kemokosyohumahojoso kiko syoho ito'no mihnnehino.

Jisas yo'mayoso hi umo'nyo so'no huno pi'ningo engo syafisiyone hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 12:22-31)

²⁵ Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohumayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikujole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'ningo engo syafisyikujole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinimonto. Nakwo songo humalohwoneso wopayo'nohini nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no manji'mofoyo'ne'nohinotaho. Awonoho.

²⁶ Sekwo yihufo somo uhwonimno. Hofiko wopuyo hul'wo'n'ingkohofomaho. Hofiko wopayo ango somo wopayo momehu'meesy'wo'n'ingkohoyohofofoho. O'o, sen'ingkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uy'wo'n'ingkohoho. Sekwo Mpohwo Anitu yihufo sokinjo somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wopingo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.

²⁷ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'ningo pi'ningo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokinimne'no yohoho lososo ne umo'n'imontolo. Awonoho.

²⁸ Oseso sekwo hwapife nem'no manji'mofoyo'mayo somne'no huno pi'ningo engo peho'ne syafisy'wo'n'ingkohoho. Sekwo wokoso fofoso'no huno fisyafihupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko ne yo'mayoso mojiyof'wo'n'ingkiyohoho.

²⁹ I oso'no ole woselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulo-moun hamniyoho hwapingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkofoyo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofowe'e somo muyakolofonehoho.

³⁰ Ou, oso wokoso fofoso sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ingkanta a'amu nolofekujito homo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofoso Anitu wonyoangkafo mt'i'mokuwo'n'ingkiso somo uhwonontaneso wopingofoho l'wo'n'ingkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo

hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

³¹ Oso'no sekwo huno pi'ningo engo syafisyikutoho. Sekwo ole likutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwapife peho yanehwono. Ose likutoho.

³² Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'ningo pi'ningo syafisyiwo'n'ngkohoho. I oso'no sekwo Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopingo wosemokosyohumamontonoho.

³³ I simo'mo Anitu semokosyohumayo so'nji kakoe hon'ngkano wopingo'ntnno huno fisyafisyiwo'n'ngkuno. Oso'no syafisyiwo'n'ngkuji Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

³⁴ Oso'no yo'mayo mo'n'ngkajo somne'no huno syafisiye'eno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofapiwo'n'ngkisofoho. Mo'n'ngkajo sikuno sohwo tangoso mo'n'ngka'nefoho. Olo sikuno lomo i'mofaposo tangoso olo sikuno lomnefoho.

7

Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohoho'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofikuji wonyofoho nulikutoho. Ose ifijo'manji Anitu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho.

² Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohofiwo'n'ngkohoho so'no oso pa'nyoso Anitu waseloho'montonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wo'n'ngkohoho hopaso Anitu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³ Kiko jije hnn'ngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwon'alokuno. I jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kiko huno makiyotaho. Kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso momeho'namo'nyo sohwoosi

⁴ kiko jije hnn'ngkwa'wehumo ole pone'no ulalokuno. Ngko jije timomo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi uyimonto.

⁵ Kiko mango'nohino hwosoho. Simo'mo kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko timo ito'no uhwon'ngkohoji hwangku jije hnn'ngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

⁶ A'amu hon'ngkano wonyo'njo siwojo pa'nyo somo Anituye hungkuno wopingoso nolutihwafikutoho. Lutihwafijo'manji hofiko ikinjaofikuji woselantifeho. Sekwo sekwoe nijwo yo'mayo wopingoso hwahomo ho'nahufijo'manji yahu hwotoho hulimo lififitnnoho. Oso pa'nyo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somo Anituye hungkuno nulikutoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:9-13)

⁷ Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayo wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentan'ngkuji sekwo oso hiso uhwonantifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ng fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

8 A'amu hopi'nonohinoso Anitumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwaningo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

9 Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kaningkwohumo wopayo ntape ulososo kaningkwohwo sojo uyimtolaho. Awonoho.

10 Ou, hwomu fihwo kaningkwohumo inaniku ntape ulososo kaningkwohwo homa wonyo umtolaho. O'awonoho.

11 Oseso sekwo honingkanano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo yo'mayo wopingo'nohini uyiwon'ningkohofoso so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe seningkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohumo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno wopingoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.

12 A'amu nom'neso sekumo wopingo wonalohopife semo'ningkiso'manji e'wa, sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijoso Mousesiye honingkanano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofoso sohwanjiye hungkuno hwapingo somo uningkwantifeho.

Jisas ango songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulimentisofoho.
(Luk 13:24)

13 Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne honingkanano engofoho. Oso honingkanano engo homo somo a'amu piningo engoso tifi iningkwowalokwofo.

14 Honingkanano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso engo'maho. Olo honingkanano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso honingkanano somo wotipemantife'no yalokwofoso tifi iningkwowalokwofo. Oso hoku'yo we'e homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno limentisofoho.
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

15 Sekwo A'amu Anituye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji mesyilutihwayo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Oso a'amu hiso hofikoe a'apaho sohohnta'ni wopingofoho. I simeho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofiko siwojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo wosemokantife'no yalokwofo.

16 Yo'mayo honingkanano imofiwon'ningkohofoso sekwo uhwonifijoso hofikoe hwapingoso huno waseyono. Kiko iyo hiyayo yongo'njo nontimjoso ipisayo me'wampe'njo wamjimtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe iyo nontimo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo ane'njo pa'nyoso a'amu honingkanano wonyo'njo somta'ni hungkuno wopingo upo'nantantaho. Awonoho.

17 Oso pa'nyoso iyo wopingoso ipisayo wopingo unto'nimontonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo unto'nimontonoho.

18 Iyo wopingoso ipisayo wonyo unto'nimonto'maho. Iyo wonyoso ipisayo wopingo unto'nimonto'maho.

19 Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofiko nolofekuji tohomo wolofefantifeho.

20 Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosofe honingkanano uhwoningkuji hofikoe hwapingoso sekwo huno waseyono. Setenyefoho.

21 Sekwo huno ole syafisyikutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngkimo ole ntwo'ningkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose

ntiwo'n'ingkohofoso Anitu mokosyohumaso angoso sopo nohufitnnefoho. Ose syafisyikutoho. Nihu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tifi in'ingkaweso sohwo kako Anitu mokosyohumaso angoso notipihwononefoho.

²² Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo hwe moya'mi pi'n'ingo engoso ole ntifitnnefoho, Hwe Engo sohwo, nakwo a'amu somo jije hungkuno wop'ingo luti'hwawo'n'ingkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo jije yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaofiwo'n'ingkuhwonefoho. Nakwo jije yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo uti'hwawo'ne iwo'n'ingkuhwone'nwoho.

²³ Ose ntifijoso ole ulimnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumafikutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas angoso mojosu yahino hufawuyo so'no ulimentisofoho.

(Luk 6:47-49)

²⁴ A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi in'ingkaweso sohwo kako hwe huno wop'ingo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako angoso hwahowop'ingopomolinyo hweho.

²⁵ Angoso wop'ingopomolalahon'ingki ifoyosyonto mijosu ifofayoyonto t'i'mayosokumpohn'nyoyonto ososo angoso homo somo ifofomojwohojwafefoho. O'o, angoso hiso hwahowop'ingopomolinyo so'no mop'wasyonehoho.

²⁶ A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi mon'ingkaposohowohwe huno'masohowoso angoso wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijosu tafepokakoe angoso nomolalahon'ingki

²⁷ ifoyosyonto mijosu ifofayoyonto t'i'mayosokwato lohofonto angoso nontimo jwohojwoho'namo lohomentisoso pi'wahu'mentisofoho. Oso angoso nop'wasyonto pomuyosyonto engoso ho'n'imentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.

²⁸ Jisas osesulahon'ingki a'amu nupa'nontifi kakoe hungkuno so'no yomomentohofofoho.

²⁹ Hwap'ingosohofiko a'amu hon'ingkanohungkuno luti'hwamotofosohwa osopa'nyosohwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ingowonnyo hweho. Ose limentohofofoho.

8

A'amu a'apahoyosonyo'njosohumo Jisas wop'ingoumokumentisofoho.

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Jisas kakohwofiki'nyosoponuliko'mantowomentisoso a'amu pi'n'ingo engosokakimo tifi in'ingkawomentohofofoho.

² Osohonta hwe fihwo a'apahoyosonyo'njosohwo Jisasimo numentowomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engoso, kiko ngkimo wop'ingowanimokumoliso'manji jije yokumpohn'nyosohoponoho.

³ Osesulahon'ingki Jisas kakoso aho kisusyonto hwe sohumo ulimento, Ouwop'ingowakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ingohmmo'nyo. Osesulahon'ingki hwe huhwo sohwo wop'ingokomono imo'n'imentisofoho.

⁴ Wop'ingosimo'n'ingkahon'ingki Jisas ulimento, Upa'nyo. Kiko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komono nuhuji a'amu tajo angosyoho'njosohumo jije a'apahowop'ingolosouti'hwahowohohohon'ingkuhwosi kiko hohonta Mousesyomayoso limentisohopaso Anitumouyohojayo. Jije mnokino moi'wo imo'nyosohosamoyokafoho.

Oso hiso'no a'amuso uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ul'imentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo Jisasimo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento,

⁶ Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyo sohwo kako mnokino uyahon'ngki angomomo fisyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino m'kun'nposo umnalofoho.

⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko nu'mo wop'ngo umokumo.

⁸ Ose ulahon'ngki ul'imento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, kiko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wop'ngo hwo'nnye angomaho. O'o, kiko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo kako wop'ngo umonono.

⁹ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofikoe hungkunomo tifi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'nimo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ul'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohomo oyomo ul'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ul'me'no kako syoho uy'montohono. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoho'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wop'ngo umonimontonoho. Ose ul'imentisofoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Is'lael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹¹ Upa'nimno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso Anitu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukuji hofiko sekwoe seyakwosa Ap'lohamiyo Aisakiyo Jekoupiyo oso hwanji nohumafikujoso wopayo non'fitnnefoho.

¹² I, A'amu Is'lael Ap'lohamiye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni Anitu kako sekumo wae yasemofososo sekwo sikwo'mjoho'mo fisyohumantokutne kuyoho. Oso hopo sopo fisyohumafikujosi sekwo hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo lifitne kuyoho.

¹³ Kakoe inomokomoyo sohwo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohomo ul'imento, Kiko simeho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'n'ngkisoso wakiloho'monnoho. Ose ulahon'ngki oso hohosohonta syoho ulohofiyo sohwo wop'ngo imo'n'imentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwon'mentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fisyowentan'ngki uhwononto

¹⁵ kakoe ahomo nupm'mokahon'ngki a'musi kakoe a'apaho tohomtnnosoi moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'musi kako nol'kafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n'ngo engo somo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Oso sikuno ne so'nji a'amuso hofiko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmentohofofoho. Nomotopahon'ngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop'ngo umokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta oso hungkuno Anitu Aisaiya sohumo uyahon'ngki lutihwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiloso ole,

Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho.

Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta li'mentisofoho.

A'amu fihwo Jisasimo un'ngkamo li'mentisofoho.

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisas kako a'amu pi'n'ingo engo kakimo ifeehu'mo yimahon'ngkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwo ulimeto, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehano.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe fihwo hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo u'manto ulimeto, Nje Lontihwayo sohwo, kiko ango nti'mno usoso ngko tifi wokin'ngkamonnoho.

²⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Sikiswojo sohwa hofiko hofikoe sokimo hi'njo hwafoho. Yihufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho foyawe'neso ane hwo'nyoho.

²¹ Ose ulahon'ngki nom'ne hwe Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo Jisasimo ulimeto, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni tifi wokin'ngkapmmonnoho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'nimomo ijopijisyasi'mo pe-eso. Wop'ngotaho.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Awonoho. A'amu ngkimo tifi monn'ngkap'fijoso hofiko ujopijisyahufe. Kiko ne'no nningkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmno'nyo ulimmentisofoho.

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa tifi in'ngkamentohofofoho.

²⁴ Yofayokinoso mijopo nowentan'ngki mijo ayoso hwofiki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo ufehu'mokahumonto yahon'ngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho.

²⁵ I inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo komo'no ulikafontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono.

²⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimeto, Sekwo iyoho peho'no sen'ngkohoho. Sekwoe simo'hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon'ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo n'hu'nahone lifawo'mentisofoho.

²⁷ Inomokomoyo sohwa ose uhwonontifi yomo yontifi hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohini yohoho. Ose hnn'imentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

28 Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'u u'ma'mentisiyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmmentisiyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno ni'hu'no wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'u a'mopijohino hon'ngkano somo wopanji+kenontifi a'amuso iyoho un+mojofoho.

29 Osohonta siko Jisas+mo joho mohm'no lonji ul+mentisiyo, Kiko An+tuwe Hwomu Ne hwosoho. Kiko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe sikuno mmo'nyofoho. Kiko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ul+mentisiyefoho.

30 Hopo sopenjo yahu pi'n+ingo engoso kengo nompo humantifi mno humijohofoho.

31 Oseso towahuno wonyo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Kiko wae wenaomji'manji kiko oso yahu pi'n+ingo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnaofano.

32 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wa, sekwo mpan+mno. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo ul+iko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofoho. Ehuhnaofahon+ngkofi yahu hiso hofi+ko hano kunto kunto'no wentife iwo'mangomo mt+ku'nontifi mijo ayomo ni'hu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahon+ngki mijomo poyo imo'n+mentohofoho.

33 Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no wentifi oso hungkuno hopi'nonohinoso ul+mentohofoho. Hofi+ko mpoyo hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso so'no humalohofoho.

34 Osohonta a'amu ango hopo sopenjoso hofi+ko Jisas humentanjopo noswo'nontifi Jisas+mo nuhwonontifi hungkuno ole ul+mentohofi, Kiko nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono fiwano. Ose ul+mentohofoho.

9

Jisas hwe sife aho pe'nnyo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jisas yofayokinomo kotasonto ayo mom+ngo somo ku'mokwawento kakoe ango hwap+ngo sopo i'mofamentisofoho.

2 I'mofaohwahon+ngki a'amuso hofi+ko hwe nom'ne sife aho pe'nnyo sohwo kakoe ijempohopo'nohini saho fosyawowo'n+ngkiso sohomo Jisas+yepono itokwopmmmentohofoho. Itokwopahon+ngkofi Jisas kako uhwon+mentisoso hofi+ko kakine'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyohon+ngkofi uhwononto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohomo ul+mento, Nje hwomu sohwo, kiko iyoho kiningkuhwoloho. Ngko jije hon+ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

3 Ose ulahon+ngki a'amu hon+ngkano hungkuno luti+hwamotofu sohwa nohumantifi ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako An+tu pa'nyo pojialofoho.

4 Ose hnn+ngkahon+ngkofi, hofi+koe hunoso Jisas kako huno moi'wonoho. Oso'no Jisas ul+mento, Sekwoe simeho mo'mo huno wonyoso peho'no syon+fi+syantokwofo. Ole losyon+fi+syant+kwofu, ngko a'amufe wonyo wae meeofonehoho losyon+fi+syant+kwofu.

5-6 Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honingkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije honingkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwonifitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utihwa'nyopo setihwahn'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ulimento, kiko nolikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

7 Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo nolikafonto kakoe angomno umentisofoho.

8 Nowahoningki hwe moya'miso nuhwonontifi iyoho uningkahoningki hofiko ole limentohofi, Anitu kakoe yokumpohn'nyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohomo uyohoho. Huno ose uyahoningki hofiko Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

*Jisas Matiyumo uhwasopo'mentisofoho.
(Mak 2:13-17)*

9 Oseso Jisas hano wento uhwonimentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe angoso humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Matiyu. Oso hwe huhwo sohomo Jisas nuhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ulahoningki Matiyu nolikafonto tifi iningkamentisofoho.

10 Jisas Matiyuye angomo nohumentaningki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo honingkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo honingkano'njo nom'ne so'nji nohumentaningkofi hofiko Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo nimentohofofoho.

11 Nonontaningkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwaso ulimentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo honingkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.

12 Ose ulahoningkofi Jisas nupa'nonto pahnnimo hungkuno ulimento upa'nimno. A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnehofa. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho.

13 Oso pa'nyoso ngko a'amu honingkano wopingo'njo hwona'nyoho l'wo'n'ngkohoho somne'no joho lutimayo'ne pmmentohe hwon'maho. O'o, ngko a'amu honingkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo Anituye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofa so'no nimo'n'ngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko tohfontifi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ulimentisofoho.

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

14 Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mantifi ulimentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso iningkawowo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo miningkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁵ Ose ulohonꝑngkahonꝑngkofi Jisas pahnnꝑmo hungkuno ulꝑmento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta osohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hofꝑko sꝑmeho tango'nji wohumantꝑfi taho. Awonoho. Hofꝑko sꝑmeho wopꝑngo'nji wopayo engo wonantꝑfeho. I oso'no hwangku oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofꝑko kakoe a'amu mta'ni kompemafꝑkuji fonjasyꝑkujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafꝑkujoso sꝑmeho tango'njo humafꝑkuji wosopayo manyo'njo uyantꝑfeho. Ose ulonto pahnnꝑmo hungkuno nom'ne ulꝑmento,

¹⁶ Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapꝑfe nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohofꝑhwosi yakꝑfe uyꝑmtolaho. Awonoho. Engo womnahotꝑ'montonoho.

¹⁷ Ose ulonto pahnnꝑmo hungkuno tꝑfinjoso ole ulꝑmento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uyꝑmo lꝑhwosi te fisꝑyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisꝑyo mahwosi mijo ihm'mofꝑhwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisꝑyoso nꝑhu'nahone wonyo umo'nꝑmontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofꝑhwosi iloho yososo mijo ito'no wolꝑfawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'mꝑngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ulꝑka'mentisoso a'mu fisi kako Jisasꝑye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wopꝑngo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Jisas oso hungkuno hiso ulontanꝑngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisasꝑmo u'manto hwomtame ulohofonto ulꝑmento, Nje mu olohonta nto pe'ꝑngkohoho. I oso'no kꝑko nopohoji kakimo jꝑje ahoso fꝑkisyusyo. Kako apa'no songo wolꝑkafono.

¹⁹ Ose ulahonꝑngki Jisas nolꝑkafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohomo tꝑfi inꝑngkamentohofofoho.

²⁰⁻²¹ Nowentanꝑngkofi nom'ne a'musi Jisasꝑmo inꝑngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontanꝑngki soswo aho hufa'u hopi'nono sꝑfe mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisasꝑmne'no hnnꝑmento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wopꝑngo umo'nꝑmonnoho. Ose hnnonto kako Jisasꝑye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasꝑye hwapꝑfe tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

²² Nopm'mokahonꝑngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ulꝑmento, Nje mufo, jꝑje sꝑmeho wopꝑngo wakumo'nono. Kꝑko ngkimo sꝑmeho hi'ntnnono ntapohino so'no wopꝑngo nto imo'nꝑngkino kiyoho. Ose ulahonꝑngki oso hohosohonta a'musi wopꝑngo imo'nꝑmentisofoho.

²³ Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwonꝑmentisoso a'amu hofꝑko te somo hmpehmpe lontanꝑngkofi a'amu wosofe ho'nowentanꝑngki nuhwononto

²⁴ Jisas ulꝑmento, Sekwo mpanꝑmno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho foyaweho. Ose ulahonꝑngki hofꝑko Jisasꝑmne'no tꝑkafo ujꝑmentohofofoho.

²⁵ Tꝑkafo ujꝑmentohofoso Jisas hofꝑkimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye ahomo nomahonꝑngki mu sopi lꝑka'mentisofoho.

²⁶ Lꝑka'mentiso so'no oso hungkuno hiso angomeemo ho'nꝑmmentisofoho.

Jisas hwe tꝑmpi'nyo sohwa'umo wopꝑngo umokumentisofoho.

²⁷ Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nowentaningki hwe timpi'nyo sohwa'u Jisasi'mo tifi iningkawenji joho ole ulimentisi, Ntefitiye Imu sohwoosi, nekumne'no hitoho wakilofono.

²⁸ Ose ulahoningki Jisas kako angomo swahoningki oso hwe timpi'nyo sohwa'u Jisasi'mo u'mahoningki Jisas ulimento, Ngko sikimo wopingo semokiyo so'no simeho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohoningkahoningki ulimentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.

²⁹ Ose ulahoningki Jisas sikoe timopo aho kisasyonto ulimento, Siko ngkimo sikoe simeho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko nosemo'n'ngkisoso wose'mano.

³⁰ Ose ulahoningki sikoe timo honimentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, Upa'ninyo. Wopingo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ulimentisofoho.

³¹ I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo ulimentisiyefoho.

Jisas hwe iloho'nnyo sohomo wopingo umokumentisofoho.

³² Oso hwe huhwo sohwa'u nosontaningki a'amu nom'ne sohwa hofiko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo ipemotapontifi Jisasiyepono umentohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohomo mampi'nyo mesy'mokumentisofoho.

³³ Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae yaofahoningki kako hungkuno limentisofoho. Hungkuno lahoningki hwe moya'mi hofiko yomo yontifi huno pi'n'ingo syafihu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Isilael hn'n'imo m'mofape'njo imojofoho.

³⁴ Ose lahoningkofi a'amu Falisi sohwa ole limentohofi, Towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso Seten'yoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

³⁵ Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango somo kakoe hungkuno Anitu a'amumo umokosyohumayo so'no luti'hwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

³⁶ Jisas hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo uhwonimentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo u'mahoningki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho. Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako hitoho ulo'mentisofoho.

³⁷ Hitoho ulofahoningki Jisas kakoe inomokomoyo sohwaamo pahnnimo hungkuno ulimento, Wopayo syoho sponjo pi'n'ingo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho.

³⁸ Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohumo jomo ulikujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo l'hwajiyone jomo ulimno. Ose ulimentisofoho.

10

Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofefoho.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwaamo joho ulahoningki hofiko nuhu'mokahoningkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso yano uyimentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso

a'apahomjo towahuno wonyo wae yafo'ne so'nji a'amu mnokino'njo so'ntnne'no wopingo umokiyo'ne so'nji uyimentisofoho

² Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. Simo'mjoso Saimoun+yoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Entilu, Saimoun Pitafe koningkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jemisi'nji koningkwa'wehwo Joun+yoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho.

³ Nom'nihwa'u ole, Filip+nji Mpatoulom+yu'njoho. Nom'nihwa'u Toumasi'nji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Matiyu'njoho. Nom'ne Tatiyosi'nji Alifiyosiye hwomu Jemisi'njoho.

⁴ Nom'nihwa'u Saimoun Selouti'nji Jutas Isikaliyouti'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasimne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasimo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uyimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwafo syoho uyimentisofoho.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Jisas oso hwe aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u huhwo sohwafo hungkuno ulonto uhwatimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtifofo kengo sofe ango sopeno'no ango Someliya sopeno'no nukutoho.

⁶ O'o, a'amu Isilaeli'nohino sofepono fiwanimno. A'amu Isilaeliso hofiko yahu isi'peemofo pa'nyo honingkanono t'ipeelokwofo.

⁷ Sekwo nukuji hungkuno ole so'no ulimno. Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sikuno mofonepo nto imo'nimaho. Oso'no ulimno.

⁸ Sekwo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafikuji oso mnokino uyo wonyo'njo (*lepila*) wopingo imo'ningkujono towahuno wonyoso wae hmmopmno. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahofomaho. O'o, ngko sejapohefoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uyifijoso hamniyoho momaso'njo uyantifeho.

⁹ Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'n'ngkutoho.

¹⁰ Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'n'ngkutoho. O'o, manji'mofo nom'neso sifikwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'n'ngkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso wotipema'montonoho.

¹¹ Oseso sekwo ango engo fipo ufijo'manji ou, ango we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo timo ito'no uhwon'ngkuji oso ango hopo sopo hwe wopingo ito'nohinoso t'ihwo kofosyohumaho, uhwon'fijoso oso hwe wopingo sohwoe angomo fosyohumamno. Oso ango hopo sopo ne'no nohumafikuji wohumpeeno likujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fosyawentifijo sohwasifohumpopmno.

¹² Oseso oso ango homo somo hufijoso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole ulimno. Nakwoe a'amu soku Anitu wopingo waselohofono.

¹³ Ose ulahon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno upo'nano lifijo'manji hofikoe simehoso ito'nohini'manji sekwo simeho pompenjiyoso oso a'amu somo uyifijoso hungkuno simo'mo nto ulifijoso nehopi umo'nimontonoho. I oso hiso'no hofiko Anituye hungkuno nakwolaho lifijo'manji sekwoe hungkuno wopingoso nom'ne ango pone'no motawomno.

¹⁴ Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo yihwosi Anituye hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo

sopo nuliko'mafikuji hopo sponjo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'nimno. Oso homo somo sehonifijoso huno ole uyimontonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho.

¹⁵ Upa'nimno. Nje a'amu sohwaso, ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

*Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Upa'nimno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikiswojo pa'nyoso wonyo wosemokantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syafisyikuji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiyimno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofone noselikujo'no huno ito'no fisyafihupmno. *Kaunisol'*njopo ipesemotafitnnoho. Hofiko tajo ango somo hwan'ngo sefongkupitnnoho.

¹⁸ Hofiko ngkimo simeho monje wensyano likuji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofo kengo so'njimo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁹ Hofiko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho sen'ngkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohon'ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho. O'o, ofaholohumo Anitu hungkuno nolifitneso wolosetihwamtonoho.

²⁰ Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mpohwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno walimontonoho.

²¹ Hwangku sohonta a'amuso kon'ngkwa'wehumo hungkuno l'wo'n'ngkohofe spono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjahufitnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan'ngkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n'ngkuji fonjahufitnefoho.

²² Oseso a'amu hopinono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ngkuhwosi sikuno ae'uyo sohonta Anitu kako oso hwe sohwo utima'montonoho.

²³ Ango fipo hofiko fonjofepmnasemofikujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso fiwan'imno. Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu Is'lael sofepono nowentan'ngkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontan'ngkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.

²⁴ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lutihwawo'n'ngkiso sohomo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho.

²⁵ Yo'mayo lutihwayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe sikule syoho iwo'n'ngkohofe sohomo umo'n'imontonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohomo umokosyohumayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyoso sohomo umo'n'imontonoho. Hofiko ango kakwo'yohwo sohomo sitofo ole ulimentohofi, Jije yokumpohn'nyo Seten mta'ango

hwosoho. Ose ulimentohoho so'no hofiko kakoe mehomi sohwamo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anitu ne sohune'no iyoho unono.
(Luk 12:2-7)

²⁶ Oso hiso'no sekwo hofikine'no iyoho seningkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

²⁷ Hungkuno hiyaso'mo selimaleso sekwo mofehi'nyo lahoningkuhwosi filikuno. Hungkuno hofiyoka upa'n'ngkohofoso sekwo utihwa'nyopo mango engo'nji filikuno.

²⁸ A'amu jije a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kiningkuhwoloho. Hofiko jije a'apaho'nohini wokufonjantifeho. Jije huyo'mangoso mofonjakohufitneho. O'o, Anitune'no iyoho wakinono. Kako jije a'apaho'nji jije huyo'mango'nji tikanomo mihwajososo hoponoho.

²⁹ Yihufu we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n'ngkohofofoho. I oso yihufu hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo Anitu kako huno uyohoho. Mpohwo kako yihufu so'no nope'n'ngkuhwoloho lososo yihufu huhwo sohwo mape'noneho.

³⁰ Sekwo soku, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofonto limentisofoho.

³¹ Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwamne'no iyoho seningkuhwaloho. O'o, oso yihufu nihu'no we'e Anitu iningo mamofe'njo hofiyu mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasiye yofe yoloho lijwaofone hungkunofoho.
(Luk 12:8-9)

³² A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hungkuno wolijwao'monnoho.

³³ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

Jisas pmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ole losyonifisyantikwofo. Olo hwaho loponjo ikujoho yo'mayo yahnoso moi'wo esojwaofone pmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmentohe hwonimaho. Awonoho. Ngko a'amu husilofone pmentohefoho.

³⁵ Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ulikafo'ne pmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nningkapihwoso'no kakoe kaningkwowho ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nningkapihwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo noningkapihwoso'no kakoe hwomufe ape mango'hwo umo'nimontonoho.

³⁶ Oso ango afa somjo so'nji oso hopa imo'nifitnefoho.

³⁷ Hwe fihwo kaningkwowho'ya'umne'no umo'n'wo'n'ngkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwomu'nji mu sopi ntnne'no simeho

umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho.

³⁸ Hwe fihwo kako kikimo wokin'ngkapmmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho unoso sohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho.

³⁹ Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso motipihwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo tifi nn'ngkaponto kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne notipemane hweho.

*Anitu kakoe a'amu somo wopingo uyo'ne hungkunofoho.
(Mak 9:41)*

⁴⁰ A'amu wopingo selohofoso sohwo kako ngkimo wopingo ose ntohofantofoho. Oso a'amu wopingo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo nihwatimentiso sohomo oso wopingo hiso ose'nohini uyalofoho.

⁴¹ Hwe fihwo Anitu kakoe hungkuno'no uhwatimentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohomo uhwononto syafihu'mento, Olo hwe lohomo Anitumne'no wopingo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohomo wopingo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe Anitu uhwatimentiso hopa wopingo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wopingo sohomo uhwononto hwe wopingo sohomo wopingo uloho'mo loso sohwo wopingo sohwo pa'nyoso kako wopingo nomanefoho.

⁴² Ou, hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nn'ngkawowo'n'ngkiso sohwo noniwoyo sosayo usontan'ngkuhwoso osohomo uhwon'ngkuhwosi Jisasiye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo sponjoso uyoso sohwo kako wopingo nomane hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

11

*Joun kako kakoe inomokomoyo sohwo Jisasiyepono uhwatimentisofoho.
(Luk 7:18-35)*

¹ Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo uliko'manto nowento anti'me pi'n'ngko mofone hopo sponjo hwe moya'mimo lutihwamentisofoho.

² Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwo Jisasiyepono l'hwatimentisofoho.

³ Luhwojahon'ngki hofiko Jisasi'mo ulimentohofi, Joun ole nal'maho, Hwe tifi wapmmontonoho ho'nimentiso sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwon'ngkohofa so'nji nupa'n'ngkohofa so'ntnno Joun'mo ulimno.

⁵ Uhwonimno. A'amu t'impiniyoso timo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njosapa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo ni'hu'no wonyo'njosapa'no (*lepila*) hofikoe a'apahoso wopingo imo'n'ngkohoho. A'amu haloho pikun'nyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingo upo'nalokwofo.

⁶ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikenno Anituye hwolikenno, ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simheho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Jounimo ulimno.

⁷ Ose ulahoningki Jounimo inomokomoyo sohwa nuhwahoningkofi Jisas hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno ole ulimento, Hohonta sekwo hwaho a'amu anepono hano umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'ningo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

⁸ Sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hofiko hwapife wopingo wopingo'nohini yalokwofoso hwe engo sohwo angomo humalofoto.

⁹ Oseso sekwo peho'no umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoto. Upa'nimno. Oso hwe sekwo uhwonimentohofoto sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahoningki nalivo'ninkohofoto somo yakolo'nnyo hweho.

¹⁰ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno Kakoe Hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

¹¹ Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho laponjo imo'nimentohofoto somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Jounimo nuyakolofonefoho.

¹² Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe sikuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohontajonji a'amu ahwomomo Anitu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontifi yohoto yohotofo yalokwofo. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofo.

¹³ A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofoto hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe honingkano hungkuno'nji Anitu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no limiwahoningkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso ne'no lutihwamentisofoto.

¹⁴ Hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofoto sohwa ole ulimentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo simheho wopingo semo'noso'manji ole upa'nimno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho.

¹⁵ A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.

¹⁶ A'amu olohonta humalofoto peho pa'nyo limnehono. Hofiko mehomi pa'nyofoto. Kako ose ulonto pahnnimo hungkuno Joun'nji kakine'ntno ulimentisofoto. Ole ulimento, Mehomiso hofiko angopo nohumantifi nom'ne mehomi syohi'nyo hutonwo'ninkohofoto sohwanjine'no joholalokwofo,

¹⁷ Nakwo hmpehmpe yoka simonyo'ne kulimokahoningkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosafe lahoningkuhwoni sekwo humotaho majofoto.

¹⁸ Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo (*wain*) manyo hweho. Oseso hofiko sitofoto limentohofi, Towahuno wonyo Jounimo ehuhnamo'nnyo hweho. Ose limentohofotofoto.

¹⁹ Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji niwo'n'ngkohe so'no hofiko ngkine'no ole lalokwofo. Ihwoni. Hwe wopayo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no liwo'n'ngkohofihwashoho. I oso hiso'no Anituye hunoso ne'njofoho. A'amu Anituye yahinomo in'ngkawo'n'ngkohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisasimne'no simeho m'walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.

(Luk 10:13-15)

²⁰ Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso imentisoso a'amu simeho m'walo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ulimentisofoho. Hwap'ngoso hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.

²¹ Jisas ole ulimento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaita sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiy'mno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso esetihwamentohe somo a'amu anga Taiya'nji anga Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ngkwajingo a'apahopo loho'n'ngkuji hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wop'ngo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofokuyoho.

²² Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. Sikuno ae'uyo somo Anitu kako a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

²³ I, oso sikuno homo somo anga Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ngkohoho soku, sekwo tikanomo ufitne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo esetihwamale hopaso a'amu anga Soutom hon'ngkano wonyo'njo somo utihwantentesi hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikui hofikoe anga ne'no nowentihwonesohilo.

²⁴ U, ngko sekumo waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso anga Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no ni'mapmno.

(Luk 10:21-22)

²⁵ Oso hohosohonta Jisas ole ulimento, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ngo hwosoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipema'mentohoho somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwowho'ya'umo uy'wo'n'ngkohoho hopa kijopontan'ngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho.

²⁶ Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinosa olohopeho.

²⁷ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohewamo ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinosa nje ahomo ho'nan'umentisofoho. Olo

hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwap+ngo sopone'no huno inyoso t+hwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap+ngo sopone'no huno t+hwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo waset+hwamo ul+wo'n+ngkohe a'amuso hof+ko hi'nji ngko'ntnohini huno nayohoho. Ose ul+mentisofoho.

²⁸ A'amu tango engo'njo mokoho'nawent+fi usijo'no wohumano lalokwofo soku sekwo ngkimo n+mapmno. Ngko usijo'no wosehumat+mo.

²⁹ Nje hungkunomo n+ngkafijoso ngko woloset+hwahm'mo. Ngko a'amumo wop+ngo ulohof+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n+wo'n+ngkiyohofoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy+wo'n+ngkohefoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wot+pemant+fi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

³⁰ Syoho sejapontneso engo'maho. O'o, nosefo'mawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no sejapmmeso tango engo'njo'maho.

12

*S+kuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Nom'ne sohonta s+kuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyont+fi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon+ngki ipisayo mjan+mentohofofoho.

² Nomjon+ngkahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa nuhwonont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Ihwoni, j+je inomokomoyo sohwa olo s+kuno iyoho humayo lomo wopayo mjan+ngkohofoho so'no nakwoe hon+ngkano hungkunoso mt+hupehofo.

³ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt+imokumentohofoso atofoma jomajo hwasilaho. Oso s+kuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofoho sohonta'ne'no selohon+ngkono.

⁴ Ntefit kako An+itumne'no hwap+fe ango molinyo somo swonto wosopayo An+itune'no ho'nahumotofoso n+mentohofofoho. Oso wosopayo hiso a'amu s+kinjo somne'maho. O'o, a'amu An+ituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwanu nuy+mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofoma jomajo'njo imentohofoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanu oso hungkuno hiso ulohon+ngkohofotaho.

⁵ Nom'ne hon+ngkano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An+ituye tajo ango syoho'njo sohwa hof+koe syoho somne'no s+kuno iyoho humayo somo hon+ngkano hungkuno somo mt+hupewo'n+ngkohofoso wonyo'maho. O'o An+ituye syoho wop+ngofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.

⁶ Ose ulonto pahnn+mo hungkuno kakine'no hnn+mentisofoho. Nje hungkuno wasel+monne'no yohono. An+ituye ango engo olo hwaho loponjo somo anga'nohinohwo yakolonoho.

⁷ An+ituye hungkunomo ole wo'nnyoponoho.

Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofoma so'no n+imo'n+ngkohoho.

Sekwo yahu iloho yont+feso ntap+wo'n+ngkohofoho so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miy+wo'n+ngkiyohofoho somo tango muy+kutnnesohilo.

⁸ Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s+kuno iyoho humayo'ne somo hwap+ngo hwo'nyoho. Oso'no ul+mentisofoho.

Sikuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentono.

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹⁻¹⁰ Oso syoho hopo sopo Jisas nuliko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisasimo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole ulimentionofi, Sikuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohomo wopingo umokiyoso wopingotaho.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimentiono, Sekwoe yahu sikuno iyoho humayo somo pi'nimomo usimofawesoso asomo womantifetaho.

¹² Ou, womantifeho. Oseso sikuno iyoho humayo somo yomayo wopingo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohomo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wopingo umokufitne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.

¹³ Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohomo ulimentiono, Jije ahoso sihwaho fisipofoho. Ose ulahon'ngki aho sihwaho sipento aho wopingo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'nimentisofoho.

¹⁴ A'amu Falisi sohwa nuhwonontifi ango homo somo nuliko'mantifi Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofofoho.

Jisas Anituye syoho ulohofiyone hweho.

¹⁵ Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon'ngki ango homo somo nuliko'mahon'ngki a'amu pi'n'ngko engo Jisasimo in'ngkowahon'ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

¹⁶ Wopingo umokonto ulimentiono, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

¹⁷ Oso'no hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo hungkuno oso sikuno somo ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiloso ole mtimokumento,

¹⁸ Olo hwe lohwo sohwo uhwsopo'mentoheso nje syoho ntohofiyone hweho.

Ngko simemo wopingo uy'wo'n'ngkohe hweho.

Nje simemo kakine'no wopingo nimon'wo'n'ngkisofoho.

Nje Towahuno kakimo uy'me'no kako a'amu temtitifo kengo somo hon'ngkano ito'nohinoso uyonefoho.

¹⁹ Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.

Kako hon'ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo malonefoho.

²⁰ A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.

Nje hungkuno a'amufe simemo mo'mo toho we'e sijalofonjo pa'nyo'njoso toho hiso masimpilofasyonefoho.

Kako syoho mjim'hwosi yahino wopingo neso u'mofapmmontonoho.

²¹ Nom'ne a'amu temtitifo kengo kengoso kakimo simemo hi'ntnnono uyikuji kakine'no wohontohumantifeho.

Oso hungkunoso Aisaiya mtimokumentisofoho.

Hofiko Mpelisepul sohwo Jisasimo ufo'malofoho limentohofofoho.

(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Hohosohonta a'amu hofiko hwe nom'ne towahuno wonyo ehuhn'namo'nnyo sohomo Jisasiyepo ipemotapmmentionohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno majo'njo mampi'nyo hweho. Timo timpi'nyo hweho. Jisas kako wopingo umokahon'ngki hungkuno lonto timo wopingo honimentisofoho.

²³ Oso hiso'no a'amu nuhwonontifi yomo yomo yontifi hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Ntefitiye Imu hwolikeno, tihwolikeno. Ose hnnimentohofofoho.

²⁴ I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi limentohofi, Mpelisepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisasi'mo uyahon'ngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose limentohofofoho.

²⁵ A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno moi'wo uyahon'ngki ole ulimento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe hwaho wop'ngo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohofikuji ikujoho fongki'n'fijoso oso angoso wonyo umo'n'montonoho.

²⁶ Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijopahon'ngki towahuno wonyo somo wae yaofi'wo'ningkino hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'n'ngkuhwonesohilo.

²⁷ I Seten kako towahuno wonyo wae yafo'ne ngkimo nifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaofi'wo'n'ngkohofoso somo tihwo ufo'mahwoso'no weefantifeto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁸ I oseso Anituye Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yafo so'no ngkimo nifo'maso'manji oso sikuno Anitu wosemokosyohumamoto isoso nto se'mahon'ngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²⁹ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo l'hwosi swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy'hwosi i kako oso angomo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

³⁰ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no nifo'maso sohwo kako homo somo fonifonyo imokalofoho.

³¹ Oseso ngko sekumo waselimonne'no yohono. Yo'mayo hon'ngkano wonyo so'nji sitofo so'nji Anitu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo Anituye Towahuno Wop'ngo sohomo sitofo uloso sohwo oso wonyoso Anitu wae meeofonefoho.

³² A'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yafo'ne jomo ulososo Anitu kako wae wee'montonoho. I oso'no a'amu fihwo Anituye Towahuno sohumne'no sitofo uloso sohwo oso wonyo hiso Anitu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso Anituye Towahuno iwo'n'ngkiso so'no a'amu sitofo ole lososo Seten'yefoho ose lososo oso wonyo hiso Anitu wae meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n'montonoho.

(Luk 6:43-45)

³³ Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wop'ngo somo uhwon'fijoso'manji huno ole umontonoho. Olo iyo wop'ngofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwon'fijoso wolantifeho. Iyo wonyofoho.

³⁴ Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wop'ngo pipi l'fitnnehofoho. A'amufe hungkunoso yo'mayo simo'mo mnawojo somta'angofoho.

³⁵ Hwe wop'ngo sohwo kakoe hunomo wop'ngo'nohino mnawojo so'no kakoe hungkunoso wop'ngo'nohino hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.

³⁶ Upa'nimno. Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwangku sohonta sikuno hungkuno ikwolofone somo yo'mayo hungkuno sikiwo wonyo yo'mayo so'no Anitu selohononefoho.

³⁷ Jije hungkuno wopingo'nohino somne'no Anitu hwe wopingo hwasoho kilonefoho. Hungkuno wopingo ane sohwasimo hwe wonyo hwasoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano limentohofofoho.

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Oso hohosohonta a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miyiwoningkiyohofosomo uhwonano. Kiko fonetihwaho.

³⁹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, A'amu olohonta humalofo soku, honingkano wonyo imofiwoningkohofosomo yo'mayo wonyoangkafosonetihwayone jomo liwoningkohofofoho. Oso'no mosetihwamnehono. O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohomo Anitu hungkuno uyahoningki limojosohomo i'mofapmmmentiso oso'nohino wosetihwamonne'no yohono.

⁴⁰ Hohonta Jouna inaniku mikunimposo sohwoe simehomo humentaningi sikuno hufa'u sihune memjao'mentisofoho. Oso pa'nyoso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentanimo sikuno hufa'u sihune womemjanimo'montonoho.

⁴¹ Anitu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne sikunosomo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikafikuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole selifitnnefoho. Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no simeho miwolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose selifitnnefoho. Hwapingoso a'amu Ninifoso hofiko oso hungkuno Jouna lijwao'mentiso somo upa'nontifi hofikoe honingkano wonyo somne'no simeho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe honingkano wonyomne'no simeho miwolo'mokiyofoho.

⁴² Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anitu kako yano ilofone sikuno somo i'mofapihwosone oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolikafihwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anitumo mining kayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwapingoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun Anituye hungkuno wolontihwano lonto kako sapmmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomounimo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo miningkowalokuyohofoho.

Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Luk 11:24-26)

⁴³ Towahuno wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohomo oso ango somta'ni uliko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi tpehwosi

⁴⁴ kakoe ango simo'mjo somne'no asomo wapmmmentonoho. Asomo nopihwosi a'amufe simeho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo uhwoningkuhwosi simeho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wopingomo uhwonimontonoho.

⁴⁵ Ose uhwon+ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso s+mo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut+mahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo s+mo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mi+kun+mposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta hon+ngkano wonyomo humawo'n+ngkohoho somo u'mofapmmontonoho.

Jisas+ye kona'wohi'nji kon+ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisas a'amu somo hungkuno ulontan+ngki Jisas+ye kona'wohi'nji hamn+ngkwa'wehwosanji i'mofapont+fi yoloho'mo lohofapont+fi Jisas+nji hungkuno wolantane'y+hwono ul+mentohofofoho. [

⁴⁷ Ose ulahon+ngkofi hwe fihwo Jisas+mo ul+mento, Hnna'wohi'nji hnn+ngkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofont+fi ki+ko'nji hungkuno wolantife'no yalokwofo.]

⁴⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nje na'u t+hwolo. Nje n+ngkwahwosa t+hwalo. Ose ul+mentisofoho.

⁴⁹ Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo aho upiyofonto ul+mento, Uhwon+mno. Olo nje na'uja, nje n+ngkwahwosa, olohohwa humalofo.

⁵⁰ A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo t+fi in+ngkawo'n+ngkohofoso nje n+ngkwahwosanji, nje nampohwosanji, na'ujanjoho. Ose ul+mentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Oso hohosohonta Jisas angomo nul+ko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo mom+ngo sopo humamentisofoho.

² Osopo nohumentan+ngki a'amu pi'n+ngo engo uhu'makohon+ngkofi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso ayo mom+ngo sopo loho'mentohofofoho.

³ Oseso Jisas pahnn+mo hungkuno pi'n+ngoso a'amu somo ul+mentisofoho.

Ole ul+mento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

⁴ Fisosomokofahon+ngki ufongoyo fehohnjoso hon+ngkanopo pi+wesyahon+ngki y+hufo sohwa nopont+fi man+mentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pi+wahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nant+pe yongo'njo sopo pi+wesyahon+ngki nant+pe yongo'njoso komo'no fokof+kwato lohofonto ufongoyo nont+mo kingkulo'mentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pi+wahu'mentisoso ne wop+ngo into'n+mentisofoho. Ipisayo fehohnjoso pi'n+ngo engo (*wan hant+let*, 100), ipisayo nom'neso engo we'e (*sik+is+iti*, 60), nom'ne we'e'nohino (*teti*, 30), ose into'n+mentisofoho.

⁹ Jisas ose ulonto ul+mento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono. Ose ul+mentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisoso hwapingoso olenoho.

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Oseso Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi mo u'mantifi ulimentohofi, Yoloho mujoso pahnnimo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno.

¹¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Anitu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasi mo nto setihwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no Anitu huno muyo'njo uyono ulimentisofoho.

¹² U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syafisyoso sohomo ngko huno nom'ne wopingo pi'ningo engo uyimnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyafisiyo'njo sohomo ngko huno nom'ne wopingoso muyimnefoho.

¹³ Oso'no pahnnimo hungkuno'nohini ulalokweno. Hofiko yo'mayo somo uhwonontifeso hwapingoso yofe mihwofe'njo iwo'nngkohofoho. Yo'mayo so'no upa'nontifeso neso huno muyofoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mtimokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mtimokumento, U, sekwo haloho upa'nifijoso sekwo oso hwapingo hiso huno maseyonehoho.

U, sekwo yo'mayo somo uhwonifijo kofi sekwo yofeso mihwopitnnehoho.

¹⁵ Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho.

Hofikoe haloho pijwomokosyohumunimentohofoho.

Hofiko timo pijiyonnyofoho.

Ose miyo'njo yontifijontentesi ito'no nuhwonngkutnnesohilo.

Hofiko haloho mopijwomokosyohumunyo'njo yontifijontentesi nupa'nngkutnnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uyihwonesohilo.

Hofiko ikinjaofikuji ngkiyepono pontifijontentesi ngko wopingo umoku'mnesohilo.

Aisaiya ose mtimokumentisofoho.

¹⁶ I sekwo soku, sekwo simonyo fiymno. Sekwoe timoso yo'mayomo yofe uhwofiwo'nngkohofoho. Sekwoe halohoso sefojiwo'nngkisofoho.

¹⁷ Ngko nehopi waselmonne'no yohono. Hohonta a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu nom'ne honngkano wopingo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwofiwo'nngkohofoho somo uhwonano lontifi yontifeso muhwonimmentohofoho. Yo'mayo sekwo upa'nivo'nngkohofoho so'no upo'nano lontifi yontifeso mupa'nimmentohofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwapingo lutihwamentisofoho.

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Sekwo pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwapingoso upa'nimno.

¹⁹ A'amuso Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nontifi huno muyoso hofiko ufongoyo honngkanopo piwasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo Anitu ho'nasyonteso wae yaofiwo'nngkohoho.

²⁰ Ufongoyo hwaho sojo sopo piwasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no simeho mo'mo meho'nasyonto simonyo iwo'nngkohoho.

21 I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepe nolohofontaningi a'amu nom'neso Anituye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohomo tango engo uyahoningi kakoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'ninkohoho.

22 U, fehohnjo nantipe yongo'njo sopo piwahi'nyoso ole, a'amu Anituye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahoningi oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'ninkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.

23 Ufongoyo hwaho wopingo sopo piwahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n'iwo'ninkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'ningo engo (*wan hantilet*, 100), fiso engo we'e (*sikisiti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ulimentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafone pahnnimo hungkunofoho.

24 Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wopingoso syohopo ho'naofiwo'ninkisofoho.

25 Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho foyowentaningkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wopingo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho.

26 Oso'no uyo wopingoso ne unto'nimo lonto yahoningi a'amuso uhwonimentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontaningi uhwonimentohofofoho.

27 Uhwonontifi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowentifi ulimentohofi, Hwe engofu, kiko uyo wopingoso jije syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nti'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.

28 Ose ulahoningkofi ulimento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose ulahoningi syoho ulohofiyo sohwa ulimentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yaofone lakumo'ninkohoho.

29 Ose ulohoningkahoningkofi ulimento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaopifijoso uyo wopingo so'nji sokapitnoho.

30 O'o, waweno. Uyo wopingo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ulimo. Sekwo hoja wonyo kaki'no mihwofikupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wopingo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ulimentisofoho.

Iyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31-32 Ose ulonto pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahoningi engo imo'nonto nom'ne iyo syoho saponjo somo yakolonoho. Engo imo'ninkahoningi yihufoso nopontifi kakoe pamo sopo hofikoe aifo syontifi osopo kehumawo'ninkohofofoho.

Yis' i'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 13:20-21)

33 Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso oso yis pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako wosopayo *polowa'nji* oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'nimontonoho.

*Jisas pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho.
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno'nohini a'amu pi'ningo engo somo ulimentisofoho. Kako yoloho'nji ulimentiso'maho. O'o, kako pahnnimo hungkuno'nohino ulimentisofoho.

³⁵ Hwapingoso ole, hwe fihumo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamojo sohwo hohonta hungkuno mti'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole, Ngko a'amu somo hungkuno ulimo li'mo pahnnimo hungkuno ulimo. Yo'mayo hwaho songo imo'nimentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko wolijwao'mne'no yohono.

Ose mti'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafone pahnnimo hungkuno hwapingofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amu pi'ningo engo somo nuliko'manto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Oso pahnnimo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso.

³⁷ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Hwe kako uyo wopingo fiso-somokafo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho.

³⁸ Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wopingoso oso hwe moya'miso Anituye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Seten+ye a'amufoho.

³⁹ Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mofiwo'nngkiso sohwo Seten+yoho. Sikuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo sikuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyo sohwa a'amu ahwomomjofoho.

⁴⁰ U, hofiko hoja wonyoso nom+hwofijikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangku sikuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nonefoho.

⁴¹ Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyo somo uhwojahoni'mo hofiko olo hwaho loponjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'nngkohoho so'nji a'amu honngkano wonyo'njo somo nom+hu'mokukuji

⁴² toho engo nontimo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumafikuji tohino engo umnngkuhwoso'no humotaho engo likuji hofikoe mango toho lo'n+fitnnefoho.

⁴³ Oso hohosohonta Anituye a'amuso hofiko Anitu'njopo nohumafikuji mofehi'nyo liso hopa imo'n+fitnnefoho. Jisas ose ulonto ulimento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni t+pemayo'ne pahnnimo hungkuno-foho.

⁴⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwahopo nohumanto hamniyoho ipofu yo'mayo wonyoangkafo hi'njoso ijopijisyahumentohofoso uhwononto simonyo yonto apa'no hiyaso ekojisyahumentisofoho. Ekojisyasyonto kakoe ho'yango hwaho yo'mayoso nom'ne somo uyahonngki oso hiso'no hamniyoho uyahonngkofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwaho hamniyoho ipofu'njo sopono mpe imentisofoho.

Nikuyoho wopingo hwofilo'nyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

⁴⁵ Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako nikuyoho wopingo'ne syoho imojo hweho. Kako nikuyoho wonyoangkafo'nohinoso wot+pema'mo lonto imojo hweho.

⁴⁶ Oso hwe huhwo sohwo n'ikuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohumo uhwononto mpe uy'imo l'imentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto n'ikuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inan'iku ho'yo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

⁴⁷ Hungkuno nom'ne ole, An'itu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inan'iku ho'yo mijo ayomo motaswont'ifeso yo'mayo yo'mayo inan'iku pasy'wo'n'ingkohofoho.

⁴⁸ Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hof'iko hojiyopono ifo-hus'impemotawent'ifi osopo nohumant'ifi hojiyopo ifaofont'ifi inan'iku wop'ingoso iku'yopo nomeho'nasyont'ifi inan'iku wonyoso n'ihu'nahone wae yaof'wo'n'ingkohofoho. Ose ul'onto ul'imento,

⁴⁹ Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nop'ikuji a'amu wonyoso a'amu wop'ingo'njo lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho.

⁵⁰ Hof'iko nomaf'ikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso tohomo nohumaf'ikuji humotaho engo l'ikuji tohino engo umn'ingkuhwoso'no hof'ikoe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ul'imentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

⁵¹ Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwo ulohon'imento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwap'ingoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahon'ingki ul'imentohofi, Eno. Huno nayohoho.

⁵² Ose ulahon'ingkofi ul'imento, Huno ito'no seisoso'no a'amu hon'ingkanu hungkuno lut'ihwawo'n'ingkiiso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotoswapmmontonoho. Hon'ingkanu hungkuno wop'ingo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasalet'iso Jisas'imo hohujo ikinj'imo'mentohofoho.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisas oso pahnn'imo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo ul'iko'ma'mentisofoho.

⁵⁴ Nul'iko'manto kako kakoe ango hwap'ingocono umentisofoho. Osopo nowento hof'ikoe tajo angomo An'ituye hungkuno lut'ihwahon'ingki a'amuso nupa'nont'ifi yomo yont'ifi l'imentohofi, Kakoe huno hwap'ingo'njo loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohoho umokiyo'ne loso nt'i'mta'ni ma'masoto.

⁵⁵ U, olo hwe lohwo sohwo kako ango mol'mojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jem'is, Jousep, Saimoun, Jutas oso homn'ingkwa'wehwo sohwaloho.

⁵⁶ Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nt'i'mta'ni ma'masoto.

⁵⁷ Hof'iko ose lont'ifi kakine'no simeho wonyo umo'n'imentisofoho. I oso'no Jisas ul'imento, A'amumo An'itu hungkuno uyahon'ingki l'mojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomawo'n'ingkohofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ul'imentisofoho.

⁵⁸ Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso pi'n'ingo imentiso'maho. O'lo, hwap'ingoso hof'iko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho.

14

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'nimentisofoho.
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)*

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout oso-hwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nimentisofoho.

² Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ulimento, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'nimentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso kako iwo'n'ingkiyo so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmentisofoho. Ose ulimentisofoho.

³ Helout kako oso hunoso peho'no syafihu'mentisoto. Hwap'ingoso Helout kako Joun+mo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahu-mentisofoho. Helout Joun+mo impo'angomo peho'ne muhumati'mentisoto. Hwap'ingoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyasimne'nefoho.

⁴ Hohonta Joun Helout+mo ulimento, Kiko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso hon'ingkanu pisakino'njofoho. Ose uliwo'nimentisofoho.

⁵ Ose ulahon'ingki Helout Joun+mo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho unimojo hweho. Hwap'ingoso a'amuso Joun+mne'no ole syafihu'mentohofi, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki lutihwamojo hweho. Ose limentohofofoho.

⁶ Sikuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso sikuno somne'no huno syafisiyo'ne a'amu pi'n'ingo engo so'nji Helout+nji uhu'mokahon'ingki Heloutiyasiye mu kako a'amu somne'no simonyo yahon'ingki Helout simeho wop'ingo umo'nimentisofoho.

⁷ Simeho wop'ingo umo'nyo so'no kako a'mu simo ulimento, Yokintahopone'no wakilimo. Ou, kiko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmonoho.

⁸ Ose ulahon'ingki a'mu simo kona'wohi huno uyimentisoso a'mu hisi Helout+mo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo y'wojwosalokumpehoji ntape.

⁹ Ose ulahon'ingki Helout kakoe simeho tango umentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n'ingkohofoso'no syafisyonto ulimento, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiyimno.

¹⁰ Ose ulahon'ingki a'amu syoho ulohofiyo sohwa impo'angomo nos-wontifi Jouniye ti'wango iwofito'mentohofofoho.

¹¹ Oseso Jouniye mnokinoso noswanopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahon'ingki nomotawento kona'wohimo uyimentisofoho.

¹² Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomantifi ijopijisyasyontifi Jisasiyepono nowentifi Joun ne'no ulimentohofofoho.

*Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwamo wopayo umentisofoho.
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)*

¹³ Jisas kako Jouniye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo nuliko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas osopo humaho upa'nontifi hofikoe ango sopo nuliko'mantifi Jisas womentiso somo hofiko hwakano womentohofofoho.

¹⁴ Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwonimentisoso hwe moyami pi'n'ingo engo somo uhwononto hitoho ulofahon'ingki hofikoe a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta sikuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. Mofehi'nyo

moi'wonoho. Kiko olo hwe hwoya'mi lomo filuhwajo. Hofiko nukuji wosopayo mpe uyife.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Peho'no ufitnehofu. Sekwo hufiwasi wosopayo uyimno.

¹⁷ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inaniku hufa'u'nji oso'nohino weho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.

¹⁹ Ose ulonto a'amu somo ulimento, Sekwo hoja lopo fosyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nohino so'nji inaniku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaso nuyahon'ngki hofiko a'amu somo uyimentohofofoho.

²⁰ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simo uhn'ngkahon'ngki hofiko wosopayo nulifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mohu'memehumentohofofoho.

²¹ Oso hwe oso wosopayo nimentohofu sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofu majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.

(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe ango pone'no luhwatimentisofoho.

²³ Noli'hwajonto ngko'nohino humahm'mo Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopo kotasimentisofoho. Sikuno'nji kako'nohino hwofiki'nyo sopo humamentisofoho.

²⁴ Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowahon'ngki ifofu yonto mijo engo ikwato lohofonto yofayokinomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho.

²⁵ Iyoho wolongkonimonto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwaso u'ma'mentisofoho.

²⁶ Nowentan'ngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi iyoho un'ngkahon'ngki limentohofi, Mewosofoho. Ose lontifi iyoho yontifi youwo youwo limentohofofoho.

²⁷ Oseso Jisas hofikimo komo'no johu ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmno'nimno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofu, Kiko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo likofaofohoji ngkiyepono fipe. Ose njo.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oyomo. Ose ulahon'ngki Pita yofayokinomo nuliko'manto mijo yokintahopo Jisasimo u'ma'mo lonto umentisofoho.

³⁰ Nowento ifofu somo nuhwononto iyoho un'ngkahon'ngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisasimo johu ulimento, Hwe Engofu, nifo'maho.

³¹ Ose ulahon'ngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ulimento, Pita, jije simo hi'ntnonohinoso we'e'njo hwosoho. Kiko ngko hopolikeno eso peho'no hnn'ngkino.

³² Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahon'ngki ifofu moi'wo imo'nimentisofoho.

³³ Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohofu sohwa nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho.

*Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahumentohofofoho.

³⁵ Oso a'amu hopo soponta'angoso hofiko yofe uhwofontifi limentohofi, Jisas+yoho. Ose lontifi ango hofiko'njo mofone sponjo a'amu mnokino'njo somne'no joho ulimentohofoso hofiko a'amu mnokino'njo somo kakiyepono itokwapmmentohofofoho.

³⁶ Itokwapontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'nimentisofoho.

15

*Anituye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.
(Mak 7:1-13)*

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jelusalem uliko'mantifi hofiko Jisasiyepono pmentohofofoho.

² Nu'mantifi ulimentohofi, Jije inomokomoyo lohwa nakwoe neyakwosafe yahino somo miningkeyo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko wosopayo wonantifeso hofiko aho mijo ito'no miyatiku'nyofoho.

³ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, I sekwo sekwoe yahinomnohini iningkeyo'ne Anituye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo.

⁴ Anitu ole limento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi finingkeyo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kaningkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. Anitu ose limentisofoho.

⁵ I sekwo ole liwo'ningkohofu, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kaningkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto limalefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono. Ose lososo kako kaningkwohwo ya'umo mufo'manehoho. Ose liwo'ningkohofihwasoho.

⁶ Oso'no sekwo oso yahino homo somo iningkawowo'ningkohofu so'no sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohofihwasoho.

⁷ Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya sekumne'no hungkuno nehopi limentisofoho. Ole nalimento,

⁸ Olo a'amu loso hofiko hofikoe mango mta'ni nje yofe ho'nonimawo'ningkohofofoho.

I, hofikoe simehoso ngkimo mantape'njo iwo'ningkohofofoho.

⁹ Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu somo lutihwawo'ningkohofofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo ntiwo'ningkohofofoho.

Aisaiya ose limentisofoho.

*Yo'mayo a'amufe honingkanohonyo imokiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nopahoningkofi ulimento, Sekwo ito'no nipa'ningkuji huno fisyafihupmno.

11 Yo'mayo jije mangomo johufase'mofososo oso jije hon'ngkanomo wonyo imo'nnyo'ne'maho. O'o, yo'mayo jije mango mta'ni lisoso oso jije hon'ngkanomo wonyo imokiyo'nefoho.

12 Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi simeho wonyo umo'n'ngkohoho. Oso hiso'no kiko huno lakiyohoho.

13 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpo-hwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo Mpohwo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho.

14 Sekwo a'amu Falisi sohwanne'no uhwontohumamno. Hofikoe syohofoho. Hofiko t'mpi'nyo hwafoho. A'amu t'mpi'nyo huhwo sohwa nom'ne a'amu t'mpi'nyo somo hon'ngkano iput'hwawo'n'ngkohof'hwafoho. Hwe t'mpi'nyo sohwo nom'ne t'mpi'nyo sohomo hon'ngkano iput'hwawo'nyo oso hwa'u pi'nimomo wop'wesyanjiyoho.

15 Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Oso pahnnimo hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso.

16 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sekwo hoku huno ane kulaho.

17 Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohumawo'n'ngkiso oso hiso simehomo wowo'n'ngkohoho. Simeho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'nimomo wowo'n'ngkohoho.

18 I, yo'mayo mango mta'ni swap'wo'n'ngkisoso a'amufe huno mta'ni swap'wo'n'ngkohoho. Oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imo'n'wo'n'ngkohoho.

19 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo, ape sikinjomo wonyo ulohoho, yo'mayoso hufo iyo, hwasyo hungkunojo, sitofo hungkunojo,

20 oso yo'mayo hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyatiku'nyo'njo ilohof'hwosi wosopayo nososo oso hiso kakoe hon'ngkano wonyo mmokonehoho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyimentisofoho.

(Mak 7:24-30)

21 Oseso Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nom'ne hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho.

22 A'mu temtifo kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisasimo nu'manto joho ulimento, U, Hwe Engofo, kiko Ntefitiye imu hwosoho. Kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. Nihu'no wonyo ulohofalofoho.

23 Ose ulahon'ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Olo a'mu losi kako joho lonto lonto tifi kin'ngkopalofoho. Kiko asomo fil'hwajo.

24 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, A'amu Isilaeliso hon'ngkano'no t'peelokwofo. Oso a'amu somne'no Anitu lonuhwojahon'ngki pmenttohe hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Isilael mta'angi'maho. Kako temtifo kengiyoho.

25 Ose ulahon'ngki a'musi kako noponto Jisasinjo ne lopo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nifo'maho.

²⁶ Ose ulahon+ngki Jisas a'amu Isilael so'ntnno a'amu temtitofu kengo so'ntnno pahnn+mo hungkuno ul+mento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasu s+wojomu woho'n+mofantantaho. O'lo, awonoho. Oso wonyofoho.

²⁷ Ose ulahon+ngki a'musu syaf+hu'mento, Ngko a'amu Isilael+n+maho. O'lo, s+wojumu pa'nyl'nyoho. Ose syaf+syonto ul+mento, Hwe Engofu, k+ko nehopi lohino. I s+wojomu hof+ko il+fiso hofekwo'yohwosa wosopayo nonont+fi hu'mumokwojahon+ngkofi n+wo'n+ngkohofofoho.

²⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, U, a'mu losiyu, j+je s+meho hi'ntnnohinoso engo'njumu kiyoho. K+ko peho'no kumu'noso oso k+ko wot+pema'monnoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta oso a'mu siye mu wop+ngumu imo'n+mentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njumu somu wop+ngumu umokumentisofoho.

²⁹ Jisas oso angumu hopumu solumo nul+ko'mantu Mijumu Ayo Ngkalili mom+ngumu mofone solumo nowentu hwof+ki'nyumu we'le solumo nosontumu osopumu humamentisofoho.

³⁰ Nohumentan+ngki hwe hwoya'mi pi'n+ngosumu nu'mant+fi a'amu s+fe wonyo'njumu so'njumu a'amu t+mpi'nyumu so'njumu yokinumu kokato'nnyumu so'njumu a'amu mampi'nyumu so'njumu wonyo'wonyumu mnokino'njumu so'njumu oso pi'n+ngumu engumu somumu Jisas+ye s+fi'ki'nyumu'mo uhumat+mentohofofoho. Uhumojahon+ngkofi Jisas wop+ngumu umokumentisofoho.

³¹ Osesumu a'amusumu uhwon+mentohofosumu a'amu mampi'nyosumu hungkunu n+hu'no ito'no lahon+ngkofi a'amu yokinumu kokato'nnyumu'njosumu wop+ngumu imo'n+ngkahon+ngkofi, a'amu s+fe wonyo'njosumu hano uhwan+ngkofi a'amu t+mpi'nyosumu t+mu hon+ngkahon+ngkofi osomumu uhwonont+fi pisopisahumu mjal+m+went+fi hof+ko Isilael+fe An+tu kakoe yofe ho'noma loho'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwasumu wosopayumu uy+mentisofoho. (Mak 8:1-10)

³² Jisas kakoe inomokomoyumu sohwasumu johumu ulontumu ul+mento, Ngko olumu hwe hwoya'mi lomne'no hitohumu ntokwoho. S+kunumu hufa'u s+hunumu ngko'njumu humantohofofoho. Hof+ko wosopayumu anefoho. Mijohumu'nohinofoho. Ngko lihwat+me'manji u, hof+ko hon+ngkanopumu t+mu s+kunumu'no ikuji nop+wahupitnnoho.

³³ Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyumu sohwa ul+mentohofi, Olo hwahumu lopolumu a'amu mohumunyoponnoho. Nakwo olumu a'amu pi'n+ngumu engumu somne'no wosopayumu nt+m+ta'ni manehwono.

³⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwumu wopayumu alale weho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwoe wosopayosumu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'njumu inan+ku we'eso anga'no anga'nohinoho.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas hwe moyamumu somumu ul+mento, Sekwumu hwahumu lopolumu fosyohumanno.

³⁶ Ose ulontumu kakumu wopayumu aho fehohnjumu hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyumu osu'njumu inan+ku'njumu nomantu An+tumumu isamoyokumu ulontumu wopayosumu kut+kujumu lohofontumu kakoe inomokomoyumu sohwasumu uy+mentisofoho. Nomant+fi osumu hwe moyamumu somumu uy+mentohofofoho.

³⁷ A'amusumu wopayumu nont+fi s+meho uhnn+ngkahon+ngki nul+fee'mentohofosumu m+hu'mokumentohofofoho. Nom+hu'mokont+fi ho'yo aho fehohnjumu hopi'nohinumu fehohnta'ni hufa'umu mehu'memeehumentohofofoho.

³⁸ Hwe sohwa oso wosopayumu n+mentohofosumu *foua tausen* (4000) hwafoho. Osesumu moyamumu mehomi so'no hof+ko atofumu mal+mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto yofayokinomo nokota-sontifi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohoho somo uhwonano li+mentohofofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanji Jisasimo u'mantifi Jisasimo yamofu ulohofano lontifi ul+mentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso fonet+hwaho.

² Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Mofehi'nyo won+ngku'n+monto yahon+ngki ole li+wo'n+ngkohofi, Ahwomo hon+jwo imo'n+ngkisoso mo'n+ngka jefo umontonoho. Ose li+wo'n+ngkohofofoho.

³ Im+ngo'nji sekwo himo sikwo'mno'nji ahwomo hon+yo'nohinomo uhwonontifi ole li+wo'n+ngkohofi, Ifoyo wahu'montonoho li+wo'n+ngkohofofoho. Sekwo ahwomomo uhwonontifi ifoyo yo'mayoso huno sey+wo'n+ngkisofoho. I oso'no yo'mayo olhontajo imo'nalokunjoso An+tu uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwat+mentiso sohomo uhwonontifeso yofe m+hwofe'njo yalokwofo.

⁴ A'amu olhonta humalofo soku hon+ngkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo somo uhwonano ntontifi lontantokwofo. Ose ko n+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hof+kimo nul+ko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.

(Mak 8:14-21)

⁵ Jisasiye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawentifi wopayo motayo so'no in+ngo mo'mentohofu so'no uhwon+ngkahon+ngkofi

⁶ Jisas pahnn+mo hungkuno ul+mento, Upa'n+mno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiy+mno. Ito'no uhwontohumanno.

⁷ Ose nupa'nontifi inomokomoyo sohwa ole hnn+mentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho.

⁸ Ose hnn+mentohofu so'no Jisas huno uyahon+ngki hof+kimo ulohon+mento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n+ngkohof+hwasilu.

⁹ Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *fai+fausen* (5000) sohwanne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kut+kuju ulohohmale so'no in+ngo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto

¹⁰ I nom'ne sikuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe *fou+fausen* (4000) sohwannekofo. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.

¹¹ Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiy+mno.

¹² Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hof+ko huno ito'no syafi+hu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lut+hwawo'n+ngkohofu so'no i'waho fiy+mno ul+mentisofoho.

Pita Jisasimne'no ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwosoho.

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

¹³ Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, A'amuso nohumantifi A'amufe Hwomu sohune'no pehofo mjolimiwalokwofo.

¹⁴ Ose ulohoningkahonngki ulimentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwolikeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatikeno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemaiyatikeno. Nom'ne a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwolikeno. Ose mjolimiwalokwofo.

¹⁵ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo sohwasi ngkine'no pehofo ntiwo'nngkohofihwasilo.

¹⁶ Ose ulohoningkahonngki Saimoun Pita ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwosoho. Anitu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.

¹⁷ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwosi, kiko simonyo uyimonnoho. Ou, olo hilo so'no a'amu hwahoponjo fihwo mokitihwaho yohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kitihwaho.

¹⁸ Oso'no wakilimo. Kiko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho huhwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamolinnoho. Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho.

¹⁹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no hwosampe-e'neso wokijapmonnoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wonyofoho lohoji nano mtitajososo i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wopingofoho lohoji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho.

²⁰ Ose ulonto inomokomoyo sohwamo ulimento, Sekwo nom'ne a'amu somo olo Kilais Anitu uhwosopo'mentiso lohweho ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Oso hohosohonta inomokomoyo sohwamo Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Jelusalemne'no uhwahonimo hwe engo sohwanni a'amu tajo ango syoho'njo sohwanni a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanni ngkimo tohino engo ntapikuji fonjanihufitnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

²² Ose ulahonngki Pita Jisasimo we'eneipi ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso Anitu ihwoloho. O'o, oshiso kikimo moku'manehoho.

²³ Ose ulahonngki Jisas ikinjonto Pitamo ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Seteniye hungkunofoho. Kiko Seten sohwosi i'waho ntohoho. Jije hungkunomo ngko haloho mokupa'nimnehono. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

²⁴ Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwamo Jisas ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonnngkopano lifijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'nivo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo

* **16:18:** Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwosoho.

nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmno.

²⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wop+wahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahon+ngkuhwosi kakoe humayoso pi+wasyososo hwangku kakoe humayoso wot+pema'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako An+tumne'no hohujo ikinjaof+hwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uy+mtolo.

²⁷ A'amufe Hwomu sohwo kan+ngkwohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji pososohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'n+ngkohoho so'no yano ulofiyonefoho.

²⁸ Ose ulonto ole ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan+ngkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwon+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

17

Jisasiye a'apahoso nom'ne kengo imo'n+mentisofoho.

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ne anga'no memjaofahon+ngki Jisas kako Pita'nji siko'n+ikwa'i Jem+si'nji Jounja oso hwa nut+manto hof+ko hwof+ki'nyo sawemo engo sopono kotas+mentohofofoho. Hof+ko'nohini humamentohofofoho.

² Nohumant+fi Jisasiye a'apahoso nom'ne ulohopisahonjoso uhwon+mentohofofoho. Kakoe si'mo'mangoso mofehi'nyo lawo'nnyo imo'n+mentisofoho. Kakoe manji'mofo yo'mayo hopi'nono n+hu'no halojo imo'n+mentisofoho.

³ Ose uhwonont+fi uhwon+mentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mouses+nji Ilaija'nji siko noponji Jisas+nji hungkuno hnn+mentohofofoho.

⁴ Pita kako huno pi'n+ngo syof+isikaofonto Jisasi'mo ul+mento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wop+ingofoho. U, ngko olopo ango hufa'u si+hune mol+meso wop+ingotaho. Anga'no k+ko'ne, nom'ne Mouses+mne, nom'ne Ilaijamnefoho.

⁵ Ose ulontan+ngki himo engo pomponaho pa'nyoso hof+kimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'n+mento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi n+mo'n+wo'n+ngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje si'meho wop+ingo n+mo'n+ngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo haloho upa'n+mno.

⁶ Ose ho'n+ngkahon+ngki Jisasiye inomokomoyo sohwa nupa'nont+fi iyoho un+ngkahon+ngki hof+koe si'mano hwahomo mongkuto'mentohofofoho.

⁷ Ose nohumentan+ngkofi Jisas hof+ko'njo t+fone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ul+mento, Sekwo fil+kapmno. Iyoho ikutoho.

⁸ Ose ulahon+ngki hof+ko t+mo honont+fi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hof+ko Jisas kako'nohini humentan+ngki uhwon+mentohofofoho.

⁹ Hofiko oso hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo hiloso nuhwon'ngkohoho loso'no nom'ne a'amumo olohonta nulikutoho. O'o, hwangku A'amufe Hwomu sohwo poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafoso sohonta ou, sekwo filut'hwan'ngkuno.

¹⁰ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa ole liwo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nop'hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wes'yohumamtonoho.

¹² I, ngko waselimonne'no yohono. Ilaija kako nto pmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe mi'hwofe'njo yontifi hofiko hofikoe hwahoponjo hunomnohini in'ngkawentifi yo'mayo wonyo uloho'mentohofofoho. Oso pa'nyo hwangku A'amufe Hwomu sohomo tohino engo uy'fitnnefoho.

¹³ Jisas ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uy'mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syafihu'mentohofofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

¹⁴ Oseso hwofiki'nyopo nta'ni nokotapontifi a'amu pi'n'ngo engo'njo sopo ifiwahon'ngkofi hwe fihwo kako Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nop'wasyonteso yomo yomo iwo'n'ngkiso hweho.

¹⁵ Kakoe a'apahoso ni'hu'no wonyofoho. Sikuno pi'n'ngo somo kako tohomo hwafiwon'ngkiso hweho. U, sikuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'mofiwon'ngkiso hweho.

¹⁶ Ngko jije inomokomoyo sohwo nje hwomumo uhwojahohweso. I, hofiko wop'ngo mmokoho yohoho. Hofiko hopo'maho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitu simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe hon'ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno.

¹⁸ Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohomo yoka ulahon'ngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohomo uliko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wop'ngo komo'no imo'n'mentisofoho.

¹⁹ Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasiyepono nopontifi hofiko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meeofesofo.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ou, ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohoho. Sekwo ngkimo nn'ngkape-eso ni'hu'no we'e patnnyo uyo pa'n'ngo'manji u, sekwo olo hwofiki'nyo lomo kiko nolikafohoji fiwano, ose ulikujo'no hwofiki'nyo sohwo wamtonoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwas'manji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutne hwasoho.

²¹ [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yafo'neso hon'ngkano anga'nohino weho. Oso hon'ngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo

jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno ifijoso olo towahunu wonyo loso a'amumo uliko'mayo'nefoho.]

*Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ulimentisofoho.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawentifi Jisas ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe ahomo ho'nansyikujo'no

²³ hofiko wofonjonisyantifeho. I oso huhwo sohwo sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no Anitu apa'no songo ulika'montonoho. Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa simeho tango engo uyimentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mofiwahonngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'nngkohofoto sohwa Pitamo nu'mantifi ulimentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naofiwonngkiso hwolaho.

²⁵ Ose ulahonngkofi Pita ulimento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahonngki Jisas Pitamo kaki'no ulimento, Saimoun, kiko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho loPONJO hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko hamniyoho yo'mayoso tihumta'ni mawo'nngkohofoto. Hofiko'montohwa mta'nngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.

²⁶ Ose ulohonngkahonngki Pita ulimento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'nngkohofoto. Ose ulahonngki Jisas ulimento, I, ose'manji hofiko'montohwa hamniyoho moho'naopitnehofoto. Oso'no ngko Anituye hwomu sohwo'ni peho'no uyimonnto.

²⁷ I oso hiso'no hofiko nakumne'no huno wonyo nosyonafihupitnnoho. Kiko mijo momngopono uhuji ingkuso finjasyo. Inaniku simo'mjo injwapojoso kakoe mangomo kiko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wotipema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ulimentisofoho.

18

*A'amu nom'ne somo yakolo tihwolo.
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwo'na'ni yofe engo hwofilo'nnyoso tihwolo.

² Ose ulohonngkahonngkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo mihumajonto

³ ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo honngkano wonyo somne'no simeho mawolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo Anitumo mohumafitnefoho.

⁴ Anitu a'amumo mokomosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'mingohwonimaho loso oso humo Anitu ole ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

⁵ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho.

*Yahino wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiy-
ofoho.*

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Olo mehomi ngkimo simeho hi'ntnnono ntap+wo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasimo hohujo fikinjafo. Hon+ngkano wonyo lomo tifi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo An+tu tohino m+ikun+imposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo m+ikun+imposo engo so'nji kakoe t+wangomo impe ifakojuj+kuji mijomo ho'naofont+fitentesi wop+ingo'nesohilo.

⁷ A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyo sohumne'no hitohto ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino m+ikun+imposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitohto ntofantofoho.

⁸ Jije sife aho hon+ngkano wonyo imokososo sife aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu sife aho anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ingo t+pemayoso wop+ingofoho. U, sife aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

⁹ Jije timo hon+ngkano wonyo imokososo timoso fit+hwotofafo. A'amu timo anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ingo t+pemayoso wop+ingofoho. U, timo hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

¹⁰ Olo mehomi lomne'no sekwo yo'm+ingohwasimaho ulikutoho. O'o, sekwo upa'nimno. A'amu ahwomomjoso mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofofoho. Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo uliwo'n+ngkohofofoho. [

¹¹ Hwap+ingoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkuji somne'no ut+mayo'ne pmmentohefoho.]

Yahu 'sipsip' anga'nohino isipeefo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 15:3-7)

¹² Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu *sipsip wan hant+let+injo* (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo isipeeofoso sohune'no haf+hafe mot+pemaso'njo umontolaho. Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) sohwa hof+iko wopayo nontan+ngkuji kakwo'yohwo sohwo nul+iko'mahwosi yahu isipeefo sohune'no not+pewosi wot+pema'montonoho.

¹³ Not+pemahwosi kako yahu anga'nohino isipeefo sohune'no simonyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) misipeefe'njo so'no huno mosyafisyonehoho.

¹⁴ Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no misipeefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no kiko pipi uloho'monnto.

¹⁵ Jije a'amu kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo u'mahoji siko'nohini humahosi kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako jije hungkunomo nupa'n+ngkuhwosi'manji u, jije a'amu ne apa'no umo'n+imontonoho.

¹⁶ Kako Jije hungkunomo haloho maposo'njo'manji kiko nom'ne a'amu anga'nohinot+ikeno hufa'ul+ikeno oso hwa t+pemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono fiwan+mno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ul+ikeno hufa'u sihunet+ikeno oso hwa wol+ijwaopife.

17 Kako hofi:koe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sokumo ulimno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhumajipijo osopo wohumamontonoho.

18 Hungkuno nehopi waselimo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wony- ofoho likuji nano mtitojoso i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitok- woho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wop'ngofoho likuji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wop'ngofoho nto lohoho.

19 Hungkuno nom'ne waselimo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u yo'mayo so'no simeho afa in'ngkohosi Mphumo oso hiso'no jomo ulisoso nje Mphwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho.

20 A'amu hufa'u sohwa'u sihune sohwa hofi:ko nje yofemne'no uhu'mokukuji nohumentan'ngkuji ngko hofi:ko'njo ajwo'mo wohumamonnoho.

A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnnimo hungkuno- foho.

21 Oso hohosohonta Pita Jisasimo u'manto ulimento, Hwe Engofo, nje a'amu sohwo wonyo ntohofiwo'n'ngkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae alale uyimonnto. Wayo yao'mneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u oso hopolaho.

22 Ose Ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Ngko aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoyohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne tipemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.

23 Oso'no Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo wae yafo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwa yo'mayo siki mawo'n'ngkohoho so'no hamniyoho hwangku ho'nasiyo'ne hungkuno mihwajiyo'ne uyimo limentisofoho.

24 Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino fihwo kakoe yo'mayo siki mawo'n'ngkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njoso olenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho.

25 Kakoe hamniyoho nihu'no ane hweho. Oso'no hwe engo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehom'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hofi:koe siki syoho ulohofiyo so'no mpe uyife. Hamniyoho mpe ifijoso kako moho'naofe'nefoho.

26 Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo sohwoe sife ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaho lonto ulimento, Nje hwe engofo, we'enepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'inono wokijapmmnonoho.

27 Ose ulahon'ngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofahon'ngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imentiso so'no wae yaofahon'ngki hwe sohwo yo'mayo siki mawo'n'ngkiso so'no hamniyoho nihu'nahone muyonehoho.

28 I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswolikofaponto uhwonimentisoso kakoe syoho afa'nono iyo sohomo uhwonimentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki ma'nnyoso *wan hantilet* (100) kina moho'nasiyo'njo sohomo uhwononto ti'wangomo aho pmpili'mokonto ulimento, Nje hamniyoho moho'nani'syohinoso komo'no ntape.

29 Ose ulahon'ngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo hwomtame piwehumawento ul'imento, Ngkine'no hitoho kilofi'hwoso'no nohontohumaho. Ji'je hamniyoho wokijapmmo.

30 Ose ulahon'ngki ngkilaho ulonto impo'angomo intofahumentisofoho. Osopo intofasyonto ul'imento, Ki'ko osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohoji'no ngko wakis'huto'mnoho. Ose ul'imentisofoho.

31 Ose yahon'ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa yo'mayoso uhwonont'ifi si'meho tohino umn'imentisofoho. Si'meho tohino umn'ngkahon'ngki hwe yofe engo'njo sohomo oso hiso'no ul'imentohofoho.

32 Ose nupa'nonto syoho ulohofiyu huhwo sohune'no joho ulonto ul'imento, Ki'ko syoho ntohofiyu wonyo hwosoho. Ose ulonto ul'imento, Si'mo'mo ki'ko ngkimo humotaho sontahon'ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.

33 Ngko kikine'no hitoho ntofiso hopaso ki'ko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohume'no hitoho makilofe'njo peho'neto.

34 Ose ulonto si'meho tohino umn'ngkahon'ngki tohino engo uy'wo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ul'imento, Ki'ko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohoji'no wakis'huto'monnoho.

35 Oso pahnn'imo hungkunoso Jisas nulonto ul'imento, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waseloho'montonoho. Ose ul'imentisofoho.

19

*Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

1 Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nul'iko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.

2 Oso hopo sopo a'amu pi'n'ngo engoso Jisas'imo t'ifi in'ngkamotofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

3 Oseso a'amu Falisi sohwa Jisas'imo yamofu ulohofano lont'ifi nu'mant'ifi ole ulohon'mentohofi, Hon'ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop'ngotaho.

4 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'ituye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. An'ituye yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho.

5 Nomt'i'mokonto ole l'imento, Olo hilo so'no fihwo kan'ngkwowho kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho.

6 Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'lo, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no An'itu osiya'umo nto mekot'ijwahumasofoho. U, oloso nomt'huposo'eno.

7 Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwa ul'imentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt'i'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo lih'wosi oso hiso'no iyoswomo mt'i'mokuhwosi a'mu simo uyahoj'hwosi woho'nahumontonoho. Oso pipilo.

8 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu yokumpohn'nyo imo'n'mentohofu so'no Mouses olo hungkunolo mt'i'mokumentisofoho. I si'mo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n'mmojofoho.

⁹ Ngko nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape honingkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaofihwosi nom'ne ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo honingkano somo mtihupeso sohwo kako ose yososo kako honingkano wonyo'njo hweho.

¹⁰ Ose ulahoningki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Hwe kakoe ape'nji foyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwosijo lohofoso wopingofoho.

¹¹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwosijo sohwafe honingkano somo iningkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o, Anitu a'amu anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo uyososo oso a'amuso hofiko olo hungkuno lomo uningkafe.

¹² Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hofiko ape momapitne hwafoho. A'amu fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape mayoso'no hofikoe a'apaho ito'nohino'maho. A'amu fehohnjo nom'ne sohwafo ape momaso'njo iyo'ne ipisayo sihu peetimotofofoho. A'amu fehohnjo Anituye syoho somne'no syafisyonte so'no hofiko ape mayo honingkano hano pitofahin'wo'n'ngkohofoho. Olo hungkuno loso'no hwe fihwo oloso uyimo loso sohwo kako uyono.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofikoe mehomi we'eso Jisas kako aho ulonjimokono lontifi Jisasiyepono mehomi somo uhwatimentohofoho. Nuhwojahoningkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ulimentohofoho.

¹⁴ Jisas ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. Anitu a'amumo mokosyohumayoso mehomi pa'nyomnoho.

¹⁵ Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo nil'ko'manto umentisofoho.

Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yango pi'n'ingo'njo hweho.

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Hwe fihwo Jisasi'mo u'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'neso yo'mayo wopingoso pipi i'mo ma'mnehono.

¹⁷ Ose ulohoningkahoningki Jisas Ulimento, Kiko yo'mayo wopingo so'no peho'no ntohoningkino. Nihu'no anga'nohino sohwo wopingo hweho. Mpohwo kako'nohinoho. U, kiko songo ne'no humayo'neso woma'mo lohoji kiko honingkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi finingkahwoho.

¹⁸ Ose ulahoningki ulimento, Honingkano hungkuno ntisoto. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt'huposo'eno. Yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.

¹⁹ Jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finingkayo. Sikoe yofe foho'nomaho. Kiko kikine'no ku'mo'n'won'ngkiso hopa a'amu kiko'njopo humalofo somne'no wakumo'nono.

²⁰ Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo ulimento, Oso hungkunoso ngko iningkowalokweno. Nom'neso peho imnehono.

²¹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Jije honingkano wopingo hwofilo'nnyo umo'nimo lohoji'manji jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohofo somo uyo. Kiko ose isoso kiko

ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nningkape.

²² Ose ulahonngki oso hwe songo sohwo nupa'nonto simeho tango uyahonngki kakoe angopono umentisofoho. Hwapngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'nngonjo a'amu somo muyimnehono lonto umentisofoho.

²³ Nowahonngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engonjo yokumpohn'nyo kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anitu umokosyohumayo sopone'no ijijoyonefoho.

²⁴ Ngko apa'no waselimonne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwoosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwoosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwoosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engonjo sohwo oseno yonefoho.

²⁵ Ose ulahonngki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontifi yomo imentohofofoho. Hofiko limentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁶ Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimento, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anitu yososo hoponoho.

²⁷ Ose ulahonngki Pita ulimento, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso ho'nasyontani kikimo tifi kinngkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.

²⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo nohumentanngkuhwoosi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tifi nningkapiwo'nngkohoho sohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sopo nohumatikutnnefoho.

²⁹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko hofikoe ango homnngkwa'wehwosanji hapiyosjanji mpohwo na'u mehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no uliko'mapijoso i, oso a'amu oso hiso'no yo'mayo pi'nngonjo engo wopingoso mapitnnefoho. Oso'nji hofiko songo ne'no humayo'neso notipemapitnnefoho.

³⁰ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nimaho. We'yo hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipisae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

¹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no pahnnimo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako imngonji nowento a'amu kakoe ipisayo syoho ulohofiyo'ne utima'mentisofono.

² Nowento a'amu syoho ulohofiyo so'nji hungkuno lontifi simeho afa inontifi olo sikuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano

mtitofontifi ipisayo syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyo somo kakoe syohopono luhwatimentisofoho.

³ Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu uhu'mokiyo sopo uhwonimentisoso a'amu fihwa syoho ane sohwa siki humolowentaningkofi uhwononto

⁴ ulimento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntohofiyimno. Ngko hamniyoho ito'no wosejapmmnonho.

⁵ Ose ulahonngki hofiko umentohofofoho. Ipiasae syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyo somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.

⁶ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu siki humentaningkofu somo uhwononto ulimento, Olo mofehi'nyo nopoulosahonngki sekwo syoho miyo peho'no humalofoho.

⁷ Ose ulahonngki ulimentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalohwono. Ose ulahonngkofi ulimento, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no fiwanimno. Ose ulimentisofoho.

⁸ Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'nngkahonngki ipisayo syoho hwapingo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohomo ulimento, Syoho ntohofiyo somo johu ulohoji tfinjo pohofu so'nji simo'mjo pohofu so'njimo hamniyoho uyo.

⁹ Ose ulahonngki a'amu sikuno'nji pmentohofu somo kina anga'no anga'no uyimentisofoho.

¹⁰ A'amu simo'mjo pmentohofoso ose uhwonontifi ole hnnimentohofi, U, nakwo hamniyoho engo womantanoho. Ose hnnngkahonngkofi hofiko huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofofoho.

¹¹ Nomantifi ipisayo syoho hwapingo sohomo yoka ulimentohofofoho.

¹² Ole ulimentohofi, A'amu tfinjoso syoho we'enehwo yahonngkofi kiko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo imingo'nji nta'ningo so'nwi syoho tango'njo yontanngkuhwoni mofehi'nyo we'enalimaso'nimaho.

¹³ Ose ulahonngkofi ipisayo syoho hwapingo sohwo hwe anga'no ajwopo lohofontanjo sohomo ulimento, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofe hwo'nyoho. Kiko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no simeho afa minyohwoya'ilaho.

¹⁴ Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso a'amu tfinjo somo uyo'manji

¹⁵ nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wopngotaho. Ngko hwapingo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wopingo ulohofu so'no simeho wonyo ntapiwo'nngkino hwosilaho. Oso hungkunosu syoho hwapingo sohwo ulimentisofoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu tfinjo so'nji simo'mjo so'njimo Anitu afa'nohino uyimo lososo uyimontonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nngkuhwosi songo likafone so'no apa'no ulimentisofoho.

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Jisas Jerusalemne'no wasimo lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa hofiko'nohino nosontifi Jisas ulimento,

¹⁸ Upa'nimno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosantane'no yihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofu sohwanji hofikoe

ahomo hofiko ho'nasyikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamtitofantifeho.

¹⁹ Oseso hofiko nom'ne a'amu sohwa'umo uyahon'ingkuji hofiko sitofu ul'ikuji sohwo'ntamo'nji hwan'ingo fonj'ikuji iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyantifeho. Sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no kako apa'no likafonefono. Ose ul'imentisofoho.

*Jemisi'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no yihwayo limentisoyefoho.
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'umo'nji Jisasimo u'mantifi a'musi hwomtame ulohofonto Jisasimo hungkuno anga'nohino so'no ulohon'imentisofoho.

²¹ Oseso Jisas ul'imento, Peho'no kumo'n'ingkohoho. Ose ulahon'ingki ul'imento, Hwangku sohonta kiko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta kiko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko nonifo'masyihne hwahusoho. Ose ulohoho.

²² Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, Oso hungkuno ntohino neso kiko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo nimnosohopaso masisoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahon'ingki ul'imentisi, Nekwo hoponoho.

²³ Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esyohumaho.

²⁴ Ose ul'imentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nontifi hofiko Jemisi'nji Joun'ntnne'no simoho tohino umn'imentisofoho.

²⁵ I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no ngkiyepono wapifento joho ulonto ul'imento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

²⁶ Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.

²⁷ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.

²⁸ Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmentiso'maho. O'o, hofikoe syoho ulohofiyo'ne pmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan'ingkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe hon'yo usohuma'mne'ento pmentiso hweho.

*Jisas a'amu timpi'nyo sohwa'umo timo wopingo umokumentisofoho.
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Jelikou ul'iko'mantifi pahon'ingkofo a'amu pi'n'ingo engo Jisasimo tifi in'ingkapmentohofofoho.

³⁰ Hwe tĩmpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji honĩngkano momĩngopo nohumanji Jisasĩne'no joho ole ulĩmentisi, Ntefitiye Imu hwosoho. Kĩko nekumne'no hitoho wakilofono.

³¹ Ose ulahonĩngki a'amuso yoka ulĩmentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahonĩngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ulĩmentisi, Hwe Engofo, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

³² Ose ulahonĩngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ulĩmento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.

³³ Ose ulohonĩngkahonĩngki siko ulĩmentisi, Hwe Engofo, kĩko nekwoe tĩmo wopĩngo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.

³⁴ Ose ulahonĩngki Jisas sikine'no hitoho ulofahonĩngki sikoe tĩmopo aho kisosyahonĩngki tĩmoso komo'no ito'no hononji Jisasĩmo tĩfi inĩngkamentisiyefoho.

21

*Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo ango Jelusalemno humentisofoho.
(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)*

¹ Hofĩko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase hwofĩki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole lĩhwatĩmento,

² Siko oso ango we'e nonjo lopo nuhusisi oso hopo sopo siko ahwomo yahu *toungki* hofĩko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wotĩpemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwolofa mahosisi ngkiyepono motapinyo.

³ I hwe fihwo sikimo hungkuno selĩhwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohume'no syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapmmontonoho. Ose lĩhwajĩmentisofoho.

⁴ Oso hiso imo'nĩngkahonĩngki oso a'amu sohomo Anĩtu hungkuno uyahonĩngki lĩmojo sohwoe hungkuno ne imo'nĩmentisofoho. Hungkunoso olenoho.

⁵ A'amu ango Saiyon sopo humalofa somo ole ulĩmno. Uhwonĩmno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho. Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho. Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.

⁶ Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ulĩmentiso hopa imentisiyefoho.

⁷ Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.

⁸ Hwe moya'mi pi'nĩngo engoso hofĩko hofĩkoe hwapife Jisas kako hano wene honĩngkano sopo hu'meehumentohofofoho. A'amu fehohnjo ipamo lopo'memantifi Jisasĩye yofe ho'nomayo'ne honĩngkanopo hu'meehumentohofofoho.

⁹ Hwe hwoya'mi sĩmo'mjo so'nji tĩfinjo so'nji hofĩko joho ole lĩmentohofi Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako wopĩngo'nohini hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anĩtu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatĩmentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Anĩtu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose lĩmentohofofoho.

¹⁰ Jisas Jelusalemno noswahonĩngki oso hopo sopenjo hwe moya'mi hofĩko yomo yontifi ulĩmentohofi, Olo hwe lohwo tĩhwolo.

11 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi hwe moya'mi Jisasi'nji pmentohofoso ulimentohofi, Olo Jisas Anituye hungkuno liwo'n'ngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango hweho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas Anituye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan'ngkofi a'amu yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

12 Jisas Anituye tajo ango engo somjo mempo ango somo nos-wonto a'amu yo'mayo mpe yontan'ngkofi somo wae yao'mentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufo mpe uyantifi epohumayo yiwo'n'ngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

13 Wayo yaofonto Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumento sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Olo nje ango somne'no ole l'fitnnefoho. Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohofoso sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofofoho ulimentisofoho.

14 Jisas tajo angomo nohumentan'ngki a'amu t'imp'i'nyo so'nji sife wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mahon'ngkofi Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

15 Oseso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji hofiko uhwon'mentohofoso Jisas a'amu wop'ngo umokumentisoso uhwonontifi upa'n'mentohofoso mehomi tajo ango somo Jisasi'mne'no joho ulimentohofi, Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontan'ngkofi nupa'nontifi hofiko s'mano hintotohino umn'mentisofoho.

16 S'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki Jisasi'mo ulimentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'n'ngkino. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji j'je yofe woho'nokumapife.

17 Ose ulonto, nuhwoti'mofonto Jerusalem mta'ni noswaponto ango Mpetani'no nowento osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.

(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Im'ngonji Jisas Jerusalemno asomo s'mentisoso mijoho engo uy'mentisofoho.

19 Kako uhwon'mentisoso ikwongo hon'ngkano lopo lohofontan'ngki uhwononto oso hopo sopono umentisofoho. U, oso homo somo ikwonjajo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo somo ulimento, Kiko ne apa'no minto'n'ngkohotnnehino. N'hu'nahone hwosoho. Ose ulahon'ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.

20 Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonontifi hofiko yomo imentohofofoho. Yomo yontifi l'mentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo.

21 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwoe s'meho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo s'meho hufa'u ane hwasi'manji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyantifeho. Oso'nohin'i'maho. O'o, sekwo s'meho hi'ntnnono nehopi ufijo'manji sekwo olo hwofiki'nyo lohomo ole ulifijoso, Kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulifijoso hwofiki'nyo sohwo wawontonoho.

22 U, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi uyikuji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulifijoso womantifeho.

*Jisasiye yokumpohn'nyo hwapingo so'no ulohonimentohofoho.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lutihwentaningki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Isilaelife hwe engo sohwanji hofiko nu'mantifi ulimentohofi, Kiko olo syoho iwo'n'ingkinoto loso tihwo kil+maso'no iwo'n'ingkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmasojni iwo'n'ingkinoto.

24 Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Ngko huhwo'nyi hungkuno anga'no waselohonimne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo ntifijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwapingo waselimo.

25 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo hwapingoso ntimta'angoto. Anitu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose ulahoningkahoningki hofiko ole hnnimentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulasojmanji ole wonalimontonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyojnjo peho'neto.

26 I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulasojmanji hwe moya'mi peho nalohopitnehoho. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi hiso ole syafisywo'n'ingkohofi, Anitu kako Joun+mo hungkuno uyahoningki nalimentisofoho.

27 Ose hnnontifi Jisas+mo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulahoningkofi Jisas hofikimo ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n'ingkohe hwapingo so'no maselimnehono. Ose ulimentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufaju'njo sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

28 Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako hwomu hufaju'njo hweho. Kako hwomu tisimaso sohomo ulimento, Nje hwomufo, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.

29 Ose ulahoningki kakoe hwomu sohwo ulimento, Ngkilaho. Ose ko ulonto hwangu kako huno esyafisyonto syoho ulohofimentisofoho.

30 Oseso kaningkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso hungkuno tisimaso sohomo ulimentisoso apa'no, Ulahoningki hwomu sohwo ulimento, Ou, Mpohwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho somne'no mawomentisofoho.

31 Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kaningkwohwoe hungkuno somo tihwo iningkamentono.

Ose ulahoningkahoningki, Simojnjo sohweho ulimentohofoho.

I, Jisas ulimento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini waselimonne'no yohono. A'amu honingkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi hwa'nte sofa honingkano wonyo imofwo'n'ingkohofoho sofani hofiko simojmo Anituye honingkano so'no nakwolaho lontifi olohonta simeho yiwolo'mokalokwofo. Oso'no Anituye ango sopeno'no simojmo sepopitnefoho.

32 Hwapingoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono pmentisofoho. Kako honingkano wopingo imofo setihwamentiso so'no i, sekwo simeho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi honingkano wonyo imofwo'n'ingkohofoho sofani hofiko Joun+ye hungkunomo simeho hi'ntinnono uyimentohofoho.

Sekwo oso hiso'no ko uhwonontifi sekwo huno mikwesyafisiyo'njo yontifi simeho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n'ngkohoho so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisas ulimento, Sekwo pahnnimo hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo hwaho engo'njo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusyoho mtimokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo honosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.

³⁴ Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyo sohwa kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwatimentisofoho.

³⁵ Uhwojahon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyo sohwa ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohomo hwan'ng fonjontifi nom'ne sohomo sojo'nji fongku'mentohofofoho.

³⁶ Ose ulohofahon'ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo pi'n'ng sohwa uhwatimentisofoho. Simo'mjo uhwatimentisofoho sohwa pi'n'ngomaho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyo simo'mjo hopaso t'finjo sohwa wonyo ulohom'entohofofoho.

³⁷ Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohomo uhwatimentisofoho. Uhwa'jonto limento, Hofiko nje hwomufe hungkunomo haloho upeentifeho. Ose limentisofoho.

³⁸ I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohomo uhwonutimantifi ole hnnimentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan'ngkwohwoe yomayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.

³⁹ Ose hnnontifi hwomu sohomo nutimantifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontifi osopo poyo ni'hu'nohone fonjahumentohofofoho.

⁴⁰ Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nopihwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi ulohom'ontolo.

⁴¹ Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu sohwa Jisasimo ulimentohofi, Kako nopihwosi a'amu huhwo sohwa ni'hu'no wonyo ulohofihwosi poyo umokumontono. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwa umontono. Osohwa sikuno ipisayo ne mjiyo sohonta hofiko kakwo'yohomo neso uyantifeho.

⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaha. Hungkuno ole,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho sohwa wae yao'mentohofolo, olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'n'ngkohoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'nimentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho lalokuhwono.

Oso pahnnimo hungkunoso Anitu limentisofoho.

⁴³ Oseso ngko sekumo waselimonno yohono. Anitu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumtani semahwosi nom'ne a'amu ne wopingo itonohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnnimo hungkuno a'amu kakimne'no miningkayo'njo somne'no ulimentisofoho.

⁴⁴ [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi piwasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempi mtimime lohofihwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo piwasyososo fonjomtihupeeefososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo piningo umonimontonoho.]

⁴⁵ A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye pahnnimo hungkunomo upa'nontifi hofikine'no hungkuno hiloso limentiso so'no huno umentisofoho.

⁴⁶ Oseso hofiko kakimo aho wokantifi ko imentohofoso hofiko hwe moya'mimne'no iyoho unimentisofoho. Hwapingoso hwe moya'mi ole syafisywo'nimentohofi, Jisas sohwo Anituye hungkuno limojo hweho. Ose limentohofofoho.

22

Ape mantifi elijwanyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 14:16-24)

¹ Jisas pahnnimo hungkuno apa'no a'amu somo ulimento,

² Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante elijwanwo'nngkohofo pa'nyofoho.

³ Simo'mo kako a'amu piningo engo elijwanyo wosopayo nifitne'ento uhwsopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo elijwanyo sikuno somo kakoe syoho ulohofiyo sohwaso a'amu uhwsopo'mentiso sohwa pifitne'ento utimayo'ne lihwatimentisoso hofiko nakwolaho ulimentohofofoho.

⁴ Oso'no syoho ulohofiyo nom'ne sohwaso lihwajonto ulimento, A'amu uhwsopo'mentohe somo ole ulimno. Wopayo nto liku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyontifi liku'maho. Sekwo oyonimno. Ose ulimno.

⁵ Ose ulahonngki nowahonngkofi a'amu uhwsopo'mentisoso hahn'nyo yontifi hofiko hofikoepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho.

⁶ Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwaso wonyo ulohofontifi fehohnjo sohwaso hwaningo fonjahonngkofi nom'ne sohwaso fonjahumentohofofoho.

⁷ Oseso hwe engo sohwo simeho tohino umningkahonngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwaso luhwatimento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyo sohwaso fonjahumalofa somo nofonjasyikuji hofikoe ango toho fihm'mopmno. Ose luhwatimentisofoho.

⁸ Ose yahonngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwaso ulimento, Nje wosopayo nto liku'maleno. I, a'amu uhwsopo'mentohe sohwaso yahino hopo'maho.

⁹ Oso'no sekwo honngkano'meemo humpekuji a'amu nuhwonngkuji nje wosopayo'ne ulimno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ulimno.

¹⁰ Ose ulahonngki syoho ulohofiyo sohwa honngkano'meemo nohumpentifi a'amu hopi'nono wopingo'nji wonyo'nji uhwonmentohofa somo litimantifi utimotapmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo

sohwoe angu somo uhu'mokumentohofofoho. Angu hiso a'amu hopo imentisofoho.

¹¹ Hwe moya'mi angomo nohumentan'ingkofo hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohoho somo uhwonimo lonto noswonto uhwonimentisoso hwe fihwo kako manji'mofo wonyo'njo sohwo nohumentan'ingki uhwononto,

¹² Ulimento, Nje a'amu sohwo, olo sikuno lomo nje hwomu ape masolo'no welijwonantane'no yalokuhwono. Oso'no kiko manji'mofo songo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon'ingki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho.

¹³ Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo kakoe sife aho nano mtitofikuji mempo hohnta'ni sikwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotaho engo likuji hul'ingkwajingo ifaloho'nifitnefoho.

¹⁴ Ose ulonto Jisas ulimento, Anitu a'amu pi'n'ingo engo somne'no woswapife lonto johu ko ulonteso i, a'amu anga'no anga'nohino somo uhwo'wosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hofiko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisasimo ulohonimentohofofoho.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ A'amu Falisi sohwa nuhu'mokontifi hungkuno hnnimentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal'hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnnontifi

¹⁶ hofiko hofikoe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon'ingkofo Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ingki so'no nakwo huno nayohoho. Kiko Anituye yahino so'no a'amu somo ito'nohino luti'hwawo'n'ingki hwo'woso. A'amu kikine'no huno wonyo syakufisiyo so'no kiko iyoho makinyofoho.

¹⁷ Oso'no kiko olo hilo so'no jije huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wopingotaho.

¹⁸ Ose ulahon'ingkofo Jisas kako hofikoe yahino kakimo yamofu ulohofone so'no huno uyahon'ingki ulimento, Sekwo hwasyo hungkuno hwapingo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofu peho'no tohofalokwofo.

¹⁹ Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nti'hwamno. Ose ulahon'ingki hofiko hamniyoho anga'no kakiyepono motapontifi uti'hwamentohofofoho.

²⁰ Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji ti'hwoto.

²¹ Ose ulahon'ingki ulimentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon'ingkofo Jisas ulimento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno.

²² Ose ulahon'ingki nupa'nontifi hofiko yomo yontifi Jisasimo uliko'mantifi umentohofofoho.

Hofiko Jisasimo a'amu nope'nontifeso songo likafo so'no ulohonimentohofofoho

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Oso sikuno homo somo a'amu Satiyusi fehohnjo Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole luti'hwawo'n'ingkohofi,

A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihu'nahone pe'n+wo'n+ingkohofu. Apa'no songo molikafe'nefoho.

²⁴ Oso a'amu Satiyusi Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses ole lutihwamentono. Hwe fihwo mehomi ane sohwo poyo pe'nososo koningkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwoe pijohinomne'no koningkwa'wehwo mehomi wotipema'mtonoho. Ose lutihwamentono.

²⁵ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisimaso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi motipemaso'njo pe'n+imentisofoho. Nope'n+ingkahon+ngki koningkwa'wehwoe apeso ma'mentisofoho.

²⁶ Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini mjim+wentifi ae usaho sohwo pe'n+imentisofoho.

²⁷ Oso hwe hopi'nono pe'n+ingkahon+ngkofi ape hiso kako tifi pe'n+imentisofoho.

²⁸ E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'n+ifijoso songo likapijo sohonta oso homningkwa'wehwo sohwa olo ape losi tihwo woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohofo.

³⁰ A'amu poyo pe'n+imentohofoso likapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnefoho. O'lo, hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+ifitnefoho.

³¹ I, a'amu poyo pe'nyoso songo likapitne so'no Anitu nalimentiso so'no huno maseyo'njotaho.

³² Anitu ole nalimento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafe Anitu hwo'nyoho. Ose nalimentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo humalofo. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'lo, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho.

³³ Olo hungkuno loso ulahon+ngki hwe moya'mi hofiko yomo imentohofofoho.

Anituye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

³⁴ Olo hungkuno Jisas a'amu Satiyusi sohwo ulahon+ngki hofiko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofofoho. A'amu Falisi upa'n+imentohofoso a'amu Satiyusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nontifi Jisasi'njopo uhu'mokumentohofofoho.

³⁵ Hofiko'njo ajwo lopo hwe fihwo honingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo yamofu uloho'mo lonto ole ulohon+mento,

³⁶ Anituye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyoso ntisoto.

³⁷ Ose ulohon+ingkahon+ngki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo.

³⁸ Olo hungkuno loso in+ngkayoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Hungkuno tifi njoso simo'mjo pa'nyofoho. Ole, kiko hi kumo'nonto simeho kumo'n'iwo'n'ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo.

⁴⁰ Oso hungkuno sofa'u hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwamotofo sohwafe hungkuno so'njimo hwap'ngo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi sohwafo Kilais'ne'no ulohon'mentisofoho.

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ A'amu Falisi nuhu'mokontifi nohumentan'ngkofi Jisas ulohon'mento,

⁴² Sekwo Kilais Anitu uhwasopo'mentiso sohumne'no huno pipi seyohoho. Tihwoe imu hwolo. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko ul'mentohofi, Ntefitiye imu hweho.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, I, Ntefit Kilais sohumne'no nje Hwe Engofo limentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no Anituye Towahuno Ntefitiye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefit ole ul'mento,

⁴⁴ Anitu kako nje Hwe Engo Kilais.

Anitu nakwoe hwahopo lihwat'mentiso sohumo ole ul'mento,

Kiko nje aho anga sohohtani fesyohumaho.

Oso kiko nohumahoji ngko jije mango sohwafo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumati'monnoho.

⁴⁵ Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefit nje imu hweho mul'mentono. O'o, nje Hwe Engofo ul'mentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefitiye imu'nohino hwolaho.

⁴⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki hwe nom'ne Jisasiye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso sikuno somo oso a'amu Falisi sohwa Jisas'mne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hofiko Jisas'mo hungkuno nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjiye yahino so'no Jisas ul'mentisofoho.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lutihwamentisofoho.

² Kako ole ul'mento, A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko hofikoe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mousesiye hungkuno yoloho losetihwawo'n'ngkohofihwafoho.

³ Oso'no oso hungkuno hofiko losetihwawo'n'ngkohofoso sekwo haloho nopekuji tifi fin'ngkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hofikoe huno mta'angoso hofikoe yo'mayo yahino hofiko iwo'n'ngkohofoso sekwo ikutoho. Oso hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoso somo hofiko koko tifi min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

⁴ Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwafe hungkunomo in'ngkayo'ne pahnnimo hungkuno ul'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa yo'mayo hon'ngkano hungkuno hofikoe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo pa'nyo imo'nyoso hofiko esyohumantifi a'amufe hohujopo intofasyiwo'n'ngkohofofoho. I oso'no hofiko a'amu ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo iwo'n'ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n'ngkohofofoho. Yolohoso ole, oso hungkuno ko lutihwantifi hofiko min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

⁵ Yo'mayo iwo'n'ingkohofoso hofikoe yofe ho'nomayo'ne a'amu wonahonife lontifi iwo'n'ingkohofofoho. Anituye hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyontifi yomohu'nyopo ahopo utihwa'nyopo intofasyiwo'n'ingkohofofoho. Hofikoe manji'mofo mom'ingo lopo wokoso sawemo engo mt'i'mokuwo'n'ingkohofofoho.

⁶ A'amu elijwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji nuhu'mokuwo'n'ingkohofosopo hofiko epohumayo simo'mjo wop'ingo'nohino so'no umo'n'ingkohoho.

⁷ Hofiko antime engo ajwo lopo a'amu pi'ningo engo uhu'mokuwo'n'ingkohofosopo lohofontan'ingkofi a'amu hofikoe yofe ho'nomayo so'no umo'n'ingkohoho. U, hofiko nakwoe lonetihwayo hwasoho ujo'njo so'no umo'n'ingkohoho.

⁸ Oseso a'amu sekumo ole selikutoho. Nakwoe lonetihwayo hwasoho. Ose selikutoho. O'o, Anitu anga'nohino sohwo sekwoe Hwe Losetihwayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.

⁹ Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole likutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpohweho eso nolikutoho. O'o, anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho.

¹⁰ U, a'amu hofiko ole selikutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose selikutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso huhwo sohwo Kilais Anitu uhwasopo'mentiso hweho.

¹¹ Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hweho.

¹² U, a'amu fihwo kako kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'nontoso sohumo Anitu kako monje weehumontonoho. I, a'amu fihwo kakoe yofe somo monje yahiningkuhwoso sohumo Anitu wop'ingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ima'montonoho.

Jisas a'amu mango'nohino somne'no hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

¹³ Sekwo a'amu hon'ingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitu a'amumo mokosyohumayo sopone'no a'amu sofe simanopo hon'ingkano pijwamo ulohofontifeso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hofiko woswantifi yahon'ingkofi sekwo pijumofalokwofo.

¹⁴ [Sekwo a'amu hon'ingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ulontifi sekwo apiwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso sekwo nihu'nahone emawo'n'ingkohofihwasoho. Oseso hwangku sekwo tohino engo notipemapitnnefoho.]

¹⁵ Sekwo a'amu hon'ingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo ango'meemo emoyiwo'nontifi a'amu tifi sen'ingkayo'ne tipewo'n'ingkohofofoho. Notipemantifi sekwoe inomokomoyo imokuwo'n'ingkohofihwasoho. Oseso kako Seteniye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso sekumo yakolonoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa Anitumne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi yo'mayo wonyo'wonyo yahino yontife so'no Jisas yoka ulimentisofoho. Sekwo timpiniyo sohwaso sekwo a'amu nom'ne somo hon'ingkano

uti hwano liwo'n'ingkohofihwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Ole lutihwawo'n'ingkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehopi syafisiyo'ne'ento kako Anituye tajo ango engo somne lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole liwo'n'ingkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafoso Anituye tajo ango engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ingki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyiwo'n'ingkohofihwasoho.

¹⁷ Sekwo a'amu huno ane sohwaso t'impiniyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso Anituye angomo wojoso yakolo'nnyotaho. U, Anituye angoso sojo wop'ingo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. Anituye angokofo.

¹⁸ Sekwo ole lutihwawo'n'ingkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasiyo sopeno'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso Anituye ijempoho ho'nasyiwo'n'ingkohofoho so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umonono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ingki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyiwo'n'ingkohofihwasoho.

¹⁹ Sekwo a'amu huno ane sohwaso t'impiniyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo Anitumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo Anitumo yano uyo somo wop'ingo umokiyosotaho. Ntisoto. Anituye ijempohokofo.

²⁰ Oseso hwe fihwo kako Anituye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo sopenjo ho'nasyiwo'n'ingkohofoho so'ntnne lalofoho.

²¹ Oseso hwe fihwo kako Anituye ango engo so'no lohono loso sohwo kako Anituye ango so'nji Anitu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho.

²² Oseso hwe fihwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomo'nji Anituye epohumayo'nji Anitu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

²³ Sekwo hon'ingkanano hungkuno lutihwamotofo syoho'njo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino t'ipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo mawo'n'ingkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ingkahon'ingki anga'no Anitumne'no ko ho'nasyantifeso sekwo oso hon'ingkanano hungkuno we'e somo ito'no in'ingkawowo'n'ingkohofihwasoho. I, hon'ingkanano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no mihwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso sekwo min'ing kayo'njo hwotoho fewo'n'ingkohofihwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino Anitumne'no ho'nasiyoso noho'nafikutoho. I oso hon'ingkanano hungkuno engo so'ntnne'no fin'ingkamno.

²⁴ Anituye hungkuno we'e somo ko in'ingkawentifi Anituye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n'ingkohofoho so'no sekwo a'amu t'impiniyo pa'nyo nom'ne somo hon'ingkanano utihwawo'n'ingkohofihwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yontifi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehumanteso muhwonyo'njo yontifeso hi'nji niwo'n'ingkohofihwasoho.

²⁵ Sekwo a'amu hon'ingkanano hungkuno lutihwamotofo syoho'njo

hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomme'nohini syafisyontifeso weho.

²⁶ Kiko Falisi t'mpi'nyo sohwo, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yajijwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'nimontonoho.

²⁷ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n'ngkahon'ngkofi ho'nasyiwo'n'ngkohof pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyangafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nnyoponoho.

²⁸ Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwon'fijoso wop'ingo uhwonantifeho. I, simeho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa tohino engo map'ifitne so'no ul'imentisofoho.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no oso hwamo huno syafisiyo'no hofikoe pijafo ho'nahumentohof sopo ango wop'ingo mol'wo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wop'ingo hul'wo'n'ngkohofihwasoho.

³⁰ I oso'no ole liwo'n'ngkohofihwasoho. Nakwo nan'ngkwowosafe sikuno somo humentotasi nakwo a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no mufo'mehwanesohilo.

³¹ Sekwo oso lifitne so'no ole lonet'hwelokwofo, A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no fonjahumentohof sohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe hwap'ingo so'no lonet'hwelokwofo.

³² Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofoso sekwo wesejwao-fantifeho.

³³ Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwafe mehomi hwasoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnehofo.

³⁴ Oseso sekwo upa'nimno. Sekuyepono olo hwamo uhwatimo. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki liwo'n'ngkohof sohwanji a'amu huno'njo sohwanji Anituye hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohof sohwanji sekuyepono uhwatimo. Sekwo'njopo nohumentan'ngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwanne'no fonjasy'kuji nom'ne sohwanne'no iyo hwojiyafiku'nyo sopo fonjinto'ofasy'kuji nom'ne sohwanne'no angu uhu'mokiyo somo hwan'ngko fonj'kuji nom'ne angopono wofonjofepmnao-fantifeho.

³⁵ Ose ifijo so'no a'amu hon'ngkano wonyo ane somo siki fonjahumentohof so'no sekwo tohino engo nomapitnefoho. A'amu Apelimo fonjahumentiso somta'ango ne'no fonjahum'went'fi fonjahum'went'fi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo sekwo Anituye tajo ango engo somo oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ngkohof'njo sopo fonjahumentohofofoho.

³⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Oso a'amu hopi'nonohino somo fonjahumentohoho sofe tohinoso sekwo olohonta humalofo sohwasi tohino hiloso nomapitnnefoho.

Jisas Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.

(Luk 13:34-35)

³⁷ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki selimotofo sohwamo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojwo'n'ngkiso sohwamo sojo'nji fonjwo'n'ngkohoho kuyoho. Sikuno pi'n'ngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo muhu'mokontifi efemokosyawowo'n'ngkohoho hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁸ Sekwo upa'nimo. Sekwoe ango Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho.

³⁹ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontanngkuji sikuno pi'n'ngo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

24

Jisas Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisas Anituye tajo ango engo somo nuliko'mahonngki kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi Jisasimo ango hiloso utihwano lontifi yahonngkofi

² Jisas ulimento, Olo ango homo losomo sekwo lihwonelokwofo. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wop'ngo losomo mtihupekujji womehu'mmokwojantifeho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jisas hwofiki'nyo Oulif sopo nohumentanngki kakoe inomokomoyo sohwa nu'mantifi hofiko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Oso hungkuno nalohinoso sikuno ntisomo i'mofaponeto. Kiko asomo piso sohontalaho. Sikuno moi'wo imo'none so'nji simo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso sikuno so'no huno pipi nayoneto.

⁴ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Ito'no uhwontohumamno. A'amu sekumo hwasyo honngkanomo ipemotasewofitoho.

⁵ Hwangku a'amu pi'n'ngo engo i'mofap'kuji hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selifijoso a'amu pi'n'ngo hofikoe hungkunomo inngkafitnnefoho.

⁶ Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'n'ngkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁷ Hwangku a'amu temtitofa kengo sohwanni temtitofa nom'ne sohwanni hofiko ikujoho fongki'n'fitnnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanni ikujoho fongki'n'fitnnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne ango kengo kengo sopo hwaho hwom'hwo mj'm'wenefoho.

⁸ Olo tango we'eso emayofoho. Tango m+kun+impososo tifi no'mo weho.

⁹ Osohonta a'amuso noset+maf+kuji tohino nosejap+kuji nofonjase-hufitnnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino m+kun+imposo umnnefoho. Hwap+ngoso sekwo nje a'amu sokune'efoho.

¹⁰ Hohosohonta hwe moya'mi pi'n+ngo engo An+itumne'no simeho hi'ntnnono unyoso noho'naof+kuji hof+ko'e a'amu somne'no hungkuno wonyoso tokoyo'ofu ifitnnefoho. Hof+ko hi hof+ko'e a'amumne'no mango-hwa imo'n+fitnnefoho.

¹¹ Osohonta a'amu pi'n+ngo hwasyo hungkuno'njo lut+hwaf+kuji a'amu hon+ngkano hwasyomo ipemotawofitnnefoho.

¹² Yahino wonyo m+kun+imposo imo'n+ngkuhwosi a'amu nom'ne somne'no hitoho ulofoso noho'napitnnefoho.

¹³ I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+kuno ae'uyo imo'nososo An+itu kako oso huhwo sohomo ut+manefoho.

¹⁴ An+itu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wop+ngoso angomeemo lut+hwaf+ijoso a'amu hopi'nono nupa'n+ngkuji humentan+ngkuji s+kuno moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

Hwahoponjo an+itu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Hohosohonta sekwo hwahoponjo an+itu hwasyo sohwoe huyo'mango n+hu'no wonyo sohwo An+ituye tajo angu engo Jelusalem sopo uhwon+fitnnefoho. Nuhwon+ngkuji yomo engo ikuji youwo youwo l+fitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An+itu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo l+mentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofu loso sohwo huno ito'no wosyaf+syono.

¹⁶ Ose uhwon+ngkuji youwo l+kuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hof+ko hwof+ki'nyopono hiyaso komo'nos+fitnnefoho.

¹⁷ Hwe fihwo ant+ifepo humaso sohwo kako hwahopo p+wel+kofaohwosi kakoe ho'yango angu mta'ni moswomanehoho.

¹⁸ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

¹⁹ Oso s+kuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap+ngoso oso s+kuno homo somo olo hwaho lopo tango m+kun+imposo i'mofap+hwosi An+ituye simeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

²⁰ Olo s+kuno hiyaso le'mofone'ne wojoso s+kuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. S+kuno iyoho humayo so'nji i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul+kuno. S+kuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'n+ngkuhwoloho. Oso'no Mpohumo jomo ul+kuno.

²¹ Oso s+kuno somo tango m+kun+imposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'n+mentiso sohonta mj+imo'n+m+wentu olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²² Oso s+kuno tohino mayo somo An+itu kako tifo mmokiyo'manji a'amu hopi'nono poyo nto imo'n+fijo'nesohilo. I, oso'no An+itu kakoe a'amu uhwasopo'mentiso somne'no huno syaf+sy+hwosi s+kuno oso tohino mayo so'no tifo imokonefoho.

²³ Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwon+mno. K+lais olopo humaho. Ou, K+lais oso nompo humaho. Ose sel+kujo'no sekwo hof+ko'e hungkunomo tifi in+ngkayo'eno.

24 Osohonta a'amu fihwa ngko Kɪlais hwo'nyoho loso sohwanji a'amu Anɪtuye hungkuno hwasyo luti'hwayo sohwanji i'mofapɪkuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofa sekumo eseti'hwafitnnefoho. A'amu Anɪtuye hungkunomo minɪngkayo'njo hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo inɪngkafitnnefoho. I, Anɪtuye a'amu neso hungkuno hwasyomo unɪngkowantɪfitɪkeno li'kuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofa eseti'hwafitnnefoho.

25 Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwonɪfijo so'no huno ito'no seyonefoho.

26 Oseso hofɪko sekumo ole selɪfitnnefoho. Uhwonɪmno. Kɪlais kako a'amu ane nompō humaso lohunonoho. Ose selɪkujo'neso sekwo muhwonafitnnehofo. Ou, hofɪko ole selɪfitnnefoho. Uhwonɪmno. Kɪlais kako olo ango lomo humaho. Ose selɪkujo'neso oso hungkuno somo sekwo inɪngkakutoho.

27 Emta'mɪngo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo nɪngku'nɪngkiso so'mo posomjijohosawowo'nɪngkiso hopaso A'amufe Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.

28 Ose ulonto pahnnɪmo hungkuno ulɪmento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nnyo sopo yɪhufo aji'mango oso hopo sopo nopɪkuji uhu'mokufitnnefoho.

Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Oso tango hiso moi'wo imo'nɪngkuhwoso'no mofehi'nyo nɪhu'no komo'no sɪkwo'mno imo'nɪngkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntokwaliyo notɪhwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahonɪngkuhwosi uhwonɪfitnnefoho.

30 A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo yamofa i'mofapɪhwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwonɪngkuji humotaho li'fitnnefoho. Osohonta uhwonɪfijosō A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji pontanɪngkuhwosi uhwonɪfitnnefoho.

31 Hohosohonta kounoho yoka engo ho'nɪngkuhwosi Anɪtu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajɪhwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo mɪhwofojonefoho.

Iyoswo uyonɪmofa somo uhwonɪngkuji huno ole waseyono jefa iyo'nefoho.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonɪmno. Uyonɪmofoso uhwonɪngkuji jefa uyɪmonte'nefoho wolantɪfeho.

33 Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwonɪngkuji huno ole waseyono. Kakoe sɪkuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

34 Hungkuno nehopi waselɪmonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentanɪngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

35 Olo ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowentɪhwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji sɪkuno so'nji huno muyofoho.

(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

36 Oso sɪkuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anɪtu kako'nohini huno uyalofoho.

³⁷ Oso a'amu hohonta Niwa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n'ngoso sekwo yontan'ngkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

³⁸ Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hofiko wopayo'nji mijo'nji n'fitneso ape mapitneso mji'm'wentan'ngkofi Niwa kako yofayokinomo humentisofoho.

³⁹ A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nohumentan'ngkofi mijo muhulofahon'ngki pe'n'imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyafisiyo'njo yontan'ngkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho.

⁴⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontan'ngkohosisi Anitu anga'nohinohumo nutimahwosi nom'nehumo nuliko'manefoho.

⁴¹ A'mu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan'ngkohosisi Anitu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho.

⁴² Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho.

⁴³ Sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufo iyo'ne'entifi sikuno somne'no huno uyihwoso'no kako timo wohontohumantonoho. Nohontohumentan'ngkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho.

⁴⁴ Oso'no sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyofisyomokosyohumentan'ngkujo somo wopmmnonoho.

Syoho ulohofiyo wop'ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Syoho ulohofiyo huno wop'ngo'jo sohwo tihwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohomo kakoe hwe engo sohwo ulonteso, Kiko nje a'amu syoho ntohofiyo somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehon'ngki kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uyimojo hweho.

⁴⁶ Tifi sohonta syoho ulohofiyo wop'ngo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wop'ngo mokosyohumentan'ngkuhwosi uhwon'ngkuhwosi oso syoho ulohofiyo sohwo simeho wop'ngo umo'nimontonoho.

⁴⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso olo syoho ulohofiyo huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumantonoho.

⁴⁸ I oso'no, oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho.

⁴⁹ Ose syafisyahon'ngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwontohumayo ikujoho fonjihwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohofwo'n'ngkohoho so'nji wopayo'nji mijo'nji wanimontonoho.

⁵⁰ Oso syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan'ngkuhwosi asomo wapmmntonoho.

⁵¹ Poso sohonta syoho ulohofiyo huhwo sohomo tohino mikun'imposo uyihwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhumajoso sopo hofiko hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo l'fitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnnimo hungkunofoho.

¹ Jisas kako a'amu somo ole ulimonto, Hohosohonta Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'entifi hofikoe sikiloho nomantifi hwe sohomo ufohonitimanolontifi umentohofoho.

² Oso moya'mi aho hopi'nonohino hofo sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.

³ Oso moya'mi huno'maso sofa hofiko sikiloho'nohini motawentifi mijo'nji momotawomentohofoho.

⁴ Moya'mi huno'njo sofa hofiko sikiloho motawentifi mijo nom'ne so'nji motawomentohofoho.

⁵ Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahonngki saho foyawo'mentohofoho.

⁶ Saho foyowentanngkofi kuntoliyo sopo joho ole ho'nimonto, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohonitimamno.

⁷ Ose ho'ningkahonngki moya'mi hopi'nonohino sofa nolikafontifi hofikoe sikiloho ito'no esyohumamentohofoho.

⁸ Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ulimentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho simpe'nalofoho.

⁹ Ose ulahonngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ulimentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwo'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango angomta'ni sekwo'ne mijo mpopmno.

¹⁰ Ose ulahonngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentanngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahonngki moya'mi ito'no humesyohumantohofosofanji angomo wopayo engo wonano lontifi swontifi hoku'yo ni'hu'nahone pijwahumentisofoho.

¹¹ Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampoho.

¹² Ose ulahonngkofi hwe ape mayo sohwo ulimonto, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ulimentisofoho.

¹³ Jisas ose ulonto ulimonto, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso sikuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyo sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 19:11-27)

¹⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe angouliko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyo somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.

¹⁵ Hofikoe yahino so'no syafisyonto kakoe hamniyoho yano ulohmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uyimentisofoho. Nom'ne sohomo *tu tausen* (2,000) kina uyimentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uyimentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.

¹⁶ Oso syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.

¹⁷ Syoho ulohofiyo nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

¹⁸ I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako hamniyoho nomanto pi'nimomo ijopijijasyonto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.

¹⁹ Sikuno pi'ningo engo memjaofahonngki oso syoho ulohofiyo sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno ulimo lonto pmmmentisofoho.

²⁰ Syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *faif tausen* (5,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen* (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina olopo weho.

²¹ Ose ulahonngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wopingo hwosoho. Kiko syoho wopingo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'nngkino hwosoho. Kiko olo syoho we'e lomo wopingo mokosyohumawo'nngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmnonho. Kiko ngko'njopo nopohojo ngko'nji simonyo uyaho.

²² Ose ulahonngki syoho ulohofiyo *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen* (4,000) kina olopo weho.

²³ Ose ulahonngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wopingo hwosoho. Kiko syoho wopingo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'nngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmnonho. Kiko ngko'njopo nopohojo ngko'nji simonyo uyaho.

²⁴ Ose ulahonngki syoho ulohofiyo *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo noponto ulimento, Hwe engofo, ngko huno moi'wonoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Nom'ne sohwa syoho hulontife somta'ni wopayo mawo'nngkino hwosoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokaofontifeso kiko neso nomehu'meesyonji mawo'nngkino hwosoho.

²⁵ Oso hiso'no huno niyahonngki iyoho nnngkahonngki jije hamniyoho nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo jije hiloso kakwosi maho.

²⁶ Ose ulahonngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. Kiko piso'mo'nyo'njo hwosoho. Ngko nom'ne sohwa syoho hulontife so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofontife somta'ni mawo'nngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.

²⁷ I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nansiyo'njo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo.

²⁸ Ose ulonto ulimento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomafikuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohomo umasyimno.

²⁹ Hwapingoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'nngkohoho somo ngko nom'ne pi'ningo engoso uyimnonho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohunta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

³⁰ Olo syoho ntohofiyo wonyo sohomo sikwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hulngkwajingo ifaloho'nngkuji humotaho engo lifitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

³¹ A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho.

³² Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon+ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwaj+hwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.

³³ Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhmaj+hwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhmajonefoho.

³⁴ Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop+ngo sejape so'no sehwsopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo mt+imokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahu mentisoso nop+kuji mapmno.

³⁵ Hwap+ngoso ngko mijoho niyahon+ngki wopayo ntapmmentohofofoho. Ngko mijo'no n+mo'n+ngkahon+ngki mijo ntapmmentohofofoho. Ngko ango kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipen+motapont+fi wop+ngo n+imokosyohumamentohofofoho.

³⁶ Ngko hwap+fe ane nohumentan+ngko sekwo yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan+ngko sekwo wop+ngo n+imokosyohumamentohofofoho. Ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo nohonapmmentohofofoho.

³⁷ Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu wop+ngoso ole ul+ifitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. Kiko wosopayo mijoho kiyahon+ngki nakwo wosopayo kijapmment+hwoneso, ntohontalo. Kiko mijo'no kumo'n+ngkahon+ngki nakwo mijo kijapmment+hwoneso.

³⁸ Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwosimo kohonontani nakwoe angomne'no ipekumotament+hwoneso, kiko hwap+fe yo'mayoso ane nohumentan+ngkini ntohonta kijapmment+hwonet.

³⁹ Ntohontalo. Kiko mnokino'nji impo'angomo humentan+ngkinoso ntohonta kohon+ment+hwonet. Ose ulohon+ifitnnefoho.

⁴⁰ Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel+imonne'no yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no uloho'mentohinoso ngkine'no imentohinofoho.

⁴¹ Ose ul+hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n+ngo somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan+mno. An+tu sekumne'no s+mano hintotohino umnalofoho. Sekwo ngkimo nt+iko'maf+kuji oso toho ne'no sijalokunjoso Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo f+wan+mno.

⁴² Hwap+ngoso hohonta ngko mijoho niyahon+ngki wopayo montape'njo imentohofofoho. Mijo'no n+mo'n+ngkahon+ngki mijo montape'njo imentohofofoho.

⁴³ Ngko ango kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo ango mantape'njo imentohofofoho. Ngko hwap+fe manji'mofo ane nohumentan+ngko sekwo sekwoe yo'mayoso montapmmentohofofoho. Mnokino'njo nohumentan+ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo monohonayo'njo imentohofofoho.

⁴⁴ Ose ulahon+ngkuhwosi ul+ifitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. Kiko mijoho'nji mijo'tnno nokumo'n+ngkahon+ngki, kiko nom'ne angopo nta'ni ponji, kiko hwap+fe ane hwosi, mnokino'njo hwosi, kiko

impo'angomo nohumentan'ingkini nakwo wop'ingo makilohofe'njo ntohonta imentihwoneto.

⁴⁵ Ose ulohon'ingkahon'ingkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no mantohofe'njo imentohofofoho.

⁴⁶ Ose ulahon'ingkuhwosi a'amu hiso nukuji hofikoe wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu wop'ingoso hofiko ango wop'ingo sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ul'mento,

² Sekwo huno moi'wonoho. Sikuno hufa'u memjaofihwoso'no Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohomo iyo hwojiyafiku'nnyo somo wofonjinto'ofosyantifeho. Ose ul'mentisofoho.

³ Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael sohwafe hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho.

⁴ Osopo nuhu'mokontifi Jisasimo hiyaso'mo aho kehwaso wofonjosyano l'mentohofofoho.

⁵ Ole hnn'mentohofi, Olo hiloso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontan'ingkuji Jisasimo aho kehwaso'no nonahon'ingkuji a'amu hofiko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho mokanehwono. Ose hnn'mentohofofoho.

A'musi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.

(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

⁶ Jisas kako Saimoun'ye ango Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.

⁷ Osopo Jisas nohumentan'ingki a'mu anga'nohinisi Jisasimo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentan'ingki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.

⁸ Ose yahon'ingki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi simeho tohino umn'ingkahon'ingki hnn'mentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisyooho.

⁹ Oso mijo wonyoangkafoso a'amu nakumta'ni mpe nalohofontifijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'n'ingkohoho somo uy'hwanesohilo.

* **26:2:** Oso sikuno simo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tisimaso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Isilaeliso yahu **sipsip** honiyoso hofiko mit'pitihwayo'nji hoku'moponjo iyo fijihofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso sikuno somne'ne Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo l'wo'n'ingkuhwwonefoho.

¹⁰ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hof'ikoe hungkunomo huno uyahon'ngki ul'imento, Sekwo a'mu losimo simeho tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wop'ingo ntohokwoho.

¹¹ A'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n'ngkohofofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso s'ikuno moi'wo we'enepi umo'n'montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop'ingo ntohoho'ne s'ikuno pi'n'ingo mauyoho.

¹² Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehantohofisoso kako nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no yasy'wo'n'ngkuhwone hopaso ehan-tohokwoho.

¹³ Hungkuno nehopi wasel'mo, Ango yawojo'meemo nje hungkuno wop'ingo a'amu somo ul'ifijo so'no olo a'mu losi ntohofiso so'nji ul'ifitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n'ingo engo olo a'mu losimne'no syaf'hupitnnefoho.

Jutas hwe engo sohwo Jisas'mne'no ul'imne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'u sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Is'ikaluyout. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo angosyoho'njo sohwo nu'manto

¹⁵ ul'imento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho won-topant'fito. Ose ulohon'ngkahon'ngki ul'imentohofi, Nakwo hamniyoho sojo *teti* (30) wokijopantanoho. Ose ulont'fi hamniyoho uy'imentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jutas Jisasi'mo ut'hwamne'ento hon'ngkano imofo'ne syof'isyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji An'itu A'amu Is'ilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo osomne'no wosopayo n'imentohofofoho.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹⁷ S'ikuno Engo uhwon'motofo s'imo'mjo somo a'amu Jutas wopayo nom'ne kengo n'wo'n'ngkohofoso so'no Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'fi ul'imentohofi, An'itu A'amu Is'ilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo osomne'no wopayo naneso nt'i'mo esyohumanehwono.

¹⁸ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ant'me engo somo nukuji hwe fihumo nu'maf'ikuji ul'imno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonet'hwawo'n'ngkiso sohwo ole nalohoho. Nje s'ikuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo somne'no wosopayo j'ije angomo wonontane'no y'hwono.

¹⁹ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa Jisasiye hungkunomo in'ngkawent'fi S'ikuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumamentohofofoho.

²⁰ S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumant'fi Jisas ul'imento,

²¹ Hungkuno nehopi wasel'mo. Hwe fihwo kako olo angolomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan'humonte hweho. Tokoyo'ofowantoho'mtonoho.

²² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwafe simeho tango uyahon'ngki a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisasi'mo ul'imentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho.

23 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofu uyimte hweho.

24 A'amu Anituye hungkuno luti+hwamotofo sohwa iyoswomo mt+'mokumentohofu pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n+montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop+ngo'nesohilo.

25 Ose ulahon+ngki Jutas oso hwe Jisas+mo tokoyo'ofu imentiso sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mento, Kiko nto lohino. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n+mentohofoho.

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

26 Hofiko wopayo nontan+ngkofi Jisas wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikujo lohofonto inomokomoyo sohwo uyonto ul+mento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomafikuji hm+nmo.

27 Ose ulonto kako noswano ipisayo mijo'nji nomanto Anitumo isamoyoka ulonto hofikimo uyonto ul+mento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwaso hmnaopmno.

28 Olo nje hon+yo loso a'amu pi'n+ngo sofe wonyo wae yasemofone usohumahono. Hon+yo loso Anitu'nji sekwo'nji makotiku'nyo'ne usohumahono. Nje hon+yo losomo Anitu uhwon+ngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

29 Hungkuno waselimo. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no man+mnehono. Manyo'njo nohumentan+'mo sikuno memjaofihwoso'no ngko sekwo'nji nje Mpohwoe ango a'amumo mokosyohumayo sopo mijo songo nonanefoho.

30 Ose ulahon+ngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotas+mentohofoho.

Jisas kako Pita Jisas+me'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulone so'no ul+mentisofoho.

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

31 Jisas ul+mento, Olo sikwo'miyo lomo sekwo ngkimo n+hwajikuji hiyaso wahumpeentifeho. Anituye hungkuno mt+'mokumentohofu sohwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu yahu mokosyohumayo sohomo fonjasyikujo'no yahu sohwa hiyaso wahumpeentifeho.

32 I, oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no simo'mo sepo'mnefoho.

33 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nom'ne sohwa hofiko ko kuhwoti'mopijoso ngko makuhwoti'mo'mnehono.

34 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufo tosika yoka malontan+ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u s+hune ole ulimonnoho. Ngko Jisas+me'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yihufo sohwo yoka walimontonoho.

35 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'lo, ngko kiko'nji ko fonjan+siyo'manji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa ul+mentohofoho.

*Jisas Ngketisemani sopo humanto Mpohune'no jomo ulimentisofoho.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngketisemani iyo uyo syoho sopo umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohware ulimento, Sekwo olopo fesyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpohumo jomo ulimo.

³⁷ Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji utimanto umentohofofoho. Nowentifi Jisas simaho tango mikunimposo umentisofoho.

³⁸ Oso'no ulimento, Nje simaho tango mikunimposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanimokumtolikeno. Ngko'njopo fesyohumafikuji ngkimo nohontohumamno.

³⁹ Ose ulonto we'nehwo nowento simano hwaho hohnta'ni ipitofawento Anitumo ulimento, U, nje Mpohwo, olo tohino loso nonimahwosi woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nnngkahutoho. O'o, jije hunomnohino hmningkayo.

⁴⁰ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwarepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwonimentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofesyowentanngkofi uhwononto Pitamo ulimento, Kiko ngkimo monohontohumayo peho'neto.

⁴¹ Sekwo ngkine'no nohontohumafikuji Mpohumo jomo ulimno. Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo wopingo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

⁴² Ose ulonto Jisas apa'no we'nehwo nowento ulimento, Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo manimnonehoho nnngkohoho. I, oso'no nje hunomo minngkomnehono. O'o, jije hunomnohini unngkapmmnoho.

⁴³ Ose ulonto asomo ponto uhwonimentisoso inomokomoyo sohwa timo saho unngkahonngki saho fesyowentanngkofi uhwonimentisofoho.

⁴⁴ Ose uhwononto apa'no nuliko'manto Mpohumo jomo simo'mjo ulimento hopaso apa'no nowento ulimentisofoho.

⁴⁵ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ulimento, Sekwo saho ne'no lofesyawotofo. Upa'nimno. Nje sikuno nto imofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohware tokoyo'ofa nto imasofoho.

⁴⁶ Sekwo filikapmmno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofa ntoho'maso sohware nto pohoho.

*Jutas Jisasimo a'amu wonyo sohware uyimentisofoho.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)*

⁴⁷ Jisas oso hungkuno ulontanngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohware imofapmmmentisofoho. A'amu yofa engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael hwe engo sohwanji a'amu pinnggo engo itokuso'njo hosimno'njo sohware lutihwahonngkofi Jutas kako Jisasiyepo ipemotasimentisofoho.

⁴⁸ Jutas oso a'amu sohware yafo itihwayo'ne ole ulimento, Hwe sohware nu'mahm'mo hinjoho hu'nimeso oso hwe huhware sohware Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho fikopmmno. Ose nto ulimentisofoho.

⁴⁹ Oso'no Jutas Jisasiimo komo'no nu'manto ulimento, Nje Hwe Engofo. Ose ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

⁵⁰ Ose yahonngki Jisas ulimento, Kiko umonji pohino sohware komo'no fiyo. Ose ulahonngki hofiko Jisasiimo u'mantifi aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁵¹ Hwe fihwo Jisas'i'nji humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo haloho loku'mentisofoho.

⁵² Ose yahon'ngki Jisas ul'imento, Jije hwakuhwajo asomo foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwo lofososo oso hwe huhwo sohumo hwakuhwajo'nji wolofosyantifeho.

⁵³ Kiko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo ul'ime'no kako ahwomomjo a'amu pi'n'ingo engo nifo'mayo'ne ni'hwajihwonesohilo.

⁵⁴ I oso hiso'no ngko ose i'ime'no a'amu Anituye hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mt'i'mokumentohoho oso hungkunoso ne pipi imo'n'ngkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'n'montonoho. Ose ul'imentisofoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ul'imento, Sekwo a'amu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo. Sikuno engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo somo humanji a'amu somo Anituye hungkuno luti'hwahon'ngko sekwo ngkimo osopo manikoso'njo iwo'n'ngkohofihwasoho.

⁵⁶ I oso'no a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki luti'hwamotofoto sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa Jisasimo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaunisol' syoho'njo sohwafe pone'no nowentifi Jisasimne'no hungkuno limentohofofoho.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Oso a'amu sohwa Jisasimo aho kentifi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofofoho. A'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofoto sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji osopo uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁸ Pita Jisasimo ko in'ngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako Kaiyofasiye tojo somo noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.

⁵⁹ A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hofiko a'amu Jisasimne'no hwasyo hungkuno ujiso'ne Jisasimo fonjosityane'entifi wotipemantifi imentohofofoho.

⁶⁰ A'amu pi'n'ingo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahon'ngkofi nofonjosityane'entifi hungkunoso wonyopi tipmmentohofofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u i'mofaponji

⁶¹ ul'imentisiyo, Olo hwe lohwo ole limaso hweho. Anituye ango engoso ngko wae yahm'mo songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'n'montonoho. Ose limaso hweho.

⁶² Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo nolikofalohofonto Jisasimo ul'imento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyo losofo.

⁶³ Ose ulahon'ngki Jisas mampi'nyo humentan'ngki hwe yofe engo'njo sohwo ul'imento, Anitu songo ne'no humayo sohwo jije hungkuno kupo'nalofoho. Kiko hungkuno nehopi'nohini fonaso. Kiko Kilais, Anitu kuhwosopo'mentiso Anituye Hwomu Ne hwosilaho.

⁶⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko nehopi ntohino. I wakilmonne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap'ngo sohwoe aho anga sohohta'ni

humentanꝯngkuhwosi uhwonꝯfitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi pihwoso'no uhwonꝯfitnnefoho.

⁶⁵ Jisas ose ulahonꝯngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo siꝯmano hinto-tohino umnꝯmentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene siꝯmpento ulꝯmento, Kako Anꝯtune'no sitofo ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisasꝯmne'no hungkuno jo'neso joho peho'no ulanehwono. O'o, sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'nꝯngkohoho.

⁶⁶ Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohonꝯngkahonꝯngki ulꝯmentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁷ Ose ulontꝯfi Jisasiye siꝯmo'mangopo me mijo uyati'mofontꝯfi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjontꝯfi

⁶⁸ Ulꝯmentohofi, Kꝯko Kꝯlais sohwo si Anꝯtu hungkuno kijopahonꝯngki liwo'nꝯngkino hwosi, tihwo kufonjohoho. Noho fonaso. Sitofo ose ulꝯmentohofofoho.

Pita Jisasꝯmne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ulꝯmentisofoho.

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentanꝯngki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ulꝯmento, Kꝯko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'nꝯngkino hwosoho.

⁷⁰ Ose ulahonꝯngki a'amu hopi'nono nuhwonꝯngkahonꝯngkofi Pita ulꝯmento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho.

⁷¹ Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentanꝯngki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwo ulꝯmento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'nꝯngkiso hweho.

⁷² Ose ulahonꝯngki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ulꝯmento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohomo huno maniyohoyohoho. Ose ulꝯmentisofoho.

⁷³ We'eneꝯfi a'amu fehohnjo likofohumamentohoho osohwa Pitamo nu'mantꝯfi ulꝯmentohofi, Nehopi kilihwono. Kꝯko hofꝯko'njo mta'ango hwosoho. Jiꝯje mampahoso Ngkalilinta'ango pa'nꝯngo ho'nꝯngkohoho.

⁷⁴ Ose ulahonꝯngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ulꝯmento, Ngko hwasyo hungkuno selꝯmeso Anꝯtu tohino wontapono. Oso hwe sohomo ngko huno maniyohoyohoho. Nihu'no nehopi lohono. Ose ulꝯmentisoso tosiꝯka yoka liꝯmentisofoho.

⁷⁵ Yoka lahonꝯngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ulꝯmentiso so'no huno syafiꝯhu'mentisofoho. Hungkuno ole ulꝯmento, Yiꝯhufo tosiꝯka yoka molontanꝯngkuhwoso sohonta kꝯko ngkine'no mango hufa'u siꝯhune ole walꝯmonnoho. Ngko Jisasꝯmne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoho'no yiꝯhufo sohwo yoka walꝯmontonoho. Pita kako huno ose syafiꝯsyonto mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no siꝯmeho tango miꝯkunꝯmposo uyahonꝯngki humotaho engo ne'no liꝯmentisofoho.

27

A'amu Pailotꝯyepono Jisasꝯmo ipemotawomentohofofoho.

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)

¹ Imꝯngo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisasꝯmo fonjosyane'entꝯfi hungkuno liꝯmentohofofoho.

² Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

*Jutas poyo pe'nimentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 1:18-19)*

³ Jutas kako Jisasimo tokoyo'ofu uloho'mentiso sohwo uhwonimentisoso hofiko Jisasimo tohino uyantifi yahonngkofi uhwononto kako simeho tango uyahonngki huno ole syafihu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso hamniyoho sojo teti (30) ma'maleso asomo uyimo. Ose ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutas sofe hwe engo sohwanjimo uyonto

⁴ ulimento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohomo setihwamale sohwo wape'nimontonoho. Ose ulahonngki ulimentohofi, Nakwoe'maho. Jije'nohinofoho.

⁵ Ose ulahonngkofi Jutas oso hamniyohoso Anituye ango engo somo noswoho'nofawento nowento nano hmentisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso nomantifi hnnimentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasio'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso wopingo'maho.

⁷ Ose lontifi hungkuno nom'ne ole kotiku'mentohofi, Nakwo a'amu hwontoho mtimokuwo'nngkohofu sohwa mta'ni olo hamniyoho loso'nji hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nopkuji poyo pe'nngkujo'no pijafu ho'nasiyo'nefoho. Ose kotijwontifi imentohofofoho.

⁸ Oso'no hwaho hopo sopo hwaho honyo lifawojoponoho lwo'nngkohofofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.

⁹ Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamojo sohwoe hungkuno ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole, A'amu Isilaeliso oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano lontifi imentohofofoho oso hamniyoho hiso nomantifi

¹⁰ a'amu hwontoho mtimokuwo'nngkiso sohwoe hwaho mpe imentohofofoho.

Oso hwe engo nimentiso pa'nyofoho.

Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose limentisofoho.

*Pailot Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.
(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)*

¹¹ Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwo silaho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

¹² Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Jutas sohwafe hwe engo sohwanji hofiko Jisasimne'no hungkuno ulahonngkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentisofoho.

¹³ Oseso Pailot Jisasimo ulimento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso kiko mupa'nyotaho.

¹⁴ Ose ulohonngkahonngki Jisas hungkuno mujo'njo yahonngki Pailot yomo yonto huno piningo engo syafihu'mentisofoho.

*Pailot Jisasimne'no iyomo fonjinto'ofahumno ulimentisofoho.
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)*

¹⁵ Oso Sikuno Engo wopayo iloho yanimotofo sikuno somo soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo ishutofihwajimojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo

sohune'no yofe hwe engo sohomo uliwo'n'ngkahon'ngkofi oso hwe huhwo sohomo isihutofihwajimojo hweho.

¹⁶ Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohu-mantisofoho.

¹⁷ Hwe moya'mi nuhu'mokahon'ngkofi Pailot uli'mento, Ngko sekuyepono tihumo isihutofihwajimnehono. Ngko Mpolapas isihutofihwajimnehono. Ngko Jisas a'amu Kilaisiyoho uliwo'n'ngkohoho sohomo isihutofihwajimnehono. Ose ulohon'mentisofoho.

¹⁸ Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo in'ngkamotofo so'no a'amu Juta sofe hwe engo sohwa simano hintotohino umn'mentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmonto-hofofoho.

¹⁹ Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan'ngki kakoe ape hungkuno ole lihwat'mento, Kiko oso hwe wop'ngo sohomo kiko wonyo ulohofohotoho. Ngko sikwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uh-won'ngkoheso ngko simeho tango nisofoho. Ose lihwat'mentisofoho.

²⁰ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hofiko hwe moya'mi somo uli'mentohofi, Sekwo Mpolapasimne'no jomo ulimno. Jisas kako poyo umo'nono. Ose humulohofofoho.

²¹ Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohon'mento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso tihumo usihuto'mnehono. Ose ulahon'ngki hofiko uli'mentohofi, Mpolapasimo usihutofo.

²² Ose ulahon'ngkofi Pailot uli'mento, Ngko Jisas a'amu Kilais hwosoho uliwo'n'ngkohoho sohomo pipi imnehono. Ose ulahon'ngki a'amuso uli'mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo.

²³ Ose ulahon'ngkofi Pailot uli'mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon'ngki a'amuso mohm'no uliwo'n'mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.

²⁴ Ose lontan'ngkofi Pailot huno umento, kakoe hungkunoso hopa mmo'n'ngkahon'ngki ikujoho u'mofapmmonto yahon'ngki Pailot kako a'amu wanohonifento mijo nomanto a'amuso uhwontohumentan'ngkofi kakoe ahomo mijo yatiku'nonto uli'mento, Olo hwe lohomo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'o, sekwo hwap'ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yatiku'n'ngkohono.

²⁵ Ose ulahon'ngki a'amuso uli'mentohofi, Olo hwe lohomo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.

²⁶ Ose ulahon'ngkofi Pailot Mpolapasimo isihutofihwajonto kakoe hwe itokuso'njo sohwo uli'mento, Jisasimo impe'nji fonjikuji iyopo fonjinto'ofahumno.

*A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimne'no sitofo limentohofofoho.
(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)*

²⁷ Oseso Pailotiye a'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwafe angomo ipemotaswontifi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho.

²⁸ Hofiko kakoe manji'mofo yajontifi hofiko manji'mofo nom'ne hon'yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso manji'mofo hon'yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho.

²⁹ Ose yontifi hofiko impe yongo'njo nomantifi nopopojontifi hnn'mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo pa'nyofoho. Ose lontifi Jisasiye mnokinopo

monji'mofahumentohofofoho. Hofiko fo'me nomantifi kakoe aho angahohnta'ni umanjontifi ulimentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'ningo sohwoziye ahomo kumanjihwono. Ose lontifi kako'njopo hwomtame poji ulohofontifi sitofo ulimentohofi, Ou Hwe Engo sohwozi, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'ningkino sohwozilaho.

³⁰ Ose ulontifi kakoe simo'mango sopo memijo uyati'mofontifi oso fo'me ahomo umangku'mentohofoso nomantifi mnokinopo fongku'mentohofofoho.

³¹ Hofiko sitofo moi'wo ulontifi oso manji'mofo honiyo'nohinoso yojasyontifi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne spono ipemotasimentohofofoho.

*Hofiko Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

³² Ipemotasontifi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun oso humo nu'mantifi kwokwe umofontifi kako Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo intofo'ne'entifi ulimentohofofoho.

³³ Kako intofahoningki hofiko hwaho Ngkoulikota simo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo spono yofe hiso hwapingo olenoho. Mnokino yokino huyomango pa'nyo ponoho.

³⁴ Osopo nohumantifi hofiko ipisayo mijo'nji nom'ne molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokontifi Jisasimo uyahoningkofi kako yamofa imentisoso manimentisofoho.

³⁵ Oseso hofiko Jisasimo iyopo fonjinto'ofasyontifi kakoe manji'mofo yomayoso tihwo woma'montolikeno lontifi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofontifi yomayoso humema'mentohofofoho.

³⁶ Ose yontifi osopo nohumantifi Jisasimo uhwontohumamentohofofoho.

³⁷ Kakoe iyo hwojiyafiku'nnyo yokintaho spono olo hungkunolo kakine'no mtimokumentohofi, OLO HWE LOHWO JISASYOHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mtimokontifi iyoswo hofojahumentohofofoho.

³⁸ Jisasi'njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnokngkwa'ningkwa'nnyo yontifi sitofo ulimentohofi,

⁴⁰ Kiko ole liwo'ningkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u shune memjaofihwoso'no ango moi'wo umonimontonoho. Ose liwo'ningkino hwosoho. Kiko Anituye Hwomu Ne hwosimanji kiko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni fikotape.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofo ulimentohofofoho.

⁴² Ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'ningkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. Kako Isilael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo nta'ni kotaphwoso'no uhwonngkuhwasi nakwo simoho hi'ntnnono uyano.

⁴³ Kako Anitumo simoho hi'ntnnono uyonto ole limento, Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho. Ose limentiso hweho. Anitu kakine'no umonngkuhwoso'no'manji kako olohonta ufo'mano. Ose ulimentohofofoho.

44 Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohoho huhwa'u Jisasi'mo sitofu ulimentisiyefoho.

Jisas poyo imo'nimentisofoho.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

45 Hinjo ajwo kuntoliyopo oso sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji tili (3) kilouk oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo limentisofoho.

46 Sikuno wammonto yahon'ngki Jisas joho mohm'no limento, *Eli Eli lema sapakitani*. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpohwo Anitu, peho'no nisikwojantokuno.

47 Ose lahon'ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon'ngki limentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohumne'no joho lalofoho.

48 Ose ulahon'ngkofi hofiko'njopo a'amu humunyo sohwo komo'no Jisasi'mo u'manto hwapife we'e mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uyimentisofoho.

49 I oso hiso'no nom'neso ole ulimentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwonto-humano. Ilaija nopihwosi ufo'ma'mtolikeno. Ose ulimentohofofoho.

50 Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango uhwajonto poyo pe'nimentisofoho.

51 Oso hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilipeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hofa'u imo'nimentisofoho. Hwaho hwomihwo yonto sojo engoso tihwo'mentisofoho.

52 Oso hwaho a'mopijafo ho'nahinyo sopo hwaho hwosampo lohofahon'ngki Anituye a'amu pi'n'ngo pe'nimentohofoso songo lika'mentohofofoho.

53 Nolikafontifi sikuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo lika'mentiso somo hofiko ango Jerusalem wop'ngo somo noswahon'ngkofi a'amu pi'n'ngo engo oso a'amu somo uhwonimentohofofoho.

54 Hwe a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu'nji nohumantifi Jisasi'mo uhwontohumantifi hwomihwo yo'mayo so'nji imo'n'ngkahon'ngki uhwonontifi iyoho unimentisofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Ose limentohofofoho.

55 Moya'mi pi'n'ngo engo Ngkalilinta'ango Jisasi'mo tifi in'ngkamotofo sofa Jisasi'mo ufo'mano lontifi Ngkalili uliko'mantifi Jisasi'nji Jerusalemno pmentohofofoho. Osofa nohumantifi Jisasi'mo uhwonihwojamentohofofoho.

56 A'mu hofiko'njo loponta'angosi Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemis'nji Jousep'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

57 Sikuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmentisofoho. Kakoe yofe Jousep'yoho. Kako Jisasi'mo in'ngkamojo hweho.

58 Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisasiye pijafoso mayo'ne ulohonimentisofoho. Ose ulahon'ngki Pailot ulimento, Jisasiye pijafoso olo hwe lohomo uyimno.

⁵⁹ Ose ulahonꝑngki Jousep pijafoso nomanto hwapife songo halojo somo ifohumpento

⁶⁰ kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo ilimentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yꝑwolo'mo yꝑwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁶¹ Maliya Makitolanta'angosi'nji nom'ne Maliyasi'nji sokimo momꝑngo sopo humanji humꝑhwontohumantisiyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasiye sokimo'njo mofone sopo humohuman-tohofofoho.

⁶² Mo'nꝑngka honta sꝑkuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahonꝑngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Pailotimo u'ma'mentohofofoho.

⁶³ Nu'mantifi ulimentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole lꝑmento, Sꝑkuno hufa'u sꝑhune memjaofihwoso'no ngko songo nolika'mnefoho lꝑmentisoso huno nayohoho.

⁶⁴ Oso hiso'no kiko jije a'amu sohwo ole uso, Jisasiye pijafo somo sekwo pikupijo esyontanꝑngkujoso sꝑkuno hufa'u sꝑhune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe moya'mi somo hwasyo ole ulifitnnoho, Jisas songo nto liko'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno sꝑmo'mjo somo nuyakolofonoho.

⁶⁵ Ose ulahonꝑngkofi Pailot ulimento, Sekwo sekwoe a'amu uhwontohumayo'ne sohwo uhwaifijoso hofiko sokimo somo yokumpohn'nyo wopijwosyafe.

⁶⁶ Ose ulahonꝑngki hofiko nowentifi pijwahumentohofofoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hofiko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uhwatimentohofofoho.

28

Jisas songo lꝑka'mentisofoho.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

¹ Sꝑkuno iyoho humayoso moi'wo imo'nꝑngkahonꝑngki Sante imꝑngo'nji mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Makitolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pmentisiyefoho.

² Oso hohosohonta hwaho hwomihwo yahonꝑngki a'amu ahwomomjo sohwo nuliko'manto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'mꝑngo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho.

³ A'amu ahwomomjo sohwoe sꝑmano emta'mꝑngo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso nihu'no halojo'nohinofoho.

⁴ A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonontifi yomo yontifi iyoho unꝑngkahonꝑngki poyo hopa wo'mentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ulimento, Siko iyoho senꝑngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofo sohune'no tꝑpeelokusiyo. Ose ulonto ulimento,

⁶ Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako lꝑmentiso hopa nto lꝑka'maho. Oyoninyo. Hofiko Jisasimo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.

⁷ Siko komo'no uhusisi kakoe inomokomoyo sohwo hwe poyo imo'nꝑmaso sohwo pi'nꝑmo mta'ni nto lꝑka'maho. Ose ulinyo. Kako

Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwonimno. Hungkuno seloheso iningo seyo'eno.

⁸ Ose ulahoningki a'mu sofa'u iyoho unimentisoso siko simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki pi'n'momo nul'ko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwaso olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho.

⁹ Nowentan'ngki Jisas hon'ngkanopo uswo'nonto ulimento, Nje nampohwo fa'uyo. Ose ulahoningki t'fonepo nowenji Jisasiye sife hwompahomo aho upm'mokonji Jisasi'mo hwomtame uloho'mentisiyefoho.

¹⁰ Jisas ulimento, Siko iyoho sen'ngkuhwoloho. Siko nuhusisi nje n'ngkwahwosamo ulinyo. Hofiko hwaho Ngkalili nosokuji osopo wanohonife. Ose ulinyo ulimentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwaso hungkunofoho.

¹¹ Oso a'mu sofa'u nowentan'ngki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo somo uhwontohumayo sohwa hofiko angopo i'mofawentifi a'amu yofe engo'njo tajo angosyoho'njo sohwaso yo'mayo imo'n'mentiso so'no ulimentohofofoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji uhu'mokontifi yo'mayo yane'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho. Hofiko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo sohwaso uyontifi ulimentohofi,

¹³ Sekwo a'amu somo ole ulimno. Kakoe inomokomoyo sohwa hofiko sikwo'miyomo nopontifi nakwo saho foyowentan'ngkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofofoho. Ose ulimno.

¹⁴ Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no upa'n'ngkuhwosim'nanji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uyimontonoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomantifi hofikoe hungkunomo in'ngkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisasiye pijafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe angomeemo ho'n'ngkowahon'ngki ne'no lontifeso olohonta ose weho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo uhwonimentohofofoho.

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁶ Inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwa oso hwofiki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ulimentiso sopo simentohofofoho.

¹⁷ Hofiko Jisasi'mo uhwonontifi hwomtame uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no Jisasi'tikeno nom'ne hwolikeno lontifi huno pi'n'ngo syafihu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas hofikimo t'fonepo u'manto ulimento, Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no mokosyohumayo'ne ntapisofoho.

¹⁹ Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono angomeemjo a'amu somo nje hungkuno lut'hwafikujo'no nje inomokomoyo umo'nife. Sekwo hofikimo mijo kiyomayoso Mpohwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe yofe'nji likuji fikiyomapmno.

²⁰ Ngko hungkuno hopi'nono sejapontneso a'amuso hungkuno hiloso in'ngkape'e'ne filut'hwamno. Upa'n'imno. Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentanimo sikuno moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no ne'no hument'hwane'foho.

Mak
Olo Hungkuno Wopingo loso Mak
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahon+ngki Mak olo iyoswo loso mt+'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Joun+yoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Mak+yoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 hon+ngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwapingoso ole: Yofe Mak+yeso Ngkilik hungkuno mta'angofoho. Yofe Joun+yeso Hip+lu hungkuno mta'angofoho. Makiye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 hon+ngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasimo in+ngkunyoso aho ku'mo ku'm+ngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasiye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mt+'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hofiko huno ole, Mak sohwo Hip+lu hungkuno so'nji Ngkilik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako An+tu ye hungkunoso Hip+lu hungkunomo lahon+ngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkilik hungkunomo iwolo'mokumoyo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako n+hu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syof+syontan+ngkofi Mak kako Jisasimne'no ole ul+monto mt+'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwo hwe yokumpohn'nyo somo Jisasiye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo An+tu ye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahunu wonyo'njo somo wopingo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ul+monto mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkilik Jisasimo in+ngkunyoso somne'no mt+'mokumentisofoho. Mak mt+'mokumentisofoho iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapingo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho lophonjofe yokumpohn'nyo somo yakolow'nyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofu l+hwasi Jisasimo un+ngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lut+hwamentisofoho.

(Mat+yu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

¹ Ngko Mak'ni An+tu ye Hwomu Jisas Kilais sohune'no hungkuno wopingo wamt+'mokumonne'no yohono.

² Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta An+tu kako Aisaiya sohumo hungkuno uyahon+ngki iyoswo ole mt+'mokumento, An+tu kakoe hwomumo ul+mento, Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wol+hwat+monnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jije hon+ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

³ Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nimento,

Hwe Engo sohumne'no honingkano ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no honingkano hiso ito'no mihwatimno.

Oso hungkunoso Aisaiya mt'i'mokumentisofoho.

⁴ Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyopo i'mofaponto a'amu pi'nningo uhu'mokahoningkofi ole lutihwamento, Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikujono Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulimentisofoho. A'amumo sekwoe honingkano songoso utihwayo'nefoho.

⁵ A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango pi'nningo engo so'nji Jounimo u'mantifi kakoe hungkuno upa'nontifi hofikoe wonyo yoloho lijwaofahoningkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

⁶ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'nimentisofoho. Kako kusimo'nji time mijo'nji nimojo hweho.

⁷ Joun a'amumo ole lutihwamojofoho. Hwe nom'nehwo tifi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo niyakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho.

⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'nngkono. Hwe tiffinjo sohwo kako Anituye Towahuno Wopingonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyomahonngki Seten Jisasimo yamofu uloho'mentisofoho.

(Matiyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili uliko'manto Jounimo nu'mahonngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

¹⁰ Jisas mijo mta'ango nosi'mofaponto uhwonimentisoso ahwomo mtampo lohofahonngki Anituye Towahuno yihufo ntolofiyo pa'nyo sohwo Jisasimo wekehumapmentisofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Kiko nje Hwomu sohohnne'no, ngko simeho wopingo mikunimposo kijapalokweno. Kiko yo'mayo wopingo iwo'nngkino so'no nje simeho wopingo nimo'nantofoho. Ose ho'nimentisofoho.

Seten kako Jisasimo yamofu uloho'mentisofoho.

(Matiyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'ningkahonngki Mijo Joutannta'ango Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane spono uhwatimentisofoho.

¹³ Osopo Jisas nohumentanngki sikuno *fouti* (40) memjaofahonngki Seten Jisasimo wonyo umokumo lonto Jisasimo yamofu uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikisiwojo yo'mayoso nohumentanngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Jisasimo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Matiyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako Jounimo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento Anituye hungkuno lutihwoma'mentisofoho.

¹⁵ Ole ulimento, Upa'nimno. Olohonta Anituye sikuno mofoneponoho. We'enepe Anitu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe honingkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuj Anitumo simeho hi'ntnono uyimno. Ose lutihwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inaniku syoho'njo sohwanne'no Jisas joho ulimentisofoho.

(Matiyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Sikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili momingopo hano emoyonto uhwonimentisoso Saimoun koningkwa'wehwo Entilu'nji siko inaniku ho'yo mijomo ho'naofontaningi uhwonimentisofoho. Inaniku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁷ Jisas nuhwononto ulimento, Siko ngkimo tifi nningkapinyo. Siko inaniku mawo'nngkisiye pa'ningoso Anitumne'no a'amu mayo'ne wolosetihwamo.

¹⁸ Ose ulahonngki sikoe inaniku ho'yo komo'no nuli'ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

¹⁹ Hofiko we'enepe mitimomingo somo noku'mokwawentifi Jisas uhwonimentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inaniku ho'yo ito'no esyohumentanngki uhwonimentisofoho.

²⁰ Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ulimento, Oyoninyo. Ose ulahonngki Jemisi'nji Joun'nji siko komo'no kanngkwohumo uli'ko'ma'mentisiyefoho. Kanngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyo sohwanji hofikoe yofayokinomo nohumentanngkofi Jemisi'nji Joun'nji siko uli'ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.

(Luk 4:31-37)

²¹ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi pone Koponeyam i'mofawentifi sikuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne sikuno somo hofiko a'amu Jutafe tajo angomo noswontifi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lutihwamentisofoho.

²² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofofoho. Hwapingoso hofiko a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwapingo wo'nnyo hweho.

²³ Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo joho mohm'no ulimento,

²⁴ Jisas Nasaletnta'ango sohwo si kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

²⁵ Ose ulahonngki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ulimento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uli'ko'maho.

²⁶ Ose ulahonngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohomo yomo yomo engo umasiyonto uli'ko'ma'mentisofoho.

²⁷ A'amuso ose uhwonontifi yomo engo yontifi hnnmentohofi, Olo pehotikeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahonngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentifi tifi iningkahwofo. Ose hnnontifi

28 olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nimimentisofoho.

*Jisas Pitafe konemimo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:14-15; Luk 4:38-39)*

29 Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Ent'lu'nji siko'n'ikwa'iye angomo humentohofofoho. Jemisi'nji Joun'nji hof'iko'nji humentohofofoho.

30 Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtanno uhnningkahon'ngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon'ngki oso hungkuno hiso komo'no ulimentohofofoho.

31 Ose ulahon'ngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul'ikofahon'ngki a'apaho tohohmtanno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako wop'ingo imo'nimentisofoho. Wop'ingo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

*Jisas a'amu pi'n'ingo somo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:16-17; Luk 4:40-41)*

32 Oso sikuno somo a'amuso hof'iko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmentohofofoho.

33 A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.

34 A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop'ingo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas Anituye hwomu sohomo yofe uhwo'mentohofoho so'no Jisas hof'ikimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

*Jisas hwaho Ngkalili sopo Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)*

35 Iyohohwe'nji Jisas nol'ikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako Anitumo jomo ulimentisofoho.

36 Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas'ne'no tipeent'fi

37 Jisas'imo tip'hwonont'fi ulimentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wot'pekohon'mo'nant'fi yalokwofo.

38 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hof'ikoe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wop'ingo wolut'hwamne'no yohono. Oso'ne pmentohe hwo'nyoho.

39 Ose ulahon'ngki nowent'fi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lut'hwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

*Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:1-4; Luk 5:12-16)*

40 Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisas'imo humotaho sulonto hwa-hopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulimento, K'iko ngkimo wop'ingo wanimokumo liso'manji, j'ije yokumpohn'nyoso hoponoho.

41 Jisas nupa'nonto hitoho ulofahon'ngki aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou wop'ingo wakumokumonne'no yohono. K'iko wop'ingo hmmo'nyo.

42 Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'n'ikahon'ngki kako wop'ingo humamentisofoho.

43-44 Wop'ingo humentan'ngki Jisas hwe sohomo yoka yokumpohn'nyo ulimento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'lo, k'iko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohomo j'ije a'apaho ut'hwahoji

yo'mayo Mouses selimentiso so'no Anitumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinoso uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyantafeho. Jisas ose ulimentisofoho.

⁴⁵ Lihwojahon'ngki hwe hwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wop'ngo umokumentiso so'no ulimentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n'imentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafopo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentan'ngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

*Jisas hwe sife aho songo miyo'njo sohumo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Sikuno nom'ne memjaofahon'ngki Jisas Koponeyam asomo nopa-hon'ngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'n'imentohofofoho.

² A'amu hopi'nono ango Jisas humentan'jopo uhu'mokont'fi angomo angiyoho'mo a'amu pi'n'ngo engo uhula'mo'mentohofofoho. Uhu'mokahon'ngkofi Jisas Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.

³ Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohumo ijempoho emotapmmmentohofofoho. Oso mnokinoso sife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisasi'njopo i'mofapmmmentohofofoho.

⁴ A'amu pi'n'ngo uhula'mo'mentohofoho so'no uhwonont'fi hofiko Jisasi'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango antifepo kotasont'fi iku'yo nofent'fi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentan'jo mompo impe intofuyoho'mokumentohofofoho.

⁵ Jisas kako uhwon'mentisoso oso a'amu itokwapmmmentohofoho sohwa hofiko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon'ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ulimento, Olo hwomu lohwosi, ngko jije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahon'ngki

⁶ a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hofikoe simeho mo'mnohini ole syafihu'mentohofi,

⁷ Oso pipilo Anitu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anitumo sitofo ulalofoho.

⁸ Ose syofisyahon'ngkofi hofikoe huno somo Jisas huno uyahon'ngki ulimento, Sekwoe simeho mo'mo oso hunoso peho'no syofisikomo'nalokwofo.

⁹ Olo hwe mnokino'njo lohomo pehofo ulimne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jije hon'ngkano wonyo wae weekumo'mo ulimnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filikaho. Jije ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ulimnehono.

¹⁰ Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohumo ulimento,

¹¹ Wakil'mo. Filikaho. Jije ijempoho nomahoji jije angopono fiwano.

¹² Ose ulahon'ngki hwe sohwo nolikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahon'ngki a'amuso nuhwonont'fi yomo yont'fi Anituye yofe ho'nomant'fi ulimentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

* **2:1:** Oso'no nakwo huno monayofoho. Tihwoe angotikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hofikoe hunoso ole, Pita'nji Ent'lu'nji angotikeno. (Sohe engo 1 hon'ngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

*Jisas Lifaine'no joho ulimentisofoho.
(Matiyu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahonngki osopo a'amu pi'ningo engo nu'mahonngkofi kako a'amumo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁴ Jisas hano nowento Lifai Alifiyosiyeye hwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentanngki Jisas Lifaimo nuhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nnngkape. Ose ulahonngki Lifai nolikafonto Jisasimo tifi inngkamentisofoho.

¹⁵ Tifi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontanngkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'nafo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji hofiko Jisasimo tifi inngkunyo huhwanji humohumantohofofoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe honngkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontanngkofi uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwo ulimentohofi, A'amu hamniyoho ho'nafo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji Jisasi'nji wopayo peho'no nalokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulimento, A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohomo mu'mapitnehoho. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honngkano wopingo'njo hwona'nyoho l'wo'nngkohoho somne'no joho lutimayo'ne pmentohe hwon'maho. O'o ngko a'amu honngkano wonyo'njo somne'no pmentohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

*Wopayo humaho humayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Matiyu 9:14-17; Luk 5:33-37)*

¹⁸ Sikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentanngkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Jounye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofiko wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso inngkawowo'nngkohofofoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo minngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁹ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontifeso hofiko wopayo humaho wohumantifitaho. O'o simeho wopingo'njo wonantifeho.

²⁰ I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofikoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasyikujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho.

²¹ Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasihwosi yakife uyimtolaho. Awonoho. Engo womnahotimontonoho.

²² Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tfinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo l'hwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso n'hu'nahone wonyo umo'nimontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho

yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

Salolemo sɔkuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkuno-foho.

(Matɔyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɔko syoho'mo nowentɔfi mijoho uyahonɔngki wopayo we'e songoso nomantɔfi aho hwoso'mokontɔfi pahoso fuyo lontɔfi neso nɔmentohofofoho.

²⁴ Nontanɔngkofi a'amu Falisi sohwa uhwonontɔfi Jisasɔmo ulɔmentohofi, Ihwoni. Nakwoe honɔngkano hungkunoso yo'mayo syoho sɔkuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo sɔkuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantɔfi nɔngkohofoto.

²⁵ Ose ulohonɔngkahonɔngkofi Jisas ulɔmento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtɔ'mokumentohofoso atofu majo hwasilahu. Oso sɔkuno Ntefit kakoe a'amu'nji hofɔko wopayo umofonyo yontɔfi mijoho engo humamentohofu sohonta ne'no selohonɔngkohono.

²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentanɔngki Ntefit kako Anɔtumne'no hwapɔfe ango molinyo somo swonto wosopayo Anɔtuye sɔmanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amu sikiyo somne'no'maho. O'ho a'amu Anɔtuye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amu sohwaso nuyɔmentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwaso oso hungkuno hiso ulohonɔngkohofotahu.

²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohwaso ulɔmento Anɔtu kako sɔkuno iyoho humayoso peho'ne mtɔ'mokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne mtɔ'mokumentisofoho. I a'amufe honɔngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mtɔ'mokumentisofoho. I sɔkuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mtɔ'mokumentisofoho.

²⁸ Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sɔkuno iyoho humayo'neso hwapɔngo hwo'nyoho. Ose ulɔmentisofoho.

3

Sɔkuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wopɔngo umokumentisofoho.

(Matɔyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahonɔngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

² A'amu Falisi sohwa hofɔko nohumantɔfi Jisasɔmo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotowane'entɔfi ole syafɔhu'mentohofi, Jisas kako sɔkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopɔngo umokumontolɔkeno. Ose syafɔsyontɔfi Jisasɔmo uhwontohumamentohofofoho.

³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo ulɔmento, Kiko ajwo lopo filohofape.

⁴ Ose ulonto hofɔkimo ulɔmento, Oso honɔngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uyɔmentisoso sɔkuno iyoho humayo lomne'no pehofu nalohoho. Nakwo olo sɔkuno lomo yahino wopɔngo uyantantahu. Wonyo uyantantahu. I nom'ne a'amu somo wopɔngo umokantantahu. Wonyo umokantantahu. Ose ulohonɔngkahonɔngki hofɔko mampi'nyo imentohofofoho.

⁵ Jisas hofi kimo fe'nihwononto simeho tohino umningkahoningki a'amu Falisiye simehomo uhwonmentisoso hofiko a'amumo hitoho mu lofe so'no simeho tango uyimentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohumo ulimento, Jije ahoso shwaho fisipofu. Ose ulahoningki kako haloho'no yonto aho shwaho sipomentisoso kakoe aho wopingo umonimentisofoho.

⁶ A'amu Falisi sohwa uhwonontifi komo'no nowentifi Heloutiye a'amu sohwanji uhu'mokontifi Jisasimo poyo fonjosyane'entifi honingkanotipmmentohofofoho.

A'amu pi'ningo engoso mijo momingopo uhu'mokumentohofofofoho.

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nuliko'mantifi mijo ayopo nohumentaningkofi a'amu pi'ningo engo Jisasimo u'mamentohofofoho. Oso a'amu hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,

⁸ pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu pi'ningo engo hiso yomayo Jisas imentiso oso'no upa'nontifi Jisasimo u'mamentohofofoho.

⁹ Jisas inomokomoyo sohwaro ulimento, Sekwo yofayokino ito'no fesyo humamno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hofiko hwotoho nififitnoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Hwapingo ole, Jisas a'amu pi'ningo engo somo a'apaho wopingo umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohinoso a'amu yohoto yohotofo mjoloho'nimiventifi Jisasimo upm'mokantane'no yihwono ose limentohofofoho.

¹¹ A'amu towahunu wonyo'njoso Jisasimo uhwonitimantifi hwahopo ipitofawentifi johu ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho.

¹² Ose ulahoningkofi Jisas hofikimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro uhwasopo'mentisofoho.

(Matiyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwofiki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwasopo'mo lonto a'amu somo johu ulahoningki hofiko sapmmentohofofoho.

¹⁴ Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro kakoe inomokomoyo'ne uhwasopento ulimento, Ngko'nji fosyohumayo'ne sehwasopehe sohwaso, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo lutihwayo'ne wolosetihwaro.

¹⁵ Nolosetihwahm'mo nje yakumpohn'nyo towahunu wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ulimentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimouniyoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisas kako Pitafoho mulimentisofoho.

¹⁷ Jemisi'nji koningkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mulimentiso Mpouaneses. Oso yofe hwapingo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo livo'nngkiso pa'nyo hwa'uyoho.

¹⁸ Nom'nihwa Entilu'nji Filip'nji Mpatoulomiyu'njoho. Nom'nihwa'u Matiyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jemis osohwo kako Alifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyosi'nji Saimoun Selouti'njoho.

¹⁹ Nom'nihwo Jutas Isikaluyoti'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasimne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasimo fonjasiyo'ne sohware ahomo

uy+mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisas uhwsopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisasi'nji Mpel+sepul+nji sikoe hungkunofoho.

(Mat+yu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

²⁰ Jisas kakoe Nasalet osopono wahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo uhu'mokumentohofoho so'no Jisas kakoe a'amu'nji hof+iko wopayo manyo'njo imentohofofoho.

²¹ Jisasiye temtifo sohwa oso hiso nupa'nont+fi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwol+keno. Ose lont+fi kakimo ut+mano lont+fi pmentohofofoho.

²² A'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa Jelusalem mta'ni nopont+fi l+mentohofi, Mpel+sepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye s+meho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaof+wo'n+ngkohoho.

²³ Ose lahon+ngkofi Jisas hof+kine'no johu lut+mento pahnn+mo hungkuno ul+mento, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo.

²⁴ Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'n+ngkohofoso hoti-topijo sohonta ikujoho fongki'n+ngkuji hof+koe wop+ngo fosyohumayoso wonyo umo'n+montonoho.

²⁵ A'amu ango anga'nohinomo fosyawe sohwa hof+iko ehusilofu humaf+kuji ikujoho fongki'n+fijosu hof+iko yosesamo wohumpeent+feho.

²⁶ Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hof+iko ehusilofu humaf+kuji ikujoho fongki'n+fijosu hof+koe yokumpohn'nyo ane umo'nant+feho.

²⁷ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo l+hwosi swososo s+mo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy+hwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Seten+mo uyakolo'mentohe so'no ngko kakoe towahuno wonyo sohwo wae yaofalokweno.

²⁸ Olo hungkunolo in+ngo seyole'no. A'amu hopi'nonohino hof+koe wonyoso s+fajo hungkunoso wonyo hungkunoso An+tumo jomo ul+fijo'manji kako wae weesemo'montonoho.

²⁹ I oso'no a'amu kako An+tuye Towahuno Wop+ngo so'no sitofo lososo oso wonyo hiso An+tu kako wae meeofonehoho. Oso wonyo hiso kakoe s+meho'mo ne'no nowent+hwonefoho. Ose ul+mentisofoho.

³⁰ Jisas kako An+tuye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hof+iko Jisas+mo k+iko towahuno wonyo'njo hwosoho ul+mentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo ul+mentono.

Jisasiye kona'wohi'nji hohmn+ngkwa'wehwosanji i'mofapmentohofofoho.

(Mat+yu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon+ngkwa'wehwosanji i'mofapont+fi ango mempo hohnta'ni humant+fi Jisas+ne'no l+hwat+mentohofofoho.

³² A'amu pi'n+ngo engo Jisasi'nji humant+fi Jisas ajwopo nohumentan+ngki a'amu kakimo ul+mentohofi, Upa'nyo. Ji+je na'u hnn+ngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humant+fi kikine'no johu kilalokwofo.

³³ Jisas nupa'nonto ul+mento, Nje na'u n+ngkwahwosa t+hwalo.

³⁴ Jisas a'amu nohumentan+ngkofi fe'n+hwononto ul+mento, Uhwon+mmo. Olo nje na'uja nje n+ngkwahwosa, olohi humalofu.

³⁵ A'amu Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'n'ingkohofoso nje n'ingkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulimentisofoho.

4

*Hwe fihwo ufongoyo fisosimoka'mentiso so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Matiyu 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lutihwamentisofoho. Osopo nohumentaningki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso momingo sopo loho'mentohofofoho.

² Kako pahnnimo hungkuno pi'n'ingo engo hofikoe huno ufohotofo'ne lutihwamentisofoho. Ole ulimento,

³ Sekwo upa'nimno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

⁴ Fisosomokofahoningki ufongoyo fehohnjoso honingkanopo piwesyahoningki yihufo sohwa nopontifi manimentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo piwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo piwahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokofikwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'nimentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso engo foka'fonto ne pi'n'ingo into'nimentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'n'ingo engofoho (*wan hantilet*, 100).

⁹ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

*Jisas pahnnimo hungkuno so'no ulimentisofoho.
(Matiyu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nimentohofoho sohwanji Jisas'nji nohumantifi pahnnimo ulohonimentohofofoho.

¹¹ Jisas ulimento, Anitu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'nife. Sekumo yoloho waselimo.

¹² Hohonta Aisaiya ole mtimokumento, Hofiko nuhwoningkuji neso nuhwonifitne'maho. Hofiko nupa'n'ingkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho. Hofiko honingkanono wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anitu hofikoe wonyo wae mmofonehoho.

Ose mtimokumentisofoho.

*Jisas pahnnimo hungkuno hwapingoso ulimentisofoho.
(Matiyu 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, olo pahnnimo hungkuno hwe ufongoyo fisosimoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnimo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.

¹⁴ Upa'nimno. Hwapingoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anituye hungkuno a'amumo lutihwayo pa'n'ingofoho.

¹⁵ Fiso ufongoyo hon'ingkanopo piwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofiko hungkuno wopingo upa'n'wo'n'ingkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wopingo simeho mo'mo ho'nosyahon'ingki Seten wae yamo'mentisofoho.

¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'n'ingkohofoho.

¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'enepe nolo-hofontan'ingko fi a'amu nom'neso Anituye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwo tango engo uyahon'ingki hofikoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'n'ingkohofoho.

¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nimentohofoso

¹⁹ i, yo'mayo hwaho loPONJO somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahon'ingko fi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umonyoso oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'n'ingkohofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.

²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso in'ingkawentifi hofiko Anitumne'no yo'mayo syoho wopingo yiwo'n'ingkohofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'n'ingo engofoho (*wan hantilet* 100). Ose ulimentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.

(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho.

²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'n'ingkohofoso hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno liwo'n'ingkoheso hwangku a'amu neso upo'nantifeho.

²³ Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

²⁴ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fi'syafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anituye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anituye hungkuno ufijo hopaso Anitu kako sekumo wosejapmmontonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anitumne'no huno engo wotipemantifeho.

²⁵ Hwe fihwo Anituye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no in'ingku lohofososo Anitu kako huno engo umontonoho. Hwe nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no min'ing kayo'njoso oso hungkuno we'eso moi'wo umomntonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²⁶ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulimentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.

²⁷ Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pi'n'ingo fosyowelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafo hwapingoso hwe sohwo huno muyofoho.

²⁸ Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Simo'mo swo inikwato lohofihwosi osopo simo'me ipehwosi tifi ipisayo unto'nimontonoho.

²⁹ Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimento Anitu kakoe a'amumo mokosyohu-mayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono.

³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet* kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nihu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo hulivo'n'ingkohofoho.

³² Syohopo hulahon'ingkofo oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sponjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yihu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'n'ingo engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitne'ento ulimentisofoho.

³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahon'ingki moi'wo imo'n'imentisofoho.

(Matiyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sikuno hiso mofehi'nyo nton'ingku'n'ingkahon'ingki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Mijo nongkihnta'ni woekhwano.

³⁶ Ose ulahon'ingki hofiko a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokumentohofosomo uliko'mantifi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasontifi hofiko mijo ayopo wako'mentohofoho. Wako'mentohofoso nom'ne a'amu hofiko hofikoe yofayokinomo hofiko'nji wako'mentohofoho.

³⁷ Nowekentan'ingkofo ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho.

³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofu yasyonto saho fosyowentan'ingki hofiko Jisasimo ulikafontifi ulimentohofi, Lonetihwayo sohwo tifonepo nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. Kiko nakune'no huno mosyafisiyo'njo liyalokuno.

³⁹ Ose ulahon'ingkofo Jisas nolikafonto ifofomo yoka ulimento, Moi'wo hmomo'nyo. Ose ulonto mijomo ulimento, Nta'noho. Ito'no filufawofo. Ose ulahon'ingki ifofo moi'wo imo'n'ingkahon'ingki mijo apa'no songo songo miyo'njo nihu'nahone lifawo'mentisofoho.

⁴⁰ Ito'no lifawo'mentisoso inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo iyoho peho'no sen'ingkohoho. Sekwo Anitumo simo'no hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.

⁴¹ Ose ulahon'ingki hofiko iyoho engo un'ingkahon'ingki hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tihwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohomo Jisas wop'ingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmmentohofoho.

2-6 Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hofiko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomantifi hwe sohwoe sife aho ahwomo nano kilofiwo'n'ngkahon'ngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hofikimo uyakolofiwo'n'imentisofoho. Sikuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofiki'nyopo humemay-onto joho mohm'mo limojo hweho. Kako sokisihu'nji kakoe a'apahomo fongkin'wo'n'imojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisasimo uhwon'hwajawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisasiye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho.

7-8 Jisas towahuno wonyo sohomo ulimento, Kiko towahuno wonyo sohosi olo hwe lohomo uliko'maho. Ose ulontan'ngki towahuno wonyo sohwo joho mohm'no ulimento, Jisas, kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wantoho'monne'elo. Anitu nupa'n'ngkuhwoso'no ngko jomo wakilimonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho.

9 Ose ulahon'ngki ulimento, Nje yofe *Ami* hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu sisihwayo apa'no, pi'n'ngo engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono.

10 Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasimo joho yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

11 Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'n'ngo engoso hofiko mno ijontan'ngkofo somne'no

12 towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakumo oso yahu pi'n'ngo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnofano.

13 Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo hon'hwajimentisofoho. Ose oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnawo'mentohofofoho. Euhunnaofahon'ngkofi yahu hiso *tu tausen*so (2000) hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo mihulofahon'ngki nihu'nahone poyo pe'n'mentohofofoho.

14 Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowentifi hwe moya'mi ango sponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon'ngkofi ho'n'mmentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofofoho.

15 Hofiko Jisasimo nu'mantifi hwe towahuno wonyo humamojo sohomo uhwonimentohofoso kako he yofonto kako huno wop'ngo'njo imo'n'mentisofoho. Ose uhwonontifi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho.

16 A'amu yo'mayo uhwonimentohofoso hofiko i'mofapmmentohofoso somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'n'mentiso so'no ulimentohofofoho.

17 Ose ulontifi hofiko Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwoe hwahopo humahnoso wop'ngo'maho. Mpano.

18 Ose ulahon'ngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasimo jomo yokumpohn'nyo ulimento, Ngko kiko'nji wowantayo'no yohono.

19 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, O'o jije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no filutihwaho. Anitu hitoho engo kikimo kufo'ma'maso so'no a'amumo uso.

20 Ose ulahonꞅngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutꞅhwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nontꞅfi huno pi'nꞅngo syafꞅsyontꞅfi pisopisaho mjalꞅmmentohofofoho.

Jailosiye mu'nji a'mu nom'ne Jisasiye hwapꞅfemo upm'mokumentiso ofa'umo wopꞅngo umokumentisofoho.

(Matꞅyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisas hofꞅko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakentꞅfi nongkihnta'ni ki'mofꞅwahonꞅngkofi osopo a'amu pi'nꞅngo engo uhu'mokahonꞅngkofi Jisas mitꞅmomꞅngopo humamentisofoho.

22 Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisasꞅmo uhwononto kako hwomtame ehumanto

23 simeho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ulꞅmento, Nje mu wape'nꞅmonte'no yalofoho. Kꞅko nopohoji kakimo jꞅje ahaso fikisyusyo. Kako wopꞅngo imo'nꞅngkuhwosi kako songo wohumano.

24 Ose ulahonꞅngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'nꞅngo engo siko'nji nowentꞅfi hofꞅko yohoto yohotofo loho'nꞅmentohofofoho.

25 A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontanꞅngki soswo aho hopi'nono sꞅfe mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho.

26 A'amu uyo hofaho syoho'njoso hofꞅko kakine'no molasin ko uya-honꞅngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'nꞅmojofoho. Oseso wopꞅngo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho.

27-28 Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syafꞅhu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofa somo aho kisahumeso ngko wopꞅngo umo'nꞅmonnoho. Ose lonto oso a'musi Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwapꞅfemo aho upm'mokumentisofoho.

29 Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'nꞅngkahonꞅngki kakoe a'apaho wopꞅngo imo'nꞅmentisofoho. Wopꞅngo imo'nonto simeho wopꞅngo komo'no umo'nꞅmentisofoho.

30 Jisas a'amumo wopꞅngo imokonto huno uyꞅmentisoso komo'no ikinjamo lohofonto ulꞅmento, Tꞅhwo nꞅpm'mokohoho.

31 Ose ulahonꞅngki kakoe inomokomoyo sohwa ulꞅmentohofi, Hwe moya'mi pi'nꞅngo ifehu'mokokumaso so'no kꞅko tꞅhwo nꞅpm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. Tꞅhwolꞅkeno.

32 Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'nꞅhwonꞅngkahonꞅngki

33 a'musi a'apaho wopꞅngo imo'nꞅngkohoho huno uyahonꞅngki iyoho unꞅngkahonꞅngki yomo yomo yonto Jisasiye sꞅfiki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasꞅmo ulꞅmentisofoho.

34 Jisas kakimo ulꞅmento, Nje mupe, Kꞅko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kꞅko wopꞅngo imo'nꞅngkino. Kꞅko simeho wopꞅngo'njo uhujꞅ fohumantono. Jꞅje a'apaho nꞅhu'nahone wopꞅngo kumo'nꞅngkohoho.

35 Ose ulontanꞅngki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosꞅmo u'mantꞅfi ulꞅmentohofi, U, nakwoe hwe engofo, jꞅje mu poyo nto pe'nꞅngkohoho. Oseso kꞅko olo Lutꞅhwayo lohomo jꞅje ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

³⁶ Ose ulohon'ngkofi Jisas upa'nonto Jailosimo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo jije simeho hi'ntnnono ntape.

³⁷ Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l'humajonto Pita'nji Jemis'i'nji kon'ngkwa'wehwo Joun'nji hofiko'nohini Jisas'i'nji nowentifi

³⁸ hofiko Jailosiyeye angomo i'mofawentifi Jisas a'amu pi'n'ngo uhwonimentisoso hofiko humotahon'ji wosofe angiyo husontan'ngki

³⁹ kako noswonto ulimento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hofiko kakimne'no sitofo ulontifi tikafo ujimentohofofoho. Oseso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmentisoso Jisas mu lopiye kan'ngkwowho'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.

⁴¹ Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo ulimento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, filikaho.

⁴² Ose ulahon'ngki mu lopi nolikafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontifi yomo engo imentohofofoho.

⁴³ Jisas kan'ngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nom'hwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasalet'i'njoso Jisas ne'no nakwolaho limentohofofoho.

(Mat'iyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofofoho.

² Salolemo a'amu Juta sofe iyoho humayo sikuno somo Jisas tajo angomo lut'hwahon'ngki a'amuso pi'n'ngo nohumantifi upa'nontifi Jisasiye huno engo so'no yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno nt'i'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'n'ngkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo y'wo'n'ngkiso hweho.

³ Olo hwe lohwo kako ango molimojo lohwohalo. Maliyafe hwomufoho. Jemis, Jousep, Jutas, Saimoun hofikoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humaloho. Ose ulontifi hofiko simano hintotohino umn'ngkahon'ngki nakwolaho limentohofofoho.

⁴ Jisas ulimento, A'amumo hwe fihumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'n'ngkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofokakoe kan'ngkwowho'ya'u hamn'ngkwowhosa hofiko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ A'amu hiso hofiko Anitu Jisasiimo oso syoho hiso'no uhwsopo'mentiso so'no simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafosopi'n'ngo mimentisoso a'amu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasyonto wopingo umokumentisofoho.

⁶ Hofiko Jisasiimo simeho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo syoho umentisofoho.

(Mat'iyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwanne'no joho ulahon'ngki hofiko nuhu'mokahon'ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uyimentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahuno wonyo wae yafo'ne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwo hufa'u hufa'u lihwatimentisofoho.

⁸ Jisas hofikimo ulimento sekwo ho'yango ane fiwan'mno. Mno'nohino mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.

⁹ Manji'mofo hufa'u nomafikutoho. O'o, manji'mofo anga'nohino'nji sekwoe sifikwongofosyo'nji manji'mo'n'ngkuji fiwan'mno.

¹⁰ Sekwo ango fipo i'mofahokuji ango anga'nohino somo saho fosyapwopijo. Oseso sekwo oso ango somo nuliko'mafikuji nom'ne angopono fiwan'mno.

¹¹ Nom'ne angopo sekwo'ne ango mosejape'manji i sekwo oso ango hopo sopo nuliko'mafikuji hopo sopo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae fehumno. Oso homo somo uhwon'ngkuji hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyafihupife. U, nakwo wonyo yihwono. Ose syafisyikuji iyoho unono.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nowentifi a'amu somo hungkuno ole ulimentohofi, Sekwo simeho fiwolo'mokumno.

¹³ Ose ulontifi towahuno wonyoso wae yaofontifi a'amu mnokino'njo somo hofiko hwone mijo mnokinopo usisyontifi wop'ngo umokumentohofoho.

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nimentisofoho.
(Matiyu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)*

¹⁴ Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu pi'n'ngo engo limotofoso hwe yofe engo'njo Helout kako upa'nimentisofoho. Fiso a'amu Jisas'ne'no ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Joun'yoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nonto apa'no lika'maso hwolikeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso kako iwo'n'ngkiso so'no yokumpohn'nyo i'mofapohoho.

¹⁵ A'amu nom'neso Jisas'ne'no ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Ilaija hohonta pe'nimentiso hweho. Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo a'amu hohonta Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo pa'n'ngo hweho. Ose limentohofoho.

¹⁶ Oseso Helout nupa'nonto ulimento, Olo Joun'yoho. Hwe a'amumo mijo kiyoma'mojo hweho. Ngko a'amu kakoe ti'wango fiwofitofosyamno ulimentoheso nto yiwafito'mentohofoho sohwo apa'no lika'maso hwolikeno. Ose ulimentisofoho.

¹⁷ Hwap'ngoso hohonta Helout kako Joun'mo impo'angomo mihumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Joun'mo impo'angomo peho'ne mihumati'mentisoto. Hwap'ngoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyas'mnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho.

¹⁸ Hohonta Joun Helout'mo ulimento, Kiko hnnikwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'o oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁹ Impe intofahon'ngkofi Heloutiyas simano likumpo lohofonto Joun'mo poyo umokumonto ko imentisoso

²⁰ Helout Jouniye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ngkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ngki, Heloutiyas Joun'mo poyo koimokumne'ento Helout kako Joun'mo impo'angomo ito'no mokosyohumentisofoho. Helout Jouniye hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yomo ko yonto huno pi'n'ngo engo syafisyonto

nom'ne hungkuno upa'nimo limentisofoho. Oso'no Heloutiyas Jounimo fonjasyihwoloho.

²¹ Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Jounimo fonjasiyo'ne'ento honingkano tipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe sikuno kona'wohi aswo ma'mentiso somne'no huno syafisyonto a'amu syoho ulohofiyi sohwa wopayo iloho yahoningkofi hwe engo a'amumo mokosyohumayo sohwanji nimentohofofoho.

²² Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hofikoe simeho wopingo umonono lonto simonyo imentisofoho. A'amu sohwanji Heloutinji nuhwonontifi simeho wopingo umonimentisofoho.

²³ Oso'no Helout musopimo ulimento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'ningo engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilohono.

²⁴ Ose ulahoningki mu sopi noswonto kona'wohimo ulimento, Peho'no ulimnehono. Ose ulahoningki Heloutiyas ulimento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no nimo'ningkohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no ntape. Ose uso.

²⁵ Ose ulahoningki mu lopi komo'no asomo noswonto Heloutimo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo yiwojosyalokumpehoji olopo ntape.

²⁶ Ose ulahoningki Helout kakoe simeho tango mikunimposo umnimentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'ningkohoho so'no kako a'mu simo eno ulimentisofoho.

²⁷ Oseso Helout komo'no hwe Jouniye mnokino'no uhwojahoningki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowento osopo Jouniye ti'wango iwofitofonto

²⁸ Jouniye mnokinoso noswanyopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahoningkofi nomotawento kona'wohimo uyimentisofoho.

²⁹ Jouniye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nantifi hofiko nopontifi kakoe pijafoso nomantifi sokimomo ho'nahumentohofofoho.

*Jisas a'amu faif tausen' (5000) sohwamo wopayo umentisofoho.
(Matiyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)*

³⁰ Jisasiye inomokomoyo kako lihwatimentiso oso hwa asomo u'mantifi yo'mayo hofiko imentohoho so'no hungkuno a'amumo lutihwamentohoho so'no Jisasimo ulimentohofofoho.

³¹ Osopo a'amu pi'ningo engo nowentifi nopontifi nohnnawe yahoningkofi oso'no Jisasiye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo manyofoho. Oso'no Jisas ulimento, Nakwo a'amu ane spono nowekehwasi osopo sekwo usijo'no fosyohumamno.

³² Ose ulahoningki hofiko'nohini yofayokinopo a'amu ane spono wowanontifi imentohoho spono'no.

³³ A'amu pi'ningoso uhwonontifi hofikimo yofe uhwofontifi a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no honingkanopo nowentifi Jisas kakoe a'amu yofayokino'njo sohwamo yakolofontifi a'amu ane sopo simo'mo u'mofamentohofofoho.

³⁴ Jisas mitimomingopo i'mofaponto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engo somo uhwononto hofiko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho ulo'mentiso so'no hungkuno pi'ningo engo lutihwamentisofoho.

³⁵ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.

³⁶ Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no lihwahojoho'no hofiko nukuji wosopayo mpe uyife.

³⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyimno. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Wopayo alalelo weho. Timo uhwonamno. Ose ulahon'ngki hofiko nowentifi uhwonowentifi ulimentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inaniku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Sekwo a'amu somo ulimno, Hoja lopo fosyohumamno.

⁴⁰ Ose ulohon'ngki hofiko nohumantifi fipo a'amu *wan hantilet* (100), nom'nepo a'amu *fifiti* (50), ose'no ose'no lihumaji'mentohofofoho.

⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inaniku'nji kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwa a'amu somo yano ulofiyo'ne hummentisofoho.

⁴² A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simaho uhnnimentisofoho.

⁴³ Simaho uhnn'ngkahon'ngki hofiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwa ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memehumentohofofoho.

⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasiye aho mta'ni nimentohofoso hwe we'le humamentohofomaho. Hwe'nohino oso wosopayo nimentohofoso sohwa *fai f tausen* (5000) humamentohofofoho.

*Jisas mijopo hano umentisofoho.
(Matiyu 14:22-33; Joun 6:16-21)*

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpetisaita'no simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe ango pone lihwatimentisofoho.

⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo uliko'manto kako hwofiki'nyo we'le sopo Anitumo jomo ulimo lonto simentisofoho.

⁴⁷ Sikuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumant'ngkofi Jisas kako'nohino mitimom'ngopo humamentisofoho.

⁴⁸ Jisas uhwonimentisoso yofayokino hono honi wahon'ngki hofiko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwap'ngoso ole, ifofo engo pahon'ngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkon'monto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwa u'ma'mentisofoho. Ngko hofikimo uyakolo'mo nolonto

⁴⁹ Jisas mijopo hano sontan'ngki inomokomoyo sohwa hofiko nuhwonontifi yomo yomo yontifi huno ole syafihu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syafisyontifi youwo limentohofofoho.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo uhwonontifi iyoho engo unimentisofoho. Oseso Jisas hofikimo komo'no joho ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nimno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

⁵¹ Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonꞑngki ifofo moi'wo imo'nꞑmentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yontꞑfi sꞑmeho ulꞑkofahonꞑngki huno pi'nꞑngo syafꞑhu'mentohofofoho.

⁵² Jisasiye yokumpohn'nyo hwapꞑngo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'nꞑngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafꞑsiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopꞑngo umokumentisofoho.

(Matꞑyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

⁵³ Hofꞑko mijopo nowakentꞑfi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontꞑfi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.

⁵⁴ Hofꞑko yofayokino ho'nosyahonꞑngkofi hwe moya'mi hopo soppontangoso hofꞑko yofe komo'no uhwofontꞑfi lꞑmentohofi, Jisasiyoho.

⁵⁵ Hofꞑko yofe uhwofontꞑfi hopo sopo hano komo'no nowentꞑfi Jisas ntopohoho lahonꞑngkofi a'amu nupa'nontꞑfi hofꞑko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho.

⁵⁶ Jisas ho'mo so'mo nowahonꞑngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontꞑfi wopayo mpe yꞑwo'nꞑngkohoho sopo itofasyontꞑfi Jisasiꞑmo ulꞑmentohofi, Hwe Engofo, nakwo jꞑje manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontꞑfi hofꞑko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofꞑkoe mnokino moi'wo imo'nꞑmentisofoho.

7

Anꞑtuye honꞑngkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Matꞑyu 15:1-9)

¹ A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye honꞑngkano hungkunoso lutꞑhwamotofo Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontꞑfi

² Jisasiye inomokomoyo sohwa uhwonꞑmentohofoso hofꞑko aho mijo miyotꞑku'nyo'njo wopayo nꞑwo'nꞑngkohofofoho. Falisi sohwafe yahinoso momaso'njo hwafoho.

³ A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofꞑkoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontꞑfeso sꞑmo'mo aho mijo yotꞑku'nontꞑfi nꞑwo'nꞑngkohofꞑhwafoho. Hohonta homnꞑngkwowosafe yahino oloso tꞑpema'mentohofofoho. Hofꞑko huno ole aho miyotꞑku'nyo'njo wopayo nososo ou sꞑmeho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafꞑhu'mentohofofoho.

⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yꞑwo'nꞑngkohoho sopo nta'ni nopontꞑfi aho mijo miyotꞑku'nyo'njo'manji hofꞑko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'nꞑngo weho. Hofꞑkoe noswanyo, iku'yo, hwontoho yo'mayoso mijo ito'no yajꞑjꞑwo'nꞑngkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofꞑkoe yahinofoho.

⁵ Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasiꞑmo ulohonꞑmentohofi, Jꞑje inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo minꞑngkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofꞑko aho mijo miyotꞑku'nyo'njo wopayo nꞑwo'nꞑngkohofofoho.

* **6:52:** Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itꞑhwamentisofoho. Oso hofꞑkoe yomo engo yontꞑfi uhwonꞑmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulꞑmentisofoho.

⁶ Ose ulohon+ngkahan+ngkofi Jisas ul+mento, Hohonta Aisaiya hwe An+tu hungkuno ulahon+ngki a'amumo lut+hwamojo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo nehopi mt+'mokumento, Olo a'amu loso hof+ko mango mta'nohini ho'non+mawo'n+ngkohofofoho. I, hof+ko ngkimo s+meho montapefoho.

⁷ Hof+ko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomant+fi An+tu mta'angofoho lont+fi a'amu hwaho ayo'mjo somo lut+hwawo'n+ngkohofofoho.

Oso'no hof+ko ngkimo wonyopi jomo ntiwo'n+ngkohofofoho.

Aisaiya ose mt+'mokumtisofoho.

⁸ Sekwo An+tuye hungkunomo haloho maposo'njo yont+fi seyakwosafe yahinomnohini in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho.

⁹ Ou, sekwo huno ole syaf+syiwo'n+ngkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose liwo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoso seyakwosafe yahino somo yiwo'n+ngkohof+hwasoho.

¹⁰ Mouses hohonta ole li+mento, Kiko j+je mpohwo na'umo ti+fi fin+ngkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan+ngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono.

¹¹ I, sekwo ole liwo'n+ngkohof, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan+ngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ul+montonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto li+malefoho. Ngko An+tumo uy+mne'no yohono.

¹² Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan+ngkwohwo kona'wohimo mufo'maso'njo yiwo'n+ngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwasi wop+ngofoho lont+fi liwo'n+ngkohofofoho.

¹³ Ose ulont+fi An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoho. Seyakwosafe hunomnohini in+ngkawo'n+ngkohofofoho. Oso yahinoso anga'nohinofoho. Pi'n+ngo oso pa'nyoso weho.

Yo'mayo a'amumo wonyo imokuwo'n+ngkisofoho.

(Mat+yu 15:10-20)

¹⁴ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wap+fento joho ul+mentisofoho. Nopahon+ngkofi ul+mento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n+ngkuji huno fi+syafi+hupmno.

¹⁵ Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon+ngkano wonyo umo'n+monte'maho. O'o yo'mayo s+meho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso hon+ngkano wonyo umo'n+montonoho.

¹⁶ Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

¹⁷ Jisas oso a'amu huhwo sohwaso ul+ko'manto ango nom'nemo swahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Oso pahnn+mo hungkuno lohinoso ne pipilo.

¹⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo huhwaso ngkine'no huno maseyoholiyohoho. Upa'n+mno. Yo'mayo toho nyo'neso hon+ngkano wonyo imokiyo'maho.

¹⁹ O'o wosopayo hiso s+mehomne'no n+kwato ni+hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso j+je hunomne'maho. Ose ul+mentisofoho. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho.

²⁰ Jisas nom'ne hungkuno ul+mento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso An+tuye timo sopo oso hiso a'amufe hon+ngkano wonyo imokiyofoho.

²¹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syaf+siyo ape siki+jomo wonyo ulohof, yo'mayoso hufo iyo, a'amumo fon+jasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo

²² a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo honing'kano, hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, simeho wonyo, sitofo hungkunojo, ngko a'amu wopingo'nohino syafisiyo'ne, yo'mayo fonifonyo.

²³ Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso wonyoso huno syafisyihwosi kako yihwoso'no, kakoe honing'kano wonyo imo'nonefoho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Osopo nta'ni Jisas nolikafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe manihwofe'njo yohoho ose kolonto a'amu Jisas humentanjoso pone'no huno moi'wo umentisofoho.

²⁵ A'mu fisi oso angopo sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisasiye sifilaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho.

²⁶ Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasimo jomo ulimento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae ntohofiyo.

²⁷ Ose ulahoningki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasu sijojomoho'ni'mofantantaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyantifeho.

²⁸ I ose ulahoningki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaeli'maho. O'o, sijojomoho'ni'nyoho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oseso mehomiso wopayo pahoho yo'mayoso umokwajifijoso sijojomoho'ni'montonoho. Oso'no kiko ngkimo nifo'maho.

²⁹ Ose ulahoningki Jisas yomo yonto ulimento, Oso hungkuno wopingo lohino so'no jije angopo nowehoji jije mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto uliko'maso uhwonmonnoho.

³⁰ Ose ulahoningki a'musi kakoe angopo nowento uhwonmentisoso kakoe mu saho foyowentaningki uhwonmentisoso towahuno wonyo nto uliko'mamentisofoho. Hofiyo foyowentaningki uhwonmentisofoho.

A'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

³¹ Jisas angopo Taiya sopo nta'ni nuliko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto angopo pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmentisofoho.

³² Osopo a'amu nom'neso Jisasimo a'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo ipemotapontifi jomo ulimentohofi, Jije aho olo hwe lohomo fikisasyo.

³³ Ose ulahoningkofi oso hwe huhwo sohomo Jisas utimanto Jisasi'nji we'eneji nowenji siko'nohino nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.

³⁴ Jisas kako ahwomomo uhwononto simano esyaofonto ulimento, Efata. Hwapingoso ole, Haloho wokuhwosampeno.

³⁵ Ose ulahoningki hwe sohwoe haloho komo'no hwosampo lohofahoningki kakoe melanyo wopingo imo'ningkahoningki hungkuno ito'no limentisofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto ulim ento, Olo yohe loso'no sekwo nulikutoho.

Ose ko ulahon'ngki hofi'ko hahn'nyo yontifi a'amumo uliwo'n'imentohofofoho.

³⁷ Yo'mayo Jisas imentiso so'no hofi'ko pisopisaho mjal+m'wentifi hofi'ko ulimentohofi, Yo'mayo Jisas y'wo'n'ingkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho p'ku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose l'imentohofofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwamo wopayo umentisofoho.

(Mat'yu 15:32-35)

¹ Nom'ne s'ikuno somo a'amu pi'n'ngo engo apa'no Jisas nohumentan-jopo uhu'mokumentohofofoho. Hofi'ko nohumantifi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ingkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no joho ulonto, ulim ento,

² Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. S'ikuno hufa'u sihune ngko'nji humantohofofoho. Hofi'ko wosopayo anefoho.

³ Mijoho'nohino hofi'koe ango pone'no lihwatimeso hofi'ko hon'ngkanopo t'mo s'ikuno'no ulohofontifeho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.

⁴ Ose ulahon'ngki kakoe inonokomayo sohwa ulim ento, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni tipemanehwono. Awonoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulohon'mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ngki ulim ento, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ulim ento, Sekwo hwaho lopo foyohumamno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohna'ni hufa'uyoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wopayoso kutikujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwamo uyahon'ngki hofi'ko a'amumo hu'muy'imentohofofoho.

⁷ Inan'ku we'e tipema'mentohofoso Jisas nomanto Anitumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo ulim ento, Olo'nji a'amumo fohu'muy'mno.

⁸ Hofi'ko wopayo nonontifi simeho uhnn'ingkahon'ngki wopayo nilifeo'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memehumentohofofoho.

⁹ A'amu hiso we'e humamentohofomaho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho.

¹⁰ Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hofi'koe angopo ne'no lihwatimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwaji yofayokinopo kotasantifi hwaho Ntalimanuta'no wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisasimo yamofu ulohofantifi imentohofofoho.

(Mat'yu 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Osopo a'amu Falisi sohwa Jisasimo u'mantifi kakimo yamofu ulohofone'entifi yoka hnnoma'mentohofofoho. K'iko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi Anitu k'iko'nji humaho wolano. Ose lontifi huno syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwe Ne hwol'keno.

¹² Ose ulahon'ngkofi Jisas simeho tango uyahon'ngki simano esyamo lohofonto, ulim ento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso peho'no uhwonantife'ne lohofu. Hungkuno

nehopi waselimo. A'amu olo hwaho lopo olohonta humalofoso hofiko oso yo'mayo hiso muhwonifitnehofo. Nihu'no awonoho.

¹³ Ose ulonto oso a'amu somo uliko'manto Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofiko yofayokinopo apa'no kotasontifi asomo wako'mentohofohofo.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Helouti'nji hofikoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Nowakentifi inomokomoyo sohwa wopayo'no iningo mofontifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.

¹⁵ Nowekontaningkofi Jisas simano pento pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'nimo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Helouti'nji hofikoe yahino somne'no i'waho fiymno.

¹⁶ Inomokomoyo sohwa nupa'nontifi hnnimentohofi, Nakwo wopayo iningo mofihwone so'no hungkuno nalohoho.

¹⁷ Ose hnningkahoningkofi olo hiloso Jisas huno uyahonngki hofikimo ulohonimento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyohoho.

¹⁸ Sekwo timo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo iningo loseyalofoho.

¹⁹ Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutikujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohwa umaleso oso wopayo nilifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofa. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

²⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutikujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohwa umaleso oso wosopayo nilifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofa. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.

²¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'nngo peho'no syofisyalokwofo. Ose ulimentisofoho.

Hwe Mpetisaitanta'ango sohwoe timomo Jisas wopingo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpetisaita i'mofopahonngkofi a'amuso hwe timpi'nyo sohomo ipemotapontifi Jisasi'mo jomo ulimentohofi, Olo hwe lohomo kiko aho timopo fikisyuso.

²³ Oseso Jisas kako hwe tpi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe timomo memijo uyati'mofonto aho kisusyonto ulimento, Kiko yo'mayoso nto lhwonngkino muhwonngkoho liyohino.

²⁴ Ose ulahonngki hwe sohwo fe'nihwononto ulimento, Ngko a'amumo uhwonngkohono. Hofiko iyo hopa pohotowalokwofo.

²⁵ Ose ulahonngki Jisas hwe huhwo sohwoe timomo aho apa'no kisuyahonngki kako timo yokumpohn'nyo uhwononto timo wopingo imo'nimentisoso, yo'mayo ito'no uhwonimentisofoho.

²⁶ Ito'no uhwonngkahonngki Jisas ulimento, Jije angopono fiwano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ulimentisofoho.

Pita Jisasi'mo ulimento, Kiko Kilais kiyoho.

(Matiyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili uliko'mantifi hwaho Sisaliya Filipai nowentifi Jisas hofikimo ulohonimento, A'amuso ngkine'no pehofo mjolimiwalokwofo.

²⁸ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo'nikeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakulikeno. Nom'nehwa a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo'nikeno. Kikine'no ose mjokilimiwalokwofo.

²⁹ Ose ulahonngkofi Jisas ulohonimento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehofo ntowo'n'ngkohofihwasilo. Ose ulahonngki Pita ulimento, Kiko Kilais kiyoho. Anitu nakwo a'amu Jutasinimo nefo'mayo'ne kuhwotimentiso hwosoho.

³⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso kako poyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso lutihwoma'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe honngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikuji hohujo ikenjanimofikuji nofonjanihufitnnefoho. Nofonjanisyikuji sikuno hufa'u shune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulimentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufohotofahonngki Pita kako Jisasimo we'eneipi ipemotawento yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wopingo'maho. Oso hunoso nosyafisyohotoho.

³³ Ose ulahonngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne sohwaso uhwononto Pitamo yoka ole ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Seteniyehungkunofoho. Kiko Seten sohwo'ni i'waho ntohofo. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonngkopano lifijomanji sekwo sekwoe semo'n'wo'n'ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmno.

³⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho laponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikonomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

³⁷ I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.

³⁸ A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honngkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanimofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohino sohwaso yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme

sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

9

¹ Jisas kako oso a'amu somo ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontaningkuji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahoningki Jisas kako Pita'nji Jemis'i'nji Jounja oso hwamo nutimanto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo sopono nokotasontifi hofiko'nohini nohumentaningkofi Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'ninkahoningki hofiko uhwonimentohofoho.

³ Jisasiye manji'mofo nihu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'nimentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mamti'mokufitnnehofo.

⁴ Inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Ilaija'nji Mousesi'nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisasimo u'manji hungkuno hnnimentohofoho.

⁵ Pita kako huno pi'ningo syofisikaofonto Jisasimo ulimento, Nakwoe Lonetihwayohwosi, nakwo olopo humentani schoningkuhwoneso wopingofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso anga hufa'u shune womolantane'no yihwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mousesimnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.

⁶ Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahoningki ose ulimentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e unimentiso'maho.

⁷ Osohonta himo hofikimo ifeehu'mokosyahoningki mampaho himo mta'ango ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko simeho uywo'ninkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nimno.

⁸ Ose upa'nontifi fe'nihwonimentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwonimentohofoho. Jisasi'nohini humentaningki uhwonimentohofoho.

⁹ Jisasi'nji inomokomoyo sohwanji hwofiki'nyo hopo sopo noko-tapontifi Jisas ulimento, Olo sekwo uhwoninkohofolo'no olohonta a'amumo nulikutoho. I, hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nime'no Anitu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwoninkohofolo'no ulifijo.

¹⁰ Ose ulahoningki hofiko a'amu nom'ne somo ulimentohofomaho. I, oso'no ole hnnimentohofi, Kako poyo pe'ninkuhwosi apa'no songo lkafo'ne hungkuno hwapingoso pipilo.

¹¹ A'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa ole lwo'ninkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹²⁻¹³ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako simo'mo nopihwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyohumamntonoho. Hungkuno nom'ne mtimokumentohofoso ole, Hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo tipemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwolaho ulifitnnefoho. Oso'no sekwo

huno fi'syafi'hupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofoho. Nopahon'ngki a'amu hofi'koe huno hwahoponjo tipemantifi hwe huhwo sohomo wonyo umokumentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso oso hiso'no hohonta mt'i'mokumentohofoso olhonta ne imo'n'imentisofoho.

*Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Hofi'ko nom'ne inomokomoyo sohromo u'mantifi uhwon'imentohofoso a'amu pi'n'ingo engo nohumentan'ngkofi a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnn'imentohofofoho.

¹⁵ A'amu pi'n'ingo engoso Jisas nopontan'ngki uhwonontifi yomo yontifi hano komo'no wentifi Jisas'mo u'mantifi, Nakwoe hwe engo hwosoho ul'imentohofofoho.

¹⁶ Jisas inomokomoyo sohromo ul'imento, Sekwo yoka peho'no hnnalokwofo.

¹⁷ Ose ulahon'ngki hwe fihwo a'amu'nji ajwo so'mo humohumatiso sohwo ul'imento, Nje Lonti'hwayo sohrosi, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampi'nyo mesimokinyo. Oso'no kikiyepono ipemotapohono.

¹⁸ Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwo'n'ngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahon'ngki hwomu sohwo makutotafo sap'wo'n'ngkisofoho. Saponto mango kilompusy'wo'n'ngkisofoho. Kako a'apaho melohofafi'wo'n'ngkiso hweho. Oseso ngko jije inomokomoyo sohromo ulohon'ngko, Towahuno wonyo lohomo wae feeopmno. I hofi'ko hopo'maho.

¹⁹ Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohromo ul'imento, Hwe moya'mi olhonta humalofo soku, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'maneso sikunoso alale womemjanimo'montolikeno. Hwomu huhwo sohwo ngkiye pone'no ut'motapmno.

²⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko hwomu ipemotopahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo Jisas'mo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahon'ngki hwomu hwahopo pi'wasyonto, yi'wolo'mo yi'wolo'm'ingo lohofonto makutotafo halojo'nohino swapmentisofoho.

²¹ Jisas kan'ngkwohumo ulohon'mento, Sikuno alale yi'wo'n'ngkisoto. Ose ulahon'ngki ul'imento hwomu we'e sohwo imentisofoho.

²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'n'ngkisofoho. Kiko hopo'manji kiko nakumo hitoho kilofi'hwoso'no, Fonefo'maho.

²³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ou, nehopi, jije simeho hi'ntnnonohinoso hopo'manji yo'mayoso kiko woma'monnoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo komo'no ul'imento, Simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje simeho hi'ntnnonohinoso we'efoho. Nifo'maho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokontan'ngkofi uhwononto, towahuno wonyo sohomo yoka ulonto ul'imento, Towahuno wonyo sohrosi hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'n'ngkino hwosoho. Olo hwomu lohomo ni'hu'nahone ul'iko'maho. Apa'no nopaswohotoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki towahuno huhwo sohwo johohomo'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo

imokonto nihu'nahone uliko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki a'amu fiso ulimentohofi, Poyo pe'n'ngkohoho.

²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ulikofahon'ngki hwomu sohwo lika'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko'nohini nohumantifi Jisasimo ulimentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofoho.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anitumo jomo ulifijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnehofoho. Nom'ne hon'ngkano awonoho.

*Jisas kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.
(Matiyu 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Oso ango hopo sopo uliko'mantifi hofiko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe manihwo so'njo uyife lonto imentisofoho.

³¹ Hwap'ngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwo lutihwamne'ento imentisofoho. Kako ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwoe aho somo ho'nonisyahon'ngkuji hofiko wofonjonisyantifeho. Poyo imo'nimo sikuno hufa'u s'hune memjanifihwoso'no Anitu apa'no ntokafonefoho.

³² Ose lutihwahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofomaho. I oso'no Jisasimo ulohonyo so'no hofiko iyoho imentohofofoho.

*Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo tihwolo.
(Matiyu 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Hofiko pone Koponeyam i'mofapontifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohonimento, Sekwo hon'ngkanopo pehofo hnn'ngkohofoho.

³⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko wonimango un'ngkahon'ngki mampi'nyo humamentohofofoho. Hwap'ngoso hon'ngkanopo ole hnn'mentohofi, Nakwo sohwo'ni nakwoe hwe yofe'njo simo'mjo tihwolo. Ose hnn'mentohofofoho.

³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwo joho lutimanto ulimento, Sekwo hinjo hwasoho oyonimno. Upa'nimo. Hwe fihwo kako Anituye timopo hwe engo umo'nimo loso sohwo kako a'amufe timopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyo hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.

³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo utimanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwo ulimento,

³⁷ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohwo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nifo'mayo oso pa'n'ngoso nje mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

*Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Ose ulahon'ngki Joun ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nakwo uhwonimalohwoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontan'ngki uhwonimalohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo tifi mokin'ngkwaloku yihwone so'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasie yofe'nji towahuno wonyo wae yaofohotoho.

³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe hon'ngkanomo nopijumofikutoho. A'amu nje yofe

lososo yo'mayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantonehoho.

⁴⁰ A'amu nakwoe syoho somo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'amu hweho.

⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyafi'hu'montono, Anituye a'amu hwafoho. Ose syafisyihwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohomo Anitu wopingo uloho'mtonoho.

Yo'mayo wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.

(Matiyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Olo mehomi simeho hi'ntnnono ntapwo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasimo hohujo f'kinjafo. Hon'ngkano wonyo lomo tifi fin'ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon'ngkano wonyomo in'ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo Anitu tohino m'kun'imposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohomo sojo m'kun'imposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojuj'kuji mijomo ho'naofontifijontentesi wopingo'nesohilo.

⁴³ Jisas ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, Oso'no jije aho hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji ahaso hwempeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji hon'ngkano wopingomo in'ngkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Wonyo wohumamonnoho.

⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁵ Jije sife hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwempeemo lohofohoji sife anga'nohino'nji hon'ngkano wopingomo in'ngkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁷ Jije timo hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji t'hwotofamo lohofohoji timo anga'nohino'njo hon'ngkano wopingomo in'ngkahuji Anituye angopo sisoso wopingofoho. Ou kiko timo hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.

⁴⁹ A'amu wopayopo sa mof'kuji n'fijoso me-eso wopingo uyimtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofonahofonefoho. Yamofonohi hiso wopingo namokonefoho.

⁵⁰ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'n'ngkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wopingo pa'nyo hmno'nimno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Matiyu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'n'ingo engo apa'no u'mahon'ngkofi kako hungkuno lut'hwamojo pa'nyo lut'hwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hofi'ko Jisas'imo nu'mant'ifi kakimo yamofu ulohofono lont'ifi ul'imentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nalimotofo. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wop'ingotaho.

³ Ose ulohon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ul'imojoto.

⁴ Ose ulahon'ngki hofi'ko ul'imentohofi, Mouses ole ul'imento, Hwe kako nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wamt'i'mokono. Oseso kako kakoe apemo n'ihu'nahone woho'nasyono.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no simo'mo ne'mo An'itu yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.

⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no An'itu osiya'umo nto mokot'ijwohumasofoho. U, oloso nomti'huposo'eno.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswont'ifi hofi'ko Jisas'imo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'imentohofofoho.

¹¹ Jisas ul'imento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo hon'ngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape simo'mjo simo hon'ngkano wonyo imokiyofoho.

¹² Oseso ape kakoe hwehumo nul'iko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako hon'ngkano wonyo imokonefoho. Ose ul'imentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mat'iyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A'amu pi'n'ngoso hofi'koe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonont'ifi motopahon'ngkofi Jisas'ye inomokomoyo sohwa hofi'kimo yoka ul'imentohofofoho.

¹⁴ Jisas nupa'nonto kakoe simeho tohino umn'ngkahon'ngki ul'imento, Sekwo mehomi somo nop'ijumofi'kutoho. O'o, hofi'ko ngkiyepono wap'ife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n'fijo'manji hofi'ko An'tumo enjwa'mo ito'no wohumant'ifeho.

¹⁵ I, hungkuno nehopi'nohini wasel'imonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofi'ko An'tumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. N'ihu'no awonoho.

¹⁶ Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto An'tumo jomo ul'imentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ul'imentisofoho.

Hwe ho'yanggo engo'njo sohwoe hungkunofoho.

(Mat'iyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jisas honingkanomo nowentaningi hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko Anituye yahino wopingo netihwawo'n'ingkohino hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi tipema'mnehono.

18 Ose ulahoningi Jisas ulimento, Kiko wopingo hwosoho eso peho'ne ntohino Anitu kako'nohino wopingo hweho.

19 Kiko honingkano hungkuno huno moi'wonoho. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt'ihuposo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi fin'ngkayo.

20 Ose ulahoningi hwe huhwo sohwo Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'n'imopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini in'ngkwalokweno.

21 Ose ulahoningi Jisas kakoe simo'mangopo timo uhwononto simeho uyonto ulimento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. Jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinosa a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho matne'eno oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ingkohoho somo uyo.

22 Ose ulahoningi kako simano pento simeho tango uyahoningi kakoe angopono umentisofoho. Hwap'ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ngonjo hweho. A'amu somo muy'mnehono lonto umentisofoho.

23 Jisas timo fe'n'hwononto inomokomoyo sohwa ulimento, Hwe kako ho'yango engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yangoso hofiko hunomo wonyo umokuwo'n'ngkisofoho.

24 Ose ulahoningi inomokomoyo sohwa hofiko yomo imentohofoho. Jisas apa'no ulimento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yango hwaho loponjo'no ne'nohini syafisyiwo'n'ngkiso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.

25 Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l'hwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo l'hwasi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l'hwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose yonefoho.

26 Ose ulahoningi inomokomoyo sohwa hofiko yomo engo mikun'imposo yontifi ulimentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

27 Ose ulahoningkofi Jisas hofikimo uhwononto ulimento, A'amu Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no Anitu yo'mayo hopi'nono hwapingo sohwo iyoso hoponoho.

28 Pita Jisasimo ulimento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo tifi kin'ngkopalokuhwono.

29 Ose ulahoningi Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe ango'njo kon'ngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo

30 osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'n'ngonjo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofo

uliwo'n+fitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.

³¹ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syof+syalokusoso oso hwe huhwo sohwo An+ituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'n+imaho. We'e hwo'nyoho syof+syalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako An+ituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

*Jisas kako poyo pe'n+ingkuhwosi apa'no likafone so'no ul+imentisofoho.
(Mat+iyu 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Jerusalem hon+ingkanomo nosont+ifi Jisas kako s+imo'mo kunto'no sahon+ingki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ul+imentiso so'no huno pi'n+ingo engo syaf+syont+ifi t+ifi in+ingkas+imentohofofoho. A'amu nom'neso hof+ikimo in+ingkas+imentohofoho hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentan+ingki hof+iko nu'mahon+ingkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ul+imentisofoho.

³³ Hungkuno ole, Upa'n+imno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosontane'no y+hwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ingkano hungkuno lut+hwamotofoho sohwanji hof+ikoe ahomo hof+iko ho'nasy+ikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamt+itofant+ifeho. Oseso a'amu hof+iko nom'ne a'amu sohwo uyahon+ingkuji

³⁴ hof+iko kakimo sitofo ul+ikuji memijo n+iyat+mof+ikuji impe yongo'njo fonj+ikuji wofonj+isyant+ifeho. I oso'no s+ikuno hufa'u s+ihune mjaof+hwoso'no kako apa'no songo wol+ika'montonoho. Ose ul+imentisofoho.

*Jem+s+nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho l+imentisiyefoho.
(Mat+iyu 20:20-28)*

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u Jem+s+nji Joun'nji siko Jisas+imo u'manji ul+imentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne y+hwayo. K+iko weloho'mtaho.

³⁶ Ose ulahon+ingki Jisas ul+imento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo.

³⁷ Ose ulahon+ingki siko ul+imentisiyo, Hwangku sohonta j+ije pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo k+iko'nji hwe engo imo'n+ingkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wop+ngotaho.

³⁸ Ose ulahon+ingki Jisas ul+imento, Oso hungkuno nt+isiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo n+imnosohopaso mas+soso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahon+ingki siko ul+imentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahon+ingki Jisas ul+imento, Tohino ngko ma'me pa'n+ingoso siko nomasihnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasyosonefoho.

⁴⁰ I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho an-gahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, An+itu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

⁴¹ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nontifi hofiko Jemisi'nji Joun'njine'no simeho tohino ummentisofoho.

⁴² Jisas hofikimo joho ulimento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofiko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.

⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.

⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmentiso hwo'maho. O'o, hofikoe syoho somo ulohofiyo'ne pmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan'ngkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe hon'yo usihuma'mne'ento pmentiso hweho. Ose ulimentisofoho.

*Hwe timpi'nyo sohomo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 20:29-34; Luk 11:30-43)*

⁴⁶ Hofiko Jelikou i'mofapontifi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'n'ngo engo so'nji Jelikou uliko'mantifi wentan'ngkofi hwe timpi'nyo sohwo hon'ngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyos'yo, Timeyos'ye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo limojo hweho.

⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu nom'neso yoka ulimentohofi, Mampi'nyo fesyohumaho. Ose ko ulahon'ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki Jisas kako nolohofaponto ulimento, Oso hwe huhwo sohomo joho filut'imapmno. Wapono. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohomo ulimentohofi, Kiko s'monyoyo. Filikaho. Kikine'no joho kilalofoho.

⁵⁰ Ose ulahon'ngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo yojamo lohonto, nolikafonto Jisasimo u'ma'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ulimento, Ngko kikimo pipi wantohofono kin'ngkohoho. Ose ulahon'ngki hwe timpi'nyo sohwo ulimento. Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁵² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko mpano. Jije simeho hi'ntnnonohinoso wop'ngo wakumo'nono. Jisas ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo timo komo'no hononto kako hon'ngkanopo Jisasimo a'amu so'nji tifi in'ngkappmentisofoho.

11

*Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.
(Mat'yu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)*

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase'nji Mpetani'nji nuhwontawentifi osopo hwofiki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentifi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwatimentisofoho.

² Jisas oso huhwo sohwa'umo ulimento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo

yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentan'ngkuhwosi uh-wonanjiyoho. Oso yahu songo imo'n'amasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fis'hutofomotapinyo.

³ Siko oso yahu hiso is'hutofomotapohosiso'no a'amuso ole sel'kujo'no, Siko peho yalokusiyo. Ose sel'kujo'no siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoy'hwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.

⁴ Siko nowenji yahu mu hon'ngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentan'ngki nuhwon'ima'nonji italofoma'mentisiyefoho.

⁵ Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ul'imentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no is'hutofomalokusiyo

⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahon'ngki ul'imentohofi, Wop'ngofoho. Noho motahnnyo.

⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisosyahon'ngki Jisas sokehu-mamentisofoho.

⁸ A'amu pi'n'ngo engoso hof'koe hwap'ife ife yo'mayoso Jisas wene hon'ngkanomo ho'nosyahon'ngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lo-font'ifi hon'ngkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho.

⁹ Jisas kako a'amu pi'n'ngo ajwomo yahupo kehumentan'ngki a'amu s'imo'njo so'nji t'ifinjo so'nji mohm'no ole li'mentohofi, An'itumo isamoyoka ulano.

Kako wop'ngo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwo Hwe Engo An'itu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat'imentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

An'itu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose li'mentohofofoho.

¹¹ Jisas Jelusalem i'mofaponto An'ituye ango engo somo swonto yo'mayo somo fe'n'hwononto we'nenepi mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahon'ngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosyowane'ent'ifi s'imentohofofoho.

Jisas iyo fe sohomo ul'imento, ne apa'no minto'n'ngkohotnnefoho.

(Mat'iyu 21:18-19)

¹² Im'ngo'nji nol'kafont'ifi Mpetani ul'iko'mant'ifi Jelusalemne'no nosont'ifi osopo Jisas mijoho engo uy'imentisofoho.

¹³ Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwon'hwojawento ipisayo hi'njot'ikeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwon'imentisoso ne ane swo'nohino uhwon'imentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo s'kunomm'maho.

¹⁴ Jisas iyomo ul'imento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa upa'n'imentohofofoho.

Jisas a'amu An'ituye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yan-tan'ngkofi wae yao'mentisofoho.

(Mat'iyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹⁵ Hof'ko Jelusalem i'mofapont'ifi Jisas kako An'ituye tajo ango engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahon'ngkofi mpe ulohofu syoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yaofu syoho emamentisofoho. Hof'koe ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo

yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yi'hufo mpe uyanti'fi epohumayo yi'wo'n'ngkohoho so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹⁶ Wayo yaofonto, Jisas ul'imento, Olo ango lomo yo'mayoso apa'no nomotoswap'kutoho.

¹⁷ Ose ulonto lut'hwamento, An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nje ango loso a'amu hopi'nono An'tumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofofoho ul'imentisofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nonohini Jisasiye hungkuno upa'nont'fi pisopisaho mjalom'went'fi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafi'hu'mentohofofoho. A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hofi'ko Jisasi'mo nofonjosyane'ent'fi hon'ngkano t'pmmmentohofoso hofi'ko hwe moya'mi somne'no iyoho un'imentisofoho.

¹⁹ Mofehi'nyo n'ngku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem ul'iko'ma'mentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso sohwo An'tumo jomo ulososo ne wot'ipema'mtonoho.

(Mat'iyu 21:20-22)

²⁰ Im'ingo'nji hon'ngkanomo apa'no nowent'fi uhwon'mentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo ni'hu'nahone yofoho imentisofoho.

²¹ Pita huno syafi'syonto Jisasi'mo ul'imento, Nakwoe Lonet'ihwayofo, uhwonyo. Oso iyo k'iko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwosoho ul'mahnnoso yofohofoho. Ji'je hungkunoso ne imo'n'ngkohoho.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Oso li'mayoso syoho we'efoho.

²³ Hungkuno nehopi waseli'mo. Hwe fihwo kako An'tumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofi'ki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofi'ki'nyo lohwo, k'iko nol'ikafohoji oso mijo ayo mompo fi'likofafofo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofi'ki'nyo wawomtol'ikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno syafi'syososo. Ou, hwofi'ki'nyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehopi selohono.

²⁴ Upa'nimno. Yo'mayok'iko An'tumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, An'tu wontapmmontonoho. Ose syafi'hujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

²⁵ Sekwo si'mano hintotohino semnosomanji si'mo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hmpmno. Ose iso'manji, Mpo-hwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono.

[

²⁶ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohoho sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpo-hwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose ul'imentisofoho.]

A'amu Jisasi'mo ulohon'mentohofi, K'iko yo'mayo yi'wo'n'ngkinoso t'ihwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.

(Mat'iyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofi'ko Jelusalem apa'no i'mofapont'fi Jisas An'tuye tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontan'ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji, a'amu

hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisas+mo u'mant+fi

²⁸ ulohon+mentohofi, Kiko olo syoho iwo'n+ngkino loso t+hw kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t+hw kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.

²⁹ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'ni hungkuno waselohon+mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo nt+fi'jo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.

³⁰ Ole nt+mmo. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso An+tu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

³¹ Sekwo nt+mmo. Ose ulohon+ngkahon+ngki hofi+ko ole hnn+ma'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni ma'mentisofoho uloso'manji ole wonal+montonoho, Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

³² I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imentisofoho laso'manji a'amu sohwa hofi+ko nol+kafi+kuji ikujoho wonefonjant+feho. Hwap+ngoso hofi+ko a'amumne'no iyoho un+mentisofoho. A'amu huhwo sohwafe huno ole, Joun sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki li+mojo hweho.

³³ Ose hnnont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulohon+ngkofi Jisas ul+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no masel+mnehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkuno-foho.

(Mat+yu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ose ulonto Jisas pahnn+mo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusoho mt+ mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne mol+mentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n+ngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikano-pono nowento osopo kako ne'no humamojofoho

² Ipisayo syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono lihwat+mentisofoho.

³ Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwonont+fi aho kemokosyohumant+fi, ikujoho fonjont+fi, ipisayo muyo'njo yont+fi wae yao'mentohofofoho.

⁴ Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne lihwojahon+ngki hofi+ko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjont+fi wonyo umokumentohofofoho.

⁵ Nom'ne syoho ulohofiyo sohomo lihwojahon+ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hofi+ko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo lihwaj+wo'nontan+ngki fehohnjo ikujoho fonjont+fi fehohnjo fonjahumentohofofoho.

⁶ Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo ae'uyo lihwajonto li+mento, Hofi+ko nje hwomufe hungkunomo haloho wopeent+feho. Ose li+mentisofoho.

⁷ Hwomu huhwo sohwo nu'mahon+ngki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonont+fi hnn+mentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta

kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyonimno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjasyihwasi nakwo kakoe syohoso nihu'nahone woman-tanoho.

⁸ Ose hnnontifi hwomu sohomo aho kentifi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyontifi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.

⁹ Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwo pipi uloho'montolo. Hwangku kako nopihwosi a'amu wonyo sohwo nofonjasyihwosi kako nom'ne a'amu sohwo syoho hiso mokosyohumayo'ne uyimontonoho.

¹⁰ Olo Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho sohwa wae yao'mentohoho loso olohntajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ngohwo imo'n'ngkohoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'nimentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho.

Oso pahnnimo hungkunoso lalokuhwono Anitu limentisofoho.

¹² Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontifi oso pahnnimo hungkunoso a'amu syoho mokosyohumayo'no nto ulimentiso so'no nto lohoho hofikine'no huno uyahon'ngki hofiko Jisasimo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasimo uliko'mantifi umentohofofoho.

A'amu hofiko Jisasimo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonimentohofofoho.

(Mat'yu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutimo uhwontohoho sohwanji Jisasiye hungkunomo yamofu ulohofone lihwatimentohofofoho.

¹⁴ Jisasimo nu'mantifi afofo umokontifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino l'wo'n'ngkino sohwohne'no huno nayohoho. Kiko a'amumne'no iyoho makiniwo'n'ngkiso hwosoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwantne'no kiko huno pi'n'ngo mokiyaon'ngki Anituye hon'ngkano nehopi'nohino luti'hwawo'n'ngkino hwosoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohonne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop'ngotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simaho hufa'u'njo so'no huno uyaon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamofu peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo.

¹⁶ Ose ulahon'ngki nuyahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I, Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko huno pi'n'ngo engo syafihumentohofofoho.

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(Mat'yu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ A'amu nom'nihwa hofikoe yofe Satiyusi Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofikoe huno ole uy'wo'n'ngkahi, A'amu poyo pe'nyo sohwa nihu'nahone

pe'n+iwo'n+ingkohoho apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisy+iwo'n+ingkohofofoho. Jisasimo u'mantifi ole ulohon+imentohofi,

¹⁹ Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Moses nakumne'no hungkuno ole mt+i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi mot+pemayo'njo sohwo poyo pe'n+ingkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ingkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wot+pemano. Moses ose mt+i'mokumentisofoho.

²⁰ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nomn'i mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tis+maso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo pe'n+imentisofoho.

²¹ Oseso kon+ingkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'n+imentisofoho. Oseso kon+ingkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho.

²² Ose'no ose'nohinofoho. Homn+ingwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'n+imentohofofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohini pe'n+imentisofoho.

²³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta t+hwoe ape umo'n+imontolo. Hofi'ko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

²⁴ Ose ulohon+ingkahon+ingkofi Jisas ul+imento, Sekwo An+ituye hungkuno so'nji An+ituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁵ Upa'n+imno. A'amu poyo pe'n+imentohoho sohwa nolikafikuji hofi'ko ape moma'n+ifitnefoho. O'o hofi'ko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+ifitnefoho.

²⁶ Oso hungkunoso a'amu poyo pe'n+imentohoho sohwa apa'no likapitne'no sekwo Moses+ye hungkuno atofa majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontan+ingki An+ituye mampaho ho'n+imentisofoho. Ap+ilohamjanji Jekoup Aisak+janji hofi'ko poyo pe'n+imentohofofoho. I oso'no An+itu Moses+imo ul+imento, Ngko Ap+ilohamja Aisak+ija Jekoup+jafe An+itu'nyoho.

²⁷ Moses kako ole syafi'hu'mento, Ap+ilohamja Aisak+ija Jekoup+ija hofi'ko hohonta poyo ko pe'n+imentohoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso lut+hwamentisofoho. An+itu kako poyo pe'nyo sofe An+itu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe An+ituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ul+imentisofoho.

*An+ituye hon+ingkano hungkuno simo'mjofoho.
(Mat+iyu 22:34-40)*

²⁸ Hwe fihwo Jutafe hon+ingkano hungkuno lut+hwamojo sohwo hofi'ko oso hungkuno hnnontan+ingkofi upa'n+imentisofoho. Jisas+ye hungkuno huno'njoso nupa'nonto Jisas+imo nu'manto ul+imento, An+ituye hon+ingkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto.

²⁹ Ose ulahon+ingki Jisas ul+imento, Hon+ingkano hungkuno engo simo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Is+ilael soku sekwo upa'n+imno. An+itu sohwo kako'nohini nakwoe An+ituyoho.

³⁰ K+iko j+ije Hwe Engo An+itu sohune'no j+ije s+imeho uyohoji j+ije s+imeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+iko j+ije Hwe Engo An+itu sohune'no j+ije s+imeho uyohoji j+ije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+iko j+ije Hwe Engo An+itu sohune'no j+ije s+imeho uyohoji j+ije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+iko j+ije Hwe Engo An+itu sohune'no j+ije s+imeho uyohoji j+ije yokumpohn'nyo hopi'nohinoso kakimo uyo.

³¹ Honingkano hungkuno tiffinjoso olenoho. Kiko hi kumo'nonto simeho kumo'ninkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso honingkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahoningki hwe honingkano hungkuno lutihwamojo sohwo Jisasimo ulimento, Ou Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nehopi lohino. Anitu kako'nohini nakwoe Anituyoho. Anitu nom'nehwo mohumuyoho.

³³ Ou, jije simeho, jije huno, jije yokumpohn'nyo Anitumo hopi'nono uyo. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso honingkano hufa'umo iningkowaso'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yafo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo Anitumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

³⁴ Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafisyonto ulimento, Kikine'no Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahoningki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas hofikimo Kilais sohwo tihwolo ulohonimentisofoho.

(Matiyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisas Anituye ango engomo hwe moya'mi pi'ningo engomo lutihwamentisoso ulimento, A'amu Jutafe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lutihwa'wo'ninkohoho. Kilais kako oso Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi liwo'ninkohoho.

³⁶ Anituye Towahuno Wopingo hohonta olo hungkunolo Ntefitiye simeho mo'mo ho'nasyohoningki Ntefit ole mt'i'mokumento, Anitu kako nje Hwe Engo Kilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo ole ulimento,

Kiko nje aho anga sohohta'ni fosyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mt'i'mokumentisofoho.

³⁷ Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho limentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefitiye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahoningki a'amu nupa'nontifi hungkuno wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho.

A'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwafe yahinofoho.

(Matiyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jisas nom'ne hungkuno lutihwamento, Sekwo a'amu honingkano hungkuno lutihwawo'ninkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiyimno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi honingkanopo emoyi'wo'ninkohofofoho. Osopo emoyontaninkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uliwo'ninkohoho so'no umo'nivo'ninkisofoho.

³⁹ Oso'nji hofiko tajo ango somo a'amufe simanopo humayo'no umo'nivo'ninkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'nivo'ninkiso hwafoho.

⁴⁰ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango

hiso hofi'ko'ne ni'hu'nahone emawo'n'ngkohofi'hwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

*Ap'wojo fisi Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo somo a'amu Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofi'ko ipofomo ho'nosyantaningkofi uhwonimentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'n'ingo ho'nahumentohofoho.

⁴² Ap'wojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.

⁴³ Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho lutimanto ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'n'mno. Olo ap'wojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anitumne'no ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofi'ko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofi'ko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofoho. Olo ap'wojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso ni'hu'no aniyoho.

13

Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulimentisofoho.

¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo mta'ango sohwo noswopahon'ngki inomokomoyo fihwo ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, timo uhwonyo. Olo ango wonyoangkafofoho. Sojo wop'ingo'nji molinyofoho.

² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Olo ango engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o hofi'ko olo ango wop'ingo losomo mt'ihupekujji wom'ehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

*Jisas yo'mayo tango mikun'imposo i'mofapone so'no limentisofoho.
(Matiyu 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jisas kako hwofi'ki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni Anituye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jemis, Joun, Ent'lu hofi'ko'nohini Jisasimo u'mantifi ulohonimentohofi,

⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho.

⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy'mno.

⁶ A'amu pi'n'ingo engo i'mofap'kuji hofi'ko nje yofe nt'kuji ole sel'fitnnefoho, Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu ni'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel'fijoso a'amu pi'n'ingo hofi'koe hungkunomo in'ngkafitnnefoho.

⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofi'ko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntne oso hungkunoso nupa'n'ngkuji iyoho senyo'eno. O'o oso yo'mayoso i'mofap'hwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁸ Hwangku a'amu temtitofa kengo sohwanji temtitofa nom'ne sohwanji hofi'ko ikujoho fongki'n'fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n'fitnnefoho.

Hwaho angom'eemo hwomihwo yihwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango mikunimposo tifi no'mo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwon'ngkuji sekwo i'waho ito'no fiyimno. *Kaunisol'i* njopo ipesemotafitnnefoho. Hofiko tajo angosomo sekumo ikujoho nose-fongkupitnnefoho. Hofiko ngkimo monje wenisiano likuji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwaamo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁰ I, simo'mo a'amu hopi'nono angom'eemjoso nje hungkuno wopingo upa'n'ngkujo'no tifi sikuno moi'wo imo'nonefoho.

¹¹ Hofiko nosetimafikuji hungkuno mihwajiyo angosomo mesehumatipijo sohonta selohon'fitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'n'ngo syafisiyo'eno. O'o, osohonta Anitu sekwoe simehomo hungkuno ho'nasesyihwoso'no sekwo ul'fitnnefoho. Oso hungkuno hiso sekwoe'maho. O'o Anituye Towahuno Wopingo oso hungkunoso lonefoho.

¹² Osohonta a'amuso kon'ngkwa'wehumo hungkuno liwo'n'ngkohofosopono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan'ngkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n'ngkuji fonjahufitnnefoho.

¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikunimposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ngkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo Anitu oso huhwo sohomo utimanefoho.

*Yo'mayo wonyo hwapingo sohwo i'mofaponefoho.
(Mat'yu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo nihu'no wonyo hwapingoso angokakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofihwoso'no uhwon'fitnnefoho. Ose uhwon'ngkuji youwo likuji a'amu Jutiya humalofoso hwofiki'nyo pone'no hiyaso s'fitnnefoho. A'amu olo hungkuno loso atofolosohwo huno ito'no wosyafisyono.

¹⁵ Hwe fihwo antifepono humaso sohwo kako hwahopo piwel'kofaohwosi olo wonyo hiso uhwon'ngkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho.

¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

¹⁷ Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hofiko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo.

¹⁸ Olo sikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Olo tohino tipemayo sohonta'ne'no selalokweso mikunimposofoho. Anitu simo'mo yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofosohonta, olohonta, olo hwaholopo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tipemayo lohonta yakolo'nnyofoho. Tifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²⁰ Oso sikuno tohino mayo somo Anitu kako tifo mmokiyo'manji a'amu nihu'no hopi'nono poyo nto imo'nifijo'nesohilo. I oso'no Anitu kakoe a'amu uhwosopomentiso somne'no huno syafisyihwosi sikuno oso tohino mayo so'no tifo imokumne'ento imentisofoho.

²¹ Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwonimno. Kilais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwonimno. Kilais oso nompohumaho. Ose selikujono sekwo hofikoe hungkunomo tifi iningkayo'eno.

²² Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko Kilais hwo'nyoho. Nom'nihwo Anituye hungkuno hwasyo lutihwayo sohwa i'mofapikuji yo'mayo wonyoangkafo yamofo sekumo esetihwafitnefoho. A'amu Anituye hungkunomo esetihwafitnefoho. A'amu Anituye hungkunomo miningkayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo iningkafitnefoho. I, Anituye a'amu neso hungkuno hwasyomo uningkowantifitikeno likuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofo esetihwafitnefoho.

²³ Oso'no sekwo timo ito'no uhwontohumamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwonifijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.

(Matiyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no mofehi'nyo sikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi

²⁵ hntokwaliyo ahwomonta'ango nopiwasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnefoho.

²⁶ Oso hiso i'mofopahon'ingkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako hi-mopo kakoe yokumpohn'nyo engo m'kunimposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁷ Hohosohonta Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajihwosi angomeemjo a'amu uhwosopomentiso somo nuhumokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojomeemjo somo mihwofojonefoho.

Iyoswo yonimofoso uhwon'ingkuji ole huno waseyono jefo umontonefoho.

(Matiyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonimno. Uyonimofoso uhwon'ingkuji jefo uyimontonefoho.

²⁹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ingkuji huno ole waseyono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁰ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentan'ingkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³¹ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentihwonefoho.

A'amu hopi'nono oso sikuno so'no huno muyonefoho.

(Matiyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² Oso sikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anitu kako'nohini huno uyalofoho.

³³ Oso sikuno hiso sekwo huno maseyihwoso'no sekwo ito'no fohontohumamno.

³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnnimo hungkuno upa'nimno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo anga'no anga'nohino sohwo syoho yano ulofihwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ulimontono, Ito'no uhwontohumaho. Ose ulihwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulimento,

³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sɪkuno'njilikeneno. Sɪkwo'miyomtikeneno. Yihufo yokajo'njilikeneno. Imingo ne'njilikeneno. Ose'manji tɪmo ito'no fohontohumamno.

³⁶ Sekwo saho foyowentanɪngkuji kako komo'noponoho lɪkuji ito'no fohontohumamno.

³⁷ Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisasɪmo fonjosyane'entɪfi hnnɪmentohofofoho.
(*Matɪyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53*)

¹ A'amu Jutafe Sɪkuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne sɪkuno hufa'u wentanɪngki oso sɪkuno sɪmo'mjoso Anɪtu A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyofoho. * Sɪkuno nom'nehwi hofɪko wopayo engo mokamo'nnyoso nɪmotofofoho. Oso sɪkuno engo hufa'u m'mofape sohonta sɪkuno hufa'u nowentanɪngki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwayo syoho'njo sohwanji uhu'mokontɪfi, Hofɪko Jisasɪmo aho hiyaso'mo kehwasɪ nofonjosyane'entɪfi honɪngkano'no tɪpmmentohofofoho.

² Ole hnnɪmentohofi, olo hiloso Anɪtu A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo Sɪkuno Engo osomo wopayo engo nontanɪngkuji aho kehwaso'no nonahonɪngkuji, a'amu hofɪko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sɪkuno Engo homo somo nakwo Jisasɪmo aho kehwaloho. Ose hnnɪmentohofofoho.

A'mu fisi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso usohumentisofoho.

(*Matɪyu 26:6-13; Joun 12:1-8*)

³ Jisas kako Saimounɪye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hofɪko'nji wopayo nontanɪngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwanɪpo lohofonto Jisasiye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

⁴ Nosɪsyontanɪngki a'amu fihwa uhwonontɪfi sɪmano hintotohino umnɪngkahonɪngki hnnɪmentohofi, Oloso wopɪngo'maho. Hwone mijo wonyoangkafososi siki sɪsiyoso peho'neto.

⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho mɪkunɪmposo (300 *tenaliyo*) † neɪapontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uyɪhwanesohilo. Ose hnnontɪfi a'mu simo yoka ulɪmentohofofoho.

⁶ Yoka ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo sɪmeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wopɪngo ntohokwoho.

⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'nɪngkohofoso sekwo'nji ne'nohino humawo'nɪngkohofofoho. Sekwo hofɪkimo ufo'mantɪfi'manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohumantɪ'mne hwonɪ'maho.

⁸ Olo hiso ntohofisoso wopɪngofoho. Kako nakwo a'amufe piɪjafɪ pi'nɪmomo woho'nosyano lontani ehulohofɪwo'nɪngkuhwone hopaso ehontohokwoho.

* **14:1:** Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † **14:5:** *tenaliyo* —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo sɪkuno anga'nohino'no *tenaliyo* kenga'no ma'masofoho. *tɪli huntɪlet* 300 *tenaliyo* so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

⁹ Hungkuno nehopi waselimo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno wopingo a'amu somo ulikujoso olo a'mu losi ntohofiso sotnne'no ulifitnnefoho. Oso'no a'amu pi'ningo engo olo a'mu losimne'no syafihupitnnefoho.

*Jisasine'no Jutas a'amumo tokoyo'ofo imentisofoho.
(Matiyu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Osohonta Jutas Isikaluyout kako Jisasiye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uhwasopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo angosyoho'njo yofe engo'njo sohwaso Jisasine'no aho kopitnne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe angopo u'ma'mentisofoho.

¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofofoho. Oseso Jutas Jisasi'mo utihwamne'ento hon'ngkano imofo'ne syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo somo wopayo nimentohofofoho.

(Matiyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹² Sikuno Engo simo'mjo Wopayo Feejo Lohon'motofo Sikuno somo hofiko yahu fonjahumotofo sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo † osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohu-manehwono.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulimento, Siko antime engo sopo nowehosisi osopo hwe fihwo kako mit'hwontoho'njo sohomo uswo'n'ngkohosisi kakimo tifi fin'ngkunyo.

¹⁴ Kako angomo syuhwoso'no oso angokakwo'yohwo sohomo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwasohoho. Ngko'ne angonje inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntipowonantaneto. Ose lehwasohoho.

¹⁵ Ose ulohosiso'no kako angotokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetihwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulontouhwantimentisofoho.

¹⁶ Uhwatimentisoso siko nowenji antime engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulimentiso hopaso tipema'mentisiyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

¹⁷ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmentohofofoho.

¹⁸ Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowentifi nonontan'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwasfe ahomowoho'nanihumonte hweho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hofiko simeho tango uyimentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ulimentohofofoho.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Nje inomokomoyo sohwasihwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso hunonoho.

²¹ A'amu Anituye hungkuno luti'hwamotofo sohwa iyoswomo mti'mokumentohofopa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n'montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwaso

† 14:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

tokoyo'ofo nttohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopingo'nesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.

(Matiyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²² Hofiko nontaningkofi Jisas wopayo nomanto Anitumo isamayoka ulonto kutikujolo hohofonto hofikimo uyonto ulimento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.

²³ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto Anitumo isamayoka ulonto inomokomoyo sohwamo uyahonngki hofiko mijo nimentohofoho.

²⁴ Jisas ulimento, Oloso nje honiyofoho. A'amukune'no usihumahono. Olo honiyoso ngko Anitu'nji sekwo'nji makotiku'nyo'ne usihumahono. Nje honiyoso losomo Anitu uhwonngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁵ Upa'nimno. Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no manimnehono. Manyo'njo uyimnoho. O'lo Anitu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo nimnefoho.

²⁶ Ose ulohonngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotasimentohofoho.

Jisas Pitamo ulimento, Kiko hohujo ukinjanimo'monnoho.

(Matiyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

²⁷ Jisas ulimento, Sekwo ngkimo nihwajikuji hiyaso wohumpeentifeho. Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu yahu sipsip mokosyohumayo sohomo fonjasyikujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeentifeho.

²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no simo'mo sepo'mnefoho.

²⁹ Ose ulohonngki Pita ulimento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofiko ko kuhwotimopijoso ngko mokuhwotimo'mnehono.

³⁰ Ose ulohonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufo tosika yoka hufa'u malontanngkuhwosi kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sihune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yihufo sohwo yoka walimntonoho.

³¹ Ose ulohonngki Pita nihuno yokumpohn'nyo ulimento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikumne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'lo ngko kiko'nji fonjanisiyo so'manji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulohonngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo osenohino mjulimimentohofoho.

Jisas Ngketisemani sopo Anitumo jomo ulimentisofoho.

(Matiyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Hofiko Ngketisemani iyo uyo syoho sopo umentohofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, Olopo fosyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ulimo.

³³ Ose ulonto, kako Pita, Jemis, Joun'nji nutimanto we'nenepi nowentifi Jisas simoho tango mikunimoposo umentisofoho.

³⁴ Oso'no Jisas ulimento, Nje simoho tango mokunimposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanimokumtolikeno. Olopo sekwo ito'no fosyohumafikuji nohontohumamno.

³⁵ Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako Anitumo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofone jomo ulimentisofoho.

³⁶ Ole ulimento, Mpohwo, kiko yo'mayo hopi'nono ihnnehino. Olo tango n+imasoso wae feenimofo. I oso'no nje nimo'nyo somo in+ingkahutoho. O'lo jije kumo'nyo somo tifi fin+ngkayo.

³⁷ Ose ulonto nolikokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso sopo saho foyowentan+ngkofi u'manto Pitamo ulimento, Saimoun, saho peho'no foyawotnno. Kiko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.

³⁸ Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumafikuji sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyo somo nop+wesyanoho likuji Mpohumo jomo ulimno. Sekwo wop+ingo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'eneho nowento hungkuno Anitumo nto ulimentisoso apa'no ulimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso inomokomoyo sohwa timosaho engo un+ingkahon+ngki saho foyowentan+ngkofi u'mahon+ngki hofiko won+mango'no yontifi nakwo pehofo ulanehwono lontifi imentohofoho.

⁴¹ Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulimento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofa. Nta'noho. Nje sikuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofa nto imasofoho.

⁴² Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwon+mno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofa ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisasimo aho ko'mentohofoho.

(Matiyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴³ Ose lontan+ngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopinono sife mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmmentisofoho. A'amu yofa engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno luti+hwamotofo sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji a'amu pi'n+ngo engo itokuso'njo hos+mno'njo sohwamo luti+mahon+ngkofi Jutas kako Jisasiyepono ipemotas+mentisofoho.

⁴⁴ Jutas oso a'amu sohwamo yamofa itihwayo'ne ole ulimento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'n+imeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho kekuji fipemotawomno. Ose nto ulimentisofoho.

⁴⁵ Oseso Jutas Jisasiimo u'manto ulimento, Nje Lontihwayohwo, ulonto hinjoho hu'n+mentisofoho.

⁴⁶ A'amu sohwa ose uhwonontifi Jisasiimo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofoho.

⁴⁷ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasipento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofa engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahan+ngki halohoso pi+wahu'mentisofoho.

⁴⁸ Jisas ulohon+mento, Sekwo a'amu hufo iwo'n+ngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁴⁹ Sikuno engolopohamo ngko sekwo'nji Anituye tajo ango engo somo Anituye hungkuno luti+hwahon+ngko sekwo osopo manikoso'njo iwo'n+ngkohof+hwaso. I oso'no hungkuno hohonta mtimokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofohoho.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

⁵¹ Hwomu fihwo kako hwapife'nohini inyohwo Jisasimo tifi iningkowahoningki a'amu sohwa hwomu sohomo aho wokano lontifi imentohofoso

⁵² hwomu sohwoe hwapife mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

*A'amu 'kaunisol' sohwanne'no Jisasimo ipemotawomentohofofoho.
(Matiyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Hofiko Jisasimo a'amu tajo angosyoho'njosohwafe hwe yofe engo'njohwe engo sohwoe pone Anitumne'nojomo limojo sohwoepono ipemotapontifi angopo u'mofopahoningkofi a'amu tajo angosyoho'njofe engo'njosohwanji, a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanjihofiko *kaunisol* syohoso'no uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁴ Pita Jisasimo ko iningkawomentisoso kakimo mufantohinyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humulohomiwesofoho. Kako hwe engo tajo angosyoho'njomokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njosohwanji toho imokinmentisofoho.

⁵⁵ Pita nohumentaningki angomno a'amu tajo angosyoho'njofe engo'njosohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njohopi'nonohinosohwanji Jisasimne'no hungkuno tango'njopoyo imo'nyo'ne wotipeentifi ko imentohofoso

⁵⁶ a'amu pi'ningo Jisas yomayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontifi hofikoe hungkunoso kengo kengo limentohofofoho. A'amu hufa'uhungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolikafontifi hwasyo hungkuno ulimentohofi,

⁵⁷ Olo hungkunoso upa'nimalohwonefoho.

⁵⁸ Jisas ole limasofoho. Anituye tajo angosyoho'njomolimentohofosomo ngko wae weeomnoho. Sikuno hufa'usihunememjaofihwoso'no nom'ne angosyoho'njowamolimonnoho. Aho'nji wamolimontimaho.

⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno pi'ningo lokwoposiwatimentohofosone mmo'nyofoho.

⁶⁰ Oso'no hofiko Jisasiye hungkuno tango'njoso'no wonyopitipeehoningkofi hwe yofe engo'njotajo angosyoho'njosohwo ajwoponolikofalohofonto, Jisasimo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujo'njopeho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.

⁶¹ Ose ulahoningki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyohumamentisofoho. Hwe yofe engo'njosohwo apa'no ulohonmento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'nimo nefomayo'ne lokuhwatimentiso hwosilaho. Anitu nakwo kakoe yofe honomawo'ningkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwosilaho. Awolaho.

⁶² Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yomayo Yokumpohn'nyo Hwapingo sohwoe aho angasohohnta'ni humentaningkuhwosi uhwonfitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'angosopopontaningkuhwosi uhwonfitnnefoho.

⁶³ Jisas ose ulahoningki oso hwe tajo angosyoho'njosohwa simano hintotohino umnimentiso so'no kakoe hwapife manji'mofo we'enehwo sisimpento ulimento, Nakwo nom'ne a'amu Jisasimne'no hungkuno jo'nesojohopeho'no ulanehwono.

⁶⁴ O'lo sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n'ngkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon'ngki hofi'ko ulimentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁵ Ose lontifi a'amu fehohnjo sohwa Jisasimo memijo uyati'mofontifi Jisasimo ikujoho fonjontifi ulimentohofi, Tihwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon'ngkofi a'amu mekino'njo sohwa Jisasiye simo'mango sopo aho pehusi'mentohofofoho.

*Pita ole limento, Ngko Jisas hne'no huno maniyohoyohoho.
(Matiyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Nofonjontan'ngkofi Pita angkuhwa'fopo nohumentan'ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,

⁶⁷ Pita toho imokinontan'ngki uhwononto ulimento, Kiko Jisas Nasalet nta'ango sohwanji emoimotnno hwosoho.

⁶⁸ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nolikafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.

⁶⁹ Osopo nohumentan'ngki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwo ulimento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisasimo tifi inomokomoyi'wo'n'ngkiso hweho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Pita apa'no awonoho ulimentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohoho sohwa Pitamo apa'no ulimentohofi, Nehopeho. Kiko hofi'ko'nji emoimotnno hwosoho. Kiko Ngkalilinta'ango hwosoho.

⁷¹ Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko hwasyo hungkuno selimeso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohoho sohwo ngko yofe mi'hwofe'njo hweho. Nehopi lohono.

⁷² Ose ulahon'ngki komo'no tosika yoka apa'no limentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno ulimentiso so'no huno syafi'hu'mentisofoho. Jisas ose nto ulimentisofoho. Yihufo tosikasoyoka hufa'u lososo sohonta Pita kiko ngkine'no mango hufa'u sihune ole walimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ulimentiso so'no Pita syafisyonto humotaho engo limentisofoho.

15

*Hofi'ko Pailotiyepono Jisasimo ipemotapmmentohofofoho.
(Matiyu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)*

¹ Im'ingo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji *kaunisol* a'amu hopi'nono nuhu'mokontifi Jisasimne'no hni'mentohofofoho. Nohnnontifi Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisasimo ipemotapmmentohofofoho.

² Ipemotopahon'ngkofi Pailot Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe hwe engo hwosilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento. Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotimo hwasyo hungkuno Jisasimne'no mjal'mentohofofoho.

⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohonimento, Oso hungkuno pi'n'ngo kikine'no mjakil'mi'hwofo upa'n'ngkinoso kiko aku hungkuno pehofo ulimto.

⁵ Ose ulahon+ngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahon+ngki Pailot yomo yonto huno pi'n+ingo syaf+hu'mentisofoho.

Pailot Jisas+ne'no ul+imento, Iyomo fonjinto'ofahumno.
(Mat+yu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso s+kuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo ni+hu'nahone is+hutof+hwat+mojofoho. A'amu Jutaso hof+ko hwe fihwoe yofe ulahon+ngkofi Pailot hof+ikoe hungkunomo t+fi in+ngkamojofoho.

⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hof+ko hof+ikoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwamo ikujoho nofonjont+fi a'amu fehohnjo somo fonjosyahon+ngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

⁸ Hwe moya'mi pi'n+ingo engo uhu'mokont+fi Pailot+imo u'mant+fi ul+imentohofi, Olo S+kuno Engo lomo k+ko hwe anga'no impo'ango mta'ni us+hutof+hwat+monntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo.

⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ul+imento, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohomo ngko us+hutofono lasen+ngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'n+ingo engo Jisas+imo is+hutof+hwasjiyo'ne ul+imentohofi so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no s+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jisas+imo aho ko'mentohofofoho.

¹¹ Ose ulahon+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hof+ko a'amu ajwo sopo lohofont+fi a'amufe s+me homo ul+kofant+fi ul+imentohofi, Mpolapas+ne'no ul+mno. Jisas nakwolaho. Mpolapas us+hutofo. Ose ul+mno.

¹² Ose ulahon+ngkofi Pailot apa'no ulohon+mento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono.

¹³ Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono johu l+imentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁴ Ose ulahon+ngkofi Pailot ulohon+mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngkofi a'amu johu mohm'no l+wo'n+imentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁵ Ose ulahon+ngkofi Pailot hof+ikoe s+me ho wop+ingo umo'nono lonto Mpolapas+imo is+hutof+hwasjonto, kakoe hwe itokuso'njo sohwamo ul+imento, Jisas+imo impe'nji fonj+kuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ul+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+imo sitofo ul+imentohofofoho.
(Mat+yu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisas+imo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotaswont+fi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwanne'no johu lut+mant+fi uhwon+mno ul+imentohofofoho.

¹⁷ Nuhu'mokont+fi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisas+ye sangopo ho'nasyont+fi impe yongo'njosu nokikisont+fi Jisas+ye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho.

¹⁸ Ose imentohofoso, Jisas+imo atife it+hwant+fi sitofo ul+imentohofi, Ou hwe engo sohwo si k+ko a'amu Jutaso somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwo silaho.

¹⁹ Ose ulont+fi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwan+ingo fonjont+fi memijo s+manopo yatu'mo lohofont+fi Jisas+ye yofe ho'nomayo'no hwom-tame poji uloho'mentohofofoho.

²⁰ Hofiiko sitofu moi'wo ulonti'fi manji'mofu miyo'nohinoso yojasyonti'fi kakoe manji'mofu uloho'mentohofofoho. Ose yonti'fi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne sopono ipemotasi'mentohofofoho.

*Hofiiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matiyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

²¹ Nosonti'fi hwe nom'nehumo uswo'nimentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekisanta'nji Lufosiyo kan'ngkwowheho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemmne'no wasimo lonto ko yahon'ngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

²² Ose ulonti'fi Jisasimo hwofi'ki'nyo we'e Ngkoul'kota sopo ipemotasi'mentohofofoho. Oso yofe Ngkoul'kota hwap'ngo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

²³ Osopo si'mofonti'fi tohino umnonoho lonti'fi hofiiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasimo uyahon'ngkofi kako ni'mentiso'maho.

²⁴ Manyo'njo yohon'ngki hofiiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyant'fi hofiiko syohi'nyo yonti'fi Jisasiye manji'mofu yo'mayo so'no tihwo woma'mtol'keno lonti'fi yamofu imentohofofoho.

²⁵ Mofehi'nyo im'ngo'nji (9 *kilouk*) Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁶ Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mt'i'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.

²⁷ Hwe hufa'u ikujoho'nji hufu'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁸ [Hohonta hungkuno mt'i'mokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'nimentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentan'ngki a'amu huhwo wonyo hweho limentohofofoho.]

²⁹ Hwe moya'miso nopohotawenti'fi mnok'ngkwa'n'ngkwa'nnyo yonti'fi sitofu ulimentohofi, Kiko ole liwo'n'ngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u si'hune memjaofi'hwoso'no ango moi'wo umo'n'montonoho. Ose ulonti'fi tikafo jimentohofofoho.

³⁰ Kiko fo'ma'nyo. Ose ulonti'fi ulimentohofi, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ulimentohofofoho.

³¹ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofu sohwanji hofiiko a'amu ajwo somo lohofonti'fi Jisasimo sitofu mohm'no hni'mentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.

³² Kako Kilais Anitu uhwat'mentiso hweho. A'amu Isilaelife yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotap'hwoso'no uhwon'ngkuhwasi nakwo simeho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lonti'fi tikafo jimentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofi huhwa'u'ntnne'no Jisasimo sitofu ulimentisiyefoho.

*Jisas poyo imo'nimentisofoho.
(Matiyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)*

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kilouk*) oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo limentisofoho.

³⁴ Sikuno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas joho mohm'no limento, *Eloui, Eloui, lama sapakitani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje Anitu, nje Anitu, peho'no nisikwojantokuno.

³⁵ Ose lahon+ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon+ngki limentohofi, Upa'n+mno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon+ngki limojo sohumne'no joho lalofoho.

³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwapife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ulimento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nop+hwoosi iyo mta'ni ufo'ma'mtolikeno.

³⁷ Ose ulahon+ngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'n+mentisofoho.

³⁸ Poyo imo'n+ngkahon+ngki hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwopo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilipeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hufa'u imo'n+mentisofoho.

³⁹ A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simanopo lohofonto, Jisas poyo imo'n+ngkahon+ngki uhwononto ulimento, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofontifi Jisasiimo timo humuhwon-tohumantohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemis hwe songo sohwo'nji Jousep+njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.

⁴¹ Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofiko tifi in+ngkawentifi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisasi'nji Jelusalemne'no pmmentohofofoho.

Hofiko Jisasiye pijafosokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Matiyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Oso sikuno Filaite somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaunisol* syoho'njo hweho. Kako hwe wopingo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe Anitu uhwatimo limentiso sohwe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafisyonto kako iyoho we'e ko un+ngkahon+ngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailotimo u'manto Jisasiye pijafosomayo'ne ulohon+mentisofoho.

⁴⁴ Ose ulohon+mentisoso Pailot yomo yonto syafihu'mento nto kape'n+ngkohoho. Ose syafisyonto hwe engo itokuso'njo sohumo joho lutimanto ulimento, Jisas poyo nto limo'n+ngkohoho.

⁴⁵ Ose ulahon+ngki eno ulahon+ngki Pailot Jousepimo ulimento, E'wano. Pijafoso maho.

⁴⁶ Ose ulahon+ngki Jousep hwapife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasiye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwapife somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il+mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁴⁷ Maliya ango Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousisiye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofosopo uhwon+mentisiyefoho.

16

Jisas apa'no lika'mentisofoho.

(Mat'iyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

¹ Sikuno iyoho humayo'neso nto memjaofahon'ngki Maliya ango Makitola nta'angosi, Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofiko hwone mijo akino'njo Jisasiye pijafomo ehulohoho'ne mpe imentohofofoho.

² Mo'ningka Sante im'ngo'nji iyoho longkon'ngkahon'ngki hofiko nolikafontifi Jisasi mo ho'nahumentohoho sopo umentohofofoho.

³ Nowentifi hnnimentohofi, Oso sojo m'kun'imposo hofiku'yopo pijwahumalofoso tihwo womeho'nonaofimontolo.

⁴ Ose hnnontifi uhwon'mentohofoso sojo m'kun'impososo nto meho'na'mentohoho uhwon'mentohofofoho. Nto hwosompeehumentohofofoho.

⁵ Oseso sokimo somo noswontifi uhwon'mentohofoso hwe songo hwapife halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho angahohnta'ni nohumentan'ngki uhwonontifi hofiko yomo yomo imentohofofoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ul'mento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumaloho sohune'no tipeelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwon'imno. Noho'nohumaloho sopo aneponoho.

⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwo ul'imno. Jisas Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Ose ul'imno.

⁸ Ose ulahon'ngki noswapontifi yomo yomo yontifi komo'no umentohofoso iyoho un'mentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwon'mentohoho so'no mul'immentohofofoho.

Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasi mo uhwon'mentisofoho.

(Joun 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahon'ngki Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasi mo kaki'no uhwon'mentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.

¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisasi'nji emmotoho sohwo u'manto hofiko simo'ho tango'nji humotaho lontan'ngkofi,

¹¹ Maliya ul'mento, Jisas songo humaho. Nuhwon'ngkokohi'nyoho. Ose ulahon'ngki nupa'nontifi huno syafi'hu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyontifi a'mu hisiye hungkunomo simo'ho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo hon'ngkanopo uswo'n'mentisofoho.

(Luk 24:13-35)

¹² Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem ul'iko'manji hon'ngkanopo nowentan'ngki Jisas a'amu nom'ne pa'n'ngohwo u'mahon'ngki

¹³ siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo noponji inomokomoyo nom'ne sohwo ulahon'ngki hofiko haloho miyo'njo yontifi simo'ho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwo u'manto syoho uy'mentisofoho.

(Mat'iyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁴ Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'no sohwa angomo nohumantifi wopayo nontan'ngkofi Jisas nu'manto yoka ul'mentisofoho. Hwap'ngoso ole hofiko simo'ho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwo Jisas nto lika'maho. Nakwo

uhwonɨngkuhwono ulahonɨngkofi hofiiko hwasyo hungkunofoho huno syafi'hu'mentohofofoho.

¹⁵ Jisas ulimento, Sekwo ango'meemo humpekuji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopɨngoso filutɨhwafɨkuno.

¹⁶ A'amu oso hungkuno hiso nupa'nɨngkuji simeho hi'ntnnono sejanɨkuji mijo mapijoso Anɨtuye a'amu ne imo'nɨfitnnefoho. A'amu oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo Anɨtu hofiikoe honɨngkano wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.

¹⁷ A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso ole ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lɨfitnnefoho.

¹⁸ Hofiiko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nɨfijoso poyo mmo'nɨfitnnefoho. Hofiiko a'amu mnokino'njo somo aho kisasyɨkuji ngkimo jomo ntɨkujo'no wopɨngo imo'nɨfitnnefoho.

Anɨtu Jisasimo ahwomomne'no utɨma'mentisofoho.

(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

¹⁹ Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwaofahonɨngki Anɨtu Jisasimo utɨma'mentisofoho. Nosonto Anɨtuye aho angahohnta'ni humamentisofoho.

²⁰ Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowentɨfi Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufo'mahonɨngki hofiiko yo'mayo wonyoangkafo yahonɨngkofi a'amu uhwonontɨfi ou, olo hungkunoso Anɨtuye hungkuno nehopeho lɨmentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk Olo Hungkuno Wopingo loso Luk mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahoningki mti'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wopingo imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 honingkano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mti'mokumentiso'maho. O'o, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasi'mo uhwonimentohofoso mpoyo luti'hwahoningkofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mti'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo honingkanomo humentaningkujo somne'no notipemahwosi utimayo'ne pmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 honingkano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngk'lik osomne'no mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mti'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntipo humanto mti'mokumentisotikeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mti'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwapingo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontaningkuwhoni asomo netimayo'ne pmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofu lihwasu Jisasi'mo tifi uningkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosimne'no mti'mokumentisofoho.

¹ Nje hwe engo Tiyoufilos sohwo, kiko nje hungkuno upa'nyo. Kilais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'nimentiso somne'no a'amu pi'ningo engo sohwa hofiko nakwo ifalifaliyo womti'mokano lontifi yamofu imentohofofoho.

² Jisasiye inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu so'nji hofiko yo'mayo Jisas imentiso simo'mta'ango somo timo uhwonontifi a'amu nom'ne somo ulahoningkofi hofiko mti'mokumentohofofoho.

³ I, ngko huhwo'ni Jisasiye mpoyoso kikiyepono woli'hwatimo lonji mti'mokalokweno. Sikuno pi'ningo engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'ningo engo somo yo'mayo simo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwapingo neso tipemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mti'mokalokweno.

⁴ Oseso yo'mayo hungkuno nto lokit'hwawo'ningkohofu somne'no nehopitikeno hwasyotikeno syafisyohoji'manji olo hungkuno kikine'no kumti'mokiyalokwe losomo atofu lohoji hungkuno neso wotipema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohomo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ulimentisofoho.

⁵ Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumentiso sohonta hwe fihwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo ango syoho'njo hweho. Oso syoho imotofo

huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohu-mamentisofoho. Sekolaiya hofiko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape hiye temtifo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mousesiye kola'wehwo Elouniye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapetiyo.

⁶ Hisiya'u siko Anituye timo sopo wonyohofiyo humamojiyeya'uyoho. Siko Anituye honingkano hungkuno ito'nohino somo inngkawenji honingkano wonyo ane humamojiyeya'uyoho.

⁷ Siko mehomi nihu'no ane yaswoho. Hwapingoso Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane imo'nimentisiyeya'uyoho.

⁸⁻⁹ Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofoso sohwa hofikoe sikuno Anituye ango engo somo syoho iyo'ne i'mofopahonngki hofiko a'amu uhwasope yahinoso yontifi Sekolaiya sohomo Anituye simano sopo lohofone uh-wosopomentohofofoho. Oseso kako oso ango ajwo so'mo Anituye angofoho liwo'nngkohofoso sopo noswonto hwamno pa'nyo akino wopingo'njoso Anitumne'no tikayo usimokumentisofoho.

¹⁰ Sekolaiya kako oso tikayo usimokontanngki a'amu pi'ningo engo sohwa hofiko mempo hohnta'ni nohumantifi Mpohumo jomo ulimentohofofoho. Hofikoe yahino ose imotofofoho.

¹¹ Sekolaiya osopo nohumanto uhwonimentisoso Anituye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayo tikayo usimokiyo aho anga sohohtani lohofontanngki uhwononto

¹² yomo engo yonto iyoho unimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulimento, Sekolaiya, kiko iyoho yohotoho. Anitu kako jije jomo ujo somo nto kupa'nimaho. Jije ape Elisapetisi kako hwomu woma'montonoho. Notipemahosisi kiko yofe ole muso Jouniyoho.

¹⁴ Hwomu huhwo sohwo i'mofopahonngkuhwosi siko simonyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'ningo engo hi'nji simonyo engo uyantifeho.

¹⁵ Hwomu huhwo sohomo Anitu kako yofe engo mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso nonngkuhwoloho. Kako kona'wohiye simeho mo'mo mnawentanngkuhwoso sohonta Anituye Towahuno Wopingo uhula'ofonefoho.

¹⁶ Kako Anituye hungkuno a'amu Juta somo ulihwoso'no hofiko hofikoe honingkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko hofikoe Hwe Engo Anitu sohomo apa'no unngkowantifeho.

¹⁷ Kako oso a'amu sohomo Ilaija hohonta Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimonte'no yoso sohumne'no a'amufe honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anituye hungkuno ulihwoso'no hwe sohwa upa'nngkuji hofiko hofikoe mehomi simeho afa apa'no wepufisyantifeho. A'amu simeho afa minyo'njoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohofoso hofiko a'amu honingkano wopingo'njo sofe huno apa'no wotipemantifeho. Oseso kako Hwe Engo sohumne'no a'amu ito'no wesyo humamontonoho.

¹⁸ A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahonngki Sekolaiya ulimento, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jije hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo.

¹⁹ Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Ngko Ngkepiliyel hwo'nyoho. Ngko Anituye simanopo lohofiwonngkohe hwo'nyoho. Olo hungkuno wopingo'ne kilohe loso'no Anitu kako lonihwatimaso'no pm-male hwo'ni ku'mahono.

²⁰ I, kiko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kiko simeho hi'ntnnono mantape so'no jije mango piku'nnyo imo'n'ngkohoji kiko hungkuno majo'njo uyimonnoho. Oso hopa nohumentan'ngkohoji yo'mayo kiloheso ne umo'n'imontonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sikuno somo ne imo'n'ngkuhwoso'no kiko hungkuno apa'no walimonnoho.

²¹ Oso hungkuno hiso hnnontan'ngki a'amu mempo hohnta'ni uh-wontohumantifi huno pi'ningo engo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Peho u'mahon'ngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anitu'njopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnimentohofoho.

²² Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itihwahon'ngki uhwonontifi ole syafihu'mentohofi, Sekolaiya kako Anituye ango we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwon'ngkiso hwolikeno. Ose syafihu'mentohofoho.

²³ Kakoe syoho iyo so'no sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

²⁴ Tifi sohonta kakoe ape Elisapet simeho ihn'nonto kako hiyaso'mo humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet kako simeho'njo hon'ngkanonto ole hnnimento,

²⁵ Nje Hwe Engo Anitu kako ngkimo wop'ngo ntohokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no won'mango nnontanjopo Anitu a'amufe t'mopo oso tango hiso wae yan'mokwoho. Ose hnnonto simonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulimentisofoho.

²⁶ Elisapet simeho'njosi humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahon'ngki Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo Ngkep'liyel sohomo hwaho Ngkalili ango we'e Nasalet sopeno'no lihwatimentisofoho.

²⁷ Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lontifi hwosopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousep'yoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitiye tentitofomta'ango hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.

²⁸ Ngkep'liyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ulimento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. Anitu kako wop'ngo kilohofalofoho. Kako kiko'nji humaho.

²⁹ Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'ningo engo syafihu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwap'ngo neso pipineto.

³⁰ Ose syofisyahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Maliya, kiko huno pi'ningo syafisyohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anitu kako kikine'no simeho wop'ngo umo'nalofoho.

³¹ Upa'nyo. Kiko simeho ihn'n'ngkiji hwomu aswo woma'monnoho. Hwomu huhwo sohomo kakoe yofeso Jisasiyo muso.

³² Kako hwe engo umo'n'imontonoho.

A'amu kakine'no ole wolantifeho.

Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo Anituye Hwomu hweho.

Ose wolantifeho.

Olo hwe lohomo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo hwaho mokosyohumamojo hopo sopo Anitu uhumatimontonoho.

³³ Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumantihwone hweho.

Kakoe sikuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.

Engolopohamo wawo'mtonoho.

³⁴ Ose ulahon'ngki Maliya ul'imento, Oso hiso pipi umo'n'imontolo. Ngko hwehwo man'imahn'nyoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ul'imento, Hwangku An'ituye Towahuno Wop'ingo kikiyepono p'hwosi An'itu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.

Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole wolant'ifeho.

Hwomu wop'ingo sohwo An'ituye Hwomu Ne hweho wolant'ifeho.

³⁶ Ose ul'kwato lohofonto ole ul'imento, Upa'nyo. Jije a'amu Elisapet a'manesi kako s'imeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho l'motofosi kako s'imeho ihn'n'ngkahon'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.

³⁷ Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso An'itu kako yo'mayo hwap'ingo sohwo yososo ne umo'n'imontonoho.

³⁸ Ose ulahon'ngki Maliya ul'imento, Ihwoni, ngko An'ituye syoho ulohofi'nyoho. Kiko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso An'itu kako ngkimo wantohofono. Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo ul'iko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapet'mo uhwonamentisofoho.

³⁹ Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto nolikafonto kako hwof'ki'nyo pone'no komo'no s'imentisofoho. Oso hwaho Jutiya anga we'e sopo s'ifapmmentisofoho.

⁴⁰ S'ifaponto Sekolaiya sohwoe angomo noswonto Elisapet'mo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'n'imentisofoho.

⁴¹ Elisapet Maliyafe mampaho upa'nonto kakoe mehomi s'imeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta An'ituye Towahuno Wop'ingo Elisapet'mo uhula'mo'mentisoso

⁴² Elisapet kako mango engo ole ul'imento, An'itu kako moya'mi hopi'nonohino sofamo wop'ingo ulohof'wo'n'ngkiso somo kako kikimo wop'ingo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi jije s'imeho mo'mo mnawojo sohomo An'itu kako wop'ingo uloho'nnyo hweho.

⁴³ Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko yo'm'ngi'n'i'maho. An'itu kako wonyoangkafo ntahofantofoho.

⁴⁴ Upa'nyo. Ngko jije mampaho ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje s'imehomjo mehomi mnawojo sohwo nolikafonto s'imonyo yohoho.

⁴⁵ Oso hungkuno An'itu kil'maso somo kiko s'imeho hi'ntnnono uy'mahnno so'no s'imonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokil'maso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet ose ul'imentisofoho.

Maliya kako An'ituye yofe ho'nomayo'ne ta l'imentisofoho.

⁴⁶ Maliya ul'imento, Nje mampahoso An'ituye yofe ho'nomalokweno.

⁴⁷ Nje huyo'mango An'itu nefe'mawo'n'ngkiso sohune'no s'imonyo yalokwemo.

⁴⁸ Ngko An'ituye syoho ulohofiyohn'ni yo'm'ngi'n'i'maho.

I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo ntahofantofoho.

Olohonta ni'hu hwangku no'mo ni'hu a'amu An'itu kako ngkimo s'imeho wonyoangkafo ntape so'no wolant'ifeho.

⁴⁹ An'itu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wop'ingo ntahofa so'no ngko kakoe yofe wop'ingo'nohinoso woho'n'ima'mo.

50 Anitu kako a'amumne'no hitoho ulofahon+ngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'n+ngkohofoso hofiko Anitu kakoe hitohomo humalofo.

Hofiko'nohini'maho. O'o, hofikoe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohini went+hwonefoho.

51 Anituye yokumpohn'nyo it+hwahon+ngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'n+wo'n+ngkohoho somo Anitu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hofiko kengo'mo humpopitnnefoho.

52 Anitu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwamo monje yasy+hwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'n+ngkisofoho.

53 A'amu mijoho unyo somo Anitu kako yo'mayo wop+ngo wonyoangkafo uy+montonoho.

A'amu yo'mayo ho'yango pi'n+ingo'njo somo kako nom'ne wop+ngoso muyonehoho.

54 Kako kakoe a'amu Juta hn'n+imo hofiyo nefe'mawo'n+ngkiso hweho.

Oso hungkuno wop+ngo Anitu hitoho ulofo'ne hofikimo uy+mentiso so'no kako in+ngo momofalofiyoho.

55 Kako neyakwosamo Ap+loham sohwo'nji kakoe imu sohwatne'no hitoho ulofahon+ngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowent+hwonefoho.

Maliya ose l+mentisofoho.

56 Maliya kako Elisapeti'nji nohumentan+ngki hamno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Joun+imo aswo ma'mentisofoho.

57 Elisapet kakoe sikuno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho.

58 Anitu kako oso wop+ngo hiso Elisapeti'mo uloho'mentiso so'no ho'n+ngkahon+ngki a'amu anga afaponjo so'nji Elisapeti+ye temtitifo so'nji hofiko Elisapeti'nji simonyo imentohofofoho.

59 Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'u s+hune memjaofahon+ngki a'amu huhwo sohwa hofiko hwomu sohwoe a'apahomo s+hu kolofone'ent+fi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko kan+ngkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lont+fi imentohofofoho.

60 Ose yahon+ngkofi kona'wohi ul+mento, O'o, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Joun+yoho.

61 Ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Joun+yo eso hi'njo hwa'maho. Ni'hu'no awonoho.

62 Ose ulont+fi hofiko kan+ngkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohini upiyo'mentohofofoho.

63 Upiyofahon+ngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahon+ngki umentohofoso kako ole mt+mokumento, Kakoe yofeso Joun+yoho. A'amuso ose uhwonont+fi hofiko yomo yont+fi huno pi'n+ingo engo syaf+hu'mentohofofoho.

64 Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwosampo lohofonto melanyo ito'no imo'n+ngkahon+ngki kako hungkuno lonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

65 Oso a'amu anga afaponjoso hofiko yo'mayo homo somo uhwonont+fi yomo yont+fi iyoho un+ngkahon+ngki pisopisaho l+mentohofofoho. Oso yo'mayo imo'n+mentiso hiso'no oso hwaho Jutiya hwofiki'nyo'meemjo anga somo ho'nom+mentisofoho.

⁶⁶ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontifi huno pi'ningo engo syafisyontifi hofikoe simeho mo'mo ole hnnimentohofi, Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangku pipi wehumamontehwolo. Ose hnnontifi huno ole umento, Anituye yokumpohn'nyoso kakimo umokosy-ohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁶⁷ Jouniye kaningkwohwo Sekolaiya sohomo Anituye Towahuno Wopingo ehuhnaofahoningki Sekolaiya kako hungkuno Anitu uyimentisoso ulimentisofoho.

⁶⁸ Ole ulimento, Nakwo a'amu Isiael hn'nwiye Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano. Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefe'mayo'ne ne'manto kako honingkano wonyo somta'ni isihutofonemalofoho.

⁶⁹ Kako kakoe syoho ulohofiyo Ntefitiye temtitofu mta'ango hwe yokumpohn'nyo engo nefe'mayo'ne nejapohoho.

⁷⁰ Olo hilo so'no Anitu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahoningki limotofu sohwa nakumo nalimotofofoho.

⁷¹ Ole nalimentohofi, Hwangku kako nakwoe mango sohwoe aho mta'ni wonetima'montonoho.

A'amu nakumne'no simeho wonyo umo'nivo'ninkingiso sofe aho mta'ni wonetima'montonoho.

⁷² Ose nalonto nom'nepo ole nalimento,

Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulofivo'nalofoho.

Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uyimentiso somne'no kako huno akwe'no syafisyivo'ninkingiso hweho.

⁷³ Anitu neyakwo Apiloham sohomo ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini yokintahopone'no wakilimonne'no yohono.

⁷⁴ Ngko sekwoe mango sohwoe aho somta'ni nosetimahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho wontohofiyantifeho

⁷⁵ Sekwo sikuno huhwo huhwi songo nohumafikuji sekwo nje timopo sekwo honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohini fohumantokuno. Ose ulimentisofoho.

⁷⁶ Nje hwomu sohwo, a'amuso ole kilifitnefoho.

Kiko Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lutihwayo'ne hwoho.

Oso hwe Anitu nakuyepono uhwatimonte'no yalokuso sohume'no kiko a'amu somo ito'no wesyo humamonnoho.

⁷⁷ Kiko Anituye hungkuno a'amu somo ulohojo'no hofiko huno ole uyimtonoho.

Anitu kako nakwoe wonyo wae enaofihwosi asomo wonetima'monte'ne yohoho. Huno ose uyimtonoho.

⁷⁸ Anitu nakumne'no hitoho engo ulofivo'ninkingiso sohwo simeho ne'njo nejapivo'ninkingiso so'no pomponaho ahwomo mta'ni iyoho longkonivo'ninkingiso hopaso nejapososo nakumo wonalongkonimontonoho.

⁷⁹ Oso pomponaho hiso kako a'amu sikwo'mjoho'mo humalofu so'nji a'amu hofiko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahumantonoho.

Oso pomponaho hiso honingkano wopingo'nohini ito'no humayo'ne somo womikinjonehwatimontonoho.

Sekolaiya ose ulimentisofoho.

⁸⁰ Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anitumne'no simeho uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako

a'amu Isilael somne'no Anituye hungkuno lutihwamne'ento Anituye syoho wema'mo lonto hofiko'njopo utihwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

2

Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho.
(Matiyu 1:18-25)

¹ Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasitos, kako honingkano songo imofonto ulimento, A'amu ango'meemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamti'mokano.

² Ose ulahoningki oso soswo simo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mt'i'mokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosiyoho.

³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofikoe ango hwapingopono hofikoe yofe mt'i'mokiyo'ne humpo'mentohofofoho.

⁴ Jousep sohwo kako Ntefitiye imu hweho. Oso'no kako ango Nasalet hwaho Ngkalili nuliko'manto hwaho Jutiya Ntefitiye pone Mpetilehemne'no umentisofoho.

⁵ Jousep kako kakoe ape ufohoto'mentohofosi Maliya simheho'njosi'nji nekwoe yofe wemapife lonji umentisiyefoho.

⁶ Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sikuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho.

⁷ Kako hwomu tisimaso aswo manto hwapife ekojisasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwotimentisofoho. Hwapingoso a'amu fosyawowo'n'ngkohoho angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwo hungkuno ulimentohofofoho.

⁸ Oso hwaho hopo sopo ango pone engo momingo sohohtanta'ni a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofikoe yahu oso sikwo'miyo somo mokosyohumentan'ngkofi

⁹ a'amu ahwomomjoso nu'mahoningki ahwomo mta'ango pomponaho engo losyahoningki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyoho unimentisofoho.

¹⁰ Iyoho yahoningkofi a'amu ahwomomjo fihwo ulimento, Sekwo iyoho ikutoho. Upa'nimno. Ngko hungkuno wopingo a'amu hopi'nonohino somne'no simheho wopingo umo'nyo'ne'nji motapohefoho.

¹¹ Olo sikuno lomo Ntefitiye pone engo Mpetilehem sopo a'mu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo setimayo'ne hweho. Kako Kilais Hwe Engo huhwo sohomo Anitu uhwsopo'mentiso hweho.

¹² Sekwo nowekuji wotipemantifeho. Hwomu huhwo sohomo hwapifemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompusoho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwoningkuji sekwo huno ole waseyono. Olohohweho.

¹³ Ose ulahoningki ni'hu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango pi'ningo engoso simo'mjo so'nji utihwa'nyopo i'mofapontifi Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimentohofi,

¹⁴ Anitu ahwomo yokintahopo humaso sohumne'no isamoyoka ulano.

Kakoe yofe woho'nomano.

A'amu hwahoponjo humalofoso Anituye simheho wopingo umokalokwofoso hofiko simheho wopingo'nji wohumantifeho.

Ose ulimentohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasimo uhwonamentohofofoho.

¹⁵ A'amu ahwomomjoso nuliko'mantifi ahwomomo asomo simentohofohohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo Mpetilehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo nto lonetihwaso so'no uhwonowano.

¹⁶ Ose hnnontifi komo'no nowentifi hofiko Jousep+nji Maliya'nji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo wentanngki tipihwon+ma'n+mentohofofoho.

¹⁷ Hofiko nuhwonontifi hofiko olo hwomu lohumne'no yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'n+mentohofoho so'no lijwao'mentohofofoho.

¹⁸ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ulimentohofoso upa'n+mentohofoho so'no huno pi'n+ingo engo syafihu'mentohofofoho.

¹⁹ Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwo ulimentohofoho so'no Maliya nupa'nonto kakoe simehomo memeesyonto hunomo moho'nahu'mentisofoho.

²⁰ Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Yo'mayo upa'n+mentohofoho so'nji yo'mayo a'amu ahwomomjoso nto ulimentohofoho hopaso uhwonimentohofoho so'ntnne'no Anitumo isamoyoka ulontifi simonyo imentohofofoho.

Jisas kako'ne yofe mulimentohofofoho.

²¹ Hwangku sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s+hune memjaofahonngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo sihu kolofontifi hofiko yofe ole mulimentohofi Jisasiyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo sohwoe kona'wohi simeho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjo sohwo Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anituye tajo ango engo somo Simeyoun'nji Ana'nji Jisasimo uhwonimentisiyefoho.

²² Oso honngkano hungkuno Mouses a'amu somo uyimentisoso olenoho. Moya'mi sofa hofiko aswo mayo sohonta sikuno *fouti* (40) memjaofihwoso'no hofiko Anituye tajo ango engo somo mahufitnnehoho. Sikuno hiso moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no yo'mayoso wofonjokisasyantifeho. Honngkano hungkunoso osenoho.

Oseso Maliyafe sikuno moi'wo imo'n+ngkahonngki kako kakoe mehomi'nji Jousep+nji ango Jelusalem sopo Anitumo mehomi utihwayo'ne simentisiyefoho.

²³ Hwapngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi tisimasoso hwomu'manji sekwo Anitumo uyimono. Hofiko Anituye hwafoho.

²⁴ Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utihwayo sohonta yihufo ntolofiyo fa'utikeno kumakumuyo polonyo hufa'utikeno osofa'u Anitumne'no fonjokisasyo. Oseso siko oso hiso Anitumne'no fonjokisasyo'ne simentisiyefoho.

²⁵ Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jelusalem humamojo sohwo kakoe yofeso Simeyoun+yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wopingo'nohino hweho. Kako sikuno huhwo huhwi Anitumne'no hwomtame ulohofiwon'ngkiso hweho. Kako oso hwe Anitu a'amu Isilael somne'no uhwatimonnoho limentiso sohune'no sikuno huhwo huhwi oso hwomu huhwo sohomo uhwonyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo Simeyoun+mo humamentisofoho.

²⁶ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako Simeyounimo ole nto ulimentisofoho. Kiko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, simo'mo kiko oso hwe Anitu uhwatimonnoho selimentiso sohomo kaki'no uhwoninkohoji kiko tifi wape'nimonnoho. Ose ulimentisofoho.

²⁷ Oseso oso sikuno Jisasiye kaningkwohwo'ya'u siko Mousesiye honingkano hungkuno somo ito'no iningkayo'ne Jisasi'mo Anituye tajo ango engo somo motahumentisiyo sikuno somo Anituye towahuno sohwo kako Simeyounimo Anituye tajo ango engo somo syuyo'ne likofihwatimentisofoho.

²⁸ Simeyoun oso hwomu huhwo sohomo uhwononto nutimanto Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimento,

²⁹ U, Hwe Engofo, kiko hungkuno ntimentohinoso olohonta ne imokohino. Oso'no ngko jije syoho kilohofiyo sohwo'ni hungkuno simo'mo ntimentohino hopaso ngko simoho wopingo'njo hwo'ni wape'nimonnoho.

³⁰ Hwapingoso ngko nje timo'nji oso hwomu nakumo asomo netimayo'ne kiko uhwosopomentohino sohomo nto uhwoninkohono.

³¹ Kiko olo huhwo lohomo emokosyohumanji hwe moya'mi temtitofokengo kengo hopi'nonohino somne'no utihwa'nyopo ujo nto ehontojwasyohino.

³² Kako huhwo sohwo pomponaho hopa a'amu hopi'nonohino somo lisyihwosi kako jije yahino wopingoso utihwamte hweho. Jije yofe engo so'nji jije yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Isilael somo utihwamontonoho.

³³ Simeyoun ose ulahoningki Jisasiye kaningkwohwo'ya'u yo'mayo Jisasi'mne'no ulimentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'ningo engo syafihu'mentisiyefoho.

³⁴⁻³⁵ Simeyoun Jisasiye kaningkwohwo'ya'umo hungkuno wopingo'njo aho ulonjimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ulimento, Olo hwomu lohume'no kiko tango mikunimposo wotipema'monnoho. Hwapingoso a'amu Isilael pi'ningoso hwomu lohomo uhwoninkuji nakwolaho wolantifeho.

Ose lifijo so'no hofiko nihu'nahone nowahupitnnefoho.

I oseso a'amu nom'ne pi'ningoso hofiko olo hwomu lohume'no yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo ifitnnefoho.

Kako a'amufe simoho mo'mo yo'mayo huno mnawojoso utihwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho.

Maliyamo ose ulimentisofoho.

³⁶⁻³⁷ A'mu fisimo Anitu hungkuno uyahoningki limojosi osopo humamentisofoho. Kakoe yofeso Anafoho. Kaningkwohwoe yofeso olenoho. Feenueliyoho. Kako Asyafe temtitofomta'angiyoho. Kako nihu'no a'maniyoho. Hohonta kako hwehomo uma'nonto hwehwo'nji soswo aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta hwehwo poyo pe'ningkahoningki a'musi kako'nohini nohumentaningki soswo *eti-foua* (84) uyakolomentisofoho. Kako Anituye tajo ango engo somta'ni noswapiwon'ngkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojiyoho. Sikuno'nji imingo'nji hinjopo sikwo'miyomo kako Anitumne'no hwomtame ulohomojiyoho. Sikuno fisomo kako wosopayo manyo humanto Mpohumo jomohino ulimojiyoho.

³⁸ Oso hohosohonta kako hisi Jisasi'mo u'manto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Kako a'amu ango Jerusalem humamotofoso Anitu kako ngko hwe anga'no sekumo asomo setimayo'ne uhwatimonnoho limentiso

sohumne'no hontohumentan'ngkoko somo oso hwomu huhwo sohumne'no hungkuno lujimo'mentisofoho.

Jousep'ya'u Nasaletne'no asomo umentisiyefoho.

³⁹ Yo'mayo hon'ngkano hungkuno wo'nnyo somo ito'no nto in'ngkawenji Jousep'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe ango we'e Nasaletne'no umentisiyefoho.

⁴⁰ Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo tipema'mentisoso hi'njo hweho. Anituye hitoho engoso kakimo wo'mentisofoho.

Jisas kako usufo sohwo Anituye tajo ango engo somo humentisofoho.

⁴¹ Soswo huhwo huhwi Jisasiye kan'ngkwowho'ya'u siko ango Jerusalem sopo oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * somne'no simojiyofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosamo Anitu kako hofikoe mango sohwafe aho mta'ni isihutofomayo'ne huno syafisiyo'nefoho.

⁴² Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyokolo-fahon'ngki kako hofiko'nji oso Sikuno Engo somne'no simotofo hopaso simentohofofoho.

⁴³ Oso Sikuno Engoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki hofikoe ango pone'no asomo womentohofofoho. Kan'ngkwowho'ya'u ango pone'no ko wahan'ngki Jisas kako Jerusalem humohumantisofoho. Osohonta kan'ngkwowho'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

⁴⁴ O'o, huno ole syafihu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofo syafisyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoy'mentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasimne'no sikoe a'amu'njo so'mo hafihafe wonyopi tipementisiyefoho.

⁴⁵ Siko motipemayo'njo yonji siko ango Jerusalemne'no asomo nosonji hafihafe ne'no tipmmentisiyefoho.

⁴⁶ Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumentan'ngki uhwon'ima'n'mentisiyefoho. Kako a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofikoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofiko ulimentohofoho so'no hofikimo kako aku ulohon'mentisofoho.

⁴⁷ A'amu huhwo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nontifi yomo yontifi kakoe huno engo somne'no pisopisaho limentohofofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo aku ulimentiso so'no hofiko wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho.

⁴⁸ Kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasi'mo notip'hwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho limentisiyefoho. Maliya Jisasi'mo ulimento, Olo hwomu lohwo sohwo si peho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafihafe we'e motipeeloku yihwoyo. Kiko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe simeho tango we'yo'maho.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentikusiyoy. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho.

⁵⁰ Ose ulahon'ngki siko oso hungkuno hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

* **2:41:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁵¹ Oseso Jisas kako kaningkwowho'ya'u'nji asomo nowentifi hofiko angona Nasalet u'mofamentohofofoho. Osopo Jisas kako nohumanto kaningkwowho'ya'uye hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso yo'mayo hiso'no kakoe simeho mo'mo mnawo'mojofoho.

⁵² Jisas kako engo wento kakoe huno wopingoso engo imo'nimentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji Anitu huhwo'nji Jisasimo uhwonimentohofoso wopingo uhwonimentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anituye hungkuno lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

¹ Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentaningki soswo aho hopi'nono sife nom'ne mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamotofofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho. Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tilakounitisinjimomo mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho.

² Oso hohosohonta Anasinji Kaiyofasinji siko a'amu Anituye tajo angona engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'nimentisiyefoho. Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mohumunyopo humamojo sohomo Anitu kakoe hungkuno uyimentisofoho.

³ Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo sopenjo somo Anituye hungkuno lutihuku'mo'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwo sekwoe honingkanu wonyo somne'no hohujo ikinjaofikujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ulimentisofoho.

⁴ Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anitu kako Aisaiyamo hungkuno uyahoningki iyoswomo ole mtimokumento, Hwaho a'amu mohumunyo fimmo hwe fihwoe mampaho engo ole hoinimento,

Hwe Engo sohumne'no honingkanu ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no honingkanu hiso ito'no mihwatimno.

⁵ Huyo so'mo ijakipokipe walohopife.

Hwofiki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.

Honingkanu ikito'nnyo somo ito'no womuhwatife.

Honingkanopo sojo ipmpingo wo'nnyoso womehu'meeopife.

⁶ Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hofiko oso hwe Anitu asomo netimayo'ne uhwatimonte'no yalokunjo sohomo uhwonantifeho.

Aisaiya oso hungkuno mtimokumentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi piningo engo mijo wokiyonemano lontifi hofiko Jounimo u'mamentohofofoho. Imofopahoningkofi Joun hofikimo ulimento, Sekwo homa mehomi soku tihwo selimasoto. Anitu a'amufe wonyo honingkanu somne'no tohino mikunimposu uyo somne'no iwaho fiyimno. Ose tihwo selahoningki nimahofu kulo.

⁸ Sekwoe honingkanu wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lifijomanji ewano yahino wopingo'nohini utihwa'nyopo fiyimno. Sekwo ole nohningkutoho. Nakwo Apilohamaye imu hn'nimo oso tohino engo hiso

mone'manehoho. Ose nohningkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apilohamiye imuhwa wanti'mokumo loso'manji kako hopoeni wanti'mokumontonoho.

⁹ Anitu kako iyomo mingo lofo'ne iwa'mingo ikafe'mo mokosalohofoho. Iyo ipisayo wopingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹⁰ Ose ulahoningki hofiko Jounimo ulohonimentohofi, Oso hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.

¹¹ Ose ulahoningkofi kako ulimento, Hwe manji'mofo hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofo'ne'no umofonyo inyo sohomo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose ulimentisofoho.

¹² A'amu hamniyoho ho'nasyontife mawo'ningkohofa a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lontifi Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo si nakwo sohwo'ni pipi yanehwono.

¹³ Ose ulahoningkofi ulimento, A'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno yano sejapwo'ningkohofa sponohini a'amu mta'ni mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano ose syafisyikutoho.

¹⁴ A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Jounimo ulimentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto. Ose ulahoningkofi kako ulimento, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mijilikutoho. Sekwo a'amu somo siki ikujoho ufonjikutoho. Sekwoe hwe engo sohwo hamniyoho sejapwo'ningkiso somne'nohini sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ A'amuso Jouniye hungkunomo upa'nontifi hofiko hofikoe hi ulikofahoningki huno pi'ningo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu olo hwaho lopone'no uhwatimo limentiso sohwo'keno.

¹⁶ Ose hningkahoningkofi Joun ulimento, Ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'ningkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo wapmmontonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo hwo'nyoho. Kako nopihwosi kako sekumo mijo'nohini makiyosemanehoho. O'o, kako Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹⁷ Kako hwaho mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho mno ijihwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sijwo'ningkiso somo woho'nae'montonoho.

¹⁸ Oso pahnnimo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'ningo engo oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofo'ne Anituye hungkuno wopingoso lutihwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

¹⁹ Tifi no'mo nom'ne sikuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho mokosyohumayo sohwo kako koningkwa'wehwoe ape Heloutiyasimo hufoma'mentiso so'nji nom'ne honingkano wonyo pi'ningo engo imentiso so'ntnne'no Joun kako Heloutimo yoka hungkuno ulimentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

*Joun kako Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Matiyu 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Sikuno fihwi hwe moya'mi pi'nningo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofofoho. Osohonta Jisas kako Jounimo u'mahonngki Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahonngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontanngki ahwomo mtampo'mentisofoho.

²² Ahwomo nomtompeehonngki Anituye Towahuno Wopingo sohwo yihufu ntolofiyo hopa ponto Jisasimo wekehumapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Kiko nje Hwomu sohohnne'no ngko simeho wopingo mikunimposo kijopalokweno. Kiko yo'mayo wopingo iwo'nngkino so'no nje simeho wopingo nimo'nantofoho.

*Jisasiye hofiyakwosafe yofefoho.
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Jisas kakoe soswo *teti* (30) uyakolofahonngki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofiko huno ole syafihu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepiye hwomu hweho. Ose syafihu'mentohofofoho.

Jousepiye kanngkwohwoe yofeso Heliyoho.

²⁴ Heliye kanngkwohwo sohwo Motatiyoho.

Motatiye kanngkwohwo sohwo Lifaiyoho.

Lifaiye kanngkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kanngkwohwo sohwo Janaiyoho.

Janaiye kanngkwohwo sohwo Jousepiyoho.

²⁵ Jousepiye kanngkwohwo sohwo Mototiyasiyoho.

Mototiyasiye kanngkwohwo sohwo Amousiyoho.

Amousiye kanngkwohwo sohwo Nahomiyoho.

Nahomiye kanngkwohwo sohwo Esiliyoho.

Esiliye kanngkwohwo sohwo Nakaiyoho.

²⁶ Nakaiye kanngkwohwo sohwo Matiyoho.

Matiyeye kanngkwohwo sohwo Mototiyasiyoho.

Mototiyasiye kanngkwohwo sohwo Semeniyoho

Semeniye kanngkwohwo sohwo Jousekiyoho.

Jousekiye kanngkwohwo sohwo Joutafoho

²⁷ Joutafe kanngkwohwo sohwo Jouananyoho.

Jouananye kanngkwohwo sohwo Lesafoho.

Lesafe kanngkwohwo sohwo Selepapeliyoho.

Selepapeliye kanngkwohwo sohwo Siyalitiyeliyoho.

Siyalitiyeliye kanngkwohwo sohwo Neliyoho.

²⁸ Neliye kanngkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kanngkwohwo sohwo Atiyoho.

Atiye kanngkwohwo sohwo Kousamiyoho.

Kousamiye kanngkwohwo sohwo Elimotamiyoho.

Elimotamiye kanngkwohwo sohwo Elifoho.

²⁹ Elife kanngkwohwo sohwo Jousyiwafoho.

Jousyiwafe kanngkwohwo sohwo Eliyesafoho.

Eliyesafe kanngkwohwo sohwo Joulimiyoho.

Joulimiye kanngkwohwo sohwo Matatiyoho.

Matatiye kanngkwohwo sohwo Lifaiyoho.

³⁰ Lifaiye kanngkwohwo sohwo Simeyounyoho.

Simeyouniye kanngkwohwo sohwo Jutafoho.

Jutafe kaningkwohwo sohwo Jousepiyoho.
 Jousepiye kaningkwohwo sohwo Jounamiyoho.
 Jounamiye kaningkwohwo sohwo Elaiyakimiyoho.
³¹ Elaiyakimiye kaningkwohwo sohwo Meleyafoho.
 Meleyafe kaningkwohwo sohwo Menafoho.
 Menafe kaningkwohwo sohwo Matotafoho.
 Matotafe kaningkwohwo sohwo Nataniyoho.
 Nataniiye kaningkwohwo sohwo Ntefitiyoho.
³² Ntefitiye kaningkwohwo sohwo Jesiyoho.
 Jesiye kaningkwohwo sohwo Oupetiyoho.
 Oupetiye kaningkwohwo sohwo Mpouasiyoho.
 Mpouasiye kaningkwohwo sohwo Salimouniyoho.
 Salimouniye kaningkwohwo sohwo Nasounyoho.
³³ Nasouniye kaningkwohwo sohwo Aminotapiyoho.
 Aminotapiye kaningkwohwo sohwo Atiminiyoho.
 Atiminiye kaningkwohwo sohwo Aniyoho.
 Aniyeye kaningkwohwo sohwo Hesilouniyoho.
 Hesilouniye kaningkwohwo sohwo Pelesiyoho.
 Pelesiye kaningkwohwo sohwo Jutafoho.
³⁴ Jutafe kaningkwohwo sohwo Jekoupiyoho.
 Jekoupiye kaningkwohwo sohwo Aisakiyoho.
 Aisakiye kaningkwohwo sohwo Apilohamiyoho.
 Apilohamiye kaningkwohwo sohwo Tilafoho.
 Tilafe kaningkwohwo sohwo Nahouliyoho.
³⁵ Nahouliye kaningkwohwo sohwo Selokiyoho.
 Selokiye kaningkwohwo sohwo Leuyoho.
 Leuye kaningkwohwo sohwo Pelekiyoho.
 Pelekiye kaningkwohwo sohwo Epafoho.
 Epafe kaningkwohwo sohwo Syelafoho.
³⁶ Syelafe kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
 Kainaniye kaningkwohwo sohwo Apakisatiyoho.
 Apakisatiye kaningkwohwo sohwo Syemiyoho.
 Syemiye kaningkwohwo sohwo Niwafoho.
 Niwafe kaningkwohwo sohwo Lamekiyoho.
³⁷ Lamekiye kaningkwohwo sohwo Metuselafoho.
 Metuselafe kaningkwohwo sohwo Inoukiyoho.
 Inoukiye kaningkwohwo sohwo Jaletiyoho.
 Jaletiye kaningkwohwo sohwo Mahololeliyoho.
 Mahololeliye kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
³⁸ Kainaniye kaningkwohwo sohwo Enousiyoho.
 Enousiye kaningkwohwo sohwo Setiyoho.
 Setiye kaningkwohwo sohwo Atamiyoho.
 Atamiye kaningkwohwo sohwo Anituyoho.

4

Seten kako Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matiyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simehomo uhumahonngki Jisas kako oso Mijo Joutan nuliko'mahonngki Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo hwaho wonyo a'amu mohumunyo sopone'no ipemotawo-mentisofoho.

² Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentan+ngki Seten kako Jisas+mo yamofo ulohofontan+ngki s+ikuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako mijoho engo pe'n+imojofoho.

³ Seten kako Jisas+mo u'manto ul+mento, K+iko An+ituye Hwomu N-hwos+!manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, An+ituye hungkuno ole nal+wo'n+ngki, A'amu wosopayo'nohini n+ngkuhwooso sohwo kako ito'no mohumanehoho.

⁵ Ose ulahon+ngki Seten kako Jisas+mo hwof+ki'nyo pone'no s+ihwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwaho hopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'n+ngkohofoso Jisas uhwonono lonto n+ihu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶⁻⁷ Oseso Seten Jisas+mo ul+mento, K+iko ngkine'no hwomtame nto-hofohojo'no ngko oso hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo uhwon+ngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uy+mo l+me'manji ngko huhwo sohomo uy+mo l+meso hoponoho. K+iko ngkine'no hwomtame wantoho'monntaho.

⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, An+ituye hungkuno ole nal+wo'n+ngki, K+iko j+je Hwe Engo An+itu kakine'nohini hwomtame ulohofo.

Kakine'nohini syoho ulohofiy+mmo.

Ose ul+mentisofoho.

⁹ Osohonta Seten kako Jisas+mo Jelusalemjo An+ituye tajo ango engo yok-intaho sopo s+ihumojawento ul+mento, K+iko An+ituye Hwomu hwos+!manji k+iko olopo nta'ni fil+kofamofoho.

¹⁰ Ose ul+kwato lohofonto ul+mento, An+ituye hungkuno ole nal+wo'n+ngki,

An+itu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hof+iko kikimo hofiyo wokufo'mant+feho.

¹¹ Hof+iko j+je ahomo aho kumakukuji j+je s+femo sojo mentofomatnnohino. Tohinoso n+ihu'no momatnnohino.

¹² Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, An+ituye hungkuno ole wo'nnyofoho.

K+iko j+je Hwe Engo An+itu sohomo yamofo nulohofohotoho.

¹³ Ose ulahon+ngki Seten kako Jisas+mo yo'mayo yamofoso moi'wo ulohofonto kako nom'ne s+ikunomo Jisas+mo apa'no yamofo uloho'mne'ento uhwat+!mo'mentisofoho.

Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho ema'mentisofoho.

(Mat+iyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umentisoso kako An+ituye Towahuno Wop+ingofe yokumpohn'nyoso hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo sponjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisas+ne'no ho'n+ngkamentisofoho.

¹⁵ Jisas kako tajo ango we'e somo humanto An+ituye hungkuno lut+hwawo'n+ngkahon+ngki hof+iko oso hungkuno homo somo upa'nont+fi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

Ango we'e Nasalet sponjo a'amuso Jisas+me'no hohujo ikinj+mo'mentohofofoho.

(Mat+iyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas kako oso ango we'e sopo asomo wento kako s+ikuno iyoho humayo somo An+ituye tajo ango we'e

somo syuwo'nimojo somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu humentohoho somne'no Anituye hungkuno atofu ujo'ne Jisas likofa loho'mentisofoho.

¹⁷ Nolohofahon'ngki hofiko oso hungkuno Anitu Aisaiyamo uyahon'ngki iyoswomo mtimokumentisoso Jisasimo uyimentohofoho. Jisas kako iyoswo hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole mtimokinyoso tipema'mento,

¹⁸ Anituye Towahuno sohwo kako ngkimo nihumanto ngkimo Anituye hungkuno wopingo a'amu yomayo somne'no umofonyo iwo'ningkohoho somo ujo'ne nihwosopomentisofoho.

Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne nihwatimentiso hwo'nyoho.

Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekumo impo'ango somtani ngko isihutofosemahm'me'no sekwo fohumpopmno.

Sekwo a'amu timpi'nyo soku apa'no timo fohonimno.

A'amu yomayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo semokiyo'ne lonihwatimentiso hwo'nyoho.

¹⁹ Anitu kako kakoe a'amu ne somo asomo utimayo'ne sikuno somne'no ujo'ne lonihwatimentiso hwo'nyoho.

²⁰ Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso mokosyohumawo'ningkiso sohomo uyonto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango we'e somjo a'amuso hofiko Jisasimo timo yokumpohn'nyo humuhwontohumantohofoho.

²¹ Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutihwayoso loma'mentisofoho. Ole ulimento, Oso Anituye hungkuno mtimokinyo somjo seloheso sekwo nupa'ningkohofoso ne imo'nalofoho.

²² Jisasie hungkuno homo somo upa'nontifi yomo yontifi hofiko kakoe hungkuno wonyoangkafo somne'no huno piningo syafisyontifi kakoe yofe honomantifi hnnimentohofi, Olo huno wopingo loso pipi tipema'masoto. Kako Jousepiye hwomu hwolaho.

²³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta limotofo loso ngkimo wontantifeho. A'amu somo wopingo imokuhwajiwo'ningkino sohwo si kiko kakwo'yohwo sohwo si wopingo hnmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantifeho. Yomayo yahino wonyoangkafo kiko ango Koponeyam humanji imotnno so'no nakwo nto upa'nimalohwone hopaso kiko olo jije hwapingo loponjo a'amu hn'nimo fonalohoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe a'amu hwapingo ponjoso hofiko kakoe hungkuno somo ito'no min'ngkawo'ningkiyohoho.

²⁵ U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isilael humamojo sohonta ifoyo masiyo'njo ne'no nohumentan'ngkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho. Oso hohosohonta mijoho mikun'imposo imofopahon'ngki apiwojo sofa piningo oso hwaho Isilael sopo humamentohofoho.

²⁶ I oso'no Anitu kako Ilaija sohomo kako kakoe hwapingo Isilael sopo apiwojo fisimo ufo'mayo'ne uhwatimentiso'maho. O'o, Anitu kako hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo apiwojo anga'nohino simne'no yomayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'ningki yohofoso ulohofone'ento uhwatimentisofoho.

²⁷ U, nom'ne hungkuno mne'no fisyafisyo. Hohonta Ilaisa Anitu mta'ni hungkuno lutihwa'mojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Isilael

sopo a'amu uyo ni'hu'no wonyoso pi'n'ingo engo'njo humamotofofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwapingoponjo a'amu somo wopingo umokumentiso'maho. O'lo, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wopingo umokumentisofoho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ngki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohofoho a'amuso hungkuno hiso upo'nantifi simeho tohino umnimentisofoho.

²⁹ Hofiko nolikafontifi Jisasimo aho kompemotawentifi ango pone engo somo Jisasimo momonyomo uyohotofano lontifi kompemotawomentohofoho. Oso ango antime hiso hwofiki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofiki'nyo sopo nohumantifi Jisasimo ho'nomehwasi woho'naofano lontifi ko imentohofoso

³⁰ Jisas kako hofiko'njo ajwo'mo womentisofoho.

Jisas kako hwe sohumo towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohumo wae yao'mentisofoho.

(Mak 1:21-28)

³¹ Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'n'ingo somo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofoho. Hwapingoso a'amu sikuno iyoho humayo homo somo hungkuno limotofoso hofikoe huno mta'ni majofoho. O'lo, nom'ne a'amu ulimotofoso ulimotofoho. I, Jisas Anituye huno ne somta'ni hungkuno wopingo tipemanto yokumpohn'nyo so'nohini lutihwamentisofoho.

³³ Oso tajo ango we'e homo somo hwe towahuno wonyo'njo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole ulimento,

³⁴ Hoe, Jisas Nasaletnnta'ango sohwo, kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ulimento, Mampi'nyo foyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uliko'maho. Ose ulahon'ngki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohumo a'amu pi'n'ingo'njo sopo hwahopo yohotofasyonto uliko'manto hwe sohumo nom'ne tohino muyo'njo imentisofoho.

³⁶ A'amu ose uhwonontifi yomo engo yontifi hofiko mjahnnimmentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso peho hungkuno ulahon'ngki humpehofo towahuno wonyo sohwafo. Ose hnnimentohofoho.

³⁷ Oseso Jisasimne'no hungkunoso ango'meemne'no ho'nimentisofoho.

Jisas kako Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Jisas kako oso tajo ango somta'ni swaponto Saimouniye angomo humentisofoho. Saimouniye konemi siye a'apahoso tohohmtno mikunimposonjoho. Oso hiso'no hofiko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no joho lutima'mentohofoho.

³⁹ Jisas kako a'musi foyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtno hwapingo sohumo yoka ulimento, Kiko mpano. Ose ulahon'ngki kakoe a'apaho tohohmtnosomo moi'wo imo'nimentisofoho. Moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'musi kako komo'no nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

*Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Mofehi'nyo ikwo'mokahon'ngki hwe moya'mi hof'ikoe a'amu mnokino'njo somo Jisasi'njo sopone'no mot'ihu'mokumentohofofoho. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo wop'ingo umokumentisofoho.

⁴¹ Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somta'ni towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahuno wonyo hiso hof'iko joho mohm'no ole ul'imentohofi, K'iko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ul'imentohofofoho. Hof'iko Jisas Kilais sohwo ahwomo mta'ni Anitu uhwat'imentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hof'ikimo yoka ul'imento, Sekwo nom'ne hungkuno ul'ikutoho. Ose ulahon'ngki hof'iko mampi'nyo humamentohofofoho.

*Jisas kako anga'meemo syoho iku'mo'mentisofoho.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Im'ingo ne so'nji Jisas oso anga hopo sopo nul'iko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohini we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moya'mi hof'iko haf'ihafe t'ipm'mant'ifi u'ma'mentohofofoho. U'mant'ifi yokumpohn'nyo ul'imentohofi, K'iko nakumo nonahwoti'mofohotoho. K'iko nakwo Koponeyam lopo wohu-mentihwano.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi kako ul'imento, A'amu anga'meemjo somo Anitu kako wop'ingo wosemokosyohumante'no yalokunjo so'no ngko hof'ikimo hungkuno wop'ingo hiso wol'ijumo'monne'no yohono. Anitu kako oso syoho hiso'no ni'hwat'imentiso hwo'nyoho. Ose ul'imentisofoho.

⁴⁴ Oseso Jisas kako Anituye hungkuno wop'ingoso hwaho Jutiya sopenjo tajo anga anga'no anga'nohino somo humolut'ihuku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ul'imento so'no inan'iku pi'n'ingo engo ifammentisofoho.

(Mat'iyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

¹ Sikuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * mom'ingo sopo no-humentan'ngki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Anituye hungkuno upo'nano lont'ifi hof'iko Jisasi'njo mofonepo wohumano lont'ifi yohoto yohotofo mjaloho'nimopmmentohofofoho.

² Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwon'imentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentan'ngki hofekwosa sohwa hof'iko inan'iku ifamiyo ho'yoso mijo yoj'jwontan'ngkofi uhwon'imentisofoho.

³ Jisas kako Saimoun'ye yofayokino somo kotasonto Saimoun'mo ul'imento, Yofayokinoso nonje we'enehwo usitofu. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anituye hungkuno lut'ihwamentisofoho.

⁴ A'amu somo lut'ihwa lohofonto Jisas kako Saimoun'mo ul'imento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo k'iko jije a'amu sohwanji inan'iku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nompofoho'naopmno.

⁵ Ose ulahon'ngki Saimoun ul'imento, Hwe Engofu, olo sikwo'miyo lomo nakwo inan'iku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko y'ihwoneso

* 5:1: Yofe Ngkenesalet'yeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kiko ntohino so'no ngko inaniku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono.

⁶ Ose ulahon+ngki hofiko ho'nao'mentohofohiso inaniku pi'n+ingo engo ifammentohofoso inaniku ifamiyo ho'yoso we'enepe wantihupo'monto imentiso so'no

⁷ hofiko nom'ne yofayokino sopenjo a'amu sohwanne'no hofikimo ufo'mayo'ne johoho lut+ma'mentohofohofoho. Hofiko mofone lopo nopontifi inaniku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofohoso oso yofayokino hufa'u sohwa'umo inaniku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswamonto imentisofoho.

⁸ Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmentiso somo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ul+mento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nihwoti'mofohoji mpano. Ngko hwe wop+ingohwonimaho. Wonyo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁹ Hwap+ngoso kako oso inaniku ifammentohofohoso somo uhwononto iyoho un+ngkahon+ngki ulimentisofoho. Kako'nohinimaho. O'o, a'amu yofayokinopo humohumantohofohuhwanji iyoho imentisofohofoho.

¹⁰ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syohofa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisofohofoho. Oseso Jisas kako Saimounimo ul+mento, Kiko iyoho yohotoho. Olo inaniku ifamehino hopaso kiko hwangu hwe moya'mi ngko'nji songo ne'no humayo'ne somo utimatnne hwosoho.

¹¹ Ose ulahon+ngki hofiko yofayokino mit+momingo no'mo ifohohosasyontifi hofikoe ho'yango yo'mayoso uliko'mantifi Jisasi'mo in+ngkamentohofohofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wop+ingo umokumentisofoho.

(Mat+yu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Jisas kako ango fipo nohumantohuwon+mentisoso hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentan+ngki uhwon+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasi'mo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo ipitofawento hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Hwe Engofo, Kiko ngkimo wop+ingo wan+mokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

¹³ Ose ulahon+ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ul+mento, Ou wop+ingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop+ingo hmomo'nyo. Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'n+mentisofoho.

¹⁴ Oso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko jije a'apaho wop+ingo kumokohe so'no kiko nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo syoho'njo sohomo jije a'apahoso utihwaho. Utihwahojo'no kiko oso yahino Mouses netihwamentisoso ose hopa fiyo. Kiko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohomo uyohojo'no kako Anitumne'no woho'nasyono. A'amu oso homo somo uhwon+ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop+ingo imo'n+ngkiso so'no huno wosyof+syantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

¹⁵ I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo ho'n+mmmentisofoho. A'amu pi'n+ingo engo oso hungkuno hiso'no upa'nontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'n+ngkuhwaso'no kako nakumo wop+ingo wonamokumontonoho. Ose syaf+syontifi hofiko Jisasi'mo u'ma'mentohofohofoho.

¹⁶ I oso'no Jisas kako s̄ikuno pi'n̄ingo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kan̄ingkwohwo An̄itumo jomo ul̄imojofoho.

Hwe fihwo kakoe s̄ife aho pe'n̄nyo sohomo Jisas kako wop̄ingo umokumentisofoho.

(Mat̄iyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ S̄ikuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo An̄ituye hungkuno lut̄ihwentan̄ingki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon̄ingkanohungkuno lut̄ihwamotofohohwanji hof̄iko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof̄iko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango Jelusalem sopenjo sohwanji hof̄iko Jisasi'n̄jopo u'mant̄ifi humamentohofoho. An̄ituye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'n̄jo somo wop̄ingo umokiyo'ne Jisasi'mo wo'mentisofoho.

¹⁸ A'amu fehohn̄joso hof̄iko hwe fihwo s̄ife aho pe'n̄nyo sohomo ijempohopo Jisasi'yepono itokwapmmentohofoho. Itokwapont̄ifi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lont̄ifi ko imentohofoso

¹⁹ hwe moya'mi pi'n̄ingo engo ango huhwo sohwi nto uhulo'ofahon̄ingkofi hof̄iko mitofomoji'mofayo'n̄jo imentohofoho. Oseso hof̄iko ango ant̄ifepo kotosant̄ifi iku'yo fehohn̄jo nofent̄ifi hwe mnokino'n̄jo huhwo sohomo kakoe ijempoho hi'n̄ji ant̄ifepo nta'ni ango mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisasi'ye s̄imanopo meho'nahumentohofoho.

²⁰ Jisas kako uhwon̄imentisoso oso a'amu itokwapmmentohofohohwanji hof̄iko Jisasi'mo s̄imeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon̄ingkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'n̄jo sohomo ul̄imento, Nje a'amu sohwo si ngko j̄ije hon̄ingkanohwanji wonyoso wae nto yakumofohono.

²¹ Ose ulahon̄ingki a'amu Jutafe hon̄ingkanohungkuno lut̄ihwamotofohohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasi'ye hungkunomo upa'nont̄ifi hungkuno pi'n̄ingo hnn̄imentohofi, Olo hwe lohwo An̄itumne'no sitofo ulalokunjo lohwo sohwo t̄ihwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe hon̄ingkanohwanji wonyo wae ȳimof'neso hopo'maho. O'o, An̄itu kako'nohino hoponoho.

²² Ose hnnontan̄ingkofi Jisas kako hof̄ikoe huno somjo hungkuno so'no huno uyahon̄ingki ul̄imento, Ngko An̄itumne'no sitofo ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syof̄sikomo'nalokwofo.

²³⁻²⁴ An̄itu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwat̄imentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon̄ingkanohwanji wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'n̄jo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo j̄ije hon̄ingkanohwanji wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo s̄imeho mo'mo muhwon̄ifitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'n̄jo sohwo'ni ut̄ihwa'nyopo set̄ihwahn̄ime'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ul̄imonne'no yohono. Hof̄ikimo ose ulonto kako hwe mnokino'n̄jo sohomo ul̄imento, K̄iko nol̄ikafohoji j̄ije ijempohosohwanji nomahoji j̄ije angopo ne'no mpano.

²⁵ Jisas ose ulahon̄ingki a'amu t̄imo uhwontohumentan̄ingkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nol̄ikafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe angopone'no nowento kako An̄ituye yofe engoso ho'noma'mentisofoho.

²⁶ Oso ango hopo sopenjo a'amuso hof̄iko uhwonont̄ifi hi umo'n̄ingkahon̄ingki hof̄ikoe s̄imeho mo'mo yomo yomo u'mahon̄ingki hof̄iko An̄ituye yofe engoso ho'noma'mentohofoho. Ole l̄imentohofi,

Olo wonyoangkafo uhwonꞑngkuhwone loso yahino nꞑhu'no wonyoangkafofoho. Ose mjalꞑmmentohofofoho.

*Jisas kako Lifaimo kakimo inꞑngkayo'ne joho ulꞑmentisofoho.
(Matꞑyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Tꞑfi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonꞑmentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentanꞑngki uhwononto ulꞑmento, Kꞑko ngkimo tꞑfi nꞑngkape.

²⁸ Ose ulahonꞑngki Lifaiyo nolꞑkafonto kakoe yo'mayoso ulꞑko'manto Jisasꞑmo tꞑfi inꞑngkamentisoso kakoe inomokomoyo imo'nꞑmentisofoho.

²⁹ Lifai kako Jisasꞑmne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantꞑfi wopayo nꞑmentohofofoho.

³⁰ A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa honꞑngkano hungkuno lutꞑhwayo syoho imotofo sohwanji hofꞑko nohumantꞑfi a'amu wopayo nontanꞑngkofo sohwo uhwonontꞑfi Jisasꞑye inomokomoyo sohwo ulꞑmentohofi, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho fehohnjo siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu honꞑngkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofo.

³¹ Ose ulahonꞑngkofi Jisas ulꞑmento, A'amu mnokino ane'njo wopꞑngo humalofoso hofꞑko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnnehofa. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantꞑfeho.

³² Oso pa'nyoso ngko a'amu honꞑngkano wopꞑngo'njo hwona'nyoho lꞑwo'nꞑngkohofa somne'no joho ujo'ne lutꞑmayo'ne pꞑmentohe hwonꞑ'maho. O'o, ngko a'amu honꞑngkano wonyo'njosohofꞑko wonyo somne'no hohujo ikinjaofꞑkuji ngkimo nꞑngkape-e'ne joho ujo'ne pꞑmentohe hwo'nyoho. Ose ulꞑmentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lutꞑhwamentisofoho.

(Matꞑyu 9:14-15; Mak 2:21-22)

³³ Ose ulꞑmentisoso hofꞑko Jisasꞑmo ulꞑmentohofi, Jounꞑye inomokomoyo sohwa hofꞑko sꞑkuno fehohnjo somo hofꞑko Mpohomo jomo'nohini ulꞑwo'nontꞑfi wosopayo hopi'nonohinoso manꞑwo'nꞑngkiyohofꞑhwafoho. I a'amu Falisi sohwafe honꞑngkanomo inꞑngkawowo'nꞑngkohofa huhwanji oso yahinoso iwo'nꞑngkohofꞑhwafoho. I oso'no jꞑje inomokomoyo sohwa hofꞑko wosopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino nꞑwo'nꞑngkohofofoho.

³⁴ Ose ulahonꞑngkofi Jisas kakine'no olo pahnnꞑmo hungkuno loso ulꞑmento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumantꞑfi hofꞑko kakine'no sꞑmonyoyo iyo so'no wosopayo manyo'njo iwo'nꞑngkohofotaha. O'o, awonoho. Hofꞑko kakine'no sꞑmonyoyo engo yontꞑfi wopayo engo nꞑwo'nꞑngkohofofoho.

³⁵ I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofꞑko kakoe a'amu mta'ni kompemafꞑkuji fonjasyꞑkujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafꞑkujoso sꞑmeho tango'njo humafꞑkuji wosopayo manyo'njo uyantꞑfeho.

³⁶ Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnnꞑmo hungkuno hufa'u ole ulꞑmento, Hwe fihwo kako manji'mofa tontamo imo'nnyo somo wopꞑngo wantꞑ'mokumo lꞑhwosi kako hwapꞑfe yokumpohn'nyo songo somta'ni tꞑfnehwo sꞑsꞑmpewosi lojwoma

lohofihwosi manji'mofo tontamo somo lojwohofojasyososo wopingo umo'nimontolaho. O'lo, oso hwapife songoso manji'mofo yofoho somo wohofojahumo lihwosi sisimpemaso somta'ni wonyo umo'nimontonoho. Manji'mofo tontamo huhwo sohomo lojwohofojasyoso hi'nji apa'no wonyo wasisimpo'nimontonoho.

³⁷ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'lo, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso nihu'nahone wonyo umo'nimontonoho.

³⁸ U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

³⁹ A'amu fehohnjo hofiko hohontajo yahino so'no hi umo'ninkahonngki hofiko yahino songoso nakwolaho lontifi hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ninkohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwo'ninkohofoso hofiko nje yahino songo losetihwalokwe somne'no nakwolaho wolantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

6

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Sikuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syohopo hano humemoyohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahonngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo laofontifi neso nimentohofofoho.

² Ose yahonngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontifi ulimentohofi, Nakwoe honngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo olo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi ninkohofoto.

³ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtimokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofu sohonta'ne'no selohonngkono.

⁴ Ntefit kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wosopayo hiso a'amu sikiyo somne'maho. O'lo, a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nononto kakoe a'amu sohwo nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwo oso hungkuno hiso ulohonngkohofotaho.

⁵ Jisas ose ulohononto ole ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwapingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako Anituye tajo ango we'e sohomo noswonto hwe moya'mi somo Anituye hungkuno ulimentisofoho. Osopo nohumentanngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

⁷ A'amu fehohnjo a'amu Jutafe honɔngkano hungkuno lutɔhwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofɔko nohumantɔfi Jisasɔmo hungkuno ito'no muhwajiyo ango somo ipemotowane'entɔfi ole syafɔhu'mentohofi, Jisas kako sɔkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopɔngo umokumontolɔkeno. Ose syafɔsyontɔfi Jisasɔmo uhwontohumamentohofofoho.

⁸ Jisas hofɔkoe huno so'mjo yahino so'no huno uyahonɔngki hwe aho wonyo'njo sohomo ulɔmento, Kɔko nolɔkafohoji olo ajwo lopo filohoho. Ose ulahonɔngki kako nolɔkafonto ajwopo loho'mentisofoho.

⁹ Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwo ulɔmento, Ngko sekumo waselohonɔmonne'no yohono. Oso honɔngkano hungkuno Mouses neyak-wosamo uyɔmentisoso sɔkuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sɔkuno lomo yahino wopɔngo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wopɔngo umokantantaho. Wonyo umokantantaho.

¹⁰ Ose ulonto a'amu'njo so'mo tɔmo fe'nɔhwononto hwe aho wonyo'njo sohomo ulɔmento, Jɔje ahoso sɔhwaho fisɔpoho. Ose ulahonɔngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho sɔhwaho sɔpeehonɔngki wopɔngo umo'nɔmentisofoho.

¹¹ A'amu huhwo sohwa ose uhwonontɔfi sɔmano hntotohino umnɔngkahonɔngki hofɔko ole hnnɔmentohofi, Nakwo Jisasɔmo pipi ulohofanehwono. Ose hnnɔmentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno lɔku'mofo syoho so'no hwe aho hopi'nono sɔfe mta'ni hufa'uyo sohwo uhwasopo'mentisofoho.

(Matɔyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ulɔmo lonto kako hwofɔki'nyo we'e sopone'no sɔmentisofoho. Osopo nohumanto Anɔtune'no jomo ne'no ulontanɔngki iyoho longkonɔmentisofoho.

¹³ Mofehi'nyo sɔ'mofopahonɔngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no johu ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono sɔfe mta'ni hufa'uyo uhwasopo'mentiso sohwo kako yofe mulɔmentisoso apouselɔyoho mulɔmentisofoho. Oso yofe apouselɔso hungkuno hwapɔngoso olenoho. Anɔtuye hungkuno lɔku'mofo syoho'njo hwafoho.

¹⁴ Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimounɔyoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako nom'ne yofe Pitafoho mulɔmentisofoho. Nom'nihwo Entɔlu Saimoun Pitafe konɔngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jemɔsɔ'nji Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filipɔ'nji Mpatoulomɔyuhjoho.

¹⁵ Nom'nihwa'u Matɔyu'nji Toumasɔ'njoho. Nom'nihwo Jemɔs Alɔfɔyosɔye hwomu hweho. Nom'nihwo Saimounɔyoho. Kakoe yofe nom'neso Seloutɔyoho.

¹⁶ Nom'nihwo Jutas Jemɔsɔye hwomu hweho. Nom'nihwo Jutas Isɔkaliyoutɔyoho. Kako Jisasɔmne'no kakoe mango sohwo tokoyo'ofo imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'nɔngo engo somo ufo'ma'mentisofoho.

(Matɔyu 4:23-25)

¹⁷ Oseso Jisas kako hwofɔki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji nowentɔfi hintafo somo u'mofawentɔfi osopo inomokomoyo pi'nɔngo engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe moya'mi pi'nɔngo engoso hwaho Jutiyanta'ango so'nji ango Jelusalem so'nji oso ango hufa'u mitɔmomɔngo sopenjo molinyo sohwa'u Taiya'nji Saitoun'njonta'ango uhu'mokontɔfi humamentohofofoho.

18 A'amu hiso nakwo Jisasiye hungkuno upo'n'ingkuhwasi a'amu mnokino'njo hn'nimo wopingo wonamokono lontifi uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo'njo so'nji Jisasi mo u'mahon'ingkofo kako wopingo umokumentisofoho.

19 Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofiko Jisasi mo aho wokisyusyano lontifi imentohofofoho. Hwap'ingoso hofiko Jisasi mo aho kisusya-hon'ingkofo yokumpohn'nyo Jisasi mta'ni hofikimo umentisoso hofikoe a'apahoso wopingo imo'n'imentohofofoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uyimentisofoho.

(Mat'iyu 5:1-12)

20 Jisas kakoe inomokomoyo soh wamo uhwononto ole ul'imento, Sekwo An'itune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo An'itumne'no huno wopingo wotipemano lifijo'manji sekwo simemo wopingo wasemo'nono. An'itu sekumo semokosyohumayo hweho.

21 Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso sekwo An'ituye hon'ingkanano wopingo mne'no hi semo'noso'manji An'itu kakoe hungkuno sekwoe simemomo wopayo simemo hopaso wosehnnimontonoho. Oseso sekwoe simemo wopingo wasemo'nono.

Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo simonyo fiyimno. Hwangku sekwo tikafo wojantifeho.

22-23 Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imne'no nn'ingkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehon'ingkuji hofiko sekune'no simemo ni'hu'no wonyo umo'n'imontonoho. Oso'no hofiko sekumne'no hohujo ikinjasemofikuji sitofo woselantifeho. Hofiko sekune'no hungkuno ni'hu'no wonyo selikujono sekwoe yofeso wopiwahu'montonoho. Yo'mayoso ose selohofikuji'no sekwo simonyo fiyimno. Hwap'ingoso sekwo upa'n'imno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu sekumo wonyo selohofalokwofo hofikoe ajuyohwosa huhwa hohonta a'amumo An'itu kakoe hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwa huhwamo wonyo ulohomotofo'hwafoho.

24 I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku An'itu tohino nejaponoho likuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe simemo wopingo semokiyo'ne yo'mayoso olo hwaho lopo nto mo'malofo kuyoho.

25 Sekwo a'amu olohonta wopayo engo nonontifi simemo nohnnalokwofo soku sekwo An'itumne'no in'ingo nayonoho likuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nope'n'ifitne kuyoho.

Sekwo a'amu olohonta tikafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo lihwasi timijo engo neswaponoho likuji sekwo iyoho wasenono.

26 Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'n'ingoso hofiko sekwoe yofe ho'nosemawo'n'ingkohoho so'manji An'itu nakwoe yofe moho'nonemanoho likuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo soh wafe ajuyohwosa huhwa a'amu An'ituye hungkuno hwasyo limotofo soh wafe yofe hi ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ulimentisofoho. Sekwo sekwoe mango soh wanne'no wasemo'nono.

(Mat'iyu 5:38-48)

27 Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'n'ingkohoho soku sekwo upa'n'imno. Sekwo sekwoe mango soh wanne'no wasemo'nono. A'amu

sekumo simeho wonyo sejap+wo'n+ngkohoho somo sekwo hof+kimo wop+ngo'nohini ulohopmno.

²⁸ A'amu fehohnjoso hof+kimo sekumo wonyo wosemokano lont+fi sifajo sel+kujo'no sekwo oso a'amu homo somo An+tu kako wop+ngo ulohoho'ne jomo ul+mno. A'amu sitofo sel+kujo'no sekwo a'amu homo somne'no An+tu ufo'mayo'ne jomo ul+mno.

²⁹ A'amu fihwo j+je manjijohopo kupos+hwoso'no j+je manjijoho fehohnta'ni ut+hwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako j+je manji'moho so'no hi umo'n+ngkuhwoso'no kumahwoso'no k+iko yoka ulohotoho. O'o, j+je hwap+fe hi'nji uyo.

³⁰ U, hwe fihwo kako yo'mayo so'no jomo kil+hwoso'no k+iko yano'nohino uyo. U, hwe fihwo kako j+je yo'mayoso wae yakumof+hwoso'no k+iko apa'no aku kijape-e'ne hungkuno ulohotoho.

³¹ Sekwo yo'mayo yahino a'amu sekumo woselohofant+fe'no yalokwofo hopaso sekwo simo'mo oso yahino hiso hof+kimo ulohopmno.

³² A'amu sekumne'no umo'n+wo'n+ngkohoho osomnohini sekwo hof+kine'no semo'n+ngkuwo so'no An+tu kako peho wop+ngo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njo An+tumne'no mosyaf+siyo hi oso hopa y+wo'n+ngkohohofoho.

³³ A'amu sekumo wop+ngo selohof+wo'n+ngkohoho osomnohini sekwo wop+ngo ulohof+kuj+manji oso hiso'no An+tu kako peho wop+ngo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njo An+tumne'no mosyaf+siyo'njo hi oso hopa y+wo'n+ngkohohofoho.

³⁴ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no hwangu aku nejap+fitne'ent+fi uy+wo'n+ngkohoho'manji An+tu kako peho wop+ngo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njo An+tumne'no mosyaf+siyo'njo hi oso hopa y+wo'n+ngkohohofoho.

³⁵ O'o, sekwo olo yahino loso fiy+mno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. Hof+kimo wop+ngo ulohopmno. A'amu sekumo yo'mayo so'no jomo sel+kujo'no nakumo aku wonejap+fe sekwo huno nosyaf+sy+kutoho. Sekwo oso yahino somo in+ngkafijo'manji An+tu kako yo'mayo wonyoangkafoso sejap+hwosi sekwo An+tu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umo'nant+feho. Hwap+ngoso An+tu kako a'amu kakine'no isamoyoka mujo'njo so'nji a'amu hon+ngkano ni+hu'no wonyo'njo so'njimo wop+ngo ulohof+wo'n+ngkiso hweho.

³⁶ Sen+ngkwowho An+tu sohwo kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulof+wo'n+ngkiso hopaso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho waselofono.

*Nom'ne a'amu somne'no yano ilof+ne hungkunofoho.
(Mat+yu 7:1-5)*

³⁷ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilof+kuj+ wonyofoho nul+kutoho. Ose ifijo'manji An+tu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho. Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no tohino uy+kutoho. Ose ifijo'manji An+tu huhwo sekwoe yahino somne'no tohino mosejaponehoho. A'amu sekumo wonyo selohopijosofo wonyoso sekwo wae feeopmno. Oso wonyo hiso'no apa'no huno nosyaf+sy+kutoho. Ose ifijo'manji An+tu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemof+hwosi oso hiso'no kako apa'no huno mosyaf+syonehoho.

³⁸ Sekwo yo'mayoso a'amumo uy+kujo'no An+tu huhwo kako sekumo yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo a'amu nom'nemo yo'mayoso

uyikujo'no Anitu kako sekumo yo'mayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohu'mepiwesyahon'ingkuhwosi kipo kipo lohofihwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wo'n'ingkohoho hopaso Anitu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³⁹ Jisas kako pahnnimo hungkuno'nji ulimentisoso ole ulimento, A'amu t'impinyo sohwo kako nom'ne a'amu t'impinyo sohomo hon'ingvano ut'hwamtolaho. Awonoho. Siko huhwa'u pi'nimomo woho'nimofanjiyoho.

⁴⁰ Hwomu sikule syoho iwo'n'ingciso sohwo kako a'amu kakimo lut'hwawo'n'ingciso sohomo uyakolo'montolaho. Awonoho. I oso'no kako syoho yokumpohn'nyo engo ihwosi hwangku kako syoho lut'hwawo pa'nyo umo'nimontonoho.

⁴¹ Kiko jije hnn'ingkwa'wehwoe timomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwon'alokuno. I, jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kiko huno makiyotaho. Kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojo so'no manohonyo'njo sohwo

⁴² kiko jije hnn'ingkwa'wehumo ole peho'ne ulalokuno. N'ingkwahwo jije timomjo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mo. Ose peho'no ulalokuno. Kiko mango'nohino hwosoho. S'imo'mo kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko timo ito'no uhwon'ingkohoji hwangku jije hnn'ingkwa'wehwoe timomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

*Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso unto'nimontonoho.
(Mat'iyu 7:17-20; 12:33-35)*

⁴³ Iyo wop'ingoso ipisayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipisayo wop'ingo minto'nonehoho.

⁴⁴ Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwon'ingkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wop'ingotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjajo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyase somta'ni momjonanehwono.

⁴⁵ Hwe wop'ingo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wop'ingo'njo hweho. Oseso kako yahino wop'ingo'nohini wot'ipema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohini wot'ipema'monte hweho. Yo'mayo huno simeho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni liwo'n'ingkohoho.

*Ango mojo'ne yahino hufa'uyoho.
(Mat'iyu 7:24-27)*

⁴⁶ I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne ntiwo'n'ingkohoho. Sekwo Hwe Engofo ko ntontifeso sekwo nje hungkunomo t'ifi monn'ingkeyo'njo kuyoho.

⁴⁷ A'amu ngkimo n'imanto nje hungkunomo haloho pento t'ifi nn'ingkawo'n'ingciso sohwo kako olo pahnnimo hungkuno loso pa'nyoso woloset'ihwamne'no yohono.

⁴⁸ Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo ango wop'ingo wamolimo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwosa'imo mno kengomo'mo ij'hwosi hwosaho n'ihu'no yokumpohn'nyo wawontimontonoho. Osopo ango yokumpohn'nyo molososo ango huhwo sohwo wonyo mmo'nonehoho. O'o, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohomo mo'jwohafonehoho. Hwap'ingoso kakwo'yohwo sohwo hwosaho yokumpohn'nyo molinyofoho.

⁴⁹ I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'n'ingkuhwosi ngkimo monn'ingkape'njo sohwo kako a'amu ango siki molahinyo pa'nyo

hweho. Kako ango hwasaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'nifo'nohini hwaho tojwaponohini wawontimontonoho. Oso hopo sopo ango molihwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo Jisas wopingo u'mokumentisofoho.

(Matiyu 8:5-13)

¹ Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako ango Koponeyamne'no umentisofoho.

² Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino engo tipemanto poyo mofonepo wope'nimonto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumne'no simeho uyimojo hweho.

³ Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo wopingo umokiyo'no utimayo'ne lihwatimentisofoho.

⁴ Lihwojahoningki hofiko Jisasimo u'mantifi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ulimentohofi, Olo hwe wopingo'nohini lohwo kako honingkano ito'nohino iwo'ningkiso hweho. Oseso kiko kakimo ufo'maho.

⁵ Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwo na'nimne'no hitoho ulofiwo'ningkiso hweho. Kako nakune'no Anituye tajo ango we'eso molimentisofoho.

⁶ Ose ulahoningkofi Jisas hofiko'nji umentohofofoho. Kako ango'njo tifonepo i'mofowahoningki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwo Jisasiyepono lihwatimentisofoho. Hofiko Jisasimo u'mantifi hwe huhwo sohwoe hungkuno motapontifi ulimentohofi, Nje ango ne sopo ni'mayo so'no syoho engo ihnoho. Hwe Engofo, kiko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wopingo hwo'nnye ango'm'maho.

⁷ Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe wopingo hwo'n'maho. I oso'no kiko osopo nohumahoji hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wopingo umo'nimontonoho.

⁸ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofikoe hungkunomo tifi ito'no iningkawo'ningkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'nimo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ulime'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo ulime'no kako wapmmontonoho. U ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulime'no kako syoho uyimontonoho. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohojo'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopingo umo'nimontonoho. Ose ulimentohofofoho.

⁹ Jisas kako oso hungkuno hofiko motapmmentohofoho homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'ningo engo syafihu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'ningo engo kakimo iningkamentohofoho somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ulimento, Ngko oso hwe engo huhwo sohumne'no hungkuno waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Isilael sofe simeho hi'ntnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahoningki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwatimentisofohwa hofiko hofikoe ango pone'no asomo nowentifi uhwonimentohofoso

syoho ulohofiyo sohwo kako wop+ingo nohumentan+ngki uh-won+imentohofofoho.

Ap+wojo ango Nainnta'ango siye hwomu poyo pe'n+mentiso sohomo Jisas kako apa'no songo ul+ka'mentisofoho.

¹¹ S+ikuno fehohnjo memjaofahon+ngki Jisas kako ango Nain sopone'no umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nom'ne hwe moya'mi pi'n+ingo engo hi'nji umentohofofoho.

¹² Oso ango hopo sopenjo kuso engo somo i'mofawent+fi uhwon+imentohofoso a'amu sohwa hof+iko a'amu poyo pe'nnyo sohwo itokwapmmentohofofoho. Poyo pe'nnyo sohwoe kona'wohisi kako oso hwomu huhwo sohumnohini ma'mentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo pe'n+mentisohyo. Oso ango hopo sopenjo hwe moya'mi pi'n+ingo engoso a'musi'nji nopontan+ngkofi Jisas uhwon+imentisofoho.

¹³ Jisas uhwononto a'mu simne'no hitoho engo ulofahon+ngki a'mu simo ul+mento, K+iko humotaho lohotoho.

¹⁴ Ose ulonto mofonepo lohofawento a'amu poyo pe'nnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahon+ngki a'amu itokwapmmentohofoho. Jisas ul+mento, Olo hwomo lohwoosi, ngko wakil+monne'no yohono. Fil+ikaho.

¹⁵ Ose ulahon+ngki oso hwomu huhwo sohwo songo likafonto hungkuno l+mentisofoho. Oseso Jisas kako kona'wohimo uy+mentisofoho.

¹⁶ Ose uhwonont+fi hwe moya'mi hopi'nono iyoho yont+fi hof+iko An+ituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, Hwe Engo lohomo An+itu hungkuno uyahon+ngki najo'ne sohwo nto ifawotoho. An+itu kakoe a'amu ne somo ufo'mayo'ne nto ifawotoho.

¹⁷ Oso Jisas imentiso so'no hwaho Jutiya oso'mo ho'nom+iwento hwaho ango'meemo ho'n+mentisofoho.

*Joun Jisas+imne'no hungkuno luhwat+mentisofoho.
(Mat+yu 11:2-19)*

¹⁸ Yo'mayo hungkuno Jisas+imne'no ho'n+ngkiso so'no Joun+ye inomokomoyo sohwa upa'nont+fi Joun+mo ul+mentohofofoho.

¹⁹ Joun kako upa'nonto kakoe inomokomoyo hufa'u hwa'umo Jisas+yepono hungkuno lihwat+mentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe t+fi wapmmontonoho ho'n+mentiso sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

²⁰ Ose lihwojahon+ngki siko Jisas+mo u'manji ul+mentisiyo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kikimo ole kilahon+ngkohoho. K+iko hwe t+fi wapmmontonoho l+mentohe sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. Joun+ye hungkuno ose ulohon+mentisiyefoho.

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwe moya'mi mnokino kengo kengo'njo somo wop+ingo umokumentisofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhn-namo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. A'amu t+mpi'nyoso apa'no t+mo hon+mentohofofoho.

²² Jisas kako Joun+ye inomokomoyo sohwa'umo ole ul+mento, Siko nuhus+isi yo'mayo nuhwonalokusiyo so'nji yo'mayo upo'nalokusiyo so'ntnne'no Joun+mo ulohonyo. A'amu t+mpi'nyoso t+mo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (*lep+ila*) hof+koe a'apahoso wop+ingo imo'n+ngkohoho. A'amu haloho pi'ku'nnyoso apa'no ito'no upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nnyoso apa'no songo likofalokwofo.

A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingoso upo'nalokwofo.

²³ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno, Anituye hwolikeno, huno ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Siko nuhusisi oso hungkuno hiso Jounimo ulinyo.

²⁴ Ose ulahoningki oso hwe Joun lihwatimentiso sohwa'u nto wahoningki Jisas kako hwe moya'mi somo Jounimne'no hungkuno ulimentisofoho. Ole ulimento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofoto sohonta pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'ningo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

²⁵ Pehohumo uhwonano lontifi umentohofoto. Hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hwapife yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hofiko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'n'ngkohofofoho.

²⁶ I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lontifi, umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'nimno. Oso hwe sekwo uhwonimentohofoto sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahoningki nal'wo'n'ngkohofoto somo yakolo'nnyo hweho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohume'no Anituye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

²⁸ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofiko Jounimo muyakolopitnehofoto. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo Anitumo enjwa'mo humaso sohomo Joun kako osohomo muyakolofonefoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²⁹ Hwe moya'mi pi'ningo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hofiko Jouniye hungkunomo upa'nontifi hnnimentohofi, Anituye yahino nto'nohino somo un'ngkowanano lahon'ngkofi Joun hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁰ I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jouniye mijo kiyomayo so'no nakwolaho limentohofoto so'no hofiko oso honingkano wopingo Anitu utihwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.

³¹ Oso a'amu huhwo sohwanne'no Jisas ole ulimento, Oso a'amu olonhonta humalofo sohwa peho pa'nyo hwasimo waselimonnto. A'amu peho hwalo.

³² Hofiko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofiko angopo humantifi nom'ne mehomi somne'no johohole limofiwon'ngkohofoto pa'nyo hwafoho. Nakwo hmpehmpe yoka simonyo'ne kulimokahon'ngkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosofe lahon'ngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

³³ Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohomo sekwo uhwonontifi limentohofi, Towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo hweho.

³⁴ I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji n'wo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofo. Uhwonimno. Hwe wopayo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Ipisae mijo pomenjiyo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no l'wo'n'ngkohofihwasoho.

³⁵ I oso'no hwe moya'mi hofiko Anitu ye huno engo mawo'n'ngkohofoso hofikoe hon'ngkano wop'ngo somo hofikoe ito'no humayo somo a'amu uhwon'ngkuji ne'njofoho wolantifeho.

A'mu hon'ngkano wonyo'njosi kako Jisasiye sifemo hwone mijo ehuloho'mentisofoho.

³⁶ Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisasi'mo joho ul'imentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyo'ne humohumantisofoho.

³⁷ Oso hopo sopo a'mu hon'ngkano wonyo'njosi humunyoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalofoho upa'nonto kako ahwonte hofiyohwone mijo akino wonyoangkafo'njoso nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho.

³⁸ Kako noswonto Jisasiye hohujo hnta'ni sifepo hwomtame ehumanto humotaho sul'imentisofoho. Kakoe timijoso Jisasiye sifepo lo'n'ngkahon'ngki kako kakoe mijiyo'nji Jisasiye sifemjo yoko'nyoso sosayo us'ipo'mentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisasiye sifemo hinjoho hu'nonto hwone mijo akino wop'ngo'njoso ehuloho'mentisofoho.

³⁹ Oseso oso Falisi Jisasi'mne'no waponi l'imentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisasi'mne'no huno ole syafihu'mento, Olo hwe lohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki nalimojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahinono huno uy'hwonesohilo. Oso a'musi n'hu'no woniyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo Anitu hungkuno uyahon'ngki nalimojo ne hwo'maho.

⁴⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahon'ngki ul'imento, Saimoun, ngko kikine'no hungkuno wakil'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Saimoun ul'imento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Nonhonjo. Ose ulahon'ngki

⁴¹ Jisas ul'imento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uy'imentisofoho. Hwe fihumo kako *faif hantilet* (500) kina uyonto nom'nehumo *fifiti* (50) kina uy'imentisofoho.

⁴² Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no sikoe syohofoho lonto siko'ne n'hu'nahonefoho, ul'imentisofoho. Ose ul'imentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohumne'no simeho umonyo engoso tihwolo.

⁴³ Ose ulahon'ngkahon'ngki Saimoun ul'imento, Ngko huno ole syofisyalokweno. Oso hwe *faif hantilet* (500) kina ma'mentiso sohwo kako hwe sohumne'no simeho umonyoso engo umon'imentisofoho. I oso hwe *fifiti* (50) kina'nohoni ma'mentiso sohwo kako simeho we'e'nohoni uy'imentisofoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Jije huno nehopi kiyohoho.

⁴⁴ Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimounimo ul'imento, Kiko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko jije angomo swapohe sohonta kiko nje sifemo mijo yatiku'nyo'neso montapefoho. I oso'no

olo a'mu losi kako kakoe t̄mijo'nji nje s̄femo n̄iyot̄jwantofoho. Kakoe mijiyo'nji sosayo nis̄peentofoho.

⁴⁵ Ngko noswopahon̄ngko k̄iko ngkimo hinjoho man̄hu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje s̄femo hinjoho ne'nohini n̄ihu'n̄ngkohoho.

⁴⁶ Ngko noswopahon̄ngko k̄iko nje mnokinopo hwone mijo mehantohofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje s̄femo hwone mijo akino wop̄ngon̄joso ehontohokwoho.

⁴⁷ Oso'no Saimoun̄kimo, ngko ole wakil̄monne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntohofantokuso so'no k̄iko huno ole wakiyono. Kakoe hon̄ngkano wonyo pi'n̄ngon̄go engo'n̄jo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no s̄meho m̄kun̄mposo engo umo'n̄alofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohn̄'nyo so'n̄ji hon̄ngkano wop̄ngon̄go iwo'n̄ngkiso sohumo An̄itu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako An̄itumo s̄meho we'ene uȳmontonoho.

⁴⁸ Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ul̄mento, Ngko j̄je wonyoso wae nto yakumofohono.

⁴⁹ Ose ulahon̄ngki oso a'amū kako'n̄ji humohumantohofoso hof̄iko hof̄ikoe hungkuno ole hnn̄i'mentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaof̄wo'n̄ngkiso lohwo sohwo t̄hwolo. Ose hnn̄imentohofofoho.

⁵⁰ Jisas kako a'mu simo ul̄mento, K̄iko ngkimo s̄meho hi'ntnnono n̄tapohino so'no k̄iko An̄ituye a'amū ne imo'n̄ngkohino. Oseso k̄iko s̄meho wop̄ngon̄ji fosyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas̄imo in̄ngkamentohofō so'ne hungkunofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amū homo somo An̄itu a'amū kakimo enjwa'mo humawo'n̄ngkohofō somo hofiyo umokosyohumawo'n̄ngkiso so'no l̄iku'mo'mentisofoho. Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono s̄ife mta'ni hufa'u sohwa kako'n̄ji hano umentohofofoho.

² I, hwoya'mi fifa hof̄iko t̄fi in̄ngkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhnnamo'n̄nyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'n̄jo sofamo wop̄ngon̄go umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihne'no Maliya Mak̄itola n̄ta'angiyoho l̄imentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhnnamo'n̄nyo simo Jisas kako wae yao'mentisofoho.

³ Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Helout̄iye angomo mokosyohumayo syoho'n̄jo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne moya'mi pi'n̄ngon̄go sofanji hof̄iko Jisas̄imo t̄fi in̄ngkamentohofofoho. Oso moya'mi hofō sofa hof̄iko Jisasi'n̄ji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lont̄fi hof̄ikoe hamniyoho yo'mayoso uȳmentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokaofō so'ne pahnn̄imo hungkunofoho.

(Mat̄iyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Hwe moya'mi pi'n̄ngon̄go engo Jisasi'n̄ji nohumant̄fi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hof̄iko'n̄ji uhu'mokahon̄ngkofi Jisas olo pahnn̄imo hungkuno ul̄mento,

⁵ Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokaom̄entisofoho. Fisosomokofahon̄ngki ufongoyo neso fehohnjoso hon̄ngkanopo

pɪwahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopontɪfi hwotoho hmmentohofofoho. Fehohnjoso yɪhufo sohwa nɪmentohofofoho.

⁶ Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo pɪwahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.

⁷ Ufongoyo fehohnjoso nantɪpe yongo'njopo pɪwahu'mentisofoho. Nantɪpe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nantɪpe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho.

⁸ Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo pɪwahu'mentisoso nofokafonto ipisayo ne pi'nɪngo engo into'nɪmentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'nɪngo engo imo'nɪmentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ulɪmento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulɪmentisofoho.

Jisas kako pahnnɪmo hungkuno peho'ne ulɪmentisoto. Hwapɪngoso olenoho.

(Matɪyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisasiye inomokomoyo sohwa oso pahnnɪmo hungkuno homo somne'no hwapɪngo so'no Jisasi mo ulohonɪmentohofofoho.

¹⁰ Jisas ulɪmento, Anɪtu kako a'amumo mokosyohumayo yahino somne'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setɪhwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofɪko pahnnɪmo hungkuno'nohini upa'nɪwo'nɪngkofofoho. Oseso hofɪko yo'mayo somo tɪmo ko uhwonantɪfeso yofe mɪhwofe'njofoho. Hofɪko yo'mayo somo haloho ko upa'nontɪfeso hofɪko hwapɪngo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnnɪmo hungkuno hwapɪngofoho.

(Matɪyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ose ulonto Jisas ole ulɪmento, Oso pahnnɪmo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anɪtuye hungkunofoho.

¹² Oso ufongoyo honɪngkanopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anɪtuye hungkuno upo'nɪngkahonɪngkofi tɪfi Seten hwe wonyo sohwo hofɪkoe sɪmehomjo hungkuno somo wae yaofɪwo'nɪngkiso hweho. Seten kako huno ole syofɪsyalofoho. A'amu Anɪtuye hungkuno sɪmehomo mnawe'manji hofɪko kakimo sɪmeho hi'ntnnono uyɪkujo'no Anɪtu hofɪkimo asomo utɪmanoho. Ose syafɪsyonto wae yaofɪwo'nɪngkisofoho.

¹³ Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofɪko Anɪtuye hungkuno upa'nontɪfi sɪmeho mo'mo meho'nasyontɪfi sɪmonyo iwo'nɪngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofɪko Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono we'enehwo uyontɪfi yo'mayo tango u'mante so'no hofɪko iyoho unɪngkahonɪngki hofɪkoe sɪmeho hi'ntnnono uyo we'eso ho'naofɪwo'nɪngkohofofoho.

¹⁴ Oso ufongoe nantɪpe yongo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofɪko Anɪtuye hungkuno upa'nontɪfi Anɪtumo ko inɪngkowahonɪngkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofɪko hamniyoho so'no huno pi'nɪngo engo syafɪsyontɪfi hofɪko hofɪkoe a'apahomnohini syafɪsyahonɪngkofi oso yo'mayo hiso hofɪkoe sɪmeho umo'nyo kingkulofɪwo'nɪngkisofoho. Oso'no hofɪkoe ipisayoso mojo miyonefoho. Hofɪko nom'ne a'amu somo Anɪtuye honɪngkano tɪpemayo'ne mufo'mapitnnefoho.

¹⁵ I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofɪko Anɪtuye hungkuno upa'nontɪfi sɪmeho mo'mo

meho'nasyontifi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe humayoso ito'nohinofoho. Hofiko nom'ne a'amumo Anituye hungkunomo in'ingkaftnne'entifi lutihwawo'n'ingkohofofoho.

*Sikiloho nomongkuj+kuji hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ A'amu sikiloho'njoso hofiko nomongkuj+kuji ahwonte'mo wokipitofosyantihm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantihm'maho. Awonoho. Hofiko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swap+fijo somo oso pomponahoso hofikimo walohumontonoho.

¹⁷ Oso pahnnimo hungkunoso olene'no lonetihwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo simeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantifeho.

¹⁸ Sekwo Anitumo in'ingkawentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo sokumo, Anitu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anitumo simeho we'e uyo sohwo, Ngko Anituye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso simeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

*Jisasiye kona'wohi'nji kon'ingkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mat'iyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon'ingkwa'wehwosanji kakiye pono pmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'n'ingo engo Jisasi'njopo uhu'mokumentohofoho so'no hofiko Jisas pone neso m'mofapifitnehofoho.

²⁰ Oseso hwe fihwo Jisasi'mo ulimento, Hnna'wohi'nji hnn'ingkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofontifi kikimo woku'mano lontifi humohumantohofofoho.

²¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkunomo haloho pentifi in'ingkawo'n'ingkohofoso hofiko nje na'uja nje n'ingkwahwosafoho.

*Jisas kako ifofo engo sohomo moi'wo hmno'nyo ulimentisofoho.
(Mat'iyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Sikuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko yofayokinomo kotasantifi Jisas ulimento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahon'ngki n'ihu'nahone yofayokino hano imentisofoho.

²³ Nowekontan'ngkofi Jisas kako saho fosyawo'mentisofoho. Nofosyowentan'ngki ifofo engo nto yahon'ngki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahon'ngki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho.

²⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko Jisasi'mo komo'no ulikafontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'nenepi nakwoe yofe moi'wo umo'nontane'no yalokuhwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon'ngki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'n'ingkahon'ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo n'ihu'nahone lofawo'mentisofoho.

²⁵ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Sekwoe simeho hi'ntnnohinoso ntimo weho. Ose ulahon'ngki hofiko yomo yontifi iyoho yontifi ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolohaloho'nohini isolotihwoe huhwolo.

Hwe sisi'masoho'njo sohumta'ni Jisas kako towahuno wonyo wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Hofiko hwaho Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentifi hwaho Ngkekesa sopo ki'mofamentohofofoho.

²⁷⁻²⁹ Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahon+ngki oso ango sponjo hwe fihwo u'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohumo towahuno wonyo sohwa kakimo ehuhnama'nnyo hweho. Sikuno pi'ningo engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'o, kako a'amufe pijafo sokimomo ho'nasiyo sopo humemmojo hweho. Sikuno pi'ningo engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo sohumo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ngkohofohofohonta a'amu ango ponjoso aho kesyohumantifi ahwomo nano so'nji kakoe sife ahomo ko kilofontife sohwo kako ahwomo nano hiso mt+hupewo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo homo somo hwaho a'amu ane sopone'no ipemotawowo'n+ngkohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasimo uhwononto johohomo lamofonto Jisasiye sife ki'nyo'mo piwasyonto mango engo ulimento, Jisas kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wontohomonne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakilmonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulimentiso hwap+ngoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohumo ulimento, Kiko olo hwe lohomo uliko'maho.

³⁰ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Jije yofe pi'hwo'nyo hwosilo. Ose ulahon+ngki ulimento, Nje yofeso *Ami* hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sisihwayo pa'ningo, pi'ningo engofoho.) Hwap+ngoso towahuno wonyo pi'n+ngoso oso hwe huhwo sohumo ehuhnama'nnyofoho.

³¹ Towahuno huhwo sohwo hofiko Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko tohino mayo so'no tikano somne'no nolonehwajohotoho.

³² Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'ningo engoso hofiko mno ijontan+ngkofo somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko timonohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe pone'no wohwontane'no yihwono. Ose ulahon+ngkofi Jisas hofikimo timo honohwatimentisofoho.

³³ Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofofoho. Ehuhnaofahon+ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijomo nihu'nahono mihulo'mentisofoho.

³⁴ Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontifi hano kunto kunto'no wentifi hwe moya'mi ango engo sponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon+ngkofi ho'n+mimentisofoho.

³⁵ Oso hungkuno hiso ho'n+ngkahon+ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofofoho. Hofiko Jisasi'nji i'mofapontifi uhwonimentohofoso oso hwe towahuno wonyo ulikoma'mentohofohofohwako he yofonto kako huno wop+ngonjo imononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo nohumentan+ngki uhwonimentohofofoho. Ose uhwonontifi iyoho imentohofofoho.

³⁶⁻³⁹ Oso a'amu tiffinjo i'mofapmmentohofohofosomo a'amu hofiko Jisas oso hwe towahuno wonyo uliko'ma'mentohofohofosohumo wop+ngoumokumentiso somo uhwonimentohofohofosono mpoyo lut+hwamentohofohofoho. Ose upa'nontifi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem

mta'angoso hofi'ko Jisasimo ulimentohofi, Kiko nakumo noneliko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose ulimentohofi hwapingoso ole'nefoho. Hofi'ko iyoho mikunimposo uningkahoningki ulimentohofofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahoningki oso hwe towahuno wonyoso uliko'ma'mentohofi sohwo kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Ngko kiko'nji wowahontne'no yohono. Ose ko ulahoningki Jisas ulimento, Kiko jije angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no jije a'amu somo filutihwaho. Ose lhwajonto Jisas kako nihu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe angopone'no asomo nowento hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutihwamentisofoho.

*Mu poyo pe'nnyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho.
(Matiyu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohumantohofoso Jisasimo uhwonontifi simonyo imentohofofoho.

⁴¹⁻⁴² Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasimo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anituye tajo angowe'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'nnyosi kako poyo wope'nimonto mofone sopo kaningkwowho Jisasimo u'manto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko nje angopone'no wowaho. Ose ulimentisofoho.

⁴³ Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontaningki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wopingo umokone sohwo mohumunyoponoho. Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo sohwo nto umojiyoho.

⁴⁴ Oso a'mu hisi kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokahoningki a'musi kakoe honiyoso sosayo komo'no sa'nimentisofoho.

⁴⁵ Oso hohosohonta Jisas ulimento, Ngkimo aho tihwo nipm'mokantofoho. Ose ulahoningki hofi'ko anga'no anga'no ulimentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontaningkofi Pita Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'ningo engo kikimo ifehu'mokokumantifi kakupm'mokohofoho.

⁴⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho.

⁴⁷ Ose ulahoningki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafisyonto yomo yomo yonto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe timopo kako Jisasimo aho kisumentiso hwapingo so'no lutihwanto ole ulimento, Nje mnokinoso nihu'no komo'no moi'wo imo'n'ngkohoho.

⁴⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Nje mupe, kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kiko wopingo imo'n'ngkino. Kiko simeho wopingo'njo siki uhuji fohumantono.

⁴⁹ Ose ulontaningki hwe fihwo Jailosiyeye angopo nta'ni noponto Jailosimo u'manto ulimento, Jije mu poyo nto pe'n'ngkohoho. Oseso kiko olo

hwe engo lohumo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas kako upa'nonto Jailos+imo ul+imento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntahopohojo'no jije mu wop+ingo umo'n+imontonoho.

⁵¹ Ose ulonto Jisas kako Jailos+ye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jem+s oso hwanji kan+ngkwowho'ya'u'njimo ut+manto hof+iko'nohini angomo humentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole ul+imento, Sekwo noswap+ikutoho.

⁵² Ose ulahon+ngki hwe moya'mi pi'n+ingo engoso hof+iko mu hisine'no humotaho lopemo'nowentan+ngkofi Jisas ul+imento, Sekwo humotaho likutoho. Kako poyo'maho. Saho fosyaweho.

⁵³ Ose ulahon+ngki a'amu hiso hof+iko mu poyo nto pe'n+imentiso so'no huno uyahon+ngki hof+iko Jisas+imne'no sitofo ulont+ifi t+kafo uj+imentohofofoho.

⁵⁴ I oso'no Jisas kako mu poyo pe'n+imentiso siye aho manto mango mohm'no ole ul+imento, Mupe, kiko fil+ikaho.

⁵⁵ Ose ulahon+ngki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahon+ngki mu sopi lika'mentisofoho. Nolikofahon+ngki Jisas kan+ngkwowho'ya'umo ul+imento, Wosopayo uyinyo.

⁵⁶ Ose ulahon+ngki kan+ngkwowho'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kan+ngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ul+imento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ul+imentisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe syoho somo iyo'ne uhwat+imentisofoho.

(Mat+iyu 10:5-13; Mak 6:7-13)

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo lut+manto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo wae yaof+ikuji wop+ingo umokiyo'ne kakoe yokumpohn'nyo uy+imentisofoho.

² Jisas hof+kimo ul+imento, Sekwo ango'meemne humpekuji An+tu kako a'amu somo umokosyohumamonto yalokunjo so'no lut+hwa+f+ikuji a'amu mnokino'njo somo wop+ingo umokumno.

³ Ose ulonto ul+imento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno, ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofo nom'neso nomotawekutoho. O'o, hano'nohino fiy+kuno.

⁴ Sekwo nom'ne angopo i'mofahokuji a'amu fihwo sekumo kakoe angomne'no set+maso sohwoe angomnohini fosyawent+fijo sohwasi oso ango hopo sopo nuliko'maf+ikuji ango nom'nepono nje hungkuno lut+hwayo'ne fi+hwani+mno.

⁵ Ango fipo i'mofafijos a'amu moset+maso'njo mikuj+imanji oso ango hopo sopo nuliko'maf+ikuji hopo soponjo hwaho semongki'nososo hof+iko nosehontohumentan+ngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon+ngkuji hof+iko hof+koe yahino somne'no huno ole wosyaf+hup+fe. U, nakwo wonyo yi+hwono. Ose syaf+sy+ikuji iyoho unono.

⁶ Ose ulonto hof+kimo uhwojahon+ngki hof+iko ango'meemne'no humpo'mentohofofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo An+tuye hungkuno

wopɪngoso lɪku'mofontɪfi a'amu mnokino'njo somo wopɪngo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasɪmne'no hungkuno upa'nɪmentisofoho.

(Matɪyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Hwe yofe engo'njo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutɪyoho. Oso huhwo sohwo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno pi'nɪngo syafɪhu'mentisofoho. Hwapɪngoso a'amu fehohnjoso Jisasɪmne'no ole ulɪmentohofi, Joun poyo pe'nɪmentiso sohwo kako pi'nɪmo mta'ni apa'no songo nto lɪkakwoho.

⁸ Nom'ne a'amuso ole ulɪmentohofi, Ilaija sohomo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki kako neyakwosamo hohonta lutɪhwamojo sohwo kako poyo pe'nɪmentiso sohwo apa'no nto lɪkakwoho. Nom'ne a'amuso ole ulɪmentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohomo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki lutɪhwamojo sohwo nto lɪkakwoho.

⁹ Helout oso hungkuno upa'nonto kako syafɪhu'mento, Nje a'amu lɪhwatɪmentoheso hofɪko Jounɪye tɪ'wangomo mɪngo ntotɪlɪjwamokwofɪhweho. Oseso olo hwe lohwo Jounɪ'manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'nɪngkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'nɪmaleso tɪhwolo. Ose syafɪsyonto kako Jisasɪmo uhwonɪmonto imentisofoho.

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) sohwo wopayo uyɪmentisofoho.

(Matɪyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

¹⁰ Jisas kakoe inomokomoyo (*apouseɪ*) uhwatɪmentiso sohwa asomo nopontɪfi hofɪko yo'mayo imentohofɪ so'no Jisasɪmo ulɪmentohofofoho. Nto ulahonɪngkofi Jisas kako hofɪko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwatɪ'mofontɪfi hofɪko'nohino ango Mpetɪsaita ne'no umentohofofoho.

¹¹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahonɪngki hofɪko umentohofɪ somo inɪngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moya'mi hiso kakimo nto inɪngkowahonɪngkofi uhwononto ulɪmento, Sekwo oyonɪmno. Jisas kako Anɪtu hwe moya'mi somo wopɪngo umokosyohumamonto iwo'nɪngkiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wopɪngo umokumentisofoho.

¹² Oso'no sɪkuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɪfe mta'ni hufa'uyo sohwa Jisasɪmo u'mantɪfi ulɪmentohofi, Kɪko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no lɪhwajohojo'no hofɪko osopo fosyawekuji wosopayo wotɪpemapɪfe. Olo humalohwone lopo a'amu ango yo'mayosoneponoho.

¹³ Ose ko ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyɪmno. Ose ulahonɪngki hofɪko ulɪmentohofi, Nakwo wosopayo pi'nɪngo'njo hwonanɪ'maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inanɪku hufa'uyo so'ntnnohino mokosyohumalohwono. I kɪko ole losyofɪsyalokuno. Sekwo nowekuji ho'yangone ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyofɪsyalokuno. Ose ulɪmentohofofoho.

¹⁴ Oso a'amu hiso *faif tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwo ulɪmento, Sekwo hofɪkimo ulɪmno. A'amu *fifɪti* (50), *fifɪti* (50) mɪhu'mokinɪngkuji wohumafe.

¹⁵ Ose ulahonɪngki inomokomoyo sohwa hofɪko Jisas ulɪmentiso hopa mɪhu'mohu'mɪngo yɪhu'matɪ'mentohofofoho.

¹⁶ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inanɪku hufa'uyo so'nji nomanto kako ahwomomo tɪmo uhwontohumanto Anɪtumo

isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujolo hofonto kakoe inomokomoyo sohwo a'amu somo yano ulofiyone hu'muyimentisofoho.

¹⁷ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnningkahonngki hofiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

*Pita Jisasimne'no Kilaisiyoho ose lijwao'mentisofoho.
(Matiyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Sikuno fihumo Jisas kako'nohino kaningkwohumo jomo ulontanngki kakoe inomokomoyo sohwo mofonepo humohumantohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulohonmento, A'amu ngkine'no pehofo mjolimwalokwofo.

¹⁹ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoikeneno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatikeneno. I nom'nihwa a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki luthwantope'nimentiso sohwo apa'no songo lika'maso hwolikeneno. Kikine'no ose mjolimwalokwofo.

²⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo sohwaso, ngkine'no pehofo ntivo'nngkohofihwasilo. Ose ulahonngki Pita ulimento, Kiko sohwaso Anituye Kilaisikiyoho. Anitu nakwoe hwaho lopone'no kuhwotimentiso hwosoho.

Jisas kako poyo pe'ningkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Pita ose ulahonngki Jisas kako inomokomoyo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, Sekwo oso hiso'no nom'nemo lujimofikutoho.

²² Ose ulonto ole ulimento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe honingkanohungkuno luthwawo'nngkohoho sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikuji hohujo ikinjanimofikuji nofonjanihufitnefoho. I oso'no sikuno hufa'usihune memjaofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

²³ Ose ulonto hwe moya'mi hopi'nono Jisasimo iningkamentohoho somo ole ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonningkopano lifijomanji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'nivo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo sikuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmno.

²⁴ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopiwahumontonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasoyososo hwangku kakoe humayoso wotipemamontonoho.

²⁵ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikonomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanimofoso sohwo ngko oso huhwo sohume'no tifi no'mo hohujo ikinjinimo'mnefoho. Ou, oshonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohino sohwofe yokumpohn'nyo'nji nje yofe

engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

²⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanngkuji Anitu a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho simano nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

²⁸ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjao-fahonngki Jisas kako Pitaja Jounja Jemisijamo utimanto kako Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopone'no kotasimentohofofoho.

²⁹ Kako Mpohumo jomo ulontanngki kakoe simo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofo sawemoso nihu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'nimentisofoho.

³⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'nimentisiye sohwa'u kako'njopo imofaponji hungkuno hnnimentohofoso Mouses'nji Ilaija'njoho.

³¹ Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jelusalem sopo yo'mayo Anitu kako Jisas yone'ento uyohotimento somo ne imo'nyo'ne poyo umo'nimontonoho, hnnimentohofofoho.

³² Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohofoho sohwa nolikafontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwonimentohofofoho.

³³ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisasimo uhwoti'mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'ningo syofisikaofonto Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehonngkuhwoneso wopingofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u sihune womolantane'no yihwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mouses'imnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahonngki ulimentisofoho.

³⁴ Pita ose ulontanngki himo hwahonepo kepjiyofasyonto hofikimo ifeehu'mokosyahonngki inomokomoyo sohwa hofiko iyoho imentohofofoho.

³⁵ Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'nimento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwsopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nimno.

³⁶ Oso mampaho hiso moi'wo ho'nikwato lohofahonngki inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Jisas kako'nohini lohofontanngki uhwonimentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwonimentohofoho sohonta hofiko nom'ne sohwo hungkuno mulimentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nyo fihumo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Mo'nngkanta hofiko hwofiki'nyo we'e sopo uliko'mantifi nowentifi hwe moya'mi pi'ningo engo honngkanopo Jisasimo uswo'nimentohofofoho.

³⁸ Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'ningo engo somta'ni Jisasimo johu ulimento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakilimonne'no yohono. Kiko nje hwomu lohomo timo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho.

³⁹ Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohomo u'manto aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahan+ngki hwomu sohwo kako johohomohm'no liwo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohomo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahon+ngki hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sapiwo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe a'apahoso kangotnnyo imo'n+mojofoho.

⁴⁰ Oseso ngko jije inomokomoyo sohwa hofiko towahuno wonyo hiso wae ween+mofife lonji humotaho ko loheso hofiko hopo'maho.

⁴¹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwo hon+ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjan+mo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo n+mayoso sikuno alale womemjan+mo'montolikeno. Jije hwomuso ngko'njo lopone'no motape.

⁴² Nomotowentan+ngki towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo sohomo hwahopo kelopmmokwajonto mohm'no hnnojwao'mentisofoho. Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohomo yoka ulonto wae y+mofonto hwomu sohomo wop+ngo umokumentisofoho. Wop+ngo umokonto kan+ngkwohumo uy+mentisofoho.

⁴³ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko An+tuye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwonont+fi hi ulikofahon+ngki hofiko yomo imentohofofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwo kako poyo imo'none so'no apa'no ul+mentisofoho.

(Mat+yu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hofiko Jisas kako imentiso so'no huno pi'n+ngo engo syofisyontan+ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento,

⁴⁴ Sekwo olo hungkuno loso seli'me'no haloho ito'no upa'n+mno. Sekwo in+ngo mofikutoho. Hwangku we'enehi ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo nje mango sohwoe aho somo hofiko ngkimo woho'non+syantifeho.

⁴⁵ Ose ulahon+ngki hofiko oso hungkuno ul+mentiso so'no huno mummentisofoho. Hwap+ngoso oso hungkuno hiso hofikine'no hiyaso wo'nnyo so'no hofiko huno mosyafisiyo'njo yontifi hofiko hwap+ngo ne so'no Jisas+mo ujoso'no iyoho un+mentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso t+hwolo.

(Mat+yu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Inomokomoyo sohwa hofiko nakwoe hwe yofe engo'njo simo'mo yakoloso, t+hwolikeno sohnohojikamo'nontifi ikujoho wofongki'nantifi imentohofofoho.

⁴⁷ Jisas kako hofikoe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahon+ngki kako mehomi we'eso ut+manto, momemokosyohumamentisofoho.

⁴⁸ Oseso inomokomoyo sohwo ul+mento, A'amu fihwo kako olo mehomi lohomo nje yofe ho'non+moyo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho. A'amu ngkimo nifo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo nihwat+mentiso sohwo huhomo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe engo somne'no huno mosyafisiyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini sohwo kako An+tuye timopo hwe engo ne simo'mjo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jisasiye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasi mo ulim ento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonim alohwoneso hwe fihwo kako jije yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontaningki uhwonim alohwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokin ingkwaloku yihwono i oso'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofohotoho.

⁵⁰ Ose ulahoningki Jisas ulim ento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honingkanomo nopijumofikutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofikoe angopo wahoningki hofiko Jisasi mo mutimam mentohofoho.

⁵¹ Jisasi mo Anitu ahwomomne asomo utimayo sikuno mofonepo imo'n ingkahoningki Jisas kako Jelusalemne'no we-ene'neso huno yokumpohn'nyo syofisyomanto Jelusalemne'no wawomo lonto hano simentisofoho.

⁵² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalemne'no nowentaningkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe ango fipone'no Jisas kakine'no ango ito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lihwatimentisofoho.

⁵³ I oso'no oso ango hopo sponjo a'amuso hofiko Jisasi mo hofikoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontifi mutimmaso'njo imentohofoho. Hwapingoso kako Jelusalemne hweho lontifi mutimam mentohofoho. Hofiko Anitumne'no hwomtame ulohofo yahinoso Jelusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho.

⁵⁴ Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulimentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no johu lutimehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wopingotaho.

⁵⁵⁻⁵⁶ Ose ulahoningki Jisas kako sikimo yoka ulim ento, Siko sikoe simemo mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyo'ne pmmentohe hwoni'maho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulahoningki hofiko nom'ne ango pone'no womentohofoho.

A'amu Jisasi mo tifi iningkayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ Hofiko honingkanopo noloho'nowentaningkofi hwe fihwo Jisasi mo ulim ento, Kiko ango ntimno usoso ngko tifi wokin ingkamonnho.

⁵⁸ Ose ulahoningki Jisas ulim ento, Sikisiwojo sohwa hofiko hofikoe sokimoso hi'njo hwafoho. Yihufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosyawe'neso ane hwo'nyoho.

⁵⁹ Ose ulonto kako nom'ne hwe sohomo ulim ento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ko ulahoningki hwe sohwo kako ulim ento, Kiko ngkimo

* **9:53:** A'amu Someliyaso Hwofiki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'n ingkohofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofiko Jelusalem uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'n ingkohofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) A'amu Someliyaso hofiko huno ole, A'amu Jutaso hofikoe yahino wopingo miningkawo'n ingkiyohoho. Oso'no hofiko Jisasi mo mufo'maso'njo imentohofoho.

tifi nn'ngkape ntohino so'no ngko kikimo wokin'ngkapmmonnoho. I oso'no s'imo'mo ngko nje mpohumo kaki'no pi'n'imo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wop'ngotaho.

⁶⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu ngkimo tifi monn'ngkap'fijoso hof'iko ujopijisyahufe. Hof'ikoe syohofoho. I k'iko sohwo si ngkimo nn'ngkapohoji An'itu a'amumo wop'ngo umokosyohumamonto yalokunjo so'no k'iko a'amu somo An'itu kakoe hungkunoso fil'ij'mofo. Ose ul'imentisofoho.

⁶¹ Hwe nom'nihwo Jisas'imo ul'imento, Hwe Engofo, ngko kikimo tifi wokin'ngkamonnnoho. I oso'no ngko s'imo'mo nje a'amumo aho n'ihu'no upeemeso wop'ngotaho.

⁶² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu ngkimo tifi ko nn'ngkap'hwosi kako tifi no'mo yo'mayo ul'iko'maso so'no ikint'mant'imo mj'm'iwe'njo sohwo kako An'itu a'amumo mokosyohumayo so'pono syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ul'imentisofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohwo angomeemo kakoe hungkuno luthwayo'ne lihwat'imentisofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu *sefenti-tu* (72) sohwo kakoe syoho somne'no uhwo'sop'mentisofoho. Kako a'amufe angoho'mo hohomeemo tifi ngko nu'ma'mne'ento angoho'mo hohomne'no hwe hufa'u hufa'u lihwat'imentisofoho.

² S'imo'mo hungkuno ole ul'imento, Pahnn'imo hungkuno wasel'monne'no yohono. Wopayo syoho so'ponjo pi'n'ngo engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohumo jomo ul'ikujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lihwajiyo'ne jomo ul'mno.

³ Sekwo upa'n'mno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikis'wojo sohwafe angomne'no wokasemo'mji yalokweno. Hof'iko sekumo wonyo woselohofantife'no yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohwhanne'no huno ose ko nyahon'ngki losehwojalokweno. Oso'no mpan'mno.

⁴ Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yango memokomayo'ne so'nji s'ifikwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'n'ngkutoho. Sekwo hon'ngkanomo wekuji uhwon'fijoso hwe fihwo hon'ngkanopo nohumentan'ngkuhwosi uhwon'ngkuji n'jwokohumaf'ikutoho. O'o, sekwo kakimo yakolo'nohini ulohofefoho.

⁵ Sekwo a'amufe angosopo i'mofahokuji ole ul'mno. An'itu kako sekumo wop'ngo waselohomonto iwo'n'ngkiso so'no sekwo s'imeho wop'ngo'nji fisyohumamno. Ose ul'mno.

⁶ Hwe fihwo kako yahino wop'ngo iwo'n'ngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso kako sekumo wop'ngo selohofihwoso'no An'itu oso a'amu huhwo sohomo wop'ngo uloho'montonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'n'ngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso sekwo An'itu wop'ngo uloho'monto iwo'n'ngkiso so'no s'imeho wop'ngo'njo fisyohumamno, ul'ifijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho selihwosi mosefo'maso'njo ihwoso'no sekwo nom'ne angopo ne'no s'imeho wop'ngo'njo hwasi fohumpopmno. An'itu kako sekumo wop'ngo sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohomo mufo'manehoho.

⁷ A'amu fihwo kakoe angommne'no setimahwoso'no sekwo oso ango homo somnohini humafikuji yo'mayo wosopayo'nji mijo'nji sejapikujo'no sekwo hmnmno. Hwapingoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo ango anga'nohino somo foyawekuji nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso ango anga'nohino somta'ni nje hungkuno filiku'mopmno.

⁸ Sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amu hofiko sekumo setimafikuji yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no likuji yano selofifjoso sekwo umapmno.

⁹ Sekwo oso ango hopo soponjo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokukuji hofikimo ole ulimno, Anitu sekumo wopingo semokosyohumayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho.

¹⁰ I oso'no sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amuso sekumo mosetimaso'njo miyikuji sekwo oso ango hopo soponjo honingkano sopo lohofikuji ole ulimno,

¹¹ Sekwoe ango loponjo hwaho hintalinyo namongki'nngkisoso sekwo sekwoe yahino somne'no huno syafisiyo'no nakwo hintalinyo hiso wae yasyihwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Anitu kako sekumo wopingo wosemokosyohumamonto ko yahonngki oso'no sekwo hohujo ikinjaofiwon'ngkohoho kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho likuji Anitu semokosyohumayo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Nto i'mofapohoho.

¹² Ose ulonto ole ulimento, Nje a'amu sohwasu ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutomjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu Anituye hungkunomo simeho miwolo'mokiyo somne'no sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno, Jisas kako ose ulimentisofoho.

(Matiyu 11:20-24)

¹³ U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaitajo sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngki yohofoso esetihwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko uhwonontifijontentesi hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hulngkwajingo a'apahopo loho'nngkuji hofikoe honingkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wopingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho.

¹⁴ Anitu kako a'amufe honingkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

¹⁵ I oso sikuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu humawo'nngkohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'nngkohoho soku sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwasu ulimento, A'amu sekwoe hungkuno haloho'no sepewo'nngkiso sohwo nje hungkuno homo haloho'no nipewo'nngkisofoho. A'amu

sekumo hohujo ikinjasemofiwo'n'ingciso sohwo ngko huhwo'n'mo hohujo ikinjan+mofiwo'n'ingciso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjan+mofiwo'n'ingciso sohwo kako Anitu nihwatimentiso sohwo huhumo hohujo ikinj+mofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwo uhwatimentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa asomo i'mofapmmentohofoho.

¹⁷ Hwangku no'mo a'amu *sefenti-tu* (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa hofiko asomo i'm'wentifi simonyo imentohofoho. Simonyo yontifi Jisas'mo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahunu wonyo somo jije yofe ul'malohwone so'no hofiko jije yofe somne'no enjwa'mo paswontifi hiyaso humpo'malofofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'm'ingo hopa yonto p'wesyahon'ngki uhwon'mentohefoho.

¹⁹ Sekwo upa'n'mno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmmentohoe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nant'hwoyo so'njimo sekwo hwotoho f'fijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Seten'ye yokumpohn'nyo somo uyakolofone yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho.

²⁰ I oseso sekwo olo so'no simonyo ikuji huno ole syaf'sy'kutoho. Towahunu wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofa. Oso'no sekwo simonyo ikutoho. O'o, Anitu sekwoe yofe ahwomomo mti'mokasehumentiso so'no simonyo fiy'mno. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no simonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulimentisofoho.

(Mat'yu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Oso hohosohonta Anituye Towahunu Wop'ingo sohwo Jisasiye simeho wop'ingo umokahon'ngki Jisas kako simonyo yonto Mpohumo ulimento, U, Mpohwoe, k'iko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ingo hwasoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso k'iko a'amu hwahoponjo huno engo t'ipema'mentohofa somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwohwo'ya'umo uy'wo'n'ngkohofa hopa kijopontan'ngkofi k'iko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, k'iko ose imo'none'enji imentohinosa olohopeho.

²² Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinosa nje ahomo ho'nan'humentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwap'ingo sopone'no huno inyoso t'hwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap'ingo sopone'no huno inyoso t'hwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo woset'hwamo ul'wo'n'ngkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnohini huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²³ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyo sohwantnohini humantifi Jisas hofikimnohini ulimento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwon'wo'n'ngkohofa somo uhwon'ngkuji simonyo uy'ife.

²⁴ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'n'ngo sohwanji hofiko yo'mayo sekwo uhwon'alokwofo somo uhwonano lontifi ko imentohofosa muhwon'mmentohofoho. Yo'mayo sekwo upo'n'alokwofo loso hofiko

upo'nano lontifi ko imentohofoso hofiko mupa'nimmentohofofoho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'mentisofoho.

²⁵ A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo kako Jisasimo yamofu uloho'mo lonto nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Mousesiye hon'ngkano hungkuno nejammentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simaho uyohoji jije simaho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simaho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simaho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simaho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu kiko'njopo mofonepo humawo'n'ngkohofu somo kiko kikine'no kumo'n'wo'n'ngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.

²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hopi lohino. Kiko oso hungkuno nto'nohino losomo in'ngkafijo'manji kiko songo ne'no humayo'neso watipihwon'monnoho. Noho fitipemaho.

²⁹ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wopingo umokin'monto yonto ole ulimento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'n'ngkohofu somo ngko hofikine'no nimo'nyoso pipilo.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas pahnnimo hungkuno ole ulimento,

Hwe fihwo kako ango Jerusalem uliko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa hon'ngkanopo uhwon'ma'nontifi hofiko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memantifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofontifi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon'ngkanopo nohumanto kako we'nenepi poyo wape'n'monto imentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon'ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohwo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³² Nto uyokolofahon'ngki hwe nom'ne Lifaiye temtifofo mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako hwe huhwo sohwo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³³ I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon'ngkano homo somo nowento uhwon'mentisoso hwe huhwo sohwo nohumentan'ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.

³⁴ Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofu sohomo ulikafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohomo noho'nomanto kakoe yahupo mihumajonto ango fosyawe'ne somo motawento wopingo umokosyohumentisofoho.

³⁵ Mo'n'ngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohwo sohomo sife aho hopi'nonohino kina uyonto ulimento, Kiko olo hwe huhwo lohomo hamniyoho kijapoheso kakine'no

yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no jije hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmnonho. Ose ulonto umentisofoho.

³⁶ Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u sihune sohwa oso hwe fonjahumentohoho sohumo uhwontopahon'ngkofi oso a'amumo simeho nehopi a'amu mofonepo humawo'n'ngkohoho hopaso tihwo u'masohwolo.

³⁷ Ose ulahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo ulimento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko nuhuji a'amu somo ose'nohini ulohoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'nye angomno umentisofoho.

³⁸ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko Jelusalemne'no hano ne'no nosontifi ango fipo i'mofamentohofoso osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwon'mentisoso kako Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho.

³⁹ Motafe konampiye yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahon'ngki Maliya kako Jisasiye sifiki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo haloho humupo'ntohumantisofoho.

⁴⁰ Maliya osopo nohumentan'ngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syoho engo yonto kako yo'mayo so'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo syofisikaofonto Jisasi'imo ulimento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo monifo'maso'njo ngko'nohini wopayo iloho yo'mayoso yalokweno. Oso yahinoso wop'ngotaho. Kiko nje nampohumo filihwajo. Ngkimo wonifo'mano.

⁴¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Motafo, Motafo, kiko huno pi'n'ngo engo syafisyonji jije simeho yo'mayo pi'n'ngo engo somne'no peho'no kilikakwoho.

⁴² Anga'nohino wonyoangkafoso yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyoso wo'nnyofoho. Kiko oso hisomne'no umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wop'ngo hiso woma'monto nje hungkunomo upo'nalofoho. Oso wop'ngoso kakinta'ni wae meeofanehwono. Ose ulimentisofoho.

11

Mpohumo jomo ujo'ne yahinofoho.

(Mat'yu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Sikuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moi'wo ulahon'ngki kakoe inomokomoyo fihwo kakimo ulimento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwanjo Mpohumo jomo ujo'ne itihwamentisofoho. Oso hopa kiko olohonta fonetihwaho.

² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sekwo Mpohumo jomo ulano likujoso sekwo olo pa'nyoso ulimno.

Mpohwo jije yofe wop'ngo'nohinoso ne'nohini woho'n'wo'n'ngkuhwono. Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umono

³ Sikuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.

⁴ Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwo wae yao'malohwone hopaso kiko nakwoe wonyoso wae fenamofa.

Kiko nakumo yamofa nalohofa somo nonehumajohotoho.

⁵ Ose lutihwanto kako Mpohumo jomo ujo'ne nom'ne hungkuno lutihwamento, Sekwo anga'nohini fihwosi kiko sikwo'miyo kuntoliyopo a'amu kiko'njo mofone sopo humawo'n'ngkiso sohwoe angomo u'mahoji ulimnoho. Kiko wosopayo hufa'u sihune ntape.

⁶ Nje a'amu kako hon'ngkanomo noponto ngkimo ni'maso sohwo ngko wopayo nuyimneso ane hwo'nyoho.

⁷ Ose ulohojo'no kako oso hwe ango homo somjo sohwo kako ole wakimontonoho. Kiko ngkimo syoho engo peho'no ntopantokuno. Hoku'yo nto pijwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yo'mayoso nolikahm'mo mokijapmnehono.

⁸ Ose kilihwoso'no kiko pipi uyimonnto. Ngko sekumo waselimonne'no yohono. Oso hwe ango somjo sohwo kako ole wosyafihu'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molikafe'njo i'mo ngko muyo'njo uyimonnoho. Ose ko syafisyihwosi kiko johone'no liwo'nontan'ngkohoji oso a'amu ango somjo sohwo kako nolikafihwosi yo'mayo hopi'nonohino kiko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwap'ngoso kiko kakimo jomo ne'no uliwo'n'ngkohino so'no wonimango munyofoho.

⁹ Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentan'ngkuji sekwo oso hiso uhwo-nantifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ngo fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

¹⁰ A'amu hopi'nonohino hofiko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwan'ngo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

¹¹ Sekwo mpohwosa sohwasisekwoe hwomu sohwa inaniku'ne selifijoso sekwo homa wonyoso uyantifetaho. Awonoho.

¹² I yihu'mno so'no selifijoso sekwo a'nantihwoyo uyantifetaho. Awonoho.

¹³ Oseso sekwo hon'ngkano wonyo'njo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yo'mayo wop'ngo'nohini uy'wo'n'ngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe sen'ngkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohomo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno Wop'ngoso yo'mayo hwaponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahuno wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno limentohofofoho.

(Mat'yu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Sikuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahuno wonyo wae yaofahon'ngki towahuno wonyo sohwo nto li'mofahon'ngki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no limentisofoho. A'amu pi'ningo engoso oso homo somo uhwonontifi yomo yontifi pisopisaho mjalimimentohofofoho.

¹⁵ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole limentohofi, Towahuno wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Seten'yoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpelisepuliyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose limentohofofoho.

16 A'amu nom'ne sohwa hofiko Jisasimo yamofu uyano lontifi ulimentohofi, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ngkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano.

17 Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hofikoe huno somo huno moi'wo uyahon'ngki ole ulimento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe wop'ngo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'imontonoho. I oso pa'nyoso a'amu hofiko'montohwa hofiko yoka hnn'ngkuji hofikoe fosyohumayoso wonyo umo'n'imontonoho.

18 Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahunu wonyo wae yafo'ne manti'mtentesi Seteniye a'amu sohwa hotitofikuji ikujoho fongki'n'ngkutnesohilo. Ose'manji Seteniye yokumpohn'nyoso pipi umo'n'imontolo.

19 I Seten kako towahunu wonyo wae yafo'ne ngkimo nifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahunu wonyo wae yafo'wo'n'ngkohoho somo ti'ho ufo'mahwoso'no weofantifeto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahunu wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

20 I oso'no ngko Anitu mta'ango towahunu wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sikuno Anitu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon'ngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

21 Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohofihwontohumawo'n'ngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho.

22 I oso'no hwe nom'ne Seteniye yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nopihwosi kako Seteniye mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaofihwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

23 A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no monifo'maso sohwo kako syoho homo somo fonifonyo imokalofoho.

Towahunu wonyo a'amumo nto uliko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:43-45)

24 Towahunu wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohwo oso ango somta'ni uliko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi tipewosi kakoe ango simo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho.

25 Asomo nopihwosi oso ango homo somo uhwonososo ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wop'ngomo uhwonimontonoho.

26 Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahunu wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso simo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utimahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo simo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mikun'imposo somo humaho. Ose ulimentisofoho.

Simeho wop'ngo tipemayo yahino neso olenoho.

²⁷ Oso hohosohonta hwe moya'mi pi'n'ingo engo nohumentan'ngkofi a'mu fisi nohumanto Jisasi'mne'no joho ulonto ul'imento, Hnna'wohi kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikine'no si'monyo uyono.

²⁸ Ose ko ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o, si'monyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moya'mi hofi'ko Anituye hungkunomo upa'ninyoso in'ngkafijo'manji hofi'ko si'monyo nehopi uyant'feho.

Yo'mayo kengo a'amu miy'wo'n'ngki yohofoso uhwonano lont'ifi Jisasi'mo joho ut'imentohofoho.

(Mat'iyu 12:38-42; Mak 8:11-13)

²⁹ Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Jisasi'njopo uhu'mokontan'ngkofi Jisas kako olo hungkuno loso ul'imento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku wop'ingo ku'maho. Hwap'ingoso sekwo ole nti'wo'nalokwofo, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo nokohon'ngkuhwasi nakwo huno wonayono. Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ko nti'wo'n'ngkohofoso ngko oso hiso mut'hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset'hwamonnoho.

³⁰ Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uhwonont'ifi hofi'ko huno ole umento, Anitu Jounamo lonehwat'imentisofoho. Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo ni'mante so'no olohonta a'amu humawo'n'ngkohofoso nohon'ngkujo'no hofi'ko huno ole uyono. Anitu ngkimo ni'hwat'imentiso hwo'nyoho.

³¹ Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anitu kako yano ilofone si'kuno somo i'mofap'hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolikaf'hwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anitumo min'ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap'ingoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun Anituye hungkuno wolont'hwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomounimo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo min'ngkoyalokuyohoho.

³² Anitu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne si'kuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikaf'kuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole sel'fitnnefoho. Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho mi'wolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose sel'fitnnefoho. Hwap'ingoso a'amu Ninifoso hofi'ko oso hungkuno Jouna lijwao'mentiso somo upa'nont'ifi hofi'koe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho iwolo'mokumentohofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe hon'ngkano wonyomne'no si'meho mi'wolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 5:15; 6:22-23)

³³ A'amu fihwa sikiloho mongkujont'ifi hiyaso'mo u, ahwonte enjwa'mo moho'nasiyo'njo hwafoho. O'o, hofi'ko ijempoho tojwa sopo ho'nasyont'ifeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonant'ifeho.

³⁴ Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. Timo pi'n'ingo'manji si'kwo'mjoho'mo humalofo.

³⁵ Oseso sekwo huno ito'no fi'syafi'hupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'n'ingo pi'n'ingo mafikuji apa'no sikwo'mjoho'mo fesyohumafikutoho.

³⁶ Sekwoe simeho mo'mo sikwo'mjoho ane hwasimanji pomponahonohinopo'manji sekwoe simo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponahohopaso ulohomontonoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu hon'ingkano hungkuno lutihwayo sohwanjimo yoka hungkuno ulimentisofoho.

(Mat'iyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jisas kako oso hungkuno ulikwato lohofahon'ingki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisasimo joho lutima'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwo angomo noswonto wosopayo niwo'n'ingkohoho sopo humamentisofoho.

³⁸ Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyatiku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahon'ingki uhwononto yomo yonto huno pi'n'ingo engo syafihu'mentisofoho.

³⁹ Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uyahon'ingki ole ulimento, Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontifeso hi semo'niwo'n'ingkohoho. Oso'nji simeho mo'mo yo'mayo hon'ingkano wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho.

⁴⁰ Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yatiku'nyo'ne'nohini syofisyalokwofo. Anitu kako sekwoe paho hohnta'nohini mtimokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe simeho mo'mo sekwoe huno so'nji mtimokumentisofoho.

⁴¹ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ingkohoho somo yo'mayoso uyikujono sekwoe simeho mo'mo kiho ane umo'ni'montonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwonifijoso hofiko sekwoe simeho mo'mo kiho ane so'no huno uyimontonoho.

⁴² Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo tohino tipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yo'mayo mawo'n'ingkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ingkahon'ingki anga'no Anitumne'no ko ho'nosyantifeso sekwo hon'ingkano ito'nohino somne'no huno mosyafisiyo'njo yontifeso Anitumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yo'mayo wopingo fehohnjoso Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ingkohofoso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe somo min'ngkayo'manji yahinoso wopingo'maho.

⁴³ Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'n'ingkohoho sofe simanopo hwe engo sohwoe epohumayo wopingo sopo wohumentanoho semo'nnyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontife'no yiwo'n'ingkohofihwasoho.

⁴⁴ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyiwo'n'ingkohoho sopo iyo mowontimofasiyo sopa'nyo hwasoho. Tojwa lopo wopingo sopo a'amu hano emoyontifi hwaho ajwomo'mo pisakino'njo wojo so'no huno muyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.

⁴⁵ Jisas ose ulahon'ingki hwe fihwo kako hon'ingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso

hungkuno tango'njo Falisi sohwaso ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohoho huhwo sohwaso sekwo huhwaso Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. A'amu sekwoe hon'ngkano hungkunome ito'no in'ngkayo'ne syoho mikun'imposo uy'wo'n'ngkohof'hwaso. Sekwo a'amufe hohujopo tango mikun'imposo kisasyohon'ngkofi hof'iko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo y'wo'n'ngkohof'ohoho. I oso'no sekwo hof'ikimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

⁴⁷ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hof'iko a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwaso fonjahumentohof'ohoho. A'amumo fonjahumentohoho huhwo sohwaso pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hulimotof'hwaso.

⁴⁸ Sekwo ose iwo'n'ngkohoho so'no ole it'hwelokwofo. Neyakwosa hof'iko a'amu huhwo sohwaso fonjahumentohoho yahinoso wop'ngof'ohoho. Ose lont'ifi sekwo wokosuyo hulimotof'hwaso.

⁴⁹ Anitu kako huno hwap'ng'o'njo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahon'ngko lijwafo syoho'njo (*apouse*) sohwanji sekuyepono lihwatimeso sekwo a'amu fihwamo fonjasy'kuji nom'ni hwamo wonyo ulohofant'ifeho. Ose selalof'ohoho.

⁵⁰ Oseso a'amu fihwamo Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki hungkuno hiso lijwafo'ne syoho'njo sohwaso fonjahumentohof'ohoso Anitu nakwoe hwaho mt'ikumentiso simo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmalof'ohoho so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moya'mi humalof'ohoho soku womant'ifeho.

⁵¹ Kein kako Apelimo fonjahumentiso somta'ni a'amu hof'iko Sekolaiya sohomo Anitumne'no yo'mayo ho'nasy'wo'n'ngkohoho sopo oso ango Anitu humaho limotofo ajwo sopo fonjahumentohoho oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalof'ohoho soku womant'ifeho.

⁵² Sekwo hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohoho sohwaso sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo Anituye hungkuno ne'njo somo min'ngkayo'njo yont'ifi hiyaso'mo ho'nahumentohoho so'no a'amu nom'neso hungkuno homo somo un'ngkowano ko lahon'ngkofi sekwo hof'ikoe hon'ngkanomo pijumokosyohumawo'n'ngkohof'hwaso.

⁵³⁻⁵⁴ Jisas ose ulonto oso homo somo ul'iko'mahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwawo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hof'iko simano likumpent'ifi oso sikuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lont'ifi hungkuno mtitofahumentohof'ohoho. Oso hiso'no nakwo Jisasiye hunomo yamof'oho uyano lont'ifi hwaso hungkuno wonalono lont'ifi hof'iko yo'mayo so'no Jisasi mo ulohon'wo'n'mentohof'ohoho.

12

Yo'mayo hiyaso'mo mokosyohumawo'n'ngkuhwone hwaso yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno.

(Mat'iyu 10:26-27)

¹ Hwe moya'mi ni'hu'no pi'ningo engo uhu'mokumentohof'ohoso hof'iko ito'no humamentohof'ohoma. O'ho, hof'iko nom'ne a'amu sofe sifemo hwotoho wosolongkufinant'ifi imentohof'ohoho. Oso hohosohonta Jisas

kakoe inomokomoyo sohwaro ikinjamo lohofonto hofikimo simo'mo ole ulimento, Sekwo a'amu Falisi sohwaro yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Yahino hiso olenoho. Hofiko hofikoe yahino wonyo utihwa'nyopo m'mofape so'no hwasyo hungkuno seliwo'n'ingkohofihwafoho. Oso yahino so'no selalokweno.

² Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ingkohoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

³ Oseso yo'mayo hungkuno sekwo sikwo'mjoho'mo lontifeso hwangku mofehi'nyo'nji woho'n'montonoho. Yo'mayo hungkuno sekwo hiyaso'mo hofiyoka lontifeso hwangku utihwa'nyopo mango engo'nji wamjilimwantifeho.

Yo'mayo so'no iyoho seningkuhwaloho. Anitumne'nohini iyoho wasenono.

(Matiyu 10:28-31)

⁴ Ose ulonto ole ulimento, U, nje a'amu soku, sekwo upa'n'imno. Sekwo a'amu poyo semokiyo somne'no sekwo iyoho seningkuhwaloho. O'o, hofiko sekwoe a'apaho poyo semokukuji osopo pipi selohopitnehoho. O'o, awonoho.

⁵ I olo humne'no sekwo iyoho senyo'ne'no waselimonne'no yohono. Anitu kako sekwoe a'apaho poyo semokuhwosi sekwoe huyo'mangoso nihu'nahone tikanomo uhwajiyone yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Oso humne'nohini iyoho wasenono.

⁶ Sekwo huno seyohoho. Yihufo nihu'no we'e popijamo pa'nyoso a'amu yihufo hiso aho fehohnjo hopi'nonohino somo touya hufa'u somne'no mpe yiwon'ingkohofohoho. I oso'no oso yihufo nihu'no we'e somne'no Anitu kako iningo mamofiwo'n'ingkiyohoho.

⁷ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofoto ntomentisohoho. Oseso sekwo a'amu poyo semokiyo sohwarne'no iyoho seningkuhwaloho. O'o, oso yihufo nihu'no we'e Anitu iningo mamofe'njo hofiyoko mokosyohumawo'n'ingkiyo somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasimne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne hungkunohoho.

(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hungkuno woliwao'monnoho.

⁹ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

¹⁰ I a'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yafo'ne jomo ulososo Anitu kako wae wee'montonoho. I oso'no a'amu Anituye Towahuno Wopingo sohumne'no sitofo ulososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho.

¹¹ A'amu hofiko tajo ango we'e so'mo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji a'amu yofe engo'njo sofe timopo ipesemotasokujo'no sekwo

iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohoningkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho.

¹² O'o, olo hoholohonta Anituye Towahuno Wopingo kako yo'mayo hungkuno sekwo ujo'ne so'no waselimonthono.

A'amu hamniyoho engo'njo yo'mayo ho'yango yokumpohn'nyo aho kemokosyohumawo'n'ngkiso sohwo pahnnimo hungkunofoho.

¹³ Hwe moya'mi pi'ningo engo nohumentan'ngkofi hwe anga'nohino sohwo Jisasimo ole ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, nje mpohwo poyo pe'ningkahon'ngki nje tathwo kako ho'yango hopi'nonohinoso ma'mentisofoho. Oseso olo hilo so'no kiko nje tathumo uso. Ho'yango hiso yano ilofihwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonihwajohoho uso.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, I pipilo. Seningkwohwoe ho'yango yo'mayoso yano ilofone syohoso tihwo ntapmmentisoto. Awonoho.

¹⁵ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ole ulimento, Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nyo so'no yahino so'no iwaho fiymno. A'amu ho'yango pi'ningo engo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako oso ho'yango somta'ni simeho wopingo neso motipuhwonyo hweho.

¹⁶ Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo fihwo kakoe wopasyoho somta'ni yo'mayo pi'ningo engo ma'mentisofoho.

¹⁷ Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engo'njo sohwo hnnimento, Ngko pipi imnehono. Yo'mayo wosopayo ho'nasiyo'ne angoso hopo'maho.

¹⁸ Ose syafisyonto ole limento, U, ole uyimonnoho. Nje wosopayo ho'nasiyo'ne ango we'eso wae yahm'mo nom'ne engo mikun'imposo wamolimo. Ose moli'mo ngko wopayo yo'mayoso oso ango songomo woho'nahumonnoho.

¹⁹ Ose i'me'no ngko nje huyo'mangomne'no ole wahnnimo, Jije yo'mayo wopingoso pi'ningo weho. Soswo pi'ningo engoso kiyakolofihwoso'no ho'yango yo'mayoso ne'nohino wakuwentimtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. O'o, iyoho humahoji yo'mayo mijo wosopayo ningkohoji simeho wopingo'njo fisyohumaho.

²⁰ Ose ko hningkahon'ngki Anitu hwe huhwo sohomo ulimento, Kiko huno ane hwosoho. Olo sikwo'miyo lomo kiko poyo wape'nimonnoho. Jije ho'yango engo ito'no esyohumahnoso tihwo woma'mteto.

²¹ Oso pahnnimo hungkunoso ulonto ole ulimento, Oso pa'nyoso a'amu ho'yango yo'mayoso pi'ningo engo elofisosyalofonjo sohwo kako Anituye timopo ne so'no umofonyo yone hweho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno.

Yo'mayo yo'mayo so'no huno pi'ningo pi'ningo syafisiyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 6:25-34)

²² Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ulimento, Oso'no ole selalokweno. Sekwo sekwoe fisyohumayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikui ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'ningo engo syafisyikui ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinmonnto. Ose syafisyikutoho.

²³ Hwapingoso nakwo peho'ne humolawotowono. Wosopayo'netaho. Hwapife'netaho. O'o, oso'ne'maho.

²⁴ Sekwo yihufone fisyafihupmno. Hofiko wopuyo hul'wo'n'ngkohofomaho. Hofiko wopayo mehu'meesy'wo'n'ngkohofomaho.

Hofiko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne ango hi'njo'maho. I oso'no Anitu kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uy'wo'n'ingkohoho. Sekwo hwe moya'mi soku Anitu kako sekumo sehonnteso sekwo yihufo somo yakolo'nnyo kuyoho.

²⁵ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohono lososo ne umo'n'montolo. Awonoho.

²⁶ I sekwo oso we'e hiso ifitneso hopoenohini mmo'nyohwasim'ANJI sekwo nom'ne yo'mayo pi'n'ingo engo somne'no huno pi'n'ingo pi'n'ingo peho'ne syofisyalokwofo.

²⁷ Sekwo wokoso fofu so'no huno fisyafihupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko he yo'mayoso mojiyof'wo'n'ingkiyohoho. I oso'no ole waselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji innteso kako olo wokoso fofu we'e somo muyakolofonehoho.

²⁸ Ou oso wokoso fofu sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ingkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anitu wonyoangkafo mti'mokuwo'n'ingkiso somo uhwonontaneso wopingofoho li'wo'n'ingkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simoho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

²⁹ Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wonantane'nunto Ose syafisyikutoho. Huno pi'n'ingo pi'n'ingo seyo'eno.

³⁰ A'amu olo hwaho lopo Anitumo min'ingkyo'njo hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyi'wo'n'ingkohoho. I oso'no sen'ingkuhwono Anitu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ingkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopingo wosemokosyohumamontonoho.

³¹ Oseso simo'mo sekwo Anitumo enjwa'mo humayo'ne hi semo'n'ingkuhwono Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

*Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.
(Mat'yu 6:19-21)*

³² Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho sen'ingkuhwoloho. Anitu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyo'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. Anitu kako sekumo semokosyohumayo so'no simoho wopingo umo'nalofoho.

³³ Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopife. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo iyo somo uyimno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwo sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo saponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufo iyoso aneponoho. Namo, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho.

³⁴ Ango jije ho'yango yo'mayo wopingo wojo sopo jije simoho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumne'no ito'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

³⁵ Sekwo sekwoe he ito'no yofikuji sikiloho mongkujikuji ito'no fesyohumamno.

³⁶ Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumantifeho. A'amufe hwe engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso sohonta kako hoku'yopo hwaningo fonjihwoso'no syoho ulohofiyo sohwa hano komo'no wohwosampitimantifeho.

³⁷ Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofiko saho mofosyawoso uyantifeho. O'o, hofiko hofikoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no esyohumentaninkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofiko simonyo engo uyantifeho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo somo uhwoninkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo wopayo niwo'ninkohoho epohumayo sopo uhumajihwosi kako wopayo uyimontonoho.

³⁸ I kako sikwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako yihufo yoka simo'mjo ho'ninwo'ninkiso so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulohofiyo sohwo uhwonososo hofiko saho mofosyowentaninkuji uhwoninkuhwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

³⁹ Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo simo'me so'no huno ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumantifeho. U, oso hopaso hwe ango mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe ango hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no sikuno huno uyontentesi kakwo'yohwo oso sikuno somne'no hontohumentaninkuhwosi a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo.

⁴⁰ Oseso sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohuman-tokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyofisyomokosyohumentaninkuji asomo wapmmonnoho. Ose ulimentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopingo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 24:45-51)

⁴¹ Pita ose upa'nonto Jisasimo ulimento, Hwe engofo, oso pahnnimo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino.

⁴²⁻⁴³ Ose ulohoninkahonngki Jisas kako nom'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo huno wopingo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo umokosyohumayo syohoso uyahoninkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo pihwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontaninkuhwosi uhwoninkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo simonyo uyimontonoho.

⁴⁴ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo enjwa'mo woho'nahumontonoho.

⁴⁵ I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syafisyihwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo toho'nohino ninkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo ninkuhwosi wonilohofao'montonoho.

⁴⁶ Syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no

mesyohontohumentan+ngkuhwosi asomo wapmmontonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyo huhwo sohomo tohino engo uy+hwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumat+montonoho.

⁴⁷ Syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahon+ngkuhwosi hungkuno homo somo min+ngkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho.

⁴⁸ Syoho ulohofiyo nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyafisiyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. An+ituye syoho ulohofiyo fisomo yo'mayo wop+ngo pi'n+ngo engo u'mante so'no kako An+tumne'no syoho pi'n+ngo engo uyono. A'amu yo'mayo yo'mayo pi'n+ngo engo mokosyohumunyo sohwo An+itu kako osohomo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne yo'mayo so'no jomo ul+montonoho.

*Jisas kako nakwoe hwahopo pmentiso so'no a'amu wohotitofant+feho.
(Mat+iyu 10:34-36)*

⁴⁹ Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotapmmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wop+ngo'nesohilo.

⁵⁰ Oso toho hiso mosijontan+ngkuhwoso sohonta ngko tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo hiso'no nje hi tango mjon+mop+hwosi oso tohino moi'wo umo'nosojwao'montonoho.

⁵¹ Ole losyon+fisyant+kwofu. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmentiso hweho. Ngkine'no ose losyon+fisyant+kwofu. O'o, sekwo upa'n+mno. Ngko a'amu hotitofu'ne pmentohe hwo'nyoho.

⁵² Olohontajo'nji hwangku nom'ne'ntne'no hof+iko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso nohotitofahon+ngkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u s+hune sohwafe mangohwa umo'nanniyoho. I a'amu hufa'u siko ngkimo nn+ngkapohos+so'no oso a'amu hufa'u s+hune sohwa sikoe mangohwa umo'nant+feho.

⁵³ I kan+ngkwohwo kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho wal+montonoho. I mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kona'wohi ngkilaho want+montonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'n+montonoho. Oso hopaso a'amu pi'n+ngoso hof+iko wohotitofant+feho. Ose ul+mentisofuho.

*Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno t+pemayo'ne hungkunofuho.
(Mat+iyu 16:2-3; Mak 8:11-13)*

⁵⁴ Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo ul+mento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n+ngkiso sohohta'ni himo uhwon+ngkuji ole wolant+feho. Ifoyo wahu'montonoho. Ose likuji ou, nehopi wahu'montonoho.

⁵⁵ U, sekwo ifofu yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopahon+ngkuhwosi uhwon+ngkuji ole wolant+feho. Mofehi'nyo yokumpohn'nyo wal+montonoho. Ose likuji ou, nehopi wal+montonoho.

⁵⁶ Sekwo yo'mayo hwahophonjo so'nji ahwomomjo so'nji uhwonant+fi sekwo huno ito'no syaf+sy+wo'n+ngkohofu kuyoho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko uhwonont+fi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso'no huno maseyo'njo i'waho ito'no miyalokuyohofu. Hwap+ngoso peho'neto. Sekwo mango'nohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikumne'no simeho tohino umnosos'o'no kiko komo'no simeho wopingo hmmokinyo.

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ Sekwo huno wopingo syafisyikuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto.

⁵⁸ Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo lihwosi ipekumotowahon'ngkuhwosi hon'ngkanopo humahosisi osopo siko'nohini hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no mihwajiyo syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumati'montonoho.

⁵⁹ Ose yoso'manji kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwosi'maho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no simeho miwolo'mokiyo'manji sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofiko nohumanti'fi Jisasimo ulimentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hofiko Anituye tajo ango engo Jelusalem sopo nohumanti'fi hofiko Anitumne'no yahu fonjokisyosyant'ngkofi hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwo lihwojahon'ngki hofiko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofofoho.

² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ose ntohofo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjo hiso hofikoe hon'ngkano wonyoso nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango mikun'imposo tipema'mentohofofoho. Ose losyofisyalokwofo.

³ O'o, sekwo ose syafisyikutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mkinjaopijo'manji sekwo hopi'nono oso tango hopaso notipemapitne kuyoho.

⁴ I oso ango Silouam sopo a'amu aho hufa'u sife fehohnjoho hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u sihune nohumentan'ngkofi ango yokintahoponjo sawemo engo sohwo piwasyonto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moya'mi hofo sofe yahino wonyoso Jelusalemjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyofisyalokwofo.

⁵ O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji Anitumne simeho miwolo'mo kiyomanji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso notipemapitne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'n'wo'n'ngkiso so'no pahnnimo hungkunofoho.

⁶ Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hulimentiso so'no kako ikwonjajo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonomahoso imojofoho.

⁷ Oseso kako syoho mokosyohumayo sohomo ulimento, Kiko upa'nyo. Soswo hufa'u sihune ngko oso ikwonjajo hiso womjimonji potneso huno uhwonapiwo'n'ngkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta kiko m'ngo filofeefo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wopingo'maho.

⁸ Ose ulahon'ngki syoho mokosyohumayo sohwo ulimento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohomo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno iji'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'n'montolikeno.

⁹ Nom'ne soswomo ne minto'n'ingkuhwosi wop'ingofoho. Awo'manji ngko wolofeeo'monnoho. Jisas kako oso pahnnimo hungkunoso ulimentisofoho.

Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁰ Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango we'e somo hwe moya'mimo Anituye hungkuno lut'ihwamentisofoho.

¹¹ Oso tajo ango homo somo a'mu fisi towahunu wonyo ehuhn-namo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentan'ingki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s'ihune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojiyoho. Oseso kako ito'no likofohumayoso miyommojofoho.

¹² Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lut'manto ulimento, A'mu losiyo ngko jije mnokino engo kiwo'n'ingki somta'ni nto isihutofokumahono.

¹³ Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso n'ihu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wop'ingo ose umokahon'ingki a'mu hisi kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁴ Oso sikuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wop'ingo imokumentiso so'no hwe engo oso tajo ango we'e somo mokosyohumayo sohwo kako simeho tohino umn'ingkahon'ingki a'amu pi'n'ingo engo somo ulimento, Sikuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne sikunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wop'ingo wonamokife likuji'manji sekwo soku sikuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wop'ingo semokiyo'ne sikuno iyoho humayo losomo nop'ikutoho.

¹⁵ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Sekwo mango'nohino liwo'n'ingkohofokuyoho. Sikuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hofikoe ango somta'ni mawent'ifi mijomne'no ipemotap'wo'n'ingkohofokuyoho.

¹⁶ Oseso ngko olo Apilohamiye imu simo Seteniye towahunoso kakimo ne'no ehuhnnaofontan'ingki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s'ihune uyakolo'nnyo simo olo sikuno iyoho humayo lomo wop'ingo umokoheso wonyotaho.

¹⁷ Jisas ose ulahon'ingki Jisasiye mango sohwa upa'nont'ifi wonimango engo unimentisofoho. I hwe moya'mi pi'n'ingoso hofiko yo'mayo yo'mayo wonyangafo Jisas imentiso so'no simonyo imentohofofoho.

*Anitumo enjwa'mo humayo'ne pahnnimo hungkunoso hufa'uyoho.
(Mat'iyu 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Jisas kako pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitumo enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no eset'ihwamnehono.

¹⁹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, n'ihu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahon'ingki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho saponjo somo yakolonoho. Engo imo'n'ingkahon'ingki y'ihufoso nopont'ifi kakoe pamo sopo hofikoe aifo syont'ifi osopo kehumawo'n'ingkohofofoho.

²⁰ Ose ulonto ole ulimento, Pahnnimo hungkuno nom'ne Anitumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo eset'ihwamnehono.

21 Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n+montonoho.

Anitumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 7:13-14, 21-23)

22 Jisas kako Jelusalemne wasimonto imentisoso hon+ngkano momingo somo ango pone mjamol+mohnnyo sponjo a'amu somo kakoe hungkuno lut+hwamosimentisofoho.

23 Oso hohosohonta hwe fihwo ul+mento, Hwe Engofo, A'amu Anitumo u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sifitnnetaho.

24 Ose ulahon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Anitumo u'mayo'ne hoku'yoso we'efoho. I sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne syoho yokino fiyoho'nimno. Hwapingo so'no yolohoso wasel+monne'no yohono. A'amu pi'n+ngo engoso hof+ko oso hoku'yo homo somo woswano lifijoso hof+ko yamofa ko ifijoso hof+ko hopo'maho.

25 Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nol+kaf+hwosi hoku'yo we'e homo somo wop+jwahumontonoho. Nihu'nahone nto pijwasy+hwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohof+kuji hoku'yopo hwan+ngo fonj+kuji johole ul+fitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo fonehwosampofa. Ose ul+fijoso kako ole wasel+montonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho.

26 Ose sel+hwoso'no sekwo ole ul+fitnnefoho. Nakwo kiko'nji wopayo'nji mijo'nji ni+ment+hwone lokono. Kiko nakwoe hon+ngkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonet+hwamentohino lokono.

27 Ose ulahon+ngkuji kako apa'no ole wasel+montonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Sekwo hon+ngkano wonyo yiwo'n+ngkohofa kuyoho. Sekwo ngkimo i'waho ntohopmno. Sekwo mpanimno.

28 Ose sel+hwosi kako sekumo wae yasemof+hwoso'no sekwo mempo hohnta'ni humaf+kuji uhwon+fijoso a'amu Anitumo enjwa'mo humalofoso Ap+loham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu Anituye hungkuno lut+hwamotofo sohwanjimo wosy+hwon+hwojowant+feho. Sekwo ose uhwon+ngkuji sekwo hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho engo l+fitne kuyoho.

29 Hwe moya'mi hof+ko mofehi'nyo si'mofapiso mta'ni sahopi+kuji mofehi'nyo n+ngku'n+wo'n+ngkiso mta'ni u'mofap+kuji a'amu yaposiyoyohosi yohohnta'ni i'mofap+kuji hof+ko Anitumo enjwa'mo nohumaf+kuji Anituye angomo wosopayo ni+fitnnefoho.

30 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofo uliwo'n+ngkohofoso hof+ko yofe engo womant+feho. I a'amu fehohnjo hof+koe yofe olopo ho'nomawo'n+ngkohofoso hof+ko yofe engo ane pa'nyo wohumant+feho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalemne'no humotaho li+mentisofoho.

(Matiyu 23:37-39)

31 Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hof+ko Jisasimo u'mant+fi ul+mentohofi, Kiko olo ango lopo ul+ko'mahoji nom'ne angopono fiwano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofoho.

32 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ul+mno. Olohontajo'nji mo'n+ngkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo

wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumonnoho. No'no mo'ninka sikuno hufa'u sihune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.

³³ Oso'no olohontajo'nji mo'ninkajo'nji ne'no mo'ninkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jelusalemne'no wosyi'mo'monnoho. Hwapingoso a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki luti'hwayo sohwamo ango nom'nepo fonjasyi'wo'n'ngkohofopo'maho. O'io, ango Jelusalemno-hini fonjasyi'wo'n'ngkohofoponoho.

³⁴ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki selimototofo sohwamo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwoji'wo'n'ngkiso sohwamo sojo'nji fonji'wo'n'ngkohoho kuyoho. Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo mihu'mokontifi efemokosyawowo'n'ngkohoho hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁵ Sekwo upa'nimno. Sekwoe ango Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontanngkuji sikuno pi'ningo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

14

Jisas kako a'amu a'apaho engo kamkamnyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

¹⁻² Sikuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo ni'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engo hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apaho engo kamkamnyo sohwo Jisasi'mo mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofiko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohumo pipi ulohofone kiyohoho lontifi humuhwontohumantohofofoho.

³ Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohumo uhwononto kako a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwawo'n'ngkohoho sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ulimento, Nakwoe hon'ngkano hungkuno sikuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyoso wopingotaho.

⁴ Ose ulahonngki hofiko mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wopingo umokonto, kakoe ango pone'no uhwatimentisofoho.

⁵ Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwamo ulimento, Sekwo sikuno iyoho humayo somo syoho miwo'n'ngkiyohofihwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu mutaho sikuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo usi'mofawesoso sekwo komo'no ukuji utimantifitaho. Ou, utimantifeho.

⁶ Ose ulahonngki hofiko kakimo aku hungkuno mulimmentohofofoho.

A'amu hofikoe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

⁷ Jisas kako oso ango hopo sopo nohumanto uhwonimentisoso a'amu fehohnjoso oso ango homo somo swontifi hofiko epohumayo wopingo'nohini so'no hafihafe tipehonngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwamne'no pahnnimo hungkuno ole ulimento,

⁸ A'amu fihwo kako ape ma'nyo sopenjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no joho kilososo kiko nuhuji epohumayo wopingo sopo nohumayo'eno. Kiko epohumayo wopingopo humuso'manji ango kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne a'amu jije yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohomo joho uloso'manji jije yofe engoso monje weekohumontonoho.

⁹ Kiko jije yofe we'e'njo sohwoosi kiko epohumayo wopingopo kaki'no humentaningki kohonngkuhwosi oso ango kakwo'yohwo sohwo kako ole wakilimontonoho. Kiko olo epohumayo wopingo loso olo a'amu lohomo uyo. Ose kilihwoso'no kiko wonimango engo kinngkuhwoso'no momingo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnoho.

¹⁰ I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo wosopayo nyo'ne joho kiloso'manji kiko noswohoji epohumayo ni'hu'no momingo sopenjo sopo fosyohumaho. Kiko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo nokohonngkuhwosi ole wakilimontonoho, Nje a'amuhwe, kiko olopo fisohumape. Ose kilihwoso'no oso ango homo somjo a'amu wosopayo nontifijo a'amuso nokohonngkujo'no jije yofe engo umo'nimontonoho.

¹¹ A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'niwo'nontoso sohomo Anitu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahinngkuhwoso sohomo Anitu kako wopingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'ni'ma'montonoho.

A'amu jije angomo wopayo nyo'ne joho lutimayo yahino neso olenoho.

¹² Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lutima'mentiso sohomo ulimento, Kiko a'amumne wosopayo iloho iyo sohonta jije a'amu so'ntnne, jije temtifofo so'ntnne, jije angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo so'ntnne'no joho lutimahotoho. Kiko ose isoso nom'ne sikunomo jije wosopayo somne'no hofikoe angomne'no joho kilikuji hofiko aku wokijopantifeho.

¹³ O'o, kiko a'amumne'no wosopayo iloho yohojoso kiko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji sife kokato'nnyo so'nji a'amu timpi'nyo so'njimo joho lutimahoji uyo.

¹⁴ Oso a'amu homo somo hofiko jije wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenohini'maho. Oseso kiko simonyo uyimonnoho. Hwapngoso a'amu Anituye hungkunomo inngkawentife pe'nimentohofoso likapijo sohonta Anitu kako kikimo jije yahino wopingo somne'no yo'mayo wopingoso nokijaponefoho.

*Wopayo engo so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Matyu 22:1-10)*

¹⁵ Oso a'amu Jisasi'njopo wopayo nontanngkofi hwe fihwo nohumanto Jisasiye hungkunomo upa'nonto ulimento, A'amu Anitumo enjwa'mo humasoso kako Anitu'nji humayo so'no simonyo uyono.

¹⁶ Ose ulahonngki Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sikuno wopayo iloho iyo'ne somo pe'e'ne kako a'amu pi'ningo engo somo joho lutima'mentisofoho.

¹⁷ Oso sikuno neso i'mofopahonngki kako kakoe syoho ulohofiyo sohomo lihwojahonngki kako a'amu simo'mo nto lutima'mentiso somo ole ulimento, Sekwo oyonimno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.

¹⁸ Ose ko ulahonngki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ulimentohofoho. A'amu anga'no kako ole ulimento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no

yohono. Kiko nje a'amu sohomo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

¹⁹ U, nom'nihwo ole ulimento, Ngko *mpulimokau* yahu aho hufa'u hopi'nonohino nje hwaho ij>wolo'mokiyo'no mpo'maeso yamofu uloho'monne'no yohono. Oseso kiko nje a'amuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

²⁰ Nom'nihwo ole ulimento, ngko olohonta ape songo mahe sohwo'ni mapmnehono.

²¹ Ose ulahon'ngkofi a'amu syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo sohomo hungkuno mopanehwono ulimentohofu so'no ulahon'ngki hwe engo sohwo simeho tohino umnimentisofuho. Simeho tohino umn'ngkahon'ngki kako kakoe syoho ulohofiyo sohomo ulimento, Kiko komo'no uhuji oso ango sponjo hon'ngkano engo sponjo so'nji hon'ngkano we'e we'e sponjo so'njimo nje wosopayo nyo'ne johu filutimahu. A'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'apaho wonyo'njo so'nji t'mpi'nyo so'nji sife wonyo'njo so'njimo lutimahuji nje ango lomo fipemotoswape.

²² Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo sohwo a'amu homo somo ipemotaponto ulimento, Hwe engofu, jije hungkunomo in'ngkawenji epohumayo fehohnjoso siki weho.

²³ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko hon'ngkano engo somo uhuji syohoponjo toku'mango somo ku'mokwakuji oso ponjo hwe moya'mi pi'n'nggo engo somo utimahuji fipemotoswape. Ngko nje ango somo a'amu uhula'mopife nn'ngkohoho.

²⁴ Ngko kikimo wakimo, Oso a'amu ngko simo'mo johu lutima'maleso hofiko nje wosopayoso nihu'no momapitnehofu. Oso pahnnimo hungkunoso Jisas ulimentisofuho.

A'amu fihwo kako Jisasimo un'ngkamo loso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesya'fihu lohofihwosi yo'mayo nihu'nahone ho'nasyihwosi Jisasimo un'ngkaweno.

(Mak 10:37-38)

²⁵ Hwe moya'mi pi'n'nggo engo hofiko Jisasinji hano wentan'ngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimento,

²⁶ A'amu fihwo kako ngkimo won'ngkapmmo loso sohwo simo'mo kako huno ito'no uyono. Yo'mayo a'amumo kako simeho uy'wo'n'ngkisoso kan'ngkwowho kona'wohi kakoe ape kakoe mehomi kon'ngkwa'wehwo kaisi i, kakoe wop'nggo humayo hi oso homo somo kako simeho uy'wo'n'ngkisoso simeho ntap'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyo'manji kako nje inomokomoyo imo'nyoso hopo'mahu.

²⁷ A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo ni'mante hopaso u'mayo so'no wop'nggofuho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umo'nimontonoho. I tango hiso ngkilaho loso'manji kako ngkimo mon'ngkape'njo hweho. Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesya'fisyono.

²⁸ Sekwo olo pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. A'amu fihwo kako ango sawemo engo wamolimo loso sohwo kako kaki'no nofosyohumahwosi oso ango huhwo sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no ukwesya'fihu'montonoho. Olo so'no wosya'fisyono, Nje hamniyoho olo ango lomne'no moi'wo esojwaofu'neso hopol'keno. Awo'manji mamolomnehono.

²⁹ Kako oso hopa huno mosyafisiyo'manji kako hwosaho nto wonjososo ango neso moi'wo momolosojwaofe'njo'manji a'amu ango homo somo uhwon'ngkuji tikafo jikuji sitofo ulantifeho.

³⁰ Ole wolantifeho. Oso hwe sohwo kako ango molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

³¹ I nom'ne pahnnimo hungkuno fisiyafihupmno. Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo sohomo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesiyafihu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso *t>wenti tausen* (20,000) hwafoho. I oso'no nakwo hofiko'nji ikujoho fongki'n'ngkuhwasi nakwo hofikimo wae weeofantitkeno. Hofiko nakumo wenaofantifetikeno.

³² Kako mango sohwo moyakolofone so'no syafisyihwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohumentaningkuji a'amu simeho pompengo isyimofo'ne wolihwatimontonoho.

³³ Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakin'ngkamo ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesiyafisyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso Anituyefoho lihwoosi kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo uyimontonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisasimo un'ngkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjafososo kako olo sa pa'nyo umo'nimontonoho.

(Matiyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'n'ngkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho.

³⁵ Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho afofo'njo umo'nimontolaho. O'o, sa hiso nihu'nahone siki ho'naofwo'n'ngkuhwonefoho. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho upa'nimo lihwoosi'manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 18:12-14)

¹ A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nano lontifi kakimo u'ma'mentohofofoho.

² A'amu Falisi sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofe sohwanji ose uhwonontifi Jisasiyo sitofo ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon'ngkano wonyo imofwo'n'ngkohofe so'nji majopohi'nto wopayo niwo'n'ngkiso hweho.

³ Jisas oso hiso'no huno uyahon'ngki olo pahnnimo hungkuno ulimento,

⁴ Kiko yahu *sipsip wan hantilet* (100) mokosyohumunyo sohwoosi yahu kenga'no isipeeofihwoso'no kiko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontan'inkuji uliko'mahoji isipeeofoso sohune'no hafihafe wotipmmonnoho. Hafihafe ne'nohini tipehoji wotipema'monnoho.

⁵ Notipemahoji yahu hiso jije sangopo sa'ni kitofohoji simonyo'nji hofiyowomotawomonnoho.

⁶ Kiko jije angopo i'mofahoji jije a'amu so'nji jije a'amu afaponjo so'ntnne'no joho lutimahoji'no hofiko nuhu'mokukujo'no kiko ole

ulimontnnoho. Nakwo simonyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopeeo'maso sohwo nto tipemahono. Ose ulimonnoho.

⁷ Jisas ose ulonto ole ulimento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) honingkano wopingo iningkuwo'ningkohofoso hofiko simeho miwolo'mokiyo'njo humentaningkofi a'amu ahwomomjoso uhwonontifi simonyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no honingkano nihu'no wonyo'njoso kako honingkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofihwosi Anitumne'no simonyo mikunimposo uyantifeho.

Hamniyoho impo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

⁸ A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumun-yosi kako anga'nohino impo'naofososo kako sikiloho mongkujihwosi angomjo hintalinyo hulijusyihwosi timo ito'no fe'nihwoningkuhwosi ne'no tipemihwosi wotipema'montonoho.

⁹ Notipemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo sponjo humawo'ningkohofoso so'njimo joho lutimahwoso'no hofiko kakoe angopo i'mofapikujo'no ole ulimontonoho. Nakwo simonyo uyano. Nje hamniyoho impo'nao'mayoso olohonta ngko tipemanji nje simeho wopingo ni'mo'ningkohoho.

¹⁰ Oso pa'nyoso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo honingkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofihwosi Anitumne'no simeho uyahoningkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofiko simonyo engo uyantifeho.

Hwomu fihwo kako kaningkwohumo uliko'mayo so'no pahnnimo hungkunofoho.

¹¹ Jisas ose ulonto nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho.

¹² Aku'mu sohwo kaningkwohumo ulimento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso tifi no'mo ejapmmne'enji elofisasyiwo'ningkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahoningki kaningkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohomo uyimentisofoho.

¹³ Sikuno we'enehwo memjaofahoningki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango nomihu'mokonto kako ango ikano engo sponne'no umentisofoho. Oso hopo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho.

¹⁴ Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahoningki oso ango hopo sopo mijoho engo i'mofapmmentisofoho. I'mofopahoningki kako honingkanimentisoso kakoe yo'mayoso huno honingkanimentisofoho.

¹⁵ Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto tipmmentisoso syoho tipema'mentisofoho. Oso hwaho hopo sponjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso tipema'mentisofoho.

¹⁶ Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontaningkofi uhwononto kako huno ole syafihu'mento, Ngko huhwo'ni womanimo. Ose syofisyahoningki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesiyafisyonto kakoe hunoso ehohosisyahoningki ole hnnimento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyoso sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nalikuyohono.

¹⁸ Ngkilaho. Ngko nolikahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ulimo, Mpohwo, ngko honingkano wonyo imote so'no ngko Anitu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho.

¹⁹ Oseso olohonta ngko hwe wopingo hwonim'aho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. O'o, kikimo syoho kilohofiyo hwo'ni manimokufo.

²⁰ Ose hnnonto kako kaningkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kaningkwohwo kakoe hwomu nopontaningi ikanopo nta'ni uhwonihwojawento kaningkwohwo kakine'no hitoho ulo'mentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'nimentisofoho.

²¹ Ose ulohofahoningi hwomu sohwo ulimento, Mpohwo, ngko honingkano wonyo imentohe so'no ngko Anitu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wopingo hwonim'aho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho.

²² Ose ko ulahoningi kaningkwohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ulimento, Sekwo nowekuji manjim'ofa sawemo wonyoangkafoso komo'no motapikuji nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. Sifikwongofosyo'nji ulohofano.

²³ Sekwo *mpulimokau* yahu isiku'nnyo engoso fonjasyikuji iloho eningkuhwasi simonyo uyano.

²⁴ Hwapingoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'nimentononji yiwon'ningkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto isipeeo'maso sohwo ngko apa'no tipemahono. Ose ulahoningi nihu'nahone simonyo ema'mentohofofoho.

²⁵ Ose yontaningkofi hwomu tisimaso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'nimentisoso ta'nji simonyo'nji honowentaningi upa'nimentisofoho.

²⁶ Oseso tisimaso sohwo kako syoho ulohofiyo fihumo joho lutimanto ulimento, Hofiko peho yalokwofo.

²⁷ Ose ulahoningi ulimento, hningkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso jije mpohwoe *mpulimokau* yahu isiku'nnyo engoso fonjiyontifi simonyo yalokwofo. Hwapingoso hningkwohwo kakoe hwomu huhwo sohomo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho.

²⁸ Tisimaso sohwo ose upa'nonto simeho tohino umningkahoningi kako angomo masyuyofoho. Oseso kaningkwohwo mempo noswaponto tisimaso sohomo angomo woswapononto hungkuno hofiyo ulimentisofoho.

²⁹ Ose ko ulahoningi tisimaso sohwo ulimento, Soswo huhwo huhwi ngko kiko'nji nohumanji kikimo syoho kilohofiyo siki'njo pa'nyo imo'n'iwon'ningkohe hwo'nyoho. Ngko jije hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kitihwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji simonyo niyo'ne kiko yahu *meme* we'eso me aneso ntopahoningkini nje a'amu'nji simonyo nimentihwonetaho. O'o, awonoho.

³⁰ I oso'no jije hwomu aku'mu lohwo kako jije hamniyoho ho'yango yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ihn'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahoningi kiko simonyo iyo'ne yahu isiku'nnyo me'wampe'njolo fonjiyalokuno.

³¹ Ose ulahoningi kaningkwohwo ulimento, Nje hwomu sohwo, sikuno huhwo huhwi nekwo majopohi'niwon'ningkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi'nonohinosa kiko'nefoho.

³² I oso'no hnn'ingkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'n+mentononji iwo'n'ingkohehwo ifiwalofoho. Oseso nakwo s+imonyo engo ihwasi s+imeho wop+ingo'njo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n+mentiso ko huhwo sohwo nakwo olohonta apa'no tipemahwono. Ose ul+mentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnn+imo hungkunofoho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnn+imo hungkuno ole ul+mento, Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohumayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohomo ole ul+mentohofi, Jije syoho kilohofiyo sohwo kako jije hamniyoho yo'mayoso fon+fonyo kilohofiwo'n'ingkiso hweho.

² Ose ulahon+ingki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohomo joho lut+manto ul+mento, Oso hungkuno kikine'no upa'n'ingkoheso pipi imahnne'elo. Kiko nje syoho ntohofiyoso hopoenohin+maho. Jije syoho moi'wonoho. Kiko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n'ingkinno so'no ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mt+mojo.

³ Ose ulahon+ingki hwe huhwo sohwo kako ole hnn+imento, Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae ween+imo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho tohohmtnno'njo somne'no ulohofiyo so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ngko nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no won+mango'njo hwo'nyoho.

⁴ Nje hwe engo ngkimo wae yan+mofososo a'amu hofikoe angomo nt+mapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n'ingo syof+sikaofonto huno wop+ingo tipemanto

⁵ kako kakoe hwe engo sohwoe yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofso sohwo joho lut+ma'mentisofoho. S+imo'mjo sohwo u'mahon+ingki ul+mento kiko nje hwe engo sohumba'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hneso alalelo.

⁶ Ose ulahon+ingki kako ul+mento, Ngko sikil+mijo ipofoso *wan hant+let* (100) siki ma'mentohofoho. Ose ulahon+ingki syoho mokosyohumayo sohwo ul+mento, Kiko olopo komo'no fosyohumahoji olo iyoswo *wan hant+let* (100) mt+mokinyo lomo *fif+ti'*nohini (50) mt+mojo.

⁷ Ose ulontan+ingki nom'nihwo t+fi i'mofopahon+ingki osohomo ul+mento, Kiko nje hwe engo sohumba'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hneso alalelo. Ose ulahon+ingki ul+mento wopaki'yo *wan hant+let* (100) ma'mentohofoho. Ose ulahon+ingki hwe mokosyohumayo sohwo ul+mento, Kiko jije aku uhnne so'no iyoswo nomahoji *eti'*nohini (80) mt+mojo. Ose ul+mentisofoho.

⁸ Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole hnn+imento, Nje syoho ntohofiyoho hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho. Jisas oso pahnn+imo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento, A'amu hwahoponjo yahinomo in+ngkawowo'n'ingkohofoso hofiko hofikoe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne huno'njofoho. Oso huno engo tipemawo'n'ingkohofoso a'amu An+tumne'no syaf+sy+wo'n'ingkohofoso somo uyakolo'nnyofoho.

⁹ Oseso sekwo sekwoe hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni hwamo wop+ingo'nohini ulohopijoso hwangku sekwoe s+kuno moi'wo

imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso uliko'majo sohonta Anitu kako kikimo wokitima'montonoho. Osopo wopingo ne'nohino nohumantohotnnefoho.

¹⁰ Kiko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho.

¹¹ Kiko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne tihwo wokijapmmontolo.

¹² Kiko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso kiko'ne ho'yango yo'mayoso tihwo wokijapmmontolo.

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo simeho uyihwosi nom'nihune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ingkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihnnehino.

A'amu Anitumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mousesiye hon'ingkanohungkunomo enjwa'mo humayo so'ntnne hungkunofoho.

(Matiyu 11:12-13)

¹⁴ A'amu Falisi hofiko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko Jisasi'mne'no simano wonyo ikinontifi sitofo ulimentohofofoho.

¹⁵ Jisas hofikimo ulimento, Sekwo a'amufe timopo yahino wopingo'njo hwafoho nalifitne'entifi yahino ito'nohino iwo'n'ingkohofihwasoho. I oso'no Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n'ingkohofosomo a'amu uhwonontifi sekwoe yofe ko ho'nosemahon'ngkofi Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.

¹⁶ Mousesiye hon'ingkanohungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo so'nji ne'no nowentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mofape sohonta Anitu kako oso hungkuno simo'mjo somo nn'ngkap'fitnne'ento limentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako Anitumo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wopingo loma'mentisofoho. Oseso olhonta a'amu pi'ningo engo Anitumo u'mano lontifi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'nimopahon'ngkofi sekwo a'amu Falisi sohwaso timo'nohini uhwontohumawo'n'ingkohofohwasoho.

¹⁷ Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwaho'nji ahwomo'nji moi'wo ko imo'n'ingkuhwosi Anituye hon'ingkanohungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowentihwonefoho.

Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyihwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo hon'ingkanohungkuno somo mtihupeso sohwo kako ose yososo kako hon'ingkanohungkuno wonyo'njo hweho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon'ingkanohungkuno

somo mt+hupeso so'no kako huhwo hon+ingkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Hwe ho'yanggo engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yanggo ane sohwo'njiye hungkunofoho.

¹⁹ Jisas kako ole ul+mento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yanggo engo'njo sohwo nohumanto he wop+ngo wop+ngo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini ni+mojo hweho.

²⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yanggo ane fihumo motasont+fi uhumat+mentofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalosiyoho. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho.

²¹ Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo mi+kufo pi+wasyonteso womanimo lonto humamojofoho. Osopo nohumentan+ngki siwojoso kakoe uyomo melanyo koto'motofofoho.

²² Hwangku sohonta oso hwe ho'yanggo ane sohwo poyo pe'n+ngkahon+ngki a'amu ahwomomjoso ut+motasont+fi Ap+loham'njopo uhumat+mentohofofoho. Hwe ho'yanggo engo'njo huhwo poyo pe'n+ngkahon+ngki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.

²³ Oso hwe ho'yanggo engo'njo sohwo kako ti+kanomo nohumanto a'apaho tohino mi+kun+mposo'nji humanto ti+mo yokintahopo uhwon+mentisoso Ap+loham kengo nohopo nohumentan+ngki uhwononto Lasaloso'nji nohumentan+ngki uhwon+mentisofoho.

²⁴ Oso hwe ho'yanggo engo'njo sohwo ose uhwononto johohomo mohm'no ul+mento, Mpohwo Ap+loham sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Kiko Lasalos ngkiyepono fili+hwajo. Kako nop+hwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo want+peno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo ni+mnantofoho.

²⁵ Ose ulahon+ngki Ap+loham ul+mento, Hwomuhwo, kiko huno wakiyono. Hohonta kiko songo humanji kiko yo'mayo yo'mayo wop+ngo'nohini ti+pema'motnno hwosoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino ti+pema'mojo hweho. I olohonta Lasalos kako wop+ngo humentan+ngki kiko tohino'nji foyohumahnno.

²⁶ Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo An+tu kako momonyo mi+kun+mposo ho'nahumentiso weho. A'amu olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano li+kuji oso momonyo somo nomt+hupekui mose'mapitnnehofoho. A'amu sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomt+hupekui hofi+ko nakuyepono mowekap+fitnnehofoho.

²⁷ Ose ulahon+ngki hwe ho'yanggo engo'njo sohwo ul+mento, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakili+monne'no yohono. Kiko Lasalos sohomo nje mpohwoepono fili+hwajo.

²⁸ Oso hopo sopo nje ni+ngkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amu huhwo sohwo olo ango tohino'njo lopono i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofi+ko olopo nop+fitnnoho.

²⁹ Ose ulahon+ngki Ap+loham ul+mento, Hofi+ko Mousesiye hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki li+motofohofoho sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nife.

³⁰ Ose ulahon+ngki a'amu ho'yanggo'njo sohwo ul+mento, O'lo, Mpohwo Ap+loham sohwo, hungkuno homo somo mupa'n+fitnnehofoho. I oso'no a'amu poyo sohwo songo nol+kafi+hwosi hofi+kimo u'mahwoso'no hofi+ko si+meho yi+wolo'mo kukuji hon+ingkano wonyomo hohujo ukinjaofantifeho.

³¹ Ose ulahon'ngki Apiloham ulim ento, Hofiko Mousesiye hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo soh wafe hungkuno so'nji mupa'n+fijo'manji a'amu poyo fihwo songo likafihwosi u'mahwosi hungkuno ulihwoso'no hofiko kakoe hungkuno homo simeho hi'ntnnono muyifitnnehofo. Jisas ose ulimentisofoho.

17

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo soh wamo ulim ento, A'amu Anituye hungkunomo simeho uy'wo'n'ngkohoho somo yo'mayo yahino wonyo yamofu ulohofu'neso nehopi i'mofaponefoho. I'mofap'hwoso'no a'amu pi'n'ngoso wop'wesyantifeho. I oso'no oso a'amu nom'nihwo p'wasiyo'ne yamofu ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyofisyono.

² Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohomo yamofu mulo-hofe'njo sohonta a'amu kakoe ti'wangomo sojo m'kun'imposo ifakojuj'kuji mijo ayomo ho'naofont'fijontesi wop'ngo'nesohilo. Hwap'ngoso a'amu nje mehomi loh wamo p'wasiyo'ne imokoso sohwo tohino m'kun'imposo manefoho.

³ Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiy'imno. Jije n'ngkwahwo wonyo kilohofu so'manji k'iko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no simeho tango t'pemahwosi oso wonyo somo wae yaofu so'no kil'hwoso'no k'iko oso wonyo hiso wae hmmofo.

⁴ Sikuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontan'ngkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'n'ngkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tathwo k'iko nje wonyo wae feen'mofo, oseso ne'no kilontan'ngkuhwosi k'iko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Simeho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

⁵ A'amu Anituye hungkuno lut'hum'iku'mofo syoho'njo (*apousel*) sohwa Jisas'mo ulim entohofi, Nakwo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo k'iko engo fonamojo.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulim ento, Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montopantokuyohoho. Sekwo ngkimo nn'ngkape-eso ni'hu'no we'e patnnyo uyo pa'n'ngo'manji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohomo ole ul'fijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohofohoji mijo ayo nompo filohofayo. Ose ul'fijo'manji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepo'montonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'nn'ngkapohiyohoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohini so'ne hungkunofoho.

⁷ Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyu hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyu sohwo kako syohopo hwaho mno ijyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahon'ngki kako komo'no humahop'hwosi wopayo manoneho.

⁸ O'lo, s'imo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esyohumahwosi kakoe he wop'ingo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifosalokumpehwosi hwe engo sohmo wosopayo uy'imtonoho. Kakoe hwe engo sohmo wopayo moi'wo kaki'no uy'hwosi kako t'ifi wan'imtonoho.

⁹ Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo huhwo sohmo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulimontolaho. O'lo, awonoho. Hwap'ingoso kakoe syoho'nohinofoho lihwoisi isamoyoka mujo'njo uy'imtonoho.

¹⁰ Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno An'itu seloso somo sekwo ito'no ko in'ingka'fijoso sekwo huno ole f'isyaf'ihupmno. Nakwo An'tuye syoho ulohofiyo hn'nwi nakwo ito'nohinon'i'maho. Kakoe syoho iwo'n'ingkuhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'lo, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwo Jisas kako wop'ingo umokumentisofoho.

¹¹ Jisas kako Jelusalemne hon'ingkanano hwaho Someliya'nji Ngkalili'nji ne'no ajwopo s'imentisofoho.

¹² Kako ango fipo i'mofopahon'ingki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwa Jisas'imo hon'ingkanopo uswo'n'imentohofofoho.

¹³ Hof'iko ikanopo lohofont'ifi Jisas'imo joho mohm'no ul'imentohofi, Jisas Hwe Engo sohwoisi, k'iko nakumne'no hitoho wakilofono.

¹⁴ Ose ulahon'ingki Jisas hof'ikimo uhwononto ul'imento, Sekwo nukuji a'amu tajo ango syoho'njo sohwoe a'apaho motakuji ut'ihwamno. Ose ulahon'ingki haloho'no yont'ifi hof'iko nowent'ifi hof'ikoe a'apahoso hon'ingkanano ajwopo wop'ingo umo'n'imentisofoho.

¹⁵ Hwe fihwo hof'iko'njo ajwo sopo humaso sohwo kakoe a'apaho wop'ingo hon'ingkononto kako Jisas'iyepono asomo umentisofoho. Kako mango engo lonto An'tuye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁶ Kako Jisas'imo u'manto hwahopo p'iwasyonto kako Jisas'iyefi s'ifiki'nyo'mo simano mongkutofosyohumanto Jisas'imo isamoyoka engo ul'imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango hweho.

¹⁷ Jisas osohmo uhwononto ul'imento, A'amu aho hufa'u hopi'nono sohwo wop'ingo umokohono. K'iko'nohini n'i'mahinoso nom'nihwa nti'mo humalofa.

¹⁸ Olo hwe lohwo kako a'amu Juta hwo'maho. O'lo, temtitofa kengo mta'ango hweho. Kako'nohini An'tumo isamoyoka ujo'ne asomo pisoso peho'neto.

¹⁹ Ose lonto ul'imento, k'iko nol'ikafohoji mpano. K'iko s'imeho hi'ntnnono ntapohino so'no j'ije a'apaho wop'ingo kumo'n'ingkohoho. Ose ul'imentisofoho.

An'itu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontonoho.

(Mat'iyu 24:23-28, 37-41)

²⁰ A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisas'imo ul'imentohofi, An'itu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne s'ikunosotohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahon'ingko'fi Jisas ul'imento, An'itu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu t'imo'nji muhwon'ifitnnehofa.

²¹ Sekwo ole mal'ifitnnehofa. Ihwoni, An'itu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nampo weho. Ose mal'ifitnnehofa. O'lo, An'itu kakoe a'amumo emokosyohumayoso s'imeho mo'mo wo'nnyoponoho. Sekwoe t'imo'nji muhwon'ifitnnehofa.

²² Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo soh wamo ulimonto, Hwangku nom'ne sikuno i'mofap+hwoso'no sekwo ole wohnnantifeho. Nakwo oso Hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohomo uhwonontane'no yihwono. Ose ko hnn+ngkuji sekwo muhwon+fitnnehofo.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselantifeho, Ihwoni, oso hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohwo oso nompohumaho. U, olopo humaho. Ose selikujono sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohomo nuhwon+ngkakutoho.

²⁴ Sekwo emta'mingo so'no huno seyohoho. Emta'mingo kako oso nompohumaho nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahon+ngki a'amu hopi'nono timo uhwon+wo'n+ngkohofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'mingo uhwon+wo'n+ngkuhwone pa'nyoso i'mofap+hwoso'no sekwo uhwon+fitnnehofo.

²⁵ I oso'no simo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no hohujo ukinjimofantifeho.

²⁶ Oso a'amu hohonta Niwa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n+ngoso oso Hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyantifeho.

²⁷ Hofiko humamotofoso sohonta hofiko wosopayo'nji mijo'nji nonontifi ape ma'n+imotofoho. Oso yahino hiso ne'no mji+m+wentan+ngkofi Niwa kako yofayokinomo noswahon+ngki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinoso mijo mihulo'mentisohofo.

²⁸ Apilohamiye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amu humamentohoho oso hiso pa'nyo imotofoho. Hofiko nohumantifi yo'mayo wopayo mijo nontifi yo'mayo ho'yango mpe yontifi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne ho'yango uyontifi hofiko wopayo syoho yontifi ango mol+motofohofo.

²⁹ Ose yontan+ngkohofo sohonta Lout kako ango Soutom uliko'manto ango kengopo nowahon+ngki toho'nji sojo hwoyango hnnyo so'nji ahwomo mta'ni ifoyo hopa syonto hwe hwoya'mi hopi'nonohino somo wonyo imokumentisohofo.

³⁰ A'amu oso pa'n+ngo yontan+ngkuji oso hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohwo ut+hwa'nyopo i'mofape so'no Anitu ujo wehontojwahumontonoho.

³¹ Oso sikuno homo somo ut+hwa'nyopo i'mofaposo sohonta a'amu fihwo kako angkuhwafopo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon+ngkuhwosi kakoe angomjo ho'yango yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehofo. Oso pa'nyoso hwe fihwo syoho'mo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon+ngkuhwosi kakoe angoponjo yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehofo.

³² O'o, sekwo Loutiye ape simne'no fisyafihupmno. Kako kakoe angoponjo yo'mayo so'no syafisyonto ikinjao'mentisoso sojo imo'n+mentiso somne'no fisyafihupmno.

³³ A'amu olo hwaho loponjo humayo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayoso moi'wo umo'n+imontonoho. A'amu olo hwaho loponjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayo neso wot+pema'monte hweho.

³⁴ Ngko waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'n+imno. Oso sikuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufa'u hwa'u saho afapo fosy-

owentan+ngkohos+si An+tu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.

³⁵ I a'mu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan+ngkohos+si An+tu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho. [

³⁶ I hwe hufa'u hwa'u syohopo lohofontan+ngkohos+si An+tu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.]

³⁷ Jisas ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa nupa'nontifi Jisas+mo ulimentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso imo'nyoso ntipo umo'nimontolo. Ose ulahon+ngkofi Jisas pahnnimo hungkuno ole ulimento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nnyo sopo yihufo aji'mango oso hopo sopo uhu'mokufitnnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Mpohumo jomo ne'no ujo'ne pahnnimo hungkuno ulimentisofoho.

¹ Jisas kako a'amuso Mpohumo jomo ne'no ulikuji piso'mo'nyo mmunyo'njo iyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento,

² Ango fipo a'amufe hungkuno mihwajiyo'ne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako An+tu sohumne'no iyoho munyo'njo yonto a'amu somne'no hwotoho fewo'n+ngkiso hweho.

³ Oso hopo sopo apiwojo fisi kako humunyoponoho. Sikuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno ito'no mihwajiyo iyo sohwoepono piwo'n+ngkisiyoho. Ole ulimojo, Nje mango sohwa hofiko ngkimo wonyo wonimokantife'no yalokwofo. Oso'no kiko ngkine'no hungkuno ito'no menihwajo.

⁴ Ose ko ulahon+ngki simo'mo hwe engo huhwo sohwo oso apiwojo simo ufo'mayoso ngkilaho ko lonto tifi no'mo ole syafihu'mento, Ngko An+tumne'no iyoho ko mionji a'amumne'no huno mosyafisiyo'njo ko yonji

⁵ i oseso olo apiwojo losi kako ngkimo ne'no ni'mawo'nyosi syoho engo ntopantokuso so'no ngko kakimo ufo'ma'mo. Kakoe hungkunomo ito'no womihwatimontonoho. Kako ngkimo sikuno huhwo huhwi ni'mawo'nyo ihwosi nje a'apaho wonyo nimokonoho.

⁶ Jisas ose ulonto ulimento, Oso hwe engo hungkuno mihwajiyo syoho'njo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upa'n+ngkohoho so'no sekwo huno fisyafihupmno.

⁷ Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso so'no sekwo huno pipi seyohoho. An+tu kako kakoe a'amu uhwsopo'mentisoso hofiko kakine'no jomo sikuno huhwo huhwi imingo'nji sikuno'nji uliwo'n+ngkohoho so'no kako hofikimo momuhwajiyo uyimontolaho. I komo'no womuhwatimontolaho.

⁸ Ngko sekumo waselimonne'no yohono. An+tu kakoe a'amumo komo'no womihwatimontonoho. I oso'no oso Hwomu An+tu nihwsopo'mentiso sohwo'ni nopm'mo a'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopontan+ngkujo wasehon+monntaho.

Hwe Falisi sohwo'nji hwe nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

⁹ A'amu fehohnjo hofiko hofikoe yahino wopingo somne'no hofikoe yofe ho'noma'nontifi a'amu nom'ne sohwanne'no wonyofoho liwo'n+ngkohoho somne'no Jisas kako olo pahnnimo hungkunolo ulimento,

10 Hwe hufa'u hwa'u siko Anitumo jomo ulaho lonji Anituye tajo ango engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho. Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo hweho.

11 A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe simeho mo'mo ole hnn+mento, Mpohwo Anitu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwonim'aho. Oso'no ngko isamoyoka kilalokweno. Hofiko yo'mayo hufo yontifi yo'mayo yahino ito'nohino somo miyontifi hofiko ape ito'no ma'nyo honingkano somo mtihupewo'n+ngkohofihwafoho. Ngko oso pa'nyo hwonim'aho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwonim'aho.

12 O'o, ngko Sante huhwo huhwi sikuno hufa'u somo ngko wopayo manyo'njo humawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hopi'nonohino nomantneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mtihupo mtihupe lohofonji kenga'no kikine'no ho'nakisyiwo'n+ngkohe hwo'nyoho.

13 Ose ulontan+ngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo timo uhwonyoso wonimango'no ingku'no humanto kakoe swokinopo hwaningo pohn'nonto ulimento, Anitu ngko hwe wonyo sohwo'nne'no kiko hitoho wakilofono.

14 Jisas oso pahnnimo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ulimento, Ngko waselimonne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako Anitumo ose ulimentiso so'no Anitu kako uhwononto hwe wopingo hweho ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho. O'o, a'amu kakoe yofe ho'noma'n+wo'n+ngkiso sohomo Anitu kako monje uloho'montonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahinuwon+ngkiso sohwoe yofeso Anitu kako woho'n+ma'montonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo Anitu kako wopingo ulohofone jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matiyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 A'amu pin+ngo engoso hofiko hofikoe mehomi we'e somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motapmmmentohofofoho. I oso'no Jisasiye inomokomoyo sohwa hofikimo ose uhwonontifi yoka ulimentohofofoho.

16 Yoka ulahon+ngkofi Jisas kako mehomi somo joho lutimanto inomokomoyo sohwo ole ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiye pono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n+fijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho.

17 I hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yangosomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Matiyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasimo ole ulimento, Kiko Anituye yahino netihwawo'n+ngkohino wopingo hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayo yahinoso pipi tipema'mnehono.

19 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko wopingo hwosoho eso peho'ne ntohino. Anitu kako'nohini wopingo hweho.

20 Kiko honingkano hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtihuposo'eno. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo

hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi fin'ngkayo.

²¹ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ul'imento, Ngko hungkuno homo somo upa'n+mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohini in'ngkwalokweno.

²² Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ul'imento, Yahino anga'nohino somne'no kiko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kiko jije ho'yango yo'mayoso a'amu mpe kilohof'ikujono kiko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yango ane somo yano ulofiyono. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nn'ngkape.

²³ Ose ulahon'ngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto simeho tango umentisofoho. Hwap'ngoso kako hamniyoho ho'yango yo'mayoso mikun'imposo'njo hweho.

²⁴ Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe simeho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ul'imento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yango aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohofoso hof'iko An'itumo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnefoho.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo An'itumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'n'imentohofoso so'no hof'iko yomo yont'fi ole ulohon'imentohofi, Ose'manji a'amu An'itu'nji anga wop'ngoso sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso An'itu yososo hoponoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso ul'iko'mentani kikimo kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu hof'iko An'itumo enjwa'mo wohumano hnnont'ife so'no hof'iko hof'ikoe angon'ji ape'nji hamn'ngkwa'wehwosanji, kan'ngkwowho'ya'u'nji kakoe mehomi'nji ul'iko'mapijo so'no

³⁰ An'itu kako hof'iko ose ul'iko'mapijoso hof'ikimo yo'mayoso pi'n'ngoso engo aku uy'hwosi tifi no'mo kako hof'ikimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ul'imentisoso hufa'u s'ihune imo'n'imentisofoho.

(Mat'iyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo lut'imanto ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no y'hwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno An'itu a'amumo uyahon'ngki limotofo sohwa ngko oso Hwomu An'itu nihwosopo'mentiso sohwo'nne'no mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'imontonoho.

³² Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof'iko ngkimo a'amu temtitofoso kengo sofe aho mo ho'nani'hwofitnefoho. Hof'iko ngkimo sitofo nt'ikuji ngkimo wonyo ntohof'ikuji memijo n'iyat'i'mopitnefoho.

³³ Hofiko ngkimo impojonyo nifonjikuji wofonjonisyantifeho. Nofonjonisyikujo'no sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³⁴ Ose ulahoningki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwapingo ne so'no huno muyahoningki hnnimentohofi, Olo hungkuno loso fahosihwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnontifi hofikoe hunoso mehohosusihumentisofoho.

*Jisas a'amu timpi'nyo sohumo wopingo umokumentisofoho.
(Matiyu 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Jisas kako ango Jelikou mofonepo i'mofiwahoningki hwe timpi'nyo sohwo oso honingkano momingopo humanto a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto joho humalisofoho.

³⁶ Osopo humanto upa'nimentisoso a'amu pi'ningo engo ntohumpo-topahoningkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofa somo ulimento, Hofiko peho yalokwofo.

³⁷ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.

³⁸ Ose ulahoningkofi kako joho mohm'no ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

³⁹ Ose ulahoningki a'amu simo'mo sapmmentohofoso hofiko kakimo yoka ulontifi ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahoningkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo, ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁰ Ose ulahoningki Jisas kako nolohofaponto hofikimo ulimento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fipemotapmno. Ose ulahoningki oso hwe timpi'nyo huhwo sohumo mofonepo uhwojowahoningkofi Jisas ulimento,

⁴¹ Ngko kikimo pipi ntohoho kiningkohoho. Ose ulahoningki kako ulimento, Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁴² Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko timo fohonyo. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no jije simeho hi'ntnnonohinoso wopingo kumokohoho.

⁴³ Jisas ose ulahoningki hwe huhwo sohwo timo komo'no hononto Jisasimo iningkawento Anitumo isamoyoka engo ulimentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonontifi hofiko hopi'nonohinoso Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyosiye hungkunofoho.

¹ Jisas kako ango Jelikou sopo noswonto nom'ne ango pone'ento angkuh-wafo ajwo sopo pasimentisofoho.

² Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.

³ Kako Jisasimo uhwonimo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'ningo engo hwe tifo huhwo sohumo hoholo hoholofa ulohofahoningkofi kako Jisasimo muhwoyo'njo yonto

⁴ kako a'amu pi'ningo homo somo nuyakolofonto hano kunto kunto'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo pihwoso'no uhwonimo lonto humokehumantisofoho.

⁵ Jisas oso hopo sopo i'mofawento timo yokintahopo uhwon+ngkisoso Sakiyos nohumentan+ngki uhwononto ul+mento, Sakiyos, kiko komo'no fikotape. Ngko olohonta jije angomo wohumamonne'no yohono.

⁶ Ose ulahon+ngki Sakiyos kako komo'no wel+kofapi lohofonto simonyo yonto Jisas+mo ut+manto kakoe angomne'no ipemotawomentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi ose ipemotawahon+ngki uhwonont+fi sitofo ole mjal+m+mentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon+ngkano wonyo'njo lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.

⁸ Sakiyos kako Jisasi'njopo lohofonto ul+mento, Hwe Engofo, kiko upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yango so'nji ajwopo hotitohm'mo fehohnjo ngko mokosyohumahm'mo fehohnjo ngko a'amu umofonyo yalokwofo somo uy+monnoho. U, ngko a'amu fihumo hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe'manji olohumo ngko hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uy+monnoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ose lohino so'no nakwo huno ole nayohoho. Olo sikuno lomo olo ango loponjo hwe moya'milofe hon+ngkano wonyo somta'ni An+tu kako hof+kimo nto is+hutofomakwoho. Sakiyos huhwo Ap+loham+ye imu hweho.

¹⁰ A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amu olo pa'nyo wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkujo somne'no not+pemahm'mo ut+mayo'ne pmmmentohe hwo'nyoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

A'amu syoho ulohofiy+wo'n+ngkohoho sohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 25:14-30)

¹¹ Oso hungkuno hiso nto upo'n+ngkahon+ngkofi Jisas kako ango Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahon+ngki a'amu hopo sponjoso ole syafi+hu'mentohofi, Oso sikuno An+tu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo somo ut+hwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho. Ose syafi+hu'mentohofi so'no Jisas kako pahnn+mo hungkuno ole ul+mento,

¹² Hwe engo fihwo kako ango ikano fipo uhwosi osopo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyo aho hufa'u hopi'nonohino sohwo joho lut+manto hamniyoho aho sife hopi'nono kina aho sife hopi'nono kina hu'muyonto ul+mento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko nom'ne angopo nohumentan+mo sekwo nom'ne hamniyoho engo emaf+kujoso ngko hwangku wop+hwon+mo. Ose ul+mentisofoho.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo angoponjo a'amu fehohnjoso hof+ko kakine'no nakwolaho lont+fi kako nto womentisopo hwe fihwamo tifi in+ngkayo'ne olo hungkuno motayo'ne lihwat+mentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.

¹⁵ Ose ko lihwojahon+ngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hof+kimo mokosyohumayo'ne asomo pmmmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyo sohwo hamniyoho alale kema'malofo uhwon+mo lonto joho lut+ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe nom'nehwo simo'mo u'manto ul+mento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmentohino somta'ni ngko *tu hant+let* (200) kina ema'malefoho.

¹⁷ Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ul+mento, Kiko syoho n+mokosyohumayo wop+ngo hwosoho. Kiko oso syoho kijapmmmentohe

somo ito'no mokosyohumamahnno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. Kiko ango aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki nom'ne syoho ulohofiyo osofeponjo sohwo u'manto ulimento, Hwe engofo, kiko oso aho sife hopi'nono kina ntapmmentohino somta'ni ngko *wan hantilet* (100) kina ema'malefoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinoso mokosyohumuhnne'no syoho wokijapmmo.

²⁰ Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo nom'nehwo u'manto ulimento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmentohinoso olo'mo weho. Ngko hwapife we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohewe wojolo'noho.

²¹ Hwap'ngoso ngko jije yahino so'no ngko huno niyohoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyontifeso kiko mawo'n'ngkino hwosoho. Wosopayo nom'ne a'amu mofontifeso kiko ij'wo'n'ngkino. Oso'no ngko kikine'no iyoho n'ngkohoho.

²² Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohomo ulimento, Kiko syoho n' mokosyohumayoso wonyo hwosoho. Kiko nje yahino so'no huno ko kiyahon'ngki kiko ngkimo ito'no mantoho'mmahnno so'no ngko wonyo hwosoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontifeso ngko mawo'n'ngkohono. Wosopayo nom'nihwa hulontife somta'ni ngko ij'wo'n'ngkohono.

²³ Kiko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahon'ngki kiko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nani'siyoso peho'no imahnnoto. Kiko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo.

²⁴ Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohoho sohwafo ulimento, Sekwo oso aho sife hopi'nono kina olo hwe lohomo uyimentoheso nomafikuji oso hwe *tu hantilet* (200) kina mokosyohumaso sohomo umasimno. [

²⁵ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Hwe engofo, kako *tu hantilet* (200) kina hi'njo hweho.]

²⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe engo sohwo ulimento, Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko yo'mayo nom'neso uyimonnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohunta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

²⁷ Ose ulonto ulimento, Nje a'amu fehohnjo olo ango loponjoso ngko hofikimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontifi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nutimotapikuji nje timo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnnimo hungkunoso ulimentisofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Mat'iyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

²⁸ Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jerusalemne hon'ngkano siyo somo kako simo'mo nto simentisomo hofiko tifi in'ngkasimentohofoho.

²⁹ Jisas kako oso hwofiki'nyo Oulifino li'wo'n'ngkohoho sopo ango hufa'u Mpetifase'nji Mpetani'nji mofone sopo nosi'mofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole lihwatimento,

³⁰ Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentaningkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nimasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisihutofomotapinyo.

³¹ Siko oso yahu hiso isihutofomahosiso'no a'amuso ole selikujono siko peho'no isihutofomasiyeto. Ose selikujono siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohumneno syoho weho, ose ulinyo.

³² Jisas ose lihwojahonngki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwatimentisoso tipema'mentisiyefoho.

³³ Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontanngki oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontifi ulimentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyo.

³⁴ Ose ulahonngkofi siko ulimentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho.

³⁵ Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasiyepono motasimentisiyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahonngki Jisas oso hopo sopo kehumamentisofoho.

³⁶ Noposokehumawento nowentanngki hwe moya'mi hofikoe hwapife Jisas kako hano wene honngkano sopo Jisasiye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho mjahmmwomentisofoho.

³⁷ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif Jelusalem mofone sopo i'mofaponto oso honngkano monje we sopo hwe moya'mi hofiko Jisasi mo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafo Jisas imojo so'no syafisyontifi hofiko simonyo yontifi mango engo lontifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

³⁸ Mango mohm'no ole limentohofi,
Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anituye
yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe woho'nomano.
Anitu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'nne'no simeho wopingo
nejahopohoho.
Anitu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo woho'nomano.

³⁹ Ose lontanngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'ningo'njo sopo lohofontifi Jisasi mo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kiko yoka uso.

⁴⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo upa'nimno. Hungkuno waselimonne'no yohono. Olo a'amulo hofiko mampi'nyo humantifijontentesi olo honngkano loponjo sojolo mango engo likuji nje yofe ho'nonimafikutnesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho limentisofoho.

⁴¹ Jisas kako Jelusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho limentisoso

⁴² ole limento, A'amu Jelusalemjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahonngki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wopingo hiso hiyaso'mo wentanngkuhwosi sekwo motipihwonifitnehoho.

⁴³ Sekwo upa'nimno. Hwangku sikuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano likuji sekikitofikuji meku'mofasi lohofikuji hofiko tojopo ko'mokwasokuji nolikofaofikuji

⁴⁴ sekwoe ango fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji hokunonji ni'hu'nahone poyo moi'wo imo'nifitnnefoho. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho. Hwap'ingoso oso s'ikuno An'itu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe m'hwofe'njo imalofu kuyoho.

Jisas kako An'ituye tajo ango engo somo a'amu yo'mayo ho'yango somta'ni hamniyoho mayo yontan'ngkofo somo wae yao'mentisofoho.

(Mat'iyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

⁴⁵ Jisas kako An'ituye tajo ango engo somo noswonto a'amu ho'yango yo'mayoso hu'meesyont'ifi hamniyoho mentan'ngkofo somo wae yaofu syohoso ema'mentisofoho.

⁴⁶ Kako hof'ikimo ole ul'imento, A'amu An'ituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, Olo nje ango loso Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohofu sohwafe ango hopa imokalokwofu. Ose mti'mokumentohofufu ul'imentisofoho.

⁴⁷ Ose imo'n'mentiso so'no s'ikuno huhwo huhwi Jisas kako hwe moya'mimo An'ituye tajo ango engo somo kakoe hungkuno lut'hwamofufoho. A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofu sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hof'iko Jisas'imo fonjasiyo'ne hon'ngkano wot'ipemant'ife'no imentohofufufoho.

⁴⁸ Ose ko yahon'ngkofi hwe moya'mi hof'iko Jisasiye hungkunomo upo'nano mjal'imumentohofu so'no hwe engo sohwa hof'iko Jisas'imo fonjasiyo'ne hon'ngkanoso mot'ipema'mmentohofufufoho.

20

Hof'iko Jisas'imo kakoe yokumpohn'nyo hwap'ingo so'no ulohon'mentohofufufoho.

(Mat'iyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ S'ikuno fihumo Jisas kako An'ituye tajo ango engo somo nohumanto hwe moya'mi somo kako An'itumo u'mayo yahino so'no hungkuno lut'hwamentisofoho. A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamentohofu huno'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hof'iko Jisas'imo u'ma'mentohofufufoho.

² U'mant'ifi ul'imentohofi, Olo so'no fonaso. K'iko olo syoho iwo'n'ngkino loso t'ihwo kil'maso'no iwo'n'ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t'ihwo kijapm-maso'nji iwo'n'ngkinoto.

³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ngko huhwo'ni hungkuno anga'no waselohon'monne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimo ntohon'ngkofo so'no ngko sekumo wasel'monne'no yohono.

⁴ Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso An'itu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

⁵ Hof'iko ose upa'nont'ifi ole hnn'imentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo An'itu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal'montonoho. Ose'manji sekwo Joun'ye hungkunomo s'meho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

⁶ I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi upa'n'ngkuji hof'iko sojo wonefonjant'ifeho. Hwap'ingoso a'amu loso hof'iko huno

ole syofi-syalokwofo, Anitu kako Jounimo hungkuno uyahonngki nalimentisofoho.

⁷ Ose hnnontifi Jisasimo ole ulimentohofi, Nakwo huno monay-
ofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso
nti'mto'angotikeno.

⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje
yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nngkohe hwapingo so'no masel'mnehono.

*A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'nngkohoho sohwamne
pahnnimo hungkunofoho.*

(Matiyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ose ulonto kako olo pahnnimo hungkuno oso a'amu homo somo
ulimento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulimentisofoho. Oso
syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho
emawo'nngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo
nowento osopo kako ne'no humamojofoho.

¹⁰ Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sikuno
i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyo fihumo ipisayo fehohnjo
mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwamo
u'mahwosi ipisayo mayo'ne lihwatimentisofoho. Oso a'amu syoho mokosy-
ohumayo sohwa syoho ulohofiyo huhwo sohomo ikujoho fonjontifi ipisayo
muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho.

¹¹ Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyo fihumo
lihwatimentisofoho. Osohomo hofiko ikujoho fonjontifi yahino wonyo
umti'mokontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho.

¹² Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyo hufa'u sikhune sohomo
lihwojahonngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahonngki
hofiko osohomo ikujoho wonyo fonjimokontifi mempo hohnta'ni
swoho'nofapmmentohofofoho.

¹³ Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnnimento, Ngko pipi imnehono.
Ngko nje hwomu lohuno ngko simeho uyalokwe lohomo luhwatimeso
hofiko kakoe hungkunomo haloho upeentifetikeno. Ose syafisyonto
hwomu huhwo sohomo lihwatimentisofoho.

¹⁴ A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo so-
homo uhwonitumantifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku
sohonta kanngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo
kakimo poyo wofonjasyano. Ose fonjasyihwasi nakwo kakoe syohoso
nihu'nahone womantanoho.

¹⁵ Ose hnnontifi hofiko hwomu huhwo sohomo nokentifi mempo
hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontifi osopo poyo nihu'nahone
fonjahumentohofofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulo-
honimento, Ose imentohoho so'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo
a'amu wonyo huhwo sohwamo pipi uloho'montolo.

¹⁶ Hwangku kako nopihwosi oso a'amu wonyo sohwamo nofon-
jasyihwosi kako nom'ne a'amu sohwamo syoho hiso mokosyohumayo'ne
uyimontonoho. Jisas ose ulahonngki a'amuso upa'nontifi ulimentohofi, U,
kako oso hwolaho.

¹⁷ Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimento, Olo
Anituye hungkuno iyoswomo mtimokumentohoho loso hwapingo neso
huno pipi seyohoho.

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'nngkohoho sohwa wae
yao'mentohoho loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'n+ngkohoho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

¹⁸ Nom'nepo An+tuye hungkuno mti'mokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomafikuji p+wahupijoso hofiko hofikoe a'apaho kempi mti'mti'me lohofihwosi wohu'mehinawo'montonoho. I oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjomt+hupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n+ngo umo'n+montonoho.

¹⁹ Jisas oso pahnnimo hungkuno ulahon+ngki a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohoho huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji hofiko huno ole uy+mento, Jisas oso pahnnimo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe simeho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syafisyontifi oso hohosohonta hofiko Jisas+mo aho kehwaso wofonjosyano lontifi imentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho un+mentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohumne'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hofiko Jisas+mo hungkuno ulohon+mentohofofoho.

(Mat+iyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Oseso hofiko Jisas+mo fonjasiyo'ne'entifi hon+ngkano wot+pemano lontifi Jisas+mo humuhwontohumantohofofoho. Hofiko Jisas+yepono a'amu fehohnjo sohwo luhwajon+ngkofi oso a'amu sohwa hofiko a'amu Jisas+ye hungkunomo wop+ngo hwofoho wonalono lontife hwasyo humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nontifi hofiko pojyontifi hofiko Jisas+ye hungkunomo yamofu uloho'mentohofofoho. Ole hnn+mentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanne'no hungkuno wonyo loso'manji nakwo aho kehwaso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosy+hwaso'no hofiko Jisas+mo tohino uyantifeho. Ose hnnontifi Jisas+mo humuhwontohuman-tohofofoho.

²¹ Oseso hofiko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, nakwo huno nayohoho. Kiko hwe moya'mimo An+tuye yahino so'no hungkuno lut+hwawo'n+ngkinoso nehopi'nohini lut+hwawo'n+ngkino hwosoho. Kiko a'amu yofe engo'njo sohwanne'no iyoho makinyo'njo hwosoho. Nakwo hopi'nonohinoso afaponohino. Hungkuno ito'nohino l+wo'n+ngkino hwosoho.

²² Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no y+hwono. Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakin+ngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakin+ngkohoho.

²³ Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hofiko poji yamofu ulohofano lontifi imentohofu so'no hwasyo yahino so'no huno uyahon+ngki ole ul+mento,

²⁴ Hamniyoho anga'no nt+hwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji t+hweto. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.

²⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uy+mno. I An+tuye yo'mayo so'manji An+tumo uy+mno.

²⁶ Jisas ose ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hungkuno wop+ngo somne'no hofikoe simeho mo'mo pisopisaho lontifi mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso oso a'amu hofikimo l+hwat+mentohofu sohwa hofiko Jisas+ye hungkuno somne'no hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hwe moya'mife t+mopo makekutnnesohilo.

A'amu Satiyusi sohwa Jisasimo a'amu poyo nope'nontifi apa'no songo likafa so'no ulimentohofofoho.

(Matiyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ A'amu Satiyusi fehohnjo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho. A'amu Satiyusi huhwo sohwa hofiko huno ole uy+wo'n+ngkahi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofoho. Apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisyiwo'n+ngkohofofoho.

²⁸ Hofiko Jisasimo u'mantifi ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo hwosi, Mouses nakumne'no hungkuno ole moti'mokumentono. Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mti'mokumentisofoho.

²⁹ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tis+maso sohwo kako ape manto mehomi motipemaso sohwo poyo pe'n+mentisofoho.

³⁰ Oseso kon+ngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'n+mentisofoho.

³¹ Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohini ma'mentohofoso mehomi ane pe'n+mentohofofoho.

³² Hwangku oso ape hisi poyo pe'n+mentono.

³³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umo'n+montolo. Hofiko'n+kwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

³⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofoso hofiko ape ma'n+wo'n+ngkohofoho.

³⁵ I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'n+fijoso apa'no songo likapijo hopaso apa'no likafikuji songo ne'nohino humafijo sohonta hofiko apa'no ape moma'n+fitnnefoho.

³⁶ Hofiko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumafikuji apa'no poyo mape'n+fitnnehofo. An+tu hofikimo poyo pe'nyo somta'ni ulikafoso so'no hofiko kakoe mehomi umo'nantifeho.

³⁷ Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo likafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'e toho ko n+mentisoso yofoho miyo loho'nnyo somo uhwononto ulimento, Hwe Engo hwofilo'nnyo ne sohwo kako Ap+lohamiye An+tuyoho. Kako Aisakiye An+tuyoho. Kako Jekoupiye An+tuyoho.

³⁸ Ihwoni. Mouses kako ole syafihu'mento, Ap+lohamja Aisakija Jekoupiya hofiko hohonta poyo ko pe'n+mentohofoho sohwa songo humalofoso'no syafisyonto oso hungkuno hiso limentisofoho. An+tu kako poyo pe'nyo sofe An+tu hwo'maho. O'o, songo humalofoso sofe An+tuyoho. An+tu kakoe timopo a'amu hopi'nonohinoso songo humalofoso.

³⁹ Jisas ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo hon+ngkano hungkuno l+wo'n+ngkohofoho huno'njo sohwa Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, hungkuno wop+ngo nalohino.

⁴⁰ Ose ulontifi hofiko nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwo Falisi hwe An+tu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohumne'no ulohon+mentisofoho.

(Matiyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisas a'amu Falisi sohwo ulimeto, A'amu ole liwo'n'ngkohoho Kilais kako oso a'amu Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi liwo'n'ngkohoho.

⁴² Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole limeto, Anitu kako nje Hwe Engo Kilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo ole ulimeto, Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

⁴³ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Ntefit ose limentisofoho.

⁴⁴ Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho limetiso so'no Kilais sohwo kako Ntefitiye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasiye hungkuno upa'nontifi nohumentan'ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ulimeto,

⁴⁶ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi hon'ngkanopo emoyiwo'n'ngkohofofoho. Osopo emoyontan'ngkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uliwo'n'ngkohoho so'no umo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'nji hofiko tajo anga somo a'amufe simanopo humayo'no umo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n'wo'n'ngkiso hwafoho.

⁴⁷ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apiwojo sofafe anga yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi anga hiso hofiko'ne nihu'nahone emawo'n'ngkohofihwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnefoho.

21

Apiwojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(Matiyu 12:41-44)

¹ Jisas kako Anituye tajo anga engo somo ne'no nohumanto timo uhwonimentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofiko Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipofa so'mo ho'nosyant'ngkofi uhwonimentisofoho.

² Osopo uhwonimentisoso apiwojosi ho'yango anesi kako Anitune'no touya hufa'u'nohino ho'nosyahon'ngki uhwononto

³ Jisas kako a'amu kako'njopo lohoho somo ole ulimeto, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo apiwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni

Anitumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofo. Olo apiwajo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no nihu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Anituye tajo ango engo so'no tifi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A'amu fehohnjoso hofiko tajo ango engo somne'no ole limentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso hofiyofoho. Hwe moya'mi hofiko wokoso wonyoangkafo loso Anituye yofe ho'nomayo'ne yahumentohofosomo uhwonontifi pisopisaho limentohofofoho. Ose lahonngkofi Jisas ulimento,

⁶ Hwangku olo yo'mayo wopingo uhwonalokwofo loso wonyo umonimontonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopingo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Hofiko Jisasimo ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umonimontolo. Simo'mo peho i'mofapihwoso'no huno wonayimontolo. Oso yo'mayoso i'mofape'ne sikunoso we'eneponoho eso. Fonaso.

⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, A'amu sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. A'amu piningo engo i'mofapikuji, hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anituye sikuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose selikujono sekwo hofikoe hungkunomo inngkakutoho.

⁹ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne'no upa'nngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso simo'mo i'mofapihwoso'no sikuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.

¹⁰ Ose ulonto ulimento, Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'nifitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nifitnnefoho.

¹¹ Hwangku hwaho lopo hwomihwo mikunimposo piningo engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapihwosi mnokino engo wotipemantifeho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'nngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofapihwoso'no uhwonngkuji sekwo iyoho senonefoho.

¹² Oso yo'mayo noselohe sikuno somo m'mofopontanngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ulikujono hofiko sekumo aho sekekuji wonyo selohopitnnefoho. Hofiko tajo ango somo mesehumajikuji hungkuno mjaselikuji impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hofiko nje yofe monje yasiyo'ne a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe simanopono ipesemotawofitnnefoho.

¹³ Oso nje yofe monje yasiyo'ne ko selohofahonngkuji sekwo hwe engo sohwafe simanopo lohofikuji ngko a'amu wonyo honngkano somta'ni isihutofomayo'ne pmentohe sohwo'niye hungkuno sekwo ulifitnnefoho.

14 Oso hohosohonta oso hungkuno hofiiko mjaselikujo'no sekwo aku hungkuno ulifitne so'no huno pi'n'ingo seyihwoloho.

15 O'lo, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno wopingo wosejapmmonefoho. Oso hungkuno sejapme homo somo sekwoe mango sohwa hofiiko nohnajikuji sekwoe hungkunomo monje maselohopitnefoho.

16 Sekwoe a'amu so'nji selosen'ngkwejamo nje yofe ulikujo'no hofiiko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumojipitnefoho. A'amu fehohnjo sekwo'njo hohnta'ni humalofo somo poyo semokufitnefoho.

17 Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho.

18 Oso hohosohonta ngko hofiyo semokosyohumameso sekwoe mnokino mta'ni mijiyi anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho.

19 Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo ne'no lohopyoso sekwo songo ne'no humayo'ne neso notipemapitnefoho.

*Ango Jerusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.
(Mat'yu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

20 A'amu ikujoho'njo sohwa hofiiko ango Jerusalem sopo hofoyo syukujo'no sekwo uhwon'ngkuji huno ole seyonefoho. Ango Jerusalem wonyo imo'nyo'ne sikunoso mofone nto imo'n'ngkohoho.

21 Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofiiko hwofiki'nyopono hiyaso komo'no sifitnefoho. A'amu ango Jerusalem ne sopo humalofo soku sekwo nuliko'mafikuji kengopono kunto'no ufitnefoho. A'amu ango Jerusalem mempo hohnta'ni humafijoso hofiiko apa'no ango ne montimo mahufitnefoho.

22 Oso sikuno somo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako tohino uyone sikunofoho. Anituye hungkuno a'amu oso hiso'no mti'mokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'nonefoho.

23 Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap'ngoso oso sikuno homo somo olo hwaho lopo tango mikun'imposo i'mofap'hwosi Anituye simeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

24 A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo somo hofiikoe mangohwa impe intofomotakuji ango kengo kengopo uhmajonefoho. A'amu Anitumne'no nakwolaho lalokwofoso hofiiko ango Jerusalem somo hwotoho f'fitnefoho. Hofiiko hwotoho ne'no fentan'ngkuji hofiikoe sikuno moi'wo imo'nonefoho.

*Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mat'yu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

25 Jisas ose ulonto ole ulimento, Sekwo ahwomomo uhwon'fijoso mofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwa mo yo'mayo kengo kengo i'mofap'hwaso'no uhwon'fitnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso yoka engo ho'n'ngkuhwosi mti'hupo mti'hupe lohofahon'ngkuhwosi a'amu hwaho ho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwon'ngkuji hofiiko iyoho mikun'imposo unonefoho.

26 Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hofiiko olo hwaho lopo yo'mayo imo'none so'no huno syafisy'kuji hofiikoe simeho mo'mo iyoho mikun'imposo ehuman'ngkuji timo hwaf'hwafe mokomayonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ngkuhwosi uhwon'fitnefoho.

²⁷ Oso hiso i'mofopahon'ngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako hi-mopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji kako pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁸ Hwangku oso yo'mayoso i'mofape-e'ne mofone imo'n'ngkuhwoso'no osohonta sekwo likaf'kuji sekwo sekwoe mnokino likojwamo lohof'kuji ahwomomo uhwon'mno. Sekwo hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofosemayo sohwo asomo setimayo'ne sohwo mofoneponoho.

Iyoswo songo inyo sohonta uhwon'ngkuji huno waseyono, Ifoyo wahu'montonoho.

(Mat'yu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ose ulonto Jisas kako olo pahnn'mo hungkuno ul'mento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'mno.

³⁰ Iyoswo songo in'ngkiso loso uhwon'ngkuji ifoyo wahu'montonoho.

³¹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Oso sikuno An'itu kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho.

³² Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan'ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³³ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowent'hwonefoho.

Jisasiye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

³⁴ I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwa-hoponjo so'no huno pi'n'ngo syaf'isy'kutoho. Sekwo wosopayo engo n'ngkuji mijo yokumpohn'nyo n'ngkuji nonilohof'kutoho. O'o, ngkine'no huno fisyaf'isy'kuno. Sekwo siki humayoso wop'ngo'maho. O'o, sekwo oso pa'nyo humafijo'manji nje sikuno engo asomo pe-e'neso me tongo somne'no hmn'wo'n'ngkiso hopaso wosema'montonoho.

³⁵ Oso sikuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono ango'meemjo humalowotofo somo i'mofaponefoho.

³⁶ Sikuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohumantokuno. Sekwo An'itumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ul'kuno. Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolof'kuji A'amufe Hwomu sohwoe s'imanopo lohopotnnefoho. Ose ul'mentisofoho.

³⁷ Sikuno huhwo huhwi Jisas kako An'ituye tajo ango engo somo hwe moya'mimo An'ituye hungkuno lut'hwamojofoho. Oseso sikwo'miyomo kako oso hwof'iki'nyo Oulif li'wo'n'ngkohoho sopo saho fosyawo'mojofoho.

³⁸ Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hof'iko kakoe hungkuno upo'nano lontifeso im'ngo ne'nji likafont'fi An'ituye tajo ango engo somo humotofofoho.

22

Jutas kako Jisasiye mango sohwafe ahomo uy'mo li'mentisofoho.

(Mat'yu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

¹ Oso An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo sikuno iyoho humayo engoso * umo'n'imonte'no yohoho. Oso sikuno homo somo a'amu Jutaso hof'iko wopayo iloho iyoso engo kaofone so'nji miyo'njo yontifeso wopayo feejo'nohini n'imotofofoho.

* 22:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

2 Oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji hof'iko Jisasi'mo fonjasio'ne hon'ngkanoso ko tipeent'ifi hof'iko hwe hwoya'mi ikujoho nafongkupitnnoho syaf'isyont'ifi iyoho un'ngkahon'ngki ole hnn'imentohofi, Nakwo Jisasi'mo pipi fonjosyanehwono.

3 Oso sikuno somo Seten kako Jutas Isikaliyoutiye simeho mo'mo paswonto huno uy'imentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho.

4 Jutas kako nowento oso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho imotofo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo Anitu tuye tajo ango engo somo uhwontohumamotofo yofe engo'njo sohwanjimo u'manto Jisasi'mne'no tokoyo'ofomentisofoho.

5 Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye hungkuno upa'nont'ifi simonyo yont'ifi hof'iko hamniyoho uyo'ne'ent'ifi hungkuno mtito'mentohofofoho.

6 Jutas kako eno ulonto kako Jisasi'mo hof'ikoe ahomo kumangkiyo'ne a'amu pi'n'ngo mohumunyo sohonta hon'ngkano tipeehumentisofoho.

Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo Sikuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumentisoyefoho.

(Mat'iyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

7 Oso hohosohonta oso sikuno engo iyoho humayo'ne a'amu Jutas hof'iko wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini n'imotofo sikunosomofapmentisofoho. Oso sikuno homo somo hof'iko yahu sipsip hon'iyohoku'yopo ulohof'one fonjohumotofo sikunofoho.

8 Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo lihwejonto ul'imento, Siko nowehos'isi sikuno engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi so'no nakwo wonano.

9 Ose ulahon'ngki siko ul'imentisiyo, Nekwo nti'mo wesyohumantayo'no kumo'n'ngkohoho.

10 Ose ulahon'ngki ul'imento, Upa'ninyo. Ango engo sopono nowehos'isi hwe fihwo kako mit'hwontoho'njo sohomo uswo'n'ngkohos'isi siko kakimo in'ngkasohos'isi ango kako swoso somo fin'ngkasy'inyo.

11 Siko noswohos'isi ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo. Nekwoe Lonet'hwawo sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwejohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji sikuno engo somjo wosopayo ntipowonantaneto. Ose lehwejohoho.

12 Ose ulohos'iso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo woset'hwamontonoho. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Ango homo somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.

13 Jisas ose ulahon'ngki siko nowenji yo'mayo Jisas ul'imentiso hopaso t'ipema'mentisoyefoho. Not'ipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisoyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwo kakoe a'apaho'nji kakoe hon'iyon'ji nyo'ne uy'imentisofoho.

(Mat'iyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

14 Oso wosopayo nyo'ne sikunosomofopahon'ngki Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempoho soponjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo apousel sohwanji humamentohofofoho.

15 Jisas nohumanto ul'imento, Ngko ole'no n'imo'n'imojofoho. Ngko sekwo'nji olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne

Syafisiyo Sikuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo noningkuhwasi tifi tohino engo woma'monnoho.

¹⁶ Sekwo nje hungkuno upa'nimno. Olo sikuno engo lomjo wosopayo niwo'n'ingkuhwone loso ningkuhwasi ngko olo hwaho lopo apa'no man+mnehono. O'o, ngko poyo imo'n'i'me'no olo sikuno engo lomjo wosopayo ningkuhwoneso ne u'mofapmmontonoho. Tifi no'mo Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sikuno lomjo wosopayo ningkuhwone hopa apa'no nononti'mnefoho.

¹⁷ Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto ulimeto, Sekwo olo mijolo nomafikuji yano filofanimno. Ose ulonto ulimeto,

¹⁸ Sekwo nje hungkuno upa'nimno. Olo mijo loso ngko man+mnehono. Ngko ne'no manyo'njo humanti'me sohwo'ni hwangku Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nononti'mne hwo'nyoho.

¹⁹ Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo'ni hu'muyonto ulimeto, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtihupenji sejapohono. Tifi no'mo sekwo ole mjan+mikuji ngkine'no fisyani'nyokuno.

²⁰ Wosopayo moi'wo ningkahoningkofi kako wosopayo uyimentiso hopaso kako mijo homo ose'nohini uyimentisofoho. Kako mijo uyonto ulimeto, Olo ipisayo mijo noswanyo lo'mjo loso nje honiyofoho. Sekwo Anitu'nji mokotiku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe wonyomne'no mpe iyo'ne usihumahefoho.]

²¹ I uhwonimni. Olo a'amu nje mango sohwo'ni ngkine'no tokoyo'ofoyone lohwo'nji olo ijempoho lopo humalohwono.

²² I Anitu kako hohonta hungkuno mtito'mentiso hopaso ngko poyo umo'nimonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo'ni tokoyo'ofo ntahofone sohune'no hitoho ntokwoho.

²³ Ose ulahoningki hofiko anga'no anga'nohino sohwa humahnn'ingkofi, Oso yahino wonyo hiso tihwo uloho'monteto. Ose humahnn'ingkohofoho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁴ Jisasiye inomokomoyo sohwa hofiko oso hungkunoso hnnontifi hofikoe hungkunoso toho pa'nyo imo'n'ingkahoningki ole so'no yoka hungkuno hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁵ Ose hnn'ingkahoningkofi Jisas ulimeto, Hwe yofe engo'njo olo hwaho lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu somo syoho engo ko uyahoningkofi a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo nefe'mayo'nefoho liwo'n'ingkohofoho.

²⁶ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'o, a'amu ngko yofe engo woma'mo loso sohwo kako nom'ne a'amumo enjwa'mnohini wohumano. I kako nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwoe syoho ulohofiyi hopaso umonono.

²⁷ Hwe engo simo'mjoso tihwolo. A'amu ijempohopo wosopayo niwo'n'ingki sohwo'loho. A'amu wosopayo iloho yonto uy'wo'n'ingki sohwo'loho. I a'amu ijempohopo humanto wosopayo niwo'n'ingki oso hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o, ngko sekwoe syoho selohofiyi pa'nyo hwo'ni humaleno.

²⁸ Sekwo ngko'nji nohumentaningkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofotohofo'neso nu'mahoningki sekwo ngkimo man'hwati'mofefoho.

²⁹ I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayo hopi'nonohino enjwa'mo ho'nanihumentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo ho'nosesyalokweno.

³⁰ Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentahoni'me sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumafikuji nje wosopayo'nji mijo'nji nifitnnefoho. Sekwo ngko'nji nohumafikuji oso a'amu Isilael hofikoe temtitofo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umo'nantifeho. Ose imo'n'ngkuhwoso'no sekwo hofikimo mokosyohumantokutnnefoho.

Jisas kako Pitamo ole ulimento, Kiko ngkine'no hohujo ukinjanimo'monnoho.

(Matiyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas Pitamo ulimento, Saimoun, Saimoun, kiko upa'nyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wopingo somo kehilo ehilofa waseloho'monte-e'no johu losetimalofoho.

³² Seten ose ko yontan'ngki ngko jije simeho hi'ntnnono ntopantokunoso poyo mape'nyo'njo yone'enji Mpohumo kikine'no jomo nto ulimaleno. Oseso kiko apa'no ngkimo nningkapohoji kiko jije ningkwahwosamo nifo'mahoji yokumpohn'nyo usofitofo.

³³ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofo, hofiko kikimo impo'angomo intofakohufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofaehufe. I hofiko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Pita, ngko olo hungkuno wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo tosika yoka moho'nyo kuntoliyopo kiko ngkine'no mango hufa'u sikhune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho.

Yo'mayo hamniyoho ho'yo ifiki'yo hwakuhwajo so'ntnne'no hungkuno ulimentisofoho.

³⁵ Hohonta sekwo nje hungkuno luti'hwayo'ne losehwatimentohe sohonta sekwo hamniyoho ki'yo'nji ifiki'yo'nji sifikwongofosyohwanji momotayo'njo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umofonyo imentohofotaho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Awonoho. Umofonyo mimmentihwonefoho.

³⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I olohonta kiko hamniyoho ho'yo hi'njo hwosi'manji maho. I a'amu ifiki'yo hi'njo hwo'manji osenohini womano. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofo yajihwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono.

³⁷ Hwap'ngoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa hofiko ngkine'no hungkuno ole mt'i'mokumentohofi, Hofiko kakimo utimafikuji a'amu wonyo hwanji mihumatipitne hweho. Oso hungkuno ngkine'no mt'i'mokumentohofoso ne umo'nimontonoho. Yo'mayo ngkine'no Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'nimontonoho.

³⁸ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalohwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hoponoho, ose ulimentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngketisemani sopo Anitumo jomo ulimentisofoho.

(Matiyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisas noswaponto kako oso hwofiki'nyo Oulif simojo sopo sahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa in'ngkamentohofofoho.

⁴⁰ Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwamo ole ulim ento, Yamof o se'maso sohonta wonyo piwesyano ho likuji Anitumo jomo yokumpohn'nyo ulimno.

⁴¹ Ose ulonto Jisas hofikimo we'ene pi nonje uliko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjontifi piwasyiwo'n'ing kiso hopa sople humawento Anitumne'no hwomtame ulohofonto ole ulim ento,

⁴² Mpohwo, kiko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae umo'mo. Huno ose kiyoso'manji olo tango ni'masoso wae feenimof o. I, huno ose makiyo'manji wae yanimofohotoho. Jije hunomnohini fin'ing kayo. Nje hunomo in'ing kahutoho.

⁴³ Ose ulahon'ingki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasi mo yokumpohn'nyo usofito'mentisofoho.

⁴⁴ Jisas kako tango mikun'imposo engo uyahon'ingki kako Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontan'ingki kakoe a'apaho mta'ni wokino honiyo pa'n'ing o hwahopo lo'n'imentisofoho.

⁴⁵ Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwon'imentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho foyowentan'ing kofi uhwon'imentisofoho. Hofikoe simaho tango ifisyimofahon'ingki po'n'ifo imo'nontifi saho foyawo'mentohofofoho.

⁴⁶ Ose uhwononto ulim ento, Sekwo saho peho'no foyawotof o. Filikapmno. Sekwo yamof o ne'masoso yahino wonyoso nopiwesyano ho likuji Mpohumo jomo ulimno.

*Jisasiye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.
(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)*

⁴⁷ Jisas ose ulontan'ingki hwe pi'n'ing o engo sohwa Jisasi mo u'ma'mentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango sohwo kako a'amu pi'n'ing o engo huhwo sohwamo ipemotaponto Jisasiye huyo'mo nu'manto hinjoho uhu'n'imentisofoho.

⁴⁸ Ose uhu'n'ing kahon'ingki Jisas ulim ento, Jutas, kiko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo hinjoho nihu'n'ingkinoso nje mango hwamo ujo wehonto-jwan'ihumne'no lantohofohino.

⁴⁹ Ose ulahon'ingki Jisasiye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa yo'mayo imo'none so'no nuhwonontifi hofiko ulimentohofi, Hwe Engof o, kiko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amu loh wamo hwakuhwajo'nji wofonjoso. Huno ose lakiyohoho.

⁵⁰ Ose ulontan'ing kofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo ang o syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwahon'ingki halohoso piwahu'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ose uhwononto ulim ento, Oso yahino wonyoso olohonta foho'namopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho upm'mokahon'ingki halohoso wopi'ng o umo'n'imentisofoho.

⁵² Jisas wopi'ng o ose umokonto kako a'amu tajo ang o syoho'njo sohwaji a'amu Anituye tajo ang o engo somo uhwontohumayo fefo tokuso'njo sohwafe hwe engo sohwaji a'amu Jutafe hwe engo sohwaji hofiko kakimo aho ke-e'ne pmentohof o sohwamo ole ulim ento, Sekwo a'amu huf o iwo'n'ing kiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotalokwof o.

⁵³ Sɪkuno pi'nɪngo engo somo Anituye tajo ango engo somo ngko sekwo'nji nohumentanɪngko sekwo ngkimo aho manɪko'mmentohofofoho. I oso'no olohonta Setenɪye yokumpohn'nyo engo imo'nɪngkohoho. Oso'no sekwoe sɪkunofoho. Ose ulɪmentisofoho.

Pita ole limento, Ngko Jisasɪne'no huno maniyohoyohoho.

(Matɪyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jisas ose ulahonɪngki hofɪko Jisasɪmo aho kentɪfi ipemotawom-entohofofoho. Ipemotawentɪfi hofɪko oso a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofofoho. Pita hofɪkimo ko inɪngkawomentisoso hofɪkimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'mɪwesyofoho.

⁵⁵ Oso ango hopo sponjo a'amuso tojo ajwo somo toho intofontɪfi humohumantohofofoho. Osopo Pita hofɪko'nji humamentisofoho.

⁵⁶ Pita kako tɪpomponaho sopo nohumentanɪngki a'mu syoho ulohofɪyo fisi kako Pitamo uhwononto ulɪmento, Olo hwe lohwo huhwo Jisasɪ'nji humawo'nɪngkiso hweho.

⁵⁷ Ose ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo a'mu losijo awonoho. Ngko kakine'no huno maniyofoho. Ose ulɪmentisofoho.

⁵⁸ Hwangku we'eneɪpi nohumantɪfi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto ulɪmento, Kɪko huhwosi kakoe a'amu hwosoho. Ose ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'amu hwonɪ'maho.

⁵⁹ Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentanɪngki mofehi'nyo sɪmo'me anga'nohino uyakolofo somo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno yokumpohn'nyo ole ulɪmento, Hungkuno nehopi'nohini walɪmonne'no yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisasɪ'nji humawo'nɪngkiso lohwoɪkeno. Kako Ngkalilinta'ango hweho.

⁶⁰ Ose ko ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo hwe lohwo kɪko hungkuno lohinoso ngko huno manyo'njo yohoho. Ose ulontanɪngki tosɪka yoka kunto'no ho'nɪmentisofoho.

⁶¹ Ose ho'nɪngkahonɪngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto Pitamo uhwonɪmentisofoho. Pita kako Jisasɪye sɪmanomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo ulɪmentiso so'no huno ikwesyaɪɪhu'mentisoso olenoho. Olo sɪkwo'miyo lomo yɪhufo tosɪka yoka malontanɪngkuhwoso sohonta kɪko Pita ngkine'no mango hufa'u sɪhune ole walɪmonnoho. Ngko Jisasɪmne'no huno maniyofoho.

⁶² Pita kako huno ose syafɪsyonto kako mempo swonto kakoe yahino wonyo so'no sɪmeho tango mɪkunɪmposo uyahonɪngki humotaho engo lɪmentisofoho.

Hofɪko Jisasɪmne'no tɪkafo ujontɪfi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.

(Matɪyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ A'amu Jisasɪmo aho ko'mentohofo sohwa hofɪko Jisasɪmne'no sitofo ulontɪfi ikujoho fongku'mentohofofoho.

⁶⁴ Hofɪko Jisasɪye tɪmomo hwapɪfe kotɪjɪswontɪfi ikujoho fonjontɪfi ulɪmentohofi, Kɪko huno hwapɪngo'njo sohwoɪ tɪhwo kufonjohoho. Kɪko huno kisyo'manji oso hweho fonaso.

⁶⁵ Ose ulontɪfi hofɪko sitofo mjalomumentohofofoho.

Hofɪko 'kaunɪsol' sohwafe tɪmopo Jisasɪmo nom'ne hungkuno ulohonɪmentohofofoho.

(Matɪyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

⁶⁶ Im'ingo ne mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu *kaunisol* sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa fehohnjoso hofiko tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo hwafoho. Fehohnjoso hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohof'hwafoho. A'amu sohwa hofiko hofikoe *kaunisol* sohwafe pono Jisasimo ipemotasontifi ole ul'imentohofi,

⁶⁷ Kiko yoloho fonaso. Kiko Kilais Anitu lokuhwatimentiso sohwsilaho. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ngko selimeso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montap'fitnnehofho.

⁶⁸ U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohonimeso sekwo nje hungkunomo aku mant'fitnnehofho.

⁶⁹ I oso'no olohonta'nji sikuno engolopohamo memjaof'hwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni Anitu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwapingo'njo sohwoe aho anga sohohta'ni wohumamonnoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Kiko sohwo, kiko Anituye Hwomu Nehwsilaho. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.

⁷¹ Ose ulahon'ngki hofiko hnn'imentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n'ngkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnn'imentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hofiko hwe engo Pailotiye timo sopo Jisasimo hungkuno ulahon'mentohofofoho.

(Mat'yu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Oseso a'amu hopi'nonohinoso nolikafontifi Pailotiyepono Jisasimo ipemotawomentohofofoho.

² Ipemotawentifi hofiko Jisasimne'no olo hwasyo hungkuno lomantifi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohomo uhwon'wo'n'ngkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo hon'ngkanomo ipemotawowo'n'ngkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasy'wo'n'ngkuhwone hon'ngkano somo wop'jwonaomto iwo'n'ngkiso hweho. Kako ole hnn'wo'n'ngkiso hweho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.

³ Ose ulahon'ngkofi Pailot Jisasimo ulohon'imento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hwsilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

⁴ Ose ulahon'ngki Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ul'imento, Ngko olo hwe lohunta'ni hon'ngkano wonyo motipemahoyohono.

⁵ Ose ulahon'ngki hofiko mohm'no olo hwasyo hungkuno ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahon'ngki hofiko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwaso wae weeofantife'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjal'mopmmojoso ae oloponoho. Hwasyo ose ul'imentohofofoho.

Heloutiye timopo a'amu hofiko Jisasimne'no hungkuno ul'imentohofofoho.

⁶ Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofikimo ulohon'imento, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho.

⁷ Ose ulahon+ngki hofi+ko hungkuno ul+mentohofoso Pailot kako huno ole uy+mento, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo so-ponta'ango hweho. Huno ose uyahon+ngki kako Helout+yepono Jisas+mo lihwat+mentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji ango Jelusalem humamentisofoho.

⁸ Helout kako Jisas+mo uhwononto s+monyo imentisofoho. Hwap+ngoso kako Jisas+mne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ihwoso'no uhwon+mo l+mojo hweho.

⁹ Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'n+ngo Jisas+mo ko ulohon+ngkahon+ngki Jisas kako hungkuno mujofoho.

¹⁰ A'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hofi+ko Jisas+mne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjalim+mentohofofoho.

¹¹ Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofi+ko Jisas+mo wonyo umt+'mokon+fi sitofo ul+mentohofofoho. Oso'no hofi+ko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofo wonyoangkafoso a'amu oso homo somo uhwon+ngkuji t+kafo ujiyo'ne ulohofi+hwajont+fi Pailot+yepono asomo lihwat+mentohofofoho.

¹² Hohonta Helout+'nji Pailot+'nji siko mangohwo pa'nyo humamo-jiyoso oso s+kuno homo somo siko s+meho afa inonji nje a'amuhwe hnn+mentisiyefoho.

Pailot kako Jisas+mo us+hutof+hwat+mo ko lonto Jisas+mo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Mat+yu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39-19:16)

¹³ Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no lut+manto

¹⁴ ul+mento, Sekwo olo hwe lohumo ngkiyepono ipemotapohofolo hune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofo so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe t+mopo ulohon+ngkeso ngko kakoe hon+ngkano wonyoso mot+pemahoyohono. O'o, sekwo upa'n+mno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.

¹⁵ Helout kako ngkiyepono olo hwe lohumo asomo lihwat+maso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe hon+ngkano wonyoso mot+pemuyonto lihwat+maso hweho. Upa'n+mno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjasyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.

¹⁶ Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo us+hutof+hwat+monne'no yohono. Ose ul+mentisofoho.

¹⁷ [Oso humamotofo sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo s+kuno iyoho humayo engo uhwon+motofo homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo is+hutof+hwat+mojofoho.]

¹⁸ Pailot kako Jisas+mo us+hutof+hwat+mo l+mentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ul+mentohofi, Oso hwe sohomo fonjasy+kuji Mpolapas nakuyepono fis+hutof+hwat+mno. Ose ul+mentohofofoho.

¹⁹ Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nont+fi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofi+ko impo'angomo uhumat+'mentohofoho hweho.

20 Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo lonto hungkuno apa'no ulimentisofoho.

21 I oso'no hofiko mango mohm'no uliwo'nimentohofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno.

22 Ose ulahon'ngkofi Pailot kako hungkuno hufa'u sihune umono'nono lonto ulimento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso motipemahoyohono. Kako poyoso peho'no umono'nimontolo. O'o, ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono.

23 Ose ko ulahon'ngki hofiko ni'hu'no yokumpohn'nyo imo'nontifi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ulimentohofofoho. Oso'no hofikoe mangoso Pailotiye mangomo hwotoho hmentohofofoho.

24 Oseso Pailot hofikoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

25 Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimentohofohohomo Pailot kako isihutofihwatimentisofoho. I Jisasohune'no hofikoe hungkunomo in'ngkawento Pailot kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

*Hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mat'iyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)*

26 Hofiko Jisasimo ipemotawentifi hwe fihwo Saimoun ango Sailinta'ango sohomo aho ka'mentohofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mta'ango sohwo angopono pontan'ngki hofiko Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyoso Saimouniye sangopo nitofiyahon'ngkofi kako intofonto Jisasimo tifi intofimjimentisofoho.

27 Nto wahan'ngkofi hwe moya'mi pi'n'ngo engo hofiko Jisasimo in'ngkawentifi moya'mi fifa hofiko Jisasimne'no hitoho ulofahon'ngki humotaholimentohofofoho.

28 Ose lontan'ngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimento, Sekwo Jelusalemjo moya'mi sofasi sekwo ngkine'no humotahopeho'no ntantikwofo. O'o, sekwo sekwo'ntnne'no sekwoe mehomi'ntnne'no humotahoenjo filimno.

29 Upa'nimno. Hwangku sikuno wonyo i'mofapihwoso'no ole l'fitnnefoho.

Moya'mi hwonjo sofanji,
moya'mi yawoso mmo'nyo'njo sofanji,
moya'mi mehomi amno manyo sofanji,
hofiko simonyo uyife.

30 Oso sikuno homo somo hwe moya'mi hwofiki'nyo engo somo ole ul'fitnnefoho. Sekwo nakumo fikilopenahumno. I hwofiki'nyo we'e somo ole ul'fitnnefoho. Sekwo nakumo fifehu'mokonesyohumamno. Ose ul'fitnnefoho.

31 Hungkuno ole liwo'n'ngkohoho, A'amu olo wonyo loso iyo mijo'njo tipemapijo sohonta ifijo'manji iyo yofoho imo'n'ngkuhwoso'no pipi uyantifeto. Jisas kakine'no ose ulimentisofoho.

32 Hwe hufa'u hon'ngkano wonyo imo'mojiyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofasiyo'ne ipemotawomentohofofoho.

33 Oso hwofiki'nyo we'e yofe ole, A'momnokino Yokino Huyo'mango Pa'nyoponoho liwo'n'ngkohoho sopo i'mofawentifi osopo Jisasimo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwa'u'nji

anga'nohino sohwo Jisasiye aho angahohnta'ni fonjinto'ofasyontifi nom'ne humo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁴ Hofiko Jisasi mo fonjinto'ofosyahonngkofi Jisas kako Anitumo ulimento, Mpohwo sohwoi olo wonyo ntohofantikwofo loso'no hofiko huno ito'no muyo hwafoho. Oso'no kiko hofikoe wonyoso wae yimofohoji hofikimo ufo'maho. Ose ulimentisofoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofiko Jisasiye manji'mofo yo'mayoso tihwo tihwo manekiyohoho lontifi syohi'nyo yontifi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisofoho.

³⁵ Hwe moya'mi hopi'nono hofiko nolohofontifi humuhwontohuman-tohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisasi'mne'no sitofo ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nngkiso hweho. Oso'no kako Kilais Anitu uhwsopo'mentiso ne hwo'manji kako ufo'ma'nono.

³⁶ Ose lahonngkofi a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulontifi hofiko Jisasi'njo mofone sopo wentifi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohumantifi, Mono. Mijo hmnyo, ulontifi

³⁷ ulimentohofi, Kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nngkino nehwsom'nanji kiko fo'ma'nyo. Sitofo ose ulimentohofofoho.

³⁸ Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

³⁹ Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofahumentohofofoho sohwa'u nom'nehwo Jisasi mo sitofo ole ulimento, Kiko Kilais nehwsom'nanji kiko fo'ma'nngkohoji nekumo fefo'maho.

⁴⁰⁻⁴¹ Ose ulahonngki nom'nehwo upa'nonto yoka ulimento, Kiko pe'nngkino loso'no Anitumne'no iyoho makinngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinofoho. Olo hwe lohwo kako honngkano wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyeso kako'nji afa'no mahwono.

⁴² Ose ulonto kako Jisasi mo ulimento, Hwangku kiko a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo majo sohonta kiko ngkine'no huno asyanifohujo.

⁴³ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wakilmonne'no yohono. Olo sikuno lomo kiko ngko'nji ahwomomjo anggo wopnggo *Palatais* sopo wohumantayoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

⁴⁴ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kilouk*) oso'nji apa'no longkonngkahonngki mofehi'nyo limentisofoho.

⁴⁵ Sikuno mjaom'entiso hohosohonta Anituye tajo anggo engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo anggo we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilipeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hufa'u imo'nimentisofoho.

⁴⁶ Sisimpeehonngki Jisas kako mango mohm'no ole ulimento, Mpohwo, nje huyo'mangoso jije ahomo woho'nakohumne'no yohono. Ose ulonto kako poyo imo'nimentisofoho.

⁴⁷ Poyo imo'nngkahonngki a'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto Anituye yofe ho'nomanto ulimento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako honngkano wonyo ane hweho. Kako ito'nohino hweho. Ose limentisofoho.

⁴⁸ Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofontifi yo'mayo imo'nimentiso somo timo humuhwontohumantohofoso simeho tango mikunimposo uyahonngki hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho.

⁴⁹ Jisasiye a'amu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi mo inngkamotofo sofanji kengo nompo lohofontifi yo'mayo imo'nimentiso somo humuhwontohumantohofofoho.

Hofiko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Matiyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

⁵⁰ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepiyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Jutafe ango Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wopingo'nohini hweho. Kako *kaunisol* syoho'njo ko huhwo

⁵¹ kako oso wonyo hofiko Jisasi mo uloho'mentohofoso so'no eno mujo'njo imentisofoho. O'o, kako oso hwe Anitu uhwatimo limentiso sohwoe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho.

⁵² Oso hwe huhwo sohwo kako Pailotimo u'manto Jisasiye pijafoso mayo'ne ulohonimentisofoho.

⁵³ Oseso kako Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni nomanto hwapife halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofiko mtimokumentohofoso somo ho'nahumentisofoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amu poyo pe'nyyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.

⁵⁴ Oso sikuno Filaite somo hofiko sikuno iyoho humayo'ne yo'mayoso ito'no yasiyo'ne sikunofoho. Sikuno iyoho humayoso umo'nimonte'no yohoho.

⁵⁵ Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi mo inngkapmmentohofoso sofa hofiko Jousepi'nji nowentifi Jousep Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nosyahonngki humuhwontohumantohofofoho.

⁵⁶ Osofa hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowentifi yo'mayo yo'mayo akino'njoso Jisasiye pijafoso ehulohofane'entifi ito'no esyohumamentohofofoho. Oso sikuno iyoho humayo somjo honngkano hungkuno limotofo hopaso hofiko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lika'mentisofoho.

(Matiyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

¹ Santemo ni'hu'no imingo ne'nji oso moya'mi hofoso sofa hofiko Jisasiye pijafoso hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohofone'ito'no nto esyohumamentohofoso hu'memantifi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umentohofofoho.

² Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pijwahumentohofoso nohwo sompo'nowentanngki uhwonontifi

³ sokimomo swontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pijafoso motipihwonimmentohofofoho.

⁴ Oso hiso'no hofiko huno pi'ningo engo syafisyontifi humentanngkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofo mofehi'nyo lawo'nyo sohwa'u hofiko'njopo lohofahonngki

⁵ moya'mi sofa iyoho unngkahonngki hofiko ingku'ni ingku'ni lohofontifi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulimentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nimentohofoso lohwafepono peho'ne tipmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anitu nto uliko'maho.]

⁶ Kako hwaho Ngkalili humanto selimentiso hungkuno so'no huno apa'no fikwesiyafihupmno.

⁷ Ole so'no selimento, A'amufe Hwomu sohomo a'amu honingkano wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyikujo'no hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasyikujo'no sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no apa'no songo likafone hweho.

⁸ Ose ulahoningki hofiko Jisas hofikimo hohonta ulimentiso so'no syafisyontifi

⁹ oso sokimo homo somo uliko'ma'mentohofofoho. Nuliko'mantifi hofiko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwani nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulimentohofofoho.

¹⁰ Oso moya'mi hofo sofa ole fafoho. Maliya ango Makitolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno hiso a'amu *apousel* sohwa ulimentohofofoho.

¹¹ Oso a'amu *apousel* sohwa hofiko moya'mi sofafe hungkuno somo upa'nontifi ifofo hungkuno lohaphofo ose syafisyontifi hofiko simeho hi'ntnono mummentohofofoho.

¹² I oso'no Pita kako nolikafonto sokimomo uhwonimo lonto hano kunto kunto'no ufeelom'mentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwomtame ehumu lohofonto timo sokimomo'mo monje syuhwonihwojahusyoso hwapife halojo so'nohini wentaningki syuhwonihwojawento kakoe ango pone'no asomo ponto yo'mayo imo'nimentiso so'no huno pi'ningo engo humosyafisisofoho.

Hwe hufa'u hwa'u Emeyos honingkano sopo Jisasimo uhwonimentisiyefoho.

(Mak 16:12-13)

¹³ Oso sikuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyosine'no hano umentisiyefoho. Oso honingkano Jerusalem mta'ni ango ne sopo i'mofae so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'no kiloumitafoho.

¹⁴ Siko hano nowenji yo'mayo imo'nimentiso so'no humom-jahnnimihusiyefoho.

¹⁵ Siko hungkuno mjohnnimiwentaningki Jisas kako huhwo siko'njo mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho.

¹⁶ Jisas siko'nji ko wentifi siko Jisasimo yofe mihwofe'njo imentisiyefoho.

¹⁷ Jisas sikimo ulimento, Siko peho hungkuno mjolimwalokusiyoy. Ose ulahoningki siko lohofu lohofonji simeho tango'njo sohwa'u simano upo'mentisiyefoho.

¹⁸ Hwe nom'nihwo kakoe yofe Kiliyoupas sohwo kako Jisasimo ulimento, A'amu ango kengo kengoponta'angoso Jerusalem uhu'mokumalofa sohonta humamahno sohwo si yo'mayo imo'nimaso so'no kiko huno makiyoho liyohoho.

¹⁹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Peho imo'nimasoto. Ose ulahoningki siko ulimentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nimaso so'no lalokuhwayoso Jisas ango Nasaletnnta'ango sohomo imo'nimasofoho. Anitu kakimo hungkuno uyahoningki nalimojo hweho. Yo'mayo imojo so'nji hungkuno limojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'amu huhwo sohwi uhwonimentihwone hn'nnonji Anitu huhwo'nji wopngo hweho lalokuhwono.

²⁰ Nakwoe a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji nakwoe hwe engo sohwanji hofiko hwe engo nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafe ahomo ho'nohumalofihweho. Noho'nosyahon'ngkofi hofiko poyo umo'nono lontifi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofo hweho.

²¹ I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'amu Juta hn'nimo a'amu aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentan'ngkujo sohwa mta'ni isihutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'nimasoso sikuno hufa'u sihune memjao'masofoho.

²² Oso'no olo im'ngo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisasi'mo in'ngkamotofo sofa hungkuno nelahon'ngkofi nakwo yomo engo ihwonefoho. Hofiko olo im'ngo lo'nji Jisasi'ye pijafo ho'nohumalofo sopo

²³ huno uhwonawentifi asomo nopontifi ole nalohofi, Nakwo a'amu ahwomo mta'ango sohwa'umo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofoho.

²⁴ A'amu fehohnjo nakwo'nji humantihwone sohwa hofiko Jisasi'ye pijafo ho'nohumalofo sopo uhwonowano lontifi umentohofoso moya'mi sofa uhwon'ngkahwofo hopa hofiko uhwon'ngkohofofoho. I oso'no hofiko Jisasohumo muhwon'ngkiyohofoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'no imasiyoto.

²⁶ Hofiko ole nalimotofi, Kilais kako simo'mo yo'mayo so'no tohino mahwosi tifi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane hweho. Ose nalimotofofoho.

²⁷ Ose ulonto Jisas kako Mousesi'ye hungkuno mta'ni lomanto a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno so'nji ul'imentisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mt'i'mokumentohofoso Jisas sikimo lijumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lutihwamentisofoho.

²⁸ Jisas kako ne'no lutihumuhwahon'ngki oso ango Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo i'mofawentifi Jisas kako hano ne'no wamonto ko yahon'ngki

²⁹ siko hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentisi kiko nekwo'nji fosyohumaho. Mofehi'nyo wan'ngku'nimonto isoso we'enepe sikuno wonammontonoho. Ose ulahon'ngki Jisas siko'nji ango fihumo noswontifi humamentohofofoho.

³⁰ Oseso hofiko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humantifi Jisas kako wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uy'imentisofoho.

³¹ Ose uyahon'ngki sikoe timo ehohosisyahon'ngki Jisasi'mo yofe uhwo'mentisiyefoho. Yofe uhwofahon'ngki Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahon'ngki siko kakimo apa'no muhwon'mmentisiyefoho.

³² Ose yonji ole hnn'imentisi, Nekwo kako'nji hon'ngkanopo nopontani kako Anituye hungkuno yoloho neso le-etihwamopiso so'no nekwoe simeho wonyoangkafo emo'n'ngkisofoho.

³³ Ose hnn'imentisiyo sohonta siko nolikafonji Jelusalemne'no asomo umentisiyefoho. Nowenji siko Jisasi'ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hofiko'nji humamotofo so'njimo u'mahon'ngki

³⁴ hofiko sikimo ul'imentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto liko'maho. Kako Saimounimo u'mahon'ngki Saimoun uhwon'ngkohoho.

³⁵ Ose ulahonɔngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo honɔngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ulɔmentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahonɔngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo uhwonimentohofofoho.

(Matɔyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

³⁶ Hofiko oso hungkunoso hnnontanɔngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hofiko'njo ajwo sopo lohofonto ulɔmento, Simeho wopɔngonjo fosyohumamno.

³⁷ Ose ulahonɔngki hofiko yomo yontifi iyoho unɔngkanɔngki hnnimentohofi, Pehotikeno. Mewosotikeno.

³⁸ Ose hnnɔngkahonɔngkofi Jisas ulɔmento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofu. Sekwoe simeho mo'mo huno pi'nɔngonjo peho'no seyohoho.

³⁹ Nje sife aho nohonɔngkuji sekwo aho nɔpmmokumno. Ngkonoho. Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hofiko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohonɔngkohofu pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji mɔkufu so'nji anefoho.

⁴⁰ Ose ulonto kako kakoe sife'nji aho'nji hofikimo utihwamentisofoho.

⁴¹ Ose uhwonontifi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono muyilohwono ko syofisyontifi hofiko simonyo yontifi pisopisaho mjalimhwanɔngkofi Jisas ulɔmento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho.

⁴² Ose ulahonɔngki hofiko inaniku iloho yahumentohofoso umosiya-honɔngkofi

⁴³ nomanto nonɔngkahonɔngki hofiko kakimo tɔmo uhwonimentohofofoho.

⁴⁴ Ose uhwonɔngkahonɔngkofi kako hofikimo ulɔmento, Hohonta ngko sekwo'nji humanji ole selɔmento, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no mtɔ'mokumentiso so'nji a'amu Anɔtu hungkuno uyahonɔngki ngkine'no limotofo sohwafe hungkuno so'nji a'amu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo mtɔ'mokumentohofu so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no mtɔ'mokumentohofoso ne imo'none so'no nto selɔmentohefoho.

⁴⁵ Ose ulonto hofikoe hunomo ehohosɔyahonɔngki hofiko Anɔtuye hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho.

⁴⁶ Ole ulɔmento, Anɔtuye hungkunoso ole nalohi, Kilais oso hwe Anɔtu uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwosi sikuno hufa'u sɔhune memjaofihwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo wolika'montonoho.

⁴⁷ Oso hungkuno wopɔngoso a'amufe honɔngkano wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hungkuno loso ango Jelusalem sopo nta'ni ango'meemo motahumpekujɔ wolutihwafikufe. Hungkuno hiso olenoho. Anɔtu kako a'amumo wopɔngonjo uloho'mentiso so'no a'amu hofikoe honɔngkano wonyo somne'no nihu'nahone hohujo ikinjaofikujo'no Anɔtu hofikoe wonyoso wae umo'montonoho.

⁴⁸ Sekwo yo'mayo homo somo uhwonimotofu sohwasɔ oso hiso'no sekwo a'amu nom'nemo filutihwafikuno.

⁴⁹ Upa'nɔmno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejapmmonnoho selɔmentisoso sekuyepono wolihwatimonnoho. Sekwo olo ango Jelusalem lopo nohumentanɔngkuji ahwomomjo yokumpohn'nyoso sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo nom'ne angopono wohumpehwano lifijo'manji noho fohumpekuno. Ose ulɔmentisofoho.

Anitu kako Jisasimo ahwomomne'no motasimentisofoho.

(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)

⁵⁰ Oseso Jisas kako hofikimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amu somo aho ulonjimokumentisofoho.

⁵¹ Ulonjimokukwato lohofonto hofikimo uhwoti'mofahon'ngki Anitu Jisasimo ahwomomne'no motasimentisofoho.

⁵² Hofiko Jisasimne'no hwomtame nto ulohofontifi hofikoe simeho wonyoangkafo'njohwa Jelusalemne'no asomo pontifi simonyo imentohofoho.

⁵³ Hofiko sikuno huhwo huhwi Anituye tajo ango engo somo humantifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho.

Lukiye hungkunoso osohoponoho.

Joun Olo Hungkuno Wop+ngo loso Joun mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+mentiso sohonta soswo mofonepo *sikis+ti-foua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. S+mo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. T+fi Jisasiye inomokomoyo imo'n+mentisofoho. Olo iyoswo loso Matiyu, Mak, Luk+ja mti'mokumentohofa pa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwap+ngoso ole: Matiyu'nji Luki'nji siko iyoswo mti'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mti'mokumentisoso olenoho. S+mo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, An+tuye Hungkuno sohwo, kako An+tu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n+ngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 hon+ngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mti'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 hon+ngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mti'mokonto ole l+mento: Ngko olo iyoswo mti'mokohe loso'no sekwo Jisas Kilais+mo s+meho hi'ntnnono uy+mmo. Kako An+tuye Hwomu Ne hweho. Sekwo s+meho hi'ntnnono uy+fijo'manji songo ne'no humayo'neso wot+pemant+feho. Joun mti'mokumentisofoho hungkuno hwap+ngo neso os+hopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mti'mokumentisofoho iyoswo hiloso Jisas sohwo An+tuye Hwomu Ne hweho syaf+sy+ku'ntnne'ento mti'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofa l+hwaso Jisas sohwo An+tuye Hwomu Ne hweho l+hwaso nakwo kakimo t+fi un+ngkohwano.

Songo ne'no humayo hwap+ngo sohwo a'amu imo'n+mentisofoho.

¹⁻² S+mo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kilais, An+tuye hungkuno sohwo kako An+tu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n+ngkiso hweho. Kako huhwo An+tuyoho.

³ An+tu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwap+ngo mta'ango'maho. O'o, kako'nohino yo'mayoso hwap+ngo hweho.

⁴ Kilais kako songo ne'no humayo hwap+ngo sohwo kako songo humayo hon+ngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.

⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sikwo'mjoho'mo humentan+ngkuhwaso hn'n+mo lonasiyo'ne hweho. Oso sikwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohwo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nol+wo'n+ngkuhwonefoho.

⁶ An+tu kako hwe fihumo uhwat+mentiso sohwo kakoe yofeso Joun+yoho.

⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'n+ngkuji s+meho hi'ntnnono uy+fitnne'ento pmmentisofoho.

⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, An+tu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo ut+hwayo'ne Joun+mo uhwat+mentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hon'ngkano netihwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentan'ngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo hon'ngkano wop'nggo utihwayo hweho.

¹⁰ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mti'mokumentiso sohwo olopo nopahon'ngki a'amu olo hwaho loponjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'lo, muhwoso'njo yontifi monje yahumentohofofoho.

¹¹ Kako kakoe hwap'nggopo i'mofi'wahon'ngki kakoe temtitofo a'amu Jutaso hofi'ko kakimo simeho muyo'njo yontifi hwotoho hmentohofofoho.

¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofi'ko Kilaisimo yofe uhwofontifi kakoe hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofi'ko Kilaisimo simeho unyo somo Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentiso so'no Anituye a'amu ne umokumentisofoho.

¹³ Moya'mi sofa hofi'ko mehomi aswo mawo'n'ngkohoho hopaso a'amu Anituye mehomi mmo'n'fitnnehofo. O'lo, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anituye mehomi ne imo'nyoso mmo'n'fitnnefoho. O'lo, Anitu kako huno ole syafihu'mento, A'amuso nje hwomumo simeho uyikujomanji hofi'ko nje mehomi ne imo'n'fitnnefoho. Ose syafihu'mentisofoho.

¹⁴ Anituye hungkuno hweho liwo'n'ngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kilais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'nimo wop'nggo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonetihwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo Kilaisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'mentihwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anitu kakoe Hwomumo yahon'ngki uhwonontani Anituye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'mentihwonefoho.

¹⁵ Joun kako i'mofaponto Kilais huhwo sohumne'no li'jwao'mentisofoho. Ole li'jwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto sel'mentohefoho. Ngko simo'mo sekumo nto sel'ma'mentohefoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'nggoso ngko nje na'u aswo mon'maso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

¹⁶ Kako nakumo wop'nggo nalohofoso hwap'nggo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'nimo kakoe wop'nggo'nohinoso nakumo wop'nggo ne'no ne'no nalohofiwo'n'ngkiso hweho.

¹⁷ Hohonta Anitu kako neyakwo Mousesimo kakoe hon'ngkano hungkuno uyimentisofoho. Oso hon'ngkano hungkuno homo somo a'amu nto'no min'ngkammentohofoso hofi'ko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas Kilais kako none'mahon'ngki kako hon'ngkano neso nonetihwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wop'nggo'nohini nalohofiwo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anitumo muh-wonyo'ne'nwoho. I oso'no Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo kan'ngkwowho'nji nohumanji kako Anituye yahino ne so'no nakumo netihwawo'n'ngkiso hweho.

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno li'mentisofoho.
(Mat'yu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)*

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jelusalem humamotofo sohwa hofi'ko a'amu fihwamo Joun+imne'no uhwat+mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi'ko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohware enjwa'mo syoho y+wo'n+ngkohoho oso huhwo sohwa Lifaiyoho l+wo'n+ngkohoho, oso hwanji hofi'ko Joun+mo nu'manti'fi ulohon+mentohofi, Kiko t+hwosilo. An+tu kako kuhwosopo'mentiso sohwsilaho.

²⁰ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ul+mento. Oso hwe An+tu a'amu Juta sohwna'n+mo nefe'mayo'ne n+hwosopo'mentiso sohwni'maho. Ngko K+lais+n+ma'ho.

²¹ Ose ulahon+ngki hofi'ko ul+mentohofi, I ose'manji kiko t+hwosilo. Kiko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilaijan+i'maho.

Ose ulahon+ngki apa'no ul+mentohofi, I kiko oso hwe engo sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'no hontohumalohwone sohwsilaho.

Ose ulahon+ngkahon+ngkofi ul+mento, O'o, ngko osoho hwo'n+i'maho.

²² Ose ulahon+ngki hofi'ko ul+mentohofi, I kiko t+hwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwat+malofa sohware kikine'no pehofa ulanehwono. Kiko kikine'no pehofa hnnalokuno.

²³ Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Hohonta Aisaiya sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo ole l+mento,

Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.

Kakine'no hon+ngkano nto'no hnmopmno.

Oso hungkuno hon+ngkano imofa'ne sohune'no Aisaiya hohonta l+mentisoso ngkine'no l+mentisofoho. Joun ose l+mentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Joun+mo hungkuno ulohon+mentohofa huhwo sohware a'amu Falisi sohwa l+hwat+mentohofofoho.

²⁵ Hofi'ko Joun+mo nom'ne hungkuno ul+mentohofi, An+tu a'amu fihumo nefe'mayo'ne uhwsopo'mentiso K+lais sohwo kiko oso hws+i'maho. Kiko Ilaija ki'maho. Kiko oso hwe engo sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'ne hontohumalohwone sohws+i'maho. Ose'manji kiko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno.

²⁶ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Joun ul+mento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'n+ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.

²⁷ Ngko s+mo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe t+finjo yofa engo'njo sohwo kako nje yofa somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofa engo'njo yokintahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyo'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofa somo monje yahin+mentisofoho.

²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ul+mentisofoho.

Jisas kako An+tu ye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'n+ngkanta Joun kako uhwon+ngkisoso Jisas kako nto pahon+ngki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ul+mento, Sekwo uhwon+mno. Olo hwe lohwo An+tu ye Yahu Sipsip Pa'nyo hweho. Hwap+ngoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁰ Olo hwe lohumne'no ngko ole nto selimalefoho. Ngko simo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwapingoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto selimalefoho.

³¹ Hohonta olo hwe Anitu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwatimentiso lohomo ngko huhwo'ni yofe mihwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honingkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'ninkingohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofapihwoso'no hofiko kakimo yofe uhwofantifeho. Hofikimo itihwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

³² Joun kako uhwonimentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ulimento, Ngko nuhwononji ole uhwonimalefoho. Anituye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wopingo yihufo ntolofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohomo nto kehumahoho.

³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumne'no huno manimmasofoho. I oso'no Anitu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonihwatimentiso sohwo ole ntimento, Hwangku kiko Anituye Towahuno Wopingo ahwomo mta'ango nopihwosi hwe fihumo kehumaso sohumo uhwoningkohoji kiko huno ole wakiyono. Kiko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho.

³⁴ Ose ntimentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anituye Hwomu hweho. Joun ose ulimentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo simo'mjo osofosofahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'ninkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumantifi Jisasimo uhwonimentohofofoho. Jisas kako hano emoyontaningki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ulimento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anituye Yahu Sipsip Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁷ Joun ose ulahoningki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasimo tifi iningkamentisiyefoho.

³⁸ Jisas kako ikinjaofonto uhwoningkisoso siko nto iningkopahoningki uhwononto ulimento, Siko peho'no wotipeenji hwahusilo. Ose ulohoningkahoningki siko ulimentisiyo, Hwe Engofo, kiko Anituye hungkuno naliwo'ninkingino sohwo, kiko ango ntipo humawo'ninkingino hwosilo.

³⁹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fipinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahoningki siko Jisas humawo'ninkiso ango somo uhwonimentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwapingoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 k'ilouk) sikuno so'njoho.

⁴⁰ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jouniye hungkunomo upa'nonji Jisasimo iningkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entiluyoho. Saimoun Pitafe koningkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mtimokalokweno.

⁴¹ Entilu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounimo tipihwononto ulimento, Nakwo oso hwe Anitu nefo'mayo'ne uhwsopo'mentiso sohumo nto tipihwonngkuhwono. Kako Kilaisiyoho.

⁴² Entilu ose ulonto kako Saimounimo Jisasiyepono ipemotowahoningki Jisas kako nuhwononto Saimounimo ulimento, Kiko Saimoun sohwo Jouniye hwomu hwosoho. Yofe songo womeekilimo. Sifas kiyoho.

Ose ulimentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasiyoho Ngkɩlik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwapingo neso sojo hweho.

Jisas kako Filip+nji Notaniyel+njimo nnɩngkapinyo ulimentisofoho.

⁴³ Mo'nɩngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filip+mo uswo'nonto ulimento, Kiko ngkimo nningkape.

⁴⁴ Filip kakoe pone Mpetisaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'nɩkwa'i Entɩlu'nji Saimoun'nji humamojiyoponoho.

⁴⁵ Filip kako Notaniyel+mo tipɩhwononto ulimento, Oyomo. Hohonta Mouses kako Anɩtuye honɩngkano hungkuno mtɩ'mokonto kako hwe fihwo Anɩtu nefe'mayo'ne uhwasopo'mentiso so'no mtɩ'mokumentisofoho. A'amu Anɩtu hungkuno uyahonɩngki limotofo sohwantnne'no olo hwe huhwo sohumne'no ifalifaliyo mtɩ'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo ngko nto tipɩhwonɩngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepiye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo.

⁴⁶ Ose ulahonɩngki Notaniyel ulimento, O'o, a'amu Nasalet sohwa wopingo hwa'maho. Hwe wopingo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahonɩngki Filip ulimento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwonae.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisasiyepono pontahonɩngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ulimento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohumo uhwon+mo. Oso a'amu Isɩlael sohwo wopingo'nohini hweho. Kako hwasyo honɩngkanoso ane hweho.

⁴⁸ Jisas ose ulahonɩngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisasi+mo ulohon+mento, Kiko ngkine'no huno pipi kiyahonɩngki nohon+ma'nɩngkohino. Ose ulohonɩngkahonɩngki Jisas ulimento, Jije angomo'mo kiko iyo fisayo pmpongo somo nohumentanɩngkini Filip kako mokohonontanɩngki ngko kaki'no kohon+ma'nɩngkohefoho.

⁴⁹ Ose ulahonɩngki Notaniyel ulimento, Nje Lontɩhwayo sohwo, hungkuno lonetɩhwayo sohwo, kiko Anɩtuye Hwomu hwosoho. Kiko nakwo Isɩlael sohwo'niye Hwe Engo Ne hwosoho.

⁵⁰ Ose ulahonɩngki Jisas ulimento, Kiko fisayo pmpongo somo nohumentanɩngkini kohononji kilohe so'no kiko simeho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangu yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'nɩngkiyohofoso ngko i'me'no kiko uhwon+monnoho.

⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ulimento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosompo'nawehwosi Anɩtuye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu nɩhwosopo'mentiso sohwo'niyepono nopɩkuji nosɩkuji yontanɩngkuji sekwo uhwon+fitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Sɩkuno hufa'u sɩhune memjaofahonɩngki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape mayo'ne sɩkuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitnne'ento joho ulimentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasiye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofɩko'nji uhu'mokumentohofofoho.

³ Oso hopo sopo a'amu pi'nɩngo engo uhu'mokumentohofoso hofɩko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo wain+so moi'wo nto naofahonɩngkofi Jisasiye kona'wohi Jisasi+mo ulimento, Hofɩkoe mijoso moi'wonoho.

⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Na'u, k+ko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehontojwasiyo'ne s+kunoso mmo'nyofoho.

⁵ Ose ulahon+ngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulohofiyo sohwapo ul+mento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho'ne sel+hwoso'no u, sekwo haloho'no fiy+mmo. Ose ul+mentisofoho.

⁶ Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu Jutaso hofi+koe yahinoso ole aho mijo yat+juyo'ne hungkuno wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso hon+ngkano hungkuno homo somo ito'no in+ngkwalokuhwone so'no nakwo hn'nwi hon+ngkano wonyo ane'nwoho. Ose syafi+hu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho mikun+mposofoho.

⁷ Jisas kako syoho ulohofiyo sohwapo ul+mento, Sekwo hwakwontoho somo mijo mangonepo fihm'mopmmo. Ose ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hofi+ko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.

⁸ Moi'wo ihm'mofahon+ngkofi Jisas ul+mento nosisyasy+kuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uy+mmo. Ose ulahon+ngki hofi+ko sohumemotamentohofofoho.

⁹ Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso mun+ngkon+mentisoso mijo me'wampe'njo *wain* mun+ngkon+mentisofoho. Oso hiso hwap+ngo so'no kako huno mumentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyo sohwa hofi+ko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofoho so'no huno umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joho ul+mentisofoho.

¹⁰ Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohumo ul+mento, A'amu hofi+ko wopayo engo iloho yan+wo'n+ngkohoho sohwa hofi+ko a'amu hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain* iso kaki'no uy+kuji hwangu hofi+ko oso mijoso s+meho uhnn+ngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso t+fi wan+fe. I oso'no k+ko oso yahinoso momahoyohino. O'o, k+ko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowentan+ngki s+mo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto n+ngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentan+ngkuhwoni k+ko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ul+mentisofoho.

¹¹ Oso syoho s+mo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu hwahoponjo sohwa mifitnnefoho. Oso syoho s+mo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonont+fi hofi+ko Jisas+mo s+meho hi'ntnnono umentohofofoho.

¹² Oso hiso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas ango Koponeyam sopone'no homn+ngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo s+kuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas An+tu ye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan+ngkofo sohwapo yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.

(Mat+yu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

¹³ Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafi+siyo s+kuno engo * liwo'n+ngkohofoso mofonepo umo'n+monto yahon+ngki Jisas kako ango Jerusalem sopone'no s+mentisofoho.

* 2:13: Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

¹⁴ Osopo i'mofawento kako tajo ango angiyoho'mo uhwon+mentisoso yahu *mpulimokau sipsip+1nji y+hufo* oso hu'mesyontan+ngkofi uhwon+mentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyont+fi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yont+fi hof+ko ijempoho sopo nohumentan+ngkofi uhwon+mentisofoho.

¹⁵ Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto *sipsip+1nji mpulimokau* oso'nji mofonjiyohoto'm+hwat+mentisofoho. Nom'ne a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo sohwafe hamniyohoso iwonto'meefonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

¹⁶ Ose yonto Jisas oso a'amu y+hufomne'no hamniyoho a'amu mta'ni mawo'n+ngkohoho sohwa ul+mento, Sekwoe y+hufo nomaf+kuji mpan+mno. Sekwo olo nje Mpohwoe ango loso sekwoe ho'yango ango imofone'maho. Mpan+mno. Ose ul+mentisofoho.

¹⁷ Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hof+ko huno ikwesya+hu'mentohoho sohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisas+mne'no mt+1mokumentiso An+1tuye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syaf+hu'mentohofofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no n+mo'n+ngkohoho.

Jije ango kiho ane wop+ngo'nohini went+hwone so'no n+mo'n+ngkohoho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no wonyo n+mokufitnnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no huno syaf+hu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas kako yo'mayo yo'mayo An+1tuye ango mta'ni wae yao'mentiso somo a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonont+fi s+meho tohino umn+ngkahon+ngki Jisas+mo ul+mentohofi, Olo hiloso t+huwo kilisomo yohinoto. Kiko yo'mayo wonyoangkafo nakwo miy+wo'n+ngkuhwoneso uy+mne'no'manji u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo loso An+1tu mta'ni ma'masofoho huno wonaimontonoho.

¹⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Olo'nohini woset+hwamonne'no yohono. Sekwo olo An+1tuye ango lomo wae yaopijo'manji s+kuno hufa'u s+ihune memjaof+hwoso'no ngko apa'no ango hiso nul+ko'mnefoho.

²⁰ Ose ulahon+ngki a'amu Juta sohwa ul+mentohofi, Olo ango syoho ne'no yontan+ngkuhwoni soswo *fouti-sik+is* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kiko s+kuno hufa'u s+ihune memjaof+hwoso'no kiko apa'no mojosohopolaho. Awonoho. Kiko hopo'maho. Ose ul+mentohofofoho.

²¹ I oso'no oso ango hiso'no Jisas ul+mentisoso kakoe a'apahomne'no pahnn+mo hungkuno hnn+mentisofoho.

²² Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'n+ngkahon+ngki An+1tu apa'no songo ul+ka'mentiso sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa'ni olo hungkuno Jisas nal+mentiso somne'no huno ikwesya+syontani yo'mayo hungkuno An+1tuye iyoswo somo a'amu mt+1mokumentohofi so'nji yo'mayo hungkuno Jisas nal+mentiso somne'no s+meho hi'ntnnonohino ument+hwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntnne'no huno uy+mentisofoho.

²³ Oso An+1tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo s+kuno engo † somo hof+ko el+1jwonontan+ngkofi Jisas kako ango Jerusalem sopo nohumentan+ngki a'amu pi'n+ngo sohwa uhwon+mentohofoso Jisas

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ingkiyohofoso yontan'ngki uh-wonont'ifi ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo An'itu mta'ango ne hweho.

²⁴ Ose ko hnn'ingkahon'ngkofi Jisas kako huno ole syafihu'mento, A'amu fehohnjoso hofiko simeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafihu'mentisofoho.

²⁵ Hwap'ngoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisasimo mul'ifitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesyafisy+wo'n'ingkohoho so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo An'itu mta'ango ne hweho, ko hnn'ingkahon'ngkofi Jisas kako simonyo miyofoho. Hwap'ngoso hofiko huno ukwesyafisyont'ifeho un'ngkan'ngki kako timo'nohini uh-won'imentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosi'nji hungkuno hnn'imentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho.

² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisasimo nu'manto ul'imento, Nje Lont'ihwayo sohwo, An'itu kako kikimo kakoe hungkuno lonet'ihwayo'ne lokuhwat'imentiso hwasoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. An'itu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ingkiyohofoso miyohotnnesohilo. O'o, An'itu kiko'nji humaho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hungkuno ni'hu'no nehopi wakil'monne'no yohono. Kiko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo An'itumo enjwa'mo humayo somo mot'ip'ihwononefoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Nikoutemos ul'imento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kiko filont'ihwaho.

⁵⁻⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo An'tuye Towahuno Wop'nggo ehuhnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakil'mne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako An'itumo enjwa'mo humayoso mot'ip'ihwononefoho.

⁷ Kiko songo apa'no hmmo'nyo kilohe so'no yomo yohotoho.

⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini in'ngkawowo'n'ngkisofoho. Oso ifofo huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mjim'iwowo'n'ngkohoho. Kiko ifofo neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohini uh-won'ihwaj+wo'n'ngkino. Ifofo hiso nt'i'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehussy+wo'n'ngkohoho. O'o, kiko huno makiyonehoho. Oso hopaso An'tuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kiko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Nikoutemos Jisasimo ul'imento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko a'amu Juta somo An'tuye hungkuno lut'ihwayo yofe engo'njo sohwo olo hungkuno losomme'no kiko huno nto'no mehohosakisiyotaho.

11 Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno lutihwawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo timo uhwonyo so'ntnne'no uliwo'n'ngkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo simeho muyo'njo yontifi hohujo ikinjaofalokwofo.

12 I ngko yo'mayo olo hwaho lophonjo i'mofopalokunjo so'no selahon'ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no seli'me'no sekwo huno pipi waseimontolo.

13 A'amu hwahophonjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu tihwo wasel'montolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon'ngkohono eso tihwo wasel'montolo. Osenoho esofo. O'lo, awonoho. Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmmentohe hwo'nyoho.

14 Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo no-humentan'ngkofi Mouses kako homa huyo'mango mt'i'mokonto tokemo montitofosyahon'ngki a'amuso oso homa somo uhwonontifi Anituye yofe ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo fonjinto'ofan'hufitnnefoho.

15 A'amu hopi'nonohinoso ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijosso hofiko songo wopingo ne'no nohumantokutnnefoho.

16 Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anitu kakoe Hwomu nihu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anitu kako sekwo a'amu hwahophonjo hopi'nonohino sokune'no simeho mikun'imposo sejapmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwatimentisofoho. Oseso a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijosso hofiko hofikoe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'lo, hofiko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho.

17 Anitu kako ngkine'no ole mosyan'fisiyo'njo yonto olo hwaho lopone'no lonihwatimentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe hon'ngkano wonyo'ne tohino engo uhumn'montonoho. Oso hunoso mosyan'fisiyo'njo imentisofoho. O'lo, a'amu hofikoe hon'ngkano wonyo somo humentan'ngkuji hofikoe wonyomjo tohino mafikutnnehonto kako hofikimo isihutofomayo'ne ngkimo lonihwatimentiso hwo'nyoho.

18 A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso hofiko tohino hofikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tifi monn'ngkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho. Hwap'ngoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'nne'no simeho hi'ntnnono montapmmojo hweho.

19 Oso tohino mayo hwap'ngoso olenoho. Pomponaho hon'ngkano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe hon'ngkano wonyo so'nji hwahophonjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ngkahonjoso ole liwo'n'ngkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ngkayoso nakwolaho. O'lo, sikwo'mjoho'mo wuhumentihwano lontifi iwo'n'ngkohofofoho.

20 A'amu hon'ngkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwon'fitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ngkohofofoho.

21 I oso'no a'amu Anituye honingkanomo tifi nehopi'nohini iningkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentaningkofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ngkohofoso so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofoso hnnimentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisasiye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

22 Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopone'no umentihwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moya'mi somo mijo kiyoma'mentihwonefoho.

23 Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon'ngkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.

24 Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Jounimo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

25 Sikuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan'ngkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hofikimo u'manto a'amu Jutafe honingkanano wopingo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yatiku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Jouniye inomokomoyo sohwanji hnnimentohofofoho.

26 Oseso Jouniye inomokomoyo sohwa hofiko Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe lonetihwayo sohwo, kiko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni kiko'nji humamentiso sohune'no kiko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofoso.

27 Ose ulahon'ngkofi Joun ulimento, Anitu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hofikoe syohoso muyo'njo yontentesi hofiko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisasiyepono walokwofoso so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako Jisasi'oso syoho hiso uyimentisofoho.

28 Olo hungkuno hohonta selimentohe loso nto upa'nimentohofoso, Ngko Kilais oso hwe Anitu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne lihwejone sohwo'ni'maho. O'lo, a'amu oso hwe huhwo sohwoepono ufitne honingkanoso ito'no esyohumayo'neso Anitu lonihwatimentiso hwo'nyoho.

29 Ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwo'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hofiko kakine'no simaho wopingo wonyoangkafo umo'nimontonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasiye a'amu sohwo'ni uhwon'ngkoheso a'amu pi'n'nggo Jisasiyepono walokwofoso so'no uhwononji nje simaho wopingo wonyoangkafo nto nimo'ni'maho.

30 Jisasiye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahonimo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

31 Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hofiko yo'mayo olo hwaho loponjo so'no liwo'n'ngkohofofoho. Hwe

ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho.

³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wopingo kaningkwohwoe ango wopingo sopo uhwonimentiso so'nji yo'mayo upa'nimentiso so'ntnne'no lonetihwawo'ninkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonetihwawo'ninkiso homo somo nupa'nontifi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'ninkohofofoho.

³³ A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo simeho uyonto Anitu kako nehopeho linyo hweho.

³⁴ Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no Anitu lihwatimentiso sohwo kako Anituye hungkuno nalowo'ninkiso hweho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo sohwo oso hwe huhwo sohomo ifehu'mokahumentisofoho.

³⁵ Mpohwo Anitu kako kakoe Hwomu huhwo sohomo simeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anituye Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu Anituye Hwomu sohwoe hungkunomo tifi miningkayo'njosohofiko Anitumo enjwa'mo humayo somo motipihwonifitnefoho. O'o, hofikoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hofikine'no Anituye simeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ulimentisofoho.

4

Jisas+nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofiko olo hungkuno upa'nimentohofi, A'amu pi'ningo engo Jisasiye inomokomoyo imo'ninkahoninkofi Jisas hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Jouniye inomokomoyo sohwo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'nimentohofofoho.

² Ose ko upa'nimentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwo'ni a'amu somo mijo kiyoma'mentihwonefoho.

³ Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'nimentohofoso'no Jisas kako huno uyahonngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo uliko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono limentisofoho.

⁴ Ose lonto kako honinkano somo nowento kako hwaho Someliya sopoe umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousepimo hwaho umentisoso mofoneponoho.

⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup ni'hu'no hohonta ijimentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyo kwa'ofiyone lopo lohofontanngki (12 kilouk somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahonngki Jisas ulimento, Mijo ntape. Ngko wanimo. Ose ulimentisofoho.

⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentihwoneponoho.

⁹ Jisas kako'nohini nohumentaningki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisasimo ulimento, Kiko a'amu Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kiko mijo ntape. Ngko wanimo eso peho'no ntohino. Ose ulimentisofoho. Hwapingoso a'amu Juta so'nji a'amu Someliya so'nji hofiko hungkuno molan+motofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho.

¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulimento, Anitu kako a'amumo yo'mayo wopingoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanimo kiloheso sohwo'nnontnne'no kiko huno nto'no kiyontentesi kiko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.

¹¹ Ose ulahoningki a'musi ulimento, Hwe Engofo, kiko mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso nt'i'mta'ni woma'monnto.

¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso nejapmmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hofikoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta n+motofofoho. Oseso nakwo jije mijoso peho'no womantantoho. Jije yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho.

¹³ Ose ulahoningkahoningki Jisas ulimento, A'amu olo mijo loso niwo'n'ngkohofoso hofiko nom'ne sikunomo mijo'ne apa'no umo'nimontonoho.

¹⁴ I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uyime loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyime loso non'ngkuhwosi kakoe simeho mo'mo mijolimo hopa imo'n'ngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no swap'wo'n'ngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho.

¹⁵ Ose ulahoningki a'musi ulimento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangu ngko mijo'no mijoho mape'n'mnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko jije angopo nowehoji jije hwehomo utimahoji olopo asomo fipe.

¹⁷ Ose ulahoningki a'musi ulimento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ou, kiko hwehwo ani'nyoho ntohinoso ni'hu'no nehopi lohino.

¹⁸ Kiko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohwo uma'n'imentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo lohonta kiko'njo humasiyoso jije hwehwo'maho. Oso jije hungkuno nehopi lohino.

¹⁹ Ose ulahoningki a'musi yomo yonto ulimento, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo Anitu hungkuno kijopahoningki limotnno hwosoho.

²⁰ Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hofiko olo hwofiki'nyo lopo * Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofofoho. I oso'no sekwo a'amu Juta soku ole liwo'n'ngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jerusalem sophonini Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

²¹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo kiko simeho hi'ntnnono uyo. Sikuno fihwi umo'n'imonto yalokunjo somo sekwo olo hwofiki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnehoho. I a'amu ango Jerusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnehoho. O'o, a'amu ango'meemjoso hofikoe hwapingopo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokantifeho.

²² I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwapingo neso huno maseyofoho. Nakwo a'amu Juta

* **4:20:** Oso hwofiki'nyo sopo a'musi limentisoso Hwofiki'nyo Ngkelisim hwaho Someliya sophonoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

hn'nwi nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ingkuhwone ne sohomo nakwo huno nayohoho. Hwap'ngoso nakwo a'amu Juta hn'nimta'ni Anitu kako hwe fihumo uhwasopeehon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo isihutofomayo'ne hweho. Oso'no hwap'ngo neso huno nayohoho.

²³ Oso sikuno hiso umo'nimonte'no kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko Anituye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uyimontonoho. Kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo Anituye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkano neso utihwahon'ngkuhwosi oso hwo in'ngkohwoso'no kako Anituye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwo kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'n'ngkohoho.

²⁴ Anitu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu Anituye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkamontonoho. Oso yahinoso Anituye yofe ho'nomayo'ne nefoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki a'musi ulimonto, Ngko huno ole niyohoho. Anitu kako ole nalimonto, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwasopo'mentohe sohomo sekuyepono uhwatimonnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no Kilaisiyoho liwo'n'ngkuhwonefoho. Kako nopihwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonetihwamontonoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimonto, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko kiko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ulimentisofoho.

²⁷ Ose ulikwato lohofahon'ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni u'mentani uhwonimentihwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontan'ngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'ningo syafihu'mentihwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. Kiko peho'no kumo'n'ngkohoho. I Jisasi'mo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho.

²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijipo'nyoso nuliko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ulimonto,

²⁹ Sekwo nopikujji olo hwe lohwo uhwonimno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe Anitu uhwatimnoho nalimentiso Kilais sohwo'likeno.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko hofikoe angopo uliko'mantifi Jisasi'mo uhwo-nano lontifi pmentohofofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni Jisasi'mo ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo'si, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.

³² Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimonto, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho.

³³ Ose nelahon'ngki inomokomoyo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasi'mo wopayo nto uyisohwo'likeno.

³⁴ Ose syofisyahon'ngkihoni Jisas nalimonto, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hunomo tifi in'ngkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntap'wo'n'ngkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimonto, Sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'n'ngkohofu kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'nihwonimno. Toyo nto imaho.

³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji simeho komo'no won-tapife ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo uliwo'n'ngkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'n'ngkuji Anitumo simeho uyifijo'manji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohumantokutnnefoho. Oseso oso wosopayo huliwo'n'ngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'n'ngkohofoso so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho.

³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'n'ngkohofoso loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopuyo hulahan'ngki nom'nihwo wosopayo toyoso emawo'n'ngkisofoho. Ose liwo'n'ngkohofofoho.

³⁸ Sekwo wopuyo ko mahulimmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofoso somta'ni wopayo toyo emalokwofo. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo luti'hwawo'n'ngkohofoso so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulikujo'no hofiko nje a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisoyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo foyohumaho. Ose ulahan'ngkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁴¹ Osopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴² Hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simo'mo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafihu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe hwomumo wop'ngo umokumentisofoho.

⁴³ Oso sikuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Ngkalilino umentisofoho.

⁴⁴ Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso limentisofoho. A'amu fihumo Anitu hungkuno yahon'ngki limojo sohwo kako kakoe hwap'ngo sopo yofe engo ane hweho. Ose limentisofoho.

⁴⁵ I oso'no Jisas kako kakoe hwap'ngopo Ngkalili i'mofopahon'ngki a'amu hopo soponjoso hofiko Jisas pmentiso so'no simonyo imentohofofoho. Hwap'ngoso hofiko hi ango Jelusalem Sikuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo simentohofofoho. Osopo nohumantifi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoho Jisas yahon'ngki uhwonimentohofofoho.

⁴⁶⁻⁴⁷ Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sikuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta

kako hungkuno lahon+ngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo *wain* imo'n+mentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan+ngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'n+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo t+pema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisas+mo t+p+hwononto hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Nje hwomu kako poyo wape'n+monte'no mofoneponoho. Oso'no k+ko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wop+ngo n+mokiyo.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo ul+mento, Hwe Engofo, k+ko komo'no fi+pe. Nje hwomu poyo pe'noloho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko j+je angopono asomo fi+we. J+je hwomu sohwo wop+ngo wohumamontonoho. Ose ulahon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisas+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe ango pone'no asomo umentisofoho.

⁵¹ Nowentan+ngki kakoe syoho ulohofiyo sohwa hon+ngkanopo uswo'nont+fi ul+mentohofi, J+je hwomu sohwo wop+ngo humaho.

⁵² Ose ulahon+ngkofi kako ulohon+mento, Nje hwomu sohwo wop+ngo mofehi'nyo ntisohumo imo'n+maho. Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n+ngkahan+ngki wop+ngo humaho.

⁵³ Ose ulahon+ngkofi kan+ngkwohwo huno ole uy+mento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ul+mento, J+je hwomu wop+ngo wahumamontonoho. Ose ikwesya+syonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisas+mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁵⁴ Oso wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso s+mo'mo ahu'mo mijomo *wain* imo'n+mentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetes+ta sopo hwe mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n+ngkahan+ngki a'amu Jutafe S+ikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon+ngki Jisas Jelusalemne'no s+mentisofoho.

² Oso ango Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu *sipsipmnefoho* l+motofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetes+ta. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho.

³ Oso ango hopo sopo a'amu pi'n+ngo engo mnokino'njoso humamotofofoho. Fehohnjoso t+mpi'nyo fehohnjo sife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hofi+ko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho.

⁴ Hwap+ngoso s+ikuno fehohnjo An+ituye a'amu ahwomomjo fihwo no-ponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahan+ngki uhwonont+fi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo s+mo'mo ho'n+ma'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'n+mentisofoho.]

⁵ Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentaningki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.

⁶ Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fesyowentaningki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syafisyonto ulimento, Kiko nje a'apaho wopingo wanimo'nono lakin'ngkohoho.

⁷ Ose ulohon'ngkahoningki a'amu mnokino'njo sohwo ulimento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomafikuji mijomo men'humajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontneso nom'ne a'amuso niyakolof'wo'n'ngkohoho hwo'nyoho.

⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, kiko nolikafohoji jije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.

⁹ Ose ulahoningki n'hu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wopingo imo'n'ngkahoningki kako nolikafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso sikuno hiso sikuno iyoho humayomnoho.

¹⁰ Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso hwe wopingo umokumentiso sohomo ulimentohofi, Olo sikuno loso iyoho humayo'nefoho. Jije ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne sikuno m'maho. Kiko nakwoe hon'ngkano hungkunomo m'ihupeelokuno.

¹¹ Ose ulahoningkofi kako ole ulimento, Oso hwe kako wopingo n'imokonto ntohoho, Kiko nolikafohoji jije ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.

¹² Ose ulahoningki hofiko ulohon'mentohofi, T'ihwoe a'amuhwo kilisoto. Jije ife yo'mayoso mahoji mpano eso.

¹³ Ose ulahoningkofi oso hwe wopingo imo'n'imentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap'ngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohomo wopingo umokonto a'amu pi'n'ngo engo somo uhwononto kako komo'no uliko'ma'mentisofoho.

¹⁴ Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohomo Anituye tajo ango engo somo t'ip'hwononto ulimento, Kiko upa'nyo. Wopingo nto imo'n'ngkino hwasoho. I kiko hon'ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo mikun'imposo ku'manoho.

¹⁵ Ose ulahoningki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo ulimento, Oso hwe ngkimo wopingo n'imokumaso sohwo Jisasiyoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiko Jisasi'mne'no wonyo ulohofano lontifi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap'ngoso Jisas kako oso hwe wopingo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

¹⁷ Hofiko Jisasi'mo yoka hungkuno ulahoningkofi Jisas ulimento, I nje Mpohwo kako sikuno huhwo huhwi a'amumo wopingo'nohini ne'no ulohof'wo'n'ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo sikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wopingo ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Jisas ose ulimentiso so'no a'amu Jutaso hofiko Jisasi'mo wofonjosyano lontifi imentohofofoho. Hwap'ngoso hofiko huno ole syaf'hu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako Anitu nje Mpohweho naliso'manji kako huno ole syof'nyalofoho. Ngko Anitu'nji afa hwo'nyoho. Ose syaf'syontifi hofiko Jisasi'mo wofonjosyano lontifi imentohofofoho.

Anituye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

¹⁹ Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ulimonto, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko Anituye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'lo, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'n'ngkohoho.

²⁰ Nje Mpohwo kako simeho engo m'kunimposo Ngkimo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso nti'hwawo'n'ngkisofoho. Oseso yo'mayo nti'wo'n'ngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo t'imo uhwonim'alofo sohwasi hwangku Anitu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nnyoso ntap'hwoso'no sekwo uhwon'ngkuji sekwo yomo uyantifeho.

²¹ Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ulikafonte sohwo songo apa'no umokuwo'n'ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo ulika'mo limeso i ulika'monnoho.

²² Olohonta Mpohwo Anitu kako a'amufe hon'ngkano somne'no wop'ngofoho wonyofoho mujo hweho. O'lo, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'n'imo ntapmmentisofoho.

²³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Mpohwoe yofe ho'nomawo'n'ngkohoho hopaso hofiko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'nonim'apitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. I oso'no a'amu nje yofe moho'nonim'ayo'njo hwo'manji hofiko nje Mpohwo n'hwatimentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto ole ulimonto, Ngko nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu hofiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji Anitu n'hwatimentiso sohomo simeho hi'ntnnono uy'kuji hofiko songo ne'no wop'ngo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hofikoe yahino somne'no hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hofiko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fenti'fi songo ne'no humayo yahinoso nto tipema'mentohofofoho.

²⁵ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sikuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'n'imentohofoso hofiko Anituye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uy'kuji'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

²⁶ Nje Mpohwo kako songo humayo hwap'ngo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwap'ngo n' mokumentisofoho.

²⁷ Oseso Anitu kakoe Hwomu sohwo'n'imo oso syoho a'amufe yahino somne'no wop'ngofoho wonyofoho ujosu ntapmmentisofoho. Hwap'ngoso Ngko A'amufe Hwomu n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho.

²⁸ Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne sikuno imo'nyo sohwi i'mofap'hwoso'no a'amu poyo nto pe'nont'ifi pi'n'imomo wotofoso hofiko nje mampaho wonupo'nantifeho.

²⁹ Hofiko nupa'n'ngkuji apa'no songo wol'kofantifeho. A'amu yahino wop'ngo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo tipemapitnnefoho.

Anitu kako kakoe hwomufe hwap'ngo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

³⁰ Ngko a'amufe yahino somne'no yano milof'hwajiyo syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'lo, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'n'imo osomnohini ngko t'ifi in'ngka'mo ngko a'amumo yano

milofihwajiyoso nto'nohino uyimonnoho. Hwapingoso ngko nje huno mta'ni uyimonji'maho. O'o, nihwatimentiso sohwo yo'mayo umonososo uyimonnoho.

³¹ Ngko sekumo ngkine'no hungkuno seli'me'no sekwo huno ole wosyofisyantifeho. Kakoe hungkuno nehopitikenno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofisyantifeho.

³² I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwapingo so'no setihwalofoho. Oso ngkine'no setihwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho.

³³ I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo sekwo upo'nane'entifi kakiyepono sekwoe a'amumo uhwatimentohofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwapingo so'no hungkuno nehopi nto selimojofoho.

³⁴ Ngko hwaho loponjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no nje hwapingo so'no selimentiso so'no ngko huno pi'nango maniyantofiyoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho ntapifitne'no sekwoe wonyomjo tohino somta'ni isihutofosemayo'ne Jouniye hungkunoso huno sefohotofo'ne selalokweno.

³⁵ Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyo'ne hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'enehi wohumano lontifi simonyo imentohofoho.

³⁶ I oso'no olohonta nom'ne wopingo Jounimo hwofilo'nnyoso nje hwapingo so'no losetihwalofoho. Oso hiso nje syoho wopingo Mpohwo ntapmmentiso a'amu miywo'nngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwonngkuji nje hwapingo so'no huno waseyono. Mpohwo Anitu lihwatimentiso hweho waseyono.

³⁷ Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyo'njo ko yontifi kakoe mampaho somo mupa'nyo'njo ko yahonngkofi kako huhwo nje hwapingo so'no nto setihwamentisofoho.

³⁸ Kakoe hungkunoso sekwoe simeho mo'mo maseuyoho. Hwapingoso sekwo Anitu nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono montape kuyoho.

³⁹ Sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkunomo sikuno huhwo huhwi atofa liwo'nasoso nakwo songo ne'no humayo'ne wotipemantanoho. Ose syafisyontifi sekwo oso hungkuno homo somo hafihafe tipewo'nngkohofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwapingo so'no ko lijwaofiwonngkisoso

⁴⁰ sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwapingo sohwo'nimo ni'mayo so'no nakwolaho liwo'nngkohofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso matipmmopiyo hwasoho.

⁴¹ Olo hungkuno loso sekwo nje yofe woho'nonimantife'no maselalokuyohono.

⁴² O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo Anitumne'no Nakwolaho lalokwofo.

⁴³ Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'ma'mentoheso, Ngko Anitu mta'ango hwo'nyoho selimentohofoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonimaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantifeho.

⁴⁴ Sekwo sekwoe yofe ho'noma'nwo'nngkohofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anitu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anitu ne anga'nohino sohumo simeho hi'ntnnono muyifitnehoho.

⁴⁵ Tifi no'mo sekwoe honingkano somne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulimnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo ulonefoho. Hwapingoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mousesiye honingkano hungkunomo ito'no iningkowalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofisyalokwofo.

⁴⁶ I oso'no sekwo Mousesiye hungkunomo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nontapikutnnesohilo. Hwapingoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mtimokumentisofoho.

⁴⁷ Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mtimokumentiso somo sekwo nto'no miningkayo hwasimanji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

6

*Jisas kako a'amu faif tausen' (5000) somo wosopayo uyimentisofoho.
(Matiyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliasiyoho.

² Osopo Jisas nowahoningki hwe moya'mi pi'ningo engoso Jisasimo tifi iningkapmmentohofofoho. Hwapingoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyowo'ningsiyohofoso Jisas yahoningki uhwonimentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'ningo somo Jisas kako wopingo umokahoningki uhwonontifi iningkapmmentohofofoho.

³ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentihwonefoho.

⁴ Oso a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * sohwi we'ene'pi umo'nimonte'no imentisofoho.

⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto timo fe'nihwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engoso Jisasiepono sapontaningko'fi uhwononto kako Filipimo ulimento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mtimta'ni yanehwono.

⁶ Oso hungkuno hiso Jisas Filipimo ko ulimentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafihu'mentisofoho. I oso'no kako Filipiye hunomo yamofu ulohomo lonto oso hungkunoso ulohonimentisofoho.

⁷ Jisas ose ulahoningki Filip kako ulimento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini ningkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnnesohilo.

⁸ Ose ulahoningki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Entilu, Saimoun Pitafe koningkwa'wehwo sohwo Jisasimo ulimento,

⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'ningo engo lomne'no wopayo loso pipi yanehwono. O'o, hopo'maho.

¹⁰ Ose ulahoningki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fesyohumamno ulimno. Ose nalimentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'ningo'njoponoho. A'amu

* 6:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hiso hojapo nohumantifi hwe'nohino sohwa *faif tausen* (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofu majofoho.

¹¹ Ose humentaningkofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inaniku so'nji uyahonngki a'amu hofiko nonontifi simeho uhnnimentisofoho.

¹² Hofiko wosopayoso nto ningkahonngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Sekwo oso wosopayo nonontifi nilifeefohofoso apa'no mihu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho.

¹³ Ose nelahonngki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'ningo nilifee'mentohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mmentihwonefoho.

¹⁴ Oso wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moya'mi hofiko nuhwonontifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahonngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnnimentohofofoho.

¹⁵ Ose hnnontaningkofi Jisas kako huno uyimento, Hofiko ngkimo aho yokumpohn'nyo n'kekuji hofikoe hwe engomo men'humatipitnnoho lonto kako'nohini hwofiki'nyopono kotasimentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.

(Matiyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijo ayo momingo so'mne'no womentihwonefoho.

¹⁷ Osopo nohumantani Jisasimne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'mentihwonefoho. Nowekontaningkuhwoni ajwopo sikuno nto meehonngki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta ifofo engo yahonngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho.

¹⁹ Inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijopo ne'no jonjempo jonjempe mijimiwako'mentihwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwonimentihwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentanngki uhwonimentihwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nanimentisofoho.

²⁰ I oso'no Jisas nakumo nalimento, Ngkonoho. Sekwo iyoho seningkuhwoloho.

²¹ Ose nelahonngki nakwo utimano lontani imentihwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahonngki yofayokino hiso nakwo wowantani humiyihwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hofiko Jisasimne'no hafihafe tipmentohofofoho.

²² Mo'ningkanta hwe moya'mi mijo ayo momingo nongkihnta'ni humamentohofoso Jisasimo uhwonano lontifi hnnimentohofi, Fosi yofayokino anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotasimalofofoho. Jisasi'nji'maho hofiko'nohini kotasontifi humpo'malofofoho. Ose hnnimentohofofoho.

²³ Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no Anitumo isamoyoka ulonto a'amu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumantifi uhwonimentohofoso yofayokino fiso Taipeliyasnta'ango i'mofopahonngki uhwonontifi

24 Jisasì'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji mohumunyo uh-wonontìfi hofìko Jisasìmo wotìpemanò lontìfi yofayokinomò kotasontìfi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole lìmento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

25 Nowakentìfi mijo ayo nongkihnta'ni Jisasìmo nto tìpìhwonìmentohofò sohonta Jisasìmo ulìmentohofi, Nakwoe Lonetìhwayò sohwo, kìko olopo ne'no ntohonta pmmahnno hwsilo.

26 Ose ulahonìngkofi kako ulìmento, Hungkuno nehòpi waselìmonne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amù miyìwo'nìngkiyohofò imale so'no sekwo nje hwapìngò neso huno ehohosasesiyò'neso montìpeentìkuyohofò. O'ò, ngko wosopayo sejapmmale so'no apa'no wonejapono lontìfi ntopeentìkwofo.

27 Ose ulonto ulìmento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho to-hohmtnno'njò ikutoho. O'ò, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtnno'njò fiyìkuno. Oso wosopayo hiso piso miyone-hoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejap-mmonnoho. Ngko Anìtuye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amù miyìwo'nìngkiyohofò yalokwe so'no Anìtu kako ngkine'no ole setìhwalofòho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwapìngò hwo'nyoho.

28 Ose ulahonìngki hofìko Jisasìmo ulìmentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono Anìtuye syohosofo.

29 Ose ulahonìngkofi Jisas ulìmento, Sekwo Anìtuye sìmeho wopìngò umokano lìfijò'manji sekwo olò syoho sejapmmmentisoso fiyìkuno. Sekwo oso hwe Anìtu sekuyepono nìhwatìmentisò sohwo'nìmo sìmeho hi'ntnnono ntapmno.

30 Ose ulahonìngki ulìmentohofi, I kìko nom'ne wopìngò wonyoangkafo a'amù miyìwo'nìngkiyohofoso yohojò'no'manji ou, nakwo ole wosyokufìsyantanoho. Anìtu kuhwotìmentisò nehwsòho. Ose wosyokufìsyantanoho. Oso'no pipi ihnehino.

31 Neyakwosa sohwa a'amù mohumunyo sopo hofìko nohumantìfi hofìko wosopayo ahwomo mta'nìngoso (*mona*) nìmotofòfoho. A'amù Anìtuye hungkuno mtì'mokumentohofò sohwa ole mtì'mokumentohofi, Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uyìmojofòho. Ose mtì'mokumentohofòfoho.

32 Ose ulahonìngkofi Jisas ulìmento, Hungkuno nehòpi'nohino waselìmonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muyìmmojofoho. O'ò, nje Mpohwo uyìmojo hweho. I lohonta kako ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofòho.

33 Oso wosopayo neso a'amufòho. Anìtu kako ahwomo mta'ni hwahò lopo uhwatìmentisò sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somò songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

34 Ose ulahonìngki ulìmentohofi, Hwe engòfo, oso wosopayo neso sìkuno huhwo huhwi engolopohamo kìko fonejapohòho.

35 Ose ulahonìngkofi Jisas hofìkimo ulìmento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amù hwahoponjo wosopayo nìwo'nìngkohofoso hofìko mijohò apa'no uyìmontonohò. I oso'no a'amù ngkimo nì'masoso mijohò apa'no muyonefòho. A'amù ngkimo sìmeho hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehòho.

36 I oso'no nje hwapìngò ne so'no nto setìhwamalefòho. Sekwo ngkimo ko nohonontìfi sìmeho hi'ntnnono mantape'njò imalofòfoho.

³⁷ A'amu fehohnjoso Anitu ngkimo ntapmmentisoso hofiko ngkine'no wonningkopantifeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeo'mnehono. Ngkilaho mulimnehono.

³⁸ Hwapingoso ngko ahwomo mta'ni pmmentohe nje huno mta'ni pmmentohe hwonimaho. O'o, Anitu nihwatimentiso sohwoe hunomnohini iningkayo'ne pmmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Anitu kako nihwatimentiso sohwo ole'ne'no umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso Anitu ngkimo nto ntapmmentiso kalohi ngko anga'no musikwajimnehono. O'o, ngko hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantimeso hwangku no'mo sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo nulikahm'me'no hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

⁴⁰ Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'nimo nohon'ngkuji nje hwapingo ne so'no simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko songo ne'no humayo'neso nomafikujo'no sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo songo nulika'mnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁴¹ Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko hofikoe simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki Jisasimne'no sitofo hungkuno hnnimentohofofoho.

⁴² Ole hnnimentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepiye hwomu Jisasiyoho. Kan'ngkwohwo'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho.

⁴³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no sitofo hungkuno hofiyoka peho'no hnnalokwofo.

⁴⁴ A'amu fihwo kako ngkimo tifi nn'ngkaposo sohwo kakoe huno mta'ni moni'manehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo kako a'amu sohomo ngkiyepono mikinj'hwajiyoso kako ngkimo woni'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anitu lihwajoso sohomo ngko sikuno ae'uyo somo ulika'mnefoho.

⁴⁵ A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa ole mtimokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo Anitu kako hofikimo huno uyo'ne itihwanefoho. Ose mtimokumentohofofoho. A'amu hopi'nono Anituye hungkuno upa'n'ngkuji kakine'no huno nto'no syafisyikujo'no hofiko ngkimo woni'mantifeho.

⁴⁶ I a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje Mpohwo Anitu sohomo muhwonyo'njofoho. O'o, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho.

⁴⁸ Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

⁴⁹ I seyakwosa sohwa hofiko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumantifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) nimotofo sohwa hofiko hohonta nto pe'nimentohofofoho.

⁵⁰ I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵¹ Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uliko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalokweno. Hwapingoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'nime'no

a'amu ngkine'no simeho ntapifijo'manji hofiko songo ne'no nohuman-tokutnnefoho.

⁵² Ose ulahonngki a'amu Juta hofiko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono.

⁵³ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje honyo so'nji manifijo'manji sekwo songo ne'no humayoso motipihwonfitnnefoho.

⁵⁴ A'amu nje a'apaho so'nji nje honyo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ulikamnefoho.

⁵⁵ Hwapingoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje honyoso mijo ne pa'nyofoho.

⁵⁶ A'amu kako nje a'apaho so'nji nje honyo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo wonhumamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho.

⁵⁷ Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako nihwatimentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako sikuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji niwo'nngkiso hopaso kako ngkine'no sikuno huhwo huhwi huno syanfisyiwo'nngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho.

⁵⁸ Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hofiko a'amu mohumunyo sopo nimotofo pa'nyo hwo'nimaho. O'o, oso wosopayo hiso mantifi nontifeso hofiko poyo nape'nimotofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'nimo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumantihwonefoho.

⁵⁹ Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lutihwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwapingo hweho.

⁶⁰ Oso hungkuno homo somo Jisasiye inomokomoyo pi'ningo sohwna'ni nupo'nontani fehohnjoso hnnimentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwapingo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho tihwo upo'monteto.

⁶¹ Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnnimentohofoso Jisas kakimo ko mulahonngkofi kako oso hiso'no huno uyahonngki hofikimo ulimento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo wonhwotimofantifetaho.

⁶² I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sime sohonta sekwo ngkimo nonohonfitnne'manji sekwo huno pipi seyone.

⁶³ Anituye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwapingo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumta'ni womantifeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anituye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motipemanehoho. I oso'no sekwo Anituye Towahuno mayo so'no nto selohofoho. Nje hungkunomo iningkafijoso sekwo songo ne'no humafitnnefoho.

⁶⁴ A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalimentisofoho. Hwapingoso simo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyfitnne somne'no kako huno nto syafihu'mentisofoho.

Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofo ulohofone sohune'no huno umentisofoho.

⁶⁵ Jisas a'amu huhwo sohwo nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo simeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiyo'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnehofo.

⁶⁶ Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahon'ngki kakoe inomokomoyo pi'n'ngoso kakimo uhwat'i'mofont'fi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nihu'nahone uhwat'i'mo'mentohofofoho.

⁶⁷ Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'na'nimo nalimento, Sekwo huhwasi won'hwoti'mofant'fetaho.

⁶⁸ Ose nelohon'ngkahon'ngki, Saimoun Pita ulimento, Hwe Engofo, Nakwo t'hwoepono humpeenehwono. O'o, kiko'nohino songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwosoho.

⁶⁹ Jije hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. Kiko Anituye hwomu ne sohwo wop'ingo'nohino hwosoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Jisas nalimento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'ngko sehwo'sopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehononji anga'nohino sohwo'ni towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho. Ose nalimentisofoho.

⁷¹ Oso hungkuno Jisas nalimentisoso kako Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumne'no nalimentisofoho. Hwap'ngoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasi'mne'no tokoyo'ofo uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa Jisasimo simeho hi'ntnnono muy'immentohofofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasi'mo wofonjosyano lont'fi yahon'ngkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho.

² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwap'ife anga molont'fi humamotofo sohonta Anitu hofikimo hofiyoko mokosyohumamojo so'no huno syafisiyo'ne sikunofoho.

³ Oseso Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulimentohofi, Kiko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, kiko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso kiko yohojo'no a'amu pi'n'ngoso kikimo kohon'ngkuji jije yofe engo umo'nimontonoho.

⁴ Kiko yofe engo woma'mo lohoji'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahnno. Kiko yofe engo ne hi'njo hwosi'manji kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu hopi'nonohino somo fit'hwaho. Ose ulimentohofofoho.

⁵ Hwap'ngoso homn'ngkwa'wehwosa huhwanji Jisasi'mo simeho hi'ntnnono mumentohofofoho.

⁶ Jisas hofikimo ulimento, Ngko anga Jelusalemne'no uti'hwanyopo simne sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano likuji'manji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho.

7 Olo hwaho loponjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko sekumne'no simeho tohino mosejopalokuyohoho. O'lo, simeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapingoso yo'mayo yahino wonyo hofiko iwo'nngkohoho so'no ngko lijwaofwo'nngkohe so'no simeho tohino ntap+wo'nngkohofoho.

8 Nje nngkwahwoso sohwas sekwo nosikuji sekwo oso sikuno iyoho humayo engo somo fisihwonamno. I, ngko oso sikuno iyoho humayo engo somo mosihwonamnehono. Nje sikuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho.

9 Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Sikuno Engo hofiyakwosa hwapife anga molimentohofa somo shwojamentisofoho.

10 Jisas homnngkwa'wehwosa sohwa hofiko oso Sikuno Engo somne'no sikwato lohofahonngkofi Jisas kako huhwo simentisofoho. I oso'no kako utihwa'nyopo simentisomaho. O'lo, hiyaso'mo simentisofoho.

11 A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso Sikuno Engo somo humawo'nngkohoho sopo humantifi Jisasimne'no hafihafe tipentifi a'amu somo ulohonmentohofi, Jisas kako nti'mo humaho.

12 Hwe moya'mi pi'nnggo engoso hofiko mtitofa mtitofa syohumolawentifi a'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako wopingo hweho. A'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno liku'mofiwonngkiso hweho. Ose limentohofoho.

13 I oso'no a'amu hopi'nonohino hofiko hwe engo sohwanne'no iyoho unngkahonngki hofiko hungkuno utihwa'nyopo mahnnimentohofoho.

14 Oso Sikuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anituye tajo anga engo somo noswonto a'amu somo utihwa'nyopo hungkuno loma'mentisofoho.

15 A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nantifi yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso nti'mta'ni tipema'masoto. Kako nakwoe sikule anga hungkuno atofa lutihwawonngkuhwone somo masyuyo hweho.

16 Ose hnnngkahonngkofi Jisas kako hofikimo ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'anga moselalokuyohono. O'lo, Anitu kako ngkimo nihwatimentiso sohwo ntahonngki selalokweno.

17 A'amu fihwo kako Anituye hungkunomo unngkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'nngomaho. O'lo, Anituye huno mta'nngofoho. Kako huno ose uyono.

18 Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo lihwosi walimontonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu lihwatimentiso sohwo yofe engoso sekwo noho'nomapitnne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Honngkano wonyo ane hweho.

19 Jisas ose ulonto ole ulimento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo Anituye honngkano hungkuno uyimentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso honngkano hungkuno somo hwotoho fentifi nto'no minngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofa so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantife'no yalokwofo.

20 Ose ulahonngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasi'mo ulimentohofi, Kikimo tihwo wofonjakohumontolo. Awonoho. Kiko towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho.

21-23 Hofiko ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, S+ikuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentohe so'no sekwo simeho tohino ntap+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no sekwo soku s+ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n+ngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo hon+ngkano hungkuno ole sejapmmento, Sekwo s+ikuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaofi+hwoso'no mo'n+ngkanta hwomu milongo sohwo a'apaho somo s+ihu f+ikolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwap+ngo hwo'maho. O'o, seyakwosa mta'angofoho. I oso'no oso s+ikunososo memjaofi+hwoso'no s+ikuno iyoho humayo so'manji sekwo oso s+ikuno somo syoho iwo'n+ngkohofi+hwaso. Sekwo oso ko iwo'n+ngkohofoho so'no ngko hwe sohomo wop+ngo umokumentohe oso s+ikuno somo sekwo ngkine'no simeho tohino peho'ne ntopantokwofo.

24 Sekwo yo'mayo yahino somo uhwon+ngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo s+imo'mo hwap+ngo ne so'no huno nto'no ikwesya+sy+kuji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wop+ngo so'nji huno nto'no wot+ipemant+ifeho. Ose ul+imentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofiko ole li+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tu li+hwat+mentiso lohwo+ikeno.

25 Hwe moya'mi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofoso ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohomo a'amu hwe engo sohwa wofonjosyano lont+ifi iwo'n+ngkohofoho lohwo+laho.

26 I uhwon+mno. Kako uti+hwa'nyopo lohofonto kakoe hungkuno lontan+ngki hofiko yoka hungkuno mulalokuyohoho. I nakwoe hwe engo sohwa hofiko olo hwe lohume'no An+tu uhwat+mentiso hweho ose kosyof+syalokwofo.

27 Ose hnnont+ifi nom'niso ole hnn+mentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe An+tu uhwat+monnoho nal+mentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwap+ngo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnn+mentohofofoho.

28 Jisas kako An+tu ye ango engo somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ul+mento, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje ango sopone'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwap+ngo neso nje Mpohwo ngkimo n+hwat+mentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pmmentohe hwon+imaho. O'o, nje Mpohwo kako n+hwat+mentiso sohwo kako yo'mayo yahino ne so'no hwap+ngo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho.

29 Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwap+ngoso ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lon+hwat+mentiso so'no pmmentohe hwo'nyoho.

30 Ose ulahon+ngki hofiko kakimo impe untofant+ifi ko imentohofoso a'amu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwap+ngoso Jisas kakoe s+ikunososo mmo'nyofoho.

31 Hwe moya'mi pi'n+ngoso hofiko Jisas+imo simeho hi'ntnnono uyont+ifi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohomo An+tu uhwat+mentiso sohwo nop+hwoso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnont+ifi t+ifi in+ngkamentohofofoho.

A'amu itokuso'njo sohwo Jisas+imo impe intofo'ne li+hwat+mentohofofoho.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasimne'no hnnimentohofohomo somo upa'nontifi hofiko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantne'no hofiko Anituye ango engo somjo a'amu hwapife tifo'njo sohwa Jisasimo impe intofo'ne lhwatimentohofohoho.

³³ Lhwatimentohofoho so'no Jisas kako huno uyahonngki kako a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sikuno we'enehwo ngko sekwo'nji wosimonnoho. Nohumahm'mo ngko nihwatimentiso sohwoepono asomo wawomonnoho.

³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonifitnehofo. Hwapingoso oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnehofo.

³⁵ Ose ulahonngki a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa ole hnnimentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwonyosofo. Kako a'amu Ngkiklik sohwafe hwaho sopo nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'nngkohoho so'nji a'amu temtitofo kengo Ngkiklik so'njimo kakoe hungkunoso wolutihwamtolikeno.

³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonifitnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo moni'mapitnehofo. Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso pehomto. Ose hnnimentohofohoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunohoho.

³⁷ Oso sikuno ni'hu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolikafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo kako ngkiyepono nopihwosi ngkinta'ni wannono.

³⁸ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe simeho so'mo mijolimo hopa imo'nngkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nnyohoho. Ose mti'mokumentohofohoho.

³⁹ Mijo'no Jisas ulimentisoso Anituye Towahuno Wopingo somne'no ulimentisohoho. A'amu simeho hi'ntnnono unyo sohwa hofiko Anituye Towahuno mapitne'no ulimentisohoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo oso'no Anitu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisohoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofohoho.

⁴⁰ Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontifi ole hnnimentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahonngki nalone sohune'no hontohumawo'nngkuhwoneso olo huhweho.

⁴¹ Ose hnningkahonngkofi nom'ne a'amuso ole hnnimentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anitu kako ahwomo mta'ni uhwatimentiso hweho. Ose lahonngkofi nom'neso ole hnnimentohofi, O'o, Kilais kako hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho.

⁴² I a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa olo hiso'no yoloho mti'mokumentohofohoho. Kilais kako hwe engo Ntefitiye temtitofo i'mofapihwosi oso ango Mpetilehem Ntefit humamojo hopo sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmmmentisohoho. Oso huno hwasyo syafihu'mentohofohoho.

⁴³ Oseso a'amu Jisasimne'no huno kengo kengo syafisyontifi hwe moya'mi hofiko Jisasimne'no hotito'mentohofohoho.

⁴⁴ A'amu fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo impe untofosyano lontifi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisasimo aho mokisahumentisohoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

⁴⁵ Oseso a'amu hwapife tifo'njo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahon'ngkofi hwe engo sohwa yoka ulimentohofi, Sekwo Jisasimo impe mintokwape pipi yohoho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngkofi hwapife tifo'njo sohwa ulimentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ngkohoyihwono.

⁴⁷ Ose ulahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I sekwo huhwahnji Jisasimo simeho uyahon'ngkofi hwasyo hon'ngkanomo ipesemotasewesotaho.

⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwna'nnonji a'amu Falisi sohwna'nnontnne hwe fihwo kako Jisasimo simeho hi'ntnnono unyo sohumo l'hwonalokwofo. Nihu'no awonoho.

⁴⁹ Olo a'amulo Jisasimo simeho uyalokwofo sohwa hofiko Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anitu a'amu homo somo tohino uyimontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulimentohofofoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisasimo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofiko'nji nohumanto ulimento,

⁵¹ Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ole naliwo'n'ngkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose naliwo'n'ngkisotaho. O'o, simo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'n'ngkuhwasi yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no huno nto'no nayihwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantanoho.

⁵² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I kiko huhwo hnononji Ngkalili nta'ango hwosilaho. Anituye hungkunomo atofa fiso. Atofo lohoji olo so'no huno wotipema'monnoho. A'amu Anitu hungkuno uyihwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kiko huno wotipema'monnoho.

⁵³ Ose ulahon'ngkofi hofiko hofikoe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso sikwo'miyo somo Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo simentisofoho.

² Mo'n'ngka sohonta im'ngonji Jisas apa'no Anituye tajo ango engo somo asomo noponto simentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisasimo u'mahon'ngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lutihwamentisofoho.

³ Ose lutihwentan'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofa sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko ape hwa'ntesimo ipemotasontifi Jisas'njo ajwopo uhumatimentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho foyowentan'ngki hwe engo sohwa uhwonimentohofofoho.

⁴ Oseso hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, olo ape losi hufo yontan'ngki uhwonimalohwonyoho.

⁵ Mousesiye hon'ngkano hungkunoso ole nalimento, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwaso wofonjosyano. Ose nalimentisofoho. I oso'no kiko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono.

⁶ Hofiko Jisasiye hunomo yamofa ulohofone oso ulohonimentohofofoho. Huno ole syafihu'mentohofi, Jisas kako Mousesiye hon'ngkano hungkunomo mtihupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji

nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofisyahonngki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Hofiko Jisasimo ne'no ne'no ulohonngkahonngkofi Jisas kako nolikafonto ulimento, A'amu fihwo honngkano wonyo ni'hu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo simo'mjoso a'mu simo woho'namofono.

⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho.

⁹ Hofiko Jisasiye hungkunomo upa'nontifi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa simo'mo hotoswopahonngkofi hwe nom'ne sohwa hofiko tifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinoso Jisasimo uliko'mahonngkofi Jisas kako'nohini nohumentanngki oso a'musi kako Jisasiye simanopo ne'no loho'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nolikafonto a'mu simo ulimento, Olo a'mu losi, a'amuso nt'i'mo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makilo ho liyohoho.

¹¹ Jisas ose ulahonngki a'musi ulimento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Kiko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, honngkano wopnggo'nohini fiyohoho. Ose ulimentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ulimento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tifi nnngkaposo sohwo kako sikwo'mjoho'mo memoyonehoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.

¹³ Ose ulahonngki a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, Kiko kikine'no hniwo'nngkino hwosoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jije hungkuno nehopitikeno, hwasyotikeno. Nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁴ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ngko ngkine'no hnnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwapngoso ngko nje hwapnggo ne pmentohe spono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nosimne spono'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapnggo ne spono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne spono'no sekwo huno maseyohoyohoho.

¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofwo'ningkohofihwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofwo'nngkiyohe hwo'nyoho.

¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapngoso ngko'nohinimaho. O'o, nje Mpohwo ni'hwatimentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.

¹⁷ Sekwoe honngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.

¹⁸ Ngko ngkine'no hungkuno hniwo'nngkohefoho. I nje Mpohwo ni'hwatimentiso sohwo kako huhwo nje hwapnggo so'no liwo'nngkiso hweho.

¹⁹ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, Jije Mpohwo nt'i'mo humaho. Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafisiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafisiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwasim'nanji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no waseyimontonoho.

20 Oso hungkuno hiso Jisas kako Anituye tajo ango engo ham-niyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno lutihwamentisofoho. Kako utihwa'nyopo ko humentan'ngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwap'ngoso kakoe sikuno poyo imo'nyo'ne sikunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitne hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

21 Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulimento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wonyopi wotipeentifeho. Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somo poyo nope'n'ngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo mon'imapitnehoho.

22 Ose ulahon'ngki a'amu Juta sohwa hnn'imentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwap'ngo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnehoho. Pipineto. Kako kakimo wofon-jahin'ntolikeno.

23 Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

24 Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'n'ngkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo nihwatimentiso so'no sekwo simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

25 Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Kiko tihwosilo. Ose ulahon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Simo'mo nto selimentohe so hwo'nyoho.

26 I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'n'ngo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I lohonta yo'mayo nihwatimentiso sohwo ntimentiso so'nohini waselimonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

27 Jisas ose ulahon'ngki hofiko Jisas Anitunne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

28 Oseso Jisas hofikimo ulimento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjanisy'kuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwatimentiso sohweho. Sekwo huno ose wotipemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohemahoho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'nohini selimentohefoho.

29 Mpohwo kako nihwotimentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'n'ngkoheso Mpohwo kakoe simeho wop'ngo umokiyo'ne iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Kako mon'sikwajonehoho.

30 Ose ulahon'ngki hwe moya'mi pi'n'ngo engoso oso hungkunoso upa'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wop'ngo wasemokumontonoho.

31 A'amu Juta fehohnjoso Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohoho somo Jisas ole ulimento, Sekwo simeho nehopi ntap'kujo'no sekwo nje hungkunomo tifi nehopi in'ngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

32 Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usihutofosema'montonoho.

³³ Ose ulahon'ngki hofi'ko Jisas'imo ul'imentohofi, Nakwoe neyakwo Ap'lohama sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no k'iko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo us'ihutofasema'montonoho. Pipineto.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo'njo somo oso hon'ngkano wonyo hiso hofi'kimo kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hofi'ko oso hon'ngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyo pa'nyofoho.

³⁵ A'amu syoho ulohofiyo sohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo ni'hu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyo'nohini hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohini engolopohamo humawo'n'ngkohoho.

³⁶ Oso'no An'ituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon'ngkano wonyo somta'ni is'ihutofasema'meso nom'nihwo sekumo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n'ngkohoho.

³⁷ Sekwo Ap'lohama'ye imu sohwo'nyoho li'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Ap'lohama sohwo kako An'ituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lont'ifeso sekwo ngkimo wofonjonisyant'ife'no yalokwofo so'no sekwo Ap'lohama'ye imu ne hwas'i'maho.

³⁸ Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon'ngki loset'hwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahino somo nomant'ifi yalokwofo.

Sen'ngkwohwo sohwo Seten'yoho. Jisas a'amu Juta somo ose ul'imentisofoho.

³⁹ Jisas ose ulahon'ngki hofi'ko ul'imentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Ap'lohama'yoho. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I sekwo Ap'lohama'ye imu ne hwas'i'manji sekwo Ap'lohama imojo yahinoso sekwo ikutnesohilo.

⁴⁰ Yo'mayo hungkuno nehopi An'itu ntahon'ngki ngko seli'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lont'ifi wofonjonisyat'ife'no yalokwofo. Ap'lohama kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho.

⁴¹ O'o, sekwo sekwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahinomo in'ngkwalokwofo.

Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo ti'penema'mentiso hwonan'i'maho. Nan'ngkwohwo anga'nohini sohwo An'ituyoho.

⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'itu sen'ngkwohwo ntentesi sekwo ngkimo si'meho ntap'ikutnesohilo. Hwap'ngoso ngko An'itu'nji nofosyohumanji pmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmentohe hwon'i'maho. O'o, An'itu kako ni'hwojahon'ngki pmmentohe hwo'nyoho.

⁴³ Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyaf'isiyo'njo peho'neto. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nont'ifeso nakwolaho lont'ifeso haloho maposo'njo hwasoho.

⁴⁴ Sekwoe sen'ngkwohwo sohwo Seten'yoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nont'ifi sekwoe sen'ngkwohwoe yahinomo ti'fi in'ngkwalokwofo. Kako si'mo'mta'ango a'amumo wofonjahumo li'mojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somno ngkilaho li'mojo hweho. Hwap'ngoso yahino neso kakoe si'meho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohini li'mojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap'ngo hweho.

⁴⁵ I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahon'ngko sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montopalokuyohoho.

⁴⁶ Ngko hon'ngkano wonyo yoheso'no tihwo wantimontolo. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohini seliwo'n'ngkohe'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo.

⁴⁷ Anituye mehomi ne sohwa hofiko Anituye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofoho. I sekwo Anituye mehomi hwasimaho. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas ulimento, Apiloham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo sitofo ulimentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi liwo'n'ngkuhwono. Kiko a'amu Someliya pa'nyo hwosoho. Kiko mewoso hwosoho. Setenye towahuno wonyoso kikimo ehunnakumo'nyo hwosoho. Nehopi liwo'n'ngkuhwono.

⁴⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho nifeentokwofo.

⁵⁰ Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, Anitu kako nje yofe engo umokumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syafisyiwo'n'ngkohoho so'no Anitu kako tohino yano ulofiyonefoho.

⁵¹ Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni, kiko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwosoho. Apiloham kako poyo pe'nimentiso hweho. I a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo huhwanji pe'nimentohofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho. Oso hiso peho'no lohino.

⁵³ Kiko neyakwo Apiloham poyo pe'nimentiso sohomo yakolo'nnyo hwosilaho. I kiko oso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki lontifi pe'nimentohofi sohwo uyakolo'nnyo hwosilaho. Kiko tihwo pa'nyo umon'ni'ngmanji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokinantimntentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nan'ngkwowho Anituyoho liwo'n'ngkohoho sohwo kako nje yofe engo nimokalofoho.

⁵⁵ I oso'no sekwo Anitu ne sohomo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lontimntentesi, Ngko Anitu sohomo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lontimntentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anitu ne sohomo huno niyahon'ngki kakoe hungkunomo tifi in'ngkwalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwowho Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo timo nehopi nohonimentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo *fifiti* (50) mokiyakolofe hwosoho. Kiko Apilohammo timo uhwonimentohino hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

⁵⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho.

⁵⁹ Oseso hofiko sojo nomantifi Jisas+imo wofonjosyano lontifi ko imen-tohofoso Jisas kako a'amu pi'n+ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t+mpi'nyo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

¹ Jisas kako hano emoyonto hwe t+mpi'nyo fihumo uhwon+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t+mpi'nyo humoma+mentisofoho.

² Jisas oso hwe huhwo sohomo uhwon+ngkahon+ngki Jisas+ye inomokomoyo sohwna'ni kakimo ulohon+ment+hwni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, oso hwe sohwo t+mpi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon+ngkano wonyo imofonto imo'n+mentisotaho. Kan+ngkwohwo'ya'u hon+ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.

³ Inomokomoyo sohwna'ni ose ulahon+ngkuhwni Jisas nal+mento, O'o, olo hwe lohwoe t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso kakoe hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan+ngkwohwo'ya'uye hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso An+tu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo ut+hwa'nyopo uy+mo l+mentisofoho.

⁴ Ose ulonto kako pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwoosi nakwo yo'mayo syoho An+tu ngkimo nihwat+mentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. Sikuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono.

⁵ Ngko olo hwaho lopo nohumentan+mo olo hwaho loponjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

⁶ Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyati+mofonto yoko'nyo imokonto t+mpi'nyo sohwoe t+mpo uloho+mentisofoho.

⁷ Ose ulohofonto ul+mento, Kiko nowehoji oso mijo ayo Silouam sponjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ul+mentisofoho. Oso mijo yofe Silouam+yoso hwap+ngoso olenoho, Lihwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t+mo wop+ngo hon+mentisofoho.

⁸ Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t+mpi'nyo nohumanto hon+ngkano mom+ngo sopo nohumentan+ngki a'amu nopasontifi nopawentifi yontan+ngkofi kako hofikinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ul+mojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t+mpi'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hofiko hnn+mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal+wo'n+ngkiso lohwo'laho.

⁹ Ose hnn+ngkahon+ngkofi a'amu fehohnjoso ole l+mentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'nihwo ole l+mentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwol+keno. Ose lahon+ngkofi oso hwe t+mpi'nyo wop+ngo umokumentiso huhwo sohwo ole ul+mento, Ngko olo huhwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, Jije t+mo wop+ngo kumo'n+ngkisoso pipi yohinoto.

¹¹ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi kako ul+mento, Oso hwe Jisas+yoho l+wo'n+ngkohofa sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako

nje t̄imopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. K̄iko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahon̄ngki ngko nowenji mijo yoma'n̄ngkoheso nje t̄imo wop̄ingo n̄imo'n̄ngkohoho. T̄imo yo'mayo somo uhwon̄ngkohono.

¹² Ose ulahon̄ngki hof̄iko ul̄imentohofi, Oso hwe huhwo sohwo nt̄i'mo humaho. Ose ulahon̄ngkofi kako ul̄imento, Kakoe humayo sopone'no ngko huno maniyohoyohoho.

¹³ Ose ulahon̄ngki hof̄iko oso hwe t̄impi'nyo emmojo sohumo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho.

¹⁴ Hwap̄ingoso oso s̄ikuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'n̄ji iwolo'mokonto hwe sohwoe t̄imo wop̄ingo umokumentisoso s̄ikuno iyoho humayo somnoho.

¹⁵ Hof̄ikoe ango sopo i'mofapont̄ifi hof̄iko kakimo apa'no ulohon̄mentohofi, J̄ije t̄imo wop̄ingo imo'nyoso pipi yon̄ji hon̄mahnnoto. Ose ulahon̄ngkofi kako ul̄imento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje t̄imopo ntohofahon̄ngki ngko mijo yoma'n̄maleso ngko t̄imo hon̄malefoho. Ose ul̄imentisofoho.

¹⁶ A'amu Falisi fehohn̄jo sohwa ole l̄imentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako s̄ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n̄ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako An̄tu mta'ango hwo'maho. Ose lahon̄ngkofi nom'n̄ihwa ul̄imentohofi, I kako nakwoe hon̄ngkano wonyo'mta'ango hwo'man̄ji kako olo wonyoangkafo nakwo miȳwo'n̄ngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lont̄ifi hof̄iko hwasyopo hotitofont̄ifi yoka hungkuno hnn̄mentohofofoho.

¹⁷ Oseso a'amu Falisi sohwa hof̄iko oso hwe huhwo sohumo apa'no ulohon̄mentohofi, Oso hwe j̄ije t̄imo wop̄ingo kumokumaso sohumne'no k̄iko huno pipi kiyohoho. Ose ulohon̄ngkahon̄ngkofi kako ul̄imento, Oso hwe huhwo sohumo An̄tu hungkuno uyahon̄ngki nal̄wo'n̄ngkiso hweho. Ose ul̄imentisofoho.

¹⁸ Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof̄iko oso hwe t̄impi'nyo emmojo sohwoe hungkunomo s̄imeho hi'ntnnono mumentohofofoho so'no hof̄iko huno ole syaf̄ihu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako t̄impi'nyo memmojo hweho. O'o, nom'ni hweho. Ose syaf̄isyont̄ifi kan̄ngkwohwo'ya'umne'no johoho ul̄imentohofofoho.

¹⁹ Joho ulont̄ifi ul̄imentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta t̄impi'nyo ma'mentiso hwo'man̄ji i olohonta kakoe t̄imo wop̄ingo pipi imo'n̄ngkohoho.

²⁰ Ose ulohon̄ngkahon̄ngkofi kan̄ngkwohwo'ya'u siko ul̄imentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako t̄impi'nyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho.

²¹ I oso'no olohonta kako t̄imo pipi yonto hon̄ngkohoho. Oso'no nekwo huno meyohoyohoho. I oso a'amu kakoe t̄imo wop̄ingo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohumo ulohon̄mno. Kako engo nto imo'n̄mentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

²² Oso hungkuno kan̄ngkwohwo'ya'u ul̄imentisiyo hwap̄ingoso hof̄iko Jutafe hwe engo sohwa'ne'no iyoho un̄imentisofoho. Hwap̄ingoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kot̄iku'mentohofofoho, A'amu fi-hwo kako Jisas̄imne'no kako K̄ilais̄iyoho. An̄tu uhwat̄imentiso hweho l̄ijwaofoso'man̄ji hof̄iko oso a'amu huhwo sohumo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho.

²³ Oso hungkuno nto kotiku'mentohofu so'no kaningkwowho'ya'u ulimentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'nimentiso hweho. Kakimo ulohonimno.

²⁴ Ose ulimentisiyo so'no hwe engo sohwa hofiko oso hwe timpi'nyo emmojo sohune'no apa'no johu ulontifi ulimentohofi, Olo wonyoangkafo imo'nimaso so'no kiko Anituye yofe'nohini foho'nomaho. Jisasiye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe honingkano wonyo'njo hweho.

²⁵ Ose ulahoningkofi kako ulimento, Jisas kako honingkano wonyo'njo hwolikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko timpi'nyo humamote hwo'nyoho. Olohonta ngko timo nto'no honalokweno.

²⁶ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Kako kikimo pipi kilohomasoto. Kako jije timo wopingo pipi kumokumasoto.

²⁷ Ose ulahoningkofi ulimento, Oso hungkuno hiso ngko nto selimalefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalofihwasoho. Sekwo apa'no upo'nantifi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nantifi'no lolalokwofo.

²⁸ Ose ulahoningki hofiko hungkuno wonyo ulimentohofi, Kiko kiko'nohini kakoe inomokomoyo hwasoho. I oso'no nakwo Mousesiye inomokomoyo hwona'nyoho.

²⁹ Anitu kako Mousesimo hungkuno ulimentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako ntimo i'mofapmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.

³⁰ Ose ulahoningkofi kako pisopisaho lonto ulimento, Oso hwe sohwo kako nje timo wopingo nimokumaso lohune'no sekwo kakoe hwapingo i'mofapmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho.

³¹ I olo so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako a'amu honingkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anitumo hwomtame ulofwo'ningkiso sohwo kako Anituye hungkunomo tifi iningkayo so'no kako Anituye simeho wopingo imokuwo'ningkiso oshumo Anitu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho.

³² Simo'mta'ango sikuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta timpi'nyo meesyoso sohwoe timoso hwangu hwe nom'nihwo wopingo umokonefoho eso mupa'nyofoho.

³³ I Anitu oso hwe huhwo sohomo mihwatimentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miyihwonesohilo.

³⁴ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Kiko tohwo'nanjwo mehomi hwasoho. Nihu'no wonyo hwasoho. Kiko Anituye hungkuno wolonetihwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulontifi kakimo wae yao'mentohofofoho.

A'amu simeho hi'ntnnono ane sohwo timpi'nyo hwafoho.

³⁵ Oso hwe timpi'nyo emmojo sohomo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yao'mentohofu so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohume'no tipihwononto ulimento, Kiko A'amufe Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

³⁶ Ose ulahoningki ulimento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo tihwolo. Kiko yoloho ntohojo'no ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimonnoho.

³⁷ Ose ulahonꝯngki Jisas ulꝯmento, Kiko nto nohonꝯngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.

³⁸ Ose ulahonꝯngki kako Jisasꝯmo ulꝯmento, Hwe Engofo, ngko sꝯmeho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisasꝯye yofe ho'noma'mentisofoho.

³⁹ Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ulꝯmento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheho a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofone pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu Anꝯtuye yahino yo'mayo so'no nto tꝯpema'mentihwone so'no nakwo huno hwapꝯngonꝯnjꝯ'nwoho. Nom'ne huno songo tꝯpemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo tꝯmpi'nyo'nꝯ'maho. Ose liwo'nꝯngkohofoso hofiko tꝯmpi'nyo hwafoho. Hofikoe tꝯmpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmmentohono. I a'amu Anꝯtuye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'nꝯ'maho lontꝯfe oso a'amu hofiko tꝯmpi'nyo pa'nyo ko huhwo hofiko huno wopꝯngonꝯ tꝯpemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko honꝯngkano ito'nohino somo hofikimo utihwamonji pmmentoho so'no hofiko huno wopꝯngonꝯ tꝯpemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hofiko tꝯmo honyofoho.

⁴⁰ Ose ulahonꝯngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasꝯnꝯ mo-fonepo humamentohofe sohwa oso hungkuno hisomo upa'nontꝯfi Jisasꝯmo ulꝯmentohofi, Nakwo sohwo'ni tꝯmpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno.

⁴¹ Ose ulahonꝯngkofi Jisas ulꝯmento, Sekwo ole lontꝯfijontentesi, Nakwo Anꝯtumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'nꝯ'maho. O'o, nakwo a'amu tꝯmpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lontꝯfijontentesi sekwo sekwoe honꝯngkano wonyo somne'no tohino momapitnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anꝯtuye yahino somne'no huno hwapꝯngonꝯ hwona'nyoho. Nakwo tꝯmo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe honꝯngkano wonyo somne'no tohino nomapitne hwasoho. Ose ulꝯmentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' ilojo'ne pahnnꝯmo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ulꝯmento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselꝯmonne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'nꝯ sohwo kako nom'nepo kotasyꝯhwosi swoso sohwo kako hufone hweho.

² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'nꝯngkiso hweho.

³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'nꝯngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohomo uhwonꝯngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopi'nonohinoso hofikoe yofe anga'no anga'no ulihwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'nꝯngkuji kakwo'yohwo sohomo tꝯfi unꝯngkoswantꝯfeho.

⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotaswonto kako sꝯmo'mo upeehonꝯngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'nꝯngkuji tꝯfi unꝯngkowantꝯfeho.

⁵ Yahu hiso hofiko a'amu nom'nehumo minꝯngkafitnehofo. Hwapꝯngoso hofiko mampaho nom'ne kengo upa'nꝯngkuji hiyaso'mo wowantꝯfeho.

⁶ Jisas oso pahnnꝯmo hungkuno ko ulahonꝯngki a'amuso hofiko hwapꝯngonꝯ ne so'no huno mosyafꝯsiyo'nꝯ imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wopꝯngonꝯ hweho.

7 Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho.

8 A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso hofiko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomi neso osohwafe mampaho somo haloho maposo'njofoho.

9 Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'nimo noswahonngki ngko oso a'amu somo wopingo nomokosyohumahm'me'no kako wopingo ne'no nohumanti'hwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni usihutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswapihwosi ihwosi wosopayo wanmontonoho.

10 A'amu hufo'nohinoso hofiko siki mapifitnnehofo. O'o, hofiko yahu hufo ikuji wofonjasyantife'nofoho. Ni'hu'no wonyo umokantife. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo songo ne'no humayoso uyimonji pmentohe hwo'nyoho. Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hofiko nje ahomo humawo'nngkohoho so'no hofiko simeho wopingo engo yamo'nnyofoho.

11 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopingo hwo'nyoho. A'amu yahu mehomi mokosyohumayo wopingo sohwo huno ole syafisyiwo'nngkiso, Nje mehomi poyo nope'nifitnnoho lonji ngko hofikimo ufo'mayo'ne wape'nimonnoho.

12 A'amu hamniyoho syoho'nohini iwo'nngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentanngki sikijo nopahonngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso li'mofiwo'nngkiso hweho. Hwapingoso kako yahu mokosyohumayo hwapingo hwo'maho. Kakwo'yohwo hwo'maho. Oso'no sikisiwojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahonngki yahuso hiyaso humpewo'nngkohofohofoho.

13 Hwapingoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniyoho'nohini syoho iwo'nngkiso hweho. Kako yahu somne'no huno mosyafisiyo'nji iwo'nngkiso hweho.

14-15 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopingo hwo'nyoho. Nje Mpo-hwo kako ngkine'no huno uyalokunjoso ngko kakine'no huno niyohoho. Oso pa'nyoso ngko nje mehomi ne somne'no huno nto'no niyohoho. Hofiko ngkimo huno nto'no uyohoho. Nje mehomi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'nimonnoho.

16 Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyoponoho. Oso hiso'nji ngko utima'mo hofiko nje mampaho somo haloho wopeentifeho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umo'nantifeho. Hofikoe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyoho.

17 Ngko nje yahu mehomi somne'no poyo pe'ni'mo ngko apa'no songo wolika'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako simeho engo ntopalofoho.

18 A'amu fihwo kakoe huno mta'ni mofonjonisyanehoho. O'o, ngko nje mehomi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'nimonne'no yohono limentohe so'no hofiko ngkimo wofonjonisyantifeho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho. Ngko apa'no songo likafo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho.

19 Ose ulahonngki a'amu Jutaso oso hungkuno homo somo upa'nontifi apa'no hotito'mentohofofoho.

20 A'amu fehohnjo pi'n'ingoso ole hnn+mentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehuhnnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo.

21 I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnn+mentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofi'ko a'amu t'imp'i'nyo somo wop'ingo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnn+mentohofofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas+imne'no mangohwa imo'n+imentohofofoho.

22 Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Sikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmmentisofoho. Oso Sikuno Engoso hofi'ko hohonta An+ituye tajo ango engo somo hano hwasayo'ne huno syafisiyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho.

23 Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomoun+yefoho liwo'n+ngkohofofoho.

24 Jisas osopo hano emoyontan+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas+imo ehofi'mokomantifi ul+imentohofi, Nakwo jije hwap'ingo so'no huno akwe'no syaf+syihwoneso yolohoso ntohonta wonal+monnto. An+itu ngko hwe uhwat+monnoho nal+imentiso sohwasilaho. Yoloho fonaso.

25 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+imento, Yolohoso nto sel+imentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wop'ingo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'n+ngkohe somo sekwo nuhwon+ngkuji An+itu uhwat+mentiso lohweho likutnnesohilo.

26 I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwas+i'maho. Oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

27 Nje yahu mehomiso hofi'ko nje mampaho nupa'nontifeso ngko hofi'kine'no huno niyahon+ngki hofi'ko ngkimo tifi nn+ngkap+wo'n+ngkohofofoho.

28 Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uy+imentohefoho. Oso'no hofi'ko tikanomo mafitnnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meen+mofonefoho.

29 Hwap'ingoso mehomi hiso nje Mpohwo An+itu sohwo kako ngkimo ntapmmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho.

30 Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

31 Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas+imo wofonjonyano lontifi sojo ma'mentohofofoho.

32 Sojo nomahon+ngkofi Jisas ul+imento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wop'ingo pi'n+ingo iwo'n+ngkohe somo sekwo uhwon+wo'n+ngkohofoho so'no syoho ntisomne'no wofonjon+syantife'no yohofo.

33 Ose ulahon+ngkahon+ngki hofi'ko ul+imentohofi, Nakwo jije syoho wop'ingo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuy+hwono. O'o, kiko An+itune'no sitofo ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kiko a'amu olo hwaho lopo nta'n+ingo hwasoho. I oso'no kiko ole nalohino, Ngko An+itu hwo'nyoho nalohino hwasoho.

34 Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, Sekwoe hon+ngkano hungkuno somo an+itu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ul+imento, Sekwo an+itu hwasoho.

³⁵ I nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso Anitu kako oso a'amu kakoe hungkuno uyimentiso huhwo sohwo sekwo anitu hwasoho ulimentisoso hungkuno nehopeho.

³⁶ I oso'no ngko Anitu nihwatimentiso sohwo'ni ngko Anituye hwomu hwo'nyoho selimentohe so'no sekwo Anitumo sitofo ulalokuno eso peho'ne ntantikwofo.

³⁷ Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohon'ngkuj+manji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo uyantifeho.

³⁸ I oso'no ngko nje Mpohwo Anituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miywo'n'ngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohon'ngkuj oso syoho imesomo simeho hi'ntnnono uyifitnnefoho. Ose ifijo'manji sekwo huno wopingo ole wosyofisyantifeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anituyoho wosyonifisyantifeho. Mpohwo ngkimo nihumaho. Ngko Mpohumo humaleno.

³⁹ Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo impe untofano lontifi ko imentohofoso Jisas kako hofikimo uliko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.

⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan'ngki hwe moya'mi pi'n'ngo engo hofiko kakimo u'mantifi hnnimentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nalimentisoso ne imo'n'ngkohoho.

⁴² Ose hnnontifi hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hofiko oso hiso'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'nimentisofoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto mnokino engo tipema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe angoponoho.

² Oso a'mu Maliya hisi kako tifi no'mo nakwoe hwe engo Jisasiye sifemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyosawemo so'nji sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon'ngkwa'wehweho.

³ Oseso Lasalos kako mnokino tipemahon'ngki kaisifa'u siko Jisasimne'no hungkuno ole lihwatimentisi, Hwe Engofo, jije n'ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lihwatimentisiyefoho.

⁴ Lihwojahon'ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ulimento, Olo mnokino loso ni'hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwo'nyo'nefoho. Anituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalos+jontnne'no simeho engo uyimentisofoho.

⁶ Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁷ Sikuno hufa'u memjaofahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'na'nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalos+ye ango sopo asomo wosihwano.

⁸ Ose nelahonꝯngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ulꝯmentꝯhwoni, Nakwoe Lonetꝯhwayo sohwosi, a'amu Jutiya sopenjo hwe engo sohwa hofꝯko kikimo sojo wokufonjantꝯfi imalofo sopone'no kꝯko asomo wosꝯhwantane'no lonalohino.

⁹ Ose ulahonꝯngkuhwoni Jisas kako pahnnꝯmo hungkuno kakoe sꝯkuno syoho iyo'ne ole nalꝯmento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hofꝯko hano emoyꝯkujoso mopꝯwahupitnnehofu. Hwapꝯngoso hofꝯko olo hwaho lophonjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalokwofu.

¹⁰ I oso'no a'amu hofꝯko sꝯkwo'mjoho'mo hano emoyontꝯfi hofꝯko pꝯwasyꝯwo'nꝯngkohofofu. Hwapꝯngoso pomponaho anefu. Oseso nje syohomme'no Anꝯtu pomponaho ntopalokuso somo sꝯmeso mopꝯwahu'mnehono.

¹¹ Ose nalonto tꝯfi ole nalꝯmento, Sekwo upa'nꝯmmo. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto fesyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ulꝯkofamne hwo'nyoho.

¹² Ose nelahonꝯngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ulꝯmentꝯhwoni, Hwe Engofu, kako saho nehopi fesyaweso'manji kako wopꝯngoumo'nꝯmontonoho. Ose ulꝯmentꝯhwonefu.

¹³ Jisas kako Lasalos poyo nto pe'nꝯmahu huno ose ko uyahonꝯngki saho fesyaweho nalꝯmentiso so'no inomokomoyo sohwna'ni nakwo nakwoe hunoso ole syafꝯhu'mentꝯhwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi fesyowentanꝯngki nalohoho syafꝯhu'mentꝯhwonefu.

¹⁴ Oso'no Jisas kako yoloho ole nalꝯmento, Lasalos sohwo poyo nto pe'nꝯmahu.

¹⁵ I sekwo ngkimo sꝯmehu hi'ntnnono ntapꝯfitnne'nji Lasalos kako poyo pe'nꝯmaso sopo ngko mohumayoso wopꝯngofu nnꝯngkohoho. I oso'no olhonta kako poyo pe'nꝯmaso sopone'no wosꝯhwano.

¹⁶ Ose nelahonꝯngki Toumas hufa'u mehomi imo'nꝯmentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwna'nꝯmo nalꝯmento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisasꝯmo sojo'nji wofonjosyano lontꝯfi yalokwofu spono noho wosꝯhwano. Nakwo Jisasꝯ'nji poyo umo'nano. Ose nelahonꝯngki nakwo Jisasꝯ'nji sꝯmentꝯhwonefu.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulꝯkafꝯhwosi songo ne'no humayo'ne hwapꝯngou sohwo Jisasꝯyoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo sꝯ'mofonto kako honꝯngkanopo lohofahonꝯngki a'amuso hofꝯko ulꝯmentohofu, Lasalosꝯye pijafoso sokimomo ne'no nowentanꝯngki sꝯkuno osofosofahu'no memjao'masofu. Ose ulꝯmentohofofu.

¹⁸ Oso ango Mpetani sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Honꝯngkanoso sawemopo'maho, hufa'u sꝯhune *kiloumitaponoho*.

¹⁹ A'amu Juta pi'nꝯngoso ango Jelusalem mta'angoso hofꝯko Mota'nji Maliya'njiyepo konꝯngkwa'wehwo pe'nꝯmentiso so'no hofꝯko sikoe sꝯmehu wopꝯngoumo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofu.

²⁰ Mota kako hungkuno ole upa'nꝯmento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasꝯmo honꝯngkanopo uswo'nꝯngkahonꝯngki Maliya kako angomo humohumantisofu.

²¹ Mota Jisasꝯmo uswo'nonto Jisasꝯmo ulꝯmento, Hwe Engofu, kꝯko olopo humantontentesi nje nꝯngkwahwo poyo mape'nꝯngkuhwonesohilo.

²² I oso'no ngko huno niyohoho. Kꝯko yo'mayo so'no Anꝯtumo jomo ulisoso kako yo'mayo kꝯko ihneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

²³ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso'no j+je n+ngkwahwo apa'no songo wol+ka'montonoho.

²⁴ Ose ulahon+ngki Mota ul+mento, Ngko huno ole niyohoho, Sikuno ae'uyo somo a'amu likapijo sohonta Lasalos huhwo nol+kafone hweho.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko a'amumo apa'no songo ul+kafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwap+ngo hwo'nyoho. A'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho.

²⁶ A'amu hof+ko olo hwaho lopo songo humalofoso hof+ko ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+fijo'manji hof+ko poyo mape'n+fitnnehofo. Olo hungkuno kilalokwe losomo s+meho hi'ntnnono luyalokuno.

²⁷ Ose ulahon+ngki Mota kako Jisas+mo ul+mento, Ou Hwe Engofo, k+ko K+lais sohwosi, An+tu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwsopo'monnoho nal+mentiso sohwohne'no ngko kikine'no s+meho hi'ntnnono kijahopohono. K+ko An+tuye Hwomu K+lais hwosoho.

Jisas kako humotaho l+mentisofoho

²⁸ Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahon+ngki Maliya kakimo u'mahon+ngki Mota hofiyoka ul+mento, Nekwoe Let+hwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.

²⁹ Maliya ose upa'nonto komo'no mokol+kapo lohofonto Jisas+yepono umentisofoho.

³⁰ Jisas kako ango ne sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota uswo'n+mentiso sopo humohumantisofoho.

³¹ A'amu Jutaso hof+ko Maliya'nji ango'mo nohumant+fi Maliyamo s+meho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hof+ko kakimo uhwon+ngkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahon+ngki uhwonont+fi hof+ko kakimo uhwonont+fi hof+ko huno ole syaf+hu'mentohofi, Kako kon+ngkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofosopono humotaho wal+monjit+keno ose syaf+hu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisas+mo uhwononto kako Jisas+ye s+fiki'nyo'mo hwomtame ehumanto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko olopo humantontentesi nje n+ngkwahwo sohwo poyo mape'n+ngkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotaho lontan+ngki uhwononto uhwon+ngkisoso a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjol+m+wahon+ngkofi uhwononto kako kakoe s+meho tango uyahon+ngki

³⁴ ul+mento, Sekwo nt+mo ho'nahumalofo. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi, Hwe Engofo, k+ko nopohoji uhwonae.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas kako humotaho l+mentisofoho.

³⁶ A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontan+ngki uhwonont+fi hnn+mentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohomo s+meho m+kun+mposo uy+mojo hweho.

³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu t+mpi'nyo somo wop+ngo umokumentiso hopaso kako Lasalos+mo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'n+ngkuhwonesohilo. Sitofohungkuno ose hnn+mentohofofoho.

Jisas kako Lasalos+mo apa'no songo ul+ka'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako s+meho tango engo apa'no uyahon+ngki Lasalos+ye pijafo ho'nahumentohofosopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalos+ye pijafo ho'nahumentohofosokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomant+fi p+jwahu'mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ulimonto, Olo sojo pijwohumalofo loso wae feeopmno. Ose ulahon+ngki hwe poyo pe'n+imentiso sohwoe konanisi Mota ulimonto, Hwe Engofo, kakoe pijafho ho'nahumalohwoneso oso sikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso kakoe pijafoso pisakino'njofoho.

⁴⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ulimonto, Olohonta nto kilohefoho. Kiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji kiko An+tuwe yokumpohn'nyoso uhwon+monnoho. Ose nto kilohefoho.

⁴¹ Motamo ose ulahon+ngki hofiko sojo ewafo engo mehwsompeehumentohofofoho. Nomehwosompesyahon+ngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mampaho upa'nyo'ne ole ulimonto, Nje Mpohwo sohwohi kiko nje hungkunomo haloho nipewo'n+ngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno.

⁴² Ngko huno niyohoho. Kiko engolopohamo nje hungkuno jomo kil+wo'n+ngkohe somo nupa'n+wo'n+ngkino hwosoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwofo lohwa kiko ngkimo olo hwaho lopone'no nihwat+mentohino so'no simeho hi'ntnnono uy+fitne'enji kilalokweno.

⁴³ Ose ul+kwato lohofonto johoho mohm'no ulimonto, Lasalos kiko noho fusyape.

⁴⁴ Ose ulahon+ngki a'amu poyo pe'nyo sohwo nol+kafonto swapmmen-tisofoho. Kakoe sife aho hwap+fe nano popojont+fi kakoe simo'mango hi hwap+fe ifohumpeehumentohofoho sohwo hi'nji swopahon+ngki Jisas ulimonto, Yo'mayoso mis+huto'meef+kujo'no wopaweno. Ose ulahon+ngki hofiko kakoe hungkunomo in+ngkamentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mat+yu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ingo fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonont+fi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uy+mentohofofoho.

⁴⁶ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwafo angopono asomo nowent+fi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu Falisi sohwo tokoyo'ofho imentohofofoho.

⁴⁷ Ose yahon+ngkofi a'amu Falisi sohwanji a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko a'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwo uswo'nont+fi hnn+imentohofi, Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yalofoho. Pipi pijwaofanehwono.

⁴⁸ Nakwo kakoe yahino losomo mop+jwaofe'manji a'amu hopi'nonohinoso hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uy+kuji kakimo t+fi in+ngkafitnnoho. Ose ikujo'no'manji a'amu Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawo'n+ngkohofoho sohwa nonahon+ngkuji huno ole wosyof+syant+feho. A'amu Juta hofiko nakwoe hungkunomo enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syaf+sy+kuji hofiko nakwoe tajo ango engo somo wonyo umokant+feho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'n+mo wonyo wonemokant+feho.

⁴⁹ Ose hnnont+fi hwe fihwo hofiko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofas+yoho. Oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo sohwo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nol+kafonto ulimonto, Sekwo huno mosyaf+siyo'njo liyalokwofo.

⁵⁰ Sekwo olo a'amu losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'n+mo a'amu Loum sohwa wonyo peho'no

wonemokantifito. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

⁵¹ Oso hungkuno ulimentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amu tajo angosyoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anitu oso huno hiso uyimentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amu Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'nimontonoho eso ulimentisofoho. Ose ko ulimentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulimentisoso a'amu angomeemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho.

⁵² O'o, Anitu kakoe mehomi angomeemjo hn'nwi temtitofa anga'nohino hopa imo'nifitne'no pe'none'ento Anitu oso hunoso Kaiyofasimo uya-honngki ulimentisofoho.

⁵³ Oso a'amu huhwo sohwa Kaiyofas ulimentiso sikuno somta'ni oso hungkuno Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno loma'mentohofoho.

⁵⁴ Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amu Jutafe timo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hopo sopo uliko'manto kako nom'ne angofilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji umentihwonefoho. Oso angofilaim a'amu mohumunyo mofone sopo molinyoponoho. Oso angohopo sopo kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji humamentihwonefoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engof * mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso'no oso Sikuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu angomeemjoso angofelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofiko hofikoe honngkano hungkuno ito'no inngkayo so'no hofikoe he yo'mayo mijo yojusyihwasi nto'no wehumano lontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo ose ihwasimanji nakwoe honngkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafisyontifi simentohofoho.

⁵⁶ Hofiko nosimofontifi Jisasimne'no tipeentifi tajo angosomo uhu'mokontifi hofiko ole hnnimentohofi, Olo Sikuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolikeno. Ose hnnimentohofoho.

⁵⁷ Hwapngoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofiko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontifi, Sekwo Jisas humentahonngkuhwosi uhwonngkuji nowenetimapikujo'no nakwo huhwo sohumo impe untofano. Ose ulimentohofoho.

12

Maliya kako Jisasiye sifemo hwone mijo sohumentisofoho.

(Matiyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanngki Jisas kako angofmetani sopo umentisofoho. Oso angohopo sopo Lasalos kako poyo pe'nngkahonngki Jisas kako ulika'mentiso sopo umentisofoho.

² Oso angofmetani hopo sopo imofiwahonngki Jisasimne'no wosopayo engo iloho yontifi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hummentisofoho. Jisasi'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwonji hofiko nohumantifi wopayo nimentohofoho.

* **11:55:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

* **12:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

³ Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasiye sifemo sisoyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sifemo sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopingoso anggo homo somo ehunnaloho'mentisofoho.

⁴ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isikaluyout kako Jisasi mo fonjasiyo'ne tokoyo'ofo iyo'ne sohwo oso homo somo uhwononto ulimonto,

⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisoyohoho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontifijontentesi hamniyoho mikunimposo a'amu hamniyoho syoho'njo sohwo soswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono nejapikuji nakwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uyihwanesohilo.

⁶ Ose ulimentisoso kako a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somne'no huno nehopi syafisyonto ulimentiso'maho. O'o, kako hamniyoho hufo imojo so'no ulimentisofoho. Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwo na'nnonji nakwo hano emoyontan'ngkukwone Jutas Isikaluyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumante somta'ni hufo imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ulimonto, Olo a'musi kako olo ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo timo'nohino uhwontohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumentan'ngkuhwosi. Ngko poyo imo'nime sohonta nje pijafomo nto'no enisyohumaniyoho.

⁸ I a'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n'ngkohofofoho. I oso'no ngko sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'enepe umo'nimontonoho. Oso'no a'amu ngkimo wopingo ntohofo'ne sikuno pin'ngo mauyoho.

A'amu tajo anggo syoho'njo sohwa hofiko Lasalosimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pin'ngoso Jisas anggo Mpetani sopo humaho upa'nontifi oso pone'no womentohofofoho. Hofiko Jisasimnenohini uhwonantifi womentohofomaho. O'o, Jisas kako Lasalos poyo pe'nimentiso sohomo ulika'mentiso sohwo huhwo'njimo uhwonano lontifi womentohofofoho.

¹⁰ Oso a'amu tajo anggo syoho'njo sohwa hofiko oso hiso uhwonontifi hofiko Jisasimne'nohini mtito'mentohofomaho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosiyo'ne mtito'mentohofofoho.

¹¹ Hwap'ngoso a'amu Juta hwe moya'mi pin'ngoso hofiko Lasalosimne'no huno pin'ngo syafisyontifi a'amu tajo anggo syoho'njo sohwo uliko'mantifi Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

Jisas kako anggo Jelusalem sopeno'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nontohumentisofoho.

(Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso anggo Jelusalem hwe moya'mi pin'ngo engoso oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo † somo uhwonano lontifi simentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantifi upa'nimentohofoso Jisas kako mo'n'ngkanta Jelusalemne'no wappmontonoho upa'nimentohofofoho.

¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wopingo wopingoso nomotawentifi Jisasimne'no hon'ngkanopo hontohumentohofofoho. Nohontohumantifi Jisasimne'no johu ole limentohofi,

† 12:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohu-mayo'ne hweho.

Ose limentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto simentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu anga Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho seningkuhwoloho.

Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungkipo* nokehumanto sopalofoho.

Oso ifalifaliyo hohonta mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwo'na'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoho so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kako ahwomomo simentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafihu'mentihwoni yo'mayo wopingosho Jisasi'mne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofoho so'no huno ikwesyafihu'mentihwonefoho.

¹⁷ Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nimomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'ningo engoso Jisasi'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosimo johu ulonto nulikofahonjoso hofiko uhwonimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko nom'ne a'amu pi'ningo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutihwamentohofofoho.

¹⁸ Oseso hwe moya'mi pi'ningo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasi'mo honingkanopo uswo'nimentohofofoho.

¹⁹ Uswon'ingkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa hofiko nuhwonontifi simeho tango uyahon'ngki ole hnnimentohofi, Ihwoni, a'amuso hofiko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohoho. O'o, a'amu angomeemjo hopi'nonohinoso hofiko nakumo nosikwojonaofontifi Jisasi'mnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnnimentohofofoho.

A'amu Ngk'lik fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'mo uhwonano lontifi imentohofofoho.

²⁰ A'amu pi'ningo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi anga Jerusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne simentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngk'lik fehohnjo hi'nji simentohofofoho.

²¹ Oso a'amu Ngk'lik huhwo sohwa hofiko Filipimo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engoho, nakwo Jisasi'mo uhwonano lontani sahopi'hwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili anga Mpetisaita mta'ango hweho.

²² Filip kako hofikoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahon'ngki siko Jisasi'mo u'manji oso hungkuno hiso ulimentisiyefoho.

²³ Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nimo apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunosho mofonepo nto i'mofapohoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi

piso ni'hu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne timo sahopi'hwosi ne pi'ningo umo'montonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syafi'hu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'niwo'n'ingciso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'ningkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyafi'hu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syafi'sy'wo'n'ingciso sohwo kako poyo pe'ningkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notipemane hweho.

²⁶ Oso a'amu Ngk'lik huhwo sohwa hofi'ko nje inomokomoyo umo'nano lifijo'manji siko nuhusisi hofi'kimo ole ulinyo. Hofi'ko ngkimo won'ngkopant'fi'manji oyon'mno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofi'ko ngkimo t'fi nn'ngkap'wo'n'ngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofi'ko wohumap'ife. Nje syoho ntohofiyo ne somo Mpohwo An'itu sohwo kako hofi'kimo uhwon'ngkuhwosi kako hofi'koe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Hofi'ko A'amufe Hwomu sohomo woho'nomap'ife.

²⁷ Jisas kako nohumanto ulimento, Nje simeho tango m'kun'imposo niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulimnehono. Nje Mpohwo sohwo si olo tango engo ngkimo won'ima'monto iso losomo k'iko wae yan'motnnehino. Ose ulimnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmentohono.

²⁸ Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwo si olo a'amu hopi'nonohino loso hofi'ko jije yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofi'ko ngkimo ntap'fijo'manji noho wontap'ife.

Jisas ose ulahon'ngki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'n'imento, Ngko oso hwaho sopone'no kuhwot'imentohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonont'fi nje yofe ho'non'ima'mentohofofoho. I k'iko poyo imo'n'ngkohoho'no ngko apa'no songo kil'ika'me sohonta hofi'ko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwon'ngkuji nje yofe apa'no noho'non'imapitnnefoho.

²⁹ Ose ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humo-humantohofoso oso mampaho hiso upa'nont'fi a'amu fehohnjoso ole hnn'imentohofi, Ahwomo yoka ho'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnn'imentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

³⁰ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hofi'kimo ulimento, Olo mampaho ho'n'ngkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'n'ngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'n'ngkisofoho.

³¹ Oso'no olohonta An'itu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo y'wo'n'ngkohoho so'no yano ulofihwoso'no hofi'ko hofi'koe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohonta An'itu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwoe yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.

³² Ngko olo hwaho lopo nohumentan'imo a'amu hofi'ko ngkimo iyo hwojijyahofi'ku'nnyo yokintaho sopo mon'humat'pijo sohonta ngko a'amumo wohu'mema'monnoho.

³³ Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'n'imne'no hon'ngkano umofit'hwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

³⁴ A'amu huhwo sohwa upa'nont'fi Jisas'imo ulimentohofi, K'iko poyo umo'n'imonnoho lalohino. Nakumo An'tuye hungkuno ole nalimento, Oso hwe An'itu a'amu ufo'mayo'ne uhwsop'mentiso sohwo kako songo ne'no

nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwo'si'manji iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonihumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnnimo hungkuno ole ulimento, Sekwo olopo nohumentan+ngkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumontonoho. Nolasesy+hwoso'no sikuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fosyohumamno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.

³⁶ I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentan+mo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nn+ngkap+fijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ulikwato lohofonto Jisas kako hofikimo uliko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ngoso Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

³⁷ Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ko yahon+ngki a'amu Juta pi'n+ngoso simeho hi'ntnnono muy+mmentohofofoho.

³⁸ Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohumo An+tu uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono tihwo wonejapmmontolo.

Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Hwe Engo ihwoso'no ne'njofoho eso tihwo wonal+montolo.

Aisaiya hohonta ose mt+'mokumentisofoho.

³⁹ Oseso a'amuso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwap+ngo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mt+'mokumentisoso olenoho.

⁴⁰ An+tu kako a'amuso nohon+fitnnoho syaf+syonto hofikoe t+mo upi+jiyo'mentisofoho.

An+tu ngkine'no huno nto'no ikwesyaf+hupitnnoho syaf+syonto hofikoe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

An+tu ose uloho'mentiso so'no hofiko hofikoe hon+ngkano wonyo somta'ni ikinjaof+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko hofikimo wop+ngo umoku'mnesohilo.

⁴¹ Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon+mentisoso Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso Kilaisimne'no limentono.

⁴² A'amu Jutafe hwe engo pi'n+ngo sohwa hofiko Jisasimne'no simeho hi'ntnnono ko uyahon+ngkofi hofiko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho un+ngkahon+ngki hofiko Jisasimne'no hungkuno yolohoso molijwaofe'njo imentohofofoho. Hwap+ngoso ole syaf+hu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofiko nakumo An+tuye tajo ango somta'ni wae enamopitnnoho lont+fi molijwaofe'njo imentohofofoho.

⁴³ An+tu hofikine'no yo'mayo so'no huno syaf+syonte so'no hofiko huno mosyaf+hu'mmentohofofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syaf+syontife so osomnohine syaf+syontifi in+ngkamentohofofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilofone hungkuno-foho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole uli'mento, A'amu fihwo si'meho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no loni'hwatimentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho.

⁴⁵ A'amu ngkimo timo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino mon-ehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo ni'hwatimentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho.

⁴⁶ Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo si'meho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko sikwo'mjoho'mo mohumafitne so'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'n'ingkuhwosi hungkuno homo somo tifi min'ingkayo'njo sohumo ngko kakoe yahino somne'no tohino muyimnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwonim'aho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni isihutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo tifi min'ingkayo'njoso hofiko hofikimo hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyohi sohwo hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho.

⁴⁹ Hwap'ingoso yo'mayo hungkuno seliwo'n'ingkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako ni'hwatimentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemofone ntahon'ngki selalokweno.

⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo tifi in'ingkaweso sohwo kako songo ne'no humant'hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo ni'wo'n'ingkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe sifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n'ingka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Mo'n'ingka ngko olo hwaho lopo uliko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono wasimne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulofwo'n'ingkohoho somo Jisas kako hitoho m'kun'imposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan'ngki kakoe poyo imo'nyo sikunoso i'mofapmmentisofoho.

² Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwo'na'nnonji nohumentani sikuno'nji wopayo nontan'ingkuhwoni Seten kako Jutas Isikaluyout Saimoun'ye hwomu sohumo olo hunolo nto uy'mento, Kiko Jisasimne'no tokoyo'ofu uy'monji yalokunosolo honta olo sikwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nani'humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy'mento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo

* 13:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

nihwatimentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosimnefoho. Huno ose uyimentisofoho.

⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nolikafonto kakoe nem'no manji'mofo wae yaofonto kako sosayo sipo'nyo nomanto kakoe simehopo nano mtitofahinimentisofoho.

⁵ Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwo'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahinimentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

⁶ Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahonngki Pita ulimento, Hwe Engofo, kiko nje sifemo mijo uyonima'monntaho.

⁷ Ose ulohonngkahonngki Jisas ulimento, Olohonta olo kilohofalokwe loso kiko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangku kiko huno wakiyimontonoho.

⁸ Ose ulahonngki Pita ulimento, Nje sifeso mijo niyanmahotoho. Nihu'no ngkilaho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko jije sifemo mijo miyokumaso'manji kiko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. Kiko nje syoho mantohofiyone hwosoho.

⁹ Ose ulahonngki Saimoun Pita komo'no ulimento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yonmahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fyonimaho.

¹⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'nngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'nngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwasi anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasi kiho ane hwasoho. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Hwapngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyahonngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ulimentisofoho.

¹² Oseso Jisas hofikoe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofo apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nalimento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto laseyohoho.

¹³ Ose ulonto ulimento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonetihwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo hwosoho ntiwo'nngkohofihwasoho. Oso hungkuno ntiwo'nngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohino.

¹⁴ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meselutihwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miyomapitnnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwasi sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo yimaofikujo'no hofiko sekwoe sifemo uyosemapife.

¹⁵ Olo selohofuhe yahino loso nto setihwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno.

¹⁶ Ose ulonto ole ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Upa'nimno. A'amu fihwa hofiko nom'nihwoe syoho ulohofiywo'nngkohoho sohwa hofiko hofikoe hwe engomo muyakolopitne hwafoho. A'amu fihwa hungkuno motawowo'nngkohoho sohwa hofiko a'amu lihwatimentiso sohomo muyakolopitne hwafoho.

¹⁷ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofuhe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwapngoso huno waseyono. Sekwo

nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohofophe hopaso ifijo'manji sekwo simeho wopingo wasemo'n+montonoho.

18 Ose ulonto ole ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwhanne'maho. Ngko sehwsopo'mentohe sohwhanne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no Anituye hungkuno a'amu mt+'mokumentohofoso ne umo'n+montonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjan+mof+hwosi nje mangohwo umo'n+montonoho.

Ifalifaliyo ose mt+'mokumentohofofoho.

19 Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n+ngkuhwoso'no sekwo huno ole wosyon+fisyantifeho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyon+fisyantifeho.

20 Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahon+'mo a'amuso osohumo ut+mafikuji wopingo ulohop+fijo'manji hofiko ngko huhwo'nimo nt+mafikuji wopingo wontohofantifeho. A'amu ngkimo nt+malokwofo sohwa hofiko nje Mpohwo Anitu huhumo ut+malokwofo. Ose nal+mentisofoho.

Jutas kako Jisasimo mango hwafe ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

21 Oso hohosohonta Jisas kako hi tango m+kun+mposo uyahon+ngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kako olo anga lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan+humonte hweho.

22 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwna'ni hon+ngkonontani t+hune'no kalohoho huno syaf+hu'ment+hwonefoho.

23 Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mt+'mokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simeho engo ntap+wo'n+ngkiso so'no ngko Jisas+nji afapo humohumantohwe hwo'nyoho.

24 Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon+ngki ngko kakimo uhwon+ngkahon+ngko Pita ole nt+mento, Kiko Jisasimo ulohonyo. T+hune'no kolalofoho.

25 Ose ntahon+ngki ngko Jisasimo ikinjamo lohofonji ul+mentoho, Hwe Engofo, kiko t+hune'no lalokuno.

26 Ose ulahon+ngko Jisas nal+mento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'mo a'amu fihumo uy+monnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Is+kaliyout+ye hwomumo uy+mentisofoho.

27 Ose uyahon+ngki Jutas n+mentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutasimo ehuhnnao'mentisofoho. Jisas Jutasimo ulimento, Kiko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo.

28 Oso hungkuno Jisas Jutasimo ul+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwna'ni osopo humohumant+hwone sohwna'ni hwapingo neso huno monayo hwona'nyoho.

29 O'o, fehohnjo sohwna'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipof mokosyohumawo'n+ngkiso so'no huno ole syaf+hu'ment+hwoni, Jisas kako oso Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lihwat+mentiso so'no syaf+hu'ment+hwonefoho. Fehohnjo sohwna'ni huno ole

syafi'hu'menti'hwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lih'waji'mentiso so'no syafi'hu'menti'hwonefoho.

³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwon'i'mentisoso s'ikuno nto m'jao'mentisoso uhwon'i'mentisofoho.

Jisas kako hon'ing'kano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo so-hwamo lut'i'hwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahon'ing'ki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne soh'wona'n'i'mo nal'i'mento, Olohonta A'amufe Hwomu soh'wo'niye yofe engo ut'i'hwani'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no An'i'tuye yokumpohn'nyo engo somo a'amu t'i'mo uhwon'ing'kuji hof'iko kakoe yofe engo woho'nomant'ifeho.

³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu soh'wo'ni'mo komo'no wontapmmontonoho.

³³ Ose nel'ikwato lohofonto ole nal'i'mento, Nje mehomi soh'wasi ngko sekwo'n'ji we'ene'pi nohumahm'mo wosel'iko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no haf'i'hafe wonyopi wot'i'peent'ifeho. Ngko a'amu Juta soh'wamo hungkuno nto ul'i'maleso olohonta sekwo huh'wahnnon'ji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo mon'i'mapitnnohofo.

³⁴ Oseso ngko hon'ing'kano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no s'i'meho wosema'nono. Ngko sekumo s'i'meho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo s'i'meho uy'i'mno.

³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo s'i'meho uy'ikujo'no nom'ne a'amuso sehon'ing'kuji ole wasel'ife, Jisasi'ye inomokomoyo hwasoho. Ose woselant'ifeho.

*Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikin'j'imofo'ne so'no ul'i'mentisofoho.
(Mat'iyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Saimoun Pita kako Jisasi'mo ul'i'mento, Hwe Engofo k'iko nti'mne hwosilo. Ose ulohon'ing'kahon'ing'ki Jisas ul'i'mento, Ngko ume sopone'no k'iko olohonta mann'ing'kapihnnohino. I oso'no hwanguku sohonta k'iko ngkimo n'i'matnne hwosoho.

³⁷ Ose ulahon'ing'ki Pita ul'i'mento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokin'ing'kapeso pipine'elo. A'amu soh'wa hof'iko kikimo fonjakohufijo'manji hof'iko ngkimo fonjanisiyoso wop'ing'ofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'n'i'meso wop'ing'ofoho. Wape'n'i'mo.

³⁸ Ose ulahon'ing'ki Jisas ul'i'mento, K'iko ngkimo n'ifo'mayo'ne wape'n'i'mo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakil'monne'no yohono. Olohonta tos'ika yoka maho'nyo sohonta k'iko mango hufa'u s'i'hune ole wal'i'monnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ul'i'monnoho. Jisas Pitamo ose ul'i'mentisofoho.

14

Jisas soh'wo kako Mpohwo An'i'tumo u'mayo'ne hon'ing'kano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo soh'wona'nnon'ji nohumentani nakumo nal'i'mento, Sekwo sekwoe s'i'meho wonyo semo'n'ing'kuhwoloho. O'o, sekwo An'i'tumo s'i'meho hi'ntnnono ne'no uy'i'mno. Oso'no sekwo ngko huh'wo'n'i'mo s'i'meho hi'ntnnono ntapmno.

² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'n'ing'o'n'joponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'n'jontentesi ngko sekumo hohonta sel'i'mnesohilo. Ngko sekwoe ang'o ito'no wes'yohumamne hwo'nyoho.

³ Ngko sekwoe ango ito'no yasesi'mo ngko sekumo setimayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo humentihwanefoho.

⁴ Ngko simne honingkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahoningki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko nti'mne hwosilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso honingkano somne'no hunoso pipi ihwasi syofisyanehwono.

⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapingo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako Anitumo u'mayo'ne honingkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwapingo hwo'nyoho.

⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwoningkohoho. Sekwo ngkimo nohoningkohoho so'no sekwo Anitu huhumo uhwonontifi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahoningki Filip ulimento, Hwe Engofo, kiko Mpohumo fonetihwaho. Nonetihwahojo'no nakwo simeho wopingo wonamo'nimontonoho.

⁹ Ose ulahoningki Jisas kako ulimento, Filip ngko sekwo'nji sikuno pi'ningo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kiko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwosilaho. A'amu ngkimo nohoniwon'ningkiso sohwo kako nje Mpohwo Anitumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kiko Mpohumo fonetihwaho lohinosofo.

¹⁰ Kiko ole losyofisyalokuno. Jisasi'nji kaningkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kaningkwohwo kengo hweho. Ose losyofisyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anitu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'n'ngkohoho.

¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyimno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho iwo'n'ngkohe so'no sekwo huno ikwesiyafisyikuji sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'n'ngkoheso kako uyimontonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sime sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.

¹³ Hwapingoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe lifijoso ngko yo'mayoso wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomafikujo'no kakoe yofe engoso umonimontonoho.

¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ulifijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo ntikujo'no ngko uyimmonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wopingo somo uhwajone'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo simeho nehopi ntapifijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonningkopantifeho.

16 Ngko Mpohumo jomo uli'me'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmontonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohumentihwantife hweho.

17 Anitu kakoe Towahuno sohomo sekuyepono uhwajihwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini wasetihwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo iningkuwalokwofoso hofiko oso Towahuno huhwo sohomo momaso'njofoho. Hwapingoso hofiko kakimo timo muhwonyo'njo ikuji hofiko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwapingoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe simeho mo'mo wohumamontonoho.

18 Ngko sehwti'mo'me sohonta Anituye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo sikumehomi pa'nyo mohumafitnnehofo. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmmnonoho.

19 We'enepe olo hwaho loponjo a'amuso hofiko ngkimo apa'no manohonifitnnehofo. I oso'no sekwo wonohonantifeho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumantifeho.

20 Ngko nje Mpohwoepono sehwti'mo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumantifeho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnoho.

21 A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no tifi iningkaweso sohwo kako ngkimo simeho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo simeho ntapiwo'ningkiso osohomo nje Mpohwo kako simeho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohomo simeho uyimo ngko kakimo utihwa'nyopo ikinime'no kako ngkimo wonohonimontonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

22 Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutasiyoho. Osohwo kako Jutas Isikaluyoutimaho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, kiko nakwo sohwo'ni mo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo.

23 Ose ulohoningkahonngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo simeho nehopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonningkamontonoho. Oso hwe huhwo sohomo nje Mpohwo Anitu kakine'no umonimontonoho. Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohomo umehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho.

24 A'amu nje hungkunomo tifi ito'no minngkayo'njo sohwo kako ngkimo simeho hi'ntnnono mantapiwo'ningkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.

25 Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.

26 I oso'no ngko sekumo sehwti'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwatimontonoho. Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yomayo so'no hofiyo wolosetihwamontonoho. Kako sekwoe huno huno sefohotofihwoso'no yomayo hungkuno selimentoheso huno ikwesiyafisyikuji huno waseyimontonoho.

27 Ngko sekumo sehwti'mofalokwe so'no ngko nje simeho wopingo'nji simeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe

simeho pompenjiyoso simeho wopingo iyoswo ilo'molajo iwo'nngkisos pa'nyo'njofoho. I nje simeho wopingo nje simeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho seningkuhwoloho.

²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fikwesyafighupmno. Ngko Mpohwoepono nosi'mo sekuyepono asomo wapmmnono. Sekwo ngkimo simeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe anggo wonyoangkafo sopo nosi'me'no sekwo simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Hwapingo Mpohwo Anitu kako ngkimo hwofilo'nnyo hweho.

²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontanngki selalokweno. Oso'no hwanguku sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofapihwoso'no sekwo osomo uhwonngkuji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifitne'no selalokweno.

³⁰ Nje sikuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofo nto imo'nimaho. Hwapingo Seten hwe wonyo olo hwaho loponjo yahinomo mokosyohumawo'nngkiso sohwo kako wonyo tohoho'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontanngkuhwosi ngko poyo wape'nimonnoho.

³¹ Hwapingo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngko nje Mphumo simeho engo uyalokwe so'no huno tipemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmntiso somo ito'no tifi uningkamonnoho. Yo'mayo tango ko ni'mahonngkuhwosi ngko ne'no uningkamonnoho. Ose nalonto nalimento, Filikapmno. Wohwano. Ose nalimentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwapingo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nimo pahnnimo hungkuno ole nalimento, Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nimo mokosyonihumunyo hweho.

² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinoso kako nofasyihwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwapingo ipisayo engo into'nngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho.

³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo ito'no iningkowalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofo.

⁴ Sekwo ngkimo fosyonihumamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwapingo somta'ni nosanjihwosi piwasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monifohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyonihumaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo nisikwatifijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitne hwasoho.

⁶ A'amu fihwo kako ngkimo nisikwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontifi tohomo ho'naefiwo'nngkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo nonihumafikuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'manji yo'mayo so'no

semo'n'ingkuhwoso'no ngkimo jomo ntifijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho.

⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'n'ingkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'n'ifitne hwasoho. Oseso a'amu hofiko Anitu kako sekumo hofiyosemokyohumentan'ingkuhwosi sehon'ingkuji hofiko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnnefoho.

⁹ Nje Mpohwo kako ngkimo simeho engo ntap'wo'n'ingkiso hopaso ngko sekumo simeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafikuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syafisy'kuji yo'mayoso ifitne so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'n'mno.

¹⁰ Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tifi ito'no in'ingkawowo'n'ingkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tifi ito'no in'ingkafijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.

¹¹ Olo hungkuno selalokwe loso nje simonyo iyoso sekwoe simeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso simonyo iyoso simeho mo'mo engo mikun'imposo wasemo'n'ingkuhwono.

¹² Jisas ose nalonto nalimento, Sekwo olo hungkuno losomo tifi ito'no fin'ingkamno. Ngko sekumo simeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uyimno.

¹³ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo simeho uyihwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwo ole ulimontonoho. Olo a'amu lomo sekwo nusihutofikuji ngkimnohini fonjan'humno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo simeho uyoso yakolo'nnyo hweho.

¹⁴ Sekwo sohwaso nje hungkunomo tifi ito'no nningkapifijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho.

¹⁵ Syoho ulohofiyosehomo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyosehwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta nje syoho ntohofiyosehwasoho eso apa'no masel'mnehono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'no ngko yolohoso nto sel'malefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

¹⁶ Sekwo ngkimo simo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehontifi n'hwosopo'mentohofihwonim'aho. O'o, ngko simo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon'ingkuji a'amu pi'n'ingoso nje hungkuno nupa'n'ingkuji tifi nningkapifijoso nakwo'nji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n'ingkuhwoso'no ne'no nowentihwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ulikuji yo'mayo so'no jomo ulifijoso kako wosejapmmontonoho.

¹⁷ Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo simeho nehopi uyimno.

A'amu hwahoponjo sohwa hofiko Jisasiye inomokomoyo sohwanne'no mangohwa imo'n'ifitne so'ne hungkunofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tifi in'ingkowalokwofoso hofiko sekwoe mangohwa imo'n'ifijo'manji sekwo huno ole waseyono, Simo'mo ngkine'no mangohwa imo'n'imalofofoho.

¹⁹ Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tifi in'ingkafijontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho selifijoso simeho sejap'ikutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwasim'aho.

O'o, ngko olo hwaho loPONJO yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwsopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofiKO sekwoe mango hwafoho.

²⁰ Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fisyafihupmno. A'amu syoho ulohofiyi sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo inINGO seyihwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'nimo a'amu hwahoponjoso wonyo nto-hofiwo'nINGKOHOFo hopaso hofiKO sekumo woselohofantifeho. I hofiKO nje hungkunomo haloho nipopijo'manji hofiKO sekwoe hungkunomo haloho wosepeentifeho.

²¹ A'amu hwahoponjoso hofiKO Anitu niHWATimentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi nnINGKAPiwo'nINGKOHOFo so'no hofiKO yo'mayo wonyoso woselohofantifeho.

²² Ose nalonto nalimento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofiKIMO mulontimntentesi hofiKOE honINGKANO wonyo somne'no hofiKO tohino engo momafikutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'nimotofoso hungkuno homo somo simeho muyofoho. Oso'no sikuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ulime'no hofiKO mampi'nyo ifitnnefoho.

²³ A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'nimonte hweho.

²⁴ Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofiKO miy+wo'nINGKIYOHOFOSO ngko hofiKO'njopo itihwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yontimntentesi hofiKOE wonyo honINGKANO somne'no tohino engo momafikutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wopingo imentohe somo hofiKO timo uhwonontifi hofiKO ngkine'no nakwolaho ntimentohofoso hofiKO ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'nimentohofofoho.

²⁵ Oseso hofiKOE yahino homo somne'no oso Anituye hungkuno anga'no mtimokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hofiKIMO wonyo ko mulohofahonINGKO hofiKO ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

²⁶ Ose nalonto nalimento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosimo Anituye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohomo ngko sekuyepono wolihwatimonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'nINGKISO sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nopihwosi ngkine'no hungkuno woliJwasemo'montonoho.

²⁷ I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnonji a'amu hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontifi uhwonontifeso filutihwafikuno.

16

¹ Ngko sehwo'timo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo ikinjanimopitnnonhoni yo'mayo yolohoso liJwosemofalokweno.

² Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofantifeho. I tifi no'mo a'amu fehohnjoso hofiKO sekumo fonjasesyikujo'no hofiKO huno hwasyo ole wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho wopingo ulohofiyiwo'nINGKUHWONE so'no olo hwe lohomo wofonjosyano. Hwasyo ose wosyofisyantifeho.

³ Hwapingoso hofiKO nje Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontnne'no huno nto'no muyofoho.

⁴ Tifi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyafihupitnne'enji selalokweno.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no maselmmotefoho.

⁵ I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no nihwatimentiso sohwoepono asomo wasi'mne hwo'nyoho. Ngko wasi'mne hwo'nyoho ko selahonngko sekwo ngkimo peho'ne nehwti'mofalokuno eso mantohonyofoho.

⁶ I olohonta ngko wasehwoti'mo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe simeho tango seyohoho.

⁷ I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasimonne'no yohono. Ngko sekumo masehwoti'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko simemanji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono walihwati'monnoho.

⁸ Kako nopihwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyihwoso'no hofiko yofe uhwpitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honngkano ito'nohinoso utihwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulimontonoho.

⁹ Hofikoe yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole utihwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montapmmotof so'no honngkano wonyoso hi'njofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno sohwo kako honngkano wopingo ito'nohino so'no ole utihwamontonoho. Ngko honngkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntimanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonifitnnefoho.

¹¹ Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utihwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loponjo a'amu mokosyohumawo'nngkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenimo inngkwalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyihwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utihwamontonoho.

¹² Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'ningo engo waselimonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selime somo huno seyone so'no hopoenohino hwasimaho. O'o, hopi'nono selime'no sekwoe simeho tango engo seyono.

¹³ I oso'no hwangku Anituye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopihwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatimontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofisyihwasi waselimonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'nwo'nngkiso so'no waselimontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntnne'no waselimontonoho.

¹⁴ Kako nje hungkuno selimentoheso nomahwosi sekumo selihwoso'no yoloho neso lijwasemofihwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetihwamontonoho.

¹⁵ Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselimonnoho. Anituye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetihwamontonoho.

Simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji apa'no simonyo uyantifeho.

¹⁶ Sekwo we'enepe ngkimo manohonyo'njo uyantifeho. I oso'no sekwo we'enehwo humafikuji hwangku sohonta ngkimo nonohonifitnnefoho.

¹⁷ Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, Oso hungkuno nalisoso hwap+ngo neso peho'neto. Ole nalohi, We'enepe sekwo ngkimo monohonifitnnehofo. I oso'no we'enehwo nohumafikuji ngkimo apa'no nohonifitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho.

¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisas+mo ko mujo'njo yahon+ngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahon+ngki nakumo nal+mento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepe sekwo ngkimo manohonifitnnehofo. We'enehwo humafikuji apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. We'enepe yo'mayo tango ni'mane so'no a'amu hwahoponjo pi'n+ngo engoso hofi+ko simonyo yontan+ngkuji sekwo sohwasihumotaho engo likuji simeho tango wasey+montonoho. I oso'no sekwoe simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji sekwo simonyo engo uyantifeho.

²¹ Ose nalonto kako pahnn+mo hungkuno ole nal+mento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto simeho tohino umnonte so'no kakoe simeho wop+ngo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no in+ngo mof+hwosi simonyo uy+montonoho.

²² Oso mehomi aswo mawo'n+ngkohoho pa'nyoso sekwoe simeho tango'nji humalofo. Oso'no hwangku sohonta ngko apa'no sehoni'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo somo wae yafo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo iyoso ne'no nowent+hwonefoho.

²³ Oso sikuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mant+fitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ul+kuji nje yofe'nji ul+fijo so'no kako ngkine'no syan+fisy+hwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho.

²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotof+hwaso. O'o, nje yofeso Mpohumo mul+mottofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ul+fijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo simonyo nehopi'nohini uyantifeho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnn+mo hungkuno sel+wo'n+ngkohefoho. I tifi no'mo ngko pahnn+mo hungkunoso masel+mnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolijwasemo'monnoho.

²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no An+tumne'no jomo ul+fijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ul+fijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho.

²⁷ Hwap+ngoso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontife sohwhanne'no An+tu ni+hwat+mentiso so'no huno seinyo sohwhanne'no

Anitu kako simeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nimontonoho.

²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwo'timohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasimne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ulimentihwoni, Ihwoni. Olohonta kiko pahnnimo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.

³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. Kiko huno hwap'ngo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hofiko huno'nohini syofisyantifeso hofikoe huno hiso kiko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. Kiko Anitu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.

³¹ Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento Olohonta sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono nehopi lontopantikwofo.

³² Upa'nimno. Sekumo tango se'mayo'ne sikunoso we'nenepi umo'nimonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofiko ngkimo n'ikekujo'no sekwo ngkimo nihwotimofikuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angomne'no esesamo wohumpeentifeho. Oso'no sekwo ngkimo nihwotimofikujo'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohini'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho.

³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahon'ngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonifisyantifeho. Ngko Jisasimo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syanifisyikuji sekwo simeho wop'ngo'nji wohumantifeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantifeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo fiymno. Hwap'ngoso ngko olo hwaho loponjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalimentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no Anitu ufo'mane'ento jomo ulimentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwo'ni'no nalonto kako ahwomomo timo uhwononto kan'ngkwohumo jomo ulimento, Mpohwo, nje sikuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwo nje yofe engoso utihwaho. Oseso kiko utihwahojo'no ngko jije hwomu sohwo'ne'no yofe engo nihwofikujo'no hofiko jije yofe woho'nomantifeho.

² Kiko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatimentohinofoho. Kiko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uy'ne'engi ntapmmentohinofoho.

³ Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofiko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantifeho. Kiko'nohini Anitu nehwo'nohino wokuhwofantifeho. Ngko Jisas K'lais sohwo'ne'no ole wonihwofantifeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anitu uhwatimentiso hweho. Ose wonihwofantifeho. Yofe ose nihwofikuji hofiko wop'ngo'nohini humafikuji songo ne'no humantokutnefoho.

⁴ Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho.

⁵ U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

⁶ Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofikimo kikine'no lutihwamale so'no hofiko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofiko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo.

⁷ Oso a'amu kiko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho.

⁸ Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no nihwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofiko simeho hi'ntnnono uyalokwofo.

⁹ Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakilimonne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho.

¹⁰ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso kiko'ne mehomifoho. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jifefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.

¹¹ Ngko kikiyepono wosapmmo li'mo hofikimo uhwatimo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohini wohumantifeho. Oso'no nje Mpohwo wop'ngo'nohino sohwo si olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simeho ntap'fitnne'engi uhwsopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simeho afa in'imotohwoyo hopaso hofiko simeho afa unife.

¹² Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmentohino so'nji ngko hofikimo wop'ngo umokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo nihuh'nahone mikinjanimofefoho. O'o, ntapmmentohino hopi'nonohino sohwa wop'ngo nn'ngkopalokwofo. A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo piwahu'mentisofoho.

¹³ Olohonta olo a'amu lohwamo uhwotimahm'mo kikiyepono wosapmmonnoho. Ngko hofiko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofikoe simeho wop'ngo umo'none'engi kilalokwe so'no nje simeho wop'ngo nimo'n'wo'n'ngkiso hopaso engo womantifeho.

¹⁴ Jije hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho loponjoso hofikoe mangohwa imo'nimentohofofoho. Hwap'ngoso ngko hopa hofiko olo hwaho loponjo yo'mayo somo min'ngkayo'njo hwafoho.

¹⁵ Ngko hofiko'nji yanimofone makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofiko olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kiko hofikimo hofiyo mokosyohu mane'engi kilalokweno.

16 Ngko olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyohwa'maho. Oso pa'nyoso hofiko huhwanji olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyohwa'maho.

17 Mpohwo jije hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu lohwa hofiko it'hwahon'ngkiji hofiko hofikoe huno ehohosasy'hwoso'no hofiko yo'mayo yahino wonyomo uliko'mafikuji jije yahino wop'ingo'nohini ikuji jije a'amu ne wop'ingo umo'nantifeho.

18 Hohonta kiko ngkimo n'hwajahon'ngkini ngko a'amu olo hwaho loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu lohwa hofiko hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofikimo uhwojalokweno.

19 Ngko kiko'nji nohumahm'mo olo syoho simo'mjolo uyimonne'no yohono a'amu lohwa hofiko jije hungkuno so'ne huno ufhotofohojo'no hofiko jije yahino wop'ingo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofiko jije a'amu ne wop'ingo umo'nantifeho.

20 Ose ulonto ole ulimento, Olo a'amu lohwanohini mokosyohumaho eso makilimnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofiko olohwafe hungkunomo haloho upa'n'ngkuji ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'fijo somo kiko hofiyohumaho kilalokweno.

21 Ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho ejap'kuji hofiko nekwo hopa simeho hunoso afa'njo umo'nantifeho. Mpohwo, kiko ngkimo n'humahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofiko nekumo ehumayo so'no nimo'n'ngkohoho. Hofiko ose ehumafikuji'no a'amu hwahoponjoso hofikoe yahino wop'ingo somo uhwon'ngkuji ole wosyofisyantifeho. Ou, Anitu kako Jisas Kilais sohomo nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohweho likuji ngkine'no simeho wontipantifeho.

22 Jije yokumpohn'nyo kiko ntapmmentohinoso ngko hofikimo uyimaleno. Oseso ole'no nimo'n'ngkohoho. Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofiko simeho afa'njo umo'nantifeho.

23 Jije hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofikoe simehomo ose mnaweho. Oseso hofiko simeho afa in'ngkuji wop'ingo humafitne so'no nimo'n'ngkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso hofikoe humayo somo uhwon'ngkuji ole wohnnantifeho. Anitu kako Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho uy'wo'n'ngkiso hopaso kako olo a'amu lomo simeho uyalofoho.

24 Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmmentohino hopi'nonohinoso hofiko ngko'njopo wohu-mantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntaponji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmmentohino somo uhwon'fitne so'no nimo'n'ngkohoho.

25 Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'n'ngkino sohwasimo olo hwaho loponjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo n'hwahon'ngkino sohwo'nne'no huno unyofoho.

26 Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto ut'hwamaleso ngko ne'no ut'hwahm'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikimta'angoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

*Jutas kako Jisasimne'no mango sohwo tokoyo'ofu imentisofuho.
(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahoningki kako kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kitilon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho.

² Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofu yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopene'no huno unyo hweho. Hwapingoso sikuno piningo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko a'amu hwapife tifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutasinji uhwojahoningkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopene'no ipemotawomentisofuho. Hofiko kwefuho'nji sikilohu'nji yomayo ikujoho so'nji motapmmentohofuho.

⁴ Jisas kako kakine'no yomayo u'mane so'no simo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwo nuhwonitimanto ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo.

⁵ Ose ulahoningkahoningki hofiko ulimentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no tipeelokuhwono. Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulimentisofuho. Jutas oso a'amu Jisasimne'no tokoyo'ofu yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofuho.

⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko iyoho yontifi hohokuhano asohosile we'enepi wentifi hwahopo piwahu'mentohofuho.

⁷ Oseso Jisas kako apa'no ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo. Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.

⁸ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo wantimantifi pohofihwasi'manji nje inomokomoyo lohwo'no tino'nohini fohonihwatimno. Hofiko wahumpopife. Jisas ose ulimentisofuho.

⁹ Simo'mjo Jisas kaningkwohumo ole nto ulimento, Oso a'amu ntapmentohino sohwo'no ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo nihu'nahone mikinjanimofefuho. Oso hungkuno ulimentiso so'no huno ikwesiyafisyonto wahumpopife ulimentisofuho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwo'ne'no ulimentisoso ne imo'nimentisofuho.

¹⁰ Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwosipema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofuho. Lojwahoningki halohoso piwahu'mentisofuho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. Kakoe yofeso Malikos.

¹¹ Pita ose yahoningki Jisas ulimento, Jije hwakuhwajoso aso'mo fotofahinyo. Kiko huno pipi kiyalofuho. Yomayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, limentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofiko Jisasimo Anasiyepono ipemotamentohofuho.

¹² Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwapife tifo'njo sohwanji hofikoe hwe engo sohwanji hofiko Jisasimo aho kentifi kakimo impe intokwomentohofuho.

¹³ Sɪmo'mo hofiko Anasiyeono motawomentohofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasiye kanengkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho.

¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulimento, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ulimentisofoho.

*Pita ulimento, Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho limentisofoho.
(Matiyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

¹⁵ A'amu sohwa hofiko Jisasimo ipemotosontanngkofo somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisasimo inngkasimentihwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo so'no ngko Jisasi'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho.

¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fosyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulimentohefoho. Oso a'mu hisi Pitamo ipemotaswonto

¹⁷ Pitamo ulimento, U, kiko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwsilikeno. Ose ulahonngki Pita ulimento, Awonoho. Ngko'maho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso ango sponjo syoho ulohofiyo so'nji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji kwongkwongo usahonngki toho intofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho. Pita huhwo'nji hofiko'nji nolohofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.

(Matiyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo sohwantne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo lutihwawo'nngkiso so'ntnne'no Jisasimo ulohonimentisofoho.

²⁰ Oseso Jisas ulimento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo utihwa'nyoponohini lutihwawo'nngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo'njo sponjo tajo ango we'eso a'amu Juta uhu'mokuwo'nngkohoho sopo nje yo'mayo hungkunoso lutihwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho.

²¹ Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'wo'nngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko l'wo'nngkoheso hofiko huno moi'wo'nnyofoho.

²² Ose ulahonngki hwe hwapife tifo'njo fihwo kako Jisasi'njopo lohofonto Jisasiye manjijohopo hwanngo fonjonto ulimento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.

²³ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lanifonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwo'no uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nifonjohino. Ose ulimentisofoho.

²⁴ Oseso oso impe Jisasimo into'mentohofoso Jisas into'nowentanngki Anas kako oso hungkuno Jisasimo ulohonmentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono l'hwatimentisofoho.

*Pita apa'no Jisasimne'no ngko huno maniyohoyohoho ulimentisofoho.
(Matiyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontan'ngki a'amu huhwo sohwo ul'imentohofi, K'iko huhwosi kakoe inomokomoyo hwsosilikeno. Ose ulahon'ngkofi Pita hwasyo hungkuno ul'imento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon'i'maho.

²⁶ Ose ulahon'ngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ul'imento, Ou, nehopi. K'iko Jisasi'nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan'ngkini ngko kohon'ngkohe hwsosoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki Pita apa'no ul'imento, Awonoho. Ngko osoho hwon'i'maho. Ose ulahon'ngki y'ihufo tos'ika yokaso oso hohosohonta ho'n'imentisofoho.

Hof'iko Jisasi'mo Pailot'iyepono ipemotas'imentohofofoho.

(Mat'iyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ A'amu sohwa hof'iko Kaiyofas nta'ni Jisasi'mo ut'imant'ifi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe anggo engo sopone'no im'ingo ne hos'wo hos'we iyo so'nji Jisasi'mo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko hof'ikoe An'itu Kako A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'siyu S'ikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hof'ikoe he a'apaho yo'mayoso mijo nto yat'iku'mentohofofoho. Oso'no hof'iko huno ole syaf'ihu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo min'ngkayo'njo sohwafe angomo nakwo syukwato lohof'ihwosi kiho'njo imo'n'ngkuhwasi nakwo el'ijwanyo engo sopo wopayo monanehwono. Ose syaf'siyont'ifi mempo hohnta'ni humamentohofofoho.

²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan'ngkofi Pailot mempono noswaponto ul'imento, Sekwo olo hwe lohomo olo hungkuno nto'no m'hwajiyu anggo lopone'no peho'no ipemotapohof'ihwolo. Peho wonyo imaso'neto.

³⁰ Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo anggo lopo kikiyepono mipemotap'ihwonesohilo.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe hon'ngkano hungkuno somne'no huno syaf'sy'ikuji kakoe hungkunoso nto'no m'hwat'mno. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa ul'imentohofi, Sekwo a'amu Loum sohwasu nakwo a'amumo fonjasiyo'no hon'ngkano somo pijwonaof'iwon'ngkohofofoho. † Ose ul'imentohofofoho.

³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none so'no luti'hwamentiso sohonta kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'n'montonoho nal'imentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'n'monte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako anggo engo somo apa'no swonto Jisasi'mne'no johu lit'imanto ul'imento, K'iko a'amu Jutafe Hwe Engo hof'ikoe hwaho mokosyohumayo'ne hwsosilaho.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Oso hungkuno ntohinoso j'ije huno mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hof'iko kil'malofoyoho kantohino.

³⁵ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. J'ije temtitofu Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji hof'iko ngkiyepono kumotapohofu. K'iko peho imahnno'neto.

* **18:28:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † **18:31:** A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hof'iko hungkuno m'hwajiyu'neso yono l'imentihofofoho. Oso'no hof'iko hon'ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wop'ingofoho.

³⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'lo, ngko olo hwaho loponjo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofiko a'amu Juta sohwanji fongki'n'ifijoso a'amu Juta sohwa mon'maf'ikutnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo k'iko pa'nyo hwon'i'maho.

³⁷ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, Ose'manji k'iko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, K'iko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'n'imentoheso syoho anga'nohino hungkuno nehopi'nohino lijwaofon'eso imo'n'imentohe hwo'nyoho. A'amu hofiko hungkuno nehopi'nohino umo'n'iwon'ngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofofoho.

³⁸ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso t'hwolo. Ose ul'imentisofoho.

Pailot kako Jisas'imo iyo hwojiyaf'iku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne l'imentisofoho.

(Mat'iyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ul'imento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso mot'ip'ihwon'ngkiyohono.

³⁹ I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syaf'isiyo S'ikuno Engo ‡ iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni is'hutofomayo'ne jomo nti'wo'n'ngkohof'ihwasoho. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohomo us'hutofonehwajono lasemo'n'ngkohoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hofiko mango engo mohm'no ul'imentohofi, Olo hwe lohomo nus'hutofohotoho. O'lo, k'iko Mpolapas sohomo us'hutofoho. Mohm'no ose ul'imentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufe ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

¹ Oseso Pailot kako Jisas'imo ut'imanto kakoe a'amu itokuso'njo sohware impe'nji fongkupmno, ul'imentisofoho.

² Hofiko Jisas'imo nofonjont'ifi impe yongo'njoso nokikisont'ifi hnn'imentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lont'ifi Jisas'ye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Ose yont'ifi hofiko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'n'ngkohoho hopaso Jisas'imo uloho'mentohofofoho.

³ Ose ulohofont'ifi kakimo u'mant'ifi sitofo ulont'ifi ul'imentohofi, Ou, Hwe Engo sohwo, k'iko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohwo silaho. Ose ulont'ifi kakoe manjijohopo fongku'mentohofofoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ul'imento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo hon'ngkano ane hweho.

⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako mempono swapmmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mt'i'mokumentohofoso Jisas'ye mnokinopo monjimofahumentohofofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentan'ngki Pailot a'amu somo ul'imento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwon'mno.

‡ 18:39: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁶ Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji hofiko Jisasimo uhwonontifi joho mohm'no ulimentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Olo hwe lohwoe hon'ngkano wonyoso ngko motip'hwonyo'njo yohono. Sekwo soku utimafikuji iyomo fonjinto'ofahumno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amuso ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitumne'no sitofo nalimentisofoho. Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho nalimentisofoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nal'wo'n'ngkohoho.

⁸ Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo mikun'imposo unimentisofoho.

⁹ Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisasimo ulimento, Kiko nti'mta'ni pmentohino hwasilo. Ose ulahon'ngki Jisas oso hungkuno ulimentiso somo asomo mujo'njo yahon'ngki

¹⁰ Pailot ulimento, Pipilo. Kiko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kis'hutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no kiko huno makiyoho liyohoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnoso Anitu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi kiko ngkimo wonyo mantohofohotnesohilo. Oso a'amu ngkimo jije ahomo ho'nanihumalofo sohwa hofikoe wonyoso jije wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofikoe wonyoso mikun'imposofoho.

¹² Pailot kako Jisasiye hungkunomo upa'nonto Jisasimo us'huto'mo lonto huno pi'n'ngo engo syafihu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontifi hofiko Pailotimo mango engo ulimentohofi, Kiko olo hwe lohomo isihutofihwaji so'manji kiko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwasim'aho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho liwo'n'ngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho.

¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisasimo mempono ipemotoswapmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no m'hwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole limotofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hipiluso oso hiso'no hofikoe hungkunoso ole limotofofoho, Ngkapatofoho limotofofoho.

¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Is'rael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho mo'n'ngkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahon'ngki Pailot a'amu Juta somo ulimento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwonimno.

¹⁵ Ose ulahon'ngki hofiko joho mohm'no ulimentohofi, Wayo yafikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Ngko sekwoe hwe engo sohomo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ulimentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino sohwo Sisafoho.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Pailot kako Jisasimo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

* **19:14:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

*Hofi'ko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

17 Oseso Jisasimo utimantifi iyo hwojiyafiku'nnyoso nomantifi kakwo'yohumo utofimentohofofoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem uliko'mantifi A'momnokinoponoho liwo'n'ingkohoho spono kotasimentohofofoho. Hipilu hungkunoso oso hopo sopeno'no ole liwo'n'ingkohoho Ngkoulikotanoho liwo'n'ingkohofofoho.

18 Oso hopo sopo hofi'ko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasi'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohosinta'ni fonjinto'ofasyontifi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

19 Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mt'i'mokohofajahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokumentisofoho.

20 Jisasimo fonjinto'ofahumentohoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'n'ingoso nosapontifi oso iyoswo mt'i'mokohofajahumentiso homo somo atofolimentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u sihune'njo mt'i'mokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngkilikife hungkuno'nji a'amu Loumife hungkuno'nji mt'i'mokohofajahumentisofoho.

21 Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hofi'ko oso iyoswomo uhwonontifi Pailotimo ulimentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mt'i'mokinyoso hwasyofoho. Ole mt'i'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho limojo hweho. Ose mt'i'mojo.

22 Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Hungkuno mt'i'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ulimentisofoho.

23 A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hofi'ko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyontifi hofi'ko kakoe manji'mofoyo'mayo so'nji nomantifi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofofoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwamnefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonontifi

24 ole hnnimentohofi, Oloso nosisimpehwaloho. O'o nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwapife yo'mayoso yano ilofontifi hu'mema'mentohofofoho.

Nje manji'mofo so'no hofi'ko syohi'nyo yontifi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofofoho.

25 Oso Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo mofone sopo Jisasiye kona'wohi'nji konosima'nji Kiloupasiye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makitola nta'angosi'nji humamentohofofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo tifo ne sopo loho'mentohofofoho.

26 Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontan'ngkuhwoi Jisas ehononto elimento, Na'uyo oso hwe sohwo jije hwomu hweho.

27 Ose ulonto ntimento, Olosi jije na'uyoho. Ose ntahon'ngki oso sikuno somo ngko Jisasiye kona'wohi'nji nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'n+imentisofoho.

(Matiyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28-29 Ose imo'n+imentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syafisyonto ole ul+imento, Ngko mijo'no n+imo'n+ingkohoho. Ose ul+imentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentaningki hofiko hwapife pa'nyo we'eso mijo homo somo yomantifi tokemo popojontifi noho'nomantifi Jisasiye mangomo uy+imentohofofoho. Ose imentohofoho sohonta oso hungkuno Ntefit Jisasi+me'no hohonta mt+'mokumentisoso ne imo'n+imentisofoho. Mt+'mokinnyoso olenoho. Ngko mijo'no n+imo'n+ingkohoho.

30 Ose ulahon+ingki Jisas mijo hiso nononto l+imento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango An+tuye pone'no uhwat+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasi+mo hos+imno hupepo honje hmmentisofoho.

31 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofikoe Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syafi+hu'mentohofi, Nakwoe Sikuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo a'amufe pijafo ne'no weso nakwolaho lontifi hofiko Pailot+mo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ul+imentohofi, Kiko jije a'amu itokuso'njo sohwamo ulahon+ingkohoji hofiko a'amu iyoponjo sohwafe sife kut+kujo lohofikuji hwahopo womeho'nahufe.

32 Ose ulahon+ingko Pailot hungkuno ose ulahon+ingki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko oso hwe hufa'u Jisasi+njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'uye sifemo kut+kujo loho'mentohofofoho.

33 Nokujontifi Jisasi+mo u'mantifi kako poyo nto imo'n+imentiso uhwon+imentohofofoho. Ose uhwonontifi Jisasi+ye sifemo makujiyo'njo imentohofofoho.

34 I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasi+mo hos+imno hupepo honje hmmentisoso hon+yo'nji mijo'nji us+huma'mentisofoho.

35 Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'n+imentiso somo uhwon+imentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwon+imentoheho yo'mayo upa'n+imentoheho olo iyoswo lomo ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uy+fitnne'enji mt+'mokalokweno.

36 Yo'mayo uhwon+imentoheho imo'n+ingkahon+ingki An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofoso ne imo'n+imentisofoho. Hungkuno anga'no mt+'mokumentohofoso olenoho. Hofiko kakoe yokinoso makujiyofoho.

37 Nom'ne hungkuno mt+'mokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofiko hos+imno hmmentohofoho sohomo uhwonantifeho.

Hungkuno mt+'mokumentohofoho hiso oso sikuno homo somo ne imo'n+imentisofoho.

Hofiko Jisasi+ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Matiyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Oso hiso moi'wo imo'n+ingkahon+ingki Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo kako Pailot+mo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasi+me'no simeho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un+ingkahon+ingki kako simeho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no molijwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailot+mo

u'manto ulimento, Ngko Jisasiye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Pailot eno ulahon'ngki Jousep Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.

³⁹ Jousep kako'nohin+'maho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasi'mo sikwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasiye pijafo ma'mentisiyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wop'ngo'njo so'nji iyoswo akino wop'ngo'njo so'nji pijafo somo ho'nasiyo'ne pi'n'ngo engo motapmmmentisofoho. Kakoe tangoso *teti-foua* (34) kiloufoho.

⁴⁰ A'amu Jutaso hofiko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasiye pijafo so'nji yo'mayo akino wop'ngo'njo so'nji hwap'femo popoku'mentisiyefoho.

⁴¹ Jisasi'mo iyopo fonjinto'ofahumentohoho mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafo ho'nasiyo'ne'entifi mt+'mokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho.

⁴² Oso sikuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofiko Jisasiye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontifi oso sokimo mofone saponjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

*Jisas kako pi'n'imo nta'ni songo lika'mentisofoho.
(Mat'yu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

¹ Sante im'ngo ne'nji sikwo'mjoho so'mo Maliya ango Makitolanta'angosi kako nolikafonto Jisasi'mo ho'nahumentohoho sopone'no uhwon'mentisoso pi'n'iomomjo sojoso hwosampo'nnyo uhwon'mentisofoho.

² Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo tipehon'ma'nonto el'imento, Nakwoe Hwe Engo sohomo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofiko nt+'mo koho'nahumalofa. Ngko huno maniyohoyohoho.

³ Ose elahon'ngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai

⁴ ngko Pitamo uyakolofonji ngko simo'mo sokimo somo i'mofapmmmentohefoho.

⁵ Ngko i'mofaponji iku'n'ihwon'ngkoheso hwap'fe yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho.

⁶ Saimoun Pita kako t'fi n'mj'mentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwon'mentisoso hwap'fe'nohini nowentan'ngki uhwon'mentisofoho.

⁷ Oso hwap'fe nom'neso Jisasiye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentan'ngki uhwon'mentisofoho.

⁸ Ngko simo'mo sokimomo i'mofapmmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako likafone so'no ngko simo'ho hi'ntnnono uy'mentohefoho.

⁹ Hohonta sohonta nakwo Anituye hungkuno mt+'mokumentohoho so'no yofe muhwofe'njo iment'hwonefoho. Hungkuno mt+'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafone'no mt+'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo simo'ho hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo ument'hwayofoho.

*Maliya angu Makitolanta'angosi Jisasimo uhwonimentisofoho.
(Matiyu 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho limentisofoho. Humotaho lonto iku'nihwonimentisoso sokimo ajwomo'mo

¹² a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo sohwa'u uhwonimentisofoho. Siko Jisasiye pijafu ho'nahumentohofu sopo nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentaningki nom'nihwo sife hohnta'ni humentaningki uhwonimentisofoho.

¹³ Siko Maliyamo ulimentisiyo, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahoningki Maliya ulimento, Hofiko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso wae yanimo'malofu'no nti'mo koho'nahumalofu lonji lotipeelokweno.

¹⁴ Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwonimentisoso Jisasimo ko uhwononto kako Jisas sohomo yofe mihwofe'njo imentisofoho.

¹⁵ Jisas Maliyamo ulimento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Hafihafe tihune'no tipeelokuno. Ose ulahoningki Maliya ole syafihu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'ningkiso hweho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe engofu, kiko kakoe pijafoso nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko nomahm'mo womotawomo.

¹⁶ Ose ulahoningki Jisas kakoe yofe ulimento, Maliya. Ose ulahoningki Maliya ikinji lohofonto Jisasimo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafu hungkuno ulimento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lontihwayo hwosoho.

¹⁷ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko ngkimo aho nonipmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwo ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasimne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnonjiye Mpohweho. Nje Anitu sohwo sekwo huhwa hnonjiye Anituyoho. Ose uso.

¹⁸ Ose ulahoningki Maliya angu Makitolanta'angosi nowento Jisasiye inomokomoyo sohwo'na'nimo tipenahononto nalimento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohomo nto uhwoningkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno Jisas ulimentiso so'nji nalimentisofoho.

*Inomokomoyo sohwa Jisasimo uhwonimentohofoho.
(Matiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwo'na'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho neningkahoningki nakwo oso angu humamentihwone homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani humohumantihwonefoho. Nohumentaningkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, Ningkwahwosafo, sekwo iyoho seningkuhwoloho. Simeho wopingo'nji fosyohumamno.

²⁰ Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji netihwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohomo uhwonontani simonyo engo imentihwonefoho.

²¹ Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simeho wopingo'nji fosyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso hopaso ngko sekumo wosehwatimonnoho.

²² Ose nalonto kako kakoe mammtno nafohusonto nalimento, Sekwo Anituye Towahuno Wopingo'nohinoso sekwoe simeho mo'mo wehuhnosemafono.

²³ Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umo'nimontonoho. Simeho mo'mo momni>wenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijo'manji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamni'wo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwonimentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntitimosiyoho. Hufa'u mehomi hweho.

²⁵ Oseso inomokomoyo nom'ne sohwna'ni Toumasimo ulimentihwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohomo nto uhwonimalohwone hwona'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahon'ingkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji uhwonimo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimnonoho. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohofo waselimonnoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sikhune memjaofahon'ingki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentan'ingkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani nohumentan'ingkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wopingo'nohino hwasi fohumamno.

²⁷ Ose nalonto kako Toumasimo ulimento, Toumas, kiko olopo fiye. Nje ahomjo ime somo nohon'ingkohoji nipm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jije aho motapohoji nipm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'ntnnono ntapmmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape.

²⁸ Ose ulahon'ingki Toumas ulimento, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho.

²⁹ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nohon'ingkino so'no simeho hi'ntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mtimokumentiso loso hwap'ingoso peho'neto. Hungkuno hwap'ingoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso pi'n'ingo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamti'mokiyo'njo imentohefoho.

³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mtimokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uyifijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'nimo mijo ayo Taipelijas sopo nohumentan'ingkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho.

² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humamentihwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji

Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentihwonefoho.

³ Nohumentaningkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inaniku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahonngki nakwo ulimentihwoni, Nakwo huhwona'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sikwo'miyo sohumo inaniku ufomeeno lontani wonyopi imentihwoneso inaniku mifammentihwonefoho.

⁴ Mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mitmomingo sopo lohofontanngki inomokomoyo sohwo'ni kakimo yofe muhwo'mmentihwonefoho.

⁵ Oseso Jisas nalimento, Oso a'amu sohwasu, sekwo inaniku hi'njo hwasilaho. Ose nelahonngki nakwo ulimentihwoni, Ane hwona'nyoho.

⁶ Ose ulahonngkuhwoni kako nalimento, Sekwo inaniku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohnta'ni ho'naopijoso inaniku ufomeentifeho. Ose nelahonngki nakwo inaniku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inaniku we'le pi'ningo ifammentihwone'maho. Inaniku pi'ningo engo inaniku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentihwoneso wonyopi imentihwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulimentoho, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahonngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofoyojasyonto humohumentiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofokomo'no miyonto Jisasimo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho.

⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwo'ni yofayokino somone'no nohumentani inaniku ifamiyo ho'yoso husimpemotowentani ifohohosahumentihwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni husimpemotamentihwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) husimpemotapmmentihwonefoho.

⁹ Nakwo ifohohososyontani uhwonimentihwoneso tikwolojo'nohini imnontanngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inaniku'nji wentanngki uhwonimentihwonefoho.

¹⁰ Ose uhwonngkahonngkuhwoni Jisas nalimento, Sekwo inaniku olonhonta ifomahofoso fehohnjoso nmotapmno.

¹¹ Ose nelahonngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inaniku ifamiyo ho'yoso momingo sopone'no husimpemotapmmentisofoho. Inaniku engo'nohinoso *wan hantilet fifiti-tili* (153) ko mnawo'nnyo so'no inaniku ifamiyo ho'yoso mamt'hupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nalimento, Sekwo nopikuji wosopayo hmnimno. Ose nelahonngki a'amu anga'no anga'no Jisasimo tihwosilo mulimmentihwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwo'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentihwonefoho.

¹³ Jisas kako wosopayo'nji inaniku'nji nomanto nakumo nejapmmentisofoho.

¹⁴ Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwo'nimo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u shune imo'nmentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyimentisofoho.

¹⁵ Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentanngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwasu, kiko olo nom'ne lohwafe simheho ntopantokwofo somo uyakolofonji simheho

yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Ou, Hwe engofo k'iko huno kiyohoho. Ngko j'ije a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, K'iko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁶ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ul'imento, Saimoun, Joun'ye hwomu sohwo, k'iko ngkine'no s'meho kumo'nalofoho. Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Ou, Hwe Engofo, k'iko huno kiyohoho. Ngko j'ije a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁷ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u s'hune umo'nononto ul'imento, Saimoun, Joun'ye hwomu sohwo, K'iko nje a'amu nehopi'nohinohwo limo'nalokuno. Ose ulahon'ngki Pita kako s'meho tango uyahon'ngki kako huno syaf'ihu'mentono. Kako hungkuno hufa'u s'hune hiloso peho'no ntohon'wo'nantofoho. Ose syaf'syonto kako Jisas'mo ul'imento, Hwe Engofo, k'iko yo'mayo hopi'nonohino nje s'mehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko j'ije a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. K'iko huno kiyohoho. Ose ulahon'ngki Jisas Pitamo ul'imento, K'iko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho.

¹⁸ Ngko hungkuno nehopi'nohino wakil'monne'no yohono. K'iko hwe songo nohumanji k'iko j'ije huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwap'ife yo'mayoso ito'no yonji umotno hwosoho. I oso'no hwangku k'iko a'mane imo'njo sohonta k'iko j'ije aho y'husosyohumentan'ngkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtitof'ikuji k'iko ango ngkilaho kinoso s'pone'no wokumotowant'ifeho.

¹⁹ Jisas ul'imentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako t'ifi poyo pe'none so'no ul'imentisofoho. Hwangku sohonta a'amu hof'iko Pitamo fonjahufiji sohonta Pita kako An'tuye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syaf'sy'ikuji hof'iko An'tuye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no ut'hwanto ul'imento, K'iko ngkimo nn'ngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno l'imentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahon'ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan'ngko nohon'mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisasiye huyo ne'mo nohumanji ul'imentoho, Kikine'no tokoyo'ofu t'ihwo kilohofalofoho.

²¹ Ngko oso huhwo sohwo'n'mo Pita nonohononto Jisasi'mo ul'imento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j'ije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. K'iko ngkimo t'finohini nn'ngkape.

²³ Jisas ose ul'imentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf'ihu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf'syahon'ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n'm'mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal'mmentisofoho. O'o, ole'nohini l'imento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j'ije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul'imentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno l'jwasemofonji ifalifaliyo mt'i'mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon'ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon'mentiso so'no mt'i'mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

²⁵ Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentaningki ngko fehohnjo'nohini semti'mokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wamt'i'mokumo lihwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. Nihu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’ ‘Apousel’ sohwafe Syohofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo *teti-tili* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno Luk olo iyoswo loso mtɪ'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosɪmne'no mtɪ'mokonto tɪfi olo iyoswo *Apousel* loso mtɪ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasɪmo a'amu songo inɪngkamentohoho so'nji Poulɪ'nji Mponopasi'njiye syoho'nji Pita'nji Poulɪ'nji nom'ne a'amu so'njimo Anɪtuye Towahuno nɪhu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'nɪngo womulantɪfi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwafo Anɪtuye Towahuno uhula'ofe iyoswofoho. U, Pita'nji Poulɪ'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tɪfo mulinyoso ole: *Apousel*iyoho. Luk iyoswo sɪmo'mjo mtɪ'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mtɪ'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasɪmo inɪngkunyoso Anɪtuye hungkuno liku'meefo yahonɪngkofi a'amu Jisasɪmo minɪngkunyoso tango uyontɪfi fonjasiyo uloho'motofo so'ne mtɪ'mokinyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapɪngo Anɪtuye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentisoso nɪhu'nahone Jutiya pɪwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya pɪwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nɪmoponto nakwoe ango lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapɪngoso *Apousel* sohe engo 1 honɪngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk ango Loum humanto mtɪ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofɪko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohoho kalohi nakwo atofu lihwasi tɪfi unɪngkohwano.

Jisas ulɪmento, Nje Towahuno Wopɪngoso sekuyepono wolɪhwatɪmonnoho.

¹ Nje Tiyoufilos sohwaso, ngko Luki'ni mtɪ'mokalokweno. Iyoswo sɪmo'mjo kikimne'no mtɪ'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lutɪhwanto kakoe syohoso nomjɪmɪwento ahwomomo sɪmentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtɪ'mokumentohofoho. Hungkuno songoso olenoho.

² Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako Anɪtuye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwasopo'mentiso sohwafo oso hungkunoso yo'mayo syoho iftɪnne'ento ulɪmentisofoho.

³ Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontanɪngkofi sɪkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonontɪfi ole syafɪhu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyɪmentisofoho. Jisas nohumanto Anɪtu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutɪhwamentisofoho.

⁴ Sɪkuno fihwi Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'nji nuhu'mokontɪfi Jisas ole ulɪmento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohu-mantokuno. Oso hiso Anɪtu kako sejapone so'no nto selɪmentohe so'no fohontohumantokuno.

⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. Sɪkuno mofonepo Anɪtuye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose ulɪmentisofoho.

⁶ *Apousel* sohwa Jisasi'nji uhu'mokumentohoho so'no Jisasi'mo ulohonɪmentohofi, Hwe Engo sohwo, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isɪlael engo umo'nɪmontolaho.

⁷ Ose ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Oso sɪkuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'o, Mpohwo Anɪtu oso sɪkuno hiso ho'nahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaho.

⁸ I oso'no Anɪtu kakoe Towahuno Wopɪngo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomafɪkuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filutɪhwafɪkuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo filutɪhwafɪkuno.

Jisas ahwomomo sɪmentisofoho.
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Oso hungkuno hiso Jisas ulahonɪngki a'amu sohwa uhwontohumentanɪngkofi kako ahwomomo sɪmentisofoho. Nosontanɪngki himo a'amufe tɪmomo uhoholo'mentisofoho.

¹⁰ Hofɪko ahwomomo tɪmo huno honamofontɪfi hwe manji'mofo halojo'njo hufa'u sohwa'u hofɪko'nji lohofonji ulɪmentisi.

¹¹ Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontɪfi ahwomomo peho'no uhwontohumalofo. Anɪtu nto utɪmakwoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo olohonta uhwonɪngkohoho pa'nyoso hwangku asomo noponefoho. Ose ulɪmentisiyefoho.

Hofɪko Jutasɪye syohomne'no hwe fihumo uhwosopo'mentohofofoho.

¹² Oso hwofɪki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapontɪfi Jelusalemno umentohofofoho. Ikanopo'maho. O'o, tɪfoneponoho. A'amu Jutaso sɪkuno iyoho humayo osomno hofɪko hano tɪfonepo emmotofoso pa'nyoponoho.

¹³ Jelusalem i'mofapontɪfi ango tokilonjwa'mo molinyo somo humamentohoho sopo kotasɪmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jemɪsɪja, Entɪluja, Filipɪja, Toumasɪja, Mpatoulomɪyuja, Matɪyuja, Alɪfɪyosɪye hwomu Jemɪsɪja, Saimoun Seloutɪja, Jemɪsɪye hwomu Jutas sohwanjoho.

¹⁴ Hofɪko sɪmeho afa'nohino inontɪfi Anɪtune'no jomo ulɪwo'nɪmentohofofoho. Moya'mi sofa Maliya Jisasiye kona'wohi'nji konɪngkwa'wehwosanji hofɪko'nji Anɪtune'no jomo ulɪwo'nɪmentohofofoho.

¹⁵ Hofɪko Anɪtumo jomo ulontanɪngkofi sɪkuno fiso memjao'mentisofoho. Sɪkuno fihumo a'amu *wan hantɪlet tɪwenti* (120) Jisasi'mo inɪngkamotofoso nohumentanɪngkofi Pita nolɪkafonto ulɪmento,

¹⁶ Nje a'amu soku, hohonta Anɪtuye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefitɪye sɪmehomo'mo ho'nosyahonɪngki Ntefit oso hungkunoso mtɪ'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyo'nefoho. Jutas kako Jisasi'mne'no tokoyo'oyo imentisofoho. Oso'no Ntefit mtɪ'mokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'nɪmasofoho.

¹⁷ Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'enohinoso Jisas nahwosopo'mentisofoho.

¹⁸ Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto hwaho mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto piwahu'mentisofoho. Nopiwasyonto kakoe simeho fongkulo lohofonto yo'mayoso hu'mewahu'mentisofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahon'ngki a'amu Jelusalem mta'angoso nupa'nontifi oso hwaho hopo spono mul'mentohofi, Akel'tamanoho. Hopo spono yofe yiwolo'mo ole, Hwaho jahino'njoponoho.

²⁰ Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno ole, Kakoe angoso siki wawentihwono. A'amu fihwo nohumayo'eno.

Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mt'i'mokumentisofoho, Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.

²¹⁻²² Oseso Jutas'ye syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwosopehwasi kako nakwo'nji Jisas songo lika'mentiso so'no wolutihwantanoho. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisasi'nji nohumentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho ema'mentiso oso syoho mj'miwento osohonta Anitu Jisasi'mo uti'masofoho. Oso hopi'nono uhwon'wo'n'ngkiso sohomo nakwo uhwosopeeno.

²³ Pita ose ulahon'ngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uhwosopo'mentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasopas, nom'ne yofe mul'motofoso Jositosiyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe Matiyas.

²⁴ Oso hwa'umo uhwosopentifi Anitumo jomo ul'mentohofi, Hwe Engo, a'amu hopi'nonohinofe simehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwalokune lohwa'u ntisohumo uhwosopeenehwono.

²⁵ Oso hwe huhwo sohwo Jutas'ye *apousel* syoho womano. Syoho hiso Jitasi'mo kiko uyahon'ngkini Jutas syoho wopingoso ul'iko'manto ni'hu'nahone tikanomo umentisofoho.

²⁶ Anitumo ose ulontifi hofiko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontifi Matiyasi'mo uhwosopo'mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jitasi'ye *apousel* aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anituye Towahuno pmentisofoho.

¹ Oso Sikuno Engo iyoho humayo'ne *Pentikous* * osomo a'amu Jitasi'mo in'ngkawo'n'ngkohofoso ango fipo uhu'mokumentohofofoho.

² Osopo nuhu'mokahon'ngkofi ti'mayo yoka pa'n'nggo ahwomo mta'ango ho'nonto ango uhu'mokumentohofoso somo uhula'o'mentisofoho.

³ Oso a'amuso oso ti'mayo yoka upa'nontifi uhwon'mentohofoso ti'melanyo hopa yonto oso hiso mtihupo mtihupe lohofonto a'amu nohumentan'ngkofo somo a'apahopo humolawopmentisofoho.

⁴ Oseso Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo ifeehu'mokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo hofikoe mangomo umasiyahon'ngki hofiko hungkuno kengo kengo limentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopingoso umentisofoho.

* **2:1:** Oso iyoho homayo sikunoso sikuno *fifitiso* (50) Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sikuno Engo somo humantife sohonta *Pentikous* imofapi'wo'n'ngkisofoho.

⁵ Juta a'amu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkamotofoso Jelusalem humamentohofofoho.

⁶ Oso ti'mayo yoka hiso ho'n'ngkahon'ngki a'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nontifi a'amu pi'n'ngo engo oso angopo komo'no uhu'mokumentohofofoho. *Apousel* sohwa hungkuno kengo kengo lontan'ngkofi a'amu hopi'nonohinosa hofikoe mango hungkuno limotofoso upa'n'mentohofofoho.

⁷ Nupa'nontifi yomo yontifi huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohofi, Olo pipilikeno. Oso a'amu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho.

⁸ Nakwoe hungkuno kengo kengo loso na'uja aswo nema'mentohofosohonta upa'n'imentihwone pa'nyofoho. Oso hiso pipilo.

⁹ Nakwo kengo kengopo nta'n'ngo'nwoho. Patiya, Mitiya, Elam, nom'ne a'amu Mesopoutemiyanta'ango, nom'ne Jutiya, Kapotousiya, Puntos, Esiya,

¹⁰ Fijijiya, Pamifiliya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nom'ne Loum mta'ango hn'nwi humalohwono.

¹¹ Nakwo a'amu Juta hn'nnonji nom'ne a'amu kengoso nakwoe yahinomo in'ngkwalokwofo so'nji, Kilitnnta'angoso Alepiya'njoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo Anitu iwo'n'ngkiso so'no nakwoe hungkuno kengo kengoso upo'nalokuhwono.

¹² Ose syafisyontifi yomo yomo yontifi huno engo syafisyontifi ulimentohofi, Oloso pipilo.

¹³ A'amu fehohnjo sitofo ole ulimentohofi, olo hwe lohwa Anituye hungkuno nelalokwofo lohwa hofiko mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose ulimentohofofoho.

Pita kako Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁴ Pita *apousel* aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nolikafonto mango engo ulimento, Sekwo Jutiya'ango soku a'amu Jelusalem humalofo sikunonji nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo upa'n'imno.

¹⁵ Ole lalalokwofo, Hwe lohwa mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose lalalokwofo. Awonoho. Ose'maho. Olo mofehi'nyo'njoho. A'amu mofehi'nyo'nji mijo iyoho'njo manyo hwafoho.

¹⁶ O'o hohonta Jouel hwe Anituye hungkuno limojo sohwo olo hilo so'no limentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imo'nalofoho. Jouel ole mtimokumentisofoho.

¹⁷ Anitu hohonta ole ulimento, Sikuno moi'wo imo'nyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe yokumpohn'nyoso a'amu hopi'nonohinomo uyonefoho.

Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofiko Anituye hungkuno ulifitnefoho.

Hwe songo sohwo ngko wojo uhwonyo pa'n'ngo yo'mayo so'no utihwamnefoho.

Hwe a'mane sohwa wojo uhwonifitnefoho.

¹⁸ U, nje Towahunoso nje hwe moya'mi syoho ntohofiyo somo uyimnefoho. Ose uyohonimo hofiko nje hungkuno nalifitnefoho.

¹⁹ Sekwo ahwomo ajwo lopo timo uhwon'ngkujo'no nom'ne kengoso setihwamnefoho.

Olo hwaho lopo yo'mayo kengo wonyoangkafoso nomtimokumnefoho.

Oso kengoso hon'yo'nji toho'nji tikayo hujenjemo'nji nomtimokumnefoho.

²⁰ Olo mofehi'nyolo sikwo'mno imo'n'ngkuhwosi sikuno meefonefoho.

Hamnosononiyonohino imononefoho.

Olo hilosonuhwonngkuji unje Sikuno Engosonononefoho.

²¹ Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no johonntikujo somoutima'mnefoho.

Nje a'amu imonifitnefoho.

Oso hungkunoso Jouel mtimokumentisofoho.

²² Sekwo a'amu Isilael soku, olo hungkuno haloho upanimo. Jisas Nasalet nta'ango oso huno sekwo huno moi'wonoho. Anitu Jisasi mokoe yokumpohn'nyo uyahonngki olo hwaholopo Jisas yomayo kengo wonyoangkafoso netihwamentisofoho. Oso hiso nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas Anituye Hwomu Ne hweho.

²³ Anitu kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe wonyo'ne poyope'nyo'ne hwahopo uhwatimonne'no yohono. Ose syafihu'mentisofoho. Oso'no olo hwe lohwo Anitu sekwoe ahomo honahumentisofoho. Honosyahonngki sekwo a'amu Loum somne'no ipemotasontifi hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁴ Anitu kakoe hwomumo poyope'nyo yahino tohino somtani isihutofomanto apa'no songo ulikamentisofoho. Jisas sohumo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.

²⁵ Hohonta Ntefit ole mtimokumentisofoho.

Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso sohumo ngkounhwonwo'ningkohefoho.

Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko mopiwahu'mnehono. Yomayo nom'neso ngkimo milojanimofonehoho.

²⁶ Hiso'no nje simaho wopingo nimon'ningkohoho.

Nje mampaho Anituye yofehonomayonefoho.

Ngko poyope'nime sohonta iyohomannonefoho. O'o, ngko Anitumounhwonimnefoho.

²⁷ Nje huyomangoso tikanomo humayo'ne nisikwajiyo'eno.

Jije hwomufe a'apahopiso imonyo'eno.

²⁸ Songo humayo'ne honngkano ntihwahino.

Kiko ngko'nji humayo so'no nje simaho wopingo nimon'ningkohoho.

Ntefit hohonta ose mtimokumentisofoho.

²⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mtimokumentiso so'no yolohosowaselimo. Ntefit kakine'no mtimokumentiso'maho. O'o, kako poyope'ningkahonngki hofiko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pinimomo olo hwaholopo weho. Nakwo timounhwonwo'ningkuhwono.

³⁰ Ntefit kako Anituye hungkuno limojo hweho. Anitu Ntefitimo ulimento, Jije imu hwe yofengonjo jije yofepa'nyo imon'ngkihwosi a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahonngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imononefoho.

³¹ Hohonta Ntefit yomayo Anitu yone'ento uhwonimentisoso oso'no hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo poyonope'ningkuhwosi apa'no songo nolikafone so'no limentisofoho. Ole mtimokumento, Kakoe huyomango tikanomo humayo'ne nusikwajiyo'eno. Kakoe a'apahopiso imonyo'eno.

³² Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Anitu nto ulikamentiso lohumonakwo uhwonimentihwone. Osohune'no lalokuhwono.

³³ Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anituye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nalimentisofoho. Ngko Anituye Towahunowopingo wosejapmmo. Jisas ahwomomonosahonngki Mpo-hwo kakoe Towahunouyahonngki Jisas Towahunohiso nehwojahonngki

olohonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji selihwoneso yo'mayo yihwoneso hwapingo Anituye Towahuno nehulo'ofalofoho.

³⁴ Upa'nimno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamti'mokumentisofoho. O'o, kako ahwomomo masimmentisofoho. Ole mtimokumentono, Anitu nje Hwe Engo Kilais Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumo ole ulimento, Kiko nje aho anga sohohta'ni foyohumaho.

³⁵ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

³⁶ Oso'no sekwo a'amu Isilael soku, huno ito'no fisyafihupmno. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofolo hune'no Anitu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohumo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kilaisiyoho. Pita ose ulimentisofoho.

Hwe moya'mi piningo engoso simeho yiwalo'mokahoninkofi mijo kiyoma'mentohofoho.

³⁷ A'amuso olo hungkunolo nupa'nontifi simeho tango mikunimposo umentisofoho. Pita'nji apousel nom'ne sohwanjimo ulimentohofi, Ou, hwe sifahwe, nakwo pipi yanehwono.

³⁸ Ose ulahoninkofi Pita ulimento, Sekwo a'amu anga'no anga'no honingkano wonyo foho'naopmno. Anituye hungkunomo tifi finingkamno. Jisas kako jije wonyo wae yakumofihwosi kakoe a'amu ne imo'ninkohoho'no a'amumo utihwayo'ne mijo wokiyosemapife. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wopingo wosejapmmontonoho.

³⁹ Anitu selimento, Nje Towahuno Wopingo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anitu kakine'no johu ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wopingo wosejapono.

⁴⁰ Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne piningo engo ulonto, ulimento A'amufe honingkano wonyomne'no iwaho fiyimno. Tohino engo nomapito. Sekwo Anitumo finingkamno.

⁴¹ Ose ulahoninko a'amuso nupa'nontifi oso hungkuno somo iningkawahoninkofi mijo kiyoma'mentohofofoho. Oso sikuno somo a'amu *tili tausen* (3,000) Anitumo simeho uyimentohofoso Anituye a'amu ne imo'nimentohofoho.

A'amu Jisasimo iningkawo'ninkohoho sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofofoho.

⁴² Anituye a'amu ne imo'nimentohofoso apousel sohwa Anituye hungkuno lutihwentaninkofi hofiko upa'nimotofofoho. Hofiko nuhu'mokontifi ufo'ma'nimotofofoho. Hofiko wosopayo afapo nta'ni nonontifi † Anitumo jomo ulimotofofoho.

⁴³ Anitu kakoe yokumpohn'nyo apousel sohwo uyahoninko hofiko yo'mayo kengo wonyoangkafosho imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuhwonontifi pisopisaho mjalimwentifi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.

⁴⁴ A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umotofoso afapo nuhwomantifi hofikoe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho.

† 2:42: A'amu piningo engo huno'njo Jisas Kilaisimo iningkunyoso nihu'mokontifi wopae nimentohofofoho. Osohonta wopayo moi'wo nontifi hofiko hunso Jisasiye mikufonji honiyonji ne'no syafihu'motofofoho.

⁴⁵ A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontifi hamniyoho nomantifi umofonyo inyo somo yano ulohmmentohofofoho.

⁴⁶ Hofiko simeho yano inontifi sikuno huhwo huhwi Anituye ango engo somo nuhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. Hofiko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonontifi hofikine'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nom'ne a'amumne'no syafihu'motofofoho. Oso'no hofiko simeho wopingo'nji humamotofofoho.

⁴⁷ Wopingo nohumantifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulimotofi, Anituye a'amu neso wopingo'nohinofoho. Sikuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anituye hungkuno nupa'nontifi simeho uyontifi iningkamotofofoho. Anituye a'amu neso pi'ningo engo imo'nimentohofofoho.

3

Hwe sife wonyo'njo sohwo wopingo imo'nimentisofoho.

¹ Sikuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anituye ango engo somno simentisiyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 kilouk) a'amu pi'ningoso Anitumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.

² Kuso somne'no ole liwo'ningkohofi wonyoangkafoponoho. Hopo sopo hwe fihwo sife kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sikuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasontifi osopo itofasiyo'nohini imotofihweho. A'amu ango engo somo nohotoswahonngkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ulimojo hweho.

³ Osopo sife wonyo'njo sohwo nohumanto uhwonimentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontanngki uhwononto ulimento hamniyoho we'ntapinyo.

⁴ Ose ulahonngki Pita'nji Joun'nji siko timo yokumpohn'nyo uhwononji ulimentisi, Kiko timo fehonyo.

⁵ Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fohonto uhwonimentisofoho.

⁶ Pita ulimento, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wokijapmmo. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji wakilmonne'no yohono. Hano fiyo.

⁷ Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ulika'mentisofoho. Ose ulikofahonngki hwe huhwo sohwoe sife yokumpohn'nyo imo'nonto noswolikofawento hano umentisofoho.

⁸ Siko'nji ango engo somo noswontifi hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho.

⁹ A'amu ango engo somo nohumantifi uhwonimentohofoso, hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulahonngki uhwonontifi

¹⁰ ole syafihu'mentohofi, U olo hwe sife kokato'nnyo'njo lohwo hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo limojo hweho. Oso hunoso uyahonngki yomo yomo yontifi pisopisaho limentohofofoho.

Anituye ango engo somo Pita hungkuno luthwamentisofoho.

¹¹ Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehonngkofi hwe moya'mi hopi'nono hano kunto kunto'no wentifi kontolompo'ango somo uhu'mokumentohofofoho. Oso kontolompo'ango somo Soulomouniyefoho limotofofoho.

¹² Osopo uhu'mokahonngkofi Pita nuhwononto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku, yomo yomo peho'no yohofo. Nekumo timo

yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofo. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wopingo imo'n'ngkohoho. Huno ose laseyohoho.

¹³ O'o, Apilohamja Aisakija Jekoupija nakwoe ajuyohwosafe Anituyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisasiye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohumo sekwo nokentifi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahon'ngkofi osopo Pailot usihuto'mto yahon'ngki sekwo nakwolaho ulimentohofoho.

¹⁴ Oso Jisas huhwo sohwo hon'ngkano wonyo ane hweho. Wopingo'nohino hweho. Osohumo nakwolaho ulontifi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailotimo jomo ulimentohofokuyoho.

¹⁵ Ose ulontifi sekwo yo'mayo songo humayo hwapingo sohumo sekwo a'amu Loum somo uyahon'ngkofi hofiko fonjahumentohofoho. Nononjonyahon'ngkofi Anitu apa'no uliko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olohonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo.

¹⁶ Nekwo Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwoi Jisasiye yokumpohn'nyo olo hwe lohomo wopingo imokohoho. Sekwo olo hwe sife kokato'nyo lohomo huno moi'wonoho. Olo simeho hi'ntnnono Jisasi mo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Olo hiloso hwe sohumo wopingo umokahon'ngki uhwalokwofo.

¹⁷ Nje a'amufu, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasi mo fonjahumentohofohonta huno ito'no mosyafisiyo'njo imentohofokuyoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

¹⁸ Hohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa mo Anitu ulimento, Hwe uhwasopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahon'ngki a'amu somo ulimentohofoho. Sekwo Jisasi mo fonjahumentohofohonta oso hungkuno hiso ne imo'n'mentisofoho.

¹⁹ I oso'no olohonta sekwo huno fikwesyahupmno. Sekwoe simeho yiwolo'mo filohopmno. Sekwo simeho yiwolo'mokukujo'no Anitu sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.

²⁰⁻²¹ Wayo yasemofihwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji simeho wopingo'nji wosejapmmntonoho. Hohonta Anitu nakune'no fohu'n'mentisoso nefo'mayo'ne kakoe hwomu Jisasi mo uhwasopo'mentisofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo limentohofohonta so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'n'ngkihwsosi nopone hweho.

²² Hohonta Mouses seyakwosamo ulimento, Hwe Engo Anitu sekwo'njo mta'ango fihumo wamihwasopo'mtonoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n'ingo hweho. Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho ito'no upa'n'ngkuno.

²³ Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo ifijoso Anitu oso a'amu somo kengopo uhmajososo ni'hu'nahone wae umontonoho. Mouses ose ulimentisofoho.

²⁴ Anituye hungkuno limotofo sohwa Samueli'janji nom'ne tiffinjo sohwanji hofiko olo sikuno lomne'no limentohofoho.

²⁵ Oso a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa sekwo hofikoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anitu seyakwosamo ulimentisoso sekumne'nefoho. Anitu Apilohammo ulimento, Jije imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wopingo ulohofonefoho. Ose ulimentisofoho.

²⁶ Oseso Anitu kakoe hwomu Jisasi mo uhwasopento sekumne'no wopingo selohofonefoho. Kako ole umo'nalofoho,

Sekwo a'amu anga'no anga'no honingkano wonyomo hohujo ikin-jaofikujo'no ngko wopingo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofofoho.

¹ Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontanngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo uhwontohumayo sohwife hwe engo so'nji a'amu Satiyusi sohwanji i'mofapmmentohofofoho.

² I'mofapontifi simano hintotohino umnimentisofoho. Hwapingoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'nimentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho luthwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'nifijoso hwangku nolikapitnnefoho.

³ Simano hintotohino umningkahonngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'nngkanta hungkuno ulane'entifi impo'angomo intofahumentohofofoho.

⁴ Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'nimentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yontifi Anitumo simeho hi'ntnnono uymentohofofoho. Oso a'amu we'e pi'ningo'maho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwife timo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

⁵ Mo'nngka imingo'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honingkano hungkuno luthwamotofo sohwanji hofiko Jelusalem uhu'mokumentohofofoho.

⁶ Hofiko nuhu'mokontifi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno limentohofofoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofasjanji, Jounjanji, Alekisanta'njoho. Nom'ne a'amu Anasiye temtitofomjo sohwa hofiko'nji uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Hofiko Pita'nji Joun'njimo hofiko'njo ajwo lopo uhmajontifi ulimentohofi, Oloso pipi imasiyoto. Tihwoe yokumpohn'nyo'nji tihwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wopingosofo.

⁸ Ose ulahonngkofi Anituye Towahuno Wopingo Pitafe simehomo uhulo'ofahonngki Pita ulimento, Sekwo hwe engo Isilaelnta'ango sohwasi,

⁹ olohonta sekwo a'amu sife wonyo'njo sohomo wopingo umokumalohwoyo so'no ehonngkohofotaho.

¹⁰ Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Isilael hopi'nonohinoso huno wosyafihupife. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohomo wopingo umokahonngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohomo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahonngkofi Anitu poyo pe'nyo sohomo apa'no uliko'mentisofoho.

¹¹ Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'nngkohofo sohwa hofiko wonyofoho lontifi ho'nao'mentohofofoho.

Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'nngkohoho.

A'amu hohonta hungkuno mtimokumentohofoso olo hungkuno Jisasimne'no mtimokumentohofofoho.

¹² Nom'ne hwe nefo'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Anitu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopommentisofoho. O'o, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ulimentisofoho.

13 Ose ulahon'ngki hofi'ko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo losomo uhwonontifi huno syafi'hu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo mamti'mokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho mun'ngkohoyohoho. Jisasiye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho.

14 Ose syafisyontifi uhwon'mentohofoso hwe wop'ngo umokumasiyo sohwo siko'nji lohofontan'ngki uhwonontifi hofi'ko hungkuno ane hwafoho.

15 Oseso Pita'nji Joun'njimo ul'mentohofi, Siko mempono swohosi'osopo fosyohumunyo.

16 Ose ulontifi hnn'mentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono. Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahon'ngki a'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yane'elo. Awonoho.

17 I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'n'muyo'eno. Nakwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisasi'mne'no nom'ne a'amu somo nulohosiloho.

18 Ose hnnontifi sikimne'no johu ulontifi ul'mentohofi, Siko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisasi'mne'no lut'hwahosiloho.

19 Ose ulahon'ngkofi Pita'nji Joun'nji siko ul'mentisiyo, Nekwo Anituye hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo tifi sen'ngkawasoso Anitu kako huno pipi uy'ntolo. Sekwo huno pipi seyohoho.

20 Yo'mayo wonyoangkafo Jisasi'imentiso uhwon'ment'hwoyoso hungkuno wop'ngo'nohino upa'n'ment'hwoyoso oso hiso'no nom'ne a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.

21 Ose ulahon'ngki hofi'ko hungkuno nom'ne tango'njo ulontifi Mpanino ul'mentohofofoho. Hofi'ko a'amumne'no iyoho un'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uy'hwalo.

22 Olo hwe lohwo wop'ngo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho. Kakoe soswo *fouti* (40) yakolo'noho.

A'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohofoso Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lohofi'hwasi lut'hwane'entifi Anitumne'no jomo ul'mentohofofoho.

23 Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno hiloso ul'mentisiyefoho.

24 A'amuso nupa'nontifi hofi'ko simeho yano inontifi Anitumo isamoyoka ole ul'mentohofi, Ou Mpohwo, kiko enemokosyohumayo hwosoho. Kiko ahwomo'nji hwaho'nji mt'i'mokumentohino hwosoho. Kiko ayo'nji yo'mayo songo humayoso mt'i'mokumentohino hwosoho.

25 Hohonta jije Towahuno Wop'ngo sohwo jije hungkuno nakwoe ajuyohwo Ntefit jije syoho kilohofiyo sohwoe mangomo mufohotofahon'ngkini Ntefit ole ul'mento,

A'amu kengo kengoso simeho tohino peho'no umnalofoho.

Nakwoe a'amu huno ito'no mosyafisiyo'njo peho'neto.

26 Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofofoho.

Hofi'ko'nji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji nuhu'mokontifi hungkuno nano mtitofontifi l'mentohofi,

Anitu'nji oso hwe uhwsopomentiso sohwo'njiye syohomo nakwo wae uyano.

Ose l'mentohofofoho.

²⁷ Oso hungkuno ne imo'n+masofoho. Olo ango lopo Helouti'nji Pountiyos Pailoti'nji a'amu kengo so'nji a'amu Isilael so'nji nuhu'mokontifi Jisas uhwasopo'mentohino sohumo fonjane'entifi imentohofoho.

²⁸ Oso hiso'no hohonta kiko nohumanji yo'mayo ne imo'none so'no limentohinoso olohonta oso a'amuso jije hungkunoso ne imokumalofoho.

²⁹ I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo nalimalofoso upa'n+mahnno. Jije hungkuno liwo'nyo sohwo'na'nimo yokumpohn'nyo fisosofitofonesyohumaho. Oso'no nakwo jije hungkuno lontan'ngkuhwasi iyoho monanonehoho.

³⁰ I oso'no nakwo jije hungkuno lontan'ngkuhwaso'no kiko a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umojo. Yo'mayo wonyoangkafoso jije hwomu Jisasiye yokumpohn'nyo'nji noho fiyo.

³¹ Anitumo ose ulahon'ngkofi oso ango humamentohofoho sopo mo'mayo yonto Anituye Towahuno Wop'ngo hofikimo ifehu'mokahumentisofoho. Ifehu'mokahumentisoso hofiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulontifi iyoho munimmentisofoho.

Jisasiye a'amu neso hofiko yo'mayoso inimentohofoho.

³² A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'nimentohofoso simeho inontifi a'amu fihwo ole huno mosyafisiyo'njo imentisofo, Oloso nje'nohinofoho. A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyafisiyo'njo imentisofoho. Yo'mayo hopi'nononino hi'njoso a'amu somo inimentohofoho.

³³ *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas lika'mentiso so'ne hungkuno ne'nohino ulontifi Anituye yokumpohn'nyo utihwayo'ne yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofoho. Anitu a'amumo wop'ngo'nohino uloho'mentisofoho.

³⁴ Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu hwaho'njoso ango'njoso yo'mayo ho'yango'njoso nom'ne a'amu somo yano uyontifi hamniyohoso *apousel* sohwo'no umentohofoho.

³⁵ *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomantifi a'amu umofonyo iyo somo yano ulohmentohofoho.

³⁶ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepiyoho. *Apousel* sohwa nom'ne yofe ole mulimentohofi, Mponopasiyoho. Yofe hiso yiwolo'mo ole, Sosofitofihwe hweho.

³⁷ Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtitofe mta'ango hweho. Hwaho Saipilos nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo oso hwe huhwo lohwo sohwoe hwaho mpe nulohofahon'ngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel* sohwafe sifiki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyas'nji Sofaila'nji siko Anitumo hwasyo ulimentisoyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe Sofaila, siko hwaho hi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso sikinta'ni oso hwahoso mpe uloho'mentohofoho.

² Siko hamniyoho nomanji fehohnjo siko'ne hiyaso mokosyohumanji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe sifiki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

³ Oso hiso Pita nuhwononto ulimento, Anonaiyas, Seteniye hungkunomo in'ngkawenji hamniyoho fehohnjo hiyaso mokosyohumanji Anituye Towahuno Wop'ngomo hwasyo ole ulohino. Hamniyoho hopi'nono ma'maleso olenoho. Oso hwasyo ulohino.

⁴ Jije hwaho mpe makiloho'mmalofa sohonta hwaho hopi'nono jijefoho. Mpe ntakiloho'malofa sohonta hamniyoho hopi'nono jijefoho. I oso'no oso hungkuno simehomo'mo peho'no syafisyohino. Kiko hwe sohona'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o, Anitumo hwasyo ulohino.

⁵ Ose ulahoningki Anonaiyas nupa'nonto nopiwasyonto, poyo pe'nimentisofoho, Oso hungkunoso ho'nngkahoningki a'amu nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

⁶ Hwe songo sohwa nolikafohumantifi Anonaiyasiye pijafomo hwapife ekojisasi lohofontifi mempo hohnta'ni motawentifi pi'nimomo ijopijisyahumentohofofoho.

⁷ We'enepe a'amu poyo pe'nimentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso mupa'nimmentisosi,

⁸ noswopahoningki Pita ulimento, Jije hwahomne'no olo hamniyoho ma'masiyotaha. Ose ulahoningki ulimento, Eno, osenoho.

⁹ Ose ulahoningki Pita ulimento, Kiko jije hwehwo'nji hiyahusi Anituye Towahuno sohomo yamofa peho'no ulohomasiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa jije hwehwo sohomo pi'nimomo ijopijisyasyontifi nto pohofa. Hoku'yopo lohokwofo. Kikimo womotokuwantifeho.

¹⁰ Ose ulahoningki a'musi Pitafe sifiki'nyo'mo piwasyonto poyo pe'nimentisofoho. Hwe songo sohwa noswapontifi poyo pe'nimentisosiye pijafomo uhwonontifi nomotoswapontifi kakoe hwehwo'njopo ijopijisyahumentohofofoho.

¹¹ Oso hungkuno hiso noho'nngkahoningki Anituye a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofofoho.

¹² Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu *apousel* sohwa utihwamentohofa somo a'amuso uhwonimentohofofoho. Anituye a'amu neso Soulomouniye kontolompo'ango sopo uhu'mokumotofofoho.

¹³ A'amu kengo fehohnjoso Anituye a'amu ne somo uhwonontifi limentohofi, A'amu Jisasi mo inngkawowo'nngkohofoso wonyoangkafofoho. Ose lontifi i hofiko'nji muhu'mokumentohofofoho. O'o hofiko iyoho unimentisofoho.

¹⁴ Hwe hwoya'mi pi'ningo engoso Jisasiye hungkuno upa'nontifi hungkuno nehopi lontifi simeho hi'ntnono uyimentohofofoho. Oso a'amu hiso Anituye a'amu ne simo'mjo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu pi'ningo engo imo'nimentohofofoho.

¹⁵ A'amu pi'ningosa a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi honngkanopo itofasi lohofontifi ole syafihu'mentohofi, Pita nopihwosi kako kote uhumiyo'fihwoso'no a'amu mnokino'njoso wopingo umo'nife. Ose syafihu'mentohofofoho.

¹⁶ A'amu anga kengo mta'anga Jelusalem mofone sopenjoso Jelusalem uhu'mokumentohofofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisimasoho'njo towahuno wonyo'njo somo itokwapmentohofofoho. Hopi'nonohinoso wopingo imo'nimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo 'apousel' sohwo impo'ango mta'ni isihuto'mentisofoho.

¹⁷ Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Satiyusi sohwanji yo'mayo so'no nupa'nontifi simeho tohino umnimentisofoho. Hwapingosa a'amu *apousel* sohwofe yokumpohn'nyo

yo'mayo wonyoangkafo so'no iwo'n'ingkohofofoho. Hofiko oso yokumpohn'nyo ane hwafoho. Oso'no simeho tohino umnimentisofoho.

¹⁸ Simeho tohino umn'ingkahon'ngki *apousel* sohwaro aho kentifi impo'angomo intofahumentohofofoho.

¹⁹ Oso sikwo'miyo somo a'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'ango hoku'yo somo hwasampento a'amu *apousel* sohwaro mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ulimento,

²⁰ Sekwo Anituye anggo enggo somo nowekuji osopo lohofikuji olo hon'ingkanoo songomne'no a'amumo filut'hwamno. Ose ulimentisofoho.

²¹ A'amu *apousel* sohwa oso hungkunoso haloho imentohofoso im'nggo ne'nji Anituye anggo enggo somo noswontifi Anituye hon'ingkanoo songomne'no lut'hwamentohofofoho.

Oso im'nggo so'nji hwe yofe enggo'njo tajo anggo syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Jutafe *kaunisol* sohwanji hwe enggo hopi'nono nuhu'mokontifi impo'angomne'no hungkuno lihwatimentohofofoho. A'amu impe'njo sohwaro fipemotapmno. Ose lihwatimentohofofoho.

²² Hungkunoso lihwojahon'ngkofi a'amu impo'angomo noswontifi uhwonimentohofoso huno uhwonontifi asomo nopontifi *kaunisol* a'amu sohwaro ulimentohofofoho.

²³ Ole ulimentohofi, Nakwo impo'ango sopo nowentani hano yokumpohn'nyo pito'malofoso uhwonontani, a'amu pijwohumayo sohwa lohofontan'ngkofi uhwon'ngkuhwonefoho. I anggo ne somo a'amu aneponoho. Huno uhwon'ngkuhwonefoho.

²⁴ Ose ulahon'ngkofi hwe enggo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe enggo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nontifi huno pi'n'nggo enggo syafisyontifi pipi imo'n'ingkohoho syafihu'mentohofofoho.

²⁵ Ose syafisyontifi nohumentan'ngkofi hwe fihwo noswonto ulimento Upa'nimno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofoo sohwa Anituye anggo enggo somo nolohofontifi a'amu somo lut'hwelokwofo.

²⁶ Ose ulahon'ngki hwe enggo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowentifi Anituye anggo enggo somo i'mofapontifi *apousel* sohwaro nomantifi ipemotaumentohofofoho. Hofiko ikujoho mafongku'mmentohofofoho. O'lo hofiko iyoho un'ingkahon'ngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehontifi *apousel* sohwaro mafongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hofiko 'kaunisol' sohwanne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

²⁷ Ose ipemotawentifi a'amu *kaunisol*'n'jopo uhumatimentohofofoho. Osopo nohumentan'ngkofi hwe yofe enggo'njo sohwo ulimento,

²⁸ Simo'mo ole sel'malohwono, A'amu somo yo'mayo Jisasimne'no lut'hwafikutoho. A'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso sekwoe hungkunomo upa'nimalofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaunisol* a'amu sohwa Jisasimo fonjahumentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ulimentohofi, Nakwo Anituye mampaho haloho y'hwasi tifi in'ngkayo'nefoho. A'amu hwahoponjo sohwafe hungkunomo min'ngkowanehwono.

³⁰ Sekwo Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyakwosanjiye Anitu sohwo Jisasimo uliko'mentisofoho. Songo apa'no umokumentiso hweho,

³¹ Nulikafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumojahon'ngki nakwoe Hwe Engo imo'n'imentisofoho. A'amu Isilael hn'nwiye wonyo wayo'ne pe'n'imentiso hweho. Oso'no a'amu Isilael soku, hon'ngkano wonyomne'no hohujo ikinjaof'kuji wonyo hiso wae yasemof'hwosi hon'ngkano nom'ne songo wosejapmmontonoho.

³² Oloso nuhwonontani nakwo Anituye Towahuno Wop'ingo'nji sohwna'ni olo hilo so'no uliwo'n'ingkuhwono. A'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkayo somo Anitu kakoe Towahuno Wop'ingo uyimasofoho. Ose ulimentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwanne'no hungkuno l'imentisofoho.

³³ Oso hungkuno *kaunisol* a'amu sohwa nupa'nontifi simano hintotohino umn'imentisofoho. *Apousel* a'amu sohwaso wofonjano lontifi imentohofofoho.

³⁴ Hiso'no hwe fihwo *kaunisol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo hon'ngkano hungkuno lutihwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hopi'nonohinosa kakoe yofe ho'nomawo'n'imentohofofoho. Oso hwe sohwo nolikafonto ulimento, A'amu *apousel* sohwaso mempo hohnta'ni filihwaj+mno.

³⁵ Ose ulahon'ngki hofiko lihwojahon'ngkofi Ngkomeliyel ulimento, A'amu Isilael sohwaso olo hwe lohwaso ulohopitne so'no huno ito'no fisyafihupmno.

³⁶ Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ulimento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki a'amu fehohnjo *foua hantilet* (400) sohwa in'ngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohomo nofonjosyahon'ngkofi inomokommotofoto sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.

³⁷ Tifi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mtimokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nolikofahon'ngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantifi in'ngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'n'ngkahon'ngki inomokommotofoto sohwa humpo'mentohofofoho. Hofiko apa'no muhu'mokiyofoho.

³⁸ Oseso ole wasel'monne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwanne'no iyoho masen'ngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hofikoe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.

³⁹ Olo syoho hiloso Anitu mta'ango'manji milojaopitnnehofo. Ne'nohini wentihwonefoho. Sekwo Anitumo fongkupitnnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasi'mne'no tohino ma'mentohofoto so'no simeho wop'ingo umo'n'imentisofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hungkuno nehopeho ulontifi a'amu *apousel* sohwanne'no johohontifi oso hwamo fonjontifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye yofe apa'no nolikutoho. Ose ulontifi uhwatimentohofofoho.

⁴¹ *Apousel* sohwa *kaunisol* sohwaso nuliko'mantifi hnn'imentohofi, Nakwo Jisasiye syoho yontane tohino namn'ngkahon'ngki simeho wop'ingo namo'n'ngkohoho. Anitu wop'ingo nahon'ngkohoho. Nakwo Jisasiye yofe'no tohino mayoso hoponoho.

* **5:34:** Osohonta Poul Jisas Kilaisimo min'ngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Poul'ye syo itihwayo imo'n'imojo hweho. (Sohe engo 22, hon'ngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

⁴² Sikuno huhwo huhwi hofiko Anituye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisasimne'no hungkuno wopingo uliwo'nimotofofoho. Anitu a'amu ahwomo mta'ni uhwatimentisoso Jisasiyoho lutihwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo sohwamo 'apousel' sohwamne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

¹ Osohonta a'amu Jisasimo iningkamotofoso we'e pi'ningo imo'nimentohofomaho. A'amu fehohnjo Ngkiklik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hipilu hungkuno'njofoho. A'amu Ngkiklik hungkuno'njoso a'amu Hipilu somo yoka ulimentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yo'mayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahoningkofi nakwoe apiwojo sofa we'e'nohino mawo'nngkohofofoho. Hipilu apiwojo sofa engo mawo'nngkohofofoho. Ose ulimentohofofoho.

² Oso hungkunoso ho'nngkahonngki a'amu *apousel* sife mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisasimo inomokommotofoto somne'no joho ulahoningkofi nuhu'mokontifi ulimentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo sohwa'ni wopingomaho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo Anituye hungkuno pipi losetihwanehwono.

³ O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwamo uhwosopomno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwamo hwe wopingo'nohino hwafoho liwo'nngkohofofoho. Uhwosopopijoso hofiko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohumantifeho.

⁴ Ose yontanngkujoso nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'nngkuhwasi a'amu somo Anituye hungkuno wolutihwantanoho.

⁵ Ose ulahonngkofi, E, wopingofoho lontifi Sitifenimo uhwosopo'mentohofofoho. Sitifen huhwo sohwa Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwonimojo hweho. Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwamo uhwosopo'mentohofofoso ole, Filipija, Piloukoulasija, Nikanouja, Timounja, Pamenasija, Nikoulasijanjo. Nikoulas huhwo sohwa ango kengo Antiyouknta'ango a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho.

⁶ Oso a'amu sohwamo uhwosopentifi *apousel* sohwamo utihwamentohofofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohwafe mnokinopo aho kisasyontifi hofikine'no Anitumo jomo ulimentohofofoho.

⁷ Oseso Anituye hungkuno Jerusalem ango ayo'mo ho'nimentisofoho. A'amu Jerusalem humamentohofoto Jisasimo inomokommotofoso pi'ningo engo imo'nimentohofofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa Anituye honngkano songo tipemantifi Jisasimo inngkamentohofofoho.

A'amu Juta fehohnjoso Sitifenimne'no hwasyo ulimentohofofoho.

⁸ Anitu Sitifenimo yo'mayo wopingoso ulohofahonngki Sitifen kakoe yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafoso imentisoso a'amu uhwonimentohofofoso ole limentohofi, Anitu oloso yalofoho. Ose limentohofofoho.

⁹ I oso'no a'amu nom'nehwa nolikafontifi Sitifen'nji Anituye hungkuno so'no yoka hnnimentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momaso'njo imotofoto sohwa olohonta siki humalofoto. Hofiko

afapo humawo'n'ingkohofu sopo ole limentohofi, Ango sakinjohwa humayo'nefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anitumne'no isamoyoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'nji Aleksantiliya'nji oso ango soponta'ango hwafoho. Hofiko'nji nom'ne a'amu Juta Silisiya hwaho Esiyanta'ango sohwa Sitifenimo yoka ulimentohofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno wopingoso Sitifenimo huno wopingo uyahon'ngki a'amu nom'ne sohwafe hungkuno somo Sitifen kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho.

¹¹ Oso'no a'amu sohwa simano hintotohino umningkahon'ngki a'amu sohwa hwasyo jo'ne hamniyoho uyahon'ngkofi ole ulimentohofi, Olo hwe Sitifen sohwa kako Mousesimne'no sitofo limaso hweho. Ou, kako Anitu ntnne'no sitofo limasofoho. Hwasyo ose ulimentohofoho.

¹² Oso hwasyo ho'n'ingkahon'ngki nehopeho lontifi a'amu so'nji hwe engo sohwanji hwe hon'ngkano hungkuno luthwamotofo sohwanji simo wonyo umo'n'ingkahon'ngki Sitifenimo u'mantifi aho kentifi *kaunisol* uhu'mokumotofo sopo ipemotamentohofoho.

¹³ Osopo a'amu hwasyo ulifitne sohwa mihumatimentohofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye ango engo so'no wonyo hungkuno ulimasofoho. Mousesiye hon'ngkano hungkunomne'no hwotoho hmaso hweho.

¹⁴ Olo hungkuno Sitifen nalimasofoho. Jisas Nasaletnnta'ango sohwa Anituye ango engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango in'ngkawo'n'ingkuhwoneso Jisas wae yafihwosi nom'ne yahino songo ne-japonefoho. Oso hungkunoso Sitifen nelahon'ngki upa'n'malohwonefoho. Hwasyo ose ulimentohofoho.

¹⁵ A'amu *kaunisol* sohwa nohumantifi Sitifenimo uhwonimentohofoso kakoe simo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'n'mentisofoho.

7

Sitifen kakoe hungkuno 'kaunisol' sohwa ulimentisofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo sohwa Sitifenimo ulimento, Oso hungkuno kikimne'no nalohofoso nehopitaho.

² Ose ulahon'ngki Sitifen ulimento, Nje a'amu soku, sekwo upa'n'imno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apiloham kako ango Helan'imne'no mawe'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopotemiya nohumentan'ngki Anitu wonyoangkafo sohwa u'mahon'ngki Apiloham nuhwon'ngkahon'ngki Anitu ulimento,

³ Olo hwaho lo'nji jije a'amu so'njimo uhwatim'fo. Nom'ne hwaho nokitihwahm'me'no osopo fohumantohoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Apiloham oso hwaho Kalitiya ulikomanto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kan'ngkwohwo poyo pe'nimentiso sohonta Anitu ulimento, Hwaho nom'ne kitihwahm'me'no mpano. Ose ulahon'ngki olo hwaho humalohwone lopo pmentisofoho.

⁵ Anitu Apiloham olo hwaholo nutihwanto osohonta kako yano muyimmentisofoho. Olo ni'hu'no awonoho. I oso'no Anitu ulimento, Oso hwaho hiloso kiko'nji jije imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulimentisofoho. Osohonta Apiloham kako hwomu ane hweho.

⁶ Nom'ne hungkuno Anitu ulimento, Jije imuso a'amu kengo sofe hwa-hopo ufijososopo siki syoho ulohofikutnefoho. A'amu kengoso jije imu somo tohino engo uyifitnefoho. Soswo *foua hantilet* (400) uyokolo-fontan'ngkuhwosi jije imuso osopo humafitnefoho.

7 Oso a'amu kengo jije imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo somo hungkuno tango'njo ikwolofone uyimnefoho. Osohonta jije imu oso hwaho kengo sopo uliko'mafikujoso olo hwaho lopo nje yofe ho'nonimafitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

8 Anitu nom'ne hungkuno Apilohammo uyimentisofoho. A'apaho sihu kolo'nyo'ne ulimentisofoho. Anituye hungkuno iningo mamofe'ne honingkanohiso uyimentisofoho. Oseso Apilohamiye hwomu Aisak imo'nngkahonngki sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne hohnta'ni hufa'u sihune memjaofahonngki Apiloham kakoe hwomufe a'apahomo sihu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisakiye hwomu Jekoup imo'nngkahonngki sihu ukolo'mentisofoho. Tifi sohonta Jekoupiye hwomu aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u imo'nngkahonngkofi sihu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso ne'nohini sihu kolo'nimotofofoho.

9 Jekoupiye hwomu sohwa hamngkwa'wehwo Jousepine'no hintotohino umngkahonngki a'amu kengo sohwa Jousepimo mpe uyahonngkofi hafila'wehwosa hamniyoho ma'mentohofofoho.

10 Yo'mayo tango so'nji Jousepimo u'mahonngki Anitu ufo'mamentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo osohwo Jousepmne'no joholahonngki Anitu Jousepimo huno engo wopingo'njo uyahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo ulimento. Kiko hwe wopingo hwasoho. Oso'no kiko olo hwaho Ijipi'nji, nje a'amu lo'nji nje ango lo'nji hopi'nono kiko ngkine'no mokosyohumayo'ne hwasoho. Ose ulonto Jousepimo ango'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne yofe engo mulimentisofoho.

11 Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentanngki wopayo nosyofahonngki mijoho engo i'mofapmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan sopo humamentohofoso mijoho uyimentisofoho.

12 I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo Ijipmne'no lihwatimentisofoho.

13 Hwangku sohonta hofiko Ijipmne'no apa'no umentohofoso osohonta Jousep ulimento, Ngko Jousepi'nyoho. Ose ulahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo Jousepiye a'amu sohwanne'no huno umentisofoho.

14 Oseso Jousep kanngkwohumne'no hungkuno lihwatimentisofoho. Jekoupi'montohwa hofiko *sefenti-faifi*foho (75). Osomne'no Jousep lihwatimentisofoho.

15 Oso'no Jekoup Ijipine'no nowento osopo poyo pe'nimentisofoho. Neyakwosa osopo poyo pe'nimentohofofoho.

16 Hwangku sohonta hofikoe imuso hofikoe yokinoso Syekemne'no motawentifi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofofoho. Oso sokimo hwaho'njosoh Apiloham hohonta Hemiyehwomu sohwanne hamniyoho uyonto mpe imentisofoho.

17 Oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne umo'nimonte'no yahonngki a'amu Isilaeliso pi'ningo engo imo'nimentohofofoho.

18 Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousepmne'no huno muyofoho.

19 Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahonngki tohino engo ma'mentohofofoho. Hwe engo sohwo ulimento, Sekwoe mehomi milongo imo'nifijosoh melojwasiyo'ne'maho. Nuhwonngkuji foho'naofikuno. Osopo wape'nngkuhwono. Ose ulimentisofoho.

20 Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo imo'n'ingkahon'ingki kan'ingkwohwo'ya'u hamno hufa'u sihune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohomo angomo hiyaso mokosyohumentan'ingki

21 Mousesimo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo sohonta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mousesimo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'n'imentisofoho.

22 Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesimo yo'mayo so'no mesyomti'mokuti'hwamentohofofoho. Mouses huno engo manto hwe engo imo'n'imentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wop'ingo'nohino hweho.

23 Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ingki li'mento, Ngko nje a'amu ne Isilael somo uhwonamo.

24 Ose syafisyonto nowento uhwonimentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyi mokosyohumayo sohwo a'amu Isilael sohomo wonyo ulohofontan'ingki Mouses nuhwononto syafihu'mento, Nje a'amu Isilael sohomo ufo'ma'mo lonto hwe Ijipi'njo sohomo fonjahumentisofoho.

25 Hwe sohomo fonjasyonto Mouses huno ole syafisyonto, Nje a'amu Isilaeliso ole huno syofisyalokwofo, Anitu Mousesimo nefo'mayo'ne uhwatimaso hweho. Ose syafihu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isilaeliso oso hunoso huno masyafisiyo'njo imentohofofoho.

26 Mo'n'ingkanta hwe Isilael sohwa'u ikujoho fongki'nontan'ingki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ulimonto, Nje a'amu sohwahusi, Siko'n'ikwahisoho. Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyi.

27 Ose ulahon'ingki hwe fihwo kon'ingkwa'wehumo wonyo ulohofosohwo Mousesimo ilojaofonto ulimonto, Nakumo nemokosyohumayo'neso. Tihwo kilimasoto. Kiko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwosilaho.

28 Ou, kiko fosi hwe Ijip mta'ango sohomo fonjahumahnno hopa wofonjan'ihumonne'elaho.

29 Ose ulahon'ingki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso hwaho Ijip uliko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tipema'mentisofoho.

30-31 Soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ingki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofiki'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwon'ihwojamentisoso iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahon'ingki ose uhwononto, yomo yonto kako t'ifonepo nowento toho hwap'ingo ho'mo so'mo uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo ulimonto,

32 Ngko jije ajuyohwosa Apilohamja, Aisakija, Jekoupija, hofikoe Anitu hwo'nyoho. Ose ulahon'ingki Anituye mampaho upa'nonto Mouses yomo yomo yonto iyoho un'ingkahon'ingki simo'mango akofaho hi'nimentisofoho.

33 Ose yahon'ingki Anitu ulimonto, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jije s'ifikwongo fosyo fiyojasyo.

34 A'amu Ijipiso nje a'amu Isilael somo wonyo engo nolohofahon'ingkofo hofiko tohino engo malokwofo so'no uhwon'ingkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'n'ingkohefoho. Hofikimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwatimo. Ose ulimentisofoho.

35 A'amu Isilaeliso hofiko Mousesiye hungkunomo hwotoho nto hmentohofofoho. Ole ulimentohofi, Kiko nakwoe hwe engo hwosilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwosilaho. Mousesimo ose ulohonimentohofofoho. Huhwo sohomo Anitu nuhwajonto hwe engo

mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohomo uhwosopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohomo u'ma'mentiso sohwo Mousesimo sosofitofosyohumamentisofoho.

³⁶ A'amu Isilael Ijip nohumentan'ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotasimentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyokolofontan'ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo Sa'njo Honiyo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.

³⁷ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael somo ulimento Anitu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n'ingo hweho.

³⁸ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwofiki'nyo Sainai sopo Mousesimo hungkuno uyimentisofoho. Mouses neyakwosan-jopo humentan'ngki Anitu Mousesimo hon'ngkano hungkuno wop'ingo uyimentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino hn'nwiye'foho.

³⁹ I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho limentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso Ijipmne'no asomo wowantifi imentohofofoho.

⁴⁰ Oseso hofiko Elounimo ulimentohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo anitu nom'ne kengo mti'mojo. Mouses Ijip mta'ni nehwojoponto kako mti'mtikeno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ulimentohofofoho.

⁴¹ Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo anitu kengo pa'nyo mti'mokontifi yahu nom'ne nofonjasyontifi anitu huyo'mango hwasyo sohomo ulimentohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasy'hwonefoho. Ose ulimentohofofoho. Olo hiloso hofikoe aho'nji imentohofo so'no simeho wop'ingo umo'nimentisofoho. Oso'no hofiko elijwanimentohofofoho.

⁴² Oso'no Anitu hofikimo hohujo ikinj'mofahon'ngki hofiko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hofiko hwomtame uloho'mentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa ole mti'mokumentohofi,

A'amu Isilael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentan'ngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontan'ngki ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.

⁴³ Sekwo anitu hwasyo Molouk kakoe hwapife ango molontifi motasimentohofofoho.

Nom'ne anitu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyo'mango mti'mokontifi motasimentohofofoho.

Oso hwamne'no hwomtame uloho'motofofoho.

Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwatimo.

Ose mti'mokumentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwapife ango molimentohofofoho. Anitu ne sohune'no hwomtame ulohofone molimentohofofoho. Oso hwapife ango hiso'no Anitu Mousesimo huyo'mango utihwanto ulimento, Olo pa'nyo moso. Ose ulahon'ngki hwapife ango molimentohofofoho.

⁴⁵ Neyakwosa hofiyakwosa mta'ango olo hwapife ango nomantifi Jousy'wa'nji motasontifi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo Anitu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwapife ango hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentan'ngki Ntefit kakoe sikuno imo'nimentisofoho.

* **7:36:** Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

⁴⁶ Ntefit imo'n'ngkahon'ngki Anitu nuhwononto limento, Ntefit hwe wopingo hweho. Kakimne'no simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Ose lahon'ngki Ntefit Anitumo jomo ulimento, Jekoupiye Anitu hwosoho. Kiko'ne ango wamolimonne'no yohono.

⁴⁷ Ose ko lahon'ngki Ntefitiye hwomu Soulomoun Anituye ango molimentisofoho.

⁴⁸ A'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa ole limentohofi, Anitu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nnyo sohwo ango a'amu hwahoponjo sohwa molifijo somo mohumanehoho.

⁴⁹ Anitu ole ulimento,
Ahwomo loso nje epohumayoponoho.
Hwaho hiloso nje sife ikwo'ofofoho.
Ngko'ne ango pipi molifitnnehoho.
Ngko ntimo humamnehono.

⁵⁰ Yo'mayo hwapingoso tihwolo. Ngkonoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

⁵¹ Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe simeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wopingo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho.

⁵² Seyakwosa Anituye hungkuno limotofo hopi'nonohino sohwo wonyoso ulohofiwo'n'imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole selimotofi, Hwe Wopingo sohwo noponefoho. Ose selahon'ngkofi sekwo hopi'nonohino somo fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wopingo sohwo nopahon'ngki sekwo osohumo tokoyo'ofo yontifi fonjahumentohofofoho.

⁵³ A'amu huhwo sohwaso sekwo Anituye hon'ngkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selimentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sitifen ose ulimentisofoho.

Sitifenimo sojo'nji fonjahumentohofofoho.

⁵⁴ A'amu *kaunisol* sohwa Sitifeniye hungkuno nupa'nontifi huno nehopi ko uyahon'ngki simano hintotohino um'ngkahon'ngki mpuyo limentohofofoho.

⁵⁵ Oseso Anituye Towahuno Sitifenimo u'mohulofahon'ngki, Sitifen ahwomomo uhwonimentisoso Anituye pomponaho mofehi'nyo pa'n'ingo uhwononto Jisas Anituye aho anga sohohta'ni nohumentan'ngki uhwononto, ulimento,

⁵⁶ Uhwonimno. Ahwomo mtampotoho. Anituye hwomu Anituye aho anga hohnta'ni likofohumaho, uhwonlokwenho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki hofiko haloho pikunontifi mamuyo mjalimiwentifi Sitifenimo ifeehu'mo ulohomentohofofoho.

⁵⁸ Sitifenimo aho yokumpohn'nyo nokentifi nomotawentifi angkuhwafopo mempo hohnta'ni nosutofafontifi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sitifenimne'no hwasyo hungkuno ulimentohofohohwa hofikoe manji'mofo yojomantifi hwe songo Souliye huyo'mo hoh'nahumentohofofoho.

⁵⁹ Sojo ne'no ufonjontan'ngkofi Sitifen Anitumo joho ulimento, Hwe Engo Jisas kiko nje huyo'mangoso nimaho.

⁶⁰ Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohoho loso'no kiko olo a'amu sohwo wonyo uyohotoho. Ose ulonto ni'hu'nahone poyo pe'n'imentisofoho.

8

Soul kako a'amu Jisasimo in'ingkamotofo somo wonyo umokumentisofoho.

¹ Sɪtifenimo fonjosyahon'ingkofo Soul nohumanto ulimento, Sɪtifenimo fonjasiyoso wop'ingofoho. Ose ulimentisofoho. Oso mofehi'nyo somo Anituye a'amu ne Jelusalem humamentohoho somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahon'ingkofo tohino engo ma'mentohofofoho. Oso'no Anituye a'amu neso nole'mofontifi hwaho Jutiya, Someliya sophone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel* sohwa hofiko'nohini Jelusalem humamentohofofoho.

² Hwe Jisasimo in'ingkamotofoso Sɪtifen'ye pijafoso motawentifi ijopijisyasyontifi humotaho engo sulimentohofofoho.

³ Soul huhwo sohwo a'amu Jisasimo in'ingkawowo'n'ingkohoho somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusimpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anituye hungkuno a'amu Someliya somo lutihwamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso ango kengo kengo sopo Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

⁵ Filip ango Someliya sopono nowento osopo Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho.

⁶ Ose ulahon'ingki a'amu hopi'nono nupa'nontifi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontifi huno engo syafihu'mentohofofoho.

⁷ A'amu sisi'masoho'njo towahunu wonyo'njoso nohumantifi mamuyo engo lontifi towahunu wonyoso uliko'ma'mentohofofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sife wonyo'njoso wop'ingo umokumentisofoho.

⁸ Ose uhwonontifi simeho wop'ingo umo'nimentisofoho.

⁹ Hwe fihwo Saimoun oso ango hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwap'ingo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulimojofoho, Ngko huno hwap'ingo'njo hwo'nyoho. Ose ulimojo hweho. A'amu Someliyaso Saimoun ne'no pisopisaho limotofofoho.

¹⁰ A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji nihu'no hopi'nono Saimoun'ye hungkunomo nupa'nontifi ulimotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anituye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose limotofofoho.

¹¹ Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo in'ingkamotofofoho.

¹² Oseso Filip noponto Anitu enemokosyohumayo so'nji Jisas Kilais ntnne'no lutihwahon'ingki a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ingkofo hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.

¹³ Saimoun huhwo sohwo Filip'ye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyahon'ingki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filip'nji nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto pisopisaho limentisofoho.

¹⁴ A'amu *apousel* Jelusalem humamentohoho sohwa ole upa'nimentohofi, A'amu Someliyaso Anituye hungkunomo tifi in'ingkamentohofofoho. Ose upa'nontifi Joun'nji Pita'njimo lhwatimentohofofoho.

15 Siko nowenji a'amu Anitumo ining kayo so'no jomo ole ulimentisi, Mpohwo jije Towahuno Wopingoso a'amu somo uyo. Ose ulimentisiyefoho.

16 Hwapingoso Filip Jisasiye yofe lonto a'amu somo mijo kiyoma'mentisoso Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo muhula'mo'mmentisofoho.

17 Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahoningki Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo uhula'mo'mmentisofoho.

18 Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwonimentisoso siko a'amu somo aho kisosyahoningki Anituye Towahuno uhula'mo'mmentiso so'no uhwononto kakoe hamniyoho nomanto Pita'nji Joun'njimo ulimento,

19 Nje hamniyoho nomahosi Anituye Towahuno ntapinyo. Ngko a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anituye Towahuno uhula'mofono.

20 Ose ulahoningki Pita ulimento, Oloso Anitu a'amu somo uyalokusoso mpe uyimonntaho. Kiko jije hamniyoho'nji tikanomo uhnnefoho.

21 Olo syohoso jije'maho. Anitu jije simesimo kohonalofoho. Wopingo'maho. Wonyo mnawehe.

22 I oso'no jije honingkanono wonyoso foho'namofo. Oso'no hohujo ikinjamofohoji Anitumo, Jije huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso.

23 Jije honingkanono pisakino'njo hwosoho. Oso wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo kekisyohumaho.

24 Ose ulahoningki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ulimento, Siko ngkine'no Anitumo jomo ulinyo. Oso ntohino so'no ne mmo'nonehoho. Ose ulimentisofoho.

25 *Apousel* sohwa'u Anituye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo lutihwanji Jelusalemno umentisiyefoho. Oso honingkanono hwaho Someliya sopo ango kengo kengo hopo sopo Anituye hungkuno lutihwamentisiyofoho.

Filip Anituye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohomo lutihwamentisofoho.

26 Hwe ahwomomjo sohwo Filipimo ulimento, Kiko Jelusalem honingkanono sopo nihuji ango Ngkasa honingkanono osomo fiwe. Ose ulimentisofoho. Oso honingkanono hopo sopo a'amu mahumunyoponoho.

27 Filip nolikafonto umentisofoho. Kako honingkanono nohumanto uhwonimentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anitumne'no hwomtame uloho'mo lonto Jelusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo pmentisofoho.

28 Kako ijempoho sohwe kokapitofonjo somo nohumanto iyoswo hwe Aisaiya Anituye hungkuno limojo sohwo mtimokumentisoso atofolimentisofoho.

29 Filip osohomo uhwoningkahoningki Anituye Towahuno Wopingo ulimento, Kiko tifonepo uhuji oso sohwe kakapitofonjo sohwoepono fiwano.

30 Ose ulahoningki Filip fu limentisoso mafone sopo imofawento upa'nimentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe hungkuno atofo lontaningki upa'nonto ulimento, Oso hungkuno atofo lalokunosono neso huno lakiyohoho.

31 Ose ulahoningki ulimento, A'amu malontihwayosono ngko huno pipilo. Kiko ngko'njo lopo fisape. Filontihwaho.

³² Anituye hungkuno Aisaiya mt'i'mokumentiso hwe huhwo sohwo atofolimentisoso ole,

A'amu yahu *sipsip* fonjasiyopo ne'no ipemotawomotofohopa hwe sohwo ipemotawomentohofofoho.

Yahu *sipsip* a'amu kakoe tohwa hm'motofohohonta yahu mampi'nyo imojo hopa hwe huhwo sohwo mampi'nyo imentisofoho.

³³ Oso hwe sohwo hwotoho fenti'fi hungkuno tango'njo ikwolofone'neso hwasyo limentohofofoho.

Ne'njo'maho. Kako wonyoso miyahon'ngki fonjahumentohofofoho.

Oso a'amu huhwo sohwoe wonyoso t'hwolone'ento imentisoto.

Hofiko nofonjonyahon'ngkofi kako olo hwaholopo mohumamentisofoho.

Oso Aisaiya mt'i'mokumentisofoho.

³⁴ Atofo ose lonto, Filip+mo ulimento Aisaiya t'humne'no mt'i'mokumentisoto. Kako kakine'no hnn'mentisotaho. Nom'ne hune'no limentisotaho.

³⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngki Filip Anituye hungkuno Aisaiya mt'i'mokumentisoso yolohone'no nolonto Jisasiye hungkuno wopingoso ulimentisofoho.

³⁶ Siko hon'ngkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo ulimento, Uhwonyo. Mijo wojo lo'noho. Hon'ngkano njisohwo pijwan'mokwoho ngko mijo mokiyo'ntamasosofo.

³⁷ [Ose ulahon'ngki Filip ulimento, Kiko Anitumo simeho hi'ntnnononehopi uyoso ngko mijo uyokuma'mnoho. Ose ulahon'ngki ulimento, Eno. Jisas Kilais Anituye Hwomu Ne sohune'no huno niyohoho.]

³⁸ Ose ulonto sohwe kokapitofomta'ni siko nokotaponji mijomno umentisiyefoho. Osopo nohumahon'ngki Filip hwe sohwo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁹ Mijo mta'ni simentisiyoso Anituye Towahuno Wopingo komone'no Filip+mo kengopo m'humat'i'mentisofoho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filip+mo apa'no muhwon'mentisoso simeho wopingo'nji kakoe angone'no umentisofoho.

⁴⁰ Filip nom'ne angopo Asyitout i'mofawento angohopi'nonohino somo Jisasiye hungkuno wopingo lut'hwawento hwangku angosisaliya sopo i'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Souliye hunomo yiwolo'mokahon'ngki Soul kakoe inomokomoyo imo'nimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

¹ Soul kako a'amu Jisas+mo inomokommotofosomo wae wee'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo angosyoho'njosohwo ulimento,

² Iyoswo mt'i'mokohoji ntape. Iyoswo hiloso nomotawe'mo, Ntomasi'kos a'amu tajo angosyoho'njosohwamo ut'hwamo. Ose ulahon'ngki uy'mentisofoho. Iyoswo ole limentisofoho, Soul a'amu Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo somo not'ipemahwosi hwe moyami'ni sofamo impe intof'hwosi Jelusalemne'no womotaweno. Ose mt'i'mokumentisofoho.

³ Soul Ntomasi'kos+imne'no nowentan'ngki angomofone sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni ulohomentisofoho.

⁴ Ose ulohofahon'ngki Soul hwahopo wasyonto mampaho pomponahohomo somta'ni upa'nimento, Soul, Soul, kiko ngkimo wonyo peho'no n'kantokuno.

⁵ Ose upa'nonto ulimonto, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahon'ngki ulimonto, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo nimokantokuno.

⁶ Kiko nolikafohoji ango ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo kiko ihne so'no wakilimontonoho. Ose ulimentisofoho.

⁷ A'amu Soul'nji umentohofa sohwa mampi'nyo nohumantifi mampaho ko upa'nontifi ne sohumo muhwonimentohofofoho.

⁸ Soul nolikafonto timo hononto timpi'nyo imo'nimentisofoho. Ose yahon'ngki a'amu aho umpo'nimentohofofoho. Aho impo'nomotawentifi Ntomasikos i'mofamentohofofoho.

⁹ Soul timpi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentan'ngki sikuno hufa'u sihune memjao'mentisofoho.

¹⁰ Hwe fihwo Jisasi'mo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo wojo uhwon'ngkahon'ngki Anitu ulimonto, Anonaiyas. Ose ulahon'ngki ulimonto, Hwe Engofo, ngko olopo humaleno.

¹¹ Ose ulahon'ngki Anitu ulimonto, Kiko nolikafohoji oso hon'ngkano Nto'nohinofa mulimentohofa somo mpano. Osopo Jutasie ango somo hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Soul'yoho. Osohumo uhwonae.

¹² Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwon'ngkisoso ole uhwon'ngkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahon'ngki timo wopingo umokohoho.

¹³ Ose ulahon'ngki Anonaiyas ulimonto, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumne'no hungkuno pi'n'ngo upa'nimalefoho. Kako jije a'amu neso Jerusalem humalofa somo wonyo uloho'maso hweho.

¹⁴ Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uyimasofoho. Iyoswo hiloso jije a'amu ne impe intofo'nefoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki Anitu ulimonto, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwsopo'mentohofoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo so'nji a'amu Isilael so'njimo olo hwe lohwo nje yofe wolutihwamte hweho.

¹⁶ Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no utihwomonnoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Anonaiyas nowento ango so'mo noswonto Soul'mo aho kisusyonto ulimonto, Nje ningkwahwo Soul, Hwe engo Jisasi hon'ngkanopo uhwon'mahnno sohwo jije timo wopingo kumokiyo so'no lonihwaji so'no pohe hwo'nyoho. Anituye Towahuno Wopingo simesimo wokuhulo'ma'mtonoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki Soul'ye timo mta'ango fefa pa'n'ngo hu'mewasi lohofahon'ngki timo wopingo imo'nimentisofoho. Wopingo imo'nonto nolikofahon'ngki Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁹ Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo imo'nimentisofoho. Sikuno memjaofontan'ngki Soul a'amu Ntomasikos Jisasi'mo inomokommotofa so'nji humamentohofofoho.

Ntomasikos ango sopo Soul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

²⁰ Soul komo'no Anituye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo so'mo nowento Jisasi'mne'no ole lutihwamento, Jisasi Anituye Hwomu hweho.

²¹ Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nontifi yomo yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Jerusalemno a'amu Jisasi'mo jomo uliwo'n'ngkohofa somo wonyo umokumaso hweho. Oso'no olopo pmmasofoho. A'amu somo impe intofihwosi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho. Ose hnnimentohofofoho.

22 Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Ole lutihwamento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno nehopi ko lutihwahonngki a'amu Juta ango Ntomasikos sopo humamentohofoso nupa'nontifi hono'hono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso lima'mentisofoho.

23 Sikuno pi'ningo memjaofahonngki a'amu Jutaso nuhu'mokontifi Soulmo fonjane'entifi hungkuno kotiku'mentohofofoho.

24 Soul oso hungkuno hiso upa'nimentisofoho. A'amu Jutaso kuso homohomo Soulmne'no ne'no uhwontohumamotofofoho.

25 Oseso sikuno fihumo Soul kakoe inomokommotofoso sohwanji sokilojopo kotasontifi Soulmo sohwo ho'yo engomo kamentifi mempo hohnta'ni intofuyoho'mokumentohofofoho.

Soul Jerusalem humamentisofoho.

26 Hohosohonta Soul Jerusalemne'no nowento a'amu Jisasi'mo inomokommotofoso sohwanji ufohi'nimo lonto ko yahonngki hofiko Soulmne'no iyoho unimentisofoho. Soul Jisasiye inomokomoyo ne sohune'no simeho hi'ntnnono muyofoho.

27 I oso'no Mponopas Soulmo utimanto *apousel* sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole ulimento, Soul honngkanopo nakwoe Hwe Engo Jisasi'mo uhwonngkahonngki hungkuno ulimasofoho. Soul Ntomasikos a'amu somo Jisasi'mne'no hungkuno lutihwanto iyoho munimmaso hweho.

28 Ose ulahonngki Soul hofiko'nji nohumanto Jerusalem emoyonto Jisasi'ne'no hungkuno lutihwanto iyoho munimmentisofoho.

29 A'amu Juta Ngkilik hungkuno'njo so'nji Soul'nji hungkuno hnnontifi Jisasi'mne'no yoka hnnimentohofofoho. Hofiko Soulmo wofonjaofano lontifi imentohofofoho.

30 A'amu Jisasi'mne'no inomokommotofoso oso hunoso uyahonngki Soulmo hwaho Sisaliyamne'no motawentifi ango Tasosimne'no uhwojamentohofofoho.

31 Hohosohonta a'amu Jisasi'mne'no inomokommotofoso Jutiyanta'ango so'nji Ngkalilinta'ango so'nji Someliyanta'ango so'nji hofiko wopingo humamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho. O'o simeho pompenjiyo'nji nohumantifi Jisasi'mo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofofoho. Anituye hungkuno haloho upeehonngkofi Anituye Towahuno Wopingo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'ningo engo nohotoswontifi a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wopingo umokumentisofoho.

32 Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento Anituye a'amu ne sonji humamentohofofoho.

33 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentanngki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u sihune uyakolo'mojofoho.

34 Pita osohumo nuhwononto ulimento, Ainiyas olhonta Jisas Kilais wopingo wakumokono. Filikaho. Jje ijempoho ito'no fesjwasyo. Ose ulahonngki Ainiyas komo'no lika'mentisofoho.

35 A'amu ango Lita'nji Seloun'nji humamentohofoso hwe sohomo uhwonontifi Jisasi'mne'no simeho yiwolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'n+mentiso somo songo ul+ka'mentisofoho.

³⁶ Ango nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngk+lik+iso ole limotofo Ntoukas. Sikuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho.

³⁷ Oso hohosohonta mnokino t+ipemanto pe'n+mentisofoho. Kakoe pijafo mijo yaj+iwont+fi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.

³⁸ Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasiye inomokomoyo imotofo Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nont+fi hwe hufa'u sohwa'umo lhwojahon+ngkofi Pitamo ul+mentisiyo. Kiko nakwo'nji fi+pe. Kiko nohontohumahotoho.

³⁹ Ose ulahon+ngki Pita nupa'nonto nol+kafonto umentisofoho. I'mofawent+fi oso ango yokintaho sopo kotas+mentohofofoho. Ap+wojo sofa Pita'njopo nolohofont+fi humotaho lont+fi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mt+imokumentisoso Pitamo ut+hwamentohofofoho.

⁴⁰ Pita ul+mento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto An+tummo jomo ul+mentisofoho. Pita kakoe s+imo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafo wentanjo sohohnta'ni ole ul+mento, Tapita, fil+kaho. Ose ulahon+ngki a'musi t+imo hononto, Pitamo uhwononto likofohumamentisofoho.

⁴¹ Pita kakoe aho nomanto ul+ka'mentisofoho. Nul+kafonto An+tuye a'amu ne'nji ap+wojo ntnne'no johu ulonto a'mu songo hisimo ut+hwamentisofoho.

⁴² Olo hiloso Joupa sopo ho'n+ngkahon+ngki hwe moya'mi upa'n+mentohofofoho. Oseso a'amu pi'n+ingo engo Jisas+imo s+imeho hi'ntnnono uy+mentohofofoho.

⁴³ Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mt+imokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentan+ngki sikuno pi'n+ingo memjao'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'ango sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ul+mentisofoho.

¹ Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo hweho. A'amu Loum mta'ango itokuso'njo fehohnjo *wan hant+let* (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.

² Hwe huhwo sohwo hof+ko'montohwa An+tumne'no hwomtame uloho'motofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'ma'mojo hweho. Kako An+tummo jomo ul+mojo hweho.

³ Sikuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 *k+louk*) wojo hopa uhwon+mentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo noswonto ul+mento, Kouniliyos.

⁴ Ose ulahon+ngki Kouniliyos nuhwononto iyoho un+ngkahon+ngki ul+mento. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahon+ngki ul+mento, Ji+je hungkuno An+tummo ul+wo'n+ngkohinoso upa'n+wo'n+ngkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnnoso An+tu nuhwononto kikine'no huno wop+ingo syokuf+syalofoho.

⁵ Olohonta hwe fihwo ango Joupa sopone'no fil+hwajo. Saimoun Pita-mne'no.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitimomingopo molinyofoho.

⁷ Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyo sohwa'u'nji hwe itokuso'njo sohwatnne'no joho ulimentisofoho. Oso hwe itokuso'njo Kouniliyos'njo humamojo sohwo Anitumne'no huno syafihu'mojo hweho.

⁸ Kouniliyos oso a'amu sohwaso yo'mayo imo'nimentiso so'no ulonto Joupamme'no uhwatimentisofoho.

Pita wojo hopa honingkonimentisofoho.

⁹ A'amu huhwo sohwa nowentifi honingkanopo saho fosyawo'mentohofofoho. Imingo ne'nji nolikafontifi Joupa mofonepo i'mofiwentaningkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo Anitumne'no jomo ulimo lonto antifepe kotasimentisofoho.

¹⁰ Pita mijoho uyahoningki wopayo wanimo nto ko yahoningki hofiko wopayo sokafo esyohumentaningkofi Pita wojo hopa uhwonimentisoso,

¹¹ ahwomo mtompeehoningki hwapife mikunimposo ahwomo mta'ni pmentisofoho. A'amu ahwomomjoso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo nokemokoho'nowentifi antifepe pmentohofofoho.

¹² Hwapife ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji yihufo'nji nohu'mehinowentaningki uhwononto,

¹³ mampaho ole upa'nimento, Pita, nolikafohoji tongo yihufo yo'mayo somo nofonjasyohoji hmnyo.

¹⁴ Ose ho'ninkahoningki Pita ulimento. Hwe Engo sohwaso, mimnehono. Tongo manilongoso manimnehono. O'o, manilongoso nakwoe honingkanohungkunoso noningkutoho nalimojofoho.

¹⁵ Ose ulahoningki mampaho hiso apa'no ho'nimento, Yo'mayo Anitu wopingofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose ho'nimentisofoho.

¹⁶ Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto tfinjo apa'no imo'nonto ahwomomo nihu'nahone simentisofoho.

¹⁷ Pita ose uhwononto huno pi'ningo engo syafisyonto huno uyimento, Oso uhwoningkoheso hwapingoso pipilo. Ose syofisyahoningki a'amu Kouniliyos uhwatimentiso sohwa ifawo'mentohofofoho. Ifawentifi Saimoun'ye ango somne'no ulohonontifi nowentifi,

¹⁸ Saimoun'ye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi joho ulimentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohumaho. Ose ulimentohofofoho.

¹⁹ Pita ahwomomjo uhwonimentiso so'no huno syofisyahoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo ulimento, Upa'nyo. A'amu hufa'u sihunehwa kikine'no tpeelokwofo.

²⁰ Oso'no nolikafohoji hofiko'nji fiwanimno. Huno pi'ningo engo syafisiyo'eno. Ngko uhwatmalefoho.

²¹ Ose ulahoningki Pita nowento a'amu sohwaso ulimento, Oso a'amu sekwo hafihafe tpeelokwofo sohwaso ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohofa.

²² Ose ulahoningki ulimentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nalimaso'no pihwono. Oso hwe wopingo sohwo Anitumne'no huno syafihu'mojo hweho. A'amu Jutaso ole liwo'ninkohofa, Hwe wopingo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe huhwo sohomo ole ulima, Saimoun Pitamne'no filihwajo. Kakoe hungkuno upa'nimnoho. Ose ulahoningkofi,

23 Pita nolutimanto mokosyawo'mentisofoho. Imingo ne'nji nolikafontifi Pita hofiko'nji a'amu nom'ne Jisasimo inomokomoyo imotofo Joupanta'ango sohwanji umentohofofoho.

Pita Kouniliyosiy ang so pono umentisofoho.

24 Nowentifi mo'n'ngkanta ang Sisaliya i'mofamentohofofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtitofo so'nji a'amu nom'ne joho lihwatimentiso so'ntnne'no hontohumamentohofofoho.

25 Pita wahumo lonto yahon'ngki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.

26 I oso'no Pita nulikafonto ulimeto, O'o, ngko kiko pa'nyo hwo'nyoho.

27 Pita'nji Kouniliyos'nji hungkuno hnononji angomo noswonji hwe moyami nuhu'mokontifi humentan'ngkofi u'ma'mentisiyefoho.

28 Pita hofikimo ulimeto, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahinoso ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'nj'nwoho. Wopayo afapo nta'ni man'wo'n'ngkiyihwone'nwoho. O'o, wonyofoho limotohwone'nwoho. I oso hiso'no Anitu ole ntihwamasofoho. A'amu nom'neso hofiko a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohoto. O'o, a'amu hopi'nonohino Anitu afa'nohino uhwon'wo'n'ngkisofoho.

29 Nt'hwahon'ngki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lontima'malofa.

30 Ose ulohon'ngkahon'ngki Kouniliyos ulimeto, Sikuno osofosofahu'no memjanimo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 kilouk) Anitumo ulontan'ngko hwe fihwo nem'no he nihu'no t'ngkaho'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto

31 ntima, Kouniliyos, jije hungkuno Anitumo uli'wo'n'ngkinoso upa'n'wo'n'ngkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'n'ngkinoso Anitu nuhwononto huno wop'ngo syokufisyalofoho.

32 Oso'no Jupa ang sopone'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no filihwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ang mit'mom'ngopo molinyofoho.

33 Ose ntahon'ngki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne lihwatimalefoho. Ose'no kiko pohinoso wop'ngofoho. Anitu nakwo'nji humalohwono. Anitu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyosiy angomo hungkuno ulimentisofoho.

34 Ose ulahon'ngki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho. Anitu a'amu hopi'nonohino somo afa'nohino ulohof'wo'n'ngkiso hweho.

35 Anitu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno mosyafisiyo'njofoho. O'o, a'amu Anitumo simeho uyososo kakoe hon'ngkanomo in'ngkaweso sohumne'no Anitu simeho wop'ngo umo'n'montonoho.

36 Oso hungkuno Anitu a'amu Isilael somo uyimentisoso sekwo huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas Kilais a'amu hopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole, Anitu'nji a'amu'nji simeho afa inyo'ne imokuhwone hweho.

37 Sekwo soku huno moi'wonoho. Simo'mo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wop'ngo luti'hwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso emanto Jutiya ang ho'mo ho'meemo ho'n'mentisofoho.

38 Ole upa'n'mentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohomo Anitu kakoe Towahunonji yokumpohn'nyo'nji nuyahon'ngki Jisas kako angomeemo

emoyonto a'amumo ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo wonyo umokontaningi Jisas wopingo umokumentisofoho. Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o Anitu huhwo'njoho.

³⁹ Nakwo a'amu *apousel* sohwna'ni yo'mayo Jisas a'amu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uhwonimentihwone so'no selalokweno. Hofiko Jisasimo fonjinto'ofahumentohofofoho.

⁴⁰ Nope'n'ngkahoningi sikuno hufa'u sihune memjaofahoningi Anitu ulikofahoningi Jisas kakoe a'amu'njopo i'mofapmmmentisofoho.

⁴¹ Nulikofahoningi a'amu hopi'nono Jisasimo uhwonimentohofomaho. O'o Anitu Jisasiye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwna'ni uhwonimentihwonefoho. Jisas nope'n'ngkahoningi Anitu apa'no ulika'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa nimentihwonefoho.

⁴² Ole nalimento sekwo nje hungkuno a'amumo yoloho filutihwamno. Ole ulimno. Anitu Jisasimo uhwosopo'mentiso sohwo a'amu poyo pe'nimentohofa so'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no mihwajiyo'ne honingkano yano ilofihwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho.

⁴³ A'amu hohonta Anituye hungkuno limotofo sohwa kakine'no ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi, A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifijo'manji Anitu hofikoe wonyo wae yaofonefoho.

A'amu temtitofo kengo somo Anituye Towahuno Wopingo uhula'mo'mentisofoho.

⁴⁴ Oso hungkuno Pita lontaningi a'amu upa'nimentohofa somo Anituye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no

⁴⁵ Jisasimo inomokommotofo Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmmmentohofa sohwa nuhwonontifi pisopisaha mjalimwentifi yomo imentohofofoho.

⁴⁶ Ole upa'nimentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lontifi Anitumo hungkuno wopingo isamoyoka'nji ulimentohofofoho.

⁴⁷ Pita nuhwononto ulimento, Olo a'amu loso nakwo hopa Anituye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso tihwo lonehoho. Awonoho.

⁴⁸ Ose ulonto ulimento, A'amu somo Jisasimne'no fikiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulimentohofi, Sikuno nom'ne memjaofihwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulimentohofofoho.

11

A'amu Jelusalemmjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

¹ Nom'ne *apousel* sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nimentohofi, A'amu kengoso hofiko Anituye hungkuno nupa'nontifi tifi iningkamentohofofoho.

² Pita Jelusalemne'no sahoningi a'amu Juta fehohnjo a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulimentohofofoho.

³ Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulimentohofi, Kiko a'amu a'apaho sihu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo nimahnno hwosoho. Oso wonyofoho.

⁴ Ose ulahoningkofi Pita yo'mayo imo'nimentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

⁵ Ole ulimento, Ngko ango Joupa sopo nohumanji Anitumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentoheso, hwapife engo ahwomo mta'ango pmmmentisofoho. Oso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokohonowentifi ngko'njopo pmmmentohofofoho.

⁶ Nopahon+ngkofi hwapife ajwomo'mo uhwon+maleso yo'mayo tongo, homa, y+hufo somo uhwon+mentohofoho.

⁷ Ose uhwon+mentoheso ahwomo mta'ni mampaho ole ho'n+mento, Pita filikaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasyohoji hmnyo.

⁸ Ose ho'n+ngkahon+ngki ul+mentoho, Hwe Engofo, ngkilaho. Tongo manilongoso man+wo'n+ngkiyohe hwo'nyoho.

⁹ Ose ulahon+ngko mampaho apa'no ho'n+mento, Yo'mayo An+tu wop+ngofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho.

¹⁰ Ose ho'n+ngkahon+ngki oso hopa hufa'u s+hune imo'n+ngkahon+ngki n+hu'nahone ahwomomno s+mentisofoho.

¹¹ Nosontan+ngki hwe hufa'u s+hune nje ango humayo sopo i'mofapmmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango sohwo ngkiyepono hwe hufa'u s+hune sohwo uhwat+mentisofoho.

¹² An+tuye Towahuno Wop+ngo nt+mento, Oso hwanji fiwano. Huno pi'n+ngo engo syafisiyo'eno. Ose ntahon+ngki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino sohwanji hofi'ko'nji Sisaliya'no ument+hwonefoho. Nowentani Kouniliyos+ye angomo humament+hwonefoho.

¹³ Kouniliyos nal+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo nje angomo nolohofonto ole nt+mento, K+ko ango, Joupa'no a'amu fil+hwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no fil+hwajo.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupa'n+ngkohoji k+ko j+je a'amu so'nji An+tuye hon+ngkano ne wot+pemantifeho. Ose nal+mentisofoho.

¹⁵ Ngko An+tuye hungkuno ul+mentan+ngko An+tuye Towahuno no-ponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso nakune'no s+mo'mo pmentiso hopafoho.

¹⁶ Ose uhwononji Jisasiye hungkunomne'no ole syaf+hu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino kiyoma'mentiso so'no hwangu An+tuye Towahuno Wop+ngo wosehulo'afono.

¹⁷ S+mo'mo nakwo Hwe Engo Jisas K+lais+mo simeho hi'ntnnono ument+hwone sohonta kakoe Towahuno nejapmmentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho. Oso'no ngko An+tumo pi+jwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ul+mentisofoho.

¹⁸ Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwanji nupa'nont+fi oso yokaso noho'naofont+fi An+tumo isamoyoka ulont+fi ul+mentohofi, An+tu a'amu kengo somo simeho uwolomokuwo'n+ngkiso hweho. Hofi'ko hon+ngkano wonyo ho'naofi'kujo'manji oso a'amu somo An+tu songo ne'no humayo'ne uy+ntonoho. Ose ul+mentohofofoho.

A'amu Antiyok humamotofoso An+tuye syohoso kahopi imentohofofoho.

¹⁹ S+tifeni+mo fonjahumentohofoho sohonta a'amu Jisasi+mo in+ngkamotofoso somo a'amu Jisasi+mne'no nakwolaho l+motofoso sohwa wonyo umokumotofofoho. Wonyo umokuwo'n+ngkahon+ngkofi hiyaso humpo'mentohofofoho. Nohumpent+fi a'amu fehohnjo Founisiya sopo i'mofopahon+ngkofi nom'neso hwaho we'e Saip+ilos sopo i'mofopahon+ngkofi nom'neso ango Antiyok sopo u'mofapont+fi oso hopo sopo a'amu Juta'nohino somo An+tuye hungkuno lut+hwamentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu fehohnjo Jisasi+mo in+ngkamotofoso hwaho we'e Saip+ilosnta'ango so'nji a'amu nom'ne ango Sailininta'ango so'nji hofi'ko ango Antiyok sopo uhu'mokont+fi a'amu kengo somo Jisasiye hungkuno lut+hwamentohofofoho. A'amu Juta'maho. O'o, a'amu Ngkilik somo lut+hwamentohofofoho.

²¹ Lutihwamentohofoho somo Anituye yokumpohn'nyo yano uyahon'ngki hwe moya'mi kengoso Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

²² Anituye a'amu ne Jerusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no nupa'nontifi Mponopasimo ango Antiyoukine'no lihwatimentohofofoho.

²³ Mponopas i'mofawento uhwonimentisoso Anitu a'amu kengo somo wopingo umokumentisoso uhwononto kako simeho wopingo umo'nimentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uyimento, Sekwo Anituye hungkuno in'nggo seyo'eno Kakoe hungkunomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumanno. Kakoe huyo'mo fosyohumanno. Ose ulimentisofoho.

²⁴ Mponopas huhwo sohwo hwe wopingo hweho. Kakoe simehomo'mo Anituye Towahuno toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe simeho hi'ntnnono Anitune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pi'n'nggo engo Anitumo in'ngkamentohofofoho.

²⁵ Osohonta Mponopas nolikafonto Tasosimne'no nowento Soulimne'no hafihafe tipmmentisofoho.

²⁶ Notipemanto ango Antiyoukimne'no womentisiyefoho. Osopo Antiyouk a'amu Jisas Kilaisimo in'ngkamotofoho so'nji nohumantifi hwe moya'mi pi'n'nggo engo somo Anituye hungkuno lutihwentan'ngki soswo anga'no uyakolo'mentisofoho. Antiyouk ango hopo sopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofoho somo yofe Kilais we'e'nwoho hnnoma'mentohofofoho.

²⁷ Hohosohonta a'amu Anituye hungkuno limotofoho sohwa Jerusalemnta'ango nuliko'mantifi Antiyoukimne'no umentohofofoho.

²⁸ Hwe fihwo Anituye hungkuno limojo sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Osohumo Anituye Towahuno hungkuno uyahon'ngki Akapos nolikafonto, ole ulimento, Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mijoho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kiloutiyos a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso i'mofapmmentisofoho.

²⁹ Antiyouki'njo a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontifi a'amu Jutiya Jisasimo in'ngkamotofoho somo ufo'mane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho. Ose mtito'mentohofoso hnnimentohofi, Hwe hamniyoho engo'njoso engo uyife. Hwe hamniyoho we'e'njo sohwa we'e uyife. Ose hnnimentohofofoho.

³⁰ Oso hiso yontifi hofiko Mponopasi'nji Souli'nji hamniyohoso oso hwa'u uyohojiku'mo'mojiyofoho. Jerusalem a'amu Jisasimo in'ngkamotofoho sofe hwe engo sohwo uyimentisiyefoho.

12

Helout kako Jemisimo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo Helout osohwo a'amu Jisas Kilaisimo in'ngkawo'n'ngkohoho somo wonyo umokumentisofoho.

² Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwo uhwojahon'ngki hofiko Jouniye kola'wehwo Jemis oso hwi hosimno'nji fahumentohofofoho.

³ Fahumentohoho so'no a'amu Juta nuhwonontifi simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe simeho wopingo umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta a'amuso Sikuno Engo uhwonmotofofoho. Oso sikuno so'no ole limotofoho. Sikuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho limotofofoho.

⁴ Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njo mtitifo osofosofahu'nohino sohwaso umentisofoho. Hofiko Pitamo uh-wontohumayo'ne hwafoho. Oso mtitifo anga'nohino sohwa a'amu osofosofahu'nohino hwafoho. Helout huno ole un+mento, Olo An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo S+kuno Engo * moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no ngko Pita sohomo hwe moya'mife t+mopo uhwat+mo. Ose syafi'hu'mentisofoho.

⁵ Pita impo'angomo nohumentan+ngki a'amu Jisas K+lais+mo in+ngkawo'n+ngkohofoso Pitamne'no An+tumo jomo yokumpohn'nyo ufo'mayo'ne ul+mentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo Pitamo impo'ango mta'ni is+hutofoma'mentisofoho.

⁶ Oso S+kuno Engoso moi'wo umo'n+imonte'no yahon+ngki Helout huno ole syafi'hu'mento, Mo'n+ngka ngko Pitamo hungkuno ul+mo. Ose l+mentiso sohonta s+kwo'miyo somo Pita a'amu itokuso'njo sohwa'u'njo ajwo'mo saho fosyowentan+ngki ahwomo nano hufa'u'nji into'mentohofofoho. Hwe nom'ne itokuso'njo sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjo sohwaso uh-wontohumayo'ne'ent+fi loho'mentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho. Noswahon+ngki iyohohopa longkon+mentisofoho. A'amu huhwo sohwo Pitafe hupepo hwan+ngo ufonjonto ul+mento, Komo'no filikaho. Ose ulahon+ngki ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni is+huto h+mok-waj+mentisofoho.

⁸ Oso a'amu huhwo sohwo ul+mento, J+je ahuloho yohoji s+fi+kwongofosyo fiyo. Ose ulahon+ngki Pita yahon+ngki ul+mento, J+je manji'mofo yohoji t+fi n+ngkape.

⁹ Ose ulahon+ngki Pita hwe sohomo t+fi in+ngkowahon+ngki impo'angomo ul+ko'ma'mentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso so'no Pita huno ito'no muy+mmmentisofoho. Wojo hopa hon+ngkon+mentisofoho.

¹⁰ Siko nowenji a'amu itokuso'njo s+mo'mjo sohwa impo'angomjo somo uhwontohumayo sohwa nohumentan+ngkofi uyakolofonji nom'ne a'amu itokuso'njo ayo sponjo sohwaso uyakolofonji hoku'yo ahwomo yokino'nohinoso siki hwosampo'n+ngkahon+ngki mempo hohnta'ni swol+kofawenji hon+ngkanomo umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwomomjo sohwo Pitamo komo'no uhwot+ma'mentisofoho.

¹¹ Nuhwot+mo'fahon+ngki Pita kako huno ito'no uyahon+ngki ole l+mento, Ngko huno niyohoho. An+tu kakoe a'amu ahwomo mta'ango uhwa-jiso sohwo Helout+ye aho mta'ni is+hutofon+makwoho. A'amu Juta sohwanji Helout+jonji yo'mayo wonyoso wontohofant+fi imalofoso ne mmo'n+ngkohoyohoho.

¹² Huno ose uyahon+ngki Joun Mak+ye kona'wohi Maliyafe angomno umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'n+ngo nuhu'mokont+fi An+tumo jomo ulontan+ngkofi,

¹³ Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwan+ngo fonjahon+ngki a'mu syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwosampo'mo lonto pmmen-tisofoho.

¹⁴ Pitafe mampaho upa'nonto ole l+mento, U, olo Pitafoho. Ose lonto kakoe simeho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Oso'no m+hwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no swonto ul+mento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.

* 12:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

15 Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Kiko ilo'nnyo kiyoho. Ose ulahon'ngkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ulimento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. Nihu'no nehopi selohono. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.

16 Ose lontan'ngkofi Pita hoku'yopo hwan'ngo ne'no fongku'mentisofoho. Hofiko hano hwosampo lohofontifi uhwonimentohofoso Pita nohumentan'ngki uhwonontifi yomo yomo imentohofofoho.

17 Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahon'ngkofi Pita ulimento, Anitu impo'ango mta'ni isihutofonihwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ulimento, Sekwo Jemisi'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ulimno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.

18 Hwangku im'ngonji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yontifi ole hnnimentohofi, Pita nti'mto.

19 Ose hnn'ngkahon'ngkofi Helout ulimento, Sekwo Pitanne'no hafihafe fitipmno. Ose ulahon'ngki wonyopi tipmmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwa ulimento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwa fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya uliko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'nimentisofoho.

20 Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ulimentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syafihu'mentohofi, Helout nakumne'no simano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syafisyontifi nuhu'mokontifi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lontifi limentohofofoho. Simo'mo hofiko Mpilasitosi'nji hungkuno ito'no melihwatimentohofofoho. Mpilasitos huhwo sohwa kako Heloutiye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hofiko oso yokaso wope'nono lontifi jomo ulimentohofofoho.

21 Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento sikuno ho'nahumentisofoho. Oso sikuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwafe hwapife wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wop'ngo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ulimentisofoho.

22 Ose lontan'ngki a'amu sohwa joho ulimentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'o Anitu pa'n'ngo hweho.

23 Helout ose upa'nonto huno syafihu'mento, Ou Anitu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso Anitu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwo Heloutiyepono uhwojahon'ngki Helout sohomo hwan'ngo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnyo Heloutiye a'apaho nolongkwopmmokosyahon'ngki poyo pe'nimentono.

24 Anituye hungkuno ango'meemo ho'n'ngkahon'ngki a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo in'ngkamentohofofoho.

25 Mponopasi'nji Souli'nji Jelusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyoukimne'no umentisiyefoho.

13

Hofiko Mponopasi'nji Souli'njimo Anituye syoho iku'mofo'ne uhwatimentohofofoho.

¹ A'amu Jisasimo in'ngkamotofoto ango Antiyouk humamotofoso a'amu fehohnjo somo Anitu hungkuno uyahon'ngki luthwamotofofoho. A'amu

fehohnjoso a'amu nom'ne somo mesyoluti+hwamotofofoho. Hofi+koe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe won+sa'nyo sohwo, Lusiyos ango Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Tetilak, sohwo'nji humamojo sohwo, Soul+njoho.

² A'amu Jisasimo in+ngkamotofoso nuhu'mokontifi wopayo manyo'njo yontifi Anitumo jomo ulontan+ngkofi Anituye Towahuno Wop+ngo ulimento, Sekwo Mponopasi'nji Soul+nji nom'ne syoho uy+male so'no uhwosopopmno.

³ Ose ulahon+ngki hofi+koe wopayo humaho ne'no humantifi Anitumo jomo ulontifi hwe sohwa'umo aho kisusyontifi sikimo uhwat+mentohofofoho.

Hwaho Saip+los sopo Anituye hungkuno lut+hwamentisiyefoho.

⁴ Anituye Towahuno Wop+ngo hwe sohwa'umo uhwojahon+ngki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo siko yofayokinomo nokotosahon+ngki hwaho we'e Saip+los+ne'no motowako'mentisofoho.

⁵ Nomotowekahon+ngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis ango sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo ango hopi'nonohinomo Anituye hungkuno lut+hwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumantifi ufo'ma'mentisofoho.

⁶ Siko Salomis ango sopo uli+ko'manji emoyonji, hwaho we'e nongki-hnta'ni ango nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso ango hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisas+yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji peefo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako Anituye hungkuno hwasyo li+mojo hweho.

⁷ Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engo'njo Sesiya Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiya Poulos sohwo hwe huno wop+ngo'njo hweho. Kako Anituye hungkuno upa'nimo lonto Mponopasi'nji Soul+njine'no johu ulimentisofoho.

⁸ Mpajisas oso hiso'no nupa'nonto Mponopasi'nji Soul+njine'no ngkilaho lonto sotofo ulimentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohomo ulimento, Anitumo simeho hi'ntnnono uyohotoho ulimentisofoho. Oso Mpajisas sohwo a'amu Ngk+lik+njoso yofe nom'ne ole mul+motofi Elimasi+yoho.

⁹ Soul osohwo nom'ne yofe ole Pouli+yoho, * ulimotofofoho. Mpajisasiye Hungkunomo Poul nupo'n+ngkahon+ngki Anituye Towahuno Wop+ngo kako Pouliye hunomo ufohotofahon+ngki hwe hwoso sohomo simano upento hungkuno yokumpohn'nyo ulimento.

¹⁰ Kiko Seten+ye hwomu hwosoho. Kiko yo'mayo hon+ngkano wop+ngo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji hon+ngkano wonyo so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji kiko hwap+ngo hwosoho. Kiko Anituye hungkuno wop+ngo y+wolo'mokonji hwasyo lut+hwamotnno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto.

¹¹ Kiko upa'nyo. Olohonta Anitu wonyo wakumokumontonoho. Kiko t+mpi'nyo imo'n+ngkohojo mofehi'nyoso muhwonhnefino. Hwangku apa'no nuhwonhnefino. Ose ulahon+ngki Elimasiye timo komo'no t+mpi'nyo imo'n+mentisofoho. T+mpi'nyo imo'nonto kako a'amu hon+ngkano uti+hwayo'ne hafi+hafe t+pmmentisofoho.

* **13:9:** Oso yofe Souliyeso Hip+lu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Pouliyeso Ngk+lik hungkuno mta'angofoho. A'amu fiso hofi+koe huno ole, Soul sohwo Pouliyeso kakoe huno mta'angofoho syafi+hu'mentohofofoho. Hwap+ngoso kako Anituye hungkuno syoho a'amu Ngk+lik ajwo so'mo yonto meehnt+mentisofoho.

¹² Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkuno Poul lut+hwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyouk Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

¹³ Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofo sohwanji Pafous ango sopo nuli'ko'mahon+ngkofi yofayokino nut+manto hwaho nom'ne Pam+filiya sopo ango Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uhwoti'mofonto Jelusalemne'no umentisofoho.

¹⁴ Hofiko ango Peka uli'ko'mantifi nosontifi ango Antiyouk hwaho Pisitiya sopo si'mo'mentohofofoho. Sikuno iyoho humayo somo hofiko a'amu Jutafe tajo ango somo noswontifi osopo humamentohofofoho.

¹⁵ Mousesiye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uya-hon+ngki limotofo sohwanjiye hungkuno so'nji atofu lontifi hwe engo tajo ango syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no lihwat+mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, Nakwoe a'amu sohwasu, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe simehomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwas+manji noho filimno.

¹⁶ Ose ulahon+ngkofi Poul nol+kafonto aho ho'noma lohofonto ul+mento, Sekwo a'amu Isilael soku sekwo'nji a'amu kengo Anitumo jomo uliwo'n+ngkohofu soku sekwo upa'nimno.

¹⁷ Anitu a'amu Isilael hn'nwiye Anituyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uhwsopo'mentisofoho. Hofiko hwaho Ijip osopo kihn'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentan+ngkofi Anitu wopingo ulohofa-hon+ngki a'amu pi'n+nggo engo imo'n+mentohofofoho. Hwangku Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentisofoho.

¹⁸ Hwaho a'amu anepo emoyontifi yo'mayo wonyoso yahon+ngkofi Anitu nuhwononto simeho tango umentisofoho. Osopo emoyontan+ngkofi soswo *fouti* (40) uyokolofahon+ngki,

¹⁹ a'amu temtifofo kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo Anitu wae yaofonto hofikoe hwaho a'amu Isilael somo uy+mentisofoho. Oso hwaho yofe Kenan+yoho.

²⁰ Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne uhwsopo'mentisofoho. A'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo sohwa a'amu Isilael somo umokosyohumentan+ngkofi soswo *foua hantilet fifiti* (450) uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahon+ngki a'amu Anituye hungkuno lut+hwamojo sohwo Samuel imo'n+mentisofoho.

²¹ Samuel nohumentan+ngki a'amu Isilaeliso Anitumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ul+mentohofofoho. Ose ulahon+ngkofi Anitu kako Kisiye hwomu Soul sohomo uhwsopo'mentisofoho. Kakoe temtifofo Mpenyamin+yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentan+ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.

²² Uyokolofahon+ngki hwe huhwo sohomo Anitu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefitimo uhwsopo'mentisofoho. Osohune'no Anitu ole ul+mento, Olo hwe lohwo Ntefit Jesiye hwomu sohumne'no nje simeho ni'mo'n+ngkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefit wonn+ngka'mte hweho.

²³ Ntefitiye imu sohwo Jisasiyoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Isilaelife wonyo engo tangoso Jisasi'mo kotasi'mentisofoho. Oso hiso'no hohonta Anitu Ntefitimo ul+mentisoso olohonta ne imo'nalofoho.

²⁴ Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Isilael somo luti hwamento, Sekwoe honingkano wonyo pi'ningo engoso foho'naopmno. Anitumo simeho yiwolo'mokukuji tifi finingkamno.

²⁵ Joun nje syoho moi'wo umono lonto a'amu somo ulimento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'eneponopone hweho. Ngko hwe wopingo hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe sifkwongo fosyo isihuto'mne'maho. Hwapingoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

²⁶ Nje a'amufu. Apilohamiye temtitofu so'nunonji a'amu temtitofu kengoso Anitumo jomo uliwo'ninkohofu soku, oso hungkuno hwe fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anitu lihwatimentisofu.

²⁷ Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. A'amu Jelusalem humamotofo so'nji hofikoe hwe engo sohwanji olo hwe sohumne'no huno ito'no muyofu. Sikuno iyoho humayo homo homo Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno atofu lonti'ni haloho maposo'njo imentohofofu. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole mti'mokumentohofi, Oso hwe huhwo sohumo yo'mayo wonyo ulohopitnefu. Ose mti'mokumentohofofu. Oso wonyo hiso hofiko ulohomentohofofu.

²⁸ Hofiko Jisasiye honingkano wonyo so'no huno ko tipenti'ni a'amuso Pailotimo ulimentohofi, Fonjinto'ofahumno.

²⁹ Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo Jisasi'no wonyo ulohopitnefu so'no mti'mokumentohofu olo a'amu huhwo sohwa wonyo hiso yontifi iyo hwojiyafiku'nnyo mta'ni motapontifi sokimo'mo honahumentohofofu.

³⁰ I oso'no Anitu apa'no songo ulika'mentisofu.

³¹ A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasi'nji Jelusalemno umentohofu hohosohonta sikuno pi'ningo engo Jisasi'no uhwonmentohofofu. Olohonta oso hwe huhwo sohwa hofiko a'amu Isilael somo Jisasiye hungkunoso luti hwalokwofo.

³² Oso'no olohonta Mponopasi'nji ngko'nji Anituye hungkuno woselontayo'no pihwayo. Anitu neyakwosamo hungkuno nto ulimentisofu.

³³ Olo hungkunoso olohonta ne imo'nimasofu. Hungkuno hiso ole, Anitu Jisasi'no songo uliko'mentisofu. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo ole mti'mokumento, Kiko nje hwomu hwosoho.

Olo sikuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe wakuhwopife, ngko hningkwo hwo'nyoho.

Ose mti'mokumentisofu.

³⁴ Nom'nepo Anitu kako Jisasi'no songo likafo'ne apa'no poyo mape'nyo'ne so'no Jisasi'ne'no ose ulimento, Yo'mayo wopingoso ulohomne'no Ntefitimo uyimentoheso wokijapmonne'no yohono.

³⁵ Anitu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulimento, Kiko jije Hwe Wopingo Syoho Kilohofiyo sohumo ito'no esyohumusoso kako nope'ninkuhwosi pisakino mowanehoho.

Ose ulimentisofu.

³⁶ Nakwo Ntefitimne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anituye hungkunomo tifi iningkamojo hweho. Kako poyo pe'ninkahonngki kakoe pijafoso ajuyohwosanjopo ijopijisyosyahonngkofi osopo pisakino wa'mentisofu.

³⁷ I oso'no hwe nom'ne sohomo Anitu uliko'mentiso sohwo pisakino mowasofoho.

³⁸ Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no hungkuno woselantane'no yihwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemo'mto pmentiso hweho.

³⁹ Mousesiye honingkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wopingo mmokiyofoho. I oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tifi iningkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofihwosi a'amu wopingo wasemokumontonoho.

⁴⁰ I oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Hohonta Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno mtimokumentohofoso sekumne'no ne imo'nonoho.

⁴¹ Hungkuno ole,

Sekwo yo'mayo uhwonowo'nontifi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalokwofo.

Sekwo oso'no huno syafihupifijoso poyo wope'nantifeho.

Sekwo nohumentaningkuji ngko yo'mayo wopingo yalokwe so'no a'amu losetihwafijoso sekwo haloho mupa'nifitnnehofu.

Hungkunomo simoho hi'ntnnono muyifitnnehofu.

Oso hungkunoso Poul ulimentisofoho.

⁴² Ose ulonto Poulinji Mponopasinji ango uhu'mokiyo somo woswopaho lonji yontaningi ulimentohofi, Nom'ne sikuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apa'no fonalinyo.

⁴³ A'amu ango uhu'mokiyo somtani nohotoswopahoningkofi a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe honingkanomo iningkamotofo so'nji Poulinji Mponopasinji womentohofofoho. Siko a'amu homo somo ulimentisiyo, Sekwo Anituye hungkunomo tifi finingkamno. Kako wopingo semokosyohumane so'no simoho ne'njo uyimno.

⁴⁴ Oso nom'ne sikuno iyoho humayo somo a'amu piningo engo ango uhu'mokiyo somo Anituye hungkuno upo'nano lontifi uhu'mokumentohofofoho.

⁴⁵ Ose uhu'mokahoningkofi a'amu Jutaso a'amu piningo somo uhwonontifi hintotohino umningkahoningki Poulinji Mponopasinntne'no nakwolaho lontifi sitofo ulontifi sikoe hungkunomo hwotoho hmentohofofoho.

⁴⁶ Ose ko yahoningkofi siko iyoho munnimentisofoho. Siko ulimentisiyo, Sekwo a'amu Juta soku Anituye hungkuno simo'mo selimalohwoyo. Oso hiso sekwo nupa'nontifi hohujo ikinjao'malofofoho. Hohujo ikinjao'malofu kalohi songo ne'no mohumafitnnehofu. Sekwoe syohofoho. Upa'nimno. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho.

⁴⁷ Anitu ole nalimento,

Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwsopohono.

Sekwo hwaho yawojo'meemo nje honingkano utihwamno.

Ngkimo ni'mayo'nefoho.

⁴⁸ Ose ulahoningki a'amu kengoso nupa'nontifi Anituye hungkuno so'no simoho wopingo umonimentisofoho. Anitu hohonta oso a'amu songo ne'no humayo'ne uhwsopo'mentisoso oso sikuno somo Jisasimo simoho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oseso Anituye hungkuno ango'meemo honimentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso Poulinji Mponopasinjimo sitofo ulontifi hwe yofe engo'njo sohwanji moya'mi hamniyoho'njo Jutajafe tajo ango somo

syuwo'n'ingkohoho so'njimo ulikofahon'ngkofi hofiko sitofoso nupa'nontifi Pouli'nji Mponopasi'njimo wonyo uloho'mentohofofoho.

⁵¹ Pouli'nji Mponopasi'nji siko sifemjo hwaho wae yao'mentisiyoso a'amufe hon'ngkano wonyo utihwayo'nefoho. Wayo yaofonji ulimentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anitu uhwon'ngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nuliko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho.

⁵² Anituye a'amu ne Antiyok humamotofoso simeho wopingo umo'n'ingkahon'ngkofi Anituye Towahuno'nji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

¹ Oseso siko Antiyok imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Pouli'nji Mponopasi'nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo Anituye hungkuno lutihwahon'ngki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

² I oso'no a'amu Juta fehohnjo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofiko Pouli'nji Mponopasi'njimo sitofu ulontifi a'amu kengo somo ulikofahon'ngkofi hofiko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho.

³ Pouli'nji Mponopasi'nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lutihwamentisiyefoho. Siko iyoho munnimentisofoho. Anitu sikimo sosofitofosyohumentan'ngki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo itihwamentisiyefoho.

⁴ Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo *Apousel* Pouli'nji Mponopasohwa'u'njimo simeho afa in'ngkahon'ngkofi nom'ne a'amuso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no hofiko husilo'mentohofofoho.

⁵ A'amu Juta fehohnjo hofikoe hwe engo sohwa'ntnne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontifi hnnimentohofi, Nakwo Pouli'nji Mponopasi'njimo sojo wofonjosyano lontifi imentohofofoho.

⁶ Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisitila'nji Ntepe'njoho.

⁷ Osopo Anituye hungkuno lutihwamentisiyefoho.

Pouli'nji Mponopasi'nji siko ango Lisitila sopo syoho imentisiyefoho.

⁸ Oso Lisitila ango hopo sopo hwe fihwo sife wonyo'njo sohwo humunyonoho. Kona'wohi aswo mta'ni ose'nohini ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho.

⁹ Oso hwe huhwo sohwo Pouliye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyimentisofoho. Oso'no Poul uhwon'mentisoso kako sife wopingo umokiyo'ne syofisyahon'ngki uhwon'mentisofoho.

¹⁰ Poul hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Kiko nolikafohoji jije sife'nji filikofohumaho. Ose ulahon'ngki kako komo'no solikofapi lohofonto hano emmentisofoho.

¹¹ Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonontifi hofikoe hungkuno mohm'no limentohofi, Anitu pi'n'nggo pi'n'nggo humalofo. Hufa'u hwa'u a'amu imo'nonji nakuyepono pisiyo hwaswoho.

¹² Ose lontifi hofikoe anitu sohwa'uye yofe Mponopasi'nji Pouli'njimo mulimentohofi, Mponopas Susiyoho. Poul hungkuno liwo'n'ngkiso sohwo Hemesiyoho. Ose mulimentohofofoho.

¹³ Oso anitu Sus kakoe ango engo kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Susiye ango mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motasimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji

a'amu hopi'nonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Poul'i'nji Mponopasi'njimo uyantifi imentohofofoho.

¹⁴ Oso hiso'no Poul'i'nji Mponopasi'nji nupa'nonji yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofo s+s+mpo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mi'njopono nowenji ajwopo nta'ni joho ul+mentisiyefoho.

¹⁵ Ole ul+mentisi, Oso sekwo a'amu soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'amu hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo An+tu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasyoso ho'nafo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naof+kuji An+tu songo ne'no humayo'ne sohumo fin+ngkamno. Kako ahwomo'nji hwaho'nji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mt+imokumentiso sohune'no selalokuhwoyo.

¹⁶ An+tu hohonta a'amu hof+ikoe yahino wonyo imotofo so'no uhwonto-humamentisofoho.

¹⁷ I oso'no An+tu kako yo'mayo wop+ingo ut+hwa'nyopo ne-jap+wo'n+ngkiso hweho. An+tu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wop+ingo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe s+meho wop+ingo nemo'nalofoho.

¹⁸ Ose ko ulahon+ngki hof+iko Poul'i'nji Mponopasi'nji yahu uyantifi yahan+ngkofi nekwolaho ul+wo'n+mentisiyefoho.

Poulimo sojo fongku'mentohofofoho.

¹⁹ A'amu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'amu Aikouniyam mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontifi nopontifi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontifi Poul+mo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontifi poyofoho lontifi mempo hohnta'ni mehus+mp+mentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo sohwa Poul+mo ho'nahumentohofoho sopo uhu'mokahon+ngkofi Poul apa'no songo l+ka'mentisofoho. Nol+kafonto angkuhwafo engo sopono asomo umentisofoho. Mo'n+ngka Poul'i'nji Mponopasi'nji ango Ntepe sopono umentisiyefoho.

²¹ Poul'i'nji Mponopasi'nji ango Ntepe i'mofawenji An+tuye hungkuno lut+hwahon+ngki a'amu pi'n+ingo engo nupa'nontifi tifi in+ngkomotofofofo. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lis+t+la'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyouk osopono asomo umentisiyefoho.

²² A'amu Jisas+mo s+meho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ul+mentisi, Sekwo An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo f+kesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwanguk sohonta An+tuye ango wop+ingo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohument+hwantanoho. Ose lut+hwamentisiyefoho.

²³ Ango ho'mo so'mo a'amu Jisas+mo s+meho umotofo sopono Poul'i'nji Mponopasi'nji a'amu anga'no anga'no uhwosopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas K+lais+mo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantifi An+tumo a'amu somne'no jomo ul+mentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no s+meho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo k+ko umokosyohumaho. Ose ul+mentisiyefoho.

Poul'i'nji Mponopasi'nji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

²⁴ Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pam+filiiya i'mofapmmentisiyefoho.

²⁵ Siko nowenji ango Peka sopo Anituye hungkuno lutihwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho.

²⁶ Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahon'ngki Antiyouk'imne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk ho'mo so'mo a'amu Jisas'imne'no hitoho ulo'mojoso Pouli'nji Mponopasi'nji Anituye syohomne'no uhwojahon'ngkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asomo pmmmentisiyefoho.

²⁷ Siko Antiyouk asomo i'mofopahon'ngki a'amu hopi'nono uhu'mokahon'ngkofi siko yo'mayo yo'mayo Anitu imentiso so'no lutihwamentisiyefoho. Siko ole ulimentisiyo, Anitu a'amu kengo somne'no hon'ngkano hwsompeehon'ngki hofiko simeho hi'ntnnono umalofofoho.

²⁸ Ose ulonji osopo humamojiyefoho.

15

Ango Jelusalem uhu'mokumentohofofoho.

¹ Hwe fihwa hwaho Jutiyanta'ango sohwa Antiyouk'imne'no pmmmentohofofoho. Osopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo hungkuno ole lutihwamentohofi, Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkuno a'apaho sihu kolo'nyo so'no tifi min'ngkayo'manji Anitu kako mosetimanefoho. Ose lutihwamotofofoho.

² Oso hungkuno hiso Pouli'nji Mponopasi'nji nupa'nonji a'amu Jutiya nta'ango so'nji yoka ikujoho hopa hnnimentohofofoho. Oso'no a'amuso ole ulimentohofi, Pouli'nji Mponopasi'nji nom'ne a'amu Antiyouknta'ango so'nji Jelusalemmne'no fisimno. Osopo *apousel* nom'ne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo so'no ito'no womihwojantifeho.

³ Ose lontifi uhwatimentohofofoho. Nowentifi hwaho Founisiya'nji Someliya'nji osopono nohumantifi oso ango sopenjo a'amu somo ulimentohofi, A'amu kengo sohwa Anitumo hofikoe simeho uyalokwofo. Ose ulahon'ngkofi hofikoe simeho wop'ngo umo'nimentisofoho.

⁴ Jelusalem i'mofopahon'ngkofi osopo a'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji isamoyoka ulahon'ngkofi Antiyouknta'angoso yo'mayo Anitu imentiso so'no ulimentohofofoho.

⁵ A'amu Falisi fehohnjo Jisasimo in'ngkamotofo sohwa nolikafontifi ulimentohofi, A'amu kengoso Jisasimo in'ngkwalokwofoso hofikoe a'apaho sihu wakolo'nife. Ole ulimno, Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo tifi fin'ngkamno. Ose ulimentohofofoho.

⁶ A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo so'no ito'no meliwejiyo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Oso hungkuno so'no ne'no lontifi lontifi Pita nolikafonto ulimento, Nje a'amufo, sekwo huno moi'wonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta a'amu kengo somo Anituye hungkuno lutihwayo'ne nihwsopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no hofiko nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyantifeho.

⁸ Anitu kako a'amufe simehomo huno uy'wo'n'ngkiso hweho. A'amu kengo somo Anitu kako hofikine'no simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki kakoe Towahuno Wop'ngo nakumo nejapmmentiso hopa uy'wo'n'ngkiso hweho.

⁹ Anitu nakumo a'amu kengo so'njimo yahino afa nelohofalofoho. Hofiko simeho hi'ntnnono Anitumo uyahon'ngkofi oseso Anitu kako hofikoe wonyo wae yaofalofoho.

¹⁰ Sekwo Anituye simehomo tango peho'no umokalokwofo. Mousesiye honingkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwosanji nakwo'nji ito'no miyo'njo imotohwonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyantife'no yalokwofo.

¹¹ O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahoningki nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentisofoho. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no kako wonetima'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo iningkafijo so'no Anitu utima'mtonoho.

¹² Ose ulahoningki a'amuso nupa'nontifi mampi'nyo humentaningkofi Pouli'nji Mponopasi'nji ulimentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso Anitu itihwamentiso so'no lutihwamentisiyefoho.

¹³ Moi'wo lahoningki Jemis ulimento, U, nje a'amufu, nje hungkuno upa'nimno.

¹⁴ Saimoun Pita ole nalohi, simo'mo a'amu kengoso Anituye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta Anitu hofikine'no honingkano imo'mentiso so'no hofiko kakimo iningkowalokwofo. Oso'no hofiko kakoe a'amu ne imo'nimalofofoho.

¹⁵ A'amu hohonta Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwa olo hilo so'no mtimokumentohofoso ole, Anitu limento,

¹⁶ Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.

Ntefitiye temtitofoso ango hopa piwahu'mentohofofoho.

Ngko wopingo imoku'mo ango songo hopa apa'no molimnefoho.

¹⁷ Osohonta a'amu kengoso ngkine'no tipifitnefoho.

Oso a'amu kengo uhwasopo'mentoheso nje a'amu nefoho.

¹⁸ Oso hungkuno hohonta Anitu limentisoso ne'no lalofoho.

¹⁹ Oso hungkunoso Jemis nulonto nom'ne hungkuno ulimento, Nje huno ole syofisyalokweno. A'amu kengoso Jisasimne'no huno uyahoningki simeho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho.

²⁰ O'o, nakwo hofikine'no iyoswo ifalifaliyo ole womtimokano. A'amu hofiko hwasyo anitu somo yihufo uyifijoso sekwo noningkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo honiyo hi'njosso noningkutoho. Ti'wangomo jilipopijoso noningkutoho.

²¹ Hohonta Mousesiye, honingkano hungkuno a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo sopo sikuno iyoho humayo homo somo lutihwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jemis ose ulimentisofoho.

A'amu temtitofu kengo Jisasimo iningkowawo'ningkohofu somne'no iyoswo mtimokumentohofofoho.

²² A'amu apousel sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'ningkohofu so'nji hungkuno ole mtitomentohofi, Nakwo Pouli'nji Mponopasi'ntnne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyokimne'no uhwojano. Ose mtitofontifi hofiko hwe nom'ne hufa'u Jutas'nji Sailasi'njimo uhwasopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe nom'ne Mpasopasiyoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole limotofofoho. Hwe wopingo hwa'uyoho.

²³ Iyoswo mtimokontifi hofiko'nji uyohotimentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo apousel sohwna'nnonji hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'ningkohofu so'ntnne sekwo'ne iyoswo mtimokalokuhwono:

Sekwo a'amu kengo soku Antiyok, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufu selalokuhwono.

24 Ole upa'nimalohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo selimalofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontifi huno pi'ningo engo syofisyalokwofo. Upa'nimno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'o hofikoe huno mta'ningo'nohinofoho.

25 Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo uhwasopentani, siko Pouli'nji Mponopasi'nji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Pouli'nji Mponopas ntnne'no simeho afa wopingo uy'wo'n'ngkuhwonefoho.

26 Siko Jisasiye hungkuno ango'meemo lutihwanji iyoho munyofoho. Anitumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho.

27 Nakwo Jutasinji Sailas ntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.

28 Anituye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no simeho afa inalokuhwono. Honingkanano tango'njo mosejopalokuyihwono. O'o, olomnohini tifi finingkamno.

29 A'amu hwasyo Anitumne'no yahu yihufo peefo'ne uyifijoso sekwo noningkutoho. Sekwo tongo honiyo noningkutoho. Ti'wangomo jilipopi-joso noningkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo ifijo'manji wopingo wohumantifeho. Osohopeho.

30 Oso iyoswo mtimokontifi a'amu sohwamo uhwatimentohofofoho. Antiyok ango sopo i'mofapontifi a'amu Jisasi'mo simeho umotofoso uhu'mokahoningkofi oso iyoswo umentohofofoho.

31 A'amu hiso iyoswo hiloso atofolontifi, olo hungkuno hilo so'no simeho wopingo umonimentisofoho.

32 Jutasinji Sailasinji Anituye hungkuno l'imojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usofito'mentisiyefoho.

33 Osopo ne'no humamentisiyefoho. Tifi sohonta uhwatimentohofosopono asomo uhwatimentohofofoho.

34 [I oso'no Sailas Antiyokimo wohumamo lonto humamentisofoho.]

35 Oseso Pouli'nji Mponopasi'nji ango Antiyok sopo ne'no humanji a'amu nom'ne so'nji Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

Pouli'nji Mponopasi'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

36 Hwangku sohonta Poul Mponopasi'mo ulimento, Oso ango ho'mo so'mo Anituye hungkuno lutihwamentihwoyo sopo oso'mno wehwaho. Hofiko wopingo ko humalofo.

37 Uhwonowaho. Ose ulahoningki Mpanopas ulimento, Nekwo Joun Makjanji wehwano.

38 Ose ulahoningki Poul ulimento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani ango Pamifiliya osopo nta'ni eliko'manto asomo umentisofoho. Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanewono.

39 Oso'no Pouli'nji Mponopasi'nji siko yoka hnonji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopasi'nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipilos sopo ne'no womentisiyefoho.

40 Poul Sailasimo utimanto siko kengopo nowahoningki a'amu Jisasi'mo iningkowawo'n'ngkohofoso ulimentohofi, Anitu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho.

41 Ose ulahoningkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amu Jisasi'mo iningkowawo'n'ngkohofoso somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Pouli'nji Sailas'i'nji umentohofoho.

¹ Poul ango Ntepe'nji Lisitila'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisitila sopo hwe fihwo Jisasimo iningkawowo'n'ngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasimo iningkawowo'n'ngkisiyoho. Timoutiye kan'ngkwohwo a'amu Ngkilik nta'ango hweho.

² A'amu Jisasimo iningkawowo'n'ngkohoho Lisitilanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofiko Timoutimne'no ole ulimentohofi, Hwe wop'ngo hweho.

³ Poul ole syafihu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafisyonto kako a'amu Jutafe yahino a'apaho sihu kolo'nyoso Timoutimo uloho'mentisofoho. Hwap'ngoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofiko huno moi'wonoho. Timoutiye kan'ngkwohwo a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngkiliknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho sihu makolofe'njo imentohofoho.

⁴ Ango ho'mo so'meemo Pouliyo Timoutiyo Sailasiyo hofiko nowentifi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohoho so'no lutihwamentohofoho. Ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso tifi fin'ngkamno.

⁵ Oseso a'amu Jisasimo iningkawowo'n'ngkohofofe simeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'n'imentisofoho. A'amu Jisasimo iningkawowo'n'ngkohofoso pi'n'ngo engo imo'n'imentohofoho.

Poul ango T'louas sopo wojo hopa uhwon'imentisofoho.

⁶ Nowentifi hwaho F'lijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyontan'ngkofi Anituye Towahuno ulimento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anituye hungkuno nolutihwafikutoho.

⁷ Hofiko Misiya hwaho mom'ngo sopo nowentifi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lontifi ko imentohofoso, Jisasiye Towahuno hano pitofahumentisofoho.

⁸ Oso'no hofiko Misiya uhwontawentifi T'louas ango sopo i'mofamentohofoho.

⁹ Oso hopo sopo sikwo'miyo somo Poul wojo hopa uhwon'imentisoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohofonto Poulimo jomo ulimento, Mijo lopo nowekohopohoji fonfo'maho.

¹⁰ Ose uhwon'ngkahon'ngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetouniyanne'no yo'mayo ito'no esyohumentihwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anitu ole nalimento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo filutihwamno. Ose nalimentisofoho.

A'mu Litiya kako Anituye a'amu ne imo'n'imentisofoho.

¹¹ Oseso nakwo ango T'louasnta'ango yofayokino nomentani nowekentani Samoutilas i'mofiwentani mo'n'ngkanta Neyapolis i'mofamentihwonefoho.

¹² Oso ango sopo uliko'mentani hon'ngkanomo nowentani Filipai i'mofamentihwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofoho. Sikuno fehohnjo oso ango sopo humamentihwonefoho.

¹³ Sikuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mitimom'ngo sopo nakwo huno ole syafihu'mentihwone, A'amu Juta olopo Anitumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofoho. Osopo

uhwonimentihwoneso moya'mi sofa nofosyohumentanngkofi
uhwonontani nakwo nujwokohumentani hofiko'nji hungkuno
limentihwonefoho.

¹⁴ A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako Anitumo jomo ulimojiyoho. Kako nohumanto Pouliye hungkuno upa'nimentisofoho. Anitu a'musiye huno yiwolo'mokahonngki kako Pouliye hungkuno yokumpohn'nyo upa'nimentisofoho.

¹⁵ Nupa'nngkahonngki oso a'musi kakoe angomo humamotofo so'njimo nakwo mijo kiyoma'mentihwonefoho. Nokiyomahonngkuhwoni a'mu hisi nalimento, Ngko Anitu ne'no simeho hi'ntnnono nehopi syan'fisy'kuji'manji sekwo nje angomo nop'kuji fosyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahonngki kakoe angomo humentihwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hofiko Pouli'nji Sailasi'njimo impo'angomo uhumati'mentohofofoho.

¹⁶ Sikuno fihwi nakwo Anitumo jomo ujo'ne sopono nowentaningkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo honngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangku imo'nyo'neso limojiyoho. Oso hungkuno limojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso a'mu hisi Pouli'nji nakwo'nji nonenngkawento a'amu somo uliwo'nimento, Olo hwe lohwa Anituye syoho ulohofiyo hwafoho. Anitu nakumo asomo nemayo so'no wolosetihwantifeho.

¹⁸ Sikuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose yiwon'ngkiso so'no Poul simeho wonyo umon'ngkahonngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohomo ulimento, Jisas Kilaisiye yofe wakilimne'no yohono. Oso a'mu simo nuliko'mahoji mpano. Ose ulahonngki towahuno wonyo sohwo kunto'no uliko'ma'mentisofoho.

¹⁹ Uliko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwonimentohofoso hofikoe hamniyoho hwapngoso uliko'ma'mentisoso uhwonontifi Pouli'nji Sailasi'nji aho yokumpohn'nyo kentifi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwanne'no husimpemotawomentohofofoho.

²⁰ Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no melihwajiyo'njo sohomo u'mantifi ulimentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe ango wonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho.

²¹ Hiko honngkano nom'ne songo netihwalokusiyoso nakwo Loum honngkano'njo sohwna'niye hungkuno hohontajo somo mtihupeelofoho. Honngkano songoso minngkowanehwono.

²² Ose ulahonngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe sohwa'umo mango engo ulimentohofofoho. Hwe hungkuno melihwajiyo'njo sohwa Pouli'nji Sailasi'nji hikoe hwapife mtihupeemofontifi a'amumo ulimentohofi, Sohwe'nji fongkupmno.

²³ Nofonjantifi impo'angomo uhumati'mentohofofoho. Uhumati'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ulimentohofi, Kiko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho.

²⁴ Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe sife iyomo intofahumentisofoho.

25 Kuntaliyopo Pouli'nji Sailasi'nji impo'angomo nohumanji Anitumo isamoyoka ulonji ta lontaningki a'amu impo'angomjo sohwa upa'nimentohofofoho.

26 Hohosohonta hwom+hwo m+kun+imposo yahon+ngki impo'angomjo hwosaho yomo yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwosompeefahon+ngki ahwomo nano hofi+koe sife ahomjo itolo'meehumentisofoho.

27 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nol+kafonto uhwon+mentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosompo'nowo'm+wentan+ngki uhwononto huno ole syafi+hu'mento, Impe'njo sohwa hofi+ko hiyae nto humpehofo lonto kakoe sihu nomanto kakimo wojwotofahin+montomentisofoho.

28 I oso'no Poul joho mohm'no uli+mento Kiko wonyo imokintoho. Nakwo hopi'nonohino sohwna'ni humalohwono.

29 Ose ulahon+ngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Pouli'nji Sailasi'njiye sife ki'nyo'mo piwahu'mentisofoho.

30 Pouli'nji Sailasi'njimo mempo hohnta'ni ipemotowaponto uli+mento, Hiko hwe engo sohwasusi, Anitu nifo'mayo'ne pipi imnehono.

31 Ose ulahon+ngki uli+mentisi, Kiko Jisasi+mne'no simeho hi'ntnnono uyo'manji Mpohwo Anitu asomo nokumanefoho. Kakoe a'amu ne imo'ntnne hwosoho. Jije mehomi'nji ape'nji osenohinoho.

32 Ose ulonji hwe huhwo sohomo kakoe ango humamotofa so'njimo Anituye hungkuno luti+hwamentisiyefoho.

33 Hohosohonta hwe huhwo sohwo Pouli'nji Sailasi'njiye uyomo mijo yatiku'mentisofoho. Yati+jwahon+ngki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo Jisasi+mne'no mijo kiyoma'mentisiyefoho.

34 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Pouli'nji Sailasi'njimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi intohwantnne'no Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyoso'ne simeho wopi+ngo umo'nimentisofoho.

35 Iyoho longkon+ngkahon+ngki hwe engo Loumnta'ango sohwa hofi+ko hwe itokuso'njo sohwaso l+hwojahon+ngkofi hofi+ko hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo uli+mento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo sikwat+ipofilohoho.

36 Ose ulahon+ngkofi hwe huhwo sohwo Pouli'mo hungkuno uli+mento Hwe engo Loum mta'ango sohwa woses+kwojantife'no hungkuno l+hwojohoho. Oso'no siko impo'ango mta'ni uli+ko'mahosi simeho pompenjiyo'nji fiwan+nyo.

37 Ose ulahon+ngki Poul kako hwe itokuso'njo sohwaso uli+mento, O'o oso yahino wopi+ngo'maho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo wonyo miyo'njo yahon+ngkuhwoi sekwo wonyo elohofont+fi uti+hwa'nyopo ikujoho efongku'malofofoho. Hungkuno ito'no meli+hwojajiyo'njo miyont+fi impo'angomo siki intofo ehumalofi+hwaso. I olohonta elohoho, Siko hiyae hano uhusisi fiwan+nyo. Oso yahino ni+hu'no wonyofoho. Hwe engo Loum mta'ango sohwa nekumne'no nopi+kuji mempo hohnta'ni ipemotewahon+ngkuji nekwo wohwantayoho.

38 Ose ulahon+ngki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso motowahon+ngkofi hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nont+fi Pouli'nji Sailasi'nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho unimentisofoho.

³⁹ Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowentifi Pouli'nji Sailasi'njimo simeho wopingo umo'nyo'ne'entifi ulontifi mempo hnta'ni ipemotawontifi ulimentofofi, Siko olo ango lopo uliko'mahosisi mpannyo.

⁴⁰ Ose ulahon'ngkofi Pouli'nji Sailasi'nji impo'angomo uliko'manji Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo a'amu Jisasi'mo in'ngkowawo'n'ngkohoho so'nji nuhu'mokontifi hungkuno simehomo'mo nusosofitofonji uliko'ma'mentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Pouli'nji Sailasi'njimo ikujoho wofonjantifi imentohofofoho.

¹ Pouli'nji Sailasi'nji ango Am'fipoulisi'nji Apolouniya'nji uhwontawenji ango Tesolounika sopo i'mofapmmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo ango loho'nnyoponoho.

² Poul sikuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umojo sohwo hofikoe tajo angomo hofiko'nji humentisofoho. Sikuno iyoho humayo hufa'u sihune somo Poul Anituye iyoswo mta'ango hungkuno hwap'ngo lutihwamentisofoho.

³ Ole lutihwamento, Anituye hungkuno ole nalimento, Hwe fihwo nopihwosi tohino engo nomahwosi nope'n'ngkuhwosi apa'no nolikafonefoho. Ose nalimentisofoho. Oso hiso'no Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso huhwo sohwo Jisasi'yoho. Osohune'no selalokweno.

⁴ Pouliye hungkuno upa'nontifi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono uyontifi Pouli'nji Sailasi'njimo in'ngkamentohofofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ngkilik a'amu Anitune'no tajo ango somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji in'ngkamentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu Juta fehohnjo honimo yontifi hofiko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'n'ngkohoho sohwo nomantifi nom'ne hwe moya'mi'nji uhu'mokontifi mango engo liwo'n'mentohofofoho. Ose yahon'ngkofi a'amu hopi'nonohino simano hintotohino umn'ngkahon'ngki Jesouniye angomo kikito'mentohofofoho. Hofiko Pouli'nji Sailasi'njine'no notipeentifi utihwa'nyopo womuhumojano limentohofofoho.

⁶ Ose ko limentohofoso wonyopi tipeentifi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njimo hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no husimpentifi mango engo mohm'no ulimentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino wonyo yonji lohonto olopo humasiyo.

⁷ Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkisiyo hwa'uyoho. Ole limentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo ne sohwo Jisasi'yoho.

⁸ Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe engo huhwanji simano hintotohino umn'mentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomantifi usihutofahon'ngkofi hofiko umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Pouli'nji Sailasi'nji syoho imentisiyefoho.

¹⁰ Oso sikwo'miyo somo sikuno meefahon'ngki a'amu huhwo sohwa Pouli'nji Sailasi'nji Mpeliya ango sopo komo'no uhwatimentohofofoho. Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho.

¹¹ A'amu Mpeliyaso huno wopingo'njofoho. Hofiko a'amu nom'nefe hungkunomo upa'n'wo'nontifi huno ito'no syafihu'motofofoho. A'amu Tesolounika pa'nyo'maho. O'lo, Pouliye hungkunomo sikuno huhwo huhwi upa'n'wo'nontifi Anituye iyoswo somo hungkuno atofoto limotofofoho. Ole syafihu'mentohofi, Pouliye hungkuno nehopitikeno. Anituye hungkunomo uhwonano. Ose syafisyontifi Anituye hungkunomo atofoto li'wo'nimentohofofoho.

¹² Anituye hungkuno atofoto lontifi Pouliye hungkuno ne'njo uhwonontifi Jisasimo simaho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngk'lik a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho.

¹³ A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya ango sopo Anituye hungkuno lijwaofahon'ngki nupa'nontifi nolikafontifi Mpeliya ango sopono pmentohofofoho. Osopo a'amufe huno yiwolo'mokontifi fonifonyo yahon'ngkofi a'amuso simano hintotohino umnimentisofoho.

¹⁴ Oso hiso'no a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso nupa'nontifi Poulimo mijo ayo mom'ngopo komo'no uhwatimentohofofoho. I oso'no Sailasi'nji Timouti'nji siko Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho.

¹⁵ A'amu Poulimo ipemotawomentohofoso sohwa ango Atenis i'mofawentifi osopo Poul ole lihwatimento, Sailasi'nji Timouti'nji siko komo'no wapiyo. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa Poulimo uliko'mantifi kakoe hungkuno motasimentohofofoho.

Ango Atenis sopo Poul hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Poul ango Atenis hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto sojo huyo'mango kengo kengo uhwonimentisofoho. Oso huyo'mangoso a'amu hwomtame ulohofone mtimokumentohofofoho. Poul nuhwononto simaho tango umentisofoho.

¹⁷ Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo ango somo noswonto osopo a'amu Juta so'nji a'amu kengo Anitumne'no jomo ulimotofo so'nji Anitune'no hungkuno hnni'wo'nimentohofofoho.

¹⁸ A'amu huno hwapingo'njosofehohnjo Epikuliyan hon'ngkanomo in'ngkamotofoso so'nji fehohnjo Sitouik hon'ngkanomo in'ngkamotofoso so'nji Pouli'nji yoka ikujoho pa'nyo hnnimentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Poul kako hofikimo ulimentisofoho. Oso hungkunoso nupa'nontifi fehohnjo ole hnnimentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no li'wo'n'ngkiso lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnnimentohofi, A'amu kengofe anitu huyo'mango so'no lalofoho. Ose hnnimentohofofoho.

¹⁹ Oseso hofiko Poulimo nomantifi a'amu *kaunisol* Aleyoupakosi'njo sopo uhmajontifi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonte'no yalofoho.

²⁰ Jije hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo hungkuno hwapingoso nakwo huno wonayono. Ose ulimentohofofoho.

²¹ A'amu Atenis so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofoso so'nji hofiko hungkuno songo upa'nontifi oso hiso'no ne'no limotofofoho. Syoho ne'nji miyo'njofoho. O'lo, hungkuno'nohino limotofofoho.

²² Oseso Poul kako nolikafonto a'amu *kaunisol* Aliyoupakasohwanjo sopo lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Atenis soku, Ngko sehon'ngkoheso

sekwoe sojo huyo'mango pi'n'ingo engo somne'no sekwoe Anitu pa'nyomo hwomtame ulohofiwon'ingkohoho kuyoho.

²³ Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe ango sojo huyo'mango yofe ho'nomayo'ne pi'n'ingo uhwonimalefoho. Ole uhwonimaleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mtimokumentohofi, Oloso nakwo Anitu nom'nehwo huno momaso'njo sohumne'nefoho. Ose mtimokumentohofofoho. Oso Anitu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohofiwon'ingkohoho sohune'no selalokweno.

²⁴ Kako hwaho'nji yo'mayo hwahoponjo wojoso mtimokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho.

²⁵ Kako yo'mayo umofonyo iyoso ni'hu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofo. O'o, Anitu kako songo humayo so'nji ifofo simano esyafo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uyiwon'ingciso hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwap'ingo hweho.

²⁶ Simo'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mtimokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe sikuno so'nji hofikoe hwaho ayo mom'ingo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe simo'mjo sohumta'ango temtitofohopi'nonohinoso imo'nimentohofofoho. Anitu a'amu somo hwaho ho'mo ho'mo uhwoj'won'alofoho.

²⁷ Anitu ose yonto kako a'amuso kakine'no watipenimopifento yalofoho. A'amu hofiko Anitumo notipemafikuji nuhwonifitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo Anitu mofonepo humaho.

²⁸ Hwe nom'ne sohwa ole ulimento, Anitu nakwoe hwap'ingo hweho.

Nakwoe simano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwap'ingo hweho.

Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole limento, Nakwo'ntnne kakoe mehomin'woho.

²⁹ Nakwo Anituye mehomin'manji ole mosyafisiyo'njo uyano. A'amu hwaho kengo kengo nomantifi a'mohuyo'mango mtimokuwon'ingkohofofoho. Nakwoe Anitu kako hwahoponjo huyo'mango a'amu mtimokuwon'ingkohoho pa'nyo hweho. Ose mosyafisiyo'njo uyano.

³⁰ Hohonta a'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njoso yo'mayo huyo'mango mtimokahon'ingkofo Anitu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo ole nelalofoho, Sekwoe hon'ingkano wonyomo hohujo ikinjaofikuji ngko Anitu ne sohwo'nimo tifi nningkapmno. Ose nelalofoho.

³¹ Anitu a'amu hopi'nonohino somne'no sikuno yano ilofihwajiyo'ne ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilofihwajiyo syoho so'no uhwosopomentisofoho. A'amu hopi'nonohinoso oso hwe huhwo sohumne'no huno uyoso'no Anitu utihwa'nyopo hwe pe'nyo sohumo songo ulika'mentisofoho. Oso hungkunoso Poul ulimentisofoho.

³² Oso hungkuno hwe pe'nyo sohumo apa'no songo ulika'mentiso so'no nupa'nontifi a'amu fehohnjo sitofo ulimentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano.

³³ Oseso Poul a'amu somo nuliko'manto umentisofoho.

³⁴ A'amu fehohnjo Poulmo ufohi'nontifi Jisasimo simemo hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako *kaunisol* Aleyoupakos syoho'njo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalisiyoho. Oso'nji nom'nesin'joho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Osohonta Poul Atenis uliko'manto ango Koulinne'no umentisofoho.

² Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentaningki uhwonimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe ango hwapingo neso Pountos. Hohonta kako kakoe ape Pilisila'nji hwaho Itali uliko'manji pmentisiyefoho. Hwapingoso hwe yofe engo'njo Kiloutiyos kako a'amu Juta Loum humamotofo somo wae yaofahoningki hofiko ango kengo kengopono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo u'ma'mentisofoho.

³ Poulin'nji oso a'mu siya'u'nji hofikoe syohoso afafoho. Hwapife ango molimotofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantifi syoho imentohofofoho.

⁴ Engolopohamo sikuno iyoho humayo somo Poul a'amu Jutafe tajo ango somo swonto hofiko'nji hungkuno lmotofofoho. Poul kako a'amu Juta'nji Ngklikin'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'ento lutihwamentisofoho.

⁵ Hwangku sohonta Sailasin'nji Timoutin'nji hwaho Masetouniya uliko'manji Poul ango Koulin humentaningki pmentisiyefoho. Siko nopahoningki Poul hwapife ango syoho uliko'manto Anituye hungkuno a'amumo lutihwamentisofoho. Ole ulimento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisas Kilaisyoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Olo hungkuno hilo so'no a'amu Juta fehohnjoso nakwolaho lontifi hofiko Poulimo sitofo ulimentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hwapifemjo hintalinyo wae loho'nimentisoso kakoe hungkunomo haloho maposo'nefoho. Ose yonto ulimento, Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amu Juta sokumo seliko'mahm'mo a'amu temtitofo kengo somo Anituye hungkuno wolutihwamne'no yohono.

⁷ Ose ulonto tajo ango somo nuliko'manto hwe nom'ne temtitofo kengo sohwoe ango somno nowento osopo nohumanto lutihwamojofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Anitune'no jomo uliwo'n'ngkiso hweho. Kakoe yofe Taitas Jositos. Kakoe ango tajo ango'njo sopo afapo molinyofoho.

⁸ Oso tajo ango mokosyohumayo sohwoe yofe Kilisiposiyoho. Kako kakoe ape'nji sikoe mehomi'nji hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. A'amu Koulin pin'ngoso Pouliye hungkuno nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahoningkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁹ Sikuno nom'nemo wojo hopa uhwonimentisoso Anitu ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko nje hungkuno yoloho fiso. Kiko mampinyo humahotoho.

¹⁰ Ngko kiko'nji humaleno. A'amu nom'neso wonyo makumokufitnehofo. Oso ango lopo nje a'amu ne pin'ngo imo'nifitnefoho. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Oso'no Poul oso ango sopo soswo anga'no uyokolofahoningki osopo nohumanto Anituye hungkuno lutihwamojofoho.

¹² Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mta'ango sohwo yofe engo nomanto hwaho Ngklik mokosyohumayo sohonta a'amu Jutaso simeho afa inontifi Poulimo nakwolaho lontifi, hungkuno ujo'ne ango Ngkaliyou hungkuno ito'no mihwajiyo'ne sopono ipemotasimentohofofoho.

¹³ Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitune'no tifi in'ngkayo so'no hon'ngkano songo lonetihwalofoho. Olo hon'ngkano songo losomo tifi in'ngkawasomanji hungkuno hohontajo somo womtihupeentanoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Poul hungkuno ulimonto yahon'ngki Ngkaliyou kako a'amu Juta somo ulimonto, Olo hwe lohwo hungkuno Loumnta'angomo hwotoho hmmaso'manji ngko sekwoe hungkuno upa'ni'mnesohilo.

¹⁵ I oso'no olo hiloso sekwoe hon'ngkano hungkuno hohontajo mta'ango so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syoho'maho. Sekwoe syohofoho.

¹⁶ Ose ulonto ango mta'ni lihwatimentisofoho.

¹⁷ Oso'no a'amu Juta hiso hwe fihwo kakoe yofe Sousitenis tajo ango mokosyohumayo sohomo aho nokentifi ango hungkuno ito'no mihwajiyo sopo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ko yahon'ngkofi Ngkaliyou kako hungkuno nom'ne mujofoho.

Hwaho Siliya ango Antiyok sopo Poul asomo umentisofoho.

¹⁸ Poul ango Koulin sopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofu so'nji nohumentan'ngki sikuno nom'ne nuyokolofahon'ngki Poul oso a'amu somo uliko'ma'mentisofoho. Kako P'ilisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji nowentifi ango Sengkiliya sopo Poul kako Anitumo hungkuno nto ulimentiso so'no kakoe mijiyo hohwafo imokinimentisofoho. Hohwafo imokin'ngkahon'ngki yofayokinomo nokotasontifi hwaho Siliyamne'no wako'mentohofofoho.

¹⁹ Hofiko ango Efesos i'mofawentifi Poul a'mu siya'umo nuliko'manto a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo somo noswonto hofiko'nji hungkuno limentohofofoho.

²⁰ Hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko nakwo'nji sikuno pin'ngo fohumaho. Ose ulahon'ngkofi oso hungkuno somo tifi min'ngkammentisofoho.

²¹ O'o kako wamonto yonto ulimonto Anitu ngkimo ole ntoso'manji, Kiko ango Efesos asomo fiwe ntososo, e'wa ngko wapmmonnoho. Ose ulonto Efesos uliko'manto yofayokinomo umentisofoho.

²² Yofayokino Sisaliya ifohohosyosyahon'ngki Poul a'amu Jisasimo in'ngkamotofu osopo humamotofu somo u'manto hungkuno we'e ulonto Antiyokimne'no umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo Anituye hungkuno ulimentisofoho.

²³ Osopo nohumanto sikuno nom'ne somo umentisofoho. Kako hwaho Ngkolesiya'nji F'ilijiya'nji uhwontawento a'amu Jisasimo in'ngkamotofu somo yokumpohn'nyo sosofito fosyohumamentisofoho.

²⁴ A'amu Juta fihwo kakoe yofe Apoulousiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe ango hwapingoso Alekisantiliyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo Anituye iyoswo somo huno'njo hweho. Kako Anitune'no hungkuno wonyoangkafo liwo'ningkiso hweho.

²⁵ A'amu nom'neso kakimo Anituye hon'ngkanomne'no lutihwahon'ngkofi kako haloho'no yonto simeho wopingo umo'ningkahon'ngki nom'ne a'amu somo Jisasimne'no yoloho lutihwamentisofoho. I oso'no Jisasiye hungkuno fehohnjo kako huno muyofoho. O'o, Joun a'amumo mijo kiyomayo yahino so'no huno unyo hweho.

²⁶ Kako a'amu Juta sofe ango uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso a'amu somo yokumpohn'nyo lutihwoma'mentisofoho. P'ilisila'nji Akwila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohomo nut'manji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasimne'no hungkuno hopi'nonohino lutihwamentisiyefoho.

²⁷ Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngkiklik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasimo iningkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousimo ufo'mano lontifi hofikoe a'amu hwaho Ngkiklik osopo humamotofo somne'no iyoswo mtimokumentohofofoho. Ole mtimokumentohofi, Olo hwe lohomo nakwoe a'amu hwosoho ulimno. Ose mtimokumentohofofoho. A'amu Ngkiklik somne'no Anitu hitoho ulofahonngki honingkano imo'mentisoso a'amu anga'no anga'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umotofofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho.

²⁸ Osopo Apoulousinji a'amu Juta Jisasimo miningkayo'njo so'nji utihwa'nyopo Jisasimne'no hungkuno hnnimentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofikimo yakolo ulohomentisofoho. Kako Anituye iyoswo mta'ango utihwanto ole lutihwamento, Oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisas Kilaisiyoho. Ose lutihwahonngki hofikoe simehomo'mo nehopeho syafihu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Apoulous ango Koulin osopo nohumentanngki Poul ango Antiyouk uliko'manto hwaho hwofiki'nyo'njo sopono nowakento ango Efesos i'mofapmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasimo iningkamotofo fehohnjo somo tipema'mentisofoho.

² Poul a'amu homo somo ulimento, Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofoho sohonta Anituye Towahuno Wopingo ma'mentohofotaho. Ose ulahonngki ulimentohofi, O'o, nakwo Anituye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.

³ Ose ulahonngkofi Poul ulimento, Mijo sekwo tihwoe hungkuno uponngkahonngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahonngki ulimentohofi, Jouniye hungkuno nalontifi mijo kiyonema'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahonngkofi Poul ulimento, Hohonta Joun ole ulimojo hweho, A'amu hofikoe wonyomo hohujo ikinjaofikujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, hwe tifi pososohumo simeho hi'ntnnono uyimno. Ose ulimojo hweho. Oso hwe tiffinjo sohwo Jisasiyoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ Oso hungkuno hiso nupo'nngkahonngkofi Jisasiye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁶ Ose yahonngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahonngki Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uyimentisofoho. Hofiko hungkuno kengo kengo lontifi Anituye hungkuno limentohofofoho.

⁷ Oso hwe sohwa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

⁸ Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasimne'no yokumpohn'nyo lutihwamentisofoho. Hamno hufa'u sihune memjaofahonngki kako ne'no lwo'nimojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anitu nemokosyohumayo sopone'no simeho yiwolo'mokufitne'ento lutihwamentisofoho.

⁹ I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono muyofoho. Hofiko utihwa'nyopo Anituye Honngkanomne'no wonyo hungkuno sitofolimentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo uliko'manto a'amu Jisas Kilaisimo iningkunyo nom'ne so'nji umentohofofoho. Sikuno huhwo huhwi Poul mesyilutihwayo sohwoe hungkuno angomo Jisasiye hungkuno lutihwamojofoho. Oso hwe mesyilutihwayo sohwoe yofe Tilanosiyoho.

¹⁰ Poul ose yontaningi soswo hufa'u uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisasiye hungkuno upa'nimentohofofoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji upa'nimentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

¹¹ Anitu Poulimo aho yokumpohn'nyo umokahoningi yo'mayo kengo wonyoangkafoso mt'i'mokumentisofoho.

¹² A'amu fihwafe hwapife we'e somo Poul aho pm'mokahoningi nomotawentifi a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehunnamo'nnyo so'njimo uyahoninkofi a'amuso hwapife we'eso aho nopm'mokahoninkofi mnokino mol'wo imo'nimentisofoho. Towahuno wonyoso nul'ko'mantifi umentohofofoho.

¹³ A'amu Juta hwoso sohwa emoyontifi towahuno wonyo somo wae yao'motofihwafoho. Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye yofe lontifi towahuno wonyo somo wae yaofone'entifi limentohofofoho. Towahuno wonyo somo ulimentohofi, Poul hungkuno lutihwawo'ninkiso sohune'no Jisasiyoho. Oso hwe huhwo sohwo yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwatimo. Ose ulimentohofofoho.

¹⁴ A'amu Juta yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohomo ulimentohofofoho.

¹⁵ Oso hungkuno towahuno wonyo sohomo ulahoninkofi towahuno wonyo sohwo ulimento, Jisas sohune'no ngko huno niyohoho. Poul ntnne'no huno niyohoho. I sekwo tihwasilo, Ngko huno maniyohoyohoho.

¹⁶ Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu sohwo hweka'mo yaofonto hofikoe hwapifemo sisimpento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwo angomo komo'no ul'ko'mantifi a'apaho tohino'nji hwapife ane hiyae humpo'mentohofofoho.

¹⁷ A'amu Juta'nji a'amu kengo so'nji Efesos humamotofo sohwa olo hilo so'no nupa'nontifi iyoho unimentisofoho. Oso'no hofiko Jisasiye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi pi'ningo engo Jisasi'mo simoho umentohofoso hofikoe hohontajo yahino hofikoe yo'mayo wonyo so'no utihwa'nyopo yoloho ulimentohofofoho.

¹⁹ A'amu pi'ningo engo peefo'nohwoso'no ki'nyo'no huno'njosohofikoe iyoswo huno hwapingo'njo mt'i'mokumentohofoso nuhu'mokontifi a'amufe timopo toho uyo'mentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofu limentohofoso *fifiti tausen* (50,000) kina imo'nimentisofoho.

²⁰ Hohosohonta Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo imo'ninkahoningi angomeemo ho'ninkahoningi a'amu pi'ningo Jisasiye hungkunomo iningkamentohofofoho.

A'amu Efesos sopo humamotofoso Poulimne'no yoka hungkuno ulimentohofofoho.

²¹ Osohonta Anituye Towahuno Wopingo Pouliye hunomo uyahoningi Poul ole syafihu'mento, ngko hwaho Masetouniya'nji Ngk'lik'i'nji uhwonta'mo tifi Jerusalemno wamo, lonto limento, Ngko osopono u'mo hwangku ango Loum sopo uhwonmonnoho.

²² Ose syafisyonto kako hwe hufa'u kakimo ufo'mawo'ninkisiyo sohwa'u Timouti'nji Elastosi'nji oso hwa'umo Masetouniya'no

uhwatimentisofoho. Poul sikimo nolihwajonto kako hwaho Esiya sopo we'enehwo humamentisofoho.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo Efesos humamotofoso a'amu Jisasiye Honingkanomo tifi iningkawowo'n'ingkohofoho somo wonyo uloho'mentohofofoho.

²⁴ Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemitiliyosiyoho. Kako sojo ewafo pa'nyoso huyo'mango syoho'njo hweho. Oso a'amu sofe anitu hwasyosi Atemisiyoho. Ntemitiliyos kakoe a'amu'nji hofikoe anitu hwasyosiye ango huyo'mango mt'mokahon'ingkokofi a'amu hamniyoho engo'nji mpe imotofofoho.

²⁵ Ntemitiliyos kako kakoe a'amu syoho afa'njo sohwanne'no joholahon'ingki uhu'mokumentohofofoho. Nuhu'mokahon'ingkokofi ulimento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwap'ingofoho.

²⁶ Oso hwe Poul sohwo kakoe yo'mayo syoho yiwo'n'ingkisoso sekwo huno moi'wonoho. Kako ole luti'hwalofo, sekwo anitu aho'nji mt'mokuwo'n'ingkohofoso hwasyo anituyoho. Ne anefoho. Ose luti'hwalofoho. A'amu pi'n'ingo engo oso hungkunoso nupa'nontifi tifi iningkowalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango Efesos'i'nohino'maho. O'o, nakwoe hwaho Esiya yawojo'meemnoho.

²⁷ Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumontonoho. Oso'nohin'i'maho. Nakwoe anitu engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso sokinjo pa'nyo umo'n'imontefoho. Simo'mo a'amu Esiya so'nji hwaho yawojo'meemjo so'nji olo a'mu lohnne'no hwomtame uloho'motofofoho. I oso'no Pouliye hungkuno Atemisiye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.

²⁸ Ose ulahon'ingki a'amuso nupa'nontifi simeho tohino umn'ingkahon'ingki mohm'no uliwo'n'imentohofi, Nakwo Efesos so'nyuye Atemis yokumpohn'nyiyoho.

²⁹ Ose ne'no uliwo'nontifi simeho fefoyo umokahon'ingki hofiko afa'no afa'no nolikafontifi angkuhwafo uhu'mokiyo sopono komo'no wentifi hwe hufa'u hwa'u Ngkaiyos'i'nji Alisitakos'i'nji oso hwa'umo kompemotawomentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwa'u Masetouniyanta'ango hwa'u Pouli'nji emmojiyo hwa'uyoho.

³⁰ Poul kako a'amufe simanopo waloho'mto yahon'ingki a'amu Jisasi'mo in'ingkamotofoso uhoholo'mmtohofofoho.

³¹ A'amu fehohnjo yofe engo'njo hwaho Esiya mokosyohumayo sohwa Poul'mne'no hwe wop'ingo hweho hnn'imentohofoho sohwa Pouliyepono hungkuno ole lihwatimentohofi, Poul kiko oso uhu'mokiyo sopo nopohotoho.

³² Ose lihwamentohofoso a'amu uhu'mokiyo somjo sofe hunoso ehilo'mee'mentisofoho. A'amu fehohnjo hungkuno kengo liwo'nontan'ingkokofi a'amu nom'ne sohwa nom'ne kengo hungkuno liwo'n'imentohofofoho. Oso a'amu pi'n'ingo sohwa uhu'mokiyo so'no hwap'ingoso huno muyofoho.

³³ A'amu Juta fihwa Alekisanta sohomo a'amu somo ulone'entifi usitofomotamentohofofoho. Oso'no Alekisanta ajwomo'mo nolohofonto hofikoe hungkunomo asomo ulimo lonto aho ho'noma'mentisofoho.

³⁴ Ose ko yahon'ingki a'amuso Alekisanta yofe uhwofontifi Juta hweho lontifi hungkuno afa'no afa'no mohm'no uliwo'n'imentohofi, Atemis nakwo a'amu Efesos so'nyuye a'mu engiyoho. Hofiko johone'no liwo'nontan'ingkokofi mofehi'nyo simo'me hano uyoso hufa'u imo'n'imentisofoho.

³⁵ Tifi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifalifaliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fesyohumamno ulonto ulimento, Sekwo a'amu Efesos soku upa'nimno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisiye ango engo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango piwahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'n'ngkuhwone'nwoho.

³⁶ A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tihwolo. Awonoho. Sekwoe simeho nto'no wasemo'nono. Fonifonyoso iyo'eno.

³⁷ Olo hwe sekwo ipemotapohofo sohwa'u nakwoe Atemisiye ango engomjo hufo miyo hwa'uyoho. Siko Atemisimne'no sitofo mujofoho.

³⁸ Ntemitiliyosinji kakoe syoho ulohofiyo so'nji hofiko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fipemotapmno. Osopo hungkuno jo'ne sikuno somo ito'no womihwajife.

³⁹ Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasimanji sikuno uhu'mokiyo ne somo walife.

⁴⁰ Olo hungkuno ne'no lontan'ngkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafihupitnehoho. O'o, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa olo uhu'mokiyo so'no nalohonifijoso nakwo pehofo ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono.

⁴¹ Ose ulonto a'amu hofiko uhu'mokiyo sopo nohumentan'ngkofi ulimento, Fohumpopmno. Ose ulahon'ngki humpo'mentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngk'likinji osopo Poul kako hano emoyamenti-sofoho.

¹ Nohumpeehon'ngkofi Poul a'amu Jisasi mo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nuhumokahon'ngkofi Poul Anitumne'no hungkuno ulonto hofikimo usofito'mentisofoho. Ose yonto ulimento nje a'amufo woseliko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpanimno. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho.

² Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisasi mo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo Anitune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngk'lik hwaho sopono umentisofoho.

³ Osopo nohumentan'ngki hamno hufa'u sihune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wanto yahon'ngki a'amu Juta sohwa Poulimo wofonjosyano lontifi yahon'ngkofi Poul kako nupa'nonto huno yiwolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo limentisofoho.

⁴ Nom'ne a'amu Poulinji umentohoho sohwa hofikoe yofe ole, Soupata Pilosiye hwomu Mpeliyanta'ango hweho. Tesolounikanta'ango hwa'u Alisitakosinji Sekuntosinjo. Ngkaiyos Ntepe mta'ango sohwo'nji Timoutinjo. Hwaho Esiya mta'ango hwa'u Tikikosinji Tiloufimosinjo.

⁵ Oso a'amu sohwa simo'mo nowentifi nakune'no ango Tilouas hontohumentohofofoho.

⁶ Nakwo ango Filipai nohumentan'ngkuhwoni oso Sikuno Engo a'amu hofiko oso wopayo engo ka mo'nnyoso ane nyo'ne sikunoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki nakwo yofayokinomo nowentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono neyakolofahon'ngki ango Tilouas i'mofapmmentihwonefoho. Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.

Ango Tɪlouas sopo Poul kako hwe Jutikos sohumo ulika'mentisofoho.

⁷ Salole sikuno'nji a'amu so'nji nakwo nuhu'mokontani wosopayo nimentihwonefoho. * Noningkahoningkuhwoni Poul a'amu somo lutihwamentisofoho. Kako mo'ningkanta wamo lonto imentisoso hungkuno nom'ne nom'ne lutihwamentisoso kuntoliyopo imo'nimentisofoho.

⁸ Nakwo ango yokintahopo tokilonjwa'mjo somo nohumentaningkuhwoni sikiloho pi'ningo sijimentisofoho.

⁹ Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako ifofo hanopo nokehumentaningki Poul hungkuno ne'no lontaningki timosaho uningkahoningki nihu'nahone saho poyo pa'nyo fosyawo'mentisofoho. Fosyawo'mentisoso ango tokilonjwa'mjo hufa'u sihune somta'ni piwahu'mentisofoho. Nopiwesyahoningki a'amu hofiko utimano lontifi kotawentifi uhwonimentohofoso kako poyo nto pe'nimentisofoho.

¹⁰ Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe a'apahopo pisongki'namofonto kehutnoma lohofonto a'amu somo ulimento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.

¹¹ Oseso Poul angomo apa'no nokotasonto a'amu'nji wopayo kutikujo lohofontifi nimentihwonefoho. Nimentihwoneso Poul apa'no hungkuno ne'no lahoningki iyoho longkoningkahoningki Poul nuliko'manto umentisofoho.

¹² Oseso a'amuso hwomu pe'nimentiso sohumo songo humahoningki kakoe angomo ipemotawentifi hofiko simeho wopingo umo'nimentisofoho.

Poul kako ango Tɪlouas uliko'manto ango Miletos spono womentisofoho.

¹³ Poul nalimento, sekwo yofayokinomo ukuji ango Asous sopo woswo'nano. Ngko honingkanomo wamo. Ose nelahoningki nakwo yofayokinomo umentihwonefoho.

¹⁴ Ango Asous sopo noswo'nontani Poul'nji nakwo yofayokinomo nokotosontani ango Mitilnimne'no umentihwonefoho.

¹⁵ Mitilini nta'ni nowekentani mo'ningkanta hwaho we'e Kiyous mofonepo umentihwonefoho. Osopo nta'ni nowentani mo'ningkanta hwaho we'e Samousimne'no umentihwonefoho. Osopo nta'ni mo'ningkanta Miletos i'mofapmmentihwonefoho.

¹⁶ Poul nto nalimentisofoho. Sikuno Engo Pentikousimo † ngko Jelusalem wohumamonnoho. Oso'no ango Efesos mamnehono. Hwaho Esiya sopo sikuno pi'ningo engo moneyakolofonehoho.

A'amu ango Efesos sopo humamotofo sofe hwe engo sohwo Poul kakoe hungkuno ae'uyo uyimentisofoho.

¹⁷ Ose nalimentiso so'no ango Miletos i'mofapmmentihwoneso Poul kako hwe engo a'amu Jisasimo iningkawowo'ningkohoho somo mokosyohumayo Efesosnta'ango sohwo'ne'no hungkuno ole lihwatimento, Sekwo nopikuji nohonimno.

¹⁸ Ose lihwojahoningki a'amu Efesosnta'ango i'mofopahoningkofi Poul ulimento, Ngko hwaho Esiya humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno moi'wonoho.

¹⁹ A'amu Jutaso ngkimo wonyo ntohofane'entifi hungkuno ko hningkahoningkofi oso'no yo'mayo tango'nji nu'mahoningki ngko nje yofe hwotoho fenji simeho tango'nji Anituye syoho imentohefoho.

* **20:7:** A'amu pi'ningo engo huno'njoso hofiko Jisasiye mikufo'nji honiyo'nji nyo'neso hofiko huno syafihu'motofofoho. † **20:16:** Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

20 Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho manningkahonngki yo'mayo sefo'mayo'no losetihwamentohefoho. Ango uhu'mokiyo utihwa'nyo sopono sekwoe angso so'mno Anituye hungkuno hopi'nono losetihwamentohefoho.

21 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo ole ulimentoho, Honingkano wonyo hopi'nonohinosa foho'naopmno. Anitumne'no sekwo huno fiwolo'mokumno. Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimno.

22 Anituye Towahuno Wopingo kiko Jelusalemno fiso ntimaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmne'no wasimonne'no yohono. Ango Jelusalem sopo peho woni'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.

23 Olo'nohino Towahuno Wopingo hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahonngki, Impo'angomo ho'nakohufijoso kiko tango engo wotipema'monnoho.

24 I oso'no ngko iyoho manningkohoyohoho. O'o, nje a'apahomne'no huno masyofisyalokuyohono. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moi'wo esojwamofosono syofisyalokweno. Syoho hiloso Anitu a'amumo wopingo'nohino uyiwon'ningkiso so'no wolutihwamne'no yohono.

25 Sekwo upa'nimno. Hohonta ngko nose'manji Anitu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetihwamentohefoho. I nom'ne sikunomo sekwo ngkimo manohonifitnnehofo.

26 Oseso olo sikuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho.

27 Yo'mayo Anitu yoneso'no nto losetihwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyofoho. O'o hopi'nonohino losetihwamentohefoho.

28 Sekwo ito'no fehumamno. Anituye Towahuno Wopingo syoho nto sejapmmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasimo iningkawowo'ningkohofosomo mokosyohumamno. Jisas kakoe honiyon'ji hofikimo mpe imentisofoho.

29 Ngko huno ole niyohoho. Ngko sehwti'mo'me sohonta a'amu sikisiwojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopikuji wonyo wosemokantifeho.

30 A'amu fehohnjo sekumta'ni nolikafikuji a'amu Jisasimo iningkawowo'ningkohofosomo hwasyomo ipesemotakuji hwasyo hungkuno woselantifeho.

31 Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso iningo seyoen. Soswo hufa'u sihune neyakolofontanngki ngko imingo'nji sikuno'nji humotaho lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwamentohefoho.

32 Ngko Anituye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wopingo'nohino selohofiwo'ningkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumawosi, kakoe a'amu somo honingkano wopingo iningkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho.

33 Sekwoe hamniyoho hwapife yo'mayo so'no hi manimo'nimmentisofoho.

34 O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji nohumanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe imentohefoho.

35 Nto setihwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiyimno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu ponifo somo ufo'mafikuno. Olo hungkuno Jisas nalimentisoso sekwo iningo seyoen. A'amu nom'nemo yano'nohino uyiwon'ningkohofosomo hofikoe simonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'ningkohofosomo yakolonoho.

³⁶ Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofi'ko'nji hwomtame ehumentifi Anitumo jomo ulimentohofofoho.

³⁷ Ose yontifi hofi'ko humotaho lontifi Poulimo kehutnnoma'mentohofofoho.

³⁸ Sekwo apa'no manohonifitnnehofu ulimentiso so'no hofi'ko simeho tango umentisofoho. Hofi'ko yofayokinomne'no ipemotawomentohofofoho.

21

Poul kako Jelusalemne'no asomo umentisofoho.

¹ Nakwo a'amu somo uliko'mentani yofayokinomo nokotosontani, nowekentani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango Patola i'mofapmmentihwonefoho.

² I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no wamonto yahon'ngki uhwonontani osohumo nokotasontani wekapmmentihwonefoho.

³ Nowekapontani hwaho Saip'los uhwonontani oso hwaho sopo yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani umentihwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya sopo ifohohosahumentihwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango wojo'mesyamto umentisofoho.

⁴ Osopo nohumentani a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo tipema'mentihwonefoho. Hofi'ko'nji nohumentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anituye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahon'ngki hofi'ko Poulimo ulimentohofi, Kiko Jelusalem sopo nowakehotoho. Ose ulimentohofofoho.

⁵ Nakwoe sikuno hano iyoso'no imo'n'ngkahon'ngki nakwo angopono nuliko'mentani umentihwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo sohwa hofi'koe ape sofanji mehomi'nji nakumo mitimom'ngo sopo nehwojamentohofofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anitumo isamayoka ulimentihwonefoho.

⁶ Ose ulontani nakwo hnnimentihwoni, Nakwoe a'amu soku mpanimno, hnnimentihwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahon'ngkuhwoni hofi'ko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

⁷ Nakwo ango Taiya uliko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo i'mofapmmentihwonefoho. Osopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo so'nji noswo'nontani sikuno anga'no fosyawo'mentihwonefoho.

⁸ Mo'n'ngkanta ango Toulemes uliko'mentani nowekentani ango Sisaliya sopo i'mofapmmentihwonefoho. Osopo nakwo Filip'ye angomo humamentihwonefoho. Filip huhwo sohwo Anituye hungkuno lutihwamojo hweho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo ango Jelusalemmo humamotofoso Filip'i'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwasopo'mentohofofoho.

⁹ Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofi'ko Anituye hungkuno lutihwamotofofoho.

¹⁰ Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno fiso neyokolofahon'ngki hwe fihwo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Kako i'mofapmmentisofoho.

¹¹ Nonetimanto Pouliye ahuloho nomanto kakoe sife aho'nji kilo'nonto ulimento, Anituye Towahuno Wopingo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohomo a'amu Jutaso Jerusalem ango sopo olo pa'nyolo nokilohofikuji a'amu temtitofo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyantifeho.

¹² Ose nelahonngki upo'nontani nakwo a'amu Jisasimo iningkamotofo nom'ne so'nji Poulimo yokumpohn'nyo ole ulimentihwone, Kiko Jerusalemne'no nosohotoho.

¹³ Ose ulahonngkuhwoni Poul nalimento, Sekwo humotaho peho'no sontantikwofo. Nje simeho tango nyohoho. Jerusalem ango sopo ngkimo impe intofan+hufijoso Jisasiye yofe ho'nomayo'ne pe'nimeso wopingofoho.

¹⁴ Ose nelahonngki nakwo Poulimo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ulimentihwoni, Yo'mayo Anitu yoneso umo'nimontonoho. Ose ulimentihwonefoho.

Jelusalemjo hwe engo sohwafo Poul kakoe hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Hwangku sohonta nakwoe ho'yango ito'no nuhu'mokontani Jerusalemne'no uliko'ma'mentihwonefoho.

¹⁶ A'amu Jisasimo iningkamotofo fehohnjo nakwo'nji umentihwonefoho. Hofiko Nasouniye angomo ipenemotawomentohofofoho. Oso hwe Saipilosnta'ango huhwo sohwo hohonta Jisasimo iningkamojo hweho. Nakwo kakoe angomo humamentihwonefoho.

¹⁷ Humamentihwoneso Jerusalem ango sopo i'mofopahonngkuhwoni a'amu Jisasimo iningkamotofoso nonahonontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho.

¹⁸ Mo'nangka nakwo Pouli'nji Jemis sohomo uhwonyo'ne umentihwonefoho. A'amu Jisasimo iningkamotofoso hofikoe hwe engo sohwanji pmentohofofoho.

¹⁹ Poul a'amu sohwafo, Nje a'amuhwafo ulonto, yo'mayo wopingo Anitu a'amu temtitofo kengo somne'no uloho'mentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

Poul kako hwe engo sohwafo hungkunomo tifi iningkawento Anituye ango engo somo humentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no nupa'nontifi Anitumo isamoyoka ulimentohofofoho. Ose ulontifi Poulimo ulimentohofi, Nngkwahwo. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Jutaso pi'nango engoso Jisasimo iningkamotofofoho. Oso a'amu hiso Mousesiye honngkano hungkuno hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nngkohofihwafoho.

²¹ A'amu fehohnjo oso a'amu homo somo kikine'no hungkuno hwasyo ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi, Poul a'amu Jutaso ango kengopo humamotofo somo Mousesiye hungkuno hohontajo somo tifi inngkakutoho uliwo'nngkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe mehomi sohwafo a'apaho sihu kolofikutoho. Sekwo oso honngkano hungkuno hohontajo somo apa'no tifi inngkakutoho. Ose ulalofoho ulimentohofofoho.

²² Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nantifeho.

²³ Oseso nakwo kilalokuhwoneso kiko tifi finngkayo. Hwe osofosofahu'nohino sohwa a'amu Jutafes yahinomo inngkayo so'no Anitumo ole ulimalofi, Anitu kiko nehonontanngkiji oloso uyantane'yihwono. Ose ulimalofihwafoho.

²⁴ Kiko oso hwe sohwafo ufohi'nngkohojo hofiko'nji oso yahino kiho'maso semokiyo so'no fiymno. Kiko hofikine'no hamniyoho

ho'nasyohoji hofi'ko oso yahino ni'hu'nahone ifijoso a'amu huno ole uy-ono. Kikine'no upa'nimalofoso hungkuno hwasyofoho. Kiko Mousesiye hungkunomo in'ngkwalokuno so'no hofi'ko uhwonantifeho.

²⁵ A'amu temtifo kengoso Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofosomne'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mt'i'mokuyahojimalohwonefoho. Ole mt'i'mokumalohwoni. Yahu yihufo a'amu nom'nehwo hwoso sohomo uyifijoso sekwo non'ngkutoho. Honiyoso nonyo'eno. Tongo yahu ti'wangomo nano jilipopijoso nonyo'eno. Yo'mayo hon'ngkano akngkilike iyo'eno. Ose ulimentohofofoho.

²⁶ Oso'no mo'n'ngkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohomo utimanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontifi hofi'ko Anituye anggo engo somo nohotoswontifi hwe engo sohomo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulimentohofofoho. Oso sikuno somo Anitumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne uyantifeho.

Anituye anggo engo somo a'amu Juta sohwa Poulimo aho kemokosyohumamentohofofoho.

²⁷ Sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'nimonto yahon'ngki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwa Poulimo Anituye anggo engo somo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwe moyami hopi'nono ulikafontifi Poulimo aho ko'mentohofofoho.

²⁸ Nokentifi hofi'ko mango mohm'no lontifi ulimentohofi, Sekwo a'amu Isilael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe lohwo kako anggo meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no Mousesiye hon'ngkano hungkunomne'no olo anggo engo lomne'no hungkuno wonyo liwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtifo kengo sohomo olo anggo wopingo lomo ipemotapiso so'no anggo wonyo kiho pa'nyo imo'n'ngkohoho. Ose ulimentohofofoho.

²⁹ Oso hungkuno hiso hwapingo ole. Hofi'ko Poulimo uhwonimentohofoso kako a'amu temtifo kengo anggo Efesosnta'ango Tiloufimos oso hwo'nji anggo Jelusalem nohumentan'ngki uhwonontifi hwasyo ole syafihu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anituye anggo engo somo ipemotaswohoho. Ose limentohofoho.

³⁰ Oso'no Jelusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontifi mango engo liwo'nontifi yohoto yohotofo mjaloho'nim'wentifi uhu'mokumentohofofoho. Hofi'ko Poulimo aho kemotaswopahon'ngkofi Anituye anggo engomjo hoku'yo hopi'nono pijwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohomo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa Poulimo utima'mentisofoho.

³¹ Hofi'ko Poulimo wofonjosyantifi ikujoho posontan'ngkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohume'no hungkuno ho'nimentisofoho. Hofi'ko ole ulimentohofi, A'amu Jelusalem hofi'ko ikujoho fongki'nalokwofo.

³² Ose upa'nontifi hwe yofe engo'njo sohwa kakoe a'amu itokuso'njo sohomo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwa'nji a'amu itokuso'njo sohwanjimo uhwonontifi hofi'ko Poulimo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofi'ko uyohohu'mentohofofoho.

³³ Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwa Poulimo aho nokento kakoe a'amu sohomo ulimento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafikuji hwe

lohomo hmtofahumno. Ose ulonto ulohon+mento. Olo hwe lohwo tihwolo. Peho imasoto.

³⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontan+ngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahon+ngkofi hungkuno engo ho'n+mentisofoho. Hungkuno pi'n+ngo engo ho'n+ngkahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwap+ngoso mupa'n+mmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwo ul+mento, Poul+mo itokuso'njo sohwo angomo motas+mno.

³⁵ Ose ulahon+ngki oso ango homo somo kotasiyo sopo nomotosa-hon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo kakimo wofonjosiyo lahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa ut+mentisofoho.

³⁶ A'amu pi'n+ngo engoso tifi in+ngkasontifi ul+mentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

³⁷ Hwe itokuso'njo sohwa hofi+koe angomo womotoswantifi yahon+ngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento, Hungkuno wakil+monne'no yohono. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ul+mento, U, Kiko Ngk+lik hungkuno huno'njo hwosilaho.

³⁸ Ngko huno ole syaf+syohono. Kiko hwe engo Ijip mta'ango sohwo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwo wafongku'monji yonji kakoe a'amu hos+mno *foua tausen* (4000) sohwanji hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwosoho.

³⁹ Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwap+ngoso hwaho Silisiya ango m+kun+imposo Tasosnta'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwo ul+monne'no yohono. Wop+ngotaho.

⁴⁰ Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahon+ngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahon+ngkofi Poul Hip+lu hungkuno'nji ul+mentisofoho.

22

¹ Poul ole ul+mento, N+ngkwahwosafo, Mpohwosafo, sekwo upa'n+mno. Sekwo hungkuno ntohofo so'no ngko nje hungkuno asomo wasel+monne'no yohono.

² Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso hofi+koe hungkuno Hip+lusu upa'nontifi songo songo mimmentohofoho. Poul apa'no ul+mento,

³ Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya ango Tasos sopo aswo n+ma'mentisofoho. Ngko engoso olo ango Jelusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesy-olontihwayo sohwo Ngkomeliyeliyoho. Kako nakwoe ajuyohwosafe hon+ngkano ne'njo lontihwamojofoho. Oseso ngko An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo in+ngkayoso sekwo lohonta in+ngkwalokwofo hopa in+ngkamote hwo'nyoho.

⁴ Ngko a'amu Jisas+mo simeho hi'ntnnono umotofo somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo pe'n+mentohofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentohofoho.

⁵ Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji a'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwanji hofi+ko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hofi+ko nje yahino so'no wasel+fe. Hofi+ko a'amu Juta ango Ntomas+kos humamotofo sohwanne'no ifalifaliyo mti'mokontifi ntapm-mentohofoho. Nomanji ole l+mentoho, a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo

somo ahwomo nano intohm'mo ango Jelusalem tohino engo mayo'ne'no womotasimne'no yohono lonji umentohofoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentisofo so'no ulimentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasikos mofone sopo i'mofowahoningko ni'hu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso ntoho'mentisofoho.

⁷ Osohonta hwahopo piwasyonji hungkuno ole upa'nimentoho. Soul, Soul, Kiko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno.

⁸ Ose ho'n'ingkahoningki ngko ulimentoho, Hwe engofo, kiko tihwosilo. Ose ulahoningko ntimento, Ngko Jisas Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kiko wonyo ntohofantokuno. Ose ntimentisofoho.

⁹ Hwe ngko'nji umentohofoho sohwa hofiko pomponaho'nohini uhwonimentohofofoho. Hofiko mampaho oso hwe ntimento sohwo mupa'nyofoho.

¹⁰ Ngko ulimentoho, Hwe Engofo, ngko pipi imnehono. Ose ulahoningko ntimento, Kiko nolikafohoji Ntomasikosimne'no fiwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho kiko ihne'eni imentohe so'no walokitihwono.

¹¹ Ose ntahoningki oso pomponaho mikunimposo engoso ntimento so'no timpi'nyo nimo'n'ingkahoningki a'amu ngko'nji umentohofoho sohwa ngkimo aho nimp'o'nontifi Ntomasikosimne'no ipemotaniwomentohofofoho.

¹² Oso hopo sopo hwe fihwo humunyoponoho. Kakoe yofe Anon-aiyasiyoho. Kako neyakwosafe honingkanomo tifi iningkawowo'n'ingkiso hweho. A'amu Juta Ntomasikos humamotofoso ole hnnimentohofi, Kako hwe wopingo hweho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo noni'manto ntimento, N'ingkwahwo Souliyo, Ji'e t'imo apa'no uhwonimonnoho. Ose ntahoningki oso hohosohonta nje t'imo wopingo nimo'n'ingkahoningki kakimo uhwonimentohefoho.

¹⁴ Nuhwon'ingkahoningko ntimento, Neyakwosafe Anitu sohwo kako yo'mayo yone so'no kiko huno kiyone so'no kuhwosopo'mentisofoho. Kiko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohomo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopo'mentisofoho.

¹⁵ Hwangku kiko kakoe hungkuno ulihnefoho. Kiko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulihnefoho.

¹⁶ Oso'no peho'no hontohumahnno. Kiko nolikafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. Kiko Jisasimo jomo ulohojo'no kako ji'e wonyoso wae weekumofono.

Anitu a'amu temtifofo kengo somo Poul uyimentisofoho.

¹⁷ Hwangku ngko Jelusalem apa'no noptonji Anituye ango engo somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentohefoho.

¹⁸ Hwe engo sohomo nuhwon'ingkahoningko ntimento, Kiko komo'no Jelusalem uliko'maho. Kiko olopo humahojo'no'manji nje hungkuno lutihusoso hofiko mupa'n'fitnnehofo.

¹⁹ Ose ntahoningki ulimentoho, Hwe Engofo, hofiko huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo simeho hi'ntnnono kijapi'wo'n'ingkohofoho somo ango uhu'mokiyoso mta'ango nomanji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohu-malefoho.

²⁰ Oso hwe Sitifen, ji'e hungkuno limojo sohomo fonjahumentohofoho sohonta osopo ngko hofiko'nji nohumanji osohi so'no nje simeho wopingo

nimo'n'ingkahon'ingki a'amu fonjahumentohoho sohwafe manji'mofoyo'mayoso mokosyohumantohofoho.

²¹ Ose ulahon'ingko ntimento Kiko mpano, Ngko kikimo hon'ingkanosawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuhwatimo. Ose ntimentisofoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poulimo mokosyohumamentisofoho.

²² Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahon'ingki a'amu Juta nupa'nontifi johomohm'no ulimentohofi, Fonjahumno. A'amu oleso olo hwaholopomohumanehoho.

²³ Oso hungkunoso ne'no lontifi hofikoe hwapife yo'mayoso yojasyontifi hwahohusontifi husa'mentohofofoho.

²⁴ Ose yontan'ingkoifi hwe yofe engo'njo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa ulimento, Poulimo angomo ipemotasyikuji ole ulimno, A'amu sohwa mango engo kilohofoso peho'neto. Oso'no fonaso. Monajo'manji ikujohowokufonjano. Ose ulimno.

²⁵ Ose ulahon'ingki hwe sohwa Poulimo hofiko impe intofontan'ingkoifi Poul hwe mnokino manji'mofonjo kako'njopo humentanjo sohmo ulimento, Olo sekwoe yahinotaho. A'amu Loummta'ango sohmo kakoe hungkuno mikwalofe'njo yontifi siki ikujohofongku'motofoso sekwoe yahinotaho.

²⁶ Ose ulahon'ingki hwe sohwo nupa'nonto nowento hwe yofe engo'njosohmo ulohonimento, Kiko peho yalokuno. Olo hwe lohwo Loummjo sohwafe hwomufoho.

²⁷ Ose ulahon'ingki hwe sohmo nupa'nonto Poulimo nu'manto ulohonimento, Ole njo. Kiko Loummta'ango hwsilaho. Ose ulahon'ingki Poul ulimento, Ou, ngko Loum mta'ango hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon'ingki hwe yofe engo'njosohwo ulimento, Ngko hamniyoho engo ho'naofonji a'amu Loum imo'n'imentohewho'nyoho. Ose ulahon'ingki Poul ulimento. Nje mpohwo Loum mta'ango hweho. Oso'no ngko a'amu Loum hwo'nyoho.

²⁹ Ose ulahon'ingki a'amu Poulimo impe intofontifi ikujohowofonjantifi imentohoho sohwa uyohohu'mentohofofoho. Hwe yofe engo'njosohwo olo a'amu Loum mta'ango lohomo impe intofohe so'no tohino engowoma'monntikeno. Ose lonto iyoho unimentisofoho. *

³⁰ Hwe yofe engo'njosohwo kako a'amu Juta Poulimo hungkuno ulohofoso'no yoloho hwap'ngo upa'nimo lonto mo'n'ingka Poulmjo ahwomonano usihutofonto kako a'amu tajo ango syoho'njonyofe engo'njosohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njosohwanjimo hungkuno ole lihwatimento, Sekwo uhu'mokumno. Ose lihwajonto Poulimo ipemotasonto a'amufe simanopouhumati'mentisofoho.

23

A'amu Jutafe 'kaunisol' sohwa Poul kakoe hungkuno lut'hwamentisofoho.

¹ Poul a'amu *kaunisol* syoho'njosohwa timo yokumpohn'nyo uhwononto ulimento, Nje hwe sifahwe, Anitu nohonontan'ingki yo'mayomoteso mjimwenji olohntajonji ole nnantofoho, Ngko hon'ingkanowonyo'njohwonimaho. Ose nnantofoho.

* **22:29:** Loumjo sohwafe hon'ingkanohungkunoso olenoho. A'amu Loum mta'ango sohmo ikujohofongkiyo so'no yokumpohn'nyowo'nyofoho.

² Ose ulahon+ngki Anonaiyas tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako'njo sopo humalowentan+ngkofo sohwo ul+mento, Poul+ye mangomo fongkupmno.

³ Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, Kiko a'apaho wop+ngo'njo hwosoho. Simeho mo'mo pisakino'njo hwosoho. An+tu wakufonjono. Kiko nje hungkunomne'no ito'no men+hwajiyo'ne hwosi nohumanji hon+ngkano ito'nohino somo hwotoho fenji n+fonjohino.

⁴ Ose ulahon+ngki a'amu Poul+njopo lohofont+fi l+mentohofi, Kiko An+tuye hwe yofe engo'njo sohomo sitofo lulalokuno.

⁵ Ose ulahon+ngkofi Poul ul+mento, Nje a'amufu. Ngko An+tuye hwe yofe engo'njo sohune'no huno maniyohoyohoho. Huno ole niyohoho An+tuye hungkuno ole nal+mento, Sekwo a'amu semokosyohumayo somo hungkuno wonyo ujo'eno. Oso'no ngko huno niyohoho.

⁶ Ose ulonto Poul uhwon+mentisoso, A'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwa fehohnjo a'amu Sat+yusiyoho. Fehohnjo a'amu Falisiyoho. Ose uhwononto *kaun+sol* a'amu sohwo mango engo ul+mento, Nje a'amu hwafo, ngko a'amu Falisi hwo'nyoho. Nje mpohwo a'amu Falisi hweho. A'amu poyo pe'nyoso apa'no likapitnnefoho. Olo hilo so'no ngko hontohumaleno. Oso'no ngko a'amu somo oso hungkunoso lut+hwawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Olo hilo so'no sekwo ngkine'no hungkuno ho'nosyalokwofo.

⁷ Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Sat+yusi sohwanji yoka hnnont+fi husilo'mentohofofoho.

⁸ Hwap+ngoso a'amu Sat+yusi sohwa ole l+wo'n+ngkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no mol+kapitnnohoho. A'amu ahwomo mta'ango so'nji towahuno ntnne so'nji mohumuyoho. Ose l+wo'n+ngkohof+hwafoho. I oso'no a'amu Falisi sohwa oso hungkuno hufa'u so'no hwasyofoho l+wo'n+ngkohofofoho. Hof+ko olo hilo somo simeho uy+wo'n+ngkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likapitnnefoho. A'amu ahwomo mta'angoso towahuno ntnne'no humalofo. Ose l+wo'n+ngkohofofoho.

⁹ Oso'no hof+ko yokaso engo imo'n+ngkahon+ngki a'amu Falisi fehohnjo hon+ngkano hungkuno mesy+lut+hwayo sohwa nol+kafont+fi yokumpohn'nyo ul+mentohofi, Poul kako wonyo miy+wo'n+ngkiso hweho. Hwe ahwomo mta'ango hwol+keno towahuno hwol+keno Poul+mo ul+maso'manji kakoe syohofoho.

¹⁰ Ose ulahon+ngkofi yokaso m+kun+mposo imo'n+ngkahon+ngki hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo ole syaf+hu'mento, a'amu sohwa Poul+mo yokino yohosiyo hohnta'ni ifijo so'no wope'n+mtonoho. Ose syaf+hu'mentiso so'no iyoho un+ngkahon+ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwo ul+mento, Sekwo oso a'amu sohwo ajwomo'mo nowekuji Poul+mo ut+maf+kuji sekwoe angomno f+pemotas+mno. Ose ul+mentisofoho.

¹¹ Mo'n+ngkanta sikwo'miyo somo Jisas Poul+njopo nolohofonto ul+mento, Yokumpohn'nyo hmomo'nyo. Ango Jelusalem lopo ngkine'no hungkuno yokumpohn'nyo ul+mahnnofoho. Oso pa'nyo ango Loum sopo ngkine'no apa'no ul+monnoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

A'amu Juta Poul+mo wofonjasyano nolont+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

¹² Mo'n+ngka im+ngo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokont+fi hungkuno yokintahopono lont+fi ole mtito'mentohofi, Nakwo Poul+mo wofonjasyano. Kako songo nohumentan+ngkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono. Ose mtito'mentohofofoho.

¹³ Oso a'amu huhwo sohwa oso hungkuno mtito'mentohofu sohwa a'amu we'e pi'n'ingo'maho. A'amu *foutimo* (40) yakolonoho.

¹⁴ Ose mtitofontifi hofiko nowentifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ulimentohofi, Nakwo hungkuno yokintohopono lontani ole mtitofihwono, Nakwo Poulimo wofonjasyantane'no yihwono. Kako songo nohumentan'ingkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono.

¹⁵ Oso'no sekwo a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'n'ingka hungkuno filihwatimno. Ole ulimno, Nakwo Poulimo nom'ne hungkuno ulohonantane'no yihwono. Oso'no olopo fipemotape. Ose ulimno. Oseso nakwo hon'ingkanopo Poul'ne'no nohontohumehwasi fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ulimentohofofoho.

¹⁶ Olo hilo so'no Poul'ye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohwafe angomo noswonto a'amu Juta Poul'imo nofonjasyane'entifi limentohofu so'no Poul'imo ulimentisofoho.

¹⁷ Ose ulahon'ingki Poul a'amu mnokino manji'mofon'jo sohune'no johu ulonto ulimento, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso.

¹⁸ Ose ulahon'ingki hwe huhwo sohwo ipemotasonto hwe yofe engo'njo sohomo ulimento, Poul impo'angomjo sohwo ngkine'no johu ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso. Ose ntohoho.

¹⁹ Ose ulahon'ingki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu sohomo aho no-kento siko'nohinopo ipemotawento ulohon'imento, Pehofu wantimonnto.

²⁰ Ose ulohon'ingki hwomu sohwo ulimento, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohofu, Mo'n'ingkanta hungkuno ole wokilantifeho, Kiko *kaunisoli'*njopo Poul'imo fipemotape. Hofiko Poul'imo kakoe hungkuno hwap'ingo so'no ulane'entifi hwasyo poji yalokwofo.

²¹ Oso'no hofikoe hungkunomo kiko in'ingkahutoho. Hwap'ingoso a'amu *foutimo* (40) hwofilo'nnyo sohwa hofiko hon'ingkanopo hiyaso humafikuji Poul'imne'no wohontohumantifeho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko ole mtitofohofi, Nakwo Poul'imo wofonjasyano. Poul songo nohumentan'ingkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohofu. Kiko eno ulohoji Poul'imo uhwojisomanji hon'ingkanopo wofonjasyantifeho.

²² Ose ulahon'ingki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu lohomo yokumpohn'nyo ulimento, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohomo uhwatimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikis sohwoepono Poul'imo ipemotawomentohofofoho.

²³ Nuhwajonto kako hwe hufa'u mnokino manji'mofon'jo sohwa'umne'no johu ulonto ulimento, Siko a'amu itokuso'njo *tu hantilet* (200) sohwanji nom'ne a'amu ahwomo yahuponjo kehumawo'n'ingkohofu *sefenti* (70) sohwanji nom'ne a'amu hosimno'njo *tu hantilet* (200) sohwanji hano iyo'ne ito'no fesyohumunyo. Olo sikwo'miyo lomo, (9 *kilouk*), osomo sekwo ango Sisaliya sopono fiwanimno.

²⁴ Nom'ne ahwomo yahuso Poul kehumayo'ne fesyohumunyo. Sekwo Poul'imo ito'no ipemotasokuji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikis sohune'no utimotapmno.

²⁵ Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtimokumento,

²⁶ Ngko Kíloutiyos Lisiyasi'ni olo iyoswo loso hwe wopíngo yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikís sohwasimne'no mti'mokalokweno. Nje Felikís.

²⁷ A'amu Juta olo hwe Poul lohumo nokentífi wofonjosyano lontífi imalofofoho. Kako a'amu Loum hweho upa'nímale so'no ngko nje a'amu sohwanji nowentani utíma'malohwonefoho.

²⁸ A'amu Juta Poulímo wonyo hwosoho ulímalofó so'no oso hwapíngoso huno waniyono lonji Poulímo *kaunisól* sohwafepono ipemotawomalefoho.

²⁹ Osopo huno ole típema'male, Hofíko hofíkoe honíngkano hungkuno somne'no Poulímo ulímalofofoho. I oso hiso'no poyo mape'nonehoho. Impo'angomo mintofahufitnnehofo.

³⁰ Hungkuno ole níma'masofoho. Hofíko Poulímo wofonjosyantífi imalofofoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahotímalefoho. A'amu Poulímo hungkuno ulímalofó sohwanne'no ulímalefoho. Hofíko Poulímne'no hungkuno hí'njo hwa'manji hofíko jíje símanopo walife. Osohopeho.

Iyoswo ose mti'mokumentisofoho.

³¹ A'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkunomo tífi iníngkawentífi oso síkwo'miyo somo hofíko Poulímo ango Antipatílis spono ipemotawomentohofofoho.

³² Iyoho longkoníngkahoníngki a'amu itokuso'njo sohwa hofíkoe angomno asomo umentohofofoho. A'amu ahwomo yahupo kehumayo'njo sohwa Poulímo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofofoho.

³³ Hofíko Sisaliya í'mofawentífi hofíko iyoswo motawomentohofoso hwe yofe engo'njo Felikís osomo uyontífi Poulímo hwe engo sohwo'njopo uhwojamentohofofoho.

³⁴ Felikís iyoswo atofó lonto Poulímo ulímento, Kíko ntí'mta'ango hwosilo. Ose ulahoníngki Poul ulímento, Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho.

³⁵ Ose ulahoníngki Felikís ulímento, A'amu kikine'no hungkuno hí'njo sohwa í'mofapíkujó'no jíje hungkuno upa'nímonnoho. Ose ulonto, kakoe a'amu sohwaní ulímento, Heloutíye ango engo sopo wohumano. Osopo sekwo uhwontohumamno. Ose ulímentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulímne'no hungkuno límentohofofoho.

¹ Síkuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahoníngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne hofíkoe hungkuno jó'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya í'mofapmmmentohofofoho. Hofíko hwe yofe engo'njo Felikísí'njo sopo lohofontífi Poulímne'no hungkuno ulímentohofofoho.

² Felikís Poulímne'no líhwojahoníngki nopahoníngki Tetulos sohwo a'amu Juta sohwafe hungkuno Poulímne'no ulímento, Hwe engo Felikís sohwo, Kíko nakumo wonyoangkafo nemokosyohumawo'níngkino hwosoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso símehe pompenjiyo ito'no humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kíko huno wopíngo syafísyonji ito'no mti'mokuwo'níngkino hwosoho.

³ Oseso nakwo símehe wopíngo nemo'níngkahoníngki isamoyoka woki-lantane'no yalokuhwono.

4 Ngko huno ole niyohi, Kiko syoho engo'njo hwosoho. Oso'no hungkuno tifo'nohino wakilmne'no yohono. Kiko a'amufe hungkuno upa'n+wo'n+ingkinohoswosi nje hungkuno upa'nyo.

5 Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uy+wo'n+ingkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo yoka'nji ikujoho'nji ulikafi+wo'n+ingkiso hweho. Nakwoe a'amu Juta fehohnjo hot+ku lohofont+fi hon+ingkano nom'nemo in+ingkowalokwofo sofe yofe Nasalet+yoho. Olo hwe lohwo hof+koehwe engo hweho.

6 Kako a'amu temtitofokengo sohwa nakwoe An+ituye ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poul+mo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poul+mo ito'no wom+hwajantani ko yahon+ingkuhwoni

7 hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni us+huto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto uti+ma'masofoho.

8 Nut+manto nal+ma, Sekwo olo hwe lohumne'no hungkuno hi'njo hwas+manji sekwo Felik+siyepono motawomno. Lisiyas ose nal+masofoho.] I oso'no kiko Lisiyas sohomo ulohonyo. Kakoe hungkuno nupa'n+ingkohoji huno wakiyono. Yo'mayo uli+malohwone so'no wakilono. Tetulos ose uli+mentisofoho.

9 A'amu Juta hopi'nonohinoso simeho inont+fi uli+mentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose uli+mentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felik+si+mo uli+mentisofoho.

10 Hwe engo sohwo Poul+mne'no hungkuno jo'ne uhwon+ingkahon+ingki Poul uli+mento, Kiko nakwo a'amu Juta sohwo'na'n+mo hungkuno ito'no m+hwajantant+ingkinohoswoswo pi'n+ingo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko nje hungkuno kilimne so'no simeho wop+ingo nimo'n+ingkohoho.

11 Sikuno aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mmo'nyo sohonta ngko An+itumo jomo uli+mo lonji Jelusalem i'mofapmmalefoho. Kiko hof+kimoo lo ulohoho'no nehopeho wakilife.

12 A'amu Juta An+ituye ango engo somo nom'ne a'amu sohwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontan+ingkuhwoni monahonyo'njo imalofofoho. Hof+ko angoo uhu'mokiyo sopo angkuhwafo engo sopo hwe moya'mi ikujoho so'no uli+kofontan+ingko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho. Ngko miyo hwo'nyoho.

13 Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso hungkuno hwap+ngoso ne anefoho. Oso'no hof+ko kikimo olo hungkuno loso nehopi pipi kit+hwafitnnehoho. O'o, yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwon+mmalof+hwafoho.

14 I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho. Ole. A'amu Juta fehohnjo hot+ku lohofont+fi Hon+ingkano songomo in+ingkowalokwofo. Oso Hon+ingkano somo ngko t+fi in+ingkawenji neyakwosafe An+itumo simeho hi'ntnnono uyalokweno. Mousesiye hon+ingkano hungkuno so'nji a'amu An+itu hungkuno uyahon+ingki limotofohoschwafe hungkuno somo in+ingkowalokweno.

15 An+itu a'amu wop+ingo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo ulikafone so'no simeho hi'ntnnono uyonji oso hiso'no a'amu lo'nji hontohumalohwono.

16 Ngko nje hon+ingkano wop+ingomne'no syoho engo iwo'n+ingkohe hwo'nyoho. Oso'no An+itu'nji a'amu sohwanji ngkimo wonyo hwosoho mant+fitnnehoho. O'o, hwe wop+ingo hwosoho nt+fitnnehoho. Ngko ole hnn+imnehoho. Hon+ingkano wop+ingo'njo hwo'nyoho hnn+imnehoho.

¹⁷ Hohonta ngko Jelusalem uliko'manji soswo fihwo niyokolofahon+ngki ngko hwaho kengo kengopo emoyonji Jelusalemno asomo pmmale hwo'nyoho. A'amu hamniyoho umofonyo iyo somne'no hamniyoho motaponji Anitune'no yahu umalefoho.

¹⁸ Ose yonji ngko Anituye ango engo somo nohumanji oso hiso kiho'maso imokiyo so'no yontan+ngko nohon+malofofoho. Ngko a'amu os- ofosofahu'nohino'nji nohumentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho. A'amu pi'n+ngo nakwo'nji mohumulofho.

¹⁹ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango sohwa nohu- mantifi ngkimo aho niko'malofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ngkine'no hungkuno hi'njo hwa'manji jije simanopo lohofikuji ngkine'no hungkuno ntifitnne'no mape'njo peho'neto.

²⁰ Mape'njo so'no ngko *kaunisoli*'njopo nohumentan+ngko sohonta *kaunisol* sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofho. Olo hwe lohwa wantife.

²¹ Olo hungkuno lo'nohinotikeno. Ngko hofiko'nji nohumanji ngko johole ulimale, A'amu poyo pe'nyo somo Anitu apa'no songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono uyalokweno. Oso hiso'no hofiko ngkine'no hungkuno kontalokwofo. Poul ose ulimentisofoho.

²² Felikis kako a'amu Jisasimo in+ngkamotofho sofe hon+ngkano so'no huno umentiso hweho. Oso'no kako a'amu Juta somo ulimento, Nta'noho. Sekwo fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas sohwo nopihwoso'no sekwoe hungkuno ito'no womesehwatimonnoho.

²³ Ose ulonto a'amu impe'njo sohwo mokosyohumayo sohomo ulimento, Kiko Poulimno fohontohumaho. Kako pawesoso wop+ngofoho. Kakoe a'amu jomo u'mafikuji yo'mayo uyifijosso wop+ngofoho. Ose ulimentisofoho.

Felikis kako Poulimo impe intofonto soswo hufa'u uyimentisofoho.

²⁴ Sikuno nom'ne fihwa memjaofahon+ngki Felikis kakoe ape Ntilusila'nji pmentisiyefoho. Oso a'mu hisi Juta apefoho. Felikis Poulimne'no kakoe hungkuno upa'nyo so'ne luhwaj+mentisofoho. Poul a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso'no luthwamentisofoho.

²⁵ Kako hon+ngkano wop+ngo tipemayo so'no yo'mayo wonyo ho'naofo so'no hwangu Anitu a'amufe hungkuno ikwolofo so'no luthwamentisofoho. Ose ulahon+ngki Felikis iyoho un+ngkahon+ngki ulimento, Nta'noho. Olohonta kiko mpano. Sikuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta nekwo apa'no wolafo.

²⁶ Ose ulonto ole syafihu'mento, Poulimo usihuto'meso'no hamniyoho wontapmmontolikeno. Ose syafisyonto sikuno pi'n+ngo somo Poulimne'no luhwaj+wo'nonto Poul+nji hungkuno hnn+mentisiyefoho.

²⁷ Soswo hufa'u uyokolofahon+ngki hwe nom'ne Pousiyos Fesitos oso hwo Felikisiye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikis huhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulimo impo'angomo humentan+ngki musihutofe'njo yonto uliko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nnyo sohwo wonipa'nono ulimentisofoho.

¹ Fesitos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto sikuno hufa'u sihune memjaofahon+ngki kako Jelusalemno simentisofoho.

² A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji Fesitos+njopo u'mantifi hofikoe hwasyo hungkuno Poul+imne'no ulimentohofofoho. Hofiko jomo yokumpohn'nyo ulimentohofi,

³ Kiko nonefo'mahoji Poul+imo Jerusalemno uhwajo. Ose ulontifi Poul+imo hon+ngkanopo fonjosyane'entifi nto mtito'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahon+ngkofi Fesitos ulimento, Poul ango Sisaliya sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepe wamne'no yohono.

⁵ Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Fesitos Jerusalem nohumanto nom'ne sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s+hunet+keno sikuno aho hufa'u hopi'nonohinot+keno memjaofahon+ngki hofiko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapontifi mo'n+ngkanta Fesitos kako ango hungkuno ito'no melihwajiyo'ne somo nohumanto kako Poul waponi lonto lihwat+mentisofoho.

⁷ Lihwojahon+ngki Poul noswahon+ngki a'amu Jerusalem mta'ni pmentohofoho sohwa Poul+njopo nolohofontifi hungkuno tango'njo Poul+imne'no limentohofofoho. Hofiko Poul+imo wonyo imentohino hwosoho ko ulimentohofoso Fesitos kako hofikoe hungkuno somo ne motipe'mamentisofoho.

⁸ Poul hofikimo aku ulimento, Ngko hon+ngkano wonyo mmofe'njo hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkunoso mt+hupesos awonoho. Ngko Anituye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Fesitos kako a'amu Jutafeso sohwanji afofo umokumonto yonto Poul+imo ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jerusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wop+ngtaho.

¹⁰ Ose ulohon+ngkahon+ngki Poul ulimento, Olo ango humale loso a'amu Loum sohwafe hungkuno ito'no melihwojiyo angofoho. Oso'no olo ango olo huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefoholofihwajiyo'ne angofoho. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Jutafeso wonyo mimmentohefoho.

¹¹ Ngko wonyo hon+ngkano imofont+mtentesi oso wonyo hiso'no kiko poyo pe'nyo ntifijoso hungkuno ane'njo nope'n+mnesohilo. I oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kiko hofikoe ahomo noho'nani'syohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono.

¹² Ose ulahon+ngki Fesitos kakoe a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hnnontifi Poul+imo ulimento, Kiko Sisamne'no jije hungkunomo upa'nono ntohino so'no e'wano. Sisafepono fiwano. Ose ulimentisofoho.

Fesitos kako Poul+imne'no Akilipa sohomo ulimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Akilipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko ango Sisaliya i'mofawenji Fesitos+imo isamo ulohomentisiyefoho.

¹⁴ Siko ango Sisaliya humentan+ngki sikuno pi'n+ngo memjaofahon+ngki Fesitos Poul+imne'no hungkuno ole luthwamento, Poul impo'angomo humentan+ngki Feliks mus+hutofe'njo uliko'ma'mentisofoho.

¹⁵ Ngko Jerusalem nosonji osopo nohumentan+ngko hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji ni'mantifi Poul+imne'no ntontifi ntimentohofi, Kiko Poul+imo ole uso, Jije wonyo imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso.

16 Ose ntahon'ngkofi ul'imentoho, Nakwo a'amu Loum si'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe si'manopo malohofe'njo y'hwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohmo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahon'ngkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso hon'ngkano wop'ngofoho. Ose ul'imentohefoho.

17 Hofiko ngko'nji pmentihwone sohonta ngko mohontohumammen-tohefoho. O'o, mo'n'ngkanta ngko hungkunojo ango somo nohumanji Poul'mne'no lihwat'imentohefoho.

18 Ngko ole syafi'hu'mentoho, Hofiko Poul'mne'no hon'ngkano wonyo so'no ulantife'no yohoho. Ose syofisyahon'ngko hofiko nol'kofohumantifi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofoho.

19 O'o, hofiko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hofikoe Anitumne'no hon'ngkano songo in'ngkayo'ne tipema'mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo poyo pe'nimentiso so'nji oso'no yoka ul'imentohofoho. Poul ul'imento, Jisas songo humaho.

20 Oso'no ole syafi'hu'mentoho, Hungkuno hwap'ingo neso pipi syafi'hu'mnehono. Ose syafisyonji Poul'mo ulohon'mentoho, Nakwo ango Jelusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wop'ngotaho.

21 Ose ulahon'ngko Poul nt'imento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo tifi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no melon'hwajonoho. Ose ntahon'ngki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohwo ul'imentoho, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwonyo'ne uhwat'monnoho.

22 Oso hungkunoso Akilipamo ulahon'ngki Akilipa ul'imento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'n'mne'no yohono. Ose ulahon'ngki ul'imento, Mo'n'ngkanta kiko upa'nyo.

23 Mo'n'ngkanta Akilipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwapife wokoso'njo wonyoangkafoso yahon'ngki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwanji oso ango Sisaliya hwe engo sohwanji nopontifi Akilipa hiya'umo ipemotapontifi ango uhu'mokiyo sopo humentohofoho. Nuhu'mokahon'ngkofi Fesitos Poul'mo utimotapife lihwat'imentisofoho.

24 Nutimotopahon'ngkofi Fesitos ul'imento, Hwe yofe engo'njo Akilipa sohwanji sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe lohomo uhwon'mno. A'amu Juta Jelusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohume'no nje si'manopo lohofontifi nto ntimentohofoho. Hofiko johohom'no ntimentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

25 I oso'no kakoe hon'ngkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no motipema'mmentohefoho. I kako nt'imento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ul'imentohefoho.

26 Ngko Poul'ye hon'ngkano wonyo motipemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mt'i'mokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Akilipa kiko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe si'manopo utimotapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'n'fijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mt'i'mokumne so'no nt'imno.

27 Ngko a'amu impo'ango mta'n'ingo sohwo Sisafepono uhwatimeso kakoe hon'ngkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamti'mokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ul'imentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akilipa sohumo ulimentisofoho.

¹ Akilipa Poulimo ulimento, Kiko jije hungkuno fiso. Ose ulahonngki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno ulimentisofoho.

² Ole ulimento, Hwe engo Akilipa, nje hungkuno wakilmne so'no nje simeho wopingo nimo'nngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso ntimentohofoso asomo wakilmonne'no yohono.

³ Kiko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso kiko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

⁴ Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino y'wo'nngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango sopono Jelusalem osoponohini humawo'nngkohefoho. Oso'no hofiko huno uyohoho.

⁵ Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwafe honngkanomo ito'no inngkawo'nimote hwo'nyoho. Oso honngkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango mikunimposofoho. Oso hiso'no hofiko huno uyohoho. Hofiko wokilano lifijo'manji olo hilo so'no wakilfe.

⁶ Yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no nejapone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nosyahonngkofi olopo lohokweno.

⁷ Nakwo a'amu Juta temtitofo sife mta'ni hufa'u so'nwi Anitune'no imingo'nji sikuno'nji isamoyoka uliwo'nngkuhwonefoho. Hwapingoso yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no ne imo'nyo so'no hontohumaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nahumalofofoho.

⁸ Sekwo a'amu Juta soku, Anitu a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono muyoso peho'neto.

⁹ Hohonta ngko huno ole syafihu'mentoho, Oso hwe Jisas Nasaletnnta'ango sohune'no hwotoho wahmmonji imentohono.

¹⁰ Ose syafisyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohefoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa syoho ntapontifi nihwojahonngkofi ngko a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo nokenji impo'angomo intofahumentohofoho. Oso a'amu hisomne'no a'amu nom'neso wope'nantifeho lahonngkofi ngko eno ulimentohefoho.

¹¹ Sikuno huhwo huhwi hofikoe tajo ango somo nohumentanngkofi ngko tohino umotefoho. Ole ulimentoho, Sekwo Jisasimo simeho uyoso foho'naopmno. Ose ulonji hofikine'no simano hintotohino nmnngkahonngki ango hwaho kengopono a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo tohino uyimo lonji umentohofoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentiso so'no ulimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

¹² A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa iyoswo ntapontifi a'amu Jisasimo simeho uy'wo'nngkohoho somo tohino uyo'ne ango Ntomasi'kos osopono nihwatimentohofofoho.

¹³ U, hwe engo sohwo'si, ngko honngkanomo nowentanngko hinjopo pomponaho engo ahwomo mta'ango lanhumentisofoho. Pomponaho hiloso mofehi'nyomo yakolo'nnyofoho. A'amu ngko'nji umentihwone sohwanji olo pomponaho hiloso uhwonimentihwonefoho.

* **26:4:** Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, honngkano we'e 3, somo uhwonyo.)

14 Ose uhwonontani hwahopo piwahu'menti'hwonefoho. Ngko Hipilu mampaho upa'nimentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no ntohofantokuno. Kiko sihu mampo'nnyo somo entofomahoji'manji kiko sihu wosakolo'nimonnoho.

15 Ose ho'n'ingkahon'ingki ulohonimentoho, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahon'ingko ntimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo n' mokantokuno.

16 Nolikafohoji filohoho. Nje syoho ntohofiyo'ne kuhwosopo'mne so'no ku'mahono. Olo sikuno lomo yo'mayo uhwon'ingkinso'no a'amu nom'ne somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwangku kitihwamne so'nji a'amumo ulohoho.

17 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo wokuhwatimo. Hofiko kikine'no wokufonjano lifijoso wokufo'ma'monnoho.

18 Ngko nokuhwaji'mo kiko hofikoe hunomo fiwolo'mokahoho. Hofiko Seten'ye sikwo'mjohoso'mo humalofo somo nje pomponahopo fipemotapohoho. Hofiko Seten'ye yokumpohn'nyo usikwajikuji ngkiyepono wapife. Ngkimo simeho ntapifijoso hofikoe wonyo wae weeo'mo. Oso a'amu hiso'nji nom'ne a'amu'nji ngkimo simeho ntapefojo so'no hofiko Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mapitnefoho. Ose ntimentisofoho. Anitu kako'ne moi'wo nto uhwosopo'mentisofoho.

Poul kako Akilipa sohumo kakoe syoho'ne ulimentisofoho.

19 U, hwe engo Akilipa sohwo, Olo hiloso ahwomo mta'ango ho'nimentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'o, haloho'nohino imentohefoho.

20 Oso hungkuno hiso'no a'amu ango Ntomasi'kos humamotofo somo ulimentohefoho. Osoponta'ango a'amu Jelusalem so'nji a'amu hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amu temtitofo kengo so'njimo Anituye hungkuno luti'hwamotohefoho. Ole ulimentofo, Sekwo hon'ingkanono wonyomo hohujo ikenjaofikuji Anitumne'no simeho fiwolo'mokumno. Hon'ingkanono wonyoangkafo'nohino utihwa'nyopo fiymno. A'amu nom'neso sehonifijoso Anituye a'amu ne kuyoho woselantifeho. Ose ulimentohefoho.

21 Oso hwapingo wo'nnyo so'no a'amu Jutaso Anituye ango engo somo aho n'kentifi wofonjonisyantifi imentohofofoho.

22 I Anitu nifo'mawo'n'ingkahon'ingki olopo nolohofonji a'amu yofe engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sikunonjimo Anituye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'o Mouses'nji a'amu nom'ne Anitu hungkuno uyahon'ingki luti'hwamotofo sohwanji hofiko nto limotofofoho.

23 Ole limotofo, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwosi poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no songo likafone simo'mjo hweho. Oso hwe huhwo sohwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'njine'no Anituye hon'ingkanono hwosampene hweho. Ose nto limotofofoho.

Poul kako Akilipa sohumo Anituye hon'ingkanono tipemayo'ne'ento luti'hwamentisofoho.

24 Poul ose ulontan'ingki Fesitos joho mohm'no ulimento, Poul kiko hwayo hohnjo hwosoho. Kiko huno pi'n'ingo engo tipemanji jije huno hwayo hohnjo imo'nimahnno hwosoho.

25 Ose ulahon'ingki Poul ulimento, Hwe engo Fesitos sohwo, ngko hwayo hohnjo hwoni'maho. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni lohono.

²⁶ Hwe yofe engo'nji Akilipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho manningkahonngki ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akilipa kakoe timo'nji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'nimentiso'maho. O'o, utihwa'nyopo imo'nimentisofoho.

²⁷ Hwe engo Akilipa sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwafe hungkunomo simeho hi'ntnnono luyiwo'nngkino. Ngko huno niyohoho. Kiko uyivo'nngkino.

²⁸ Akilipa Pouliye hungkunomo hotiku lohofonto ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Jije hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.

²⁹ Ose ulahonngki Poul ulimento, Ngko Anitumo olo'no jomo ulalokweno. Kiko'nji a'amu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'nngkohoho so'nji Anituye a'amu ne ngko pa'nyo umo'nife nngkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nngkohoho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne hmomo'nimno.

³⁰ Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo Akilipa sohwo'nji Fesitos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akilipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofo sohwanji likofohumamentohofoho.

³¹ Hofiko noswapontifi hnnimentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho.

³² Hwe engo Akilipa Fesitosimo ulimento, Poul kako Sisamne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kiko nusikwajohotnnesohilo. Ose hnnimentohofoho.

27

Poul kako yofayokinomo angou Loum ne'no womentisofoho.

¹ Hofiko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'entifi hungkuno mtito'mentohoho so'no hofiko Pouli'nji a'amu nom'ne impo'ango mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo *wan hantilet* (100) sohwo umokosyohumayo hweho.

² Nakwo yofayokino Atilamitiyom mta'ango somo kotasimentihwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahonngkofi nakwo'nji umentihwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisitakos nakwo'nji umentihwonefoho. Kako hwaho Masetouniya angou Tesolounikanta'ango hweho.

³ Mo'nngkanta nakwo angou Saitoun ifohohosahumentihwonefoho. Juliyos kako Poulimne'no hitoho ulofahonngki Poulimo ulimento, Kiko jije a'amu olo angou lopo humamotofo so'nji fosyohumaho. Ose ulahonngki Pouliye a'amuso wopayo yo'mayoso Poulimo uyimentohofoho.

⁴ Oso angou somta'ni nowekentanngkuhwoni ifoho engou ilojaofahonngki oso ifoho ilojao'mentiso sohosile ifoho engo'njo sohohta'ni i'waho yontani ifoho we'e'njo sohohta'ni hwaho we'e Saipilos sopo womentihwonefoho.

⁵ Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya angou Maila sopo i'mofapmmentihwonefoho.

⁶ Osopo a'amu itokuso'njomu mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Aleksantiliyanta'angoso Loum ne'no umne'ento tipema'mentisofoho. Notipemanto nakumu netimanto nehwojamentisofoho.

⁷ Oso yofayokino homo somu nakwo nokotosantani nowentani sikuno pinngou hofohofahn'no umentihwonefoho. Hofiko syoho tohohmtanno'njo

engo yontifi nakwo ango Nitos mofone sopo i'mofapmmentihwonefoho. Oso hopo sopo ifofo nomtuhupmmofahonngki nakwo mayofoho. Oso'no nakwo oso hwaho we'e Kilit osohosili nowentani ango Salimoune uyakolo'mentihwonefoho.

⁸ Oso hopo sopo hofiko syoho tohohmtnno'njo engo yontifi nakwo hwaho Kilit momingo sopo womentihwonefoho. Nowentani nakwo mijo wopingo'njo sopo i'mofiwentani oso hopo sopo ole limotofofoho. Mijo Wopingoponoho. Ango Laseya mofoneponoho.

⁹ Osopo nohumentanngkuhwoni sikuno pi'ningo memjaofahonngki sikuno nom'ne * a'amu Juta wopayo humaho humayo somo moi'wo imo'nimentisofoho. Osohonta mijo ayo nihu'no wonyo imo'nimentisofoho. Oso'no Poul kako a'amu yofayokino syoho'njo sohwamo ulimento,

¹⁰ Sekwo upa'nimno. Nakwo olohonta hano'manji, syoho tohohmtnno'njo engo yihwasi yo'mayo hopi'nono wonyo umo'nimontonoho. Ho'yango'nji yofayokino'nnohino'maho. O'o, a'amu'nnonji wonyo umo'nimontonoho. Olo hilo so'no ngko huno niyohoho.

¹¹ Ose ko lahonngki hwe a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo kako Pouliye hungkunomo haloho miyofoho. O'o, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwo'nji hwe yofayokino kakwo'yohwo sohwo'nji sikoe hungkunomo tifi iningkamentisofoho.

¹² Oso mijo wopingo hopo sopo ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yofayokino ito'no mofosyohumayo'njo yiwonngkisofoho. Oso hiso'no a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole mtito'mentohofi, nakwo olopo uliko'mano. Nakwo ango Finikis nowehwasi ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yamofa wofosyohumano. Ose mtito'mentohofofoho. Ango Finikis oso mijo wopingopo hwaho Kilit'njoponoho. Ifofommne'no hiyaso'mnoho.

Ifofo engo yonto mijo engo yonto yofayokinomo ho'noma'mentisofoho.

¹³ We'enepo ifofo posipo'nnyo imo'nngkahonngki hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jefa wopingofoho. Hano wohwano. Ose lontifi hofiko sojo tango'njo mijo mta'ni ifiwosipemantifi nakwo hwaho Kilit momingomnohini umentihwonefoho.

¹⁴ We'enepo nowentanngkuhwoni ifofo mikunimposo hwaho Kilitnnta'ango pmentisofoho.

¹⁵ Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahonngki kilonjipe monto hopo mmo'nyo'njo yahonngki ifofo yofayokinomo motalimo'mentisofoho.

¹⁶ Nomotalimofontanngki hwaho we'e kakoe yofe Kauta hohujo hohnta'ni umentihwonefoho. Hohujo hohnta'ni yofayokino nowentanngki nakwo oso yofayokino nom'ne we'e husimpemotawowo'nngkohofoso syoho tohohmtnno'njo engo yontifi mokohusimpemantifi yofayokino engomo ho'nahumentohofofoho.

¹⁷ Osohonta hofiko yofayokino engo sohomo mnangomo'mnohini impe swofapo'mentohofofoho. Yokumpohn'nyo intofomokosyohumayo'nefoho. Hofiko hwaho engo Apilika sojo'njo sopone'no iyoho unngkahonngki yofayokinomjo hwapife ifofo'ne'entifi pmpilipehumentohofoso asomo pehonngki yofayokino mijopo mtapmmentisofoho.

* **27:9:** Oso sikunoso Anitu A'amu Wonyo Wae Yafo'ne Imo'nimentisofoho. Oso soswo somo ifofo engo Miyo Engo Sa'njo Metiteleniyan sohohtanta'ni l'ika'mentisofoho. Yofayokino hano miyo'njo imojofoho.

18 Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemofahon'ngki mo'n'ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo ho'nomo'mosapmment'hwonefoho.

19 Mo'n'ngkanta nom'ne s'ikuno sohumo hof'iko yo'mayo yofayokinomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho.

20 S'ikuno pi'n'ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji muhwonyo'njo yontan'ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo ole syaf'ihu'ment'hwoni, Nakwo angonepo m'mofayo'njo uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose syaf'ihu'ment'hwonefoho.

21 S'ikuno pi'n'ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon'ngkofi Poul hof'iko'nji ajwo'mta'ni nol'ikafonto ul'imento, Upa'n'imno. Sekwo nje hungkunomo haloho yont'ifijontentesi nakwo Kilitnnta'ango mul'iko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtanno'njo engo miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo.

22 I oso'no ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. Sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. A'amu sohwna'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino moi'wo imo'nnyofoho.

23 Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame ulohof'iwon'ngkohe hwo'nyoho. Olo s'ikwo'miyo lomo hwe ahwomo mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto,

24 nt'imaho, Poul k'iko iyoho kinyo'eno. Hwangku k'iko Loumjo hwe engo Sisafe s'imano lohotne hwosoho. Anitu kako k'ikine'no hitoho ulof'iwon'ngkiso so'no a'amu hopi'nono k'iko'nji humalofo sohwa songo wohumant'ifeho. Ose nt'imasofoho.

25 Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso Anitu nt'imasoso ne imo'nyo so'no ngko s'imeho uyohono.

26 I s'imo'mo ifofo nakwoe yofayokinomo motole'mof'ihwosi sojopo wonyo umo'n'imontonoho. Ose ul'imentisofoho.

27 S'ikuno aho hufa'u hopi'nono s'ife mta'ni osofosofahu'no memjofahon'ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metiteleniyan sopo mtawoment'hwonefoho. Oso s'ikwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole syaf'ihu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho.

28 Ose syaf'isyont'ifi hof'iko mijomo impe yamofa yamofa humomj'm'hwofofoho. Humomj'm'hwofoso uhwon'mentohofoso mit'ipongo kengomo'mo, *fouti* (40) *mita*, uhwonont'ifi we'enehwo nowent'ifi apa'no humomj'm'hwofofoho. Osopo nuhwonont'ifi mit'ipongo we'e hopaponoho, *teti* (30) *mita*.

29 Ose uhwon'mentohofoso hof'iko iyoho un'ngkahon'ngki syaf'ihu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mof'iwanehont'ifi sojo osofosofahu'nohini tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hof'iko mofehi'nyo komo'no wosi'mofapono lont'ifi aho ku'mokumentohofofoho.

30 A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hof'iko ole syaf'ihu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwo uhwojano lont'ifi hof'iko yofayokino we'e somo impe hiyamno syof'iyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hwasyo hungkuno ul'imentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino s'imano hohnta'ni untufuyoho'mokano.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohwanji hwe mokosyohumayo sohwo'njimo ul'imento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho.

³² Ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hof'iko yofayokino we'e somo impe hotito lohofont'ifi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.

³³ Mofehi'nyo we'enepi wosapmmonto yahon'ngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwo'wosopayo nyo'ne yokumpohn'nyo ul'imentisofoho. Ole ul'imento, Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentan'ngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho.

³⁴ Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo wasel'imonne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'n'imno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho.

³⁵ Ose ulonto kako wopayo nomanto, hof'ikoe s'imanopo Anitumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso kut'ikujo lohofonto kako s'imo'mo n'imentisofoho.

³⁶ Oseso hwe hopi'nono nuhwonont'ifi s'imeho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngki hof'iko wopayo hu'mema'mentohofofoho.

³⁷ Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwo'na'ni *tu hant'ilet sefentisik'is* (276) hwona'nyoho.

³⁸ Hof'iko wopayo moi'wo nonont'ifi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yango nom'ne s'ngkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofofoho.

Yofayokino wonyo imo'n'imentisofoho.

³⁹ Mofehi'nyo s'imo'fopahon'ngki hwahopo uhwonont'ifi l'imentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lont'ifi uhwon'imentohofoso mijo wop'ingopo sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonont'ifi osopo ufohohososyano l'imentohofofoho.

⁴⁰ Hof'iko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso s'ihu hotitofont'ifi n'ihu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hof'iko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofofoho. Hwap'ife ifofo'ne fisojwaofont'ifi yofayokino hwahopone'no umentohofofoho.

⁴¹ Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahon'ngki yofayokino ajwopo mt'hupo'mentisofoho.

⁴² A'amu itokuso'njo sohwa huno syaf'ihum'entohofi, A'amu impo'angomjo sohwa mijopo p'ifijosos hiyaso le'mopitnnoho, nakwo wofonjano.

⁴³ Ose syof'syahon'ngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poul'imo ufo'ma'mo lonto ul'imento, A'amu sohwo'no fonj'ikutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwaso sekwo s'imo'mo nol'ikofaof'ikuji femoyamno.

⁴⁴ A'amu nom'ne sohwaso sekwo t'ifi iyofeejo yofayokino mta'ango nomaf'ikuji nomtawekuji f'ifohohosahumno. Ose ulahon'ngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofament'ihwonefoho.

28

Ango Mal'ita sopo Poul humamentisofoho.

¹ Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mof'iwentani hwaho hiso yofe Mal'tayoho upa'n'iment'ihwonefoho.

² A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wopingo nefa'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahon'ngki kwongkwongo nesahon'ngki hofikoe a'apaho toho umokinife lontifi toho nakumne'no enantohmmen-tohofofoho.

³ Poul kako toho nomanto mefontan'ngki homa toho uhu'n'ngkahon'ngki toho mta'ni noswaponto Pouliye ahomo toho lo'mentisofoho.

⁴ A'amu hopo sopo humamotofoso homa Pouliye ahomo loji'wosyowahon'ngki uhwonontifi limentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo fonjahumasohwolikeno. Kako mijomo poyo mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyoso wopingofoho. Wape'nimtonoho.

⁵ Ose lahon'ngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyo mmo'nimmentisofoho.

⁶ A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumantifi syafihu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nopihwasi wape'nimtonoho. Oseso hofiko wonyopi hontohumantifi Poul wopingo humentan'ngki uhwonontifi limentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitu pa'nyo hweho. Ose limentohofofoho.

⁷ Oso hwaho nakwo i'mofapmmmentihwone sopo hwe hwaho hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Papiliyasiyoho. Kako kakoe angomo nomenhumajonto osopo wopingo nelohofahon'ngki sikuno hufa'u s'hune humamentihwonefoho.

⁸ Papiliyasiye kan'ngkwohwo mnokino'njohwo humamentisofoho. Kakoe a'apaho tohohmtnno'njo iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopo nowento mnokinopo aho kisusyonto Anitumo jomo ulonto wopingo umokumentisofoho.

⁹ Ose yahon'ngki a'amu hwaho hopo sopo humamotofoso nuhwonontifi a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopahon'ngkofi Poul a'amu hisomo wopingo umokumentisofoho.

Poul Molitanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

¹⁰⁻¹¹ Oso hiso'no hofiko wopingo'nohini naloho'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo nohumentan'ngkuhwone hamno hufa'u s'hune neyakolo'mentisofoho. Uli'ko'ma'mentihwone sohonta nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hofiko yofayokinomo hu'meehumantohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho hopo sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani umentihwonefoho. Yofayokinoso anga'no Aleksantiliyanta'angofoho. Hntole hohnta'ni anitu pa'nyo huyo'mango hufa'u'njoponoho. Susiye hwomu hwa'uye huyo'mangofoho.

¹² Nowekentani anga'no Silakiyus i'mofopontani osopo sikuno hufa'u s'hune humamentihwonefoho.

¹³ Osopo nta'ni nuliko'mentani nowentani anga'no Lejiyom i'mofapmmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta ifofo hohujo hohnta'ni sopahon'ngki sikuno hufa'u memjaofahon'ngki nakwo anga'no Puteyouli i'mofapmmmentihwonefoho.

¹⁴ I'mofopontani osopo a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofoho somo tipemahon'ngkuhwoni nalimentohofi sekwo nakwo'nji fosyohumamno. Ose nelahon'ngkofi Sante anga'no neyokolofahon'ngki nakwo anga'no Loummne'no hon'ngkanomo umentihwonefoho.

¹⁵ A'amu Jisasi'mo in'ngkamotofoho Loum mta'angoso nakwo sopontan'ngkuhwoni nupa'nontifi hofiko pikwato lohofontifi anga'no

Apiyos wopayo mpe yiwo'n'ngkohoho Ango Fosyowe Hufa'u Sihune'njo sopo swo'n'imentihwonefoho. Poul a'amu somo nuhwononto Anitumo isamoyoka ulonto simeho wopingo umo'n'imentisofoho.

¹⁶ Nakwo angu Loum i'mofopahon'ngkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nalimentohofi, Poul kako'ne angu tipemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumuyo. Ose nalimentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁷ Sikuno hufa'u sikhune memjaofahon'ngki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwanne'no johu ulahon'ngki hofiko nuhu'mokahon'ngkofi Poul ulimento, U, Nje tathwosafo. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmakiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe hon'ngkano hungkunomo hwotoho mafiyo hwo'nyoho. I a'amu Juta angu Jerusalem sopo ngkimo impe siki ntofontifi a'amu Loum sohwafe ahopo ho'nanihumentohofofoho.

¹⁸ A'amu Loumiso nje hungkunomo nupa'nontifi hnnimentohofi, oso hon'ngkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofiko nonisikwojane'entifi,

¹⁹ a'amu Jutaso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no nom'ne hon'ngkano ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo wonipa'nono limentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho.

²⁰ Oso hwap'nggo hiso'no sekune'no johu selohono. Ngko sekumo sehoni'mo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Isilael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'angu sohumne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmentiso so'no simeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo kenisyohumaho.

²¹ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, A'amu Jutiyanta'angoso jije hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamti'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyontifi kikimne'no hungkuno malonetihwamentohofofoho.

²² I oso'no a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somne'no a'amu fihwa angu hopo hopo wonyoponoho liwo'n'ngkohoho so'no nakwo jije hungkuno jije mango mta'ni wokupo'nano.

²³ Ose lontifi oso hiso'no sikuno ho'nahumentohofofoho. Oso sikuno homo somo a'amu pi'ningo engo angu Poul humawo'n'ngkiso spono pmentohofofoho. Poul Anitu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lutihwamentisofoho. Hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitne'ento Mousesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno ntne mta'angu Jisasimne'no lutihwamentisofoho. Oso hungkunoso im'nggo mta'angoso ne'no lontan'ngki mofehi'nyo n'ngku'n'imentisofoho.

²⁴ Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo simeho hi'ntnnono muyofoho.

²⁵ Oso'no hofiko hungkuno kengo kengo hnn'ngkahon'ngkofi Poul ulimento Anituye Towahuno Wopingo hohontajo hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahon'ngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ulimento,

²⁶ Kiko oso a'amu nontifepono uhuji ole uso, Sekwo hungkuno upa'n'ngkuji hwap'nggo neso mupa'n'fitnehoho.

Sekwo yo'mayo nuhwon'ngkuji neso muhwon'fitnnohoho. Ose uso.

²⁷ Anitu Aisaiyamo ulimento, Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho. Hofikoe haloho pujomokosyohumunimentohofofoho. Hofiko timo pijiyo'nnyofoho.

Ose miyo'njo yontifijontentesi ito'no nuhwon'ngkutnnesohilo.
 Hofiko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yontifijontentesi
 nupa'n'ngkutnnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uyihwonesohilo.

Hofiko ikenjaofikuji ngkiyepono pontifijontentesi ngko wop'ngo umokum-
 nesohilo.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo upa'nimno. Olo
 hungkunoso Anitu a'amufe wonyo wae yaofihwosi kakoe a'amu ne
 umokiyo so'no olhonta a'amu temtitofokengo somne'no nto lihwajimaho.
 Hofiko nupa'n'ngkuji tifi un'ngkafe.

²⁹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso nohumpentifi hungkuno ikujoho hopa
 hnnimentohofoho.

³⁰ Soswo hufa'u uyokolofontan'ngki Poul oso ango sopo humamenti-
 sofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uy'wo'n'mentisofoho.
 Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahon'ngkofi wop'ngo uloho'mojofoho.

³¹ Poul a'amu somo Anitu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe
 engo Jisas Kilais ntnne'no hungkuno lutihwamojofoho. Kako hungkuno
 yokumpohn'nyo ulahon'ngki hwe nom'nehwo mop'jumo'mmentisofoho.

Hungkuno osohopeho. Ngko Luk'ni mt'i'mokohono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwapingo neso peho'ne mt+'momumentisoto. Hwapingo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento angoo Loum sponjo tajo angoo somo uhwonimentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisasimo in'ngkuno Loumjoso kakimo ufu'mafikujo'no kako hwaho Sipep sopone'no wasimo lonto imentiso sone'no mt+'mokumentisofoho. Antiyokunjo tajo angoo somta'ni nifo'mahon'ngkofi kako Anituye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'entifi uhwajimentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwajimentohofomaho. O'oo, angoo'meemne huhumo uhwajimentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'entifi tajo angoo Efesosinjo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngk'likine'no hungkuno motasone'entifi Koulinjo tafo angoo somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo angoo Loumjo a'amuso nonifo'mafikujo'no ngko Anituye hungkuno liku'meefo syoho uyimo. Ose syafihu'mentisofoho. Poul angoo Koulin humanto mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Anituye yahino wopingoso simoho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapingoso Loum sohe engo 1 hon'ngkano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisasimo in'ngkuno kakoe yofe Fipi osimo angoo Loum motayo'ne uyahotimentisofoho.

Hungkuno hwapingo homo lomjoso nakwo huno wonayono. Anitu mta'ango yahino wopingoso womano lihwasimanji nakwo Anitumo simoho hi'ntnnono uyihwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hilo atofo lihwasi tifi un'ngkohwano.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho hwapingo imentisofoho.

¹ Nje a'amu angoo Loummjo humalofo soku, ngko Poul'ni Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyoo sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semt+'mokiyalokweno. Anitu kako kakoe hungkuno a'amumo liku'mofo (*apouse*) syoho'ne nihwosopo'mentiso sohwo'ni ngko Anituye hungkuno wopingo liku'mofalokweno.

² Nihu'no hohonta Anitu kakoe a'amu sohwasoo kako kakoe hungkuno wopingo uyahon'ngki hofiko a'amumo nolutihwantifi hofiko iyoswomo ifalifaliyo mt+'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno wopingo hiso Anituye hwomu Jisas Kilaisimne'no yoloho nalinyofoho. Anituye hwomu Jisas Kilais sohwo kako Ntefitiye temtitofoo somta'ni kako a'amu imo'nimentisofoho.

⁴ Oso imo'nimentiso huhwo sohwo kako poyo imo'n'ngkahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas Kilaisimo apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas Kilais kako hon'ngkano wonyo nihu'no ane hweho. Kako Anituye Hwomu Ne hweho.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako yo'mayo wopɪngoso nakumo naloho'mentiso so'no Anɪtu kako a'amu honɪngkano wonyo'njo somne'no hitoho ulofahonɪngki kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahonɪngki nje sɪmeho wopɪngo'nji syoho hiso yontanɪngko a'amu ango'meemjoso hofiko Anɪtuye hungkunomo upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono uyɪkuji tɪfi inɪngkafitne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'nɪngo engo hofiko Kɪlaisɪye yofe engo woho'nomantɪfeho.

⁶ I sekwo a'amu temtitofu kengo mta'ango ango Loum humalofo soku Jisas Kɪlais kako'nji makotɪku'nyo'ne johu selahonɪngki osomo sekwo tɪfi inɪngkwalokwofo.

⁷ Oso'no sekwo a'amu Loum soku, Anɪtu sekumo sɪmeho wopɪngo sejopalokunjoso kakoe mehomi ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisoso sekumne'no olo iyoswo loso semtɪ'mokiyalokweno. Nanɪngkwohwo Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɪngo selohofohosɪsɪ sɪmeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Poul kako a'amu ango Loum humalofo somo uhwonyo so'no umo'nɪngkohoho.

⁸ Sɪmo'mo ngko olo so'no waselɪmonne'no yohono. A'amu ango'meemjoso hofiko sekwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyakolokwofo so'no hnnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas Kɪlais kako wopɪngo seloho'mentiso so'no ngko Anɪtumo isamoyoka ulalokweno.

⁹ Ngko Anɪtuye hwomu sohwoe syoho so'no hi nɪmo'nɪngkanɪngki kakoe syoho ulohofiyu sohwo'ni kakoe hungkuno wopɪngo lutɪhwalokweno. Oso'no Anɪtu kako ngkimo nohonɪwo'nɪngkiso sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sɪkuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ulɪwo'nɪngkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ulɪwo'nɪngkohe hwo'nyoho.

¹⁰ Ngko Mpohumo ulontneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomne'no yohono. Kɪko eno ntohoji ngkimo honɪngkano hmmofonɪhwajo. Ose ulɪwo'nɪngkohefoho.

¹¹ Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehonɪmonne'no yohono. Anɪtuye Towahunu Wopɪngo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

¹² Ngko sekumo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehonɪ'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanɪsosofito'montonoho. Oso'no sekwo nje sɪmeho hi'ntnnono uyo somo nohonɪngkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho.

¹³ Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fɪsyafɪhupmno. Sɪkuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko Anɪtuye hungkuno selahonɪ'mo a'amu temtitofu kengo kengo nom'ne somo ulahonɪngko hofiko Anɪtuye hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono umentohofu hupa sekwo sɪmeho uyɪfe nɪngkohoho. Sekwo ose ifijo'manji nje syohoso ne umo'nɪmontonoho. Ose ko nɪmo'nɪngkisoso honɪngkanoso pɪku'naweho.

¹⁴ Anɪtu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno liku'mofo'ne syoho ntapmmentiso so'no a'amu Ngkɪlik so'nji a'amu temtitofu kengo nom'ne so'nji a'amu atofu jo'ne huno'njo so'nji a'amu huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutɪhwamne'no yohono.

¹⁵ Sekwo a'amu Loum humalofu hokune'no Anituye hungkuno sejo'ne nimo'n'ingkahonjo'no humaleno.

Anituye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

¹⁶ Ngko Anituye hungkuno sejo'ne wonimango monningkiyohoho. Hwapingoso olo hungkuno wopingo hiso Anituye yokumpohn'nyo hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hwapingofoho. Hungkuno loso simo'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtifo kengo mta'ango somnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo simoho hi'ntnnono uyikujono Anitu oso a'amu homo somo asomo utimanefoho. Kako hofikoe honingkanu wonyo somta'ni isihutofomanefoho.

¹⁷ Anituye hungkunoso a'amu ne imo'nyo'ne yahino utihwa'nyopo lonetihwalofoho. Nakwo Jisas Kilaisiye hungkunomo simoho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole nalimentohofi, A'amu Anitumo simoho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo ole ulalofi, Kiko nje mehomi ne hwosoho. Kiko honingkanu wopingonjo hwosoho. Ose ulalofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

A'amu Anitu kakine'no hohujo ikinjamo'nyo somne'no simoho tohino umnalofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso hofikoe honingkanu wonyo iyoso'no Anitu ahwomomo humaso sohwo simoho tohino umnalofoho. Hwapingoso hofikoe honingkanu wonyoso Anituye hungkuno ne'njo somo hano pijwasyiwo'n'ingkohofofoho.

¹⁹ A'amu hiso hofiko nakwo Anitumne'no huno wopingo wonayono likujimanji hofiko huno wopingo wotipemantifeho. Hwapingoso Anitu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yomayoso hiyaso'mo mauyoho. Oseso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho feso sohomo Anitu kako tohino engo uyimontonoho.

²⁰ Yomayo Anitu mtimokumentiso somo a'amu hohonta uhwonimotofu so'nji olohntajo so'nji uhwonimopiwo'n'ingkuhwonefoho. Osomo nuhwon'ingkuhwasi nakwo Anitu ne sohomo muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilonnyoso ne'no nowentihwonefoho. Kako honingkanu wonyo nihu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anitu ne hweho. A'amu hofiko Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikujonu Anitu kako tohino engo uyoso sohonta hofiko hungkuno anefoho. O'o, hofikoe syohofoho.

²¹ Hwapingoso hofiko Anitumne'no huno ko uyonteso hofiko kakine'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yontifi Anitu yomayo wopingo ulohofiwon'ingkiso so'no kakoe yofe moho'nomayo'njo yontifi isamayoka mujonjo iwon'ingkohofofoho. Oso'no hofikoe huno ilonnyo'njo humantifi hofiko omomonnyofoho. Sikwomjohomo humawon'ingkohofofoho.

²² Hofiko yokumpohn'nyo imonontifi nakwo hunonj'nwoho. Hwasyo hnnontifeso hwapingoso hofikoe hunoso sojo pa'nyonjofoho.

²³ Hofiko Anitu mape'nyonjo songo ne'no humayo sohwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontifi hofiko hwahoponjo a'amufe huyomango'nji tongo yihufo homa osohwafe huyomango mtimokuhumajontifi osomo hwomtame ulohomotofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

²⁴ A'amu Anitumo hohujo ikinjaofiwo'n'ingkohoho so'no Anitu kako hofikimo nuliko'mahon'ngki hofiko yo'mayo yahino wonyoso hofikoe simeho umo lonteso yahon'ngki osomo in'ngkawowo'n'ingkohofoho. Oso'no hofiko kifosyoho yahino loho'nontifi hofikoe a'apahomo wonyo imokin'wo'n'ingkohofoho.

²⁵ Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjaofontifi hofiko hungkuno hwasyo somo in'ngkawowo'n'ingkohofihwafoho. Anitu kako yo'mayo hwap'ngo ne'njo sohumne'no huno mosyafisiyo'njo yontifi Anitu kako yo'mayo mt'mokumentiso somne'no hwomtame ulohofontifi osomo in'ngkawowo'n'ingkohofoho. I nakwo a'amu hn'nwi Anituye yofe engo somo engolopohamo woho'nomehwano. Olo hungkuno loso nehopeho.

²⁶ A'amu Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo ne'no iwo'n'ingkohoho so'no Anitu nuliko'mahon'ngki hofiko yahino wonyo ni'hu'nahone iwo'n'ingkohofoho. Moya'mi sofa hofiko hwehwanji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne famne'no fe-foyo umosiyahon'ngki hofiko nom'ne moya'mi sofaji yahino wonyo loho'n'wo'n'ingkohofafoho.

²⁷ Hwe huhwanji hofiko hofikoe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne hwe sohwanne'no fefoyo umosiyahon'ngki hofiko kifosyoho loho'n'wo'n'ingkohofihwafoho. A'amu hofiko oso yahino wonyo hiso yontifi hofiko wonimango munyofoho. Oso yahino wonyo hiso hofikoe a'apaho hofikoe huno osomo wonyo umokin'montonoho.

²⁸ A'amu hiso hofiko Anitumo hohujo ikinjaofontifi hnnimentohofi, Anitumne'no huno syafisiyoso peho'neto. Yo'm'ingo'maho. Ose yahon'ngkofi Anitu ulimento, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hnn'ngkamno. Ose ulahon'ngki hofiko yo'mayo yahino wonyo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso iwo'n'ingkohofoho.

²⁹ Ose yontifi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njoso yontifi nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nom'nemo wonyo ulohof'wo'n'ingkohofoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wop'ngo humalofo somne'no simeho tohino umn'wo'n'ngkisofoho. Hofiko nom'ne a'amu somo fonjasy'wo'n'ngkohofoho. Yoka hnnontifi iku-joho fongkin'wo'n'ngkohofoho. Hwasyo hungkuno lontifi nom'ne a'amumne'no huno wonyo syafisy'wo'n'ngkohofoho. Oso'nji nom'ne a'amu somo wonyo umokuwo'n'ngkohofoho. Oso hofikoe yo'mayo wonyo hiso hofikimo ni'hu'no toyo yamo'nnyofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo ul'wo'n'ngkohofoho.

³⁰ Hofiko a'amufe yofe wonyo umokuwo'n'ngkohofoho. Hofiko Anitumo simeho wonyo uyontifi mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofoho. Hofiko mango engo lontifi yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkohofoho. Ose yontifi hofikoe yofemnohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofoho. Hofiko nom'ne yahino wonyo songo tipemantifi osomo iwo'n'ngkohofoho. Ose yontifi hofiko kan'ngkwowho ya'uye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoho.

³¹ Hofiko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontifeso oso hungkuno hiso ne mmo'nyofoho. Oso hofiko hofikoe a'amu afa ne somne'no simeho muy'wo'n'ngkiyohoho. Nom'ne somne'no hitoho mulofefoho.

³² Anituye hon'ngkano hungkunoso olenoho. A'amu oso yahino ose iwo'n'ngkisoso kako nope'n'ngkuhwosi kako tohino engo manefoho. Anituye hungkuno ose nal'wo'n'ngkisofoho. A'amu hiso hofiko

hungkuno homo somo huno ko uyahon'ngki hofiko yahino wonyoso ne'no iwo'n'ngkohofoho. Oso'nohini'maho. O'o, a'amu hiso hofiko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontifi iwo'n'ngkohoho sofe yofe hi ho'nomawo'n'ngkohofoho.

2

A'amufe hon'ngkano wonyo somo ikwolofo yahinoso Anitu ito'no mihwajiwo'n'ngkiso hweho.

¹ I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso uliwo'n'ngkohoho. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hofiko'nohini'maho. O'o, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hofiko y'wo'n'ngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo. Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.

² Nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.

³ Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'n'ngkohoho hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo, Anitu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofisyalokwofo.

⁴ I, Anitu kako ngkimo simeho wopingo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako nje hon'ngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo hon'ngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kiko huno ose losyofisyalokuno. I kiko olo so'no huno makiyotaho. Anitu kako tohino komo'no mokijape hwap'ngoso kiko jije hon'ngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wopingo somo in'ngkayo so'no umo'n'ngkahon'ngki kohontohumaho. Kiko huno ose makiyotaho.

⁵ Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Jije wonyo hiso engo mihu'mokalokuno. A'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kakoe simeho tohino umnalokunjo so'no oso sikuno sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.

⁶ Oso Sikuno Engo homo somo Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitu'nji ango wopingo sopone'no humane'entifi hofiko Anitu wopingo kuyoho nalone'entifi hon'ngkano wopingo somo in'ngkwalokwofo. Oso a'amu somo Anitu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.

⁸ A'amu fehohnjoso hofiko huno hofikine'no syafihu'nontifi hofiko Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentifi hon'ngkano wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako simeho tohino umn'ngkuhwo'no tohino engo uyimontonoho.

⁹ A'amu hopi'nono hon'ngkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anituye hungkuno simo'mo upa'n'mentohoho so'nji temtitofu kengo kengo so'nji tango mapitnnefoho.

¹⁰ I, a'amu hon'ngkano wopingo iwo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako wopingo kuyoho ulihwosi yofe engo uyihwosi hofikoe simeho somo pompengo ufisyimo'montonoho. A'amu Juta so'nji temtitofu kengo kengo somne'no.

¹¹ Ou, Anitu kako a'amufe yofe engo so'no temtitofo so'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'o, a'amufe yahino somnohini uhwonoteso wop'ingo'nji wonyo'nji yano ulofiwo'n'ngkiso hweho.

¹² A'amu Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyoso hofiko hon'ngkano wonyo imentohofu so'no Anitu kako tohino uyonefoho. A'amu Juta Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo ko upa'n'imentohofoso hon'ngkano wonyo imentohofu so'no Anitu kako oso a'amu homo somo tohino uyonefoho. Oso'no Anitu ole ulonefoho. Sekwo hon'ngkano hungkuno sejape somo t'ifi min'ngkayo'njo kuyoho. Anitu kako ose ulihwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anituye yano ilofu yahinoso ito'nohinoho.

¹³ A'amu hon'ngkano hungkuno ko upa'nont'ifi min'ngkayo'njo somo Anitu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasi'maho. O'o, a'amu hon'ngkano hungkuno somo nto'no in'ngkafijoso hofiko Anituye mehomi ne imo'n'fitnnefoho.

¹⁴ A'amu temtitofo kengo fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano somne'no huno muyo kofi hofikoe huno mta'ni hon'ngkano wop'ingo t'ipemant'ifi hofiko Anituye hon'ngkano hungkunomo in'ngkwalokwofo. Hofikoe huno wop'ingo t'ipema'mentohofoso hon'ngkano hungkuno pa'nyo imo'n'mentisofoho.

¹⁵ A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano hungkuno somne'no huno muyo kofi hofikoe yahino wop'ingo somo in'ngkowntan'ngkofi uhwonontani oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako oso a'amu sofe simeho so'mo kakoe hon'ngkano hungkuno ho'nahumentisofoho. I oso'no oso a'amuso hofiko hofikoe huno mta'ni huno ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Oso hon'ngkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wop'ingo somo un'ngkamo. Hofikoe huno mta'ni ose syafisyiwo'n'ngkohofu. Oso'no hofiko hon'ngkano hungkuno somne'no yano ulofin'wo'n'ngkohofu.

¹⁶ Sikuno nom'ne somo Anitu kako Jisas Kilaisimo a'amufe huno hiyaso'mo wojoso ikwolofo'ne uhwajonefoho. Oso hohosohonta a'amu yo'mayo yahino wonyo hiyaso'mo imentohofoso utihwa'nyopo i'mofap'ihwoso'no hofikoe huno mta'ni yano ilo'n'fitnnefoho. Oso hiso'no Anituye hungkuno wop'ingo seliwo'n'ngkoheso osohifoho.

A'amu Jutaso Anituye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkafijo'manji hon'ngkano hungkuno hiso ufo'ma'montonoho.

¹⁷ A'amu Juta soku, sekwo huno ole kosyofisyalokwofo, Nakwo a'amu Juta hn'nwi Anituye a'amu ne'nwoho. Anituye hon'ngkano hungkuno huno neyalokunjo so'no Anitu a'amu wop'ingo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofisyalokwofo.

¹⁸ I, a'amu Anituye hon'ngkano hungkuno sekumo nto losetihwamentohofu so'no sekwo yo'mayo yahino wop'ingo Anitu umo'nalokunjo so'no sekwo huno nto'no seyohoho. Oso'no yo'mayo hon'ngkano wop'ingo somne'no yano ito'no ilofihwatnniwo'n'ngkokofo.

¹⁹⁻²⁰ Oseso sekwo a'amu Juta soku huno ole syofisyalokwofo, Nakwo Anituye hon'ngkano hungkuno'nji kakoe hungkuno ne'njo huno nayoso'no nakwo a'amu Anituye hon'ngkano hungkuno huno muyo t'imp'inyo pa'nyo somo hon'ngkano utihwayoso hoponoho. Nakwo oso a'amu homo somo sikwo'mjoho so'mo humalofo somne'no pomponaho'nwoho. Nakwo a'amu huno ane somo lutiwayoso hoponoho. Nakwo a'amu mehomi we'e pa'nyo sofe hungkuno lutiwayo'nwoho. Ose syofisyalokwofo.

²¹ Kiko nom'ne a'amu somo lutikino sohwo si kiko huhwosi moluti peho'neto. Kiko nom'ne somo hufo iyo'eno uliwo'n'ingkino sohwo si yo'mayoso hufo peho'no yalokuno.

²² Kiko ole liwo'n'ingkino, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose ulonji kiko huhwosi oso yahino wop'ingo homo somo wonyo imokalokuno. Kiko ole liwo'n'ingkino, hwe hwoso hwasyo anitu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kiko hofikoe hwasyo anituye ango mta'ni yo'mayoso malokuno.

²³ Kiko jije yofe ho'noma'nonji ole liwo'n'ingkino, ngko Anituye hon'ingkanano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji Anituye hungkuno homo somo min'ing kayo'njo hwotoho fenji Anituye yofe wop'ingo somo wonyo imokalokuno.

²⁴ U, Anituye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nontan'ing kofi a'amu temtitofo kengoso hofiko nosehonontifi Anitumne'no sitofo lalokwofo.

A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'apahomne'maho. O'o, simehomnefoho.

²⁵ Anituye hon'ingkanano hungkunomo nto'no in'ing kahuji'manji jije a'apaho sihu kolo'nyoso wop'ingofoho. U, kiko jije a'apahomo sihu kolo'nyo'manji Anituye hon'ingkanomo min'ing kusoso u, a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho.

²⁶ I, a'amu temtitofo kengo a'apaho sihu makolo'nyo'njo somta'ango sohwo kako Anituye hon'ingkanano hungkunomo hofiyono in'ing kaweso'manji oso huhwo sohomo Anitu kakimo ole ulimontonoho. Kiko nje a'amu ne hwosoho.

²⁷ I, sekwo a'amu Juta soku, a'apaho sihu kolo'nyo'ne yahino hi'njo soku, sekwo Anituye hon'ingkanano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewo'n'ing kohoho so'no a'amu temtitofo kengo mta'angoso hofiko Anituye hungkuno momokosyohumunyo hofiko oso hungkuno homo somo ito'no in'ing kowalokwofo so'no oso homo somo a'amu Juta soku sekwo uhwon'ing kuji sekwo huno ole waseyono. U, nakwoe yahinoso ito'nohinomaho. Huno ose waseyimontonoho.

²⁸ A'amu Juta somo Anitu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uhwosopomentisofoho. A'amu Juta fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'noso so'no kako Anituye a'amu ne imo'nimentisotaho. O'o, oso a'apaho sihu kolo'nyoso a'apahomne'nohinoho.

²⁹ Anituye a'amu ne imo'nyo'ne yahinoso a'amu fihwo kako kakoe a'apahomnohini yo'mayo loho'nyoso hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne sohwo kako Anitumne'no huno ne'no syafisyiwo'n'ing kiso sohwo kako Anitumo simoho uy'wo'n'ing kiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Anitu kakoe a'amu ne umokiyoso hon'ingkanano hungkunoso umokumentiso'maho. O'o, Anituye Towahuno umokumentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako olo hwaho lopo yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako oso a'amu sohomo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wop'ingo somo hwotoho mafenohoho.

¹ A'amu Jutaso a'amu temtitofo kengo mta'ango somo yakolofoso pipilo. A'amu a'apaho sihu makolo'nyo sohwo a'amu a'apaho sihu kolo'nyoso yakolofoso pipilo. Osenoho.

² A'amu Juta somo Anitu kakoe hungkuno mokosyohu-mayo'ne uyimentisofoho. Oso'no a'amu Jutaso nom'ni hwamo uyakolo'mentohofoho.

³ I oso'no a'amu Juta fehohnjoso oso hungkuno homo somo tifi min'ngkayo'njo yontifi nto'no min'ngkammentohofoho. I hofiko Anituye hungkunomo simeho muyo'njo imentohofo so'no Anitu kako kakoe hungkuno hiso a'amu Juta somo uyimento so'no Anitu iningo umontolaho.

⁴ Nihu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo hungkuno liwo'n'ngkuhwono. I Anitu kako'nohini kako hungkuno nehopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no liwo'n'ngkisoso ne imo'n'wo'n'ngkiso hweho. A'amu Anituye hungkunoso mt'i'mokumentohofo sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Anitu sohosi kiko jije hungkunoso ne'njo'nohino hwosoho. A'amu hofiko jije hungkuno somne'no hungkuno kilifijoso u, kiko uyakolo'monnoho.

I oso'no a'amu hopi'nono hofiko jije hungkuno nehopi'nohino so'no huno uyimontonoho.

Ose mt'i'mokumentohofoho.

⁵ Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako tohino nejaposo somo a'amu nahon'ngkuji ole wolantifeho. Anituye yahino ito'no in'ngkayo'ne mihwajiyo'ne yahinoso wop'ngofoho. Ose likuji Anituye yofe woho'nomantifeho. Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone Anituye yofe engo imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole wolantifeho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ngkuhwoneso Anituye yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejapeso wop'ngotaho. Oso a'amu hwahoponjofe hunofoho.

⁶ Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I Anitu kako nakwoe wonyomne'no yano monalofiyo'manji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe hon'ngkano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofiko nje fesyohumayo wonyo somo nohon'ngkujo'no Anituye hungkuno ne'njoso utihwa'nyopo i'mofap'hwosi hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso'no Anitu kako ngkimo wonyo hwosoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopantofoho.

⁸ Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolantifeho. Nakwo hon'ngkano wonyo ne'no uyano. Olo hon'ngkano wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofisyihwaloho. A'amu fiso hofiko olo hungkuno loso'no ngko Poul'ni l'male so'no hofiko hwasyo lalokwofo. Hofiko nje yofe monje enisyalokwofo. A'amu hiso hofiko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono hon'ngkano nto'nohino somo nto'no mohumulofo.

⁹ Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nuyokolo-fanetaho. Nihu'no awonoho. Temtifofo kengo so'nji nakwo a'amu Juta hn'nnonji hon'ngkano wonyomo humalohwono.

¹⁰ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofo sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu anga'nohinohwo hon'ngkano wop'ngo'njohwo mohumuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinoso hon'ngkano wonyomo humalofo.

11 A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ngkano wop'ngo somne'no huno'njohwo imo'nonto An'itu'nji humamne'ento hon'ngkano wop'ngo tipemanto mohumuyoho.

12 O'o, a'amu hopi'nono hon'ngkano hwasyo somo nto hwosopee'mentohoho.

Nohwosopeemofont'ifi An'tumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofofoho.

A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ngkano wop'ngomo in'ngkunyo sohwo mohumuyoho. Ni'hu'no awonoho.

13 A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n'ngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno swap'wo'n'ngkisofoho.

Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo li'wo'n'ngkohofofoho.

Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo umokuwo'n'ngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swap'hwosi a'amumo wonyo umokumontonoho.

14 A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no si'fajo'nji yoka'nji swap'wo'n'ngkisofoho.

15 Hof'iko nom'ne a'amumo komo'nohino siki fonjasy'wo'n'ngkohofofoho.

16 Hof'iko ango'meemo nowent'ifi a'amumo tohino engo uyahon'ngkofi hof'iko tango engo mawo'n'ngkohofofoho.

17 Hof'iko a'amu si'meho afa inont'ifi humawo'n'ngkohoho sofe yahino somo min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

Oso'no si'meho pompengo mif'sy'mof'wo'n'ngkiyohoho.

18 Hof'iko An'tumne'no iyoho munyofoho.

Hof'ikoe yahino wonyo somne'no hof'iko An'itu nehonalofoho eso mosyaf'isyofoho.

A'amu An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ose mt'i'mokumentohofofoho.

19 Nakwo huno nayohoho. An'itu kako kakoe hon'ngkano hungkuno ne-japmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humafitne'ento ne-japmmentisofoho. Nakwo hon'ngkano homo somo ito'no min'ngkayo'njo so'no nakwo nakwoe hon'ngkanoso wop'ngo'njo hwona'nyoho eso mohn-nanehwono. Oso'no An'itu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno ane'nwoho.

20 A'amu fihwo kako An'tuye hon'ngkano hungkuno somo hofiyo ko in'ngkawesoso An'itu kako wop'ngo hwosoho eso mulonehoho. Hwap'ngoso hon'ngkano hungkuno hiso nakwoe hon'ngkano wonyo so'no net'ihwayo'nefoho. Oso'no An'itu hungkuno hiso ne-japmmentisofoho.

A'amu Jisasimo si'meho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo osohumo An'itu kako wop'ngo hwosoho ul'imontonoho.

21 An'tuye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta ut'ihwa'nyopo nto i'mofapohoho. I oso An'tuye yahino wop'ngo i'mofapisoso hon'ngkano hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki li'motofo sohwafe hungkuno so'nji olo yahino nom'ne songo somne'no nal'imentisofoho. I oso hiso nom'ne hon'ngkano mta'ni i'mofapohoho.

22 Hon'ngkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas Kilaisimo si'meho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo An'itu ole ulalofoho. Wop'ngo hwosoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisasimo si'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo An'itu sekwo wop'ngo kuyoho ulalofoho. Oso'no nom'ne hon'ngkanoso mawo'nnyoponoho.

23 Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi hon'ngkano wonyo'nji'nwoho. Oso'no nakwo Anitu'nji ahwomomo humaneso hopoenohinim'aho.

24 I oso'no Anitu kakoe huno mta'ni wop'ngo wonaloho'monto kakoe hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'mentiso so'no nakwo oso homo somo simeho uy'hwaso'no Anitu kako nakumo ole wonal'montonoho. Sekwo nje mehomi soku wop'ngo kuyoho.

25-26 Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais nakumo nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no Anitu kako oso wonyo homo somne'no simeho tohino umn'mentiso so'no Jisas kako pom-pengo ifisya'mentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu wonyo hohonta iment-tohofo so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwap'ngoso oso sikuno Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yafo'ne oso'no hontohumamenti-sofoho. Olohonta a'amu hon'ngkano wonyo'njoso hofiko hofikoe wonyo somne'no Jisas poyo pe'n'mentiso so'no simeho hi'ntnnono uy'kujo'no Anitu a'amu homo somo ul'montono, Sekwo hon'ngkano nto'nohino'njo kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no Anitu kako Jisasimo tohino uy'mentiso so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo Anituye yahino ito'nohino somo uhwonolokuhwono.

27 Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne hon'ngkano ntimo weho. O'o, ni'hu'no awonoho. Oso hon'ngkano hiso ni'hu'nahone nto pijwao'maho. Oso hon'ngkano hiso peho pijwao'maho. Nakwo Anituye hon'ngkano hungkunomo hofiyo'no in'ngkowentan'ngkuhwanesohilo. O'o, ni'hu'no awonoho. Yo'mayo wop'ngo Jisas naloho'mentiso somo nakwo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo hon'ngkano somo nto pijwao'maho.

28 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso oso humnohini Anitu kako wop'ngo hwosoho ul'montonoho. I hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkayo yahinoso hopoenohinim'aho.

29 U, oso Anitu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne temtitofe oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohinofe Anituyoho.

30 Ou, Anitu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'nyo sohwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso sohomo Anitu ul'montono, Kiko wop'ngo hwosoho. I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho sihu makolo'nyo huhwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo huhumo ul'mentono, Kiko huhwosi wop'ngo hwosoho ul'montonoho.

31 Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo hon'ngkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'hwaso'no nakwo hon'ngkano hungkunomo ho'nomalokuhwono.

4

Anitu Apiloham sohomo hwe wop'ngo hwosoho ul'mentisofoho.

1 A'amu fihwo kako ole want'montol'keno. Apiloham sohwo nakwo pa'nyo hweho. Kako nakwoe neyakweho. Oso'no kiko kakine'no pehofo ulihnohino. Ose want'montol'keno. Ou, ngko ole ul'monnoho.

2-3 Anitu Apilohammo ole mujofoho. Apiloham jije honingkano wopingo yiwo'ningkino so'no wopingo hwosoho kilalokweno. Anitu ose ulontentesi u, Apiloham kakoe yofe ho'noma'ningkuhwonesohilo. I oso'ne'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako wopingo hwosoho Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso'no Apiloham kakoe honingkano wopingo so'no kakoe yofe moho'noma'nimmentiso hweho.

4 U, pahnnimo hungkuno upa'nimno. Hwe fihwo kako nom'ne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. O'o, kakoe syohomne'nefoho. I oso'no nakwo Anitumo u'mayo yahinoso ose'njo'maho. Anitu kako a'amu honingkano wopingo iwo'ningkiso so'no wopingo hwosoho mulonehoho. O'o, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohomo kiko wopingo hwosoho ulimontonoho.

5 Oso hwe honingkano wonyo'njo sohomo Anitu kako wopingo imokiyoso hoponoho. A'amu oso homo somo simeho hi'ntnnono unyoso sohomo Anitu kako nuhwononto yahino wopingo'njo pa'nyo uhwononto wopingo hwosoho uliwo'ningkisofoho.

6 Hwe yofe engo'njo Ntefit a'amumo mokosyohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anitumo u'mayo so'no syoho engo ko miyoso sohwo kako Anitumo uningkamoloso sohwo osohomo Anitu kako kiko wopingo hwosoho uloso sohwo kako simonyo uyono.

7 Ole mt'i'mokumento, Anitu a'amu honingkano wonyo'njo sofe wonyoso wae imofihwosi hiyaso'mo nihu'nahone ho'nasyihwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

8 Anitu hwe fihwo wonyo so'no huno mosyafisiyo'njo yoso sohwo kako simonyo uyono.

9 Oso simonyo iyoso a'amu Juta a'apaho sihu kolo'niwo'ningkohofe sofe'nohinotaho. O'o, awonoho. A'amu a'apaho sihu makolo'niwo'ningkiyohofe so'ntnnefoho. Hwapingoso ole nto lihwone, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Apilohamiye simeho hi'ntnnono uyoso yahino wopingo pa'nyofoho ulimentisofoho.

10 Oso hungkuno homo somo Apilohammo Anitu ntohonta ulimentisoto. A'apaho sihu nto kolo'nyohonta ulimentisotaho. Makolo'nyohonta ulimentisotaho. O'o, a'apaho sihu makolo'nyohonta ole ulimento, Kiko wopingo hwosoho, ose ulimentisofoho.

11 Ou, Apiloham a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono yahoningki Anitu ulimento, Kiko wopingo hwosoho ose ulimentisofoho. Tifi no'mo Anitu Apilohammo ole ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ntape so'no wopingo hwosoho kilimentohe so'no kiko yofe kuhwoe'neso jije a'apaho sihu fikolo'nyo. Oso'no Apiloham kako a'amu hopi'nono hofiko hofikoe a'apahomo sihu makolo'nnyo ko huhwa Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofe sofe hofiyakweho. Oso a'amumo Anitu kako wopingo kuyoho ulimentisofoho.

12 Apiloham kakoe a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no a'amu hopi'nono a'apaho sihu makolo'nyo so'nji a'apaho sihu kolo'nyo so'nji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyoso'no hofiko Apilohamiye imu nefoho. Hwapingoso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso Apiloham pa'nyo umentohofofoho.

Anituye hungkunoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofosomnefoho.

¹³ Anitu Apiloham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentisofoho. Apiloham kako Anituye honingkanomo iningkamentiso so'no oso hungkuno hiso ulimentiso'maho. O'o, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo hwosoho ulimentiso so'no oso hungkuno hiso Apiloham kakoe imu somo ulimentisofoho.

¹⁴ Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentiso sohonta kako a'amu Anituye honingkanom-hungkunom-nohini iningkawowo'n'ningkohofosomnohini ulimentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo simeho hi'ntnnono uyifijontentesi hofiko simeho hi'ntnnono siki uyikutnesohilo. I Anituye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'n'ningkuhwonesohilo.

¹⁵ Ihwoni. Honingkanom-hungkuno we-e'manji a'amu oso honingkanom-hungkuno homo somo mtihupeso sohwo kako tohino woma'montonoho. I honingkanom-hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamt'hupenohoho.

¹⁶ Oseso Anitumo u'mayo honingkanom-angano'nohinoso olenoho, simeho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwon'ningkuhwone so'no nakwo Anitumo mu'manehwono. O'o, Anitu kako nakumne'no wopingo nalohom'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apilohammo uyimentisoso Apilohamiye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu Anituye honingkanom-hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono Apilohammo hopa uyiwon'ningkohofosom Apilohamiye imu nefoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa ole mtimokumentohofi, Anitu Apilohammo ole ulimento, Ngko kikimo a'amu kengo kengom'ta'ango pin'ningo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ulimentisofoho. Anitu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nontife somo ulikafiwon'ningkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso utihwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon'wo'n'ningkisofoho. Oso Anitu huhwo sohwo kako Apilohammo hungkuno ulahonngki Apiloham kako oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentisofoho.

¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni jije imuso pin'ningo engo imon'fitnnefoho. Ose ulahonngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Apiloham kako Anitu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso nihu'nahone a'mane imon'ni'mentisofoho. I oso'no Apiloham kako Anitu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imon'nto kako Anitumne'no hohujo ikinjimo'mentiso'maho. O'o, kako Anitumne'no simeho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtitofokengo kengom'ta'ango hn'nwi neyakweho.

¹⁹ Apiloham kakoe soswo *wan hantilet* (100) uyokolofahonngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho honingkonmentisiyoso poyo wape'nonji mofonepo honingkononji Apiloham kako kakoe hwomumne'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso musikwajmmentisofoho.

²⁰ Anitu Apiloham yo'mayo tifi i'mofapone so'no ulahonngki Apiloham kako huno hufa'u syafihu'mentiso'maho. O'o, kako Anitumo simeho

hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²¹ Hwapingoso olenoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, yo'mayo hungkuno Anitu ntimentisoso Anitu kako ne imokiyoso hoponoho. Apiloham kako huno ose syafihu'mentisofoho.

²² Oseso Anitu Apilohamiye simeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafisyonto limento, Apiloham kako simeho hi'ntnnono ne'no ntapwo'n'ngkiso so'no kako hwe wopingo hweho. Ose limentisofoho.

²³ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ole mtimokumentohofi, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono umentiso so'no Anitu ulimento, Kiko hwe wopingo hwosoho. Oso hungkuno mtimokumentohofoso Apilohamne'nohinimaho.

²⁴ O'o, nakwo hi'nnontne'no mtimokumentohofofoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas poyo imo'nimentiso sohumo Anitu kako apa'no songo ulikamentiso oso Anitu huhwo sohumo nakwo simeho hi'ntnnono uyimentihwone so'no wopingo kuyoho nelalofoho.

²⁵ Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais kako nakwoe wonyo wayo'ne uhwatimentisofoho. I oso'no Anitu kako Jisasimo apa'no songo ulikamentiso so'no nakwo Anitumo simeho uyiwon'ngkuhwone hn'nyumo wopingo kuyoho nelalofoho.

5

Anitu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wopingo kuyoho nelalofoho.

¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkuhwone so'no Anitu kako nakumo ole nelalofoho, Wopingo kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwoe wonyomne'no simeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa inalokuhwono.

² Nakwo Anitumo ufohi'nifitne'ento hon'ngkano namommentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho. Oso'no nakwo simonyo yontani nakwo Anitu'nji wopingopo humayo'ne hontohumalohwono.

³ Simonyoso oso'nohini miyalokuyihwono. O'o, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no simonyo yalokuhwono. Hwapingoso yo'mayo tango ne'masoso nakwoe simeho yokumpohn'nyo sosofito'nyo'nefoho.

⁴ Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontan'ngkuhwasi Anitu kako wopingo kuyoho wonal'montonoho. Huno ose naihwo'so'no nakwo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

⁵ I yo'mayo wopingo so'no hontohumehwasi nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyihwasi nakwo wonimango monanonehoho. Hwapingoso Anitu kakoe hitohoso nakwoe simehomo ho'nonahumentisofoho.

⁶ Nakwo wopingo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentan'ngkuhwoni Jisas kako oso sikuno Anitu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu Anitumo hohujo ikinjimo'nnyo hn'nimo asomo netimayo'ne pe'nimentisofoho.

⁷ Jisas kako nakumo simeho nejap'iwon'ngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyantantaho. Hwe fihwo kako nom'nihwo hon'ngkano wopingo'njo sohumo ufo'mayo'ne wape'nimontolaho. O'o, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu ni'hu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'nimontolikeno. Ngko huno maniyohoyohoho.

⁸ I oso'no nakwo ni'hu'no wonyo nohumentaningkuhwoni Jisas Kilais kako nakumo nefe'mayo'ne pe'nimentisofoho. Ose imentiso so'no Anitu kako nakumo simeho nejopalokunjo so'no utihwa'nyopo ujo ehontojwahu-mentisofoho.

⁹ Jisas nakumne'no pe'nimentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kilais+nji nohumentani nakwo huno ole nayohi, Anitu kako tohino monejaponehoho.

¹⁰ Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni humamotohwone sohonta Anituye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'nimentiso so'no kako Anituye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta Kilais kako songo humaso sohwo kako nakumo ne'no wonefe'ma'montonoho eso huno nayohoho.

¹¹ Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakumo Anitu'nji motonefohi'n'ngkahon'ngki nakwo Anituye a'amu ne imo'nontani simonyo engo yalokuhwono.

Atam'nji Kilais+njiye hungkunofoho.

¹² Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe simo'mjo sohwo kako wonyo imentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmentisofoho. Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'nimentisofoho. Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'n'wo'n'ngkuhwono hwap'ngoso nakwo hopi'nono wonyo'nji'nwoho.

¹³ Anituye hon'ngkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no Anitu kako kakoe hon'ngkano hungkuno muyo'njo imentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no tohino mumentisofoho.

¹⁴ Oseso Atam nohumanto hon'ngkano wonyo yonto pe'nimentisofoho. Oso mta'angoso ne'no mji'mo'n'moponto Mousesiye sikuno i'mofapmmentisofoho. Simo'mo Atam Anituye hungkuno ko upa'nonto hwotoho fento wonyo imentisofoho. A'amu t'finjoso hofi'ko Anituye hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmentiso pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofi'ko huhwa wonyo yont'ifi poyo pe'nimentohofofoho. Atam kako simo'mta'ango sohwo imentiso sohwoe yahino somo a'amu hopi'nono kakimo t'ifi in'ngkamentohofofoho. I oso'no t'ifi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu t'ifi in'ngkayo'ne moji'mofapmmentisofoho.

¹⁵ Oseso Atam'nji Jisas+nji siko afa simo'mjo hwaswoho. I oso'no siko yahino ni'hu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako wonyo engo imentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofi'ko nope'n'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no Anitu simeho wopingo mikun'imposo nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kilais nejapmmentisofoho. Jisasiye yahino wopingoso Atamiye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe wonyoso wae enao'mentisofoho.

¹⁶ Anitu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentiso'maho. Atam kako simo'mo wonyo yahon'ngki Anitu kako nahonimentisoso nakwo hopi'nono wonyo ihwasi poyo pe'nyo'ne nahonimentisofoho. Anitu ose nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wopingo nalohofone nejapmmentisofoho. Oso wopingo naloho'mentiso so'no wopingo kuyoho nelalofoho.

¹⁷ Hwe simo'mjo Atam sohwo kako Anituye hungkuno haloho maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo pe'noma'menti'hwonefoho. I oso'no Anitu kako nakumo wopingo

naloho'mne'ento kakoe hwomu nejapmmentisofoho. A'amu fihwo kako yo'mayo Jisas imentiso somo simeho wopingo uyoso osohumo Anitu kako wopingo kuyoho ulihwosi songo ne'no humayo'neso uyimontonoho. Oso a'amuso kako Jisas Kilaisinji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasi'nji mokosyohumantokutnefoho.

¹⁸ Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi honingkanono wonyo'njo imo'nimentihwonefoho. Oso'no poyo wape'nife nalimentisofoho. I, tifi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wopingo imentiso so'no kako nakwoe wonyo honingkanono somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo isihutofonemanto songo humayo'neso nejapmmentisofoho. Oso'no Anitu kako wopingo kuyoho nelalofoho.

¹⁹ Ihwoni. Olenoho. Hwe anga'no kako Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'mentihwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no Anitu kako a'amu pi'ningo engo hn'nyumo wopingo kuyoho nalimentisofoho.

²⁰ Anitu a'amu hn'nyumo kakoe honingkanono hungkuno nejapmmentiso so'no nakwo nakwoe honingkanono wonyoso nihu'no wonyo honingkonimentihwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahoningkuhwoni Anitu kako nakumne'no wopingo mikunimposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

²¹ Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta Anitu kako nakumo wopingo nalohofonto kako wopingo kuyoho nalonto songo humayo'neso nejopalofoho. Hwapingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kilaisinji sape'nimentihwono.

¹ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anitu nakumo wopingo nalohofone'neso engo imokiyo'ne so'no nakwo honingkanono wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho.

² O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisasi'nji sope'ningskahoningkuhwoni wonyoso apa'no nakumo monemokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto.

³ Nakwo Kilais Jisasi'mo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo iningkamentihwonefoho. Nakwo Jisasi'mo ufohi'nimentihwone so'no kako'nji poyo sape'nimentihwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho.

⁴ Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kilaisimo poyo sope'nifohi'ningskahoningkuhwoni Anitu nakumo Kilaisinji pi'nimomo soho'nonahumentisofoho. Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Kilaisimo songo ulika'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonelika'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'mentihwonefoho.

Oseso nakwo Kilaisinji songo ne'no humentihwanefoho.

⁵ Oseso nakwo kako'nji poyo sape'nifohi'nimentihwonehn'nyimo u, Anitu Jisasi'mo ulika'mentiso hopaso nakwo'nji sonelika'mentisofoho.

⁶ Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo

sohumo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo mohumulohwono. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho.

⁷ A'amu s'imo'mo pe'noso sohumo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.

⁸ Ou, nakwo Jisasi'nji poyo sape'n'imentihwone so'no nakwo simeho hi'ntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo K'laisi'nji songo ne'no nohumentihwanefoho.

⁹ Nakwo huno nayohoho. Jisas kako pi'nimo nta'ni apa'no songo lika'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto hmentisofoho.

¹⁰ Jisasiye poyo pe'nyoso olenoho. Kako s'ikuno anga'nohino somo pe'n'imentiso sohonta kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo ni'hu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto Anitumo ufohi'n'imentiso sohwo olohonta kako Anitu'nji songo ne'no humaho.

¹¹ Oso hopaso sekwo huno f'isyafi'hu'nimno. Sekwo hokunonji Jisasi'nji poyo sape'n'imentohofu so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo K'laisi'mo ufohi'n'imentohofu soku Anitu'nji humalofu. Oso'no sekwo huno f'isyafi'hu'nimno.

¹² Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumawoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo lihwo si yahon'ngkuhwo si j'je hunomo huno wonyo ku'maso somo k'iko osomo in'ngkahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'naofu.

¹³ Oseso sekwoe sife aho t'imo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nontifi apa'no songo lika'mentohofu so'no sekwoe sife aho a'apaho t'imo oso Anitumo uy'kuji sekwo kakoe yahino wop'ngo somo nto'nohini fiy'imno.

¹⁴ Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'n'ngkuhwo si mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso hon'ngkano hungkuno Mouses sejapmmentiso homo somo enjwa'mo mohumulofu. Oso hungkuno hiso ole nal'mojo. Hon'ngkano hungkunomo mt'hupe'manji poyo wape'n'imnoho. Oso hi enjwa'mo mohumulofu. O'o, Anitu kako wop'ngo seloho'mentiso so'no sekwo kako'nji ufohi'nontifi sekwo Anituye pompenjiyomo humalofu.

Nakwo yahino wop'ngo sohwoe syoho ulohofiyo umo'nano.

¹⁵ Oso'no nakwo pipi yanehwono. Anitu kako nakumo wop'ngo naloho'mentiso so'no nakwo hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumulohwono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, ni'hu'no awonoho.

¹⁶ U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'n'ngkiso so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'n'ngkuhwo si kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I k'iko oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumawosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo Anitu umo kilososo u, k'iko oso hiso yohojo'no Anitu kako j'je hwe engo imo'n'ngkuhwo si kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no Anitu kako kikimo wop'ngo hwo soho wakil'montonoho.

¹⁷ Sîmo'mo sekwo yahino wonyo sohwo syoho ulohofiyontîfi wonyo'nohino imotofofoho. I osohonta sekwo Anîtu ye hungkuno ne somo upa'nontîfi hungkuno homo somo sîmeho uyontîfi hungkuno hiso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no nakwo Anîtumne'no sîmonyoyo uyo.

¹⁸ Yahino wonyo sohwo sekumo impo'angomo nomokokilo'mokosyesyohumentanîngki Anîtu kako hano hwasampento isihutofosema'mentisofoho. Oseso Anîtu kako sekumo yahino wopîngo sohwo syoho ulohofiyoyo semokumentisofoho.

¹⁹ Oseso sekwo huno tîfo'njo sokune'no ngko oso syoho ulohofiyoyo'ne pahnnîmo hungkuno apa'no waselîmo. Hohonta sekwo sohwo sife aho hopi'nono yahino wonyo somo uyontîfi kakoe syoho ulohofiyontîfi yo'mayo yo'mayo honîngkano nîhu'no wonyo imotofofoho. I oso'no olohonta oso pa'nyoso sohwo sife aho yo'mayoso Anîtumo uyîkuji yahino wopîngo sohwo syoho ulohofiyoyo hmmo'nîmno. Ose ikuji sekwo honîngkano wonyo ane umo'nantîfeho.

²⁰ Sîmo'mo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo semokosyohumentanîngki yahino wopîngoso mimmotofofoho.

²¹ Oso hohosohonta sekwo nohumantîfi sekwo wopîngo humamotofotaho. O'yo, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho. Oso'no hohonta sekwo yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olohonta wonîmango senalofoho.

²² Oseso Anîtu olohonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'nînto isihutofosema'maho. Oso'no olohonta Anîtu kakoe syoho ulohofiyoyo nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wopîngo somo inîngkayo so'no sîmeho semo'nîngkahonîngki honîngkano wonyo'maso imo'nalokwofo sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne sejapmmentisofoho.

²³ A'amu wonyo iwo'nîngkohoho sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'nîfitnnefoho. I oso'no nakwo Anîtumo sîmeho uyîwo'nîngkuhwone hn'nîmo Anîtu kako songo ne'no humayo'neso siki nejaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlaisî'nji ufohi'nîmentîhwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kîlais mta'angoso uyo.

¹ Nje a'amu soku, sekwo Mousesîye honîngkano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso waselîmonne'no yohono. A'amu songo humalofo sohonta hofîko honîngkano hungkunomo enjwa'mo humalofo. Hofîko tîfi inîngkayo'nefoho. I a'amu poyo pe'nyoso pipi inîngkapîfitnne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofoho.

² A'mu fisi hwehumo uma'nîngkuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentanîngkuhwosi honîngkano hungkuno Anîtu Mousesîmo uyîmentisoso nîhu'nahone sekumo mokotîku'nnyofoho. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'nîngkuhwoso'no oso honîngkano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'yo, oso a'musi kako apîwojo wohumamontonoho.

³ I a'mu fisi kako kakoe hwehwo sîmo'mjo sohwo kako songo nohumentanîngkuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo honîngkanoso nomtîhupehwosi nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye honîngkanoso wonyo umo'nîmontonoho. U, hwe sohwo poyo pe'nîngkuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehumo

uma'nyo'manji oso hiso wop'ingofoho. Oso yahino hiso hon'ingkanano hungkuno somo mt'ihupe-e'ne'maho. O'o, oso wop'ingofoho.

⁴ Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hungkuno hiso ne hwapingoso ole'nefoho. S'imo'mo Mousesiye hon'ingkanano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kilaisi'nji sekwo poyo sape'nimentohofoho sohonta sekwo hon'ingkanano hungkuno homta'ni pe'nimentohofofoho. Oseso hon'ingkanano hungkunoso sekumo apa'no momokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, awonoho. Kilais songo lika'mentiso sohomo sekwo makotiku'nimentohofoho so'no sekwo hokunonji songo lika'mentohofofoho. Oseso sekwo Anituye yahino wop'ingoso iyo'ne humalofoho.

⁵ Hohonta nakwoe a'apaho huno simeho timo oso yo'mayo wonyoso umo l'imojo oso hiso ne'no yontan'ingkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojofoho. Oso hohosohonta Anituye hon'ingkanano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'n'ingkahon'ingki ne'no imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho.

⁶ I olohonta nakwo Jisas Kilaisi'nji poyo sape'niment'ihwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, Kilais nakumo is'ihutofonema'mentisofoho. Oseso olohonta nakwo oso hon'ingkanano hungkuno mt'i'mokumentohofoho somo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani Anituye Towahunofe mampaho somo in'ingkowalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Hon'ingkanano hungkunoso wonyofoho wolantantaho. O'o, ni'hu'no awonoho. U, hon'ingkanano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hnontan'ingkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso ane'nwoho. Ose hnnontan'ingkuhwanesohilo. I olo so'no fi'syafi'hupmno. Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'n'ingkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko ni'mo'n'ingkahon'ingkuhwosi ngko ole li'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontan'i'mnesohilo.

⁸ S'imo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi man'imo'nyo'njo yontan'ingki Anituye hon'ingkanano hungkuno nt'imento, Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'n'ingkuhwoloho. Ose upa'nimentohe sohonta nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo ni'mo'n'imentisofoho. Olo so'no selalokweno hon'ingkanano hungkuno sohwo kako hon'ingkanano wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso hon'ingkanano wonyoso kakoe yokumpohn'nyoso ane'nesohilo.

⁹ Hohonta ngko hon'ingkanano hungkuno mupa'nyo sohonta ngko hwe wop'ingo hwo'nyoho syafi'hu'motefoho. I oso hohosohonta ngko hon'ingkanano hungkuno upa'nonji yo'mayo imote so'no huno syafi'syonji l'imentoho, Ngko wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji yahino wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo ni'mokosyohumentan'ingki uhwon'imentoheho hon'ingkanano wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo ni'mokone so'no uhwon'imentohefoho.

¹⁰ Oso hon'ingkanano hungkuno Mouses nal'imentisoso ole so'no ne-japmmentisofoho. A'amu hofi'ko hon'ingkanano hungkunomo hofiyo'no in'ingka'fijoso songo pa'nyo humafitne'ento nal'imentisofoho. I ngko oso

hungkuno homo somo nupa'nonji ole limentoho, olo hungkuno homo losomo ngko ito'no miningkayo'njo imeso poyo pe'nimnoho limentohefoho.

11 Ngko huno ole syafihu'mentoho, Honingkano hungkunomo iningka'me'manji honingkano wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko huno ose ko syofisyahonngko honingkano wonyoso yokumpohn'nyo n+mokosyohumentanngki kako honingkano hungkuno somo hwasyo hwasyo imote so'no oso honingkano hungkuno huhwo sohwo ole ntimento, Kiko poyo pe'nyo. Ose ntimentisofoho.

12 Oseso nakwo huno nayohoho. Anitu kakoe honingkano hungkunoso nihu'no wopingo'nohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

13 Oseso pipilo. Oso wopingo hiso ngkimo poyo wanimokumontolaho. O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wanimokumonte'no yohoho. I honingkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo somo utihwa'nyopo uhwononji nje honingkano wonyo engo somo uhwonimentohefoho. Ngko Anituye honingkano hungkunomo upo'ningkahonngko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahonngki nje simeho timo sife aho yo'mayo wonyoso umo limeso ngko wonyo hiso ne'no iwo'ningkohefoho. Oso'no honingkano wonyo yahino nihu'no wonyofoho nningkohoho.

Honingkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

14 Anituye Towahuno sohwo kako Anituye honingkano hungkuno Mousesimo uyimentisoso Mouses kako mtimokumentisofoho. I oso'no oso honingkano hungkuno homo somo ngko miningkayo'njo yahonngko yahino wonyoso yokumpohn'nyo n+mokosyohumentanngki ngko oso yahino wonyo huhwo sohwo syoho ulohofiyo imo'nimentohefoho.

15 Ngko nje yahino wonyo iwo'ningkoheso neso ngko huno maniyohoyohoho. Ngko yahino wopingo'nohini uyimo ko lonji oso yahino wopingo hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uyimo ko lonji oso wonyo engoso iwo'ningkohefoho.

16 Ngko honingkano wonyoso imote so'no ngkilaho lohono. Oso'no honingkano hungkuno Mouses nalimentisoso ngko wopingo uhwonngkohono.

17 Yo'mayo wonyo iwo'ningkoheso ngkilaho lalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwo'ningkohe hiso nje huno mta'nimaho. O'o, yahino wonyo nje simeho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo imo'ningkahonngki oso wonyo hiso yalokweno.

18 Ngko huno ole niyohoho. Nje simeho mo'mo wopingoso momnauyoho. O'o, nje simeho wonyo'nohino umo limojofoho. Nje hunoso yo'mayo wopingo'nohini uyimo ko lontneso nje simeho sohwo wopingo hiso miyonehoho. Oso'no wopingo yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

19 Yo'mayo yahino wopingoso umo ko lonji yontneso ngko miyowo'ningkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontneso oso wonyo hiso ngko iwo'ningkohono.

20 Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontneso oso hiso ngko iwo'ningkohono. Oso hiso nje huno mta'nimaho. O'o, nje simeho sohwo fiyo ntahonngki ngko iwo'ningkohono. Hwapingoso nakwoe simeho mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

²¹ Oso'no olo yahino wonyo loso nje simeho mo'mo mnaweho. Ngko yo'mayo yahino wopingo umo ko lontneso yahino wonyo somo hwosopeefiwo'ningkohe hwo'nyoho.

²² Nehopi. Nje huno somo ngko ole syafisyiwo'ningkoho, Anituye honingkano hungkunoso wopingo'nohinofoho. Ose syafisyiwo'ningkohono.

²³⁻²⁵ I oso'no ngko ole honingkonalokweno. Yahino wonyoso nje simeho mo'mo mnanoweho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo Anituye honingkano hungkuno wopingo sohwo mnawojo sohwo'nji ikujoho fongki'nalokusiyo. Nje huno somo ngko Anituye honingkano hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. I oso'no nje simeho sohwo kako yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino wonyo sohwo kako ngkimo impo'angomo wonihumaji'monto yahonngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje simeho honingkano poyo pe'nyo somo ipenimotowalokunjo somta'ni tihwo wontima'montolo. Ngko nihu'no wonyo hwo'nyoho.

I oso hiso'no Jisas Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo kako honingkano wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo isihutofonimayo'ne hweho. Kako ngkimo asomo ntima'maso so'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

8

Kilais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wopingo nejapmentisofoho.

¹ Oseso nakwo Kilais Jisasi'nji ufohi'nnyo so'no Anitu nakwoe honingkano wonyo somne'no simeho tohino muhmnyofoho. Oso'no kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso monejaponefoho.

² Hwapingo Anituye Towahuno sohwo nakwo Kilais Jisasi'nji monahumokumentiso sohwo kako songo ne'no humayo'ne nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni isihutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo huhwo sohwo kako ngkimo poyo nimumkumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no mipenimotawenohoho.

³ Mouses kako Anituye honingkano hungkuno neyakwosamo uyimentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkano nto'no iningkapifitne'ento nejapmentisofoho. I oso'no yahino wonyoso nakwoe simeho mo'mo mnawojo so'no nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani honingkano homo somo nto'no miningkammentihwonefoho. Oseso nakwo honingkano hungkuno ito'no iningkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentanngkuhwoni honingkano hungkuno hiso nakumo wopingo monamokumentisofoho. I oso'no Anitu kako wopingo namokumentisofoho. Hwapingo kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahonngki kako a'amu nakwo pa'nyo imo'nimentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'ningkahonngki Anitu nakwoe wonyomne'no tohino engo yahonngki Kilais oso hiso'no poyo imo'nimentiso so'no Anitu kako oso yahino wonyo huhwo sohwoe yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho.

⁴ Honingkano hungkunoso ole lonetihwalofoho. Sekwo honingkano wopingomnohini finingkamno. I Anitu kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo wae yao'mentiso so'no olohonta nakwoe simeho yo'mayo wonyo umo lihwosi ko yososo nakwo miningkohwanehwono. Oso wonyoso

nakumo monemokosyohumanehoho. O'lo, nakwo Anituye Towahuno Wopingo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani honingkano wopingo'nohini somo tifi iningkowalokuhwono. Oseso Anitu nonahononto wopingo kuyoho nelalofoho.

⁵ Oseso a'amu hofikoe simeho yo'mayo wonyo umo lonte osomo yahoningki oso homo somo hofiko tifi iningkawowo'ningkohoho so'no oso yahino wonyo hiso hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho. I, a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo hofiko kakoe mampahomo iningkawowo'ningkohoho so'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho.

⁶ Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'ningkiso so'no hofiko poyo pe'ningkuji tikanomo ufitnefoho. I, Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'ningkiso so'no hofiko wopingo nohumafikuji simeho pompenjiyo'nji wohumantifeho.

⁷ Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentaningki hofiko Anituye mangohwa imo'nimentohofofoho. Hwapingoso hofiko Anituye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofiko Anituye hungkuno homo somo iningkayoso hopo'maho.

⁸ A'amu hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonteso iwo'ningkohoho. Oso a'amu hiso hofiko Anituye simeho wopingo umo'nyo'neso mmokufitnohoho.

⁹ I oseso Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwoe simehoso yo'mayo wonyoso umo lihwosi yososo miyonehoho. O'lo, sekwo Anituye Towahunofe yahinomo iningkowalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anituye Towahuno ane hwo'manji kako Anituye a'amu hwo'maho.

¹⁰ Yahino wonyo sohwo kako jije a'apahomo poyo kumokososo u, Kɩlais kako jije simeho mo'mo humunyo hwosi'manji jije huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapingoso Anitu wopingo hwosoho nto kilimentisofoho.

¹¹ Jisas kako poyo pe'ningkahoningki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwosi'manji kako Kɩlaismo ulika'mentiso hopaso kako jije a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapingoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

Anitu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'ningkohoho.

¹² U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe simeho umo lonte osomo peho'no iningkowalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'lo, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini uningkowano.

¹³ Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyo uyano lifijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'ningkuji tikanomo ufitnefoho. I oso'no sekwo sekwoe simeho mo'mo Anitu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo hwasim'nanji kakoe yokumpohn'nyoso nomafikuji yahino wonyo simeho umo liwo'ningkiso somo monje yasyikuji poyo umokantifeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantifeho.

¹⁴ A'amu Anituye Towahunofe mampahomo haloho pewo'ningkohofoso hofiko Anituye mehomi nefoho.

15 Anitu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enamofone ne-japmmmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa nantofone nejapmmmentiso'maho. O'o, Anitu kakoe mehomi ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wopingo nejapmmmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumentani nakwo Anitu kakine'no iyoho miyontani Nje Mpohwosoho uliwo'n'ngkuhwonefoho.

16 Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo kako nakwoe simemo mo'mo humunyo sohwo ole naliwo'n'ngkohoho, Kiko Anituye mehomi hwosoho. Ose naliwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anituye mehomi'nwoho.

17 Oseso nakwo Anituye mehomi hn'nimo Anitu kako kakoe mehomi hn'ne'no yo'mayo elofisosyohumasoso nejaponefoho. Anitu kako yo'mayo Kilaisimo ujososo nakumo nejaponefoho. Olohonta nakwo Jisasi'nji mojoku'n'ngkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso womano lihwasi maso'manji u hwangku no'mo nakwo Kilaisiye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji kako'nji nomanefoho.

Hwangku nakwo Kilaisi'nji nohume hwasi kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

18 Nakwo Anitumne'no syoho yontan'ngkuhwasi yo'mayo tango nelmasoso olo tango hiloso we'efoho. I hwangku nakwo Anitu'nji nohumehwasi yo'mayo wonyoangkafo mikun'impososo ujo ehontojwasyoso somo uhwon'ngkuhwasi nakwo olo tango we'e loso'no huno mosyofisyanehwono.

19 Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anitu mt'i'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo so'no hontohumantifi Anituye mehomi ne hn'nimo utihwa'nyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne umo'n'ngkan'ngki hontohumaho.

20 Hohonta Atam kako Anituye hungkunomo hwotoho hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo Anitu kako mt'i'mokumentisoso Anitu kako hungkuno lahon'ngki yo'mayoso wonyo imo'n'imentisofoho. Oso yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwoneso apa'no wopingo imo'nyo'ne hontohumaho.

21 Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo ujo ehontojwonasyoso sohonta yo'mayo Anitu mt'i'mokumentisoso apa'no wopingo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso nihu'nahone moi'wo imo'n'ngkuhwosi nakwo a'amu hn'nonji yo'mayo so'nji Anitu kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohumentihwanefoho.

22 Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu mt'i'mokumentisoso oso wopingo i'mofapone so'no hontohumafikuji hofiko tohino tipemayoso moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mantifi tohino tipemawo'n'ngkohoho oso hopa tipema'mopikujjo somta'angoso olohonta u'mofapmmmontonoho.

23 I, yo'mayo tohino Anitu mt'i'mokumentiso osomnohini mumnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nonjimo nemnalofoho. Anitu kako yo'mayo hwangku nakumo nejapone so'no hofiko huno syafihupitne'ento kakoe Towahuno simo'mo nejapmmmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humentani tohino engo nemn'ngkahon'ngki youwo youwo lontani nakwo olo so'no hontohumalohwono. Anitu kako nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somta'ni nihu'nahone asomo nemahwosi kako nakumo a'apaho songo

nejapihwosi ni'hu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho.

²⁴ Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwaneshilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumawosi oso ne homo somo nuhwoningkuhwosi oso'no kako apa'no mohontohumanehoho.

²⁵ U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofisyihwasi simeho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwasi iningo momofanehwono.

²⁶ Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentaningkuhwoni Anitu kakoe Towahuno Wopingo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefe'mawo'n'ngkisofoho. Nakwo Mpohumo pehofo ulane'entani huno moneyahon'ngki nakwoe simeho mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wopingoso nakwoe simeho mo'mo nakune'no hitoho ulofahon'ngki kako Anitumo nakune'no yoloho uliwo'n'ngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anitu kako'nohini upa'n'wo'n'ngkohoho.

²⁷ Mpohwo kako'nohini nakwoe simeho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anitu kako umo'nalokunjo so'no huno uyahon'ngki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoson'no nto'no uliwo'n'ngkisofoho.

²⁸ I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anitu kako a'amuso nje yahinoso ifitne'ento imentiso osomo uhwasopo'mentisofoho. A'amu hiso hofiko Anitumo simeho ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo Anitu kako oso homo somo wopingo umokiyo'ne hweho.

²⁹ Hwap'ngoso hohonta Anitu kako nakumne'no huno uyahon'ngki Anitu nje hwomu hopa imo'n'fitne'ento nahwasopo'mentisofoho. Oseso Kilais nela'wehwo kako simo'mta'ango sohwo imo'n'ngkahon'ngki nakwo a'amu pi'n'ngo engo hn'nwi homn'ngkwa'wehwo homnampisyona'ni imo'nalokuhwono.

³⁰ Hohonta Anitu nakumo nahwasopo'mentisofoho. Nahwasopo'mentiso hn'n'imo ngkimo ni'mapitne'ento johon'nalimentisofoho. Johon'nalonto wopingo naloho'mentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wopingo kuyoho. Wopingo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumentihwanefoho.

Anitu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako mones'kwajonehoho.

³¹ I oseso Anitu kako nakumo yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo syofisyanehwono. Anitu nakwo'nji humanto nefe'mawo'n'ngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho somne'no huno pi'n'ngo mosyofisyanehwono. O'o, hofiko nakumo monyakolopitnehoho.

³² Anitu nakune'no hitoho ulofahon'ngki kakoe Hwomu kakine'no simeho uy'wo'n'ngkiso sohune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'n'ngo mosyafihu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwatimentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmonteso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefe'mayo'ne hi wonejapmmontonoho.

³³ Anitu nakumo kako'ne nahwasopo'mentiso hn'n'imo sekwo wonyo kuyoho eso ti'hwon'wonalimontolo. O'o, Anitu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopingo kuyohon'nal'wo'n'ngkisofoho.

³⁴ Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapife eso tihwo walimontolo. O'o, Kilais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohwo kakoe kaningkwohwo Anituye aho anga sohhonta'ni nohumentaningki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahoningki Kilais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

³⁵ Jisas Kilais nakumo hitoho mikunimposo engo nejapwo'n'ingkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino tipemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji u poyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kilais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

³⁶ Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi, Nakwo jije a'amu hn'nwi jije syoho mijimopontaningkuhwoni a'amu hofiko nonahonontifi nonafotofontifi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonontifi fonjasyiwo'n'ingkohoho hopaso nakumo nahonontifi wofonjonesyantife'no yalokwofo.

Ose mti'mokumentohofofoho.

³⁷ Oso hiso'no nakwo huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, Jisas Kilais nakumo simaho mikunimposo engo nejapwo'n'ingkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo nihu'nahone monje esyahoningkuhwoni Anitu yo'mayo homo somo uyakolofone namokuwo'n'ingkisofoho.

³⁸ Ou, ngko olo so'no simaho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Anitu ngkimo hitoho mikunimposo engo ntapwo'n'ingkiso oso'no wae yanimofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, nihu'no awonoho. Oso Kilais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahunu wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmmentiso oso'nji tifi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

³⁹ i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Anitu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menaofonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo wopingo naloho'mentiso oso'no Anitu kako hitoho ne'no nejapmmihwonefoho.

9

Poul kako a'amu Isilael somne'no simaho tango uyimentisofoho.

¹ Ngko Poul'ni Kilaisiye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji Anituye Towahunu Wopingo nje simaho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

² Nje a'amu Jutaso hofiko Jisas Kilaisimo min'ngkayo somne'no ngko hitohto ntokwoho. Nje simaho tango nihu'nonohinoso hofikine'no niyohoho.

³ A'amu Jutaso hofiko nje ningkwahwo nampohwosafoho. Hofiko nje temtitofu mta'angofoho. Oso'no hofiko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no nimo'n'ingkohoho. U hon'ngkano wo'nyopontentesi u ngko Anitumo olo

so'no jomo ulahoni'mo Anitu kiko nje a'amu Jutaso hofiko jije a'amu ne imo'nifitne'no kiko ngkimo tikanomo nihumajo ose uli'mnesohilo.

⁴ Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Isilael sofe imu'nwoho. Anitu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji netihwamentisofoho. Nakumo Anitu ole nalimento, Sekwo ngkimo nifohi'nyo'ne olo honingkano lomo ifijo so'no ngko wopingo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe honingkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohofone yahino wopingo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nalimentisofoho.

⁵ Neyakwosa sohwa hofiko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitof somta'ni Anitu kakoe hwomu Kilais osohumo nefomayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'nimentisofoho. Anitu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho huli'memokosyohumawo'ninkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe ho'nomayoso engolopohamo ne'no ne'nohini uyihwano. Nehopeho.

Hwe moya'mi hopi'nono Anitu kakine'no uhwosopo'mentisofoho.

⁶ A'amu Juta fehohnjoso Anitumo simeho muyo'njo so'no ole wolantantaho. Anituye hungkunoso ne mmo'nonehoho ose wolantantaho. O'o, awonoho. Anitu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwosopo'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitof ko hi hofiko kakoe a'amu ne'maho.

⁷ Apilohamiye imu fehohnjo somo Anitu uhwononteso hofiko Apilohamiye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'o, Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofiko jije temtitof nefoho.

⁸ Anitu Apilohamiye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahonngki kako hwomu anga'no tipema'mentiso sohwo osohwo kako Anituye mehomi hweho. I nom'ne tipema'mentiso oso hwa hofikoe imuso hofiko Anituye mehomi'maho.

⁹ Oso hungkuno Apilohammo ulimentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolofihwoso'no ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'nimentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kaningkwowho afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho.

¹¹ Oso hwomu hufa'u Lepekafe simehomjo mnawojo oso hwa'umo Anitu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Anitu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wopingo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'o, siko mmo'nyo sohonta Anitu kako hwomu anga'nohino sohomo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amufe yahino somne'no huno mosyafisiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofonto uhwosopewo'ninkiso hweho.

¹² Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo simeho mo'mo mnowentanjo sohonta Anitu Lepekamo ulimento, Oso hwomu simo'mjo sohomo nom'ne jije hwomu tfinjo sohwo syoho ulohofiyo'nehwo umo'nimontonoho. Ose ulimentisofoho.

¹³ Anituye hungkuno mti'mokumentohof sohwa hofiko ole mti'mokumentohofi, Anitu ole limento, Ngko Aisakiye hwomu tfinjo

Jekoup oso hune'no simeho uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaho, ose limentisofoho.

¹⁴ Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anituye yahino oleso nto'nohinimaho. Ose wolantantaho. O'o, awonoho.

¹⁵ Anitu Mousesimo ole ulimento, U ngko hwe fihune'no wopingo wakilo'ho'no ulimo u ngko kakimo wopingo uloho'mnoho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho.

¹⁶ Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wopingo ime'no Anitu kako ngkimo wopingo wanto'montonoho. Ose malimnehono. O'o, Anitu kakoe huno mta'ni mtitofhwosi a'amumo wopingo uloho'montonoho.

¹⁷ Oso'no Anitu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohumo ole ulimento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumajimentohefoho. Hwapingoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isilael somo utimahm'ime'no kiko yokumpohn'nyo imo'n'ngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu angomeemjoso hofiko nje yokumpohn'nyoso nohon'ngkuji nje yofeso woho'nonimantifeho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anitu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lhwosi u kakine'no hitoho ulo'montonoho. U Anitu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafisyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umonono ose syafisyososo oso hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umonimontonoho.

Olo hungkuno loso Anituye simeho tohino'nji hitoho ulofoso'ne

¹⁹ Oseso Anitu yomayoso umonono lonte so'no oso hiso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantifeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako yoka peho'no nal'wo'n'ngkohoho. Yomayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no simo'mo Anitu kakoe huno yomayoso umonono lonte huno syafisyiwo'n'ngkiso osomo tihwo ulojao'montolo.

²⁰ Ose ntikujo'no ngko ole ulimno, U, kiko a'amu hwahoponjo fihwosi Anitumne'no yoka ujoso kiko hopoenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mtimokoso osohumo ole ulimontolaho, Kiko olo pa'nyo peho'no nmtimokumentohino hwo'nto. Ose ulimontolaho.

²¹ A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo ho'nasiyo'ne mtimokuhwosi nom'ne sikinjo jopaho iwontofasiyo'ne mtimokososo wonyotaho. O'o, kako yomayo kakoe huno mta'ni mtimokiyoso u oso kako hwapingo hweho. Kakoe syohofoho.

²² Oso yahino oseso Anitu huhwo'njoho. Anitu a'amu hon'ngkano wonyo imotofo so'no tohino womapife limentisofoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe simeho tohino oso'nji utihwa'nyopo ulikemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyihwonesohilo. O'o, Anitu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahon'ngki hontohumaho. I oso'no hofiko hahn'nyo ne'no yahon'ngkofi Anitu kako tohino engo uyimentisofoho.

²³ I Anitu kakoe yahino wopingo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anitu kako a'amu fehohnjo wopingo uloho'mne'ento uhwosopomentiso somo nje yofe engo so'nji nje yahino wopingo so'nji mapitne'ento imentisofoho. Hwapingoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho.

²⁴ Oso a'amu wopɪngo uloho'mne'ento uhwosopo'mentisoso nakwonoho. Oso hiso a'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu temtitofu kengo kengo'nwoho.

²⁵ Houseya sohumo Anitu hungkuno uyahonɪngki limojo sohwo kako olo hungkuno loso a'amu Juta'maso, a'amu temtitofu kengo somne'no ole mtɪ'mokumentisofoho.

Anitu ole limento, Hwe moya'mi hofiko nje a'amu Juta mmo'nyo'njo somo ngko ole ulɪmonnoho, Sekwo nje a'amu kuyoho.

A'amu ngko hofikimo simeho muyo'njo simo'mo imentohe somo ole ulɪmonnoho, Ngko sekumo simeho sejopalokweno.

²⁶ Ango'meemjo a'amu somo nje a'amu ku'maho simo'mo ulɪmentohe oso ango'meemjo a'amu somo ole ulɪmonnoho.

Ngko Anitu songo ne'no humayo sohwo'niye a'amu kuyoho.

Houseya ose mtɪ'mokumentisofoho.

²⁷ I Aisaiya hwe nom'nehumo Anitu hungkuno uyahonɪngki limentiso sohwo kako a'amu juta somne'no ole mtɪ'mokumento,

A'amu Isɪlaeliso hofiko tafeponjo wosoho pa'nyo pi'nɪngo engo ko imo'nɪfijo somta'ni Anitu kako anga'no anga'nohino manefoho.

²⁸ Hwapɪngoso a'amu honɪngkano wonyo'njo somo Anitu hofikoe yahino wonyo so'no hungkuno ulɪhwosi tohino komo'no uyonefoho.

²⁹ Oso hungkuno Aisaiya simo'mjo mtɪ'mokumentisoso olenoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu ahwomomjo so'nji hntokwaliyo yo'mayo so'njimo mokosyohumawo'nɪngkiso osohwo kako nakwoe temtitofu fehohnjo anga'no anga'nohino somne'no wohumafe majo'njo yontentesi nakwo a'amu hopi'nono Isɪlael hn'nɪmo Soutom'nji Ngkumoula oso pa'nyo wae enaofɪhwonesohilo.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho.

A'amu Isɪlaeliso hofiko hofikoe yahino wopɪngo somne'no Anituye a'amu ne imo'nane'entɪfi hofiko syoho engo imentohofofoho.

³⁰ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu temtitofu kengoso hofiko nakwo Anituye a'amu ne imo'nane'entɪfi syoho yokumpohn'nyo imentohofomaho. O'o, hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahonɪngkofi Anitu sekwo wopɪngo kuyoho ulɪmentisofoho.

³¹ I a'amu Jutaso hofiko ole syafihu'mentohofi nakwo Anituye honɪngkano hungkunomo nto'no inɪngkohwaso'no Anitu kako nakumo wopɪngo kuyoho wonalimontonoho. Ose syafisyontɪfi syoho engo ko imentohofu so'no Anitu kako wopɪngo kuyoho ose mulonehoho.

³² Hwapɪngoso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lontɪfi honɪngkano hungkuno osomo nto'no inɪngkuhwasi Anituye a'amu ne umo'nano. Ose limentohofofoho. Hofiko oso sojo engkwosaho pa'nyoso Anitu honɪngkanopo ho'nahumentiso osomo entofomantɪfi piwahu'mentohofofoho.

³³ A'amu Anituye hungkuno mtɪ'mokumentohofu oso hwa hofiko Jisasimne'no oso sojo homo somo ole mtɪ'mokumentohofi, Upa'nɪmno. Oso hwaho angu Saiyon sopo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu entofomayo'ne ho'nahumentohofoho.

Oso hopo sopo a'amu hofiko entofomafɪkuji wopɪwesyantɪfeho.

I a'amu oso engkwosaho homo somo simeho hi'ntnnono uyɪfijosu hofiko wonɪmango munonehoho.

Jisasimne'no ose mtɪ'mokumentohofofoho.

10

A'amu Isilaeliso hofiko Anitu kakoe yahino wopingoso nto'no ma'mentohofomaho.

¹ U nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho soku, olo so'no nje simeho wopingo nimo'n'ingkohoho. Ngko a'amu Isilaeliso hofiko Anituye a'amu ne imo'n'ifitne'eni Mpohumo jomo ne'no uliwo'nalokweno.

² Ngko oso a'amu somne'no huno ole niyohoho. Hofiko Anituye yahino somo un'ingkowano ko lontifi oso'no hofiko Anituye yahino ne so'no huno muyofoho.

³ Anitu kako nakune'no a'amu wopingo imo'n'ifitne'ento Jisas Kilais nakwoe hwaho lopo uhwatimentisofoho. A'amu Jutaso hofiko oso homo somo simeho muyo'njo yontifi huno ole syofisyalokwofo, Nakwo hi'nwi nakwo hon'ingkanano hungkuno somo ito'no in'ingkawasoso wopingo umo'nantanoho. Hwasyo ose syofisyalokwofo.

⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Kilais kako hon'ingkanano hungkuno somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oseso a'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako oso a'amu osohumo ulimontonono, Kiko wopingo hwosoho. Ose ulimontonono.

Anitu kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo utima'mo lalofoho.

⁵ Mouses hungkuno osohi so'no mti'mokumentisofoho. A'amu fihwo kako Anitu kiko wopingo hwosoho ntono'ento kako Anituye hon'ingkanano osomo nto'no in'ingkowalofoho. Oso hungkuno homo somo hopi'nono nto'nohini in'ingkaweso sohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁶ I oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako wopingo hwosoho ose ulimontonono. Oso hwe huhwo sohwo kako huno ole mosyafisyonehoho. Kilais nakumo nefe'mayo'ne ahwomo mta'ni tihwo wositimamontolo.

⁷ A'amu poyo pe'nnyo hwahomo'mo humalofoso Kilais pe'nimentiso osohumo tihwo utima'montolo. Ose mosyafisyonehoho.

⁸ O'o, Anituye hungkunoso sekumo mose'maso'maho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa ole mti'mokumentohofi, Anituye hungkunoso sekwo'nji weho. Sekwoe hunomo simehomo weho. Oso hungkuno mnawojo loso olenoho. Sekwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Oso hiso'no nakwo ne'no losetihwawo'n'ingkuhwono.

⁹ Olenoho. Kiko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso osohumo Anitu kakimo pi'nimo nta'ni apa'no songo ulika'mentiso oso homo somne'no simeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anitu kako kikimo asomo wokitimamontonono.

¹⁰ Nakwo Anitu kakimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako ole wonalimontonono, Sekwo nje mehomi wopingo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mango'nji Anitu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo lutihwehwaso'no Anitu kako nakumo asomo netimanefoho.

¹¹ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa ole mti'mokumentohofi, U, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako Anituye simanopo lohofihwosi kako wonimango munonefoho. Ose mti'mokumentohofohoho.

¹² Anitu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngkilik oso'nnonji nakwo temtitofokengo kengo hn'nimo nahon'wo'n'ingkisoso Anitu kakimo u'mayo'ne yahinoso afa'nohino nahon'wo'n'ingkisofoho. Oseso nakwo a'amu

hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anituyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anitumo fonefo'maho ulikujo'no kako yahino wopingo wonyoangkafo uloho'montonoho.

¹³ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofi sohwa ole mti'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kilaisimo fonefo'maho ulihwaso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomo netimanefoho.

¹⁴ A'amu hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofiko kakimo jomo mulifitnehofi. A'amu hofiko Jisasiye hungkuno mupa'nyo'njoso hofiko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyifitnehofi. A'amu nom'neso hofiko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno molutihwayo'manji u oso a'amu hiso hofiko hungkuno homo somo mupa'nifitnehofi.

¹⁵ Anitu kako Jisas Kilaisimne'no hungkuno wopingo nom'ne a'amumo lutihwayo'ne somo molihwajiyo'manji oso a'amu hiso hofiko moliku'mopitnehofi. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofi sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu Anituye hungkuno liku'mofonjo sohwafe hungkunoso upa'nifitne'no hofiko oso a'amu huhwo sohwa utimafikuji nakwo'nji fosyohumamno, ulantifeho. Ose ulikuji hofikoe yofe woho'nomantifeho.

A'amu Isilael fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno wopingo somo tifi nto'no miningkayo'njofoho.

¹⁶ I oso'no a'amu pi'ningo engoso hofiko Anituye hungkuno wopingo upa'nontifi hofiko simeho umentohofomaho. Aisaiya ole mti'mokumento, U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahon'ngkuhwoni oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono tihwo uyimaho. O'o, awonoho.

Aisaiya ose mti'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso'no nakwo huno ole nayohi, Simo'mo nakwo Anituye hungkuno upo'n'ngkuhwasi tifi oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono wonelikafono. Nakwo Kilaisimne'no hungkuno wopingo upo'nontani nakwo Anitumo simeho uyalokuhwono.

¹⁸ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. Hofiko Anituye hungkuno wopingoso mupa'nimmentohofofoho. O'o, hofiko nto upa'nimentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofi sohwa hofiko ole so'no mti'mokumentohofi, A'amu Anituye hungkuno liku'mofosyoho'njo sohwafe mampahoso angomeemo ho'nimentisofoho.

Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino sponjoso nto mjipa'nimmentohofofoho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

¹⁹ Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilaeliso oso hungkuno homo somo nupa'nontifi neso huno nto'no mosyafihu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hofiko huno nto'no syafihu'mentohofofoho. Oso hiso'no Anitu kako Mousesimo hungkuno uyahon'ngki Mouses kako ole mti'mokumento, Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofi so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uyimo.

Wopingo ulohohm'me'no nohon'ngkuji sekwoe simeho tohino wasemnimontonoho.

Ngko a'amu huno'maso osomo utimahm'me'no nohon'ngkuji sekwo yoka wolantifeho.

Mouses olo hungkuno loso ose mti'mokumentisofoho.

²⁰ I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho. O'lo, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo li'mento, A'amu ngkine'no huno mosyafisiyo'njoso hofi'ko ngkine'no hafihafe matipewo'n'ngkiyohofoso olohonta hofi'ko ngkimo nto t'ipenohonima'n'ngkohoho.

A'amu nom'neso hofi'ko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulo-honiwo'n'ngkiyohoho oso'njo utihwa'nyopo i'mofapmmmentohefoho.

Ose li'mentisofoho.

²¹ I oso'no Anitu a'amu Isilael somne'no ole li'mento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohulijisyosyohumamonji ajape ulohofahon'ngko hofi'ko nje hungkunomo hwotoho n'fenti'fi hohujo ikinjanimofiwo'n'ngkohofofoho. Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

11

Anitu kako a'amu Isilael fehohnjo somo wop'ingo uloho'mentisofoho.

¹ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilael somo Anitu uhwosopo'mentiso oso hofi'ko Anitune'no hohujo ikinjimofahon'ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo wae ni'hu'nahone yao'mentisotaho. O'lo, awonoho. Ni'hu'nahone'maho. O'lo, ngko huhwo'ni a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Apilohamiye imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupiye hwomu Mpenyamin'ye temtitifo mta'ango hwo'nyoho.

² A'amu Isilael hohonta Anitu nahwosopo'mentiso hn'nimo Anitu kako moho'nonafefoho. Hwe fihwo Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki kako a'amu Isilael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anitumo ole ulim'ento,

³ Hwe Engo sohwo'si, a'amu sohwo'mo jije hungkuno uyahon'ngki li'motofo oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosalokwofo. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofa. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no simeho kijopalokweno. I oso'no hofi'ko ngkimo wofonjon'syantife'no hofi'ko ngkine'no hafihafe ntip'eent'kwofa. Ose ulahon'ngki

⁴ Anitu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ulim'entono. Anitu ole ulim'ento, Kiko'nohinim'aho. O'lo, ngko a'amu *seven tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofi'ko oso hwasyo anitu Mpal sohune'no hwomtame mulohofiwo'n'ngkiyohoho. O'lo, hofi'ko ngkimo simeho ntopalokwofo. Ose ulim'entisofoho.

⁵ Olohonta oso pa'nyoso Anitu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anitu kako hitoho ulofahon'ngki kako nakumo kako'ntne nonahwosopento wop'ingo nelohofahon'ngki nakwo kakoe a'amu nehn'nwi humalohwono.

⁶ I nakwo nakwoe hon'ngkano wop'ingo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'lo, nakwoe hon'ngkano wop'ingomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wop'ingo monalohofe'nesohilo. O'lo, nakwoe yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwonesohilo. Ose'manji Anitu nalohofososo ne ane'nesohilo.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isilael fehohnjo hofi'ko ole hwasyo syafisiwo'n'ngkohofi, Nakwo hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkawasomanji Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho, Sekwo wop'ingo kuyoho. Ose wonalimontonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syafisyont'fi hofi'ko syoho engo yalokwofo. I oso'no Anitu kako'ntne uhwosopo'mentiso osomnohini Anitu kako wop'ingo kuyoho ulim'ontonoho. I a'amu nom'neso hofi'ko Anituye

hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe simehoso yokumpohn'nyo nto imo'nimaho.

⁸ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa a'amu juta somne'no olo so'no mtimokumentohofi, Hofikoe huno simeho osomo Anitu kako saho hopa kuwojahonngki nakwo hungkuno hofikimo ulahonngkuhwoni hofiko haloho mupa'nyo'njo yontifi muhwonyo'njo imentohofofoho.

Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mjimo'nimoponto olohonta ne'no weho.

Ose mtimokumentohofofoho.

⁹ Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wanimo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mtimokumentisofoho.

A'amu Jutaso hofikoe wosopayo engo nonontifi hofikoe yo'mayo ho'yango wopingo somo uhwonontifi ole syafisyiwo'nngkohofi, Ihwoni, Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho.

Ose nalohofonto wopingo kuyoho nelalofoho.

Oso hunoso hwasyo syafisyiwo'nngkohofoho hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.

¹⁰ Hofikoe timoso sikwo'mjoho imo'nngkuhwosi hofiko yo'mayo somo timo nto'no muhwonifitnehofoho.

Yo'mayo tango u'masoso hofikoe hano uyoso engkulo engkulokano wowantifeho.

Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wopingo Anitu uyonte somne'no simonyo ko yontifi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mtimokumentisofoho.

Anitu a'amu temtifo nom'ne somo kako'ntnne utima'montonoho.

¹¹ I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohonimonne'no yohono. A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo haloho mapososo'no hofiko piwahu'mentohofoso nihu'nahone piwahu'mentohofotaho. O'o, nihu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hofiko Anituye honngkano wopingo somo ito'no minngkayo'njo yontifi sompeeo'mentohofosohwa a'amu temtifo kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'nngkujo'no kako asomo utimayo'ne johu ulalofoho. Anitu a'amu kengo somo wopingo ulohofontanngkuhwosi a'amu Jutaso hofiko nuhwonngkuji hofiko simeho tohino umnngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikujo'no Anitumo apa'no u'mayo so'no hi umo'nimontonoho.

¹² A'amu Jutaso hofiko honngkano wonyo imentohofosohwa a'amu temtifo kengo somo wopingo ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofahonngkofi a'amu kengoso hofiko Anitumne'no huno wopingo tipema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikuji asomo imofapikujo'no Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kako wopingo mikunimposo engo wonaloho'montonoho.

¹³ Sekwo a'amu temtifo kengo mta'ango soku sekwo upa'nimno. Anitu kako ngkimo a'amu temtifo kengo kengo sokumo kakoe hungkuno liku'mofono syoho ntapmmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'nngkahonngki yalokweno.

¹⁴ Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofisyalokweno, Sekwo temtifo kengo kengo soku Anituye hungkunomo upa'nngkuji simeho uyikujo'no Anitu kako wopingo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo

sehon'ngkuji hofi'ko huno ole wosyofi'syantifeho. A'amu kengoso hofi'ko nakwoe Anitu'njopo humafitnnohontifi hofi'ko apa'no Anitumo simeho uyifitnne'no Anituye hungkuno losetihwahm'me'no a'amu Juta anga'no anga'no Kilaisimo simeho uyantifeho.

¹⁵ Anitu kako a'amu Juta somne'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji simeho afa inalokwofo. Oso'no tifi no'mo a'amu Jutaso hofi'ko Anitumo apa'no simeho uyikujo'no Anitu kako hofi'kimo asomo utimayoso a'amu poyo pe'nontifeso songo ulikafo oso pa'nyofoho.

¹⁶ Nakwo a'amu Juta hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo simo'mjoso Anitumo uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayo tiffinjo n'wo'n'ngkuhwoneso oso hi'nji Anituyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anituye'manji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

¹⁷ Pahnnimo hungkuno upa'nimno. Anitu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wop'ngoso hulimentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anitu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho sponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho sponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'nimentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwap'ngoso Apilohamiyoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

¹⁸ Sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango soku Anitu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho. Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ulikutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwap'ngo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

¹⁹ Oso'no sekwo ole wolantifitaho. Anitu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo Anitu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohotofo'neso hofi'kimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantifitaho.

²⁰ O'o, ose'maho. Hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono muyimmentohoho so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku, Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofi'koe pijohino osopo mesehumati'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

²¹ Anitu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho.

²² Oseso nakwo Anitu a'amumne'no hitoho ulofo so'nji simeho tohino umnyo so'nji uhwon'ngkuhwono. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anituye yahino wop'ngo somne'no uliko'ma'mentohoho somne'no Anitu kako hofi'kine'no simeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anitu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofihwaso'no Anitu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no simeho muyikujo'no u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

²³ Oseso a'amu Juta somo Anitu wae yao'mentisoso hofi'ko Anitu kakine'no simeho hi'ntnnono apa'no uyikujo'no Anitu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womifohu'montonoho. Ou, Anitu kako hofi'kimo asomo mufisyososo kako hoponoho.

24 Sekwo a'amu temtitifo kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anitu kako nosemento sekumo kakoe syoho ne saponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwap'ngoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofiko oso iyo ne somta'angoso hofikimo apa'no hofikoe hwap'ngo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

25 Nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyo'njo ifitnoho. I sekwo sekwoe yofe moho'noma'n'fitnnehonji hungkuno hiso utihwa'nyopo ujwo ehontojwasyi'mo waselimonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Anitune'no nakwolaho lontifi hohujo ikinj'humamentohofofoho. Hofiko ose ikinj'humahon'ngkofi Anitu kako a'amu temtitifo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwsopo'mentisoso hofiko Anitumo simeho uyimopalokwofo.

26 Oso'no Anitu uhwonososo a'amu temtitifo kengo mta'ango uhwsopo'mentisoso kakine'no simeho nto uyikujo'no hopoenohini uhwon'ngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo utima'montonoho. Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofap'hwosi a'amu Isilael Jekoupiye imu hofikoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

27 Hohonta a'amu homo somo Anitu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selimentoheso olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mti'mokumentohoho.

28 A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno wop'ngo somne'no nakwolaho lontifi Anituye mangohwa imo'n'mentohofofoho. Ose imo'n'ngkahon'ngkofi sekwo a'amu temtitifo kengo mta'ango soku Anituye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anitu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwsopo'mentiso oso'no kako hofikoe hofiyakwosamne'no syafisyonto kako apa'no asomo utima'monte'no yalofoho.

29 U Anitu kako a'amu somo wop'ngo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wop'ngo uloho'montonoho. Hwap'ngoso Anitu kakoe hunoso mikwesyafisyonehoho.

30 Hohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo in'ngkowntan'ngkofi sekwo a'amu temtitifo kengo soku Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. I olohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno haloho maposo'njo yahon'ngkofi Anitu kako sekune'no hitoho ulofahon'ngki kako sekumo wop'ngo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo simeho wop'ngo uyalokwofo.

31 Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anitu hitoho ulof'hwoso'no hofikoe hon'ngkano wonyoso noho'naofikujo'no Anitu kako sekwo'nji hofikimo wop'ngo waseloho'montonoho.

32 Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwap'ngoso Anitu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

³³ Ihwoni. Nakwo Anitu kako yano'nohino hweho. Kakoe hunoso nihu'no mikunimposo'njo hweho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi kakoe huno hwapingo somo pipi wotipemantanto. O'o, nihu'no awonoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino so'no hungkuno mtitofwo'n'ngkiso so'no nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho.

³⁴ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno oso pa'nyoso huno tihwo uyohoho. Anitumo huno tihwo umasoto.

³⁵ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso hwapingo hweho. I oso'no a'amu fihwo kako ole loso ngko Anitumo peho u'me'no wontapm-montolo. Aku ngkimo ntapeso, o'o, awonoho.

³⁶ Anitu kako yo'mayoso hwapingo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino somo kan'ngkwohweho. Oso'no nakwo Anitu kakoe yofeso engolopohamo ne'no woho'nomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe a'apahoso Anitumo uyano.

¹ Nje a'amu soku, Anitu kako nakune'no hitoho ulofwo'n'ngkiso so'no kako nakumo wopingo nalohofwo'n'ngkiso so'no ngko sekumo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hofiko Anitumne'no yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo sekwoe fosyohumayo a'apaho simaho huno oso yo'mayo hopi'nonohinoso Anitumo uyimno. Uyikujo'no sekwo kakine'no yahino ito'nohino fiyimno. Yo'mayo wonyo jije simaho umo lonteso monje yasyikuji sekwo Anituye simaho wopingo umokiyo'ne oso'nohini fiyimno. Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso kakine'no kaki'no syafisyikuji fiyimno. Anitumne'no hwomtame ulohofu yahino neso osohifoho.

² Sekwo soku, a'amu Anitumo simaho muyo sofe yahino pa'nyoso sekwo ikutoho. O'o, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwolo'mokukuji sekwo nom'ne kengo hopa umo'nantifeho. Oso hiso Anitu kako sekumo huno wopingo sejapihwoso'no a'amu kengo pa'nyo umo'nantifeho. Ose ikuji Anituye yahino wopingo so'no huno seyihwosi in'ngkakukuji yahino hiso'no Anitu kakoe simaho wopingo umonyo'ne so'no huno waseyono.

Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji yo'mayo yo'mayo so'nji nejapwo'n'ngkiso so'no nakwo kakine'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

³ Ngko sekwo anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso so'no waselimonne'no yohono. Sekwo huno sekune'nohino ole syafihu'n'ngkutoho. Ngko yo'mayo somo yakolo'nnyo hwo'nyoho. Oso'no sekwo huno ose syafihu'n'ngkutoho. O'o, sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje yo'mayo yahino wopingoso ngkinta'ango'maho. O'o, Anitu mta'angofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe moho'noma'nyo'njo ikuji sekune'no huno ito'no fisyafihu'n'imno.

⁴ Nakwo huno wosyofisyano. Nakwoe a'apahoso yo'mayo kengo iyo'neso kengo kengo wo'nnyofoho. Sife a'apaho timo simaho huno oso yo'mayo hiso syoho kengo kengo iwo'n'ngkisofoho.

5 Oso hopaso nakwo a'amu Jisas Kilaisimo simeho wopingo uyiwon'ningkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnji'nyoho. Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.

6 Anitu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimne'no huno syafisyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmmmentisofoho. Anitu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahon'ingkuhwosi hungkuno hiso ujo'ne syoho uyososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe simeho hi'ntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono.

7 U a'amu fihwo kako homn'ngkwa'wehwosamo yo'mayo so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no umon'ningkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni hwamo lutihwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no umon'ningkuhwoso'no hofiyo'no wolutihwano.

8 U a'amu fihwo kako nom'nimo usofitofone syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho hiso'no umon'ningkuhwoso'no hofiyo'no usofitofono. U a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo syoho'njo hwo'manji oso syoho hiso'no umon'ningkuhwoso'no kako simeho wopingo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umon'ningkuhwoso'no kako a'amu somo hofiyo'no womokosyohumano. A'amu fihwo kako kon'ngkwa'wehune'no hitoho ulofihwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako simonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo simeho uyo yahino neso olenoho.

9 Sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyano likujoso mango'nohini likutoho. O'o, simeho nehopi uyikui ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji yahino ne'njo wopingo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

10 Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas simeho nejap'iwon'ngkiso hopaso simeho afa nto'no finimno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomafikuji sekwo hofikine'no hwahopo pawomno.

11 Sekwo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe syoho so'no semon'ningkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyimno. Po'nifo imon'ngkutoho.

12 Yo'mayo so'no Anitu wosejapmmo nalimentiso so'no mane'eno lihwasi simeho wopingo'nji humehwasi wohontohumentihwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpohwo Anitumo jomo ulikuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

13 Anituye a'amu neso hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hofikimo komo'no ufo'mapmno. A'amu anga kengoponta'angoso hofiko sekumo se'mafikujo'no sekwo hofikimo wopingo ulohofikuji sekwoe an-gomo hofiyo'no utimamno.

14 A'amu sekumo wonyo selohofiwon'ngkohoho somne'no sekwo hofikine'no Anitu kako hofikimo wopingo ulohoho'ne jomo ulimno. Sekwo Anitumo hofikimo wonyo ulohoho'ne jomo nulikutoho. O'o, wopingo ulohoho'ne jomo ulimno.

15 A'amu somo yo'mayo wopingo u'mante so'no Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo hofikimo simonyo fijo'n'lohohomno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho likujo'no sekwo hofikimo

humotaho fi'jo'n+i'mno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syafi'sy+kuji hupe hwan+ngo fongki'n+ngkuji hwahopo pawomno.

¹⁶ Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'n+ngkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo pa'nyo ku'maho. Huno ose sey+hwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nonohino somo si'meho afa'nohini uy+mno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'n+ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiy+mno. Sekwo huno ole eso nosyafi'sy+ikutoho. Nakwo hn'nwi huno'nji'nwoho. Ose syafi'sy+ikutoho.

¹⁷ A'amuso hofi'ko sekumo wonyo selohofi'kujo'no sekwo yahino wonyo hofi'kimo aku nulohofi'kutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wop+ingofoho li'wo'n+ngkohoho oso'nohini fiy+mno.

¹⁸ Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyafi'sy+ikutoho. O'o, u sekwo si'meho inyo'ne hon+ngkano mawent+hwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no si'meho afa in+ngkuji sekwo hofi'ko'nji si'meho pompenjiyo'nji nto'no fosyohumamno.

¹⁹ U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hofi'ko sekumo wonyo selohofi'kujo'no oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuy+ikutoho. O'o, An+tu kako oso wonyo homo somo uhwon+ngkuhwosi si'meho tohino umn+ngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofono. Oso a'amu An+tu ye hungkuno mt+i'mokumentohoho sohwa ole mt+i'mokumentohofi, Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho.

Oso hofi'koe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.

An+tu kako nakumo ose nal+mentisofoho.

²⁰ Nom'ne hungkuno nal+mentisoso olenoho. Ji'je mango sohwa hofi'ko mijoho'no ikujo'no ki'ko oso ji'je wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'n+ngkuhwoso'no ki'ko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no won+mango engo un+montonoho.

²¹ Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no ki'ko si'mano hintotohino kumnyo'eno. O'o, ki'ko kakimo wop+ingo ulohofohojo'no kakoe si'meho pompenjo if+sy+mofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo ni'hu'nahone moi'wo wesojwao'momntonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwa'no enjwa'mo wohumano.

¹ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwa'no enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho lo'ponjo hwe engo sohwa hofi'ko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, An+tu kako hofi'kimo uhumaj+wo'n+ngkiso hwafoho. Oso hofi'koe syoho iwo'n+ngkohofoso An+tu mta'angofoho.

² A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'n+ngkiso sohwo kako oso yahino wop+ingo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne An+tu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'n+ngkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho.

³ A'amu nto'no humawo'n+ngkohofoso hofi'ko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwa'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwo'n+ngkohofoso hofi'ko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo

sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji kiko hon'ngkano nto'nohino somo tifi fin'ngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako jije yofe woho'nokuma'mtonoho.

⁴Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo Anituye syoho'njo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no kiko wop'nggo wohumamonnoho. U kiko yahino wonyoso yohoji kakine'no iyoho wakinono. Hwap'ngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. O'o, Anitu a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo tohino uyo'ne syoho uy'mentisofoho.

⁵Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohomo enjwa'mo wohumano. Hwap'ngoso peho'neto. Hwap'ngoso hufa'uyoho. Simo'mo nakwo tohino momaso'nefoho. I oso'nohinim'no. O'o, nom'ne ole, Anitu kako nakumo huno wop'nggo sim'no mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso huno wop'ngoso, Wonyo kuyoho monalohoho. Ose lihwasi a'amu nakwoe hwahopo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe hon'ngkano hungkunomo hofiyo'no un'ngkowano.

⁶Oseso oso hwap'nggo hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofiko hamniyoho ho'nasiyo'ne joho nalikujono uyantanoho. Hwap'ngoso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye syoho'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho so'no umo'n'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo yiwo'n'ngkohofoho.

⁷Oso'no hwe engo sohwa hofiko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho joho selikujono sekwo uy'mno. U sekwo hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikimo enjwa'mo humafikuji hofikoe yofe foho'nomapmno. Hwap'ngoso hofiko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi in'ngkowanehwono hon'ngkano neso mno.

⁸Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangku uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wop'nggo'maho. Olo yahino lomo fin'ngkamno. Anitu kako sekumo sim'no mikun'imposo sejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo sim'no ne'no ne'no uyano likuji ne'no uy'mno. A'amu fihwo kako a'amu hopi'nonohino somo sim'no uy'wo'n'ngkiso sohwo kako Anituye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkwalofoho.

⁹Anituye hon'ngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso olenoho. Kiko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Kiko a'amu fonjasiyo'eno. Kiko hufo iyo'eno. Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nyo'eno. Oso hon'ngkano hungkuno hiso'nji nom'ne hon'ngkano hungkuno Anitu nejapmmentiso so'nji hwap'ngoso anga'nohinoho. Oso hwap'nggo ne anga'nohinoho hiso olenoho. Sim'no kiko in'wo'n'ngkino pa'nyoso kiko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo sim'no uyo.

¹⁰U a'amu kako sim'no nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofikimo wonyo mulohofonehoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi nto'no in'ngkunyo hweho.

Nakwo Anituye hon'ngkano somo tifi nto'no un'ngkowano.

¹¹Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo sim'no uy'mno. Olo sikuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fisyafihupmno. A'amu Anituye yahino wop'nggo somo min'ngkayo'njo yalokwofo soku sekwo saho fosyawotofo. Filikapmno. Jisas kako nakumo asomo netimayo'ne sikunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno somo sim'no hi'ntnnono uyomahon'ngkuhwoni sikuno pi'n'nggo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sikuno

moi'wo umo'nimonto mofoneponoho. Oseso nom'ne a'amumo simeho yokumpohn'nyo uyimno.

¹² Sikwo'mjohoso moi'wo umo'nimontonoho. Iyoho longkonyoso we'enepe walongkonimontonoho. Oso'no nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi nakwo Anituye yahino wopingo somo uningkowano.

¹³ Oso'no nakwoe hano emoyoso a'amu hofiko hano hinjopo emiwo'ningkohoho hopaso nakwo honingkano nto'nohino uyano. A'amu hofiko sikwo'mjoho'mo humalofoso hofiko yokumpohn'nyo yoho'nontifi mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohofontifi a'mohufo yontifi hofiko yo'mayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo huto'nikwo'mantifi yoka hnnontifi hofiko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nivo'ningkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso ni'hu'nahone noho'naofihwosi apa'no miyanehwono.

¹⁴ O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas K+laisiye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wopingo'nohino somo uningkohwano. Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofo ulikutoho.

¹ A'amu fihwo kako Anitumne'no huno we'e'nohino tipemaso sohumo sekwo kakimo ole ulikutoho, Kiko huno kengo kengo'njo sohwo i'waho fiyo. Ose ulikutoho. O'o, sekwo kakimo nutimafikuji ole uimno, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyivo'ningkuhwone hn'nononji Anitu kakoe yofe woho'nomano. Ose uimno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ulikutoho.

² A'amu fihwo kako Anituye huno engo tipemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'ningkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohini niwo'ningkiso hweho. I hwe fihwo kako Anituye huno we'e'nohini tipemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'ningkiso hweho.

³ I hwe kako tongo oso yo'mayoso niwo'ningkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso manivo'ningkiyohoho somo sitofo mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso manivo'ningkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo niwo'ningkiso oso hune'no, Kiko wonyo hwosoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anituye a'amu hwa'uyoho.

⁴ U kiko a'amu tihwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe syoho iyoso'no kiko syoho wonyo yalokuno, ose uimontaho. O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohumo mokosyohumayo sohwo kako uimontono, Kiko syoho wonyo yalokuno, wopingo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo uimontonoho. Oso pa'nyoso Anituye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwapingoso Anituyoho. Oso huhwo sohwo hwe engo Anitu huhwo sohwo kako kakine'no tifi iningkayo'ne syoho iyoso'no hofikimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumentaningkuhwosi hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Mopiwahupitnehoho.

⁵ A'amu fihwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Olo sikuno loso sikuno engomnoho. Oso'no ngko olo sikuno losomo Anitumne'no syafisyi'mo iyoho wohumamo. Ose syafisyihwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole walimontonoho. Sikuno hopi'nonohinoso afa'nohinofoho. Oso'no ngko sikuno hopi'nonohinomo Anitumne'no wosyafihu'monnoho. I oso'no

sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syafisyikujono Anitu kakoe hunomo nosetihwahwoso'no sekwo osomnohini hmningkamno.

⁶ A'amu anga'nohino fihwo kako olo sikuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne Sikuno Engofoho lonto iwo'n'ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso niwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syafisyonto niwo'n'ngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo Anitune'no jomo ulonto niwo'n'ngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n'ngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syafisyonto kako yo'mayoso humaho humawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako huhwo Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkiso hweho.

⁷ Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono.

⁸ O'o, awonoho. Anitu kako'nohini nakwoe sikunoso mokosyohumawo'n'ngkisofoho. Anitu kako nakumo songo fesyohumamno ose nelahon'ngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo un'ngkohwono. U Anitu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'nimno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo Anituye a'amu'nwoho.

⁹ Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'nimentohofa so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.

¹⁰ I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonontifi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo Anituye simanopo lohofihwasi nakwoe hungkuno so'no Anitu kako ikwolofonefoho.

¹¹ Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofa huhwanji olo so'no mtimokumentohofi, Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohini selalokweno.

Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'nimontonoho.

Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje yofe ho'nonimafikuji hofiko ngkine'no hwomtame wontohofantifeho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hofiko ngkimo wontantifeho. Kiko Anitu ne hwosoho. Ose wontantifeho.

Ose mtimokumentohofofoho.

¹² Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe yahino iwo'n'ngkuhwone so'no nakwoe Anitumo nakwoe yahino hwapingo so'no yoloho wolijwaofantanoho.

Nakwo a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu Anitu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

¹³ Nakwo a'amu Anitumo simeho uwo'n'ngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hofikoe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyofisyihwaloho. O'o, nakwo huno ole wosyofisyano. Ngko olo yahino loso ime'no nom'ne a'amuso hofiko nonehon'ngkuji hofiko nje yahino homo somo wonyofoho ko likuji hofiko nn'ngkapikuji hofikoe huno wonyo imokinifitnnoho li'mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'n'ngkohe so'no a'amu nom'neso hofiko Anituye hon'ngkano mta'ni piwahupitnnoho li'mo oso hiso apa'no mimnehono.

14 Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entihwamaso so'no ngko huno nto'no ole niyohoho. Yo'mayo Anitu nakune'no nonyo wosopayo ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'o, wopingo'nohinifofo. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syofisyalofofo. Ngko olo hiloso nimeso nje honingkanoso wonyo umo'nimontonoho. Kako huno ose syafisyososo u kako noso'manji kakoe honingkano hiso nihu'no wonyo umo'nimntonoho.

15 U kiko yo'mayo wosopayo niwo'ninkingino somo nom'ne a'amu hofiko nokohoningkuji hofikoe simeho tango uyoso'no u kiko oso wosopayo hiso ne'no nonji oso a'amu homo somo kiko simeho muyalokuyohino. Kilais kako oso a'amu homo somne'no asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso oso'no kiko oso wosopayo hiso ne'no noningkiji kiko nom'ne a'amumo wonyo umokohotoho.

16 Kiko yo'mayo yahino iwo'ninkingino so'no wopingofofo huno ose kihwoso'no a'amu nom'neso hofiko kikimo nokohoningkuji wonyofoho kilikujono kiko oso yahino hiso apa'no yohotoho.

17 Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hwapingoso olenoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no kako honingkano nto'no iningkayo so'no nefo'mawo'ninkisofoho. Kako nakwoe simeho pompenjiyo ifisyonamofiwon'ningkisofoho. Kako nakwoe simeho wopingo namokuwo'ninkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wopingo'nohini ulohofano.

18 A'amu ose iwo'ninkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo ne hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no Anitu kako kakoe simeho wopingo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohomo uhwonontifi hwe wopingo hweho lalokwofo.

19 Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosofisyano. Nakwo simeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe simeho afa namokuwo'ninkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkuhwone hn'nwiye simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano.

20 A'amu huno kengo kengo'njo sofe simeho mo'mo Anitu kakoe yahino wopingoso utihwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nimontonoho. A'amu fehohnjoso ose syofisyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso Anitu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'ninkohoho somo nakwo nikwato lohofasoso a'amu hiso hofikoe hunoso wonyo imo'ninkuhwoso'no u hofikoe simeho mo'mo Anitu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'nnonji honingkano wonyomo uningkwantanoho.

21 Huno wopingoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo niwo'ninkoheso yo'mayo mijo niwo'ninkoheso yo'mayo yahino iwo'ninkoheso oso'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko lhwosi ngkimo nningkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho li'mo ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wopingofofo.

²² Oso yo'mayo yahino hiso'no Anitu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lijwaofohotoho. Kiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkinoso yo'mayo nonyo wosopayo niwo'n'ingkinoso'no jije simehoso wonyofoho mahnnyo'manji kiko simonyo fiyo.

²³ A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo yahino iyoso'no wonyofoho ko lihwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo hweho. Hwap'ingoso yo'mayo iwo'n'ingkuhwone so'no nakwo simeho anga'nohinonji ole syafisyiwo'n'ingkuhwono. Olo yahino loso nto'nohinoho. Ose syofisyontani iwo'n'ingkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe simehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kilaisiye yahinomo un'ingkowano.

¹ Nakwo Anituye huno engo tipema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu Anituye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo somo yo'mayo tango hofikimo u'masoso hofiko'nohinini intofoso hopo'maho. Nakwo hofikimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohini huno syafihu'n'ingkuhwaloho.

² Nakwo a'amu anga'no anga'nohinonji hn'nwi nakwoe humayo'nohinini somne'no huno syofihu'n'ingkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono Anitumo simeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofikimo ufo'mehwaso'no hofiko Anituye yahino wop'ingo ne somo in'ingkakujiji hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

³ Oso'no nakwo huno nayohoho. Kilaisiye kako kakoe humayo so'no syafihu'n'imentiso'maho. O'o, kako nakune'no syonafisyonto hwa-hopo pmentisofoho. Kilaisiye yahino hiso'no hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu kikine'no hungkuno wonyo kilifijoso oso hofikoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokansiyohoho.

Oso hungkuno hiso Kilaisimne'no mt'i'mokumentohofohofoho.

⁴ Oso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anitumne'no huno tipemayo'ne mt'i'mokumentohofohofoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho. Oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani nakumo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

⁵ Anitu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo lohofonefoho nefo'mawo'n'ingkisohweho. Oso'no kako nakumo Kilaisiye Jisasiye hunomnohini nehopi in'ingkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne wonefo'ma'montonoho.

⁶ Oseso sekwo simeho afa in'ingkuji sekwoe huno anga'nohinonji so'nji sekwo Anituye yofe foho'nomapmno. Oso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ingkuhweho.

Kilaisiye kako Jutafe temtitofonefoho osomnohini ufo'mawo'n'ingkisohweho. O'o, temtitofonefoho hopi'nohinonji somo ufo'mawo'n'ingkisohweho.

⁷ Jisas Kilaisiye nakumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne netima'mentiso hopaso nakwo nom'ne a'amu huno engonji huno we'e'njo somo simeho afa inyo'ne utimano. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko nakumo nahon'ingkuji Anituye yofe woho'nomantifeho.

⁸ Hohonta Anitu a'amu Juta sofe ajuyohwosamo hungkuno uyimentiso so'no Kilais kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amu Jutafe syoho ulohofiyo imo'nimentisofoho.

⁹ Oso'nohinimaho. O'o, Anituye hitoho engoso a'amu temtitofokengo kengo hi'njimo ifehu'mokasyihwosi hofiko hi Anitumo simeho wopingo uyifitne'ento Jisas pmentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofi sohwa ole mtimokumentohofi, Oseso ngko jije hungkunoso a'amu temtitofokengo somo ulimonnoho. Ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹⁰ Nom'nepo ole mtimokumentohofi, Sekwo a'amu temtitofokengo sikunonji sekwo a'amu Juta Anitu sehwsopomentiso osikunonji sekwo Anitumne'no simonyo fiymno.

¹¹ Nom'nepo ole mtimokumentohofi, Sekwo a'amu temtitofokengo soku sekwo Anituye yofe foho'nomapmno. I a'amu hopi'nonohino soku sekwo Anituye yofe engoso foho'nomapmno.

¹² Nom'nepo Aisaiya kako Kilaisimne'no ole mtimokumento, A'amu fihwo Juta mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni Hwe Engo imo'nonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtitofokengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofiko kakimo simeho uyikujono hofikimo asomo utimayo'ne wohontohumantifeho.

Aisaiya ose mtimokumentisofoho.

¹³ Oso'no Anitu kako nakwoe simeho hi'ntnnono uyo'neso hwapingo hweho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkuhwone sohumo kako nakumo asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe simeho wopingo so'nji sekwoe simeho pompenjiyo so'nji Anitu kako engo wosejapono. Oso'no sekwo Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo nomafikujyoyomayo Anitu sekumo wopingo waselohomo selimentiso so'no sekwo simonyo fiymno.

Poul kako Anituye syoho iwo'n'ngkiso so'no kako simonyo imentisofoho.

¹⁴ U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anituye yahino wopingo so'nji kakoe huno engo notipemantifi sekwo Anituye hungkuno wopingoso lutihunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyo loho'nalokwofo.

¹⁵ I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semtimokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefhotofone ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mtimokalokwe so'no ngko iyoho mannyofoho. Hwapingoso Anitu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmentisofoho.

¹⁶ Oseso ngko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekwo a'amu temtitofokengo sokune'no Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopyonji ngko kakoe hungkuno wopingoso selalokweno. Ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. A'amu temtitofokengo kengoso hofiko Anitumo u'mayo'ne nimo'n'ngkohoho. Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo a'amu homo somo wopingo umokahon'ngkuhwosi Anitu kakoe simehosowopingo umon'montonoho.

¹⁷ Ngko olo syoho Kilais Jisasi'nji Anitumne'no yalokuhwoyo so'no ngko simonyo yalokweno.

¹⁸ I oso'no ngko yomayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'n'ngkohe so'no masel'imehono. O'o, yomayo syoho Kilais kako'nohini iwo'n'ngkiso

so'no a'amu temtifofo kengo kengoso hofi'ko Anituye hungkunomo haloho pentifi tifi iningkawowo'n'ingkohofoso so'no waselimonne'no yohono.

¹⁹ Kilais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo itihwayo'ne ntopahon'ngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso Anituye Towahuno sohwo ngkimo nifo'mahon'ngki ngko Kilaisiye hungkuno wopingoso ango Jelusalem mta'ni ema'mentohefoho ango homo homo ne'no ulim'wenji hwaho Ililikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohefoho. O'o, Kilaisiye hungkuno hopi'nonohinoso umentohefoho.

²⁰ Ngko olo so'no nimo'n'imentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo Kilais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wopingoso liku'mofone nimo'n'imentisofoho. Nom'ne a'amuso hofi'ko Anituye hungkunoso nto lutihwafijo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molutihwamnehono.

²¹ O'o, a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mt'i'mokumento,

A'amu hofi'ko kakine'no mupa'nyo'njososo hofi'ko upo'nantifeho.

Oso'no hofi'ko kakoe hungkunoso nupa'n'ngkuji hofi'koe hunoso ito'no uy'montonoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwon'mo osopo nta'ni hwaho Sipen osopono wamo limentisofoho.

²² Oseso ngko sekwoe ango sopono wose'ma'monji ko yontneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo n'kiloj'peehon'ngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.

²³ Soswo pi'n'nggo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho.

²⁴ Oseso ngko sekumo simo'mo sehonimo tifi sohonta ngko hwaho nom'ne Sipen sopono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje simoho wopingo kaki'no wanimo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sipen hon'ngkanoso ntihwafikujo'no ngko wamonnoho.

²⁵ I oso'no simo'mo ngko Anituye a'amu Jelusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wosiyohojamonnoho.

²⁶ A'amu Masetouniya so'nji Ngkilik so'nji hofi'ko Anitumo simoho uy'wo'n'ingkohofoso hofi'ko hofi'koe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokontifi Anituye a'amu Jelusalemmjo somo hofi'ko yo'mayo so'no umofonyo iwo'n'ingkohofoso somne'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mtito'malofofoho.

²⁷ Oso a'amu somo fo'mayo'ne mtito'malofoso wopingofoho. Oseso simo'mo a'amu Jelusalemmjososo hofi'ko Anituye hungkuno upa'nontifi hofi'ko a'amu temtifofo kengo somo hofi'koe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hofi'ko a'amu Anituye hungkuno ujo'ne uhwatimentohofofoho. Oso'no a'amu temtifofo kengoso hofi'ko olohonta a'amu Jelusalemmjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

²⁸ Yo'mayo ho'yango oso a'amu hiso hofi'ko hu'mokahinnyoso ntopahon'ngkofi ngko Jelusalemmjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe ango sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho Sipen osopono wamonnoho.

²⁹ Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u Kílais kako nakumo wopíngo nalohofíhwoso'no nakwo wonyoangkafo wohu-mantanoho.

³⁰ U nje a'amu soku, ngko olo so'no nímó'níngkohoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kílais osohwo kako nakumo wopíngo nalohó'mentiso so'no kakoe Towahuno Wopíngo sohwo nakwoe símehe mó'mjo somo ujo entohojwo nasíwo'níngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo Anítu kako ngkimo nífo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulímno.

³¹ A'amu hwaho Jutiya humalofoso hófiko Anítuye hungkunomo hwotoho fewo'níngkohoho somne'no sekwo huno syafísyíkúji, u oso a'amuso hófiko Poulímo tohino uyífitnnoho líkúji oso'no sekwo ngkimo nífo'mayo'ne Anítumo jomo yokumpohn'nyo ulímno. Oso hamniyoho yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jelusalemne'no nomotasi'me'no hófiko nuhwoníngkúji hófíkoe símehe wopíngo umó'níngkuhwoso'no womantifeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulímno.

³² Oseso Anítu kako olo so'no umó'noso'manji ngko símehe wopíngo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.

³³ Anítu kako nakwoe símehe pompengo ifisyonafíwo'níngkiso hwapíngo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pí'níngo engo somo nje a'amu kuyoho ulímentisofoho.

¹ Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Seníkíliya oso ponjoso hófiko Anítu ne'no uhu'mokuwo'níngkohoho somo ufo'mawo'níngkisasi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wopíngo ulohopmno.

² Oso a'mu Fipi kako Anítuye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humahwoso'no kako Kílaisímo símehe hí'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne pa'nyo umó'nono. Sekwo kakimo wopíngo ulohofíkúji umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwapíngoso kako hwe moya'mi pí'níngo engo somo ufo'manto ngko huhwo'nímó nífo'mawo'níngkisiyoho.

³ Oso a'mu Pílísíla'nji kakoe hwehwo Akwíla'nji osiya'u'nji siko ngko'nji Kílais Jísásiye syoho afa'nono iwo'níngkuhwone ya'uyoho. Oso hisiya'umne'no nje a'amu ya'uyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno.

⁴ Siko ngkimo nífo'ma'mentisiyo so'no a'amu nom'neso hófiko sikimo wofonjosyano lahoníngkofi siko poyo imó'nyo'neso siko iyoho miyo'njo imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o, a'amu temtifofo kengo kengo hopi'nonohinoso hófiko Anítumo símehe uyalokwofoso hófiko osiya'umo isamoyoka míkunímposo ulalokwofo.

⁵ Oso a'mu siya'uye ango somo a'amu hófiko Anítumne'no uhu'mokuwo'níngkohoho osomne'no nje a'amufo ulalokweno. Sekwo hófíkimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Osohwo kako hwaho Esiya sopo humanto kako a'amu Anítumo símehe muyo'njo sohonta kako kaki'no uyímentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwosoho ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

⁶ Oso nom'ne a'mu Maliya hne'no ngko nje a'amuyoho ose ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohn'nyo engo yonto sekumo sefo'ma'mentisofoho.

⁷ I nom'ne hwe hufa'u temtitofo Juta oso mta'ango Antilounikasi'nji Juniyas ntnne'no ngko nje a'amu hwa'uyo ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. Siko ngko'nji impo'angomo humamotowonefoho. Oso huhwo sohwa'uye yofeso a'amu *apousel* so'njo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono muyo sohonta siko Kilaisimne'no simeho kaki'no uyimentisiyefoho.

⁸ Hwe nom'ne Ampliyetas oso hune'no nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje a'amu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo yalofoho.

⁹ Ngko Upanos ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngko'nji Kilaisimne'no syoho afa'njo hwoya'yoho. Osohumo ulikuji Sitekis oso huhumo ulimno. Ngko kakine'no nje a'amu hwe ulalokweno.

¹⁰ Ngko hwe nom'ne Apelisne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje a'amu hwe kilalofoho njimno. Kako Kilaisiye hungkunomo nto'no in'ngkwalofoho.

Hwe nom'ne Alisitoup'yulas montohwamne'no nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹¹ Hwe nom'ne nje temtitofo mta'ango Heloutiyan oso hune'no ngko nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nom'ne Nasisas montohwamne'no ngko nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno. Hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo simeho uyalokwofo.

¹² Oso a'mu hufa'u Tilafina'nji Tilafousa'nji siko Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokusiyo. Oso fa'une'no nje a'amu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nom'ne a'mu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkisiyoho. Oso hisi ne'no ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

¹³ Oso hwe Lufos oso hune'no ngko nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kilaisimo tifi in'ngkawowo'n'ngkiso hweho. Kona'wohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe na'uyoho.

¹⁴ Ngko oso hwe Asinikilitos, Filekounyo, Hemesiyo, Patiloupasiyo, Hemasiyo, oso hwanji nom'ne a'amu huhwo sohwanji humalofo sohwanne'no nje a'amuhwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁵ Ngko oso a'amu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nom'ne a'amu Anitumo simeho uywo'n'ngkohofoso hofiko'nji humalofo oso hwamne'no ngko nje a'amu hwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁶ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku, sekwo nom'ne a'amu hofiko Anitumo simeho uywo'n'ngkohofoso so'nji noswo'n'ngkuji osopo nuhu'mokohumafikuji aho po'nimno. A'amu hopi'nono hofiko Jisas Kilaisimo simeho uyalokwofoso hofiko sekumo nakwoe a'amu kuyoho selalokwofo.

Sekwo a'amumo wonyo imokiyo'nyo somne'no i'waho nto'no fiyimno.

¹⁷ Nje a'amu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohoto'monne'no yohono. Anituye hungkuno sekwo upa'n'wo'n'ngkohofoso somo a'amu fehohnjoso hofiko hwotoho fentifi a'amu Anitumne'no

uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo husilo husilofa wolohofantifi lohofalokwofo. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fiyimno. Hofiko Anituye a'amu ne somo honingkanohwasyo osomo ipemotowalokwofo.

¹⁸ Hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syohoso miyalokuyohoho. Yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonte somo iningkowalokwofo. A'amu honingkanohwasyo osomne'no mosyafisiyo'njo osomo hofiko hungkuno wopingoso afofo'nji ulontifeso hofiko hwasyo honingkanohwasyo ipemotowalokwofo'n'ingkohohohofo.

¹⁹ Sekwo Anituye hungkunohwasyo iningkawentifi yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu angomeemjoso nto upa'n'mentohohohoho. Oso'no ngko sekune'no simonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nimo'n'ingkohoho. Sekwo yahino wopingo somo tipemafikuji osomnohino finingkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafisyikutoho.

²⁰ Anitu kako nakwoe simeho somo pompengo imokiyo hwapingo sohwo kako we'enepe Setenimo ni'hu'nahone hwotoho fehwoi kakimo sekwo sifilaku'nyo'mo uhumati'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wopingo waselohofono.

A'amu Pouli'nji humamentohofoso hofiko a'amu Loummjo somo nakwoe a'amufoho ulimentohohohoho.

²¹ Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'n'ingkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalohoho. A'amu nom'ne hofiko nje temtitofomta'ango sohwa Lusiyosiyoh Jesoun'yo Sousipata oso hwanji hofiko nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.

²² Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunohwasyo ntahoningki ngko sekune'no semti'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anitumohwasyo simeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

²³ Ngkaiyo kako sekumo nje a'amufo selalohoho. Ngko kakoe angomohumentaningko wopingo nimokosyohumaho. A'amu kakoe angomohwasyo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo kako hofikimo wopingo ulohofiwon'ingkisohoho.

Elastos sohwo kako olo angoloponjo hwe engo hwahomokosyohumawon'ingkohoho sohwa hofikoe iyoswo hamniyohohwasyo yo'mayoso nto'no emokosyohumawon'ingkiso hweho. Oso hwo'nji neningkwawehwo Kwatosi'nji siko sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyohwasyo.

²⁴ [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yahino wopingoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyohono. Nehopeho.]

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

²⁵ Ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo losetihwawon'ingkohohohwasyo Anitu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitohwasyo hoponoho. Oso hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo womojoso olohonta Anitu kako utihwawon'nyopo ujo mehontojwahumasohoho.

²⁶ Anitu kako songo ne'no humaso oshwo kako a'amumohwasyo hungkuno uyahoningki limotofo sohwa hofiko olo hungkuno homohwasyo losomohwasyo ifalifaliyo mti'mokumentohohohohoho. Oso'no olo hungkuno hilo sohwasyo Anitu kako syohohwasyo hiso nejopahoningki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofohwasyo hopi'nonohinosohwasyo hofiko oso hungkuno hiyaso'mo womojohwasyo sohwasyo huno uyahoningki hofikohwasyo hunosohwasyo ehohosihumentisohwasyo. Oso'no a'amu hopi'nonohwasyo hofiko oso hungkuno homohwasyo somohwasyo simehohwasyo hi'ntnnonohwasyo uyikujihwasyo kakohwasyo yahino wopingo somo nuhwoningkuji tifi uningkapife.

²⁷ Oso Anitu huhwo sohwo kako'nohini huno hwapingo'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kilais nakune'no naloho'mentiso oso'no nakwo Anituye yofe engolopohamo woho'nomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin

Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso A'amu Koulin somne'no Poul Mtɪ'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo *tɪwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo sɪmo'mjo loso a'amu Koulin somne'no Poul mtɪ'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no Anɪtuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mtɪ'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji Pɪlisila'nji nohumantɪfi hwapɪfe ango syoho yontɪfi Anɪtuye hungkunoso liku'meeo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta fehohonjo'nji a'amu Ngkɪlik pi'nɪngo engo so'nji sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anɪtuye hungkuno ne'no lontanɪngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antɪme we'epo'maho. O'o, antɪme engo mɪkunɪmposoponoho. Oso ango hopo sopone'no Poul kako sɪmeho tango'nji mtɪ'mokumentisofoho. Oso sɪmeho tango iyo hwapɪngoso olenoho. Iyoswo anga'no sɪmo'mo mtɪ'mokuyahotɪmentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo tɪfi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'nɪmentisiyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mtɪ'mokuyahojiyoso hufa'u sɪhunefoho. I oso'no olohonta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mtɪ'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mtɪ'mokiyo hwapɪngoso olenoho. A'amu Jisasɪmo inɪngkunyo Koulinjoso Poulɪmo yo'mayo yo'mayo so'no ulohonɪmentohofoho so'no Poul kako aku hofɪkine'no mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofolɪhwasi nakwo tɪfi unɪngkohwano.

¹ Anɪtu kako ngko Pouli'nɪmo nɪhwosopo'mentisoso Jisas Kɪlaisɪye hungkuno a'amu somo liku'mofo (*apouseɪ*) syoho ntapmmentiso sohwo'nnonji nenɪngkwa'wehwo Sousɪtenisɪ'nji

² nekwo nohumentai sekwo a'amu ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semtɪ'mokiyalokuhwoyo. Sekwo Kɪlaisɪmo ufohi'nontɪfi kakoe a'amu ne imo'nɪmentohofofoho. Oso hiso'no Anɪtu kakine'no sekumo sehwasopo'mentisofoho. Sekwo'nohinɪ'maho. O'o, hwe moya'mi ango'meemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪmo jomo ulɪwo'nɪngkuhwone hn'nɪmo nahwasopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nɪhu'no anga'nohino hweho.

³ Nanɪngkwohwo Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'nji siko'monta'i siko sekumo wopɪngo selohofohosɪsi sɪmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako Anɪtumo oso a'amu homo somne'no isamoyoka ulɪmentisofoho.

⁴ Kɪlais Jisas kako sekumo wopɪngo seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefɪsyonji Anɪtumne'no isamoyoka ulɪwo'nɪngkohefoho.

⁵⁻⁶ Nakwo Kɪlaisɪye hungkuno selɪmentɪhwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantɪfi sekwo Kɪlaisɪmo ufohi'nɪngkahonɪngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopɪngo so'no huno

tɪpɛmantɪfi sɛkwo nom'ne a'amɔ somo lutɪhwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anɪtumo isamoyoka ulalokweno.

⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako utɪhwa'nyopo asomo peso'no sɛkwo nohontohumentanɪngkofi Anɪtu sohwo kako kakoe yo'mayo wopɪngoso sejopalofoho. Kakoe wopɪngo somne'no sɛkwo umofonyo mɪfitnnehoho.

⁸ O'o, Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sɛkumo sesosofito-fontanɪngkuhwosi sɛkwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofontanɪngkuji sɛkwɛ sɪkunoso moi'wo umo'nɪmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪye Sɪkuno Engo kako asomo poso sohonta sɛkwo wonyo ane lohofɪkuji wonɪmango masenonehoho.

⁹ Anɪtu kako kakoe Hwomu Jisas Kɪlais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji sɪmeho afa inyo'ne nakumo nahwosopomentisofoho. Nakwo Kɪlaisɪ'nji majopohi'nyo'ne nahwosopomentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anɪtu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mɪkwesyafɪsyonehoho. O'o, awonoho.

A'amɔ Koulin hofɪko Anɪtune'no uhu'mokumotofoso hofɪko husilo husilofo loho'mentohofoho.

¹⁰ U, nje a'amɔ soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselɪmonne'no yohono. Sɛkwo upa'nɪmno. Sɛkwo yoka hnnontɪfi husilo husilofo loho'malofoso moi'wonoho. Sɛkwo apa'no oso yahinoso ikutoho. O'o, sɛkwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno afa'nohino filɪkuno huno anga'no'nohini fɪsyafɪhupmno.

¹¹ U nje a'amɔ soku oso ape Kɪlouwe siye angomta'ango a'amɔ nopontɪfi ngkimo ole ntɪmalofi, A'amɔ Koulinɪso hofɪko yoka hnnalokwofo. Ose ntɪmalofofoho.

¹² Ngko sɛkwo a'amɔ anga'no anga'nohino sokumo selalokweno. Sɛkwo huno kengo kengo syafɪsyontɪfi a'amɔ fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Pouliye yahinomo inɪngkwalokuhwono. Nom'ne soku sɛkwo ole lalokwofo, Nakwo Apoulousɪye a'amɔ'nwoho. Nom'ne a'amɔ soku sɛkwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo inɪngkwalokuhwono. I, a'amɔ nom'ne soku sɛkwo ole lalokwofo, Nakwo Kɪlaisɪye a'amɔ'nwoho. Ose lalokwofo.

¹³ Pipineto. A'amɔ pi'nɪngo engo hofɪko sɛkwɛ wonyomne'no pe'nɪmentohofotaho. Ngko Poulɪ'ni iyo hwojiyafɪku'nnyopo sɛkwɛ wonyomne'no lape'nɪmaleno. O'o, sɛkwo huno seyohoho. Kɪlais kako'nohini sɛkwɛ wonyomne'no poyo pe'nɪmentisofoho. I hofɪko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kɪlaisɪmne'nohini sɛkumo mijo kiyosema'malofofoho.

¹⁴ Ngko sɛkwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amɔ pi'nɪngomaho. O'o, Kɪlisɪposɪ'nji Ngkaiyasɪ'njimnohini mijo kiyoma'maleno. Oso'no ngko a'amɔ hufa'u hwa'umnohini mijo kiyoma'mentohe so'no Anɪtumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁵ Oso'no a'amɔ pi'nɪngo engoso hofɪko ole malɪfitnnehoho, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Pouliye a'amɔ'nwoho. Ose malɪfitnnehoho.

¹⁶ U, ngko nom'ne a'amɔ sohune'no syafɪsyohono. Sɪtefanosɪye a'amɔ oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amɔ somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolɪkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno.

¹⁷ Kɪlais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmmmentiso-foho. O'lo, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutɪhwayo'ne syoho ntapmmmentisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofɪko hungkuno sawemo lutɪhwawo'nɪngkohoho hopaso ngko hungkuno molutɪhwamnehono. O'lo, Kɪlais kako iyo hwojiyafɪku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɪmentiso so'no a'amu huno nto'no mosyafɪhupitnnoho lonji ngko a'amufe huno nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tifo tifo lutɪhwawo'nɪngkohe hwo'nyoho.

Nakwo Kɪlaisimo uhwonontani uhwonɪmentɪhwoneso nakwo Anɪtuye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopɪngo so'nji nto uhwonɪmentɪhwonefoho.

¹⁸ A'amu Anɪtumo minɪngkayo'njo iwo'nɪngkohofoso hofɪko Kɪlais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafɪku'nnyomo poyo pe'nɪmentiso so'no upa'nontɪfi hofɪko huno ole syofɪsyalokwofo, oso hungkuno lɪwo'nɪngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofɪsyalokwofo. I, oseo nakwo a'amu Anɪtu kako nakumo asomo netɪmayo'ne'no hontohumentani nakwo huno ole nayɪwo'nɪngki, Kɪlais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafɪku'nnyomo poyo imo'nɪmentiso sohune'no Anɪtu kako kakoe yokumpohn'nyo netɪhwamentisofoho.

¹⁹ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohoho sohwa hofɪko a'amu Kɪlaisɪmne'no nakwolaho lɪwo'nɪngkohoho somne'no ole mtɪ'mokumentohofi,

Anɪtu ole lɪmento, A'amu hwahoponjoso hofɪko hofɪkoe yokumpohn'nyo so'nji Anɪtumo u'mayo'ne'entɪfi huno uyalokunjo oso a'amuso hofɪkoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji lɪwo'nɪngkohofoso hofɪko Anɪtumo u'mane'entɪfi honɪngkano pi'nɪngo pi'nɪngo hofɪkoe huno mta'ni imofɪwo'nɪngkohoho somo ngko wae weeo'monnoho.

Anɪtu ose lɪmentisofoho.

²⁰ A'amu Anɪtumo minɪngkayoso hwahoponjo somne'nohini huno syafɪsyɪwo'nɪngkohofoso hofɪko ole lɪwo'nɪngkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutɪhwane'entɪfi syafɪsyɪwo'nɪngkohofofoho. Oso a'amumne'no Anɪtu kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netɪhwamento, Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohini syafɪsyɪwo'nɪngkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.

²¹ I oso'no Anɪtu kako huno hwapɪngo'njo sohwo kako olo honɪngkanolo imo'mentisofoho. A'amu hofɪko Anɪtumo u'mano lɪkujoso hofɪko hofɪkoe huno mta'ni Anɪtumo mu'mapitnnohoho. O'lo, awonoho. I oso'no Kɪlaisɪye hungkuno wopɪngoso a'amu somo lutɪhwawo'nɪngkuhwone somo sɪmeho hi'ntnnono uyɪkuji hofɪko Anɪtumo u'mantɪfeho. Nu'mafɪkuji hofɪko kakoe a'amu ne umo'nantɪfeho. Oso hiso'no Anɪtu kako sɪmeho wopɪngo umo'nɪwo'nɪngkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo lutɪhwawo'nɪngkuhwone somne'no hofɪko nalɪwo'nɪngkohofi hwayo hohnjo hungkuno lɪwo'nɪngkohoho kuyoho. Ose nalɪwo'nɪngkohofofoho.

²² I a'amu Jutaso ole lɪwo'nɪngkohofi, Anɪtu kako nakumo kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu mifijoso netɪhwaso'manji u oso hungkunoso Anɪtu mta'ango'manji uhwonɪngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no tɪfi unɪngkowano. A'amu Ngkɪlik oso hwa ole lɪwo'nɪngkohofi, u, nakwo yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wopɪngofoho syofɪsyaso'manji oso hungkuno homo somo huno naihwoso'no tɪfi unɪngkowano.

²³ I oso'no nakwo hungkuno lutihwawo'n'ingkuhwoneso olenoho. Kílais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo imo'n'imentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hofiko oso hungkuno hiso'no nakwolaho lontifi wonipaho ikiniwo'n'ingkohofofoho. A'amu Ngkílik sohwa hofiko oso hungkuno homo somo nupa'nontifi ole liwo'n'ingkohofi, Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose liwo'n'ingkohofu kuyoho.

²⁴ I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtitofo kengo kengo hn'nimo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo Anituye mampahomo upo'nontani nakwo huno ole nayohi, Kílais kako nakumo asomo netimayo'ne poyo pe'n'imentiso sohomo nuhwonontani uhwonimentihwoneso nakwo Anituye yokumpohn'nyo so'nji Anituye huno wopingo so'nji uhwonalokuhwono.

²⁵ Oso hon'ingkanano Anitu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu hwahoponjoso hofiko huno syafisyontifi hofiko ole liwo'n'ingkohofi, Olo hon'ingkanano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontifeso hofikoe huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji Anitu kakoe huno hwap'ingo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji hofikimo yakolo'nnyofoho.

²⁶ Ou, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne johu selimentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo ane imo'n'imentohofu kuyoho.

²⁷ A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njoso Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu huno'masoso hofiko nje hon'ingkanomo tifi nningkapikui nje a'amu ne imo'n'ifitne'ento uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'n'ifitne'ento hofikimo uhwosopo'mentisofoho.

²⁸ A'amu hwahoponjoso hofiko yo'mayo so'no ole liwo'n'ingkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose liwo'n'ingkohofofoho. Oso homo somne'no Anitu kako oloso ngko'nefoho. Woma'mo limentisofoho. Anitu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho. Moi'wo umo'nono limentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hofikoe yofe ho'nomawo'n'ingkohofu somo Anitu kako wae yao'mentisofoho.

²⁹ Anitu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo Anituye timopo nakwoe yofeso mohonomo'nanehwono.

³⁰ Anitu kako nakumo Jisas Kílaisi'njopo menehumaji'mentisofoho. Oso'no Anitu kako Kílaisiye hungkunoso nakwoe hunomo mohononahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no syofisyalokuhwono. Kílais kako nakumo wopingo naloho'mentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo kuyoho nelalofoho. Jisas kako hon'ingkanano wonyo somta'ni nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo Anituye a'amu ne namokumentisofoho.

³¹ Oso'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa hofiko ole mtimokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'nimo lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'lo, kako Kílais nakwoe Hwe Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako Kílaisiye iyo hwojiyafijiyo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anitu kakoe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso selimote sohonta sekwo huno ole

syafi+hupitnne'engi masel+mmentohono, Kiko yofe engo'njo hwosoho. Huno hwapingo'njo hwosoho. Ose ntifitnne'engi masel+mmentohono.

² O'o, ngko nje simeho somne'no ole nto hnn+mentoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno masel+mnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini wolosetihwamne'no yohono.

³ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nn+mentisofoho.

⁴⁻⁵ Sekwo nje huno somo tifi nningkap+fitnne'engi hungkuno sel+mote'maho. O'o, sekwo Anituye yokumpohn'nyo somo tifi iningkap+fitnne'engi hungkuno sel+mentohefoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta a'amu huno'njoso hofiko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantifi hungkuno nto'no esyohumawo'n+ngkohoho pa'nyoso sel+mentohe'maho. O'o, ngko Anituye hungkuno selahon+ngko Anitu kakoe Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyoso sekwo utihwa'nyopo nuhwonontifi sekwo huno ole syafi+hu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafi+hu'mentohofofoho.

Anituye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopingo nejopalofoho.

⁶ Anitu kako huno engo nejapmmentisoso nakwo a'amu Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofa somo lutihwawo'n+ngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaho lopo nakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwa mta'ango'maho. O'o, hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'n+montonoho.

⁷ Nakwoe Anitu mta'ango huno engoso lutihwawo'n+ngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anitu kako nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Anitu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe ango wonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtito'mentisofoho.

⁸ A'amu olo hwaho lopo mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwa hofiko oso huno hwapingo somo huno nto'no mosyafisiyo'njo hwafoho. I oso'no hofiko nakwoe Hwe Engo Anitu pomponaho hwapingo sohwoe hwomu sohune'no huno nto'no syafisyontifijontentesi hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo mofonjinto'ofasy+kutnesohilo.

⁹ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anituye hungkuno ni'hu'no hohonta mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muh-wonyoso

yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amufe hunomo mufohotofo'njo

oso yo'mayo hiso Anitu kako kakoe a'amu simeho uy+wo'n+ngkohoho somne'no nto'no esyohumaho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo netihwamentisofoho. Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utihwa'nyopo nahononto yo'mayo wopingo Anituye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

¹¹ A'amu tihwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'o, awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako Anituye huno somo kako huno muyo hweho. Anitu kakoe Towahuno sohwo'nohini kako Anituye huno so'nji yahino so'nji huno uyohoho.

¹² I oso'no nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho lonponjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'o, Anitu kako nakumo kakoe Towahuno nejapmentiso oso hiso yo'mayo wopingo Anitu kako siki nejapwo'n'ngkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonasyohoho.

¹³ Yo'mayo wopingo Anitu kako nakumo siki nejapwo'n'ngkiso so'no selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani mose-lalokuyihwono. O'o, olo hungkuno loso Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakumo lonetihwahon'ngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somne'no lutihwalokuhwono.

¹⁴ U, a'amu Anituye Towahuno Wopingo ane sohwo oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho. U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupa'nonto huno ole syofisyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofisyalofoho. Nakwo a'amu Anituye Towahuno hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wopingofe hungkuno hilo so'no huno nto'no nayohoho. I a'amu Anituye Towahuno Wopingo aneso kako olo hungkuno hwapingo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe wopingoso oso a'amu hisomo muyonehoho.

¹⁵⁻¹⁶ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno somne'no huno tihwo uyohoho. Anitu sohomo tihwo wolutihwamontolo. O'o, ni'hu'no awonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wopingo hi'njo hn'nimo Kilais kakoe huno fehohnjoso nejapmentisofoho. Oseso a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo kako yo'mayo yo'mayo somo uhwon'ngkuhwosi kako yamofu uloho'montonoho. Oloso wopingofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo aneso kako Anituye a'amu ne somo yamofu mulohofonehoho. O'o, Anituye Towahuno Wopingonjo sohomo yahino wopingo utihwamontonoho.

3

Anituye a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa hofi'ko Anituye syoho ulohofiyu hwafoho.

¹ Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno selimentoheso ngko a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somo uliwo'n'ngkohe pa'nyoso sekumo hungkuno masel'imentohofoho. O'o, ngko a'amu hofi'ko simeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte somo in'ngkawowo'n'ngkohoho pa'nyo sokumo Anituye hungkuno selimentohofoho. Oso hohosohonta sekwo Kilaisiye yahino somne'no mehomi milongo pa'nyo humamentohofofoho.

² Anituye hungkuno neso tongo u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho. I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentan'ngkofi ngko amno mijo'nohini sejapmentohofoho. Anituye hungkuno fehohnjoso tongo pa'nyoso sekwo man'imentohofofoho. I olohonta hohonta sekwo man'fitnnehoho.

³ Hwapingoso sekwo Anituye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofo. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofo somne'no simeho tohino'nji uyontifi yoka hnniwo'n'ngkohoho kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'n'ngkohofoso sekwoe simeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini in'ngkawowo'n'ngkohoho kuyoho. Oso yahino hiso hwahoponta'angofoho.

⁴ Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Pouliye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousiye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

⁵ Oso'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anituye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. I oso'no nekwo Anituye hungkuno wopingoso selahon'ngkuhwoi sekwo nupa'nontifi Anitumo simeho hi'ntnono uyimentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho.

⁶ Ihwoni. Ngko sekwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno ipisayo uyo hulohoho hopa hulasehumentohofoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahon'ngki Anitu kako oso ipisayo homo somo hwapingo sohwo kako engo imokalofoho.

⁷ I a'amu kako ipisayo uyo hiso huliwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofiwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anitu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho.

⁸ Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyo so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yango womanjiyoho.

⁹ Ou, Apoulousi'nji nekwo Anituye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. Sekwo soku Anituye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofoho peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako anga molihwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

Sekwo Anituye anga pa'nyo soku Anitu kako anga hiso molalofoho.

¹⁰ Anitu kako ngkimo wopingo ntohofonto kako kakoe syoho wopingo ntapmmentisoso yonji ngko anga ingkuso simo'mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno selimentohe sohonta oso hwosaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentohofoho. U a'amu nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko oso hwosaho hopo sopo anga neso molalokwofo. A'amu huhwo sohwa hofiko oso anga hiso wonyo imo'nonoho likuji hofiko huno nto'no wasyofihupife.

¹¹ I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwosaho ngko simo'mjo iju'mo'mentoheso Jisas Kilaisiyoho. Oso hwosaho homo somo a'amu nom'nehwo kako yofafihwosi kako nom'ne hwosahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho.

¹² A'amu fihwo kako oso hwosaho hopo sopo anga wamolimo lihwo'si'manji kako oso hwosaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako anga yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo

holayo yokino, sɪngkume yokino oso nano po'nɪfoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho.

¹³ I nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwangku sohonta utɪhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso sɪkuno Jisas Kɪlais kako nakwoe hungkuno ikwolofone somo asomo pososohonta yo'mayo syoho iwo'nɪngkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso toho hiso nɪngkahonɪngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'nɪngkuhwone somo yamofone nalohofɪhwoso'no nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono.

¹⁴ U hwe fihwo kako angone oso hwosahone hopo sopo hofiyo'no moloso'manji oso kakoe angone homo somo toho manonehoho. O'o, awonohone. Oso angone hiso toho manyo'njone nto'no molohinowentanɪngkuhwosi oso syohone iyo huhwone sohwo kako ho'yangone woma'mtonohone.

¹⁵ U hwe fihwo kako oso hwosahone hopo sopo kako angone nto'no mamojone'njone yosone sohwoe angosone tohone nɪngkuhwosi kakoe syohone hopi'nonohinosone wonyone umone'nɪmontonohone. Syohone hisone ne ane umone'nɪmontonohone. U oso syohone iyo huhwone sohwo kako ho'yangosone momanehohone. Oso hwe huhwone sohwo kako songone ko humasone sohwo kako tohone mta'ni ifɪwo'nɪngkohofone pa'nyone hwehone.

Anɪtuyene a'amu nesone hofi'kone Anɪtuyene angofohone.

¹⁶ Olo so'no sekwo inɪngone seyɪhwolohone. Sekwo Anɪtuyene a'amu ne sokane Anɪtuyene kakoe angone kuyohone. Anɪtuyene kakoe Towahunosone sekwoe sɪmehone ajwomone'mone humahone.

¹⁷ U hwe fihwo kako sekwo Anɪtuyene angone sokumone kako wonyone semokosone sohume u, osohume Anɪtuyene kako kakimone oso wonyone hisone aku uyɪmontonohone. Wayone weeomtonohone. I hwapɪngosone sekwoe sɪmehosone Anɪtuyene angone wopɪngone'nohiniponohone.

Sekwoe yo'mayone hwahoponjofone yofesone nohone'nomafɪkutohone. O'o, Anɪtuyene yofe'nohinifohone'nomapmno.

¹⁸⁻²⁰ A'amu yo'mayone hwahoponjone so'no hunone'njone somone Anɪtuyene kako uhwonontesone hofi'kone hunone nesone nɪhu'no ane kuyohone ulɪwo'nɪngkisofohone. Hohontone hwe fihwo Joup kako Anɪtuyene hungkuno mtɪ'mokumentisone sohwo ole mtɪ'mokumentone,

A'amu olo hwahone loponjone hunone somnohinone inɪngkawowone'nɪngkohofone somone oso hunone ne ane huhwone sohwo hofi'kimone nano mokoɪɪɪpemawone'nɪngkohohone.

Joupe ose mtɪ'mokumentisofohone. Hwe nom'ne Anɪtuyene hungkuno mtɪ'mokumentisone sohwo ole mtɪ'mokumentone, Anɪtuyene kako a'amu olo hwahone loponjone yo'mayone yo'mayone so'no hunone'njone sohwofe hunomone uhwonontesone hofi'kone hunosone ne anefohone. Ose lɪwo'nɪngkisofohone.

Hungkunone ose mtɪ'mokumentisofohone. U, hwe fihwo kako hwasyone hungkunone hnnonohone. A'amu fihwo kako sekwo'njone sopo humasone sohwo kako olo hwahone loponjone yo'mayone somone inɪngkawowone'nɪngkisonone sohwo ngkone yo'mayone so'no hunone'njone hwo'nyohone. Ose lɪwo'nɪngkisonone sohwo kako yo'mayone hwahoponjone wonyone so'no hohujone ikinjaofɪhwosone kako Anɪtuyene hungkuno ne'njosone womanone. Oso hunone wopɪngone hisone nomahonɪngkuhwosone a'amu fehohnjosone hofi'kone nuhwonɪngkuɪone ole ulantɪfehone. Kako ilo'nnyohwone imone'nɪngkohohone. Ose ko ulɪfijosone oso hwe huhwone sohume Anɪtuyene kako nuhwonɪngkuhwosone hwe sohwo walɪmontonone oso hunone'njone nto imone'nɪngkohohone walɪmontonohone.

21 Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo nen'ngkap'kuji sekwo husilo husilofo ihwat'imo'n'ngkutoho. U sekwo a'amufe yofe noho'nomaf'ikutoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso sekwo'nefoho.

22-23 I hwap'ngoso sekwo Kilaisiye kuyoho. I Kilais kako Anituye hweho. Nakwo a'amu hufa'u si'hune ngko Pouli'nyo Apoulousiyo Pitayo oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo hwaho lopo yo'mayo Anitu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. Anitu kako songo humayo'ne sejapmmentisoso sekwo wop'ngoso humayo'ne sejapmmentisofoho. Poyo pe'nyo sejapmmentisoso sekwo ango songo ne'no humayo sopo tip'hwonyo'ne sejapmmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono olohonta wojo so'nji tifi no'mo imo'none so'nji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne sejopalofoho.

4

Anitu kako Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwafe syoho somne'no yamofo ulohofonefoho.

1 Sekwo ngko Poul nontnne'no Apoulousi'nji nom'ne sohwanne'no olo so'no huno fisyafi'hupmno. Nakwo Anituye hungkuno sel'menti'hwone sohwanne'ni nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Kilais kako nakumo Anituye hungkuno hiyaso wo'mojoso nejopahon'ngki nakwo sekumo sejopalokuhwono.

2 A'amu nom'nimo Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uy'mentiso sohumne'no syoho yokumpohn'nyo uyono.

3 Ngko Anituye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofo ntohopijoso ngko sekwoe huno somne'no ngko huno pi'n'nggo mosyafi'hu'mnehono. I ngko huhwo'ni olo syoho Anitumne'no yalokwe loso'no ngko yamofo maloho'n'mnehono.

4 Hwap'ngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wop'ngofoho huno ko syafi'hu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomne'no ngko yamofo nto'no pipi loho'n'mnehono. I oso'no ngko hwe wop'ngoso hwo'nyoho eso mahnn'mnehono. O'lo, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho so'no olo wonyofoho, olo wop'ngofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kako'nohini want'montonoho.

5 Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no wonyofoho nul'ikutoho. O'lo, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n'mo yamofo wonaloho'montonoho. Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako uti'hwanyopo ujo wehontojwahumontonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wop'ngoso yont'fijo somo Anitu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, Kiko syoho wop'ngoso'njo hwosoho. Kiko wop'ngoso'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hof'iko hof'ikoe yofe ho'noma'n'motofofoho.

6 U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji Apoulousi'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wop'ngoso somo seti'hwanyo'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fekutoho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje yasy'kuji nom'ne a'amufe yofe'nohino noho'nomaf'ikutoho. U, nje a'amu soku, sekwo oleso nol'ikutoho. Pouli'nji Apoulousi'nji siko nakwoe hwe engo hwa'uyoho. Ose likuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje yasy'kutoho.

7 I sekwo yo'mayo huno wopingo syafisyiwo'n'ngkohofoso nti'mta'angoto. Oso huno wopingo hiso sekumta'ango'maho. O'o, Anitu kako sekumo sejapmmentisofoho.

8 Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkuno hopi'nonohinoso huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no humayo so'no Anitu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu Anituye hungkuno loneti'hwamentohoho sohwamo uyokolofontani nakwo hwe engo nto imo'nimalohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofisyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imo'n'fijontentesi nje simehoso wopingo nto nimo'n'ngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto humehwanesohilo.

9 Ngko huno ole syofisyalokweno. Anitu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone (*apousel*) sohwona'nimo nom'ne a'amu sohwafe sifiki'nyo'mo nehumaj'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofiko poyo wape'nife ose nalontifi hofiko oso'no nakumo a'amufe timopo wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji hofiko yo'mayo ne'mawo'n'ngkiso somo nehonalokwofo.

10 Nakwo Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone so'no a'amu hofiko nakumo nonahonontifi hofiko ole nalivo'n'ngkohofihwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo hwasoho. Ose nalivo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no huno ole syofihu'nalokwofo nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho. Nakwo huno'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. I nakwo Anituye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwona'nimo a'amu hofiko nakumne'no sitofo nalivo'n'ngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose nalivo'n'ngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. Nakwo yokumpohn'nyo wopingo'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. Hofiko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'm'ngohwasim'aho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. A'amu hofiko nakwoe yofe ho'nonemalokwofo. Ose syofihu'nalokwofo.

11 Nakwo a'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwona'ni mijoho'no hohonta humamentihwone somta'angoso olohonta hohonta mijo wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo hwapife wonyo'nji nohumentan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo aho ku'mokontifi nefonjalokwofo. Nakwo ango'meemo uku'mofahon'ngkuhwoni nakwoe ango sopo nakwo fosyawe'ne nakwoe angoso ane hwona'nyoho.

12 Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtno'njo yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamniyoho tipemalokuhwono. A'amu pi'ningo engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwamne'no nakwo hofikimo wopingo ulohofone Mpohumo jomo ulivo'n'ngkuhwonefoho. Hofiko nakumo wonyo nelohofahon'ngkofi nakwo hofikimo oso wonyo hiso hofikimo aku muyofoho. O'o, nakwo timo'nohini uhwontohumalohwono.

13 Hofiko nakune'no sitofo wonyo nelahon'ngkofi nakwo hofikimo simeho pompengo ifisyumofone hungkuno wopingo'nohini ulivo'n'ngkuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo hintalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naofiwo'n'ngkohofo pa'nyo hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta ose'no humalohwono.

A'amu Kouliniso hofiko Pouliye yahinomo tifi un'ingkafe.

14 Ngko olo hungkuno mt'i'mokohe loso sekumo won+mango ifisyase-mofo'ne'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho ntotantokunjo soku, sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'n'ingkuji huno nto'no fisyafihupmno. Yahino wop'ingoso wolosetihwamne'no yohono.

15 A'amu pi'n'ingo engo hwalikeno anga'nohino hwalikeno, oso hwa hofiko sekumo nose'mantifi hofiko Kilaisiye yahino so'no losetihwawo'n'ingkohofoso oso wop'ingofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no sen'ingkwowho sohwo pi'n'ingohwo'maho. O'o ngko sen'ingkwowho ne sohwo'ni ngko Pouli'nyoho. Ngko n'ihu'no s'imo'mo Jisas Kilaisiye yahino so'no losetihwahon'ngko sekwo kakoe hungkuno wop'ingo somo nupa'nontifi Kilais kakimo in'ingkawentifi sekwo nje mehomi ne imo'n'imentohofofoho.

16 Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo ngko sen'ingkwowho ne sohwo'niye hunoso mafikuji sekwo nje yahino somo tifi fin'ingkamno.

17 Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwojalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no n'imo'n'wo'n'ingkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kilaisiye syoho somo hofiyo'no mokosyohumawo'n'ingkiso hweho. Ngko Kilaisiye yahino wop'ingo osomo in'ingkowalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefohoto'monte'nefoho. Oso Kilaisiye yahino hiso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timouti kako sekumo a'amu angomeemjo somo Anituye hungkuno luti'hwawo'n'ingkoheso sekumo wolosetihwamontonoho.

18 A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lontifi hofiko hofikoe hunomnohini in'ingkawentifi yokumpohn'nyo imo'nalokwofo.

19 Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako nje hon'ingkanomopijasiyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso angohopo sponjo a'amu yokumpohn'nyo imo'n'imentohofoso osohwafe hungkunoso mupa'n'mnehono. O'o, hofikoe syoho hofiko Anitumne'no yalokwofo osomo ngko yamofouloho'monnoho. Oso syoho hiso ne'njotikeno. Ne anetikeno, li'mo uhwon'monnoho.

20 Anitu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ingkiso oso hwa hofiko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofiko Anituye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho iwo'n'ingkohofoso ne'njofoho.

21 Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno sel'mnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no mesehwajiyo'ne simeho tohino'nji yoka yokumpohn'nyo wal'monnoho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofiyo'no in'ingka'fijomanji ngko hungkuno wonyoangkafo wasel'monnoho. Oso'no ngko sekumo pipi seloho'mnehono. O'o, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'nnyoponoho.

1 A'amu fehohnjoso hofiko sekumne'no ole ntimalofi, Sekwoe angosopo yahino pisakino'njosoi'mofapohoho. Oso yahino n'ihu'no wonyoso a'amu

Anitumo iningkunyoso hofiko oso yahino hiso mifitnehoho. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kaningkwohwoe ape ma'masofoho.

² I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naofikuji sekwo humotaho fisahnnimno. Oso yahino hiso'no sekwo wonimango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohomo sekwo wae yaofikujo'no kako sekwo'nji apa'no Anituye yofe ho'nomayo'ne nomihu'mikukutoho.

³ Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosefisyalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntnne'no hungkuno nto mtito'maleno.

⁴⁻⁵ Sekwo Kilaisiye yofe so'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo uhu'mokahon'ngkofi nje huno sohwo kako sekwo'nji humasoso ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'nji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no simeho uwolo'mokono lihwasi nakwo kakimo wae yaofihwasi Seteniye ahomo hwe huhwo sohomo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohomo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uyihwosi kakoe a'apaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohofikujo'no oso hwe huhwo sohwo kakoe simeho uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohomo asomo utima'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohomo wae feeopmno ulimentisofoho.

⁶ Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'n'ngkohofoso oso yahinoso wopingo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo sihu kolofihwasi oso huyo we'e nonto sihu kolofofisingkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo mikufo hopi'nonohino somo nihu'nahone mijo uwolofososo oso tongo mikufoso nihu'nahone wonyo umo'nimontonoho.

⁷ Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'nji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'n'wo'n'ngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wopingo'nohini wohumantifeho. Tongo huyo ane'njo pa'nyo nohumafikuji sekwo oso yahu sipsip wonyo nihu'no aneso hofikoe wonyo somne'no fonjokisahumentohoho hopa umo'nantifeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo Kilaisiyoho.

⁸ Oso'no nakwo nohumehwasi Kilais kako wonyo nihu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso so'no huno wosyofisyantanoho. Nakwo huno ose syofisyihwasi nakwo yahino wonyo nihu'no ane nohumehwasi hon'ngkano wopingo'nohini uyano. Hungkuno nehopi'nohini wolano.

⁹ Nom'ne iyoswo sekune'no nto mtimokumentoheso ole mtimokumentohono. A'amu hofiko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'n'ngkohoho sohwanji sekwo nomajopohi'n'ngkutoho. Ose semtimokumentohofoho.

¹⁰ Ngko oso hungkuno a'amu Anituye hungkuno mupa'nyo'njo oso hwamne'no mtimokumentohemaho. I a'amu hofiko Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo sohwa hofiko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'n'ngkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkisofoho. Hofiko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo

iwo'n'ingkohofofoho. Hofiko Anitu songo ne'no humayo sohomo hwotoho fentihi hwasyo anitu oso hwamo u'mawo'n'ingkohofofoho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohomo uliko'mano likujimanji sekwo nti'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohomo sekwo uliko'mapitneso hon'ingkanano aneponoho.

¹¹ I oso'no nje hungkuno semti'mokimentohe hwapingo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no yihwoso'no'manji sekwo kako'nji nomajopohi'n'ingkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nososo, kako hwasyo anitu sohwoe hon'ingkanano hwasyo somo in'ingkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohn'nyo n'ingkuhwosi nilohofososo nom'nefe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'nji sekwo nomajopohi'n'ingkutoho. O'o, ni'hu'no awonoho. A'amu ose sohwo'nji sekwo kako'nji wosopayo man'fitnnehofo.

¹²⁻¹³ A'amu Anituye a'amu ne mmo'nyoso hofikoe yahino somne'no nakwo yamofu mulohofanehwono. O'o, nakwoe syohomaho. Anitu kako'nohino yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso Anituye a'amu neso hofiko nakwo'nji humalohwono, hofikoe yahino somo yamofu ulohofasoso nto'no wom'hwajantano. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu fihwo sekwo'njo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'n'ingkisomanji sekwo kakimo ulimno.

Kiko nakwo'nji nejokohumahotoho.

Ose ulimno kako sekwo'nji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mti'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo fin'ingkamno.

6

Nakwo a'amu Kilaisimo in'ingkawo'n'ingkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofo'ne angu sopo ipemotohwaloho.

¹ A'amu hufa'u sohwa'u Anitumne'no simiho unyo sohwa'u siko yoka hningkohosisi siko oso yoka hiso ikwolofo'ne sopo motusoso wopingotaho. O'o, a'amu Anitumo simiho muyo'njosu hofiko oso hungkuno somo m'hwajiyoso wopingomaho. Oso'no sekwo wonimango masotaho. Anituye a'amu ne sohwa hofiko nto'no wom'hwajife.

² Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi hwe moya'mi olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantano. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijomanji u oso hungkuno we'e yoka hnalokusiyo so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no m'hwajiyoso nakwo hopomaho. Ose lolalokwofo.

³ I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olohonta olo hwaho loponjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

⁴ I oseso sekwo yoka hi'njo hwasimanji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no m'hwajimno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofiko Anitumo min'ingkawo'njo sohomo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafikutoho.

⁵ Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no wonimango wasenono. Sekwo Anituye a'amu ne sohwanji'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno nto'no muhwajiyo'neso mohumuliyoho. Awolaho. O'o, a'amu pi'n'ingo humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nontifi mempo hohnjo a'amu sohwafepono motawowo'n'ingkohoho kuyoho.

⁶ Anituye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo hohnta'ango sohomo motausoso oso wonyofoho. I oso'nji siko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwa'no sikoe hungkunoso motu'mayoso ni'hu'no wonyofoho.

⁷ I sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo yoka hnnalokwofo so'no sekwo Anituye hon'ingkanono somta'ni nto pi'wahu'malofo. A'amu sekumo wonyo seloho'malofo so'no sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo simeho tohino ne'no peho'neto. Hofikoe syohofoho. U, hofiko sekwoe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo timo'nohini uhwontohumanno. Sen'ingkwawehwosafoho.

⁸ I sekwo ose miyalokuyohoho. O'o, sekwo soku sekwo sen'ingkwawehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yontifi sekwo hofikimo hwayo itihwantifi sekwo hofikoe yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yontifi sekwoe a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

⁹ A'amu yahino wonyo'njosohofiko Anitu mokosyohumaso ango sopo mu'mapitnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe simehomnohini hwasyo hungkuno hnn'ingkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo, a'amu hwasyo anitu oso hwamo tifi in'ingkaweso sohwo, a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'ni'wo'n'ingkisiyo oso hwanji

¹⁰ hufo iwo'n'ingkohoho sohwanji nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'ni'wo'n'ingkiso sohwanji, a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohof'wo'n'ingkohoho sohwanji nom'ne a'amumno sitofo li'wo'n'ingkohoho sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawo'n'ingkohoho sohwanji oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hofiko Anituye ango kako mokosyohumaso sopo mu'mapitne hwafoho.

¹¹ I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekwoe wonyoso wae yasemofonto kako sekumo kako'ne nto sema'maso kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo wopingo kuyoho selalofoho. Hwap'ingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo selohofahon'ingki Anituye Towahuno sohwo kako sekwoe simeho mo'mo syoho yalofoho.

Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo Anituye ango'nwoho. Oso'no nakwo nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.

¹² A'amu fehohnjosole lalokwofo. Yo'mayo yahino Anitu kako ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no hon'ingkanono wonyo anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjosole ngkimo mon'ifo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no i'me'no oso yahino huhwo sohwo ngkimo mon'sikwajonehoho. O'o, ngkimo yokumpohn'nyo woken'mokosyohumamontonoho. Oseso ngko oso yahino hiso mimnehono.

¹³ A'amu fehohnjosole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohinosole nakwoe simehomnefoho. Nakwoe simehosole wosopayo'nefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangku Anitu kako a'apahosongonejap'hwosole'no a'amufe simeho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo

umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fi'syafi'hupmno. Anitu kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisoso a'apahoso akngkil'ike'ne mt'i'mokumentiso'maho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso Anitumo in'ing kayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo Anitu kako nakumo nefe'mayo'nefoho.

¹⁴ Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohomo ulika'mentisofoho. Hwangku nakwo poyo pe'nasoso kako Jisasi'mo pi'nimo mta'ni ulika'mentiso hopaso nakumo hwangku nelikafonefoho.

¹⁵ Sekwo huno olo so'no fi'syafi'hupmno. Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwoe a'apahoso Kilaisiyefoho. Oseso ngko Kilaisiye a'apaho fehohnjo sohwo'ni ngko oso Kilaisiye a'apaho hiso oso a'mu hwa'ntesimo ufohi'nimontaho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nehopeho.

¹⁶ Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mt'ihupehwosi oso ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso ni'hu'no anga'no umo'nimontonoho. Oso'no huno maseyotaho. Anitu kako ole nalohoho. Hwe fihwo'nji ape hih'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso ni'hu'no anga'nohinoho. Ose nalohoho.

¹⁷ Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kilaisimo ufohi'noso sohwo siko afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho.

¹⁸ Akngkil'ike yahino so'no i'waho nto'no fiyimno. Anituye hwe moya'mi ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo in'ing kawowo'n'ing kohofoso hofiko oso hon'ing kano wonyo homo somo upesemotowano likuji ikujo'no sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'ningkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo so'nji akngkil'ike yahino so'nji a'amufe a'apaho wonyo imokuwo'n'ing kisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahomo oso pa'nyoso wonyo mmokoneho.

¹⁹ Sekwo olo so'no huno waseyono. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso sekumo sejopahon'ingki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe angoyoho. I oso'no kiko jije a'apahoso kiko kakwo'yohwosi momokosyohumhno. Oso'no jije hunomnohini in'ing kahutoho.

²⁰ O'o, awonoho. Anituye Towahuno kumokosyohumaho. Hwapingoso Anitu kakoe hwomu anga'nohino sohwoe honiyo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wopingoso Anituye simeho wopingo umokiyo'neso oso'nohini fiyimno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Oso hungkuno sekwo ngkine'no mt'i'mokumentohoho so'no ngko sekumo aku wasemti'mokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwsijo humayoso oso wonyo'maho.

² I oso'no a'amu pi'n'ingo engo hon'ing kano wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo umo'nososo kako yahino wonyo nu'manoho lihwosi'manji e, kako ape womano. U sekwo moya'mi anga'no anga'nohino sofasi sekwo hwehwamne'no syafisyikujim'nanji e, hwehwamo uma'nimno.

³⁻⁴ Apesi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumunyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwo jije ape saho wofosyowaho

kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jije hwehwo afa saho wofosyowaho kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho.

⁵ Siko ape noma'n'ngkohosisi siko saho wofosyowaho lohosisi i'waho loho'n'ngkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no simeho afa in'ngkohosisi sikuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'enepe fehumunyo. Ehuma-hosisi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wop'ngofoho. Oseso hwangku siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no m'humokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no mom'hu'mokinyo'njo yohosisi humentan'ngkohosisi Seten kako sikoe simehomo wonyo wasemokumontono.

⁶⁻⁷ Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku nto-hon'imentohofoho. A'amu An'tuye hungkuno mt'mokumentohofoho sohwa olo so'no hofiko mamt'mokumentohofoho. Oso'no sekwo ape womano likujimanji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moya'mi hopi'nono hofiko ape moma'nyo'njo hwsosijo ngko hopa humafijoso oso wop'ngofoho. I, An'tu kako nom'ne a'amu sohumo ulimontono, Kiko ape maho. A'mu simo ulimontono, Kiko hwehwamo uma'nyo. Ose ulimontono. I nom'nehumo ulimontono, Kiko ape nomahotoho. Kiko hwsosijo foyohumantono. I nom'ne simo ulimontono. U, kiko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fiwentono. Ose ulihwosi kako oso a'amu homo somo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso a'amu hiso An'tuye hungkuno homo somo hofiyo un'ngkohwantifeho.

⁸ Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sikunonji moya'mi hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohofoho osofahnonjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wop'ngofoho.

⁹ U, hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo uyoso'manji oso simeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi kako kakoe huno simeho oso'nji huno ole syafisyoso u, ngko hwehwamo uma'nimo lososi oso wop'ngofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nimo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.

¹⁰ U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahnne'no olo hon'ngkano hungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, An'tu ntapmmasofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kiko jije hwehumo nuliko'mahotoho.

¹¹ U a'mu hisi kako kakoe hwehumo uliko'ma'masosi kako kengo nomp siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wop'ngofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo simo'mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko simeho afa umo'nanjiyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwoi sekwo sekwoe apeso wae yaofikutoho.

¹² Olo hungkunolo ngko Pouli'ni nje huno mta'ni syofisyomanji wasel'mne'no yohono. A'amu An'tuye hungkuno mt'mokumentohofoho sohwa olo so'no mamt'mokumentohofoho. Hwe fihwo kako An'tuye hungkunomo in'ngkunyo sohwo kakoe ape kako Kilaisimo min'ngkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofihwoloho.

¹³ U, a'mu fisi kako Kilaisimo in'ngkunyo siye hwehwo kako Kilaisimo min'ngkunyo sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohumo kakoe apesi kakoe hwehumo muliko'manehoho.

14 Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kɪlaisimo minɪngkunyoso sohwo kako kakoe ape Kɪlaisimo inɪngkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosyohumaho. U, hwe fihwo kako Kɪlaisimo inɪngkunyoso sohwo kakoe ape Anɪtuye hungkunomo minɪngkunyoso siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anɪtu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anɪtu kako ole ulihwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ulihwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anɪtuye hungkunomo tifi ne'no inɪngkaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi tɪpemahosi oso anga'nohino Anɪtumne'no huno uyalokuso so'no Anɪtu huno syofɪsyɪhwosi mehomi sohomo wopɪngo uloho'montonoho.

15 Anɪtu kako kakoe mehomi simeho pompengo'nji humafitne'ento joho seliwo'nɪngkisofoho. Ikujoho mafongki'nɪfitnehofo. Oso hiso'no hwe Kɪlaisimo inɪngkamentiso sohwoe ape kako Anɪtumo inɪngkayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokiliko'ma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape Kɪlaisimo inɪngkahosi kakoe hwehwo sohwo Anɪtumne'no ngkilaho. Nje ape Kɪlaisimo inɪngkaweso'ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mamti'hupenohoho.

16 U, Kɪlaisimo inɪngkuso a'mu ne siki kiko jije hwehwo kako Anɪtumo minɪngkayo'njo osohomo kiko kako'nji humahoji ufo'majoso kako Kɪlaisimo inɪngkaweso sohwo umo'nɪmontolikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kɪlaisimo inɪngkayo sohwaso sekwoe ape sofa hofiko Anɪtumo minɪngkayo'njo sofamo sekwo hofiko'nji humafikuji ufo'mapijoso hofiko Kɪlaisimo inɪngkamentohofoso umo'nantifetikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nuliko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wopɪngo Anɪtu kako nakumo nejapinyoso ne'no uyano.

17 Oso hungkuno selohe so'no syafɪsyɪkuji olo so'ntne'no huno fɪsyafɪhupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anɪtuye a'amu angomeemjo humalofo somo uyɪwo'nɪngkohefoho. Sekwo Anɪtuye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentanɪngkofi Anɪtu kako sekumo kakine'no inɪngkayo'ne joho selimentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofɪsyano. Yo'mayo yahino wopɪngo hiso Anɪtu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmentisofoho.

18 Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofiko kakoe a'apaho sɪhu ukolo'mentohofoho sohwo kako hwangku sohonta Kɪlaisimo inɪngkahwosi hwangku kako oso a'apaho sɪhu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamɪfohi'nɪmontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu temtitofu kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sɪhu makolo'nnyo sohwo kako Anɪtumo inɪngkahwosi kako a'amu Juta pa'nyo a'apaho sɪhu wakolo'nɪmontolaho. O'o, awonoho.

19 Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sɪhu kolo'nyo so'nji a'apaho sɪhu makolo'nyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njoso Anɪtuye hungkunomo tifi nto'no inɪngkayo so'nohinoho. Osonne'nohini fɪsyafɪhupmno.

20-22 Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso waselɪmne'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyoso sohwo hamniyoho motɪpemaso'njo siki ulohofiyoso sohwo kako ose nohumentanɪngki Anɪtu oso hwe huhwo sohomo kakimo inɪngkayo so'ne joho ulahonɪngki oso hwe huhwo sohwo

kako Anitumo iningkawento kako oso siki syohoso ne'no mji+miwalofoho. Nusikwajiyo'eno. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hofiko hofikoe syoho somne'no aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumafijoso kakoe honingkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nyo mokumokosyohumanehoho. O'o, honingkano wonyo somta'ni Kilais kako kakimo isihutofokuma'masofoho. Oso pa'nyoso nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyo'njo o'o kakoe syoho'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako Anitumo iningkohwasi kako Kilaisiye syoho ulohofiyohwo umo'nimontonoho. Oseso kiko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyontaningkuji Anitu kako kakine'no joho kilimaso'manji oso syoho homo somne'no kiko simeho tohino kumningkuhwoloho. O'o, kiko oso syoho hiso ne'no fiyo. I tifi no'mo kiko oso syoho siki yontaningkiji oso syoho homo somo uliko'mayo'ne honingkano nto i'mofapihwoso'no kiko oso honingkano homo somo finingkayo.

²³ Anitu kako nakumo honingkano wonyo somta'ni mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofi'nwoho. Nom'ne a'amufe hunoso jije hunomo nomokokilo'mokokisyohumafikutoho.

²⁴ Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopingo kengo kengo a'amu yontaningkofi Anitu kako a'amu homo somo kakimo iningkayo so'no joho ulahonngki oso a'amu hiso hofikoe yahino kengo kengo somo musikwojifitnehoho. O'o, oso yahino wopingo kengo kengo hiso Anitu'nji ne'no fiyimno.

Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

²⁵ Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no hungkuno ntohonimalofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa mamti'mokumentohofofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo wopingo ntohofonto kako huno wopingoso ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni wasel'mne'no yohono. Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo honingkano somo mipesemotawenohoho.

²⁶ Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anituye a'amu ne hn'nimo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'n'ngkohoho hopaso ne'no fosyohumantikuno. Oso yahinoso wopingofoho.

²⁷ Ihwoni. Kiko ape hi'njo hwosi'manji oso ape homo somo kiko nusikwajohotoho. I, kiko ape ane sohwo ape mayoso'no huno nosyafisyohotoho.

²⁸ I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi kako hwehwamo uma'nimo lososi ou, kako uma'nono. Oso honingkano hiso wonyo'maho. O'o, wopingofoho. I oso'no hwe moya'misiyoswa hofiko olo hwaho lophonjo tango engo malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wopingo'maho. O'o, oso humalofohopa humayoso wopingofoho.

²⁹ U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anituye syoho iyo so'ne sikunoso pi'n'ngomaho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anituye syohoso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkiso oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.

³⁰ A'amu simeho tango'njo humantifi humotaho lalokwofoso hofiko oso tango hiso'no huno apa'no nosyafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini

uyife. A'amu hofiko simeho wopingo'nji hofiko simonyo yalokwofoso hofikimo yo'mayo simeho wopingo umokoso oso'no huno apa'no syafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'ninkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'ningo engo syafisyihwoloho. O'o, kako Anituye syoho'nohini uyono.

³¹ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nyo yalokwofoso hofiko yo'mayo mpe iyoso'no hofiko huno pi'ningo engo syafisyikutoho. O'o, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwapingoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'nimontonoho.

³² Ngko ole'no nimo'ninkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'ningo engo syafisyikutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anituye syoho somne'nohini huno syafisyiwo'ninkisofoho. Kako Anitu kakoe simeho wopingo umokiyo oso'ne'no huno syafisyiwo'ninkiso hweho.

³³ Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hofiko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'ningo engo syafisyiwo'ninkiso hweho. Yo'mayo kakoe apefe simeho wopingo umokiyo'ne oso'ne'nohini syafisyiwo'ninkiso hweho.

³⁴ Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufa'u'njo hweho. Anga'nohinoso Anitunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso osofanji mu sijo sofanji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Ngko Anituye simeho wopingo umokumo li'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji honingkanohini uyimo. Ose wolantifeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofiko nakwoe hwehwafe simeho wopingo umokano likuji hofiko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumantifeho.

³⁵ Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, sekwo Anituye syoho hofiyoyoso'no selalokweno. Sekwo Anituye syohoso yokumpohn'nyo yontaningkiji yo'mayo jije syoho homo somo wopijwakumo'mo lihwoosi ihwoso'no kiko oso homo somo wae yaofohoji kiko Anituye syoho somne'no jije simano motekulofo.

³⁶ Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anitunne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sikuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako kakoe apemne'no simeho fefoyo uyihwoso'no kako oso ape masoso oso honingkanoso wonyo'maho.

³⁷ I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo ito'nonto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohofone sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe simehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyihwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anitu kako kakimo uhwononteso hwe wopingo hweho ulimontonoho.

³⁸ Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anituye syoho somne'no huno syafisyihwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo momaso'njo yososo oso wopingoso yakolo'nnyofoho.

³⁹ U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko ni'hu'nahone nto makotiku'nnyo ya'uuyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumahwosi huno ole syafisyoso, U, ngko hwehwamne'no nimo'ninkohoho. Oso syafisyoso wopingofoho. I

oso'no huno ose syafisyihwosi kako hwe Anitumne'no huno syafisyonto iningkawo'n'ingciso oso humnohini uma'nono.

⁴⁰ I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe simeho wopingoso yakolo'nnyo umo'nimontonoho. Oso hungkunoso nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hofiko huno nom'ne kengo kosyofisyalokwofo. I oso'no ngko huno moi'wonoho. Anitu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji simeho afa inalokuhwayo. Ose syofisyalokweno.

8

Hwasyo anitune'no tongo fonjokisasyiwo'n'ingkohoho oso'ne hungkunofoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko hwasyo anitune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ingkohoho so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohonimalofo kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole ntimalofo. Olo yahu loso nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose ntimalofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofo. A'amu fihwo kako huno ole syafisyihwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hofikoe hunoso nto'nohinimaho. A'amu kako huno ose syafisyoso sohwo kako yokumpohn'nyo imo'nonto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'o, kiko huno olo'no fisyafisyo. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo so'nji nakwo simeho uyano. Oso yahino wopingo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.

² A'amu fihwa hofiko huno ole syafihu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyafisiyofoho. Fehohnjoso huno motipemaso'njo humalofo.

³ U, a'amu fihwo kako Anitumo simeho uyiwon'ingciso oso hune'no Anitu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwosoho ulalofoho.

⁴⁻⁶ Oseso oso yahu anitu hwasyo sohune'no fonjokisasyiwo'n'ingkohoho so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe Anitu ne sohomo min'ing kayo'njo sohwa hofiko ole liwo'n'ingkohoho, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anituyoho. Ose lontifi oso hwamne'no hofiko iningkawentifi hwomtame ulohofiwon'ingkohofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo Anitu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwapingo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anitu kako'nji humane so'no nakumo namti'mokumentisofoho. Jisas Kilais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentiso hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho. Oseso nakwo oso hwasyo anitu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. Anitu pi'ningo mohumuyoho. O'o, nakwoe Anitu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.

⁷ Oseso a'amu fehohnjo hofiko hohonta hwasyo anitumo iningkamotofoso hofiko olohonta nakwoe Anitu ne sohomo kahopi iningkawalokwofo. Oso'no hofiko hwasyo anitu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hofiko ole syofisyalokwofo, a'amu hofiko oso yahu hwasyo anitumne'no fonjokisasyiwo'n'ingkohofoso hofiko nifijoso u hofiko oso hwasyo anitu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole lalokwofo. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ingkohofoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.

⁸ Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wop+ngofoho. Ose monalonefoho.

⁹ I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fi+syafi+hupmno. Anituye a'amu ne fehohnjoso hofi+ko Anitumo simeho we'e'nohini uyalokwofoso hofi+ko huno ole syofi+syalokwofo. Hwasyo anitumne'no yahu fonjokisas-yohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofi+syalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofi+syalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wop+ngofoho. Hon+ngkano wonyo anefoho. Ose syafi+syi+kuji oso yahu hiso sekwo nonontan+ngkuji oso a'amu simeho we'e unyoso hofi+ko nosehon+ngkuji ole wolanti+feho, U, hofi+ko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nnonji wonano. Ose ko likuji yahu nifijo'manji u hofi+ko hofi+ko simeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeenti+feho. Ose ikujo'no Anitu kako wonyofoho uli+montonoho.

¹⁰ Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohino'nji'nwoho liwo'n+ngkohoho soku sekwo oso hwasyo anituye ango somo nosyukuji yahu n+ngkahon+ngkuji a'amu nom'nehwo kako simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafi+hu'nyo sohwo kako nosehon+ngkuhwoosi kako oso yahu hwasyo anitu oso hune'no fonjokisasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonanti+feho.

¹¹ Ihwoni, sen+ngkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kilais kako asomo uti+mayo'ne poyo pe'n+imentiso oso hwe huhwo sohumo sekwoe huno wop+ngo so'nji sekwo kakimo wonyo umokanti+feho.

¹² Oso a'amu simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohumo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kilais huhumo wonyo ulohofanti+feho.

¹³ Oseso ngko yahu fehohnjoso noni'moho. Hwap+ngoso ngko oso yahu hiso ni+meso nje n+ngkwahwoe hon+ngkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no man+mnehono.

9

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no simonyo imentisofoho.

¹ Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmentohofoho. O'lo, Anitu kako ntapmmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokon+syohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofi+ko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+mo uhwon+mentohofoso ngko huhwo'ni uhwon+mentohofoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahon+ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho umentohoho so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'n+imentisofoho.

² I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho loso Anitu kako Poul+mo muy+mmentisofoho. Ose ko lontifi sekwo soku sekwo Anituye hungkuno nje mango mta'ni upa'nontifi in+ngkamentohoho so'no sekwo huno wop+ngo neso ole ti+pe+mentohofi, Poul kako Anituye syoho nehopi yalofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho, Poul kako Anituye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hiso'no huno seyohoho.

³ A'amu fehohnjoso hofi+ko nje syoho somne'no yoka ni+wo'n+ngkohoho so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku uli+wo'n+ngkohono.

⁴ Nekwo Mponopasi'nji Anituye hungkuno a'amu somo ulihwaso'no hofiko nekumo wosopayo ejapifijo'manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho.

⁵ Pita'nji nom'ne hwe Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwanji Jisasiye koningkwa'wehwo sohwanji hofiko moya'mi Anitumo iningkawowo'n'ngkohoho osofamo ape ma'mentohofofoho. Hofiko Anituye hungkuno a'amumo liku'mofoso a'musyanji emoyontifi liku'mofalokwofo somo sekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I oseso nekwo Mponopasi'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.

⁶ I nekwo Mponopasi'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso notipementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'n'ngkuhwoyo. I nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno selahon'ngkofi sekwo wopayo uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo selonontentasi Anitu kako yahino nto'nohini'maho elihwonesohilo.

⁷ Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa hofiko siki syoho liwo'n'ngkohoho. O'o, awonoho. Hofiko hamniyoho nomantifi wosopayo mpe iwo'n'ngkohoho. A'amu wopasyoho iwo'n'ngkiso osohwo kako siki syoho liwo'n'ngkohoho. O'o, kako wopayo nomahwosi wan'montonoho. A'amu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho liwo'n'ngkohoho. O'o, awonoho. Yahu fehohnjoso wan'montonoho.

⁸ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwo'nohino'maho. O'o, Anituye hungkuno hi hi'njofoho.

⁹ Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mt'i'mokumento, Sekwo yahu *mpulimokau* sohwo hofiko wosopayo *hwit* paho wae yafo'ne hwotoho feehon'ngkuji sekwo hofikoe mango somo nopijumofikutoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso yahu *mpulimokau* huhwo sohwo kako kakoe syoho somne'no mijoho uyahon'ngkuhwosi wosopayo *hwit* fehohnjoso wan'montonoho. Anitu kako oso yahu *mpulimokau* osomnohini syafisyonto nal'mentisotaho.

¹⁰ O'o, nakwo a'amu hi'nnontne'no syafisyonto nal'mentisofoho. Anitu kako olo yahino loso'no umo'n'ngkohoho. A'amu kako wopasyoho osomne'no hwaho ikutof'wo'n'ngkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo yahon'ngki hu'memawo'n'ngkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nomahne'enji syafisyonji syoho iwo'n'ngkisiyofoho.

¹¹ Oso pa'nyoso nekwo Anituye Towahunoso sekwoe simeho mo'mo uyo hulimentihwoyofoho. Oso syoho imentihwoyo homo somne'no sekwo yo'mayo a'apahomne'no ejapifijo'manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino hiso nto'nohinofoho.

¹² Nekwo sekumo noseliko'mahon'ngkuhwoi nom'ne a'amu sohwa hofiko sekumo Anituye hungkuno losetihwahon'ngkofi sekwo hofikimo wosopayo yo'mayoso uy'mentohofofoho. Ose uy'mentohofoho so'no sekwo hofikimo yahino nto'nohinoso uloho'mentohofofoho. Sime'mo Anituye hungkunoso sekwoe ango sopo m'mofape sohonta nekwo Anituye hungkuno losetihwamentihwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko imentihwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwap'ngoso nekwo ole syafihu'mentihwoi, a'amu nekumne'no huno ole syafihupitnehoho, Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji Anituye hungkuno lonetihwalokusiyo. Ose syafihupitnehoho. Nekwo Kilais kakoe hungkunoso mop'jwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji hofikoe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo nekumo e'ma'mentisofoho.

¹³ Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hofi'ko Anitu'ye ango engo somne'no wopayo Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ingkohofoso a'amu oso ango homo somjo syoho'njo sohwa hofi'ko nomanti'fi niwo'n'ingkohofofoho. Oso ijempoho Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'n'ingkohofo sponjo a'amu syoho'njo sohwa hofi'ko yahu fehohnjoso nomanti'fi noniwo'n'ingkohofofoho.

¹⁴ Oso yahino hiso'no Anitu' kako nakumo olo hon'ing'kano hungkuno loso nejapmmentono. A'amu Anitu'ye hungkuno loneti'hwawo'n'ingkohofo sohwa hofi'ko oso hungkuno hiso loneti'hwahon'ingkuji nakwo a'amu hn'nwi nupa'n'ingkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. Anitu' oso hon'ing'kano hungkunoso nejapmmentisofoho.

¹⁵ Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni wosopayo'no jomo selonti'mtentesi oso yahinoso wopi'ngosohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohumanji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olohonta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momti'mokalokuyohono. O'o, ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje si'meho wopi'ngonumoni'maho. Oso nje si'meho wopi'ngoso a'amu fihwo kako wae ntohofonoho. Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'n'i'me'manji e'wano. Nje si'meho wopi'ngo wanimo'n'imontonoho.

¹⁶ Ngko Anitu'ye hungkuno loseti'hwelokwe so'no ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'n'imontaho. O'o, oso ni'hu'no awonoho. Anitu' kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso ngko moloseti'hwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho.

¹⁷ Hungkuno selalokwe hwapi'ngoso olenoho. Ngko olo syoho loso ngko nje huno mta'ni uyimo lonti'mtentesi u ngko sekumo ole seli'mnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose seli'mnesohilo. O'o, olo syoho loso Anitu' kako ngkimo noni'hwosopento ntapmmentiso so'no ngko nom'ne hon'ing'kano ngko umneso ane hwo'nyoho. O'o, ngko Anitu' kakoe syoho'nohini ulohofiwo'n'ingkohe hwo'nyoho.

¹⁸ I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko Anitu'ye hungkuno a'amumo luti'hwawo'n'ingkohe so'no ngko hamniyoho manti'mtentesi oso yahinoso nto'nohin'i'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso momaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko eseti'hwelokwe so'no nje si'meho wopi'ngo ni'mo'n'ingkohoho. Oso si'meho wopi'ngoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

¹⁹ Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo umoni'monji'maho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo imoni'mentoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hofi'ko Anitumo si'meho uyifitne'enji imentohofoho.

²⁰ Ngko a'amu Juta somo Kilaisimo in'ing'kafitne'enji hofi'koe yahino somo enjwa'mo humanji Kilaisiye hungkuno luti'hwamentohofoho. I ngko Kilaisimo si'meho uyalokwe so'no Kilaisiye kako Jutafe hon'ing'kano hungkuno somta'ni ngkimo isihutofoni'ma'mentisofoho. Oso'no ngko hon'ing'kano hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu hon'ing'kano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofi'ko Kilaisiye hungkunomo

in'ingkafitnne'enji ngko hon'ingkanano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osopo humanji ngko Anituye hungkuno lutihwawo'n'ingkohefoho.

²¹ Oso pa'nyoso a'amu temtitofo kengoso hofiko a'amu Jutafe hon'ingkanano hungkuno enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso hon'ingkanano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'n'ingkiyohono. Ose yontan'ingko nohonontifi hofiko Kilaisimo in'ingkafitnne'enji iwo'n'ingkohefoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko Anituye hon'ingkanano hungkuno so'no in'ingko maniyofoho. O'o, ngko Kilaisiye hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'n'ingkohefoho.

²² A'amu fehohnjoso hofikoe simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nnyoso hofiko huno ole syafisyiwo'n'ingkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe hon'ingkanano wonyo umo'nimontonoho. Hofiko oso yahino so'no ntahon'ingkofo ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyafisyonji ngko hofiko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso hiso i'me'no nohon'ingkuji hofiko Kilaisiye hungkuno wop'ingo somo nupa'n'ingkuji hofiko simeho yokumpohn'nyo uyantifeho. Ngko a'amu angomeemjo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji hofikoe yahino somo in'ingkamentohefoho. A'amu fehohnjoso hofiko ngkimo nonehon'ingkuji hofiko Anitumo in'ingkafitnne'enji oso yahinoso iwo'n'ingkohe hwo'nyoho.

²³ A'amu fehohnjoso hofiko Kilaisiye hungkuno somo tifi in'ingkakuji oso homo somo Anitu kako hofikimo wop'ingo ulohofone'enji olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wop'ingo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo Anituye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wop'ingoso womantanoho.

²⁴ A'amu hopi'nono hofiko mjake'we wohnnano likuji mjake'we ko hnnifijoso a'amu fehohnjoso hofiko ho'yango wop'ingoso womantife'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji Anitu mta'ni yo'mayo wop'ingo mayo'ne sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nimno.

²⁵ A'amu hofiko yo'mayo mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso womano likuji hofiko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hofiko hofikoe a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim'wekuji mjake'we hnnyo somjo ho'yango mayo'ne syoho engo uyantifeho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yango'nefoho. Oso hiso moi'wo umo'nimonte'no yohoho. I oso'no nakwo Anituye syoho yalokuhwone hn'nwi nakwo ho'yango engolopohamo ne'no wentihwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

²⁶ A'amu mjake'we hnnyo sohwa hofiko hano ito'nohino yontifi hohwafo sopo komo'no i'mofapiwo'n'ingkohofofoho. Hano ikitokitofo so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho iwo'n'ingkohono. A'amu yihufu wopolofano likuji hofikoe meso siki wofantihm'maho. O'o, hofiko yihufu ne somo nuhwon'ingkuji wofantifeho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.

²⁷ O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini min'ingkowalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje simeho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anitu kakoe syohoso yihufu nemo uhwonontifi polofohoho oso hopa nto'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji Anitu kako ngkimo olo hungkuno loso wantimontonoho. Kiko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji

kiko yo'mayo yahino wonyo jije simeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kiko ho'yango momatnnohino. Anitu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofa nalohofihwoso'no nakwo osomo iningkuhwaloho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmentohofa somne'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Isilaelife ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofiko Ijip nuliko'mantifi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofofoho. Oso hopo sopo Mousesi'nji a'amu Isilael so'nji hofiko osopo nohumentaningkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Siki ifehu'mokahumentiso'maho. O'o, honingkano utihwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta hofiko mijo ayo engo momingo sopo i'mofiwahoningkofi Anitu kako hofikimo mijo ayo engo huhwo sohomo mtihupihwojahoningki a'amu hopi'nonohino hofiko osopo wako'mentohofofoho.

² A'amu hiso hofiko Mouses nakwoe hwe engo umo'nono lontifi hofiko kako'nji ufohi'nontifi kakimo iningkawentifi hofiko himo homo somo enjwa so'mo humantifi mijo engo somo wako'mentohofofoho.

³⁻⁴ Oseso hofiko mijoho uyahoningki Anitu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahoningki hofiko nimentohofofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni nimentohofoso oso mijo hwapingoso Kilaisiyoho. A'amu hofiko hano loho'nowentaningkofi Kilais kako hofikimo hofiyoyemokosyohumamojo hweho.

⁵ I oseso Anitu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wopingo ko ulohofahoningki hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko yahino wonyoso yahoningkofi Anitu kako nuhwononto oso hwaho a'amu ane sopo Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho. Umokahoningki hofikoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

⁶ Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nimentisoso nakumo honingkano wopingo netihwayo'ne imo'nimentisofoho. Hofiko yo'mayo so'no hi umo'ninkahoningki wonyo imentohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.

⁷ Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofiko hwasyo anitumo iningkawentifi hofiko hwomtame ulohomentohofofoho. Oso hwamne'no Anituye hungkunoso ole nalimento, Hofiko hwasyo anitu somne'no hwomtame ulohofontifi hofiko nohumantifi wosopayo'nji mijo'nji nontifi nolikafontifi hofiko syohi'nyo wonyo imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.

⁸ I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufo ihwaloho. Oso a'amu Isilael pi'ningo engoso hofiko oso yahino wonyo hiso yahoningkofi Anitu kako oso sikuno anga'nohino somo hofikimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko *t>wenti-t>ili tausenifoho* (23,000).

⁹ I oso'no nakwo Anitumo yamofa nulohofihwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumo yamofa ulohofontifi hofiko kiko nto'no monemokosyohumawo'ninkiyohino hwosoho ulahoningkofi Anitu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahoningki a'amu pi'ningo engo somo homaso toho lofopijisyu'momentohofofoho.

¹⁰ I yo'mayo Anitu iwo'n'ingciso so'no yoka hnn'ingkuhwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumne'no yoka hungkuno ulahon'ingkofi a'amu ahwomo mta'angoso kako a'amu pi'n'ingo engo somo fonjahumentisofoho.

¹¹ Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hofiko oso yahino wonyo imentohofoso so'no Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso sohwa hofiko nakumo hon'ingkano wop'ingo netihwayo'ne iyoswomo mt'i'mokumentohofofoho. Nakwo olohonta nohumentan'ingkuhwoni sikuno moi'wo umo'n'imonto yahon'ingki nakwo oso hungkuno homo somo nuhwonontani nakwo oso hon'ingkano homo somne'no huno wop'ingo tipemalokuhwono.

¹² Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no ngko hon'ingkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no wehumano. Kako nop'wasyonoho.

¹³ A'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo hon'ingkano wonyo nontimne'no ipenemotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho. Oso'no Anitu wosefo'ma'mo nalimentiso so'no nakwo huno nayohoho. Kako olohonta nefo'malofoho. Oseso hon'ingkano wonyo nontimo nemotaweso sohwo kako nakwoe yokumpohn'nyo somo moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo lihwosi ko yososo, Anitu nefo'mayo'ne hon'ingkanoso umo'montonoho. Kakoe yokumpohn'nyo nejap'hwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Nakwo Anitumo in'ingkohwasi towahuno wonyo so'nji in'ingkohwaloho.

¹⁴ Anitu kako a'amu Isilael homo somo wop'ingo ko ulohofahon'ingki hofiko wonyo imentohofofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo anitu hwasyo somo hohujo ikinjaofikuji i'waho fiymno.

¹⁵ Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo huno fisyafihupmno.

¹⁶ Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso oso'no wosyofisyano lontani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisas'ye honiyofoho lontani Mpohwo Anitumo isamoyoka ulontani nonontani ole syafisy'wo'n'ingkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe honiyosy'humamentiso sohomo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo nomentani kutikujo lohofontani nontani Kilais'ye a'apahofoho lihwo'n'ingkuhwono. Kilais kakoe a'apaho nakwoe wonyo engo so'no tohino umnimentiso sohomo ufohi'nalokuhwono.

¹⁷ Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'n'ingo hn'nwi nakwo kutikujo lohofontani nimalohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo pa'nyi'nwoho.

¹⁸ Sekwo a'amu Isilaelife yahino so'no sekwo huno fisyafihupmno. Hofiko Anitumne'no yahu fonjokisasyontifi hofiko oso yahu fehohnjoso nonontifi ole syafisy'wo'n'ingkohofi nakwo Anitu'nji mafohoto'n'ingkuhwono.

¹⁹ Ngko hungkuno hwapingoso pehofo selalokweno. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yo'mayo ho'nasy'wo'n'ingkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo anitu sohwo kako nehopi lohuma'ho. Ose loselalokweno.

²⁰ O'o, oso awonoho. Hofiko yo'mayo hwasyo anitu sohune'no ho'nasy'wo'n'ingkohofoso sohwo oso towahuno wonyo somne'no ho'nasy'wo'n'ingkohofoso Anitumne'maho. Oso'no oso a'amu hofiko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji

sekwo hofi'ko'nji nom+hu'mokin+ngkutoho. Sekwo hofi'ko'nji mi+hu'mokin+fi'jo'manji towahuno wonyo sohwanji ufohi'nanti'feho.

²¹ Sekwo nuhu'mokont+fi Kilais+ye hon+yo'nji a'apaho'nji nont+fi towahuno wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji non+ngkutoho. O'o, sekwo oso hon+ngkano hufa'uyo homo somo sin+ngkakutoho. Sekwo An+tu'nji wohumano likuji sekwo towahuno wonyo so'nji nohumaf+ikutoho.

²² Sekwo oso hon+ngkano hufa'uyo somo ifijo'manji An+tu kako ngkilaho sel+hwosi nakumo s+meho wonyo wonejapmmontonoho. Hwap+ngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nal+mentisofoho. Nakwoe yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantantaho. N+hu'no awonoho. Ose selalokweno.

S+ikuno huhwo huhwi nakwo An+ituye yofeso engolopohamo woho'nomehwano.

²³ A'amu fehohnjoso ole liwo'n+ngkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono An+tu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no hon+ngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno liwo'n+ngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo An+ituye hon+ngkanomo in+ngkowentan+ngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho.

²⁴ Yo'mayo nakwo uyano lihwasoso huno nakune'no syofi+hu'n+ngkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofi+syano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafi+sy+ikuji yo'mayoso fiy+imno.

²⁵⁻²⁶ Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso An+ituyefoho. An+ituye hungkunoso ose nal+mentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wop+ngofoho. Sekwo tongo wonano likujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekuji sekwo oso tongo kakwo'yohwo sohumo olo tongo loso k+iko hwasyo an+tu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohon+ngkiji mpehotoho. O'o, k+iko mpe'nohini yohoji hmnyo.

²⁷ U hwe fihwo kako An+itumo s+meho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lihwosi joho sel+hwosi'no u sekwo wos+hwano likuji'manji u sekwoe hunofoho. Noho fiwan+imno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmn+imno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'n+ngo syafi+sy+ikutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmn+imno.

²⁸ I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo an+itumne'no fonjokisahumalofa mta'angofoho. Ose sel+hwosi, Ngko man+imnehono sel+hwosi'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafi+sy+ikuji non+ngkutoho.

²⁹ Hwap+ngoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso ni+me'manji nje hon+ngkano wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofi+syalofoho. Olo yahu hiloso ni+meso ngko hwasyo an+itumo hopa in+ngkwalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo kako huno ose syofi+syalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso non+ngkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo hon+ngkano somo hano pitofonesyalokwofoso wop+ngo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nal+fitnnoho, Oso yahinoso wonyofoho. Ose nal+fitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono.

³⁰ Ngko Anitumo wosopayo'ne isamoyoka uli'mo noni'me'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo oso honingkanoso wonyofoho eso peho'no wantimontolo.

³¹ Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino uyano likuji'manji sekwo simo'mo huno ole fisiyafihupmno. Yo'mayo imeso ngko Anituye simeho wopingo umokumontaho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafisyikui sekwo yo'mayo Anituye yofe ho'nomayo'ne fiykuno.

³² Sekwo soku sekwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji a'amu Anitumo iningkawowo'ninkohofu so'ntnne'no huno fisiyafihupmno. Sekwo yo'mayo iwo'ninkohofu somo seningkafijo'manji hofikoe honingkanu wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho.

³³ Ngko huhwo'niye yahinoso oso pa'nyofoho. A'amu hofikoe simeho wopingo umo'none'enji ngko yo'mayo wopingoso iwo'ninkohofu. Yo'mayo ngkimo nifo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'ningo engo somo wopingo ulohofu'neso syoho yalokweno. Hwapingoso a'amu hofiko Anitumo iningkafitne'enji ngko yo'mayoso yalokweno.

11

¹ Sekwo ngkimo nohonimno. Kilaisiye yahinomo iningkowalokwe hopaso sekwo ngkimo tifi nningkapmno.

Moya'mi sofa hofiko Anitumne'no uhu'mokukui hofiko hofikoe mnokinoso ufehu'mokohinantifeho.

² Sekwo ngkine'no huno syanifisyiwo'nontifi oso hungkuno nto sejapmentohu somo sekwo hofiyu iningkowalokwofu. Oso'no ngko sekwoe yofe ho'nomalokweno.

³ I oso'no sekwo olo nje hungkuno loso'no huno waseyono. Kilaisiye mnokino engoso Anituyoho. U nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwe hopi'nonohino sohwo'niye mnokino engoso Kilaisiyoho. Oso pa'nyoso hwoya'mi sofafe mnokino engoso huhwafoho.

⁴ Oso'no a'amu fihwo kako Anituye hungkuno a'amumo ulihwosi kako Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manji'mofu so'nji lohofoso'manji kako wonimango unimontonoho. Sekwo a'amu Koulin sopo humalofu soku sekwo ole liwo'ninkohofi, A'amu mnokino manji'mofu'njo sohwo kako nom'nehumo enjwa'mo humunyo hweho.

⁵ A'mu fisi kako mnokino manji'mofu ane lohofoso'manji kako a'amumo Anituye hungkuno ulihwosi Mpohumo jomo uloso'manji kako wonimango unono. Hofiko kakimo mnokino manji'mofu ane simo uhwonngkui a'amu hofiko ole wolantifeho, Olo a'mu losi kako wonimango unono. Kako yokumpohn'nyiyoho. Hwe sohwa hofiko mnokino manji'mofu momanji'mo'nyo iwo'ninkohofu pa'nyiyoho. Oso'no kako hwoya'mi hwa'nte sofafe mijiyu hm'nivo'ninkohofu pa'nyo hm'nniyoho.

⁶ U a'mu fisi kako kakoe mnokinomo hwapife mopa'nyosimo a'amu nuhwonngkui ole wolantifeho. Oso a'amu kako hwehumo enjwa'mo mohumuyoho. Kakoe yokumpohn'nyoso yakolo'nniyoho. Oso a'musi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyu hopa tifo wahm'nono. U kako oso a'musi kako mijiyu tifo so'no ngkilaho loso'manji e'wano kako nom'ne a'amu'nji Anitumne'no uhu'mokufijo so'no kakoe mijiyu somo hwapife wopa'nono.

⁷ Anitu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nom'nehumo enjwa'mo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwo'ni'mo kako

pa'nyo mtì'mokumentisofoho. Oso'no nakwo hwe sohwna'ni nakwoe mnokino somo nopo'nìngkuhwaloho. I oso'no moya'mi sofa hofìko hwehwamo enjwa'mo humalofo. Oso'no hwoya'mi sofa hofìko hofìkoe hwehwafe yofe ho'nomayo'ne hofìkoe mnokino somo wopa'nife.

⁸ Hwapìngoso hohonta Anìtu kako hwe mtì'mokumentisoso ape mta'ni yafo manto mtì'mokumentiso'maho. O'ò, kako hwehumta'ni yafo anga'no manto ape mtì'mokumentisofoho.

⁹ Anìtu kako apeso hwehwamo ufo'mayo'ne mtì'mokumentisofoho.

¹⁰ Oseso moya'mi sofa hofìko hofìkoe hwehwamo enjwa'mo humalofo sofa hofìko oso hiso'no a'amu ahwomomjo somo utìhwayo'neso hofìkoe mnokino somo wopa'nife.

¹¹ I oso'no nakwo Anìtumo sìmehe uyìwo'nìngkuhwone hn'nwi nakwo hwe sohwna'nnohìni yo'mayo iyoso'no hopo'maho. I hwoya'mi sofamnohìni yo'mayo iyoso'no hopo'maho. O'ò, ose'maho. Hwe moya'mi nakwo nem'no majoku'nontani yokumpohn'nyo sosofito'nontani Anìtuye yahino afa'no afa'no iwo'nìngkuhwono.

¹² Sìmo'mo Anìtu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mtì'mokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofìko hwomu aswo mawo'nìngkohoho so'no Anìtu kako hwomu apefe sìmehomo mtì'mokuwo'nìngkohoho. I oso hiso'no hwe hwoya'mi yo'mayo hopi'nonohinoso Anìtu kako hwapìngo hweho.

¹³⁻¹⁵ Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijìyo sawemo engoso mahm'nyoso oso wopìngo'maho. I hwoya'mi sofa hofìkoe mijìyo sawemo engoso oso wopìngofoho. Hofìkoe wokosofoho. Oso mijìyo sawemoso Anìtu kako hofìkoe mnokinomo ifehu'mokosyohumayo'ne uyìmentisofoho.

¹⁶ Oso'no sekwo huno olo so'no fìsyafìhupmno. A'mu fisi kako Mpohwo Anìtumo jomo ujo'ne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwapìfe mopa'nyo'njo iyoso oso wopìngotaho. O'ò, wonyofoho lìwo'nìngkuhwonefoho.

A'amu Koulinìso hofìko Kìlaisìmne'no syafìsiyo'ne honìyo'nji wosopayo'nji nìmentohoho sohonta hofìko yahino wopìngo somo nto'no minìngkamentohofoho.

¹⁷ Jìsas nakwoe wonyomne'no pe'nìmentiso so'no syafìsiyo'ne uhu'mìngo so'no honìngkano hungkuno waselìmonne'no yohono. Ngko ole maselìmnehono, Sekwo Anìtumne'no nuhu'mokontìfi sekwo Anìtu kakine'no hwomtame ulohoho yahinoso wopìngo yalokwofo. Ose maselìmnehono. O'ò, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo mìhu'mokiyo'njo yontìfijontentesi oso wopìngo'nesohilo.

¹⁸ Ole upa'nìmalefoho. Sekwo nuhu'mokontìfi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofo lohofalokwofo. Sìmehe afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upa'nìmale so'no ngko huno ole syofìsyalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syofìsyalokweno.

¹⁹ Sekwo husilo husilofo lohofalokwofo so'no a'amu Anìtuye hungkuno ne somo tìfi inìngkwalokwofo so'no utìhwa'nyopo uhwonantanoho. Oso wopìngofoho. I oso'no sekwo sìmehe afa minyo'njo ikuji Anìtumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho.

²⁰ Jìsas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'nìmentiso so'no huno syafìsiyo'ne nuhu'mokontìfi wopayo nonontìfi sekwo nto'no mohumulofho.

O'o, sekwo Kɪlaisimne'no mosyofɪsyalokuyohoho. Sekwo wopayo siki nalokwofo.

²¹ Ou, sekwo nuhu'mokontɪfi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotoswapontɪfi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafɪhu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofɪko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.

²² Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anɪtuye a'amu homo somo simeho muyaloku liyohoho. Sekwo hofɪkimo wonimango ifɪsyɪmofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano likuji sekwo sekwoe angomo humafɪkuji hmnimno. Sekwo Anɪtuye tajo angomo somo peho'no motoswapohoho. I oso'no ngko peho hungkuno selimnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, nɪhu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe honɪyo'nji a'apaho'nji uyɪmentisofoho.

(Matɪyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmentiso loso nto selimentohofoho. Oso sikuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisasimo ho'nahumentiso sikuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto

²⁴ Anɪtumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kutɪkuju lohofonto kakoe inomokomoyo sohwafo nuyonto ulɪmento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejopalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwangku huno syanɪfohupitne'enji selohofalokweno. Hwangku sekwo olo hopa ne'no ikuju. Ose ulahonɪngki nɪmentohofofoho.

²⁵ Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahonɪngkofi Jisas kako oso noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ulɪmento, Olo ipisayo mijolo nje honɪyofoho. Ngko sekwo Anɪtu'nji makotɪku'nyo'ne yahino songo so'no nje honɪyo usɪhuma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syanɪfɪsyɪkuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikuju. Ose ulɪmentisofoho.

²⁶ Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino Kɪlais nejapmmentisoso sekwo ole lutɪhwalokwofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɪmentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontanɪngkuhwasi a'amu nom'neso nonahonɪngkuji hofɪko Jisas nakumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no huno wotɪpemantɪfeho. Sekwo oso yahinoso ne'no mjɪmɪwentanɪngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hofɪko Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nɪfɪjoso hofɪkoe honɪngkano wonyofoho.

²⁷ Kɪlais oso yahino nejapmmentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako Kɪlaisɪye simeho wopɪngo mumokiyo'njo yoso sohwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nososohwo kako Kɪlaisɪye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho.

²⁸ Oseso a'amu fihwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji wanɪmo lɪhwosi sɪmo'mo kako kakoe simeho huno osomo nto'no syafɪhu'nɪngkuhwosi into'nohini imo'nɪngkuhwoso'no wanono.

²⁹ Hwapɪngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nososohumo Anɪtu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino wonyo somne'no tohino uyɪmontono.

³⁰ Sekwo oso yahino iwo'n'ingkohoho so'no hwe moya'mi pi'n'ingo hofiko sekwo'nji humalofo fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho. Fehohnjoso hofiko poyo nto pe'n'imentohofoho.

³¹ U sekwo sekwoe hon'ingvano somne'no huno nto'no syafihu'n'ingkuji nontifijontentesi u oso tohino hiso sekwo momafikutnnesohilo.

³² I oso'no Anitu kako nakwoe wonyo so'no huno syafisyihwosi kako nakumo tohino nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye hon'ingvano somo nto'no imofonehwojalofoho. Anitu ose yoso'manji hwangku sohonta a'amu pi'n'ingo engoso hofikimo tikanomo mihwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

³³ U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo n'ingkuji Kilaisiye a'apaho'nji hon'yo'nji wonano likuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumafikuji hofiko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hnomafikuno.

³⁴ U a'amu fihwo kako mijoho uyihwoso'no kako kakoe angom'no simo'mo wanimontonoho. Tifi kako sekwo'nji humahwosi wanimontonoho. Sekwo Kilaisiye hon'yo'nji a'apaho'nji nifijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mahm'mo wolosetihwamonnoho.

12

Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejap'wo'n'ingkiso so'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho Anituye Towahuno Wop'ingo nejap'wo'n'ingkiso so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyoso wop'ingomaho.

² Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo Anitu ne sohomo simoho mumentohoho sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo anitu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotasi mentiso sohomo sekwo tifi in'ingka mentohofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho.

³ Oso hohosohonta yo'mayo Anituye Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'nimo nejap'wo'n'ingkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olhonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu Anituye Towahuno Wop'ingo hi'njo sohwo kako Anitu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'n'ingkiso sohwo kako Jisasi'mne'no sifajo malonehoho. I a'amu kako Jisasiye Towahuno ane sohwo kako Jisasi'mo ole mulonehoho. Kiko nje Hwe Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.

⁴ Anituye Towahuno Wop'ingo syoho kengo kengo nejap'wo'n'ingkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.

⁵ Oso syoho kengo kengo iwo'n'ingkuhwoneso Anitu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'n'ingkuhwonefoho.

⁶ Anituye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no Anitu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ingkiso hweho.

⁷ Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap'wo'n'ingkisofoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji fo'mo fo'mo loho'nontan'ingkuhwasi a'amu hofiko nonahon'ingkuji hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo wonehonnantifeho.

8 Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako a'amu anga'no anga'nohinomo nto'no uyimontonoho. A'amu fihumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somo kako huno wopingo Anitu mta'angoso utihwamontonoho. Anituye Towahuno anga'nohinu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu sohumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako hungkuno hiyaso wo'mojo Anitu mta'angoso a'amu somo ulimontonoho.

9 Oso Towahuno anga'nohinu huhwo sohwo kako nom'nehumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohumo Anitu kako yo'mayo yoneso'no huno uyooso hwe huhwo sohwo kako simeho hi'ntnnono uyihwosi walimontonoho. Ne u'mofapmmontonoho. Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohinu huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumontonoho.

10 Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwoe yokumpohn'nyoso nomahwosi yo'mayo wopingo kengo a'amu hofiko miwo'n'ngkiyohofoso Anituye yokumpohn'nyo itihwayo'ne uyimontonoho. Nom'nehwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wopingo Anituye huno mta'ni nomahwosi kako a'amu somo wolutihwamontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yo'mayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no kako ole walimontonoho. Oloso Anituye Towahuno mta'angofoho. Oloso towahuno wonyo somta'angofoho. Ose walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo sofe hungkuno kako huno muyososo walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso nupa'n'ngkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahon'ngkuhwosi kako neso walimontonoho.

11 Oso Towahuno anga'nohinu huhwo sohwo kako oso yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohinu hn'nimo nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako kakoe huno mta'nnohini nejap'wo'n'ngkisofoho.

Nakwo Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo K'laisiye a'apaho'nwoho.

12 Oso yokumpohn'nyo kengo kengo Anituye Towahuno nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwo nakwoe a'apahomne'no pahnnimo hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohinu wo'nnyofoho. A'apaho kenga'nohinu ko hiso simano sife simeho yo'mayo hiso Anitu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo K'laisimo in'ngkawowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo humalohwono.

13 Ihwoni. A'amu Juta hn'nnonji a'amu temtifo kengo hn'nnonji a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki'ngi s'kunonji nakwo hopi'nonohino hn'nwi Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo nonemanto kako nakumo a'apaho anga'nohini nemokalofoho. Oso Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako nakwo anga'no anga'nohinu hn'nimo nehumanto kako mijolimo hopa imo'n'ngkahon'ngki nakwo mijo homo somo nontani nakwo a'apaho anga'nohinu'nji'nwoho.

14 Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo sife'nohinu'maho. O'lo, nakwo timo simano sife aho yo'mayo hn'nji'nwoho.

15 Nakwoe sife sohwo ole walimontolaho. Yo'mayo syoho aho sohwo iwo'n'ngkisoso ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso

uliko'ma'mo. Ose ulihwosi a'apaho hiso uliko'ma'montolaho. O'o oso siki hungkunofoho. Sife sohwo a'apaho loso fehohnjo hweho.

¹⁶ Nakwoe haloho sohwo ole walimontolaho. Ngko timo hwonimaho. Oso'no ngko olo a'apaho loso fehohnjo'maho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako a'apaho loso fehohnjo hweho.

¹⁷ I nakwoe a'apaho timo'nohinimanji nakwo yo'mayo hungkuno somo pipi upo'nanehwono. I nakwoe a'apaho haholo'nohinomanji nakwo yo'mayo akinoso pipi wonewa'mtolo.

¹⁸ Nakwoe a'apahoso ose'maho. O'o, Anitu kako nakwoe a'apaho so'no sife aho timo mnokino oso yo'mayo hopi'nonohino so'no huno anga'nohinonano mtitofonto kako ne anga'nohinomtimokumentisofoho.

¹⁹ Nakwoe a'apahoso timo'nohinimanji i a'apahomaho. O'o, timofoho. Ose'manji a'apaho neso mtimto.

²⁰ O'o, ose'maho. A'apaho fehohnjoso piningofoho. I oso'no a'apaho neso anga'nohinofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kilaisimo iningkawowo'ningkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no syoho kengo kengo iwo'ningkuhwoneso nakwoe neso anga'nohinonjinwoho.

²¹ U timo sohwo kako aho sohomo ole mulonehoho. U, kiko mohumayo'manji ngko anga'nohinonohi'ni ngko nto'nohinonohi'ni wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sife sohomo ole mulonehoho, U, kiko mohumayo'manji i ngko anga'nohinonohi'ni nto'nohinonohi'ni wohumamonnoho.

²² O'o, awonoho. A'apaho fehohnjo so'no nakwo huno ole syafisyiwo'ningkuhwono, Yokumpohn'nyo anefoho. I nakwo huno ose ko syofisyihwasi nakwo oso yo'mayoso anenjonentesi nakwoe humayoso nto'nohinonohi'maho.

²³ I nakwoe a'apaho fehohnjo so'no huno ole syafisyiwo'ningkuhwono, Wonyo we'efoho. Lontani nakwo noimo kame nikuyoho wokoso oso yo'mayoso ufotofwo'ningkuhwono. I nakwoe a'apaho fehohnjo a'amu hofiko timo nahonifijosononmango nanonehontani nakwo hiyaso ekosisyohumalohwono.

²⁴ I nakwoe a'apaho fehohnjoso oso wopingofoho. Utihwa'nyopo weho. Anitu kako nakwoe a'apaho mtimokumentiso sohonta a'apaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yo'mingohwonimaho ose loso sohomo Anitu kako syoho engo uyimontonoho.

²⁵ Hwapingoso nakwoe a'apahoso mtihupo mtihupe loho'ningkuhwoloho. O'o, a'apaho fehohnjo somo fo'mo fo'ma'nyo afa'no afa'no woloho'ningkuhwano.

²⁶ I oseso a'apaho fehohnjo somo tohino umnosononohi'ni somo tohino huhwo sohwo ufehu'mokahumontonoho. A'amu fihwo kako jije a'apaho fehohnjo so'no wopingo hwosoho kilihwosononohi'ni jije a'apaho hopi'nonononohi'ni simonyo uyimontonoho.

²⁷ Ngko oso hungkuno hopi'nonohino selalokwe hisononohi'ni sekwo huno fisyafihupmno. Sekwo Kilaisiye a'apaho kuyoho. Sekwo anga'no anga'nohinononohi'ni soku Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho.

²⁸ Oso a'apahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anitu kako a'amu kakine'no simoho uyiwononohi'ni ngkohoho somo syoho kengo kengo kengo uyiwononohi'ni ngkisofoho. Simomjo syohoso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo (apouse) syohononohi'ni. Osopo a'amu Anitu hungkuno uyahononohi'ni nom'ne a'amu somo uliwononohi'ni ngkisofoho. Osopo a'amu Anituye hungkuno lutihwawononohi'ni ngkohofoho. Osofeponjoso a'amu hofiko yo'mayo wopingo a'amu hofiko miwononohi'ni ngkiyohofoso

itihwawo'ingkohofofoho. Osofeponjoso hofiiko a'amu mnokino'njo somo wopingo umokuwo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu simeho tango'njo somo ufo'mawo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengo'njofe hungkuno hofiiko huno muyo'njoso liwo'n'ingkohofofoho.

²⁹ Sekwo huno pipi seyohoho. Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kakoe hungkunoso liku'mofa syoho nejapmmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uya-hon'ingki ujo'ne syoho nejapmmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno a'amu somo luthwayo syohoso nejapmmmentisotaho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo wopingo a'amu miwo'n'ingkiyohofoso itihwayo'ne syoho nejapmmmentisotaho.

³⁰ U Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo'ne syohoso nejapmmmentisotaho. U, Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmmentisotaho. I Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo kakoe syohoso anga'no anga'no nejapiwo'n'ingkiyohofoho.

³¹ I oso'no sekwo oso syoho Anituye Towahuno nejapiwo'n'ingkiyohofoho syoho hwofilo'nnyo so'no sekwo hohayo jafikuji fitipemapmno. Yo'mayo syoho hwofilo'nnyoso tipemafikujo'no ngko oso syoho iyo so'ne hon'ingkanono wonyoangkafoso wosetihwamne'no yohono.

13

A'amu nom'ne so'nji simeho unyo yahino neso olenoho.

¹ Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo simeho muyiwo'n'ingkiyohofoho manji oso ngko hofiikimo yo'mayo hungkuno uliwo'n'ingkiyohofoho sikiyohofoho. Ahwomo yokino fonjahon'ingkiyohofoho yoka ho'n'wo'n'ingkiyohofoho pa'nyo hwo'nyoho.

² Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon'ingki Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon'ingki yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon'ingki ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohofoho manji u ngko yo'm'ingohwon'maho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwo'n'ingkiyohofoho sohwo'ni ngko oso hwofiki'nyo nongkumo ole ulime, Kiko kengo nampo filohofayo ulimeso oso hwofiki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohofoho hwo'n'manji Anitu nonohon'ingkiyohofoho jije syohoso ne ane hwosoho wantimontonoho.

³ I ngko nje ho'yango hopi'nonohinoso a'amu umofonyo iwo'n'ingkiyohofoho somo ko uyonji ngko nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno luthwayo so'ne a'amu kengo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono nta-hon'ingkiyohofoho ngko wopingofoho ko ulimeso u ngko nom'ne a'amu somo simeho muyiwo'n'ingkiyohofoho'ne'manji Anitu kako ngkine'no huno wopingo syan'isyonehoho.

⁴ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehapi uyiwo'n'ingkiyohofoho sohwo kako olo yahino lomo un'ingkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe simehoso tohino komo'no mumnonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohwo wopingo ulohomontonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wopingo so'nji

hi ko umo'n'ingkahon'ngki kako oso a'amu huhwo sohumne'no simeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wop'ingo iwo'n'ingki so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho.

⁵ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uy'wo'n'ingki sohwwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohini mosyafihu'niyonto kakoe simeho wop'ingo imokinyo'ne huno mosyafisy'wo'n'ingkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo simeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hofiko kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofoso so'no kako huno mosyafisyonehoho.

⁶ Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe simehoso wop'ingo mumo'n'wo'n'ingkiyohoho. O'o, awonoho. Kako Anituye yahino wop'ingo osomnohini uhwononto kakoe simehoso wop'ingo umo'n'wo'n'ingki sofoho.

⁷ Kiko nom'ne a'amu sohwamo simeho nehopi uy'wo'n'ingki no'manji u hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no kiko oso tango hiso nomahoji simeho pompengo'nji wohumamonnoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'n'ingkihoji kiko oso a'amu somo simeho hi'ntnono ne'no uyohoji oso a'amu somne'no huno wop'ingo wosyafihu'monnoho. A'amu huhwo sohwa hofiko p'wahup'ijo'manji kiko nusikwajiyo'eno. O'o, kiko hofikimo nulikafohoji hon'ingkihoji wop'ingo tipemayo'ne kiko ufo'ma'monnoho. Hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no kiko hiyaso mohumuhnnohino. O'o, kiko yokumpohn'nyo ito'n'ingkihoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁸ Anitu kako a'amu somo hungkuno uyahon'ngki ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo tipemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no anga'nohino ne'no nowent'hwoneso olenoho, simeho uyo yahinofoho.

⁹ I olohonta Anituye Towahuno kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki nakwo hungkuno Anituye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'nji'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho.

¹⁰ Hwangku sohonta Jisas Kilais yo'mayo huno hwap'ingo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno tifoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.

¹¹ Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso ni'hu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho.

¹² Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anituye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasy'hwoso'no Anitu ne sohomo uhwon'ingkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonay'mtonoho. Olohonta ngko Anitu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta Anitu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho.

¹³ Yahino hufa'u si'hune ne'no nowent'hwoneso olenoho. Nakwo Anitu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo tifi in'ingkiyo. Oso'nji yo'mayo Anitu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu

nom'ne somo simeho uyo. Oso hufa'u sihuneso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo anga'nohinoso olenoho. A'amu somo simeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

14

A'amu somo Anituye Towahuno Wopingo hungkuno uyahonngki a'amumo ujo'ne syoho'ne hungkunofoho.

¹ Oseso sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyo yahino somo womano likuji yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. Sekwo nom'ne a'amu somo simeho muyikuji sekwo yo'mayo syoho hopi'nono Anituye Towahuno Wopingo mta'ni mayo'ne sekwo huno ne'no syafisyikuji oso hiso'ne Mpohumo jomo ulimno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. Anitu kakoe huno wopingo kijapososo kiko nom'nihumo filutihwaho. Oso syoho hiso'no sekwo womano likuji syoho yokumpohn'nyo fiyimno.

²⁻³ Hwapingoso a'amu fihwo kako hungkuno Anituye huno mta'ango a'amumo ulahonngki a'amu huhwo sohwa hofikoe hungkuno neso upa'nontifi oso hungkunoso a'amu hofikoe simeho hi'ntnonohino Anitumo uyalokwofo somo yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Kako oso a'amu somo yahino wopingo somo inngkayo'ne hofikimo huno ufohotofalofoho. I oso'nji a'amu simeho tango'njo somo wopingo umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo liwo'nngkiso sohwo kako oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako Anitumnohini ulalofoho. Hwapingoso a'amu sohwa hofiko olo hungkuno Anituye Towahuno mta'ango so'no huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anituye Towahuno sohwo oso a'amu huhwo sohomo uyalofoho.

⁴ A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe simehomnohini yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako hungkuno Anitu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso ulalokunjo sohwo kako Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Oso'no sekwo Anituye Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno muyoso'no hi semo'nngkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno Anituye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho so'no sekwo hi wasemo'nono.

⁵ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anituye Towahuno somta'ni mayoso oso wopingofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nimo'nngkohoho. Olenoho. Sekwo hopi'nono Anituye Towahuno mta'ni Anituye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo so'no nimo'nngkohoho. A'amu kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo lihwo si nom'ne a'amu oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno uywo'nngkohoho somne'no miwolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo somo yokumpohn'nyo musosofitofonehoho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anituye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofiko upa'nifijo'manji oso a'amu huhwo sohwo yahinoso honjenoho.

⁶ Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anituye Towahuno mta'angoso selime'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwoe hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno Anitu ntihwasoso u hungkuno hiyaso'mo

wo'mojoso u hungkuno Anituye huno mta'angoso u Anituye hungkuno losetihwayoso ose selime'no sekwo hofiyo upo'nantifeho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo Anituye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

⁷ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontaningkuhwosi a'amu hofiko nupa'n'ingkuji ole wolantifeho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolantifeho.

⁸ Hohonta a'amu fihwa hofiko ikujoho fongki'nyo'ne yihufu towotowon-nyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uyimontolo. Awonoho.

⁹ Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'n'ingkohofoso ulifijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwapingoso hofiko pipi wotipemantifito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

¹⁰ U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

¹¹ I oso'no nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwapingo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako wantimontono, Oso a'amuso kengofoho. Ose ntihwoso'no ngko huhwo'ni ulimonno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofo'mo'nahnnehwoyo.

¹² Oseso, sekwo hoku sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano likuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usofitofone mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ingkuji Anituye hungkuno a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujo'ne somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo Anituye Towahuno mta'ni liwo'n'ingkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono.

¹⁴ Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo Anituye Towahuno mta'ango so'nji Anitumo jomo ulime'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho.

¹⁵ Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. Anituye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji Anitumo jomo ulasoso nakwo nom'ne sikunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. Anituye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso Anitumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho.

¹⁶ U nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo Anituye Towahuno mta'ni Anitumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upa'n'ingkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'n'ingkuhwosi ole wosyafihu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafihu'montonoho.

17 Ihwoni. Kiko mampaho kengo'nji Anitumo isamoyoka ulalokunoso nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jije hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohomo mufo'manehoho.

18 Ihwoni. Ngko Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sikuno pi'ningo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontne'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

19 I oso'no nakwo Anituye tajo angoso somo uhu'mokuhwasi ngko Anituye hungkuno tifo nakwoe hungkuno'nji a'amumo lutihwameso hofiko hungkuno homo somo ito'no upa'nifijoso oso wop'ingofoho. I ngko nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo ulimeso hofiko mupa'nifitnehoho. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo hungkuno upa'nifitne'entne'no walimonne'no yohono.

20 Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne selalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso ilof'wo'n'ingkohoho pa'nyoso sekwo ilof'ikutoho. I mehomi milongoso hofiko hon'ingkanono wonyo so'nji huno wonyo so'nji miy'wo'n'ingkiyohoho. Sekwo oso mehomi hon'ingkanono wonyo miy'wo'n'ingkiyohoho hopa hmmo'n'mno. I oso'no olo hungkuno selalokwe so'no sekwo huno sokafo sey'hwoso'no aho yokumpohn'nyo fikesyohumanno.

21 A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu Jutaso hofiko nje hungkunomo haloho mapewo'n'ingkiyohoho so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo sohwa a'amu Jutafepono yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne wol'hwajimonnoho.

Hofiko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humaf'kuji hofiko ngkimo moningkap'fitnehoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

22 Ose mt'i'mokumentohoho so'no nakwo huno ole nayohoho. Sikuno fehohnjoso Anitu kako mampaho kengo kengo uy'wo'n'ingkisoso a'amu kakine'nohini in'ingkawowo'n'ingkiso oso'nohinim'no. O'o, a'amu Anitu kakine'no min'ingkayo'njo iwo'n'ingkohoho oso huhwamo uy'wo'n'ingkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofikimo itihwawo'n'ingkisofoho. A'amu Anitumo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hofiko Anituye hungkuno hofikoe hungkuno'nji lutihwentan'ingkofi uhwonontifi ole liwo'n'ingkohofi, Olo hungkuno loso wop'ingofoho. Anitu kako nelalofoho. Ou, Anitu kako hungkuno uyalokusoso hofikimo ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anitu kakimo simeho muyo'njo somo oso hungkuno hiso hofikimo mufo'manehoho.

23 Oseso a'amu kako Anituye hungkunomo nto'no min'ingkayo'njo sohwo kako sekwoe yahino Anitumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulontan'ingkuji nose'mahwosi nosehon'ingkuhwosi kako ole wasel'montonoho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.

24 I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anitu mta'ango hungkuno lutihwahon'ingkuji oso hwe sohwo kako nosehon'ingkuhwosi u nosepa'n'ingkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe simeho montimo me hopa wonahmmontonoho.

25 Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe simeho mo'mo mnawo'nyo so'no huno syaf'sy'hwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako nje simeho mo'mo nohonalofoho. Ose lihwosi kako Anitumne'no hwomtame ulohof'hwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako sekwo'nji nehopi humaho. Kako ose selihwosi kako Anituye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo Anitune'no hwomtame ulohofu yahinoso nto'no fyi'mno.

²⁶ Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'm'ingo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafikuno. A'amu fihwo kako ta walimontonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anituye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetihwamontonoho. Nom'nihwo kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anitu uyisoso waselimontonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anituye Towahuno mta'angoso waselimontonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofiko huno muyo'njo so'no Anituye Towahuno hwe nom'nehumo uyahon'ngki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lijwaofone hweho. Oshwo kako oso hungkuno hiso neso waselimontonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anituye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²⁷ U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji Anituye Towahuno mta'ango wolano likujimanji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u sihunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe simo'mjo sohwo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'nehwo walimontonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no uwolo'mokalimonte hweho.

²⁸ Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo mohumentan'ngkuhwosi'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofiko hungkuno malifitnnehofo. O'o, hofiko mampi'nyo wohumantifeho. Hofiko mampi'nyo humafikuji Anitu'nji huno'nohini wosyofisyantifeho.

²⁹ I a'amu nom'ne somo Anitu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uyiwon'ngkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u sihunetaho, oso hwa hofiko woselantifeho. A'amu nom'neso hofiko nohumafikuji Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantifeho. Huno ole wosyofisyantife, Olo hungkuno loso Anitu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafisyikuji yano ulofantifeho.

³⁰ Hwe fihwo kako hungkuno Anitu mta'ango lontan'ngkuhwosi nom'ne a'amu oshwo kako oso hungkuno homo somo upo'nontohumentan'ngkuhwosi Anitu kako oso hwe sohomo kakoe hungkuno uyososo walimo lihwosi yahon'ngkuhwosi oso a'amu kiko hungkuno simo'mo lontijo oso hwosi kiko mampi'nyo fesyohumaho. Oso a'amu tiffinjo huhwo sohwo kako Anituye hungkuno waselono.

³¹ Oso yahino anga'no anga'no hiso'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no sekwo anga'no anga'nohino soku oso syoho hofiyu ikuji a'amu hopi'nonohinoso Anituye huno nto'no nupa'n'ngkuji sekwo yokumpohn'nyo wosofitofonefo.

³² A'amu Anitu kako hungkuno uyiwon'ngkiso oso hwa hofiko oso hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo loso'manji hofiko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo monje yasyihwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho. Hofiko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.

³³ Anitu kako simo'ho afa inyo yahinoso hwapingo hweho. A'amu hungkuno lomtnnawe iwo'n'ngkohofu oso yahinoso Anitu mta'ango'maho. O'o awonoho.

mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, Kilais kako poyo pe'n'ingkuhwosi sikuno hufa'u sihune imo'n'ingkuhwoso'no apa'no songo likafonefoho limentohofofoho. Oso limentohofoso ne imo'n'ingkahon'ngki Kilais kako nolikafonto

⁵ hwangku kako Pitamo u'ma'mentisofoho. Tifi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwa u'ma'mentisofoho.

⁶ Nom'ne sohonta a'amu Kilais kakine'no in'ngkamontofoso hofiko nuhu'mokontifi humentan'ngkofi Kilais kako hofikimo u'ma'mentisofoho. Oso a'amu pi'n'ngo engo hiso hofikoe *faif hantilet* (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semti'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'n'ngoso songo humalofu. Fehohnjoso hofiko poyo nto pe'n'imentohofofoho.

⁷ Sikuno nom'nemo Kilais kako Jemisimo * u'ma'mentisofoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (*apousel*) hopi'nonohino sohwa apa'no u'ma'mentisofoho.

⁸ I tifi sohonta ngko Pouli'nimo ni'ma'mentisofoho. Kako ngkimo ni'hu'no hwotohonepo ni'mahon'ngki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'n'imentohofoho.

⁹ Simo'mo ngko Kilaisimo min'ngkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno liku'mofu (*apousel*) syohoso yo'm'ingohwo'nimo hopa peho'no ntapmmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (*apousel*) sohwa enjwa'mo humaleno.

¹⁰ I oso'no olo yahino ngko wop'ngo yalokwe loso hwap'ngoso Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahon'ngki ntapmmentisofoho. Anitu kako ngko yo'm'ingohwo'nimo hopa wop'ngo ntoho'mentisoso oso hiso ne'maso imo'n'imentiso'maho. O'o, kako ngkimo wop'ngo tohofahon'ngki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne sohwa uyakolo'mentohofoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji miyalokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo wop'ngo tohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

¹¹ I sekwo huno ole syafisyikutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofiko syoho ntiso imalofihwalo. Ose likutoho. O'o, oso'ne'maho. Nakwo Kilaisye syoho ulohofiyu sohwa'ni oso hungkuno Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no a'amu pi'n'ngo engo somo ulahon'ngkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi sekwo kakoe a'amu ne imo'n'imentohofofoho.

A'amu hopi'nono hofiko poyo pe'nimentohofoso hwangku hofiko nolikapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo min'ngkayo'njoso hofiko Anituye a'amu ne'maho.

¹² Ou, nakwo ole liwo'n'ingkuhwono, Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohmo Anitu kako pi'nimo mta'ni apa'no songo ulika'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofiko sekwo'nji humalofoso hofiko ole peho'no lalokwofu. A'amu poyo pe'n'ingkujoso apa'no songo molikapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofu.

¹³ I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofiko molikafontifijontentesi Anitu kako kakoe hwomu Kilaisimo mulikafihwonesohilo.

* **15:7:** Jemis huhwo sohwa kako Anituye a'amu ne Jerusalem humamentohofu somo mokosyohu-mamentiso hweho.

14 Ou, nehopi. Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selimentihwoneso ne ane imo'n'ingkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selimentihwone somo sekwo simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo.

15 Oso hofikoe hungkunoso nehopi lontifijontentesi nakwo Anitune'no hungkuno losetihwawo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no hwasyo hungkuno losetihwehwanesohilo. Hwapingoso Anitu kako Kilaisimo ulika'mentiso oso'no yoloho seliwo'n'ingkuhwonefoho. I oso'no Anitu kako a'amu poyo somo songo mulikafonefoheso hungkuno nehopi lontifijontentesi i kako Kilais huhumo mulikafihwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selihwanesohilo.

16 U, Anitu kako oso a'amu poyo somo mulikafeso ne'njontontentesi Kilais huhumo ulikafoso ne ane'nesohilo.

17 U Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'o, sekwoe honingkano wonyo somne'no tohino mentan'ingkutnnesohilo.

18 Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'n'imentohofoso hofiko hofikoe honingkano wonyo somne'no tohino mafikui tikanomo wentan'ingkutnnesohilo.

19 Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kilais asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'n'ingkuhwaso'no kako asomo monetimaso'manji a'amu hofiko nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone hn'n'mne'no hitoho mikun'imposo ulofihwonesohilo.

20 I oso'ne'maho. O'o, Kilais kako poyo pe'n'ingkahon'ingki Anitu kako ulika'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Kako a'amu poyo pe'n'imentohofoso likapitne'ento simo'mo Kilaisimo ulika'mentisofoho.

21 Anitu kako hwe simo'mjo mti'mokumentiso sohwo Atom, kako poyo pe'nyo'neso pe'n'ihwon'ma'n'imentisofoho. I hwe nom'nehwo Kilais kako songo likafon'eso likofihwon'ma'n'imentisofoho.

22 Ihwoni. Oso pa'nyoso neyakwo Atom pe'n'imentiso hopaso nakwo imuso'ni pe'nalokuhwono. I a'amu hofiko Kilaisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anitu kakoe mehomi imo'n'ingkahon'ingko fi Anitu kako oso mehomi homo somo Kilaisimo ulika'mentiso oso hopa ulikafonefoho.

23 Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye sikuno somo Anitu kako nelikafonefoho. Simo'mjo sohwo Kilaisiyoho. Tifi no'mo Kilais kako kakoe a'amune'no asomo poso sohonta nakwo hopi'nonohino hn'nwi nelikafonefoho.

24 Kilais kako yo'mayoso moi'wo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yo'mayo hwahoponjo mokosyohumayo so'nji hwe engo sohwanji yo'mayo towahuno wonyo so'nji hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umokumontonoho. Oso hohosohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohinoso kan'ingkwohwoe ahopo ho'n'sy'hwosi ul'montono, Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.

25 Oso'no Kilais kako yo'mayoso nomokosyohumahwosi kakoe mango sohwapo hwotoho wahmmontonoho.

26 Kakoe mango sohwapo wae yaofonefoho. Oso'no oso hohosohonta a'amu hn'nwi apa'no mape'nanehwono. Nihu'nahone songo nohumanefoho.

27 Oso hiso'no a'amu Anitu ye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisofoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. I oso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumanehoho. O'o, awonoho.

28 Tifi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nasyihwoso'no Kilais kako kan'ngkwohumo ulimontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahon'ngkuhwosi Anitu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofiko Anitu a'amu poyo pe'nyo somo ulikafonefoho esomo min'ngkayofoho.

29 Oso hungkuno a'amu poyo pe'n'ngkujoso apa'no songo molikapitnnehofo eso nehopi'manji a'amu fehohnjoso olo yahino hiloso peho'no y'wo'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo in'ngkawentifi mijo momaso'njo yontifi poyo pe'n'imentohofofoho. Nope'n'ngkahon'ngkofi a'amu nom'ne mijo mokiomasoso hofiko a'amu poyo pe'n'imentohoho hiso songo likafo'ne so'no huno syafisyontifi ole li'mentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'n'imentohoho somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantifeho. Ose li'mentohofofoho. Ou, Anitu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulikafonefoho eso hungkuno nehopi lontifijontentesi hofikimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafikutnnesohilo.

30 Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye hungkuno liku'mofontan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo poyo wosemokano nal'wo'n'ngkohofofoho. I oso a'amu poyoso molikapitnnefoho eso nehopi lontifijontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnnesohilo.

31 U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo sekwo simeho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelikafo'ne so'no huno neyahon'ngki nakwo simonyo yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehopi selohono. I oso'no olo hungkuno hi ne'njofoho. Sikuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofiko ngkimo poyo won'mokantifetikenon'ntne'no hontohumaleno.

32 Ngko ango Efesos sopo nohumentan'ngko nje mango sohwa hofiko ngkimo siki siwojo hopa wolofon'syantifi inomokomanyimalofofoho. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko molikapitnnefoho eso nehopi lontifijontentesi i ngko olo syoho loso imeso oso tango ni'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnnesohilo. A'amu fehohnjoso hofiko Jisas kako nakumo asomo songo nelikafo'ne sohomo min'ngkayo'njoso ole li'wo'n'ngkohofi, Nakwo poyo pe'n'ngkuhwasi songo likafoso miyanehwono. O'o, nakwo ni'hu'nahone wope'nantanoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano wonyo somne'no huno pi'n'ngo engo peho'no wosyofisyantanto. O'o, nakwo mijo nonyo wosopayo engo mehwasi syohi'nyo niyontasi'hn'nwi mo'n'ngkanta nakwo poyo wope'nano.

33 A'amu oso hwasyo hungkuno li'wo'n'ngkohofoso hofikoe hon'ngkano wonyo somo sekumo ipesemotawofitnnoho. Ose ifijoso hofiko sekwoe hon'ngkano yahino wop'ngo somo wonyo wosemokantifeho. Oso'no sekwo i'waho nto'no fiy'imno. Hofikimo ujokohumafikutoho.

³⁴ Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo hohujo ikinjaofikui yahino wopingo osomne'no huno nto'no fisyafihupmno. Honingkano wonyoso apa'no ikutoho. Sekwo upa'nimno. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko Anitumne'no huno nto'no muyofoho. Oso hiso'no sekwo wonimango maseninkoho liyohoho.

Anitu kako a'amu poyo pe'noso sohomo nulikafihwosi kako a'apaho nom'ne songo uyimontonoho.

³⁵ A'amu fehohnjoso hofiko ole lohonowo'ningkohoho. Anitu kako a'amu poyo pe'nyo somo pipi ulikafoneto. U a'amu poyo pe'nyo sohwo peho a'apaho'nji hopa mufohi'ningkui likapitneto.

³⁶ A'amu hofiko hungkuno ose liwo'ningkohofoso hofiko huno nihu'no anefoho. Sekwo a'amu yangkume topoyo oso yo'mayo uyo mofowo'ningkohoho soku huno seyohoho. Oso yangkume topoyo oso kwefoho ihwoso'no iwofasykui apa'no uyo mopijoso hwaho mo'm swo mafe'njo ihwosi timoso mafokafonehoho.

³⁷ Oso yangkume uyo mofontifeso swo yokino pmpongo oso uhwonowo'ningkohofoso sekwo huno waseyono. Yokino swo pmpongo oso'nji mamofefoho. O'o, ne nihu'no we'e sohwo hwahomo'mo ho'nahinyo somta'angofoho.

³⁸ Anitu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne kengo kengo imo'nyo'ne'ento huno syafihu'mentiso so'no oso yangkume swo pmpongo yokino oso yo'mayo hopi'nonohino wofoka'montonoho. Oso pa'nyoso nakwo poyo pe'ningkuhwasi a'apaho nom'ne songo'nji nakwo likofanefoho.

³⁹ Ihwoni yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso paho kengo kengofoho. A'amufe a'apaho kengofoho. Tongofe kengofoho. Yihufefe kengofoho. Inaniku mijomo emoyowo'ningkiso oso pahoso kengofoho.

⁴⁰ Yo'mayo ahwomomjoso hwahoponjo pa'nyo'maho. O'o, kengo kengo mti'mokumentisofoho. A'amu ahwomomjo sohwafe a'apaho wonyoangkafoso tipomponaha pa'nyofoho. Nakwo hwahoponjo hn'nwiye a'apahoso toho pijijo pa'nyofoho.

⁴¹ Nakwo ahwomomjo yo'mayo somo uhwonontaneso mofehi'nyo joso kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho. Hntokwaliyo kengo kengo sohwa hofikoe joso kengo kengo wo'nnyofoho.

⁴² Oso pa'nyoso a'amu poyoso likafoso hofiko hofikoe a'apahoso kengo umo'nantifeho. Oso pijafo nakwo pi'nimomo ho'nosyantaneso wonyo imo'niwo'ningkohoho. A'apaho songo likafososo wonyo mmo'nonehoho. O'o, songo ne'no humayo'nefoho.

⁴³ Pijafo nakwo pi'nimomo ho'nosyowo'ningkuhwoneso piso imo'niwo'ningkohoho. Kakoe yokumpohn'nyoso anefoho. Oso a'apaho songo likafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohn'nyo hi'njofoho.

⁴⁴ A'mopijafo nakwo pi'nimomo ho'nasyowo'ningkuhwoneso oso hwahoponjofoho. A'apaho songo ne'no humayo'ne likafoso oso ahwomomjofoho.

Olo hwaho lopo humayo'ne a'apahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo humayo'ne a'apahoso ahwomomjofoho.

⁴⁵ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa hofiko ole limentohofi, Anitu kako hwe simo'mjo mti'mokumentiso Atam osohwo kako nakwoe hwaho loponjo a'apaho hwapingo hweho. Ose mti'mokumentohofofoho. I tifi no'mo Kilais nakwoe hwaho lopo imo'nimentiso osohwo kako songo ne'no humayo'ne ahwomomjo a'apahoso hwapingo hweho.

⁴⁶ Ahwomomjo a'apahoso nakwo s'imo'mo ma'mentihwone'maho. O'o, s'imo'mo hwahoponjo a'apaho ma'mentihwonefoho. Hwangku tifi no'mo nakwo a'apaho ahwomomjoso nomanefoho.

⁴⁷ Hwe s'imo'mjo sohumne'no Anitu kako hwaho nomanto a'amu mt'i'mokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'apaho hi'njo hweho. I t'ifinjo imo'n'imentiso Kilais osohwo kako ahwomo mta'ango hweho.

⁴⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atamiye imu'nwoho. Oso'no Anitu kako hwe hwahopo nta'ni mt'i'mokumentiso oso mta'ango'nwoho. I a'amu hofiko Anitumo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hofiko oso hwe ahwomo mta'ni pmentiso Kilais osohwo hopa imo'n'ifitnnefoho.

⁴⁹ Olohonta nakwo Atamiye a'apaho hi'nj'i'nwoho. Hwangku sohonta nakwo Kilais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hopa mane'nwoho.

⁵⁰ Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waselimonne'no yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho loponjoso mokosyohumalohwone'njo hn'nwi nakwo yo'mayo wop'ingo Anitu nakumne'no enesyohumasoso manefoho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso Anituye ango wop'ingo yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho.

⁵¹ Sekwo upa'n'imno. Anitu kako hiyaso hungkuno ngkine'no ujo lijwan'imo'masoso ngko waselimonne'no yohono. Nakwo Anitumo in'ingkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi wope'nantanoho. Fehohnjo hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho.

⁵² Ou, s'ikuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni ho'n'ingkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo t'imo lo'ntnno komo'no imo'nanefoho. I oso kounoho yoka hiso ho'n'ingkuhwoso'no a'amu poyoso hofiko nolikafikuji a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnnefoho. Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe a'apaho songo'nji imo'nanefoho.

⁵³ Ihwoni. Anitu kako ole nalimento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'n'wo'n'ingkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo ne'no wentihwone somne'no uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahinoso n'ihu'nahone ho'naofikuji a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso nomapitnnefoho.

⁵⁴ Oso s'ikuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso poyo pe'n'wo'n'ingkisoso ho'nasyihwasi nom'ne a'apaho songo piso mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne umo'n'imontonoho. Hungkuno hiso olenoho.

Anitu kako poyo pe'nyo somo n'ihu'nahone hwotoho hmmentisofoho.

Kakoe mango hopinonohino sohwo mo n'ihu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵⁵ Poyo pe'nyo yahino sohwo si jije yokumpohn'nyoso nt'i'mo weho. Awonoho. N'ihu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.

⁵⁶ A'amu poyo pe'n'wo'n'ingkohofa hwap'ingoso pehoto. Poyo namokiyoso olenoho. Nakwoe hon'ingkanu wonyo sohwo namokuwo'n'ingkohoho. Nakwo Anituye hon'ingkanu hungkuno somo hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho. Hon'ingkanu wonyo yalokuhwono.

⁵⁷ I oso'no Anitu kako nakumo Hwe Engo Jisas Kilais nejapmentiso sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwoe yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no Anitu kako poyo

pe'nyo yahino somo ni'hu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitune'no isamoyoka uliwo'n'ingkuhwonefoho.

⁵⁸ Oso'no nje a'amu sokumo ngko Pouli'ni ngko simeho sejopalokweno. Sekwo Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji osohonta piso'mo'nyo sen'ingkuhwoso'no nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anitu kakoe hungkuno homo somo ne'no hmn'ngkamno. Anitu kako pi'nimo mta'ni nelikafone so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwo Anitu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo in'ingo mofikutoho.

16

A'amu Kouliniso hofiko Anituye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'n'ingkohofu somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo Anituye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohonimalofo so'no ngko olo hungkuno loso waselimne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo utihwamentohe hopaso sekumo wosetihwamne'no yohono. Sekwo ole fiyimno.

² Sikuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho tipemawo'n'ingkohofu so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syafisyikuji fehohnjoso nomafikuji sekwoe ango somo kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontan'ngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifitnehoho.

³ Oseso hwangku ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopopmno. Oso a'amu huhwo sohwo ngko hofikimo iyoswo hon'ngkano imofo'neso uyim'no ngko hofikimo oso hamniyoho'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahotimonne'no yohono.

⁴ Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syafisyim'no, Ngko huhwo'ni wamolime'manji u hofiko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwonimo lonto kako hano uyoso'no sikuno ho'nahumentisofoho.

⁵ Nje hunoso ole syafihu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no simo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho.

⁶ I oso'no ngko sekwo'nji we'nehwo wohumamontikeno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamtikeno. Ose'manji moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono ntim'no wamo lim'no yahonim'no sekwo ngkimo nonifomafikuji hon'ngkanopo won'hwojowantifeho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'nehwo humahm'mo komo'no seliko'mayoso ngkilaho. O'o, Anitu kako ngkimo sekwo'nji sikuno sawemo humayo so'no ntihwoso'no u ngko sekwo'nji ne'no wohumamonnoho.

⁸ Ngko olo ango Efesos lopo nohumentanim'no oso Sikuno Engo (*Pentikous*)
* Anituye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmentiso sikuno somne'no syafisiyo'ne sikuno osohwo nto i'mofapihwoso'no osohonta ngko olo a'amu lohwoamo nuliko'mahm'mo sekwoe angopono wapmmmonnoho.

* 16:8: Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁹ Hwapingo neso olenoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hoku'yo nohwosampo'maso so'no ngko Anitu kakoe hungkunoso luti'hwahoningko a'amu pi'ningo engoso hofiko iningkowalokwofo. I oso'nji a'amu pi'ningo engoso hofiko olo hungkuno lomne'no mangohwa imo'nalokwofo.

¹⁰ We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyo'no umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji simeho wopingo'nji wohu-mamtonoho. Sekwo upa'nimno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anituye syoho engo yalofoho.

¹¹ I oso'no a'amu fihwo huno ole syafisiyo'eno, olo hwe songo lohwo sohwo kako yo'mingohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo ukinjimofano. Huno ose syofisyihwaloho. O'o, sekwo kakoe simeho wopingo umokumno. Oseso hwangku sekwo kakimo kakoe honingkano somo uhwojapikujono kako ngkimo woni'mano. Ngko Timouti'nji a'amu nom'ne so'nji ni'mayo'ne hontohumaleno.

¹² Neninkwa'wehwo Apoulousiye hungkunoso olenoho. Ngko nohumanji Apoulousimo ole uliwo'ninkoho, Kiko ango Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo a'amu lo'nji uhuji uhwona. Ose uliwo'ninkohefoho. I kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwangku sohonta Anitu kakine'no honingkano umofihwoso'no wapmmontonoho.

Pouliye hungkuno fehohnjofoho.

¹³ Yo'mayo Anituye syoho somo wonyo umo'nimo lihwosi yososo sekwo i'waho nto'no fiyimno. Sekwo Anitune'no simeho hi'ntnnono uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo hwe ne imo'ninkuji yokumpohn'nyo lohofikui aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁴ Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'ninkohofoso oso'nohini ikuji nom'ne a'amu somo simeho uyikui sekwo hofikimo nto'no femokosyohumamno.

¹⁵ Nje a'amu soku sekwo Sitefanosiye a'amu osomne'no huno seyohoho. Hofiko oso hwaho Ngklik osopo humantifi Anitumo simo'mo iningkamentohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe huno mta'ni hofiko Anituye a'amu ne somo hofiyo'no ufo'mawo'ninkohofofoho.

¹⁶ A'amu oso pa'nyo humawo'ninkohoho somo sekwo hofikimo enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo hofikoe hungkuno somo haloho popmno. I nom'ne a'amu hofikimo ufo'mawo'ninkohoho somo sekwo hofikimo tifi finingkamno.

¹⁷ Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekwoe simano masehonyo'njo nohumanji huno ne'no syosefisyahoningko oso hwe hufa'u sihune sekwoe angoponta'ango sohwa Sitefanosiyo Foutiyunetasiyo Akaikosiyo hofiko sekwoe simano mafohi'nontifi ngkimo ni'mahoningkofi ngko simonyo imalefoho. Hwapingoso sekwo hopi'nono moni'mapitnnohofo. I oso'no hofiko noni'mahoningkofi ngko sekwo'nji humentani hopa simonyo yalokweno.

¹⁸ Hofiko ngkimo ni'mantifi simeho wopingo ni'mokumalofofoho. Sekwoe simeho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye syoho hofiyo yalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo sohwanji hofikoe yofeso foho'nomapmno.

¹⁹ Oso hwaho Esiya loponjo Anituye a'amu neso hofiko Anitumne'no ango'meemjo uhu'mokuwo'ninkohoho hofiko sekumo nje a'amuhwafa selalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji sikoe ango somo nom'ne a'amuso hofiko Anitune'no uhu'mokuwo'ninkohoho a'amu so'nji hofiko

sekwo Anitumo iningkowalokwofo so'no hofi'ko nakwoe a'amufu selalokwofo.

²⁰ Anituye a'amu ne ngko'nji humalofoso hofi'ko nakwoe a'amufu selalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'n'wo'n'ingkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'n'imno.

²¹ Ngko Pouli'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mt'i'mokalokuso sohumta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mt'i'mokonji † ole selalokweno, Nje a'amufu.

²² U a'amu fihwo kako Anitumo iningkayoso ngkilaho loso sohwo kako tikanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas Kilais kako komo'no noho waponi nimo'n'ingkohoho.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wopingo ne'no waselohofono.

²⁴ Sekwo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'mo humalofu sokumo ngko simeho sejopalokweno. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

---

† **16:21:** Poul kakoe aho'nji mt'i'mokumojomaho. O'o, kako nolahon'ngki nom'nehwo mt'i'mokumojofoho. Olo hungkuno hon'ingkanomo wo'nyo loso Poul kako mt'i'mokumentisofoho.

2 Koulin

Olo Iyoswo Tifi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiventi-faifi'nji* (25) *tiventi-sikisi'nji* (26) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso simo'mjo nto mt'i'mokumentisohwo olo iyoswo loso tifi'njo mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasimo niswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poulimo ulimentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto simonyo yonto kako Masetouniya hopo sponjo ango wele sopo humanto mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Poulinimo Anitu kako Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofol (apousel) syoho so'no nihwosopomentiso hwo'nyoho. Nakwo neningkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngklik ango Koulin sopo Jisas Kilaisimo iningkawowo'ningkohofol a'amu so'nji oso hwaho Ngklik a'amu hopi'nonohino Jisas Kilaisimo iningkawowo'ningkohofol so'ntnne'no mt'i'mokalokuhwayo.

² Nekwo ole'no emo'ningkohoho. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji nakwo Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi pompenjiyo wosejopanjiyoho. Ose'no emo'ningkohoho.

Anitu Poulimo ufo'mawo'ningkiso so'no Poul kako isamoyoka ulimentisofoho.

³ Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo Anitu sohwoe yofe engo nohonomehwasi kakine'no isamoyoka ulano. Nakwo hi'nwiye naningkwohwo sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapingo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'ningkiso so'no kako nakumo nefo'mayo'ne hwapingo hweho.

⁴ Yo'mayo tango ne'mante so'no Anitu kako nakwoe simeho tangoso nohayo namokuwo'ningkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu simeho tango'njo humentaninguji Anitu kako nakumo nefo'mawo'ningkiso hopaso nakwo hofikimo ufo'mano.

⁵ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'ningkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe simeho tangoso wopingo engo namokuwo'ningkisofoho.

⁶ Oseso nakwo sekumne'no Anituye hungkuno losetihwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwapingoso yo'mayo tango ne'mawo'ningkiso so'no Anitu kako nakumo hofiyo nefo'manto nohayo namokuwo'ningkiso somo sekwo nahoninguji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anitu kako Poulimo ufo'mawo'ningkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonefo'ma'montonoho. Ose syafihupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anitumne'no yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

7 Sekwo yokumpohn'nyo lohopyitne'entani emo'n'ngkisoso ne umo'n'imonte'no huno eyohoho. Hwap'ngoso yo'mayo tango nakumo ne'mahon'ngki Anitu nakumo nefe'mawo'n'ngkiso hopaso sekumo yo'mayo tango se'mahwoso'no Anitu kako wosefo'ma'montonoho.

8 U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentan'ngkuhwone yo'mayo tango engo mikun'imposo ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe yokumpohn'nyo somo noneyakolofahon'ngki nakwo huno ole syafi'hu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyi'hwono ose syafi'hu'malohwonefoho.

9 U Anitu kako poyo pe'n'ifitne'ento olo sikuno ho'nahumentiso lomo huno syafi'hu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwap'ngoso olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso huno hon'ngkonontane so'no nakwo nakwoe yokumpohn'nyo so'no huno nayi'hwoloho. O'o, Anitu kako a'amu poyo pe'n'nyo somo songo ulikafi'wo'n'ngkiso sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono.

10 Oso tango engo ni'hu'no wonyoso nakumo poyo wonamokumonto ko yahon'ngki Anitu kako nefe'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso tango hiso pa'n'ngo nom'ne sohonta ne'mane so'no Anitu kako apa'no wonefe'ma'montonoho, huno ose nayohoho.

11 Sekwo hoku nakumne'no Anitumo jomo uli'fijo'manji sekwo hoku nakumo wonefe'mantifeho. Oseso sekwo hwe moya'mi pi'n'ngo engo sokuye jomo uli'fijo somo Anitu kako upa'n'ngkuhwosi nto nefe'mahwoso'no sekwo oso hiso'no simonyo ikuji Anitumo oso hiso'no isamoyoka engo mikun'imposo ulantifeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno uli'mentiso'maho. O'o, ne'njo uli'mentisofoho.

12 Nakwoe yahino ole so'no nakwo simeho wop'ngo namo'n'ngkohoho. Anitu kako nefe'mawo'n'ngkiso so'no nakwoe humayo nto'nohino so'nji nakwoe hungkuno nehopi'nohino so'nji nakwo simeho hufa'u'nji miyalokuyi'hwono. O'o, huno anga'nohino so'nji simeho anga'nohino so'nji yalokuhwono. Oso wop'ngo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango miyalokuyi'hwono. O'o, Anitu kako huno wop'ngo nejopahon'ngki nakwo oso wop'ngoso yalokuhwono. Nakwoe simeho so'mo ose hni'wo'n'ngki'hwone so'no nakwo simeho wop'ngo namo'n'ngkohoho. Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohofi'wo'nalokuhwono.

13-14 Yo'mayo hungkuno sekumne'no mti'mokuwo'n'ngkuhwoneso fahosi'hwoyo hungkuno'njo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto lijwaosema'male so'no sekwo atofu likuji huno wop'ngo nto'nohinoso woti'pemantifeho. Simo'mo sekwo nakumne'no fahosi'hwoyo hungkuno'nohino upa'nontifi yoloho neso huno maseyo'njo imojofoho. I olohonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino seyi'hwoso'no sekwo nakumne'no simeho wop'ngo ne'no wasemo'n'imontonoho. Ose ifijo'manji oso Sikuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo sekumne'no simonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no simonyo engo ifitnefoho.

15-16 Simo'mo ngko huno ole syafi'hu'malefoho. Sekwo nakumo nahon'ngkujo'no simeho wop'ngo semo'none'enji ngko oleso imne'entne'no yohono. Ngko simo'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni ngko Masetouniya sopone'no wasehwoti'mo'mnoho. Oso Masetouniya hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso

hufa'u imo'n'ngkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi simeho wop'ingo engo wonamo'n'montonoho. I oseso sekwo'njo lopo nta'ni sekwo ngkimo nonifo'mafikuji hwaho Jutiya sopone'no won'hwajantifeho.

¹⁷ Ngko huno ose kosyafi'hu'maleso ne mmo'n'ngkahon'ngki sekwo huno ole kosyon'ifisyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno nal'wo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole nal'wo'n'ngkohoho pa'nyo hweho. Hofiko eno ko nalont'ifi simeho mo'mo ngkilaho uni'wo'n'ngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyon'ifisyalokwofo.

¹⁸ Oso'ne'maho. O'o, Anitu kako ne'njo sohwoe timo sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso masel'mnehono. O'o, hungkuno ne'jo'nohini sel'wo'n'ngkohefoho.

¹⁹ Sailasiyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas Kilais Anituye hwomu sohwoe hungkuno loset'hwament'hwonefoho. Jisas Kilaisiye hungkunoso iwolo'mo iwolo'm'ingo hungkuno'njo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako l'imentisoso ne imo'n'wo'n'ngkiso hweho.

²⁰ Anitu kakoe hungkuno pi'n'ingo engo nal'imentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'n'ngkisofoho. Oseso nakwo Anituye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne ho'nomalokuhwono.

²¹ Anitu huhwo sohwo kako nakwo'nji sekwo'njimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'n'ngkiso so'no nakwo hinjoho'nwi Jisas Kilaisimne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehumojalofoho.

²² A'amu yahu haloho lojwaofi'wo'n'ngkohoho so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uy'imtonoho. Oso hopaso Anitu kako kakoe Towahuno Wop'ingo nakwoe simeho so'mo ho'nonasy'hwoso'no nakwoe neyakweho eso'no huno wonaimontonoho. Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu kako wosejapmmo nal'imentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwap'ingofoho.

²³ Ngko sekumo hwasyo hungkuno sel'imtentesi Anitu kako nje hwasyo hungkunoso ut'ihwa'nyopo sekumo ujo ehontojwases'hwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwap'ingoso a'amu fehohnjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwo'nyoho.

²⁴ Nom'ne hungkuno somo sekwo simeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno mol'ijwosemofanewono. O'o, nakwo sekwoe simeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anitumne'no simonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofoho. I oso'no sekwo simeho wop'ingo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo simonyo uyantifeho.

2

¹ Nje simeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka sel'immeso sekwoe simeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho.

² Ngko sekwoe simeho tango ifisyasemo'meso'no nje simeho wopingo n+mokiyoso tihwolo. O'o, sekwonoho. I oso'no sekwo simeho tango'nji humafijo'manji sekwo nje simeho wopingo n+mokiyoso pipi uyantifito. Awonoho.

³ Oso iyoswo simo'mjoso ngko sekumne'no semti'mokimentohe somo uhwonngkuji yo'mayo yahino wonyoso nto'no mihwatnnngkutne'engi semti'mokimentohefoho. Ose mihwatnnngkujo'manji ngko nopm'me'no sekwo nje simeho wopingo n+mokinyo soku nje simeho so'mo tangoso misyan+mopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yo'mayo anga'nohino somne'no simonyo ime'manji sekwo hokunonji simonyo engo uyantanoho. I sekwo ngko'nji simonyo miyo'manji ngko huhwo'ni mimnehono.

⁴ Ou nehopi. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentohe sohonta ngko nje simeho tango'nji humanji humotaho engo mjal+mwenji semti'mokimentohefoho. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sekumo tango sejape-e'ne'maho. O'o, ngko sekumne'no nimo'nngkahonngki yo'mayo yahino wonyo se'malokunjo somo upa'nonji sekumo sefo'mahwone'engi semti'mokimentohefoho.

Oso hwe honngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulimentisofoho.

⁵ Oso hwe honngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo montapmmentono. O'o, ngko tango we'e ko ma'mentoheso sekwo hopi'nonohino soku tango engoso ma'mentohoho kuyoho. I oso hwe huhwo sohwo kako wonmango engo m+kun+mposo unonehonji ngko huno ikwesyafisyonji oso hungkuno homo somne'no apa'no waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohinim'no. O'o, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwoe yahino somne'no tango engo ma'mentohoho kuyoho.

⁶ Sekwo oso hwe honngkano wonyo imentiso sohune'no simano upentifi hohujo ikinj+mofohofoso olohonta nta'noho. Apa'no ikinj+mofikutoho.

⁷ O'o, olohonta sekwo nom'ne honngkano wopingo utihwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imofikuji kakoe simeho wopingo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo ne'no malokunjo so'no kako Anitumo nihu'nahone usikwajonoho likuji sekwo kakimo ufo'mapmno.

⁸ Oseso ole'no nimo'nngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo sohune'no simeho nehopi semo'nalokunjoso kakimo utihwamno.

⁹ U oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sokumo yamofo selohofonefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo wonnngkohwantifitikenonji monnngkayo'njo uyantifitikenonji semti'mokimentohefoho.

¹⁰ Sekwo a'amu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae imopijoso ngko huhwo'nnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkine'no wonyo mantoho'mentiso ko huhwo'ni ngko sekumo sefo'mayo'ne Kilaisiye timopo oso huhwo sohwoe wonyoso wae yimofalokweno.

¹¹ Seten kakoe yahinoso nakwo huno moi'wonoho. Kako nakumo neyakolofone oso hwe huhwo sohomo nihu'nahone honngkano wonyo somo ipemotawenoho ntnne'no selalokweno.

Poul kako anggo Tilouas imofaponto simeho tango tipema'mentisofoho.

¹² Ngko anggo Tilouas sopo Kilaisiye hungkuno wopingoso lutihwayo'ne imofopahonngko Anitu kako oso syoho hiso'no hano hwosompemokosyohumamentisofoho.

¹³ I oso'no ngko nenngkwa'wehwo Taitas sohune'no wonyopi tipmmentohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumta'ni momotonmaso

so'no ngko kakine'no huno pi'n'ngo syofisikaofonji ngko oso a'amu homo somo nuliko'manji hwaho Masetouniya'ne simentohefoho.

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji mango sohware uyakolofwo'n'ngkohofoho.

¹⁴ Anitu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'n'ngkiso sohumne'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kilaisiye yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso so'nji nakwo kakoe mango sohware uyakolofalokuhwono. Oseso nakwo ango'meemo Kilaisiye hungkuno yokumpohn'nyo lijumofahon'ngkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nontifi Kilaisimne'no huno malokwofo. Oso huno wop'ngo hiso akino wop'ngoso wojaof'wo'n'ngkiso hopaso oso a'amu homo somo wojumofalofoho.

¹⁵ Kilais kako nakumo nehumaso so'no Anitu kako nakumo nonahon'ngkuhwosi akino wop'ngo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anituye hon'ngkano sopo humalofoso somo uwahwosi a'amu tikanomo uyo'ne hon'ngkano sopo humalofoso so'njimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwap'ngoso Kilaisiye akinofoho.

¹⁶ A'amu tikanomo uyo'ne hon'ngkano sopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahon'ngkuji akino huhwo sohwo hofikimo poyo umokumontonoho. Hwap'ngoso hofiko Kilaisimne'no huno muyofoho. A'amu Anituye hon'ngkanopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho likuji akino huhwo sohwo hofikimo songo usimokumontonoho. Hwap'ngoso hofiko Kilaisimne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anitu nejapmentiso losomo ihne hopoenohinoso t'hwosilo.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mane'entifi Anituye hungkuno liku'mof'wo'n'ngkohofoho. Nakwo oso pa'nyo hwanan'maho. O'o, Anitu kako olo syoho loso'no nehwatimentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofiyoh n'nwi nakwo simeho anga'nohino'njo hn'nwi Anitu nehontohumentan'ngkuhwosi Kilaisiye hungkunoso woliku'meefantanoho.

3

A'amu Anitu'nji mokotiku'nnyo yahino songo somne'no lijwaof'wo'n'ngkohofoho sohware hungkunofoho.

¹ Hungkuno hiso semti'mokiyoh so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no ho'nonimayo'ne namti'mokimasofoho. Ose losyofisyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wop'ngo mayo'ne hofiko iyoswo nom'ne a'amu sohwa hofikoe syohomo ho'nomayo'ne mtimokuyahotimentohofoso setihwawo'n'ngkohofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefisyalofofo. U sekwo nakwoe syoho somo nahonimentohofoso so'no sekwo nakwoe syoho homo somo ho'nonemayo'ne'ento hungkuno hiloso nemti'mokiyalofofo. Ose losyofisyalokwofo. N'hu'no awonoho.

² Ose'maho. O'o, nje yofe ho'nonimane iyoswo hopaso sekwo'nohinoho. Nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofoso somo a'amuso nonahonontifi nakwoe syoho somne'no ho'nonemalokwofo.

³ Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkunoso losetihwahon'ngko sekwo oso hungkuno homo somo tifi in'ngkamentohofoso so'no sekwo Kilais iyoswo mtimokumentiso hopaso utihwa'nyopo lohokwofo kuyoho.

Kako titiso hwaho mijo'njo so'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako An+tu songo humaso sohwoe Towahuno'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako a'amufe simehomo oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁴ Oso hungkuno hwapingoso olenoho. Kilais kako nakwoe huno nefo-hotofahon+ngki nakwo An+tu simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkuhwono. Oso'no ngko huno niyohi, An+tu kakoe yokumpohn'nyo so'ne'no oso hungkuno ne imo'nyo'neso hoponoho.

⁵ U nehopi. Nakwoe yokumpohn'nyoso olo syoho somne'no hoponoho eso nohnn+ngkuhwoloho. Ni'hu'no awonoho. Nakwo syoho y+wo'n+ngkuhwoneso hoponoho syof+sy+hwalo. O'o, An+tu kako'nohini kakoe yokumpohn'nyo'nji yososomo nakwo oso syoho hiso uyantanoho.

⁶ An+tu kako kakoe yokumpohn'nyo songo songo ntap+wo'n+ngkiso so'no ngko a'amu somo An+tu'nji makotoku'nyo'ne yahino songo so'no lut+hwayoso ngko hopoenohino hwo'nyoho. Ole mulalokuy+hwono. Sekwo hohontajo Mouses hon+ngkano hungkuno mt'i'mokumentiso somo nto'no min+ngkayo'manji sekwo poyo wape'nantifeho. Ose mulalokuy+hwono. O'o, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo An+tu'nji makotoku'nyo'neso An+tuye Towahuno Wop+ngo mta'angofoho. Hohontajo yahino somo a'amu ito'no in+ngkayoso hopo'maho. Oso'no a'amu oso hon+ngkano somo in+ngkafijo'manji poyo umo'nantifeho. Yahinyo songo somo in+ngkafijo'manji songo humayo'neso wot+pemantifeho.

⁷ Hohonta oso hon+ngkano hungkunoso An+tu sojopo mt'i'mokonto kako Mouses+mo uy+mentiso sohonta An+tu kakoe pomponaho Mouses+mo ifehu'mokosyahon+ngki Mouses+ye s+mo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo losyahon+ngki a'amu Is+lael+iso hof+ko ose uhwonont+fi hof+ko Mouses+ye s+mo'mango somo apa'no muhwon+mentohofofoho. T+fi sohonta Mouses+ye s+mo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nonto ni'hu'nahone simpe'n+mentisofoho. Oso hohontajo yahino somo a'amu hof+ko in+ngkawent+fi poyo imo'n+mentohofoso s+mo'mo pomponaho engo'nji ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.

⁸ Yahino songo An+tuye Towahuno Wop+ngo mta'angoso songo ne'no humayoso mawo'n+ngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho m+kun+imposofoho.

⁹ Hohontajo hon+ngkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso hon+ngkano hungkuno homo somo upa'nont+fi un+ngkohwano ko lont+fi pi+wahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syaf+syont+fi t+kanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo losomne'no a'amu fihwo in+ngkaweso'manji An+tu kako wop+ngo kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso s+mo'mjo somo yakolo'nnyofoho.

¹⁰ Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho m+kun+impososo hohontajo s+mo'mjo pomponaho engo somo pijijo imo'nonto s+kwo'mjoho imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo lalofoho.

¹¹ Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo imo'n+mentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowent+hwone loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso s+mo'mjo somo ni'hu'no yakolo'nnyofoho.

¹² Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowentihwone so'no nakwo huno neyahon'ngki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo K'ilaisiye hungkunoso utihwa'nyopo yokumpohn'nyo lijwaofalokuhwono.

¹³ Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuyihwono. O'o, Mouses kako kakoe simo'mangopo hwapife pmpinyo'nyoso oso simo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nontan'ngki a'amu Isilaeliso muhwon'fitne'ento ifehu'mokahin'mentisofoho.

¹⁴ Mouses kakoe simo'mangopo hwapife'nji ifehu'mokahin'mentiso hopaso a'amu Isilaeliso hofikoe hunomo pijwahin'mentohofofoho. Oseso hofiko Anitu'nji mokotiku'nyo'ne hungkuno somo atofone'no ko likuji hungkuno hwapingo ne hiso hofikoe hunoso mehohosasyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwapingo neso olenoho. K'ilais kako oso hohontajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hofiko K'ilaisimo in'ngkakujono hofikoe hunoso wehohosasyantifeho.

¹⁵ I olohontajo hi'nji hofiko Mousesiye hon'ngkano hungkuno homo somo atofone'no likuji oso hwapife Mouses kako simo'mangopo ifehu'mokahin'mentiso oso hopaso hofikoe hunomo pijwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso hofikoe simoho mo'mo momnawo'nyofoho.

¹⁶ I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hofiko nakwo Hwe Engo sohumo simoho uyifijo'manji Anitu kako oso hwapife hofikoe hunomo pijwahinyoso wae yaofihwosi kako hofikoe hunomo huno wopingo yano uyimontonoho.

¹⁷ Oso Hwe Engo Anitu huhwo sohwo kako Towahuno hweho. Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo wonyoso kako huhwo sohumo momotokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, yo'mayo wonyo somta'ni Anituye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohumo isihutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho.

¹⁸ Nakwo K'ilaisimo in'ngkwalokuhwone so'nwi nakwo simo'mangopo hwapife mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo Anitu'nji humawo'n'ngkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo ifehu'mokonesosyahon'ngki a'amu nonahonontifi nakwo timo hon'ngkonyo hopa nahonontifi hofiko Anituye pomponaho somo uhwonalokwofo. Anituye Towahuno sohwo nakwoe simoho mo'mo syoho ne'no mjonaloho'mihwoso'no nakwo K'ilaisiye yahinoso ne'no mewo'n'ngkuhwaso'no a'amu nahon'ngkukuji nakwo K'ilais hopa imo'nalokuhwone hn'nimo wonehonantifeho.

4

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko hwakwon-toho pa'nyo hwafoho.

¹ Anitu kako nakumne'no hitoho ulofahon'ngki kako kakoe hungkuno wopingo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapmentisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no piso'mo'nyo miyalokuyihwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono.

² Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo yiwo'n'ngkohofoso wonimango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi ni'hu'no nakwolaho l'mentihwonefoho. A'amu Anituye hungkunomo in'ngkafitne'entani Anituye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuyihwono. O'o, nakwo Anituye timo utihwa'nyo lopo lohofontani Anituye hungkuno nehopi'nohini lijwasemofiwo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno

homo somo upa'n'ingkuji huno ole wosyofisyantifeho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofisyantifeho.

³ Olo hungkuno wop'ingo lijwaof'iwon'ingkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofikoe huno mehohosasiyo'manji oso a'amu hiso hofiko tikanomo walokwofo.

⁴ Seten kako olo hwaho lopo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisoso kako oso a'amu Kilaisiye hungkuno wop'ingo somo simeho hi'ntnnono munyo sofe timomo pijiyom'eehumentiso so'no hofiko huno mehohosahinyofoho. Kilaisiye hungkuno wop'ingo somjo pomponahoso oso a'amu homo somo ko lisyahon'ingki hofiko muhwonyo'njo iwo'n'ingkohofofoho. Kilais kako hofikimo hitoho ulofahon'ingki wop'ingo uloho'mentiso so'no hofiko huno muyofoho. Oseso hofiko Kilais sohune'no Anituyoho eso huno muyofoho.

⁵ Oso hungkuno liwo'n'ingkuhwoneso nakwo nakwoe huno mta'ni'maho. O'o, ole liwo'n'ingkuhwono. Kilais Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo tifi in'ingkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe syoho selohofiyon'nnwoho.

⁶ Hwap'ingoso hohonta Anitu ole limento, Sikwo'mjoho so'mo pomponaho wolasyono. Anitu ose limentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe simeho mo'mo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anituye pomponaho engoso Kilaisiye simo'mango weho.

⁷ Hwakwontoho'ne pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'enehwo nowehwosi moi'wo umon'nimontonoho. Nakwo oso pa'nyo ko ho'nwi Anituye pomponahoso nakwoe simeho mo'mo lonesyalofoho. Oseso a'amu hofiko huno ole uyono. Oso yokumpohn'nyoso Anituye yokumpohn'nyofoho. A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho. Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose wosyofisyantifeho.

⁸ U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo mopiwasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso iwolo'mo iwolo'm'ingo ko nalohofonteso nakwo Anituye syoho somo musikwajiyofoho.

⁹ Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofantife'no ko nafotofontifeso Anitu kako monesikwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko nafonjontifeso hofiko nakumo wonyo nihu'nahone monamokiyofoho. O'o, awonoho.

¹⁰ Sikuno huhwo huhwi a'amu Jisasimo wofonjosyantifi imentohofohopaso sikuno huhwo huhwi a'amu sohwa wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo humalohwone so'no a'amu hofiko huno ole uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.

¹¹ Ou, nehopi. Nakwo Jisasiye syoho yalokuhwone so'no nakwo songo nohumentan'ingkuhwoni a'amu nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo we'enehwo nohumahwosi moi'wo umon'ntani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo poyo wonemokantife'no yontife so'no nakwo hano emoyontani Jisasiye yokumpohn'nyoso utihwalokuhwono.

¹² Nakwo Anituye hungkuno wop'ingoso a'amu somo lutihwawo'n'ingkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto tipema'mentohofofoho.

¹³ Hwe fihwo kako Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumentisofoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no

hungkuno lijwaofalokweno. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu simeho hi'ntnnono muyo somo wolijumofano.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako Jisasimo songo ulika'mentiso sohwo kako nakwo Jisasimo ufohi'n'ingkuhwaso'no songo nelikafi'hwoso'no kako nakwo hinjoho'nimo sekwo'nji mehu'mokonasyi'hwoso'no nakwo kakoe simanopo lohofi'hwasi kako'nji ne'no nohumentihwanefoho.

¹⁵ Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anitu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'n'ingo engo Jisasiye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'n'ingo engo Jisasimo in'ingka'fijo'manji a'amu pi'n'ingo engo Anitumo isamoyoka ulikuji hofiko Anitu kakoe yofeso woho'nomantifeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no tifi no'mo Anituye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.

¹⁶ Oseso nakwo Anituye syoho somne'no iyoho monan'ingkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'n'imonto ko yohonjoso nakwo iyoho monan'ingkiyohoho. Hwap'ingoso s'ikuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anitu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'n'iwo'n'ingkisofoho.

¹⁷ Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'ene'pi wehwoso'no moi'wo umo'n'imontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anitu kako tifi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Oso wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofi'syalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofi'syalokuhwono.

¹⁸ Oseso tango ne'mante somo nakwo t'imo ko uhwonalokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafisiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no t'imo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo t'imo uhwonalokuhwoneso we'ene'pi moi'wo umo'n'imontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo t'imo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

5

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi hofikoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

¹ Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso holayo ango hopa we'ene'pi molohinawehwosi wonyo umo'n'imontonoho. I wonyo imo'n'ingkuhwaso'no Anitu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anitu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowentihwonefoho.

² Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomojo ango songoso nakumo hwapife hopa ifehu'mokonasyohumayo so'no nemo'nalofoho.

³ Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyi'hwosi nakwoe huyo'mangoso hwapife ane siki mohumanehoho.

⁴ Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino t'ipemawo'n'ingkuhwaso'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho loponjo a'apahoso wape'nono malohiyihwono. O'o,

oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapife songo pa'n'ingo so'no namo'n'ingkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho loponjolo poyo pe'n'iwon'ingciso somo uliko'mehwasi songo ne'no nihu'nahone nohumanefoho.

⁵ Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anitu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Simo'mo kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo nejapmmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

⁶ Nakwo huno ose neyahon'ngki nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasi'nji ango wopingo sopo mohumane'nwoho.

⁷ Nakwo oso homo somo muhwonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnalokuhwono. Hwapingoso nakwo oso homo somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

⁸ Oseso nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho loponjo a'apaho loso uliko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji kakoe hwapingopo fosyohumayo'ne namo'n'ingkohoho.

⁹ I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anitu'nji kakoe angopo humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'n'ingkuhwone so'no huno anga'no ole syofisyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anituye simeho wopingo umokiyo'ne namo'nyo so'no yalokuhwono.

¹⁰ Hwapingoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasi'nji nakwoe hungkunoso ikwolofo'ne sopo Jisasiye s'mano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentan'ngkuhwasi yo'mayo yahino wopingo'nji wonyo'nji imotowone so'no Kilais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wopingo'njosos wopingo nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njosos tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anitu'nji simeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uyone so'no nakwo huno syofisyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinoso Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitnne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anitu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopingo so'no huno seyohoho.

¹² I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofisyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofiko Anituye hungkuno ko losetihwantifeso hofiko simeho anga'nohino'njohwo molosetihwawo'n'ingkiyohoho. O'o, hofiko hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'iwon'ingkohofofoho. Hofiko hofikoe he wopingo so'no hofikoe a'apaho wopingo so'no syafisyontifi hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'iwon'ingkohofofoho. Hofikoe yahino simeho pi'n'ingo'nji Anituye hungkuno losetihwalokwofo so'no huno mosyafisyontifi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino simeho anga'nohino'njo iwo'n'ingkoheso nohon'iwon'ingkohoho so'no ulifitnne'entne'no selalokweno

¹³ A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofisyalokwofo'manji hofikoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anituye simaho wopingo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.

¹⁴ Kilais kako nakumne'no hitoho mikunimposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapingo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentisofoho. Kako nakwoe simo'mango mafohi'nonto poyo imo'nimentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nononji poyo imo'nimentihwone hopa imo'nimentisofoho.

¹⁵ Kako nakumne'no poyo imo'nimentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe simaho wopingo imokinyo'ne huno syofihu'ningkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso sohune'no syofisyihwasi kakoe simaho wopingo umokiyo'ne yo'mayo wonyoangkafoso uyano.

¹⁶ A'amu hwahoponjoso hofiko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'ningkohoho somo uhwonontifi hwe wonyofoho, hwe wopingofoho syafisyiwo'ningkohofofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinoso imofonji Kilaisimne'no syafisyonji, Hwe wonyofoho, limentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafihu'moteso olohonta ngko Kilaisimne'no huno ito'no syofisyalokweno.

¹⁷ Oseso a'amu fihwo kako Kilaisinji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'nimaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopingoso nto ma'maso hweho.

¹⁸ Oso songo imo'nyo hwapingoso Anituyoho. Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni imo'nontani Kilais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentiso so'no nakwo Anitu'nji simaho afa ininni'nwoho. Oseso Anitu kakoe mangohwa hopi'nonohinoso Anituye a'amu ne imo'nifitnne'ento kakoe hungkuno lutihwayo syohoso nejapwo'ningkisofoho.

¹⁹ Oso'no nakwo ole lutihwawo'ningkuhwono. Anitu Jisas Kilaisimo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'nifitnne'no honingkanano imo'mentisofoho. A'amu Anituye a'amu ne imo'nyo sofe honingkanano wonyo somne'no Anitu kako apa'no huno mikwesiyafisyiwo'ningki yohoho. Oseso Anitu kakoe mango sohwanano kakoe a'amu ne imo'nyo'ne honingkanano neso lijwamofone syohoso nejapmentisofoho.

²⁰ Oseso nakwo Kilaisiye simo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno lijwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anituye hungkuno selontaneso Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no johu ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kilais kako nakumne'no hitoho mikunimposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anituye a'amu ne hmno'nimno.

²¹ Kilais kako wonyo honingkanano ane sohomo Anitu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye honingkanano wonyoso Kilaisimo kisahumentisofoho. Nakwo Kilaisinji ufohi'noso'manji Anitu Kilaisiye honingkanano wopingo'nohino nejapososo wopingo kuyoho wonalimontonoho.

6

A'amu Anituye hungkuno lutihuku'mofu syoho'njo sohwa yo'mayo tango mawo'ningkohofofoho.

¹ Nakwo Anitu'nji syoho iwo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo olo so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anitu kako sekumne'no wop'ingo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentohofoso ne ane siki imo'n'ngkuhwaloho.

² O'o, Anituye hungkuno oleso upa'n'imno.

Ngko sekumne'no hitoho ntofoso sohonta sekwoe humotahoso upa'n'imentohefoho.

Sekumo asomo setimayo'ne sikuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.

Upa'n'imno. Olohonta Anitu kako nakumne'no hitoho ulofalofoho. Olohonta Anitu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.

³ Ngko Anituye syoho ulohofiyo sohwo'n'imo a'amu nje yahino somo nohon'ngkujo'no hon'ngkano wonyo nohon'ngkiji'manji Anituye syohomne'no hwasyo hungkuno njant'fitnnohonji hon'ngkano wop'ingo'nohini yalokweno. A'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo t'fi un'ngkamo loso sohwo nohon'ngkuhwosi ngko hon'ngkano wonyo imeso'no kako nohon'ngkuhwoso'no kako piwasyoso'manji oso ni'hu'no wonyofoho.

⁴ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye syoho ulohofiyo soh'wona'ni nakwo a'amu somo yahino wop'ingo'nohini it'hwalo'kuhwono. Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwono. Ou, hofi'ko nakumo wonyo nalohofoso hofi'ko nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hofi'ko huno ole uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho moho'nasiyoso Anituye syoho ulohofiyo ne hwafoho. Huno ose uyono.

⁵ Hofi'ko nakumo hwan'ingo nafonjont'fi impe nantofont'fi nakwo mango sohwa nonafotofont'fi joho wonyo'nji nal'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwono. Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijoho'nji humawo'n'ngkuhwonefoho.

⁶ Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wop'ingo'nohini mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofont'fi somo yoka kunto'no mul'wo'n'ngkiy'hwonefoho. O'o, yahino wop'ingo'nohini ulohofiwo'n'ngkuhwonefoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ingo'nji nohumentani a'amu hopi'nonohino somo simeho uyalokuhwono. Mango'nohino hwonan'i'maho. O'o, simeho nehopi uyalokuhwono.

⁷ Anituye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anituye hungkuno nehopi'nohini ulalokuhwono. Nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso mekino hopa aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo monje yasiyo'nefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofant'fi yalokwofoso nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefe'malofoho.

⁸ A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomant'feso nom'nihwa nakwoe yofe monje yasy'wo'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso sitofo ko nalont'feso a'amu fehohnjoso nakwoe syoho somne'no hungkuno wop'ingo'nohini li'wo'n'ngkohofofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosyafusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehopi'nohino ko ulahon'ngkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo hungkuno'njo kuyoho nal'wo'n'ngkohofofoho.

⁹ A'amu fehohnjoso nahonont'fi a'amu kengo hwasoho nalont'fi hohujo ikinjonamofiwo'n'ngkohofofoho. A'amu fehohnjoso nahonont'fi nakwoe a'amu hwafoho nal'wo'n'ngkohofofoho. Sikuno fisomo nakwo poyo umo'nantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anitu kako

nakwoe honingkano ito'no monehwajiyo'ne so'no tango ko nejaponteso kako nakumo poyo monamokiyofoho.

¹⁰ Nakwo simeho tango'njo hopa ko humentaneso nakwo engolopohamo simonyo yalokuhwono. Nakwo yo'mayo so'no umofonyo inyo hopa sohwna'ni ko humentaneso nakwo nom'ne a'amu somo yo'mayo pi'ningo engoso uy+wo'ningkuhwonefoho. Nakwo impo'namo'nnyo pa'nyo ko humentaneso nakwo Anituye yo'mayo wonyoangkafoso mokosyohumawo'ningkuhwone hwona'nyoho.

¹¹ Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe simenomjo hungkunosolo lohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo simeho engo ne'njo sejopalokuhwono.

¹² Nakwoe simehoso hano mopiku'nauyoho. O'o, nakwo sekumne'no nakwoe simeho nemo'ningkahonngki sejopalokuhwono. I oso'no sekwo simeho mohwosompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji simeho afa inyo ku'maho.

¹³ I sekwo nje mehomi soku seningkwowhosa hungkuno seliwo'ningkohoho hopaso waselimonne'no yohono. Nakwo simeho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo simeho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe simehoso nakumne'no fohwosampo'nimno.

Sekwo Anituye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'ningkutoho. O'o, sekwo Anituye angowopingo kuyoho.

¹⁴ A'amu Anitumo miningkayoso hofikoe yahinoso nakwo pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anitumo iningkunyo soku sekwo hofiko'nji nomajopohi'ningkutoho. Hofikoe yo'mayo yahinoso hofiko'nji ikutoho. O'o, honingkano wonyo'nji wopingo'nji nem'no kemokosyohumayoso pipilo. Sikwo'mjoho'nji pomponaho'nji afapo lawotoho. Nihu'no awonoho.

¹⁵ Kilaisi'nji Seten'nji siko simeho afa linalokusiyo. Nihu'no awonoho. Oseso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo'nji simeho hi'ntnnono muyo sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofisyanjito. Nihu'no awonoho.

¹⁶ Nakwo huno nayohoho. Anitu songo humaso sohwo kako nakumo nehumaso so'no nakwo kakoe angowopingo hn'nwoho. Oso'no nakwo Anituye angohn'nwi nakwo hwahoponjo hwoso peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no elofisosyalokuhwono. Nihu'no wonyofoho. O'o, nakwo Anituye angonwoho. Anitu hungkuno ole nalimento, Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofiko'nji nomohu'mokiningkuhwasi hofiko'nji wofosyohumamonnoho.

Ngko hofikoe Anitu hwo'nyoho.

Hofiko nje hwe moya'mifoho.

¹⁷ Anitu ose nalonto nom'nepo kako ole nalimento, Sekwo oso a'amu ngkimo monningkape'njo somne'no sekwo hohujo ikinjaofikuji uliko'mafikuji nje yahino songo'nji fosyohumantokuno. Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafikutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo wosetima'mo.

¹⁸ Ngko seningkwahwo'ni umonimo.

Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopeehnonji fosyohumamno.

Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwapingo sohwo'ni selalokweno.

7

¹ U nje a'amu soku, oso hungkuno wopingo hiso mtimokoheso Anitu nejapmmentiso so'no nakwo huno syofisyihwasi yo'mayo wonyo nakwoe

simeho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo honingkanomo ipemotonawe so'nji ni'hu'nahone ho'naofihwasi Anituye yahino wopingo somo uningkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no Anitumo wonimango uyoso'no iyoho wonanono. Honingkano wopingo ito'nohino somo uningkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo simo'mjo mtimokumentiso somo hofiko tifi iningkamentohofu so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

² Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo simeho monejape'njo peho'neto.

³ Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no simeho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'nifijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

⁴ Hungkuno yoloho'nohini selalokweno. Ngko sekumne'no simonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango ni'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syafisyontneso nje simeho wopingo ni'mo'niwo'ningkisofoho. Simonyo yiwo'ningkohefoho.

⁵ Nakwo ango Tilouas uliko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmmentihwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nanimojofoho.

⁶ I oso'no Anitu kako kakoe a'amu simeho tango'njo somo simeho wopingo umokiyoso hwapingo hweho. Anitu kako Taitas ni'hwatimentiso sohwo kako none'manto nakwoe simeho wopingo namokumentisofoho.

⁷ Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'o, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmentiso so'ne nakwo simonyo mikunimposo yontani simeho wopingo namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentaningki sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalimento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honingkano wonyo so'no simeho tango seyahoningki ito'no mihwajimalofo kuyoho. Sekwo ngko'nji simeho afa inyo'ne syafisyontifi nje hungkunomo iningkayo'ne semo'ningkohoho. Ose upa'nimentiso so'no ngko simonyo imentohefoho.

⁸ Oso iyoswo simo'mjo ngko sekumne'no semtimokimentohe so'no sekwoe simeho tango ko seimentisoso olohonta nje simeho tango maniyantofiyoho. I simo'mo ngko mtimokimentohe sohonta sekumo simeho tango seyo'ne so'no huno syafisyonji ngko simeho tango engo nimentisofoho. I oso'no oso simeho tango se'mayoso sikuno pi'ningo'maho. O'o, sikuno tifoponoho.

⁹ Oseso olohonta oso hungkuno tango'njo semtimokimentohe so'no ngko simonyo yalokweno. Hwapingoso sekwo sekwoe simeho tango somjo oso'ne'maho. O'o, olenoho. Oso simeho tangoso sekwoe yahino wonyo somo iwolo'mokumentohofu so'no yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso simeho tangoso Anitu huhwo sejapmmentisofoho. Oso'no nakwoe hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.

¹⁰ Anitu kako kakoe a'amumo simeho tango uyoso'manji oso tango hiso a'amu honingkano wonyo somne'no i'waho ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofikuji Anitumo ufohi'nyo'ne wonefo'ma'montonoho. I oseso Anitu kako simeho tango nejaposo somo nakwo nakwolaho molanehwono.

I oso'no a'amu Anitumo simeho munyoso simeho tango uyihwoso'no oso simeho tango hiso hofikoe yahino wonyo somo miwolo'mokufitnefoho. Oso'no hofiko tikanomo ufitnefoho.

¹¹ Ou, sekwo huno ito'no fikwesiyafihupmno. Oso simeho tango Anitu sejapmentisoso sekumo yahino wopingo wopingo setihwamentisofoho. Sekwo yahino wopingo ito'nohino somo hi semo'n'ngkahon'ngki sekwo olo hon'ngkano wonyo so'no semti'mokimentohe so'no komo'no likafontifi hungkuno homo somo ito'no mihwatimentohofoho. Mihwajontifi oso hwe hon'ngkano wonyo'njo sohumo yoka ulontifi hon'ngkano wonyo somne'no iyoho senalofoho. Sekwo nakumo nahonyo'ne humotaho lontifi oso hwe huhwo sohwoe hon'ngkano wonyo somta'ni hungkuno mikwolofihwatimentohofoho. Ose imentohofoho so'no olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.

¹² Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho ngko oso hwe hon'ngkano wonyo'njo sohwo'nji oso hwe kako kakimo wonyo uloho'mentisoso hune'nohini semti'mokimentohe'maho. O'o, Olenoho. Sekwo olo hilo so'no huno seyone'nji semti'mokimentohefoho. Sekwo Anituye timopo nohumafikuji nje hungkuno so'no hi semo'n'ngkuhwoso'no nakwo'nji simeho afa inyo'ne'eno lonji semti'mokimentohefoho.

¹³ Oso hiso ne imo'n'imentiso so'no nakwo nakwoe simeho wopingo namo'n'imentisofoho.

Oso'nohini'maho. O'o, Taitas kako sekwoe angopo nta'ni ne'manto simonyo engo imentisofoho. Hwap'ngoso kako sekwo'nji nohumentan'ngki sekwo kakimo utimantifi yahino wopingo'nohini uloho'mentohofoho so'no kakoe simeho hofiyo umokumalofoho. Oso'no nakwo sekumne'no simonyo selohofalokuhwono.

¹⁴ Simo'mo ngko sekwoe yofe Taitasiye simanopo ho'nosema'mentohe so'no ngko sekumne'no wonimango mannimentisofoho. O'o, yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ngko sekumne'no Taitasimo ulimentoheso nehopi imo'n'imentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopi'nohino seliwo'n'ngkohe hopaso oso hungkuno Taitasimo ulimentoheso ne imo'n'imentisofoho.

¹⁵ Taitas kako sekumo se'ma'mentiso sohonta sekwo kakine'no yomo'nji iyoho'nji ko yontifi kakimo utimantifi wopingo uloho'mentohofoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofiyo'no in'ngkamentohofoho so'no huno syafisyonto kako sekune'no umo'nalofoho. Oso hiso'no ntimentisofoho.

¹⁶ Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yontife so'no ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafo'nohinoso ne'no uyihwantifeho. Oso'no ngko simonyo yalokweno.

8

A'amu Anitumo in'ngkawo'n'ngkohofoso hofiko nom'ne a'amu somo ufo'mawo'n'ngkohofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo olo hungkuno loso huno ito'no waseyonontne'no waselimonne'no yohono. A'amu hwaho Masetouniya sopo humalofoso hofiko Anitumne'no simeho uyo so'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofoho somo Anitu kako wonyoangkafoso ulohofalofoho.

² Hofiko nohumentan'ngkofi tango mikun'imposo u'manto oso tango hiso hofikimo yamofu uloho'mentisofoho. Hofiko umofonyo mikun'imposo ko inyo hi hofiko Anitumne'no simeho wopingo'nji humamentohofoho.

Oseso hofiko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafisyontifi hofikoe hamniyoho uhu'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulimentohemaho. O'o, hofiko hofikoe hunom-nohini iningkamentohofofoho. Hamniyoho ilifeo'mentohofoso uhu'mokontifi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontifi uhu'mokumentohofofoho.

⁴ Hofiko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalimentohofi, Anituye a'amu ango Jelusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wopingotaho.

⁵ Ose nelahon'ngkofi nakwo huno ole syafihu'mentihwoni, Hofiko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantifeho. Ose ko syofisyahon'ngkuhwoni hofiko simo'mo hofikoe simeho Anitumo uyontifi hofikoe yahino yo'mayo so'nji Anitumo nihu'nahone uyimentohofofoho. Nakwo Anituye simeho wopingo umokane'entifi nakwo hi'nimne'no hitoho ulofalofoho.

⁶ Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohumo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwafo'ne hungkuno ulimentihwonefoho.

⁷ Yo'mayo syoho iwo'n'ngkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'n'ngkohofoho kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Sekwo Anituye hungkunoso hofiyo lutihwalokwofo. Sekwo Anitu mta'ni yo'mayo huno wopingoso tipemalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi semo'n'ngkahon'ngki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo simeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'n'ngkohofoho hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaopifentne'no yalokweno.

⁸ Ngko hamniyoho engo uyimno masel'mnehono. O'o oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofiko olo syoho somne'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofiko mango'nohini'maho. O'o, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayimontonoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwapingo sohwo kako nakumo nefo'mayo'ne umofonyo hwapingo imentisofoho. Sekwo yo'mayo wopingo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wopingo homo somo uliko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kilais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafisyikuji ufo'mapmno.

¹⁰ Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wolijwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ulika'mentohofoho so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyojwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo nihu'no simo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontifi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofofoho.

¹¹ Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'n'ngkahon'ngki ema'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwafo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'n'ngkohofoho somo yo'mayo so'no yano ulofiyikuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno.

12 Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumafikuji nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syafisyikujo'no Anitu kako simeho wopingo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyofisyalofiyoho. O'o, jije we'e mokosyohumunyoso nom'ne a'amu somo ufo'mano likuji hamniyoho fehohnjoso uyifijoso sekwo Anituye simeho wopingo umokantifeho.

13 Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontaningkuji oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomafikujo'no syoho ane'njohwo wopingo'nohini wohumafe. Ose mose-lalokuyohono. O'o, ngko Anituye a'amu neso yo'mayo ito'no humayo'ne umofonyo miyoso'no selalokweno.

14 I olohonta sekwo yo'mayoso pi'n'ingo engo mokosyohumunyo kuyoho. Oso'no sekwo a'amu olohonta umofonyo inyo somo ufo'mapijo'manji tifi no'mo sekwo umofonyo ifijo'manji hofiko osohonta oso hiso'no pi'n'ingo mokosyohumunyo'manji wosefo'mantifeho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo hopi'nonohino yo'mayo so'no ito'no fosyohumayo'ne umofonyo mifitne kuyoho.

15 Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa hofiko a'amu Isilael a'amu mohumunyo sopo nohumentan'ngkofi Anitu wosopayo ahwomo mta'ni uyimentiso somne'no ole mti'mokumentohofi, A'amu kako wosopayo pi'n'ingo engo hu'mema'mentiso sohwo kako woso-payo nilifeesiyoso ane hweho.

A'amu kako wosopayo we'e'nohini hu'mema'mentiso sohwo kako wopayo'ne umofonyo miyo hweho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

Poul kako Taitas'nji nom'ne a'amu sohwanji hofiko ango Koulin sopeno'no lihwatimentisofoho.

16 Anitu kako Taitasimo huno wopingo uyahon'ngki Taitas kako sefo'mayo'ne nakwo hopa imo'nalokunjo so'no ngko Anitumo isamayoka ulalokweno.

17 Ngko oso syoho hiso'no ko ulimentoheso ngko huno ole syofisyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujo'njo yonti'mtentesi kako kakoe huno mta'ni sekuye pono pihwonesohilo.

18 Oseso Taitas'nji nom'ne a'amu sohwo'nji sekuyepono uhwojalokuhwono. Ango'meemjo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso oso hwe huhwo sohwo kako Anituye hungkuno hofiyo lutihwawo'n'ngkiso so'no hofiko kakoe yofe ho'nomawo'n'ngkohofofoho.

19 Oso'nohinimaho. O'o, oso a'amu hiso hofiko oso hwe sohomo ngko'nji a'amu Jutiya somne'no hamniyoho uyohojae'ne uhwosopomentohofu hweho. Olo syoho yalokuhwoneso nakwo Anituye yofe ho'nomentani nakwo nom'ne a'amu somo ufo'ma'nyo so'no hi nemo'n'ngkahon'ngki utihwalokuhwono.

20 Nakwo olo hamniyoho engo a'amumo ufo'mayo'ne mokosyohumalohwone so'no a'amu fihwa hofiko nakwoe yahino somne'no hwasyo hungkuno mjonalifitnohontani oso hwe huhwo sohomo hofiko uhwosopomentohofu sohwo'nji uhwojalokuhwono.

21 Nakwo Anituye timoponohini yo'mayo yahino ito'nohino uyantane'no ihwone'maho. O'o, a'amu hopi'nonohino sofe timopo yahino wopingo ito'nohinoso uyantane'no yihwono.

22 Oso hwe hufa'u sohwa'u'nji nom'ne hwe anga'nohino sohwo'nji uhwojalokuhwono. Sikuno pi'n'ingo engo somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo

nakwo syoho hiso'no yamofu ulohofontaneso kako oso syoho hiso'no hi umo'n'ingkahon'ingki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino wop'ingo so'no ngko oso hwe huhwo sohomo ul'imentohe so'no kako huno ole uyohoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hamniyoho hofiyo wuhu'mesyantife so'no huno uyohoho. Oso'no kako sekwoe ango pone'no simeho wop'ingo'njo wose'ma'monte'no yalofoho.

²³ Taitas sohumne'no sekwo huno ole so'no waseyono. Ngko yo'mayo syoho sefo'mayo'ne iwo'n'ingkoheso Taitas kako ngko'nji majopohi'nontai syoho afa'no afa'no yalokuhwoyo. Oso hwe nom'ne sohwa'u siko oloponjo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho sofe simano mafahi'nonji siko Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne olo syoho loso yalokusiyo.

²⁴ Oseso oso a'amu huhwo sohwo sekwo hofiyo utimafikuji sikine'no hitoho waselofono. Ose ifijo'manji oso a'amu oso hwe hufa'u hwa'umo sekuye pone'no uhwojalokwofoso hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Yo'mayo hungkuno wop'ingo Poul kako a'amu Koulin somne'no nal'wo'n'ingkisoso ne'njofoho wosyofisyantifeho.

9

Anituye a'amu ne somo ufo'ma'nyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo oso hungkuno Anituye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'n'imentohofofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso masel'mnehono.

² Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomne'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe simanopo sekwoe yofe ho'nomawo'n'ingkohefoho. Ole ul'wo'n'ingkohono. Soswo anga'no mehon'hwatiment'hwone sohonta a'amu hwaho Ngkilik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ul'ka'mentohofofoho. Ose ul'wo'n'ingkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko hi'nji olo syoho hiloso ul'kofalokwofo.

³ Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'n'ingkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafisyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono.

⁴ Ngko sekwoe yahino wop'ingo so'no a'amu lomo ul'wo'n'ingkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo sel'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko wonimango engo wannimontonoho. I sekwo hokunonji wonimango wonanimontonoho.

⁵ Ose mmo'nonehonji ngko ole syofihu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwatime oso hamniyoho sekwo uyohojano lontife so'no hofiko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko tifi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho hiso sekumta'ni momakulisyosema'mnehono. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo so'no sekwo simeho nohayonji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

⁶ Sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho.

⁷ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lifijo'manji sekwoe hunomnohini in'ingkakujifoho'naopmno. A'amu fehohnjo hofiko hamniyoho engo so'no jomo

yokumpohn'nyo selikujo'no a'amu fihwa hofiko simeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wopingo'maho. O'o a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho simeho wopingo'njo uyo sohomo Anitu kako oso humne'no simonyo yalofoho.

⁸ Anitu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejap+hwoosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilifeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohini nohumafikuji nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilifeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wopingo ulohofo'neso hopoenohino kuyoho.

⁹ Oso pa'nyoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu fihwo Anituye yahinomo iningkawowo'ningkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho. Oso yahino wopingoso ne'no mji+mwentan+ingkuhwosi Anitu kakimo ne'nohino hofiyo womokosyohumamontonoho. Wopingo uloho'montonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁰ Anitu kako a'amu hn'nimo yo'mayo uyo hujo'ne nejaponteso tifi wopayo nyo'neso nejap+wo'ningkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo imo'ningkuhwosi ne pi'n+ingo engo womantifeho. Oseso oso uyo hujoso Anitu kako pi'n+ingo wosejapmmontonoho.

¹¹ Sekwoe yo'mayo so'no Anitu engo imokahon+ingkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantifeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotasi+hwaso'no a'amu pi'n+ingo engo sekwoe yahino wopingo so'no Anitumo isamoyoka m+kun+mposo ulantifeho.

¹² Sekwo oso yahino wopingo yalokwofo so'no yo'mayo wopingoso hufa'u umo'n+montonoho. Simo'mo Anituye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantifeho. Nom'neso olenoho. A'amu pi'n+ingo engoso hofiko Anitumo isamoyoka ulikuji kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

¹³ Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofiko huno ole wosesyof+syantifeho. A'amu Koulin+so hofiko Kilais+ye hungkunomo upa'nontifi ito'no iningkowalokwofo. Mango'nohin+maho. O'o, ne'njofoho. Ose syasyef+sy+kuji hofiko sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wopingo so'ntnne'no Anitumo isamoyoka engo ulantifeho.

¹⁴ Oseso a'amu hiso hofiko huno ole uyono. Anitu kako sekumo wopingo engo selohofalofoho. Hofiko sekumne'no Anitu kako sekumo wopingo ne'no selohofone so'no jomo ulantifeho.

¹⁵ Anitu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmmentiso so'no nakwo isamoyoka m+kun+mposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wopingo hopi'nonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anituye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mjijo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

¹ Ngko Pouli'ni ngkine'no hungkuno we'e waselimonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wopingo pompenjiyo'nohino ko naliwo'ningkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mt'i'mokonto kako yoka hungkuno'nohini namti'mokiwo'ningkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kilais+ye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo

monje yahin'i'mo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohini wasel'monne'no yohono.

² Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anituye syoho yalofoho. Ose lalokwofo so'no sekwo huno ole fisyafihupmno. Poul kako yoka nalonoho likuji nakwo huno ito'no wosyofisyano. Ose fisyafihupmno.

³ Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawo'n'ngkuhwone'nwoho. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho yahino somo min'ngkwalokuyihwono.

⁴ O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofone'neso mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'ni'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Seten'ye tojo somo kakoe yo'mayo somo mtihupesoso hoponoho.

⁵ Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofiko Anitumo nakwolaho lontifi kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyone'neso hoponoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Nakwo hwe moya'mi nom'neso hofiko Anitumne'no huno wopingo tipemapitnohontani nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso hon'ngkano Anitumo u'mayo somo wopijwosyano. Huno ose ko syofisyantifeso oso yokumpohn'nyo Anitu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolofone'ne mokosyohumalohwoneso oso hon'ngkano pijwasiyone'ne homo somo nakwo mtihupeso hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no yo'mayo huno wonyo syofisyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kilaisimo enjwa'mo ho'nasiyone'neso hoponoho.

⁶ Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nalifijo sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fentifi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'n'ngkohoho hungkuno mikwolofihwajiyo'ne humalohwono.

⁷ A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntantikwofo, Poul kako yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho. Ose ntantikwofo a'amuso hofiko nje a'apaho hohnjo somnohini nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kilaisiye a'amu ne'nwoho likujimanji sekwoe ne somne'no apa'no huno fikwesiyafihupmno. Ole wosyafisyontifeho, Sekwo Kilaisiye a'amu ku'manji nakwo hi'nnonji Kilaisiye a'amu'nwoho.

⁸ Anitu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki kakoe simano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo hiso sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitofonefoho. Ou, ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko wonimango mannonehoho. O'o, Kilais kako oso yokumpohn'nyo ngkimo ntapmmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofoho.

⁹ Oso'no sekwo huno ole syafisyikutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno semti'mokiyiwo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose syafisyikutoho.

¹⁰ U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumne'no mtimokuwo'n'ngkisoso hungkuno tango'njo'nji yoka'nji ko namti'mokiwo'n'ngkisoso kako none'mahon'ngki uhwonontani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso sikinjofoho.

¹¹ Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semti'mokiwo'n'ingkohe hopa ngko sekwo'njopo nohumahm'mo oso iyoswo semti'mokiwo'n'ingkohe hopaso waselimonnoho. Huno ose waseyono.

¹² A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko nom'ne a'amufe yahinomo uhwonontifi hofikoe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano inontifi hofiko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'nj'nwoho. Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe huno somnohini syafisyontifi hofikoe yahinomnohini yano inontifeso huno anefoho. Nakwo a'amu hwahoponjo huno tifo'njo hn'nwi yano minanehwono.

¹³ I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso syoho Anitu nejapmmmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji yahino hiso hopo hon'ingkon'ingkuhwasi'manji oso syoho Anitu nejapmmmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwatimentisoso sekumo ifehu'mokasesyohumaho.

¹⁴ Oso syoho somjo sohe Anitu nejapmmmentiso somo muyokolofanehwono. O'o, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofa. O'o, nakwo'njo lohohnta'ni humalofa. Oso'no sekune'no simo'mjo sohwna'ni Kilaisiye hungkuno wopingo losetihwamentihwonefoho. Osopo nom'ne a'amuso nakwoe syoho somjo ne tipema'mentohofa so'no hofiko hofikoe yofe ho'nomo'nimentohofofoho.

¹⁵ A'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno losetihwamentohofa somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'o, nakwo ole'no namo'n'ingkohoho. Sekwo Anitumo simemo hi'ntnnono uyalokwofoso engo ne'no imo'n'ingkuhwosi oso syoho Anitu nejapmmmentisoso sekwo'njo ajwo sopo engo umo'n'montonoho.

¹⁶ Ose imo'n'ingkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo hohnta'ni wojo sopone'no Kilaisiye hungkuno wopingoso womotowantanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anituye hungkunoso mulalokuyohofa. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somta'ni ne tipemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe syoho somta'ni'maho. O'o, nakwoe syoho mta'angofoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofa sohwa ole mtimokumentohofi,

A'amu fihwo kako simonyo uyimo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho.

O'o, Anitu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'n'ingkiso sohune'nohini kako simonyo uyono.

Ose mtimokumentohofofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'n'ingkuhwoso sohwo Anituye timo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohomo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole limotofo, Anitu kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no nahwosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo limotofo sohwanne'no Poul kako hofikoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

¹ Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno liwo'n'ingkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.

² Upa'nyo Anitu kako sekumo kakimnohini in'ingkayo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo hon'ingkanomo ipesemotafijo so'no Anituye simeho wonyo umo'nimontonoho. I oso'no ngko huhwo'ni simeho wonyo wanimo'nimontonoho. Ihwoni. Ngko pahnnimo hungkuno we'enehwo waselimonne'no yohono. Sekwo a'mu sijo sofa nom'ni hwamne'no huno mosyafiso hwehwamne'nohini huno syafisyiwo'n'ingkohoho hopaso ngko sekumo Kilaisiyepono sehwa'time'no sekwo kakimnohini huno fisyafihupmno. Sekwo nom'nihumo un'ingkowano lifijoso Anitu kako simeho wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni simeho wonyo wosejapmmonnoho.

³ I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho n'ingkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ulimentiso so'no Efa kako hwasyo hon'ingkanomo in'ingkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofiko hwasyo hungkuno lohose'mafikujo'no sekwo Anituye hon'ingkanomo hofiyo in'ingkawowo'n'ingkohoho somo nusikwojikuji hwasyo hon'ingkanomo in'ingkayo so'no ngko iyoho n'ingkohoho. Sekwo Kilaisimnohini in'ingkayo yahinoso nusikwajifitnnohontnne'no selalokweno.

⁴ Hwap'ingoso a'amu fehohnjo hofiko sekumo se'mantifi Jisasi'mne'no ngko hungkuno selimentoheso molohose'ma'mmalofu. O'o, Jisasi'mne'no hofiko sekumo wase'mano ko lontifi hofikoe hwasyo hungkunoso Jisasi'mne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafisyiwo'n'ingkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingo selimentihwone sohonta sekwo Anituye Towahuno wop'ingo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofikoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofoho lontifi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofu kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontan'ingko fi sekwo nakwolaho mujo kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

⁵ Sekwo upa'nimno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo sohwafo sekwo wonyoangkafo hwasoho uliwo'n'ingkohofoso hofiko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaho. Nihu'no awonoho.

⁶ A'amu fehohnjo hungkuno luti'hwayo yahino wonyoangkafo iwo'n'ingkohoho hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anituye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anituye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sikuno pi'n'ingo engo somo nakwo sekumo Anituye yahino ne so'no nto esetihwamentihwonefoho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo selimentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahinimentohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohofoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo kuyoho'nji momasemoku'mmentohofoho. Oso yahino wop'ingo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho.

⁸ Ngko sekwo'nji nohumentan'ingko Anituye a'amu ango kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohotimentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo

somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohefoho.

⁹ Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anituye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin sopo i'mofopahon'ngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no wamjimi'momnefoho.

¹⁰ Kila'iseye hungkuno neso ngkimo niweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'noman'i'me'no a'amu Ngk'lik sofe ango'meemo ho'n'ngkan'ngkuhwosi hofiko oso homo somne'no nje yofe monje meen'hufitnehofo.

¹¹ Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo simeho mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo simeho sejap'wo'n'ngkohe so'no Anitu kako huno moi'wonoho.

¹² O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno hwasyo loset'hwawo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne nakwo Anituye syohoso Poul hopa iwo'n'ngkuhwone hwona'nyoho. Ose ko lontifi hofiko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo. Oso'no hofikoe hon'ngkano somo pijwohumayo'ne ngko sekumta'ni nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso olohonta ho'nomo'nalokweno.

¹³ Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anitu kakoe syoho somne'no muhwosopo'mmentisofoho. O'o, hofiko hwasyo hungkuno ole seli'wo'n'ngkofi, Nakwo a'amu *apousel* sohwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose selahon'ngkofi sekwo oso homo somo in'ngkawo'n'ngkohofofoho.

¹⁴ Sekwo oso hiso'no hi semo'n'ngkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji hon'ngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo mta'angohwa pa'n'ngo pomponaho engo'nji imokini'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁵ Oseso a'amu Seteniye syoho ulohofiyoso hofiko Anituye syoho ulohofiyo hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo sohwafe nuhwonontifi a'amu wop'ngofoho seni'wo'n'ngkiso kuyoho. I oso'no hwangku no'mo hofikoe yahino yontifijo somne'no tohino engo mapitnefoho.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho somne'no tango engo ma'mentisofoho.

¹⁶ Simo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno li'wo'n'ngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofoho syafisy'kuj'i'manji e'wano omomo hungkuno we'enehwo seli'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno hwasyo loset'hwantifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko nje yofe woho'noma'n'imonne'no yohono.

¹⁷ Hungkuno selalokwe loso Anituye'maho. O'o, a'amu omomo hungkuno seli'wo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne omomo hungkuno seli'wo'n'ngkohoho hopa selalokweno.

¹⁸ I a'amu pi'n'ngo hwahoponjo yahinomo in'ngkawentifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho sohwafe yahinomo we'enehwo in'ngka'mo nje yofe woho'noma'n'imonne'no selalokweno.

¹⁹ Sekwo a'amu huno'nji'nwoho lolalokwofo. I sekwo a'amu hwasyo hungkuno seliwo'n'ingkohoho sohwo tifi in'ingkawo'n'ingkohoho so'no huno ane kuyoho.

²⁰ A'amu fihwo kako nje syoho wontohofiyano selihwosi mimpo'nosemotahwosi sekwo in'ingkayo'nohino kuyoho. U kako sekwoe yo'mayoso moi'wo wolasemo'mo syafisy+hwosi hwasyo hungkuno woloset+ma'montonoho. Kako poji eset+manto imayo selohofiwo'n'ingkiso hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe s+mo'mangopo ajonyo sefonjahon'ngki sekwo kakimo t+mo'nohino uhwontohumawo'n'ingkohoho kuyoho. Yoka mujo'njo kuyoho.

²¹ Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Oso'no ngko oso hopa sekumo moseloho'meso'no ngko won+mango wann+montonoho.

I nom'ne omomo hungkuno apa'no waselimonne'no yohono. A'amu nom'ne sohwa hofikoe yofe yo'mayo so'no ho'noma'n+wo'n'ingkohoho hopaso ngko huhwo'ni nje yofe woho'noma'n+monne'no yohono. Nje omomo hungkuno upa'n+mno.

²² Hofikoe yofe ho'noma'nyo'neso ole lahnn+wo'n'ingkohoho. Nakwo a'amu Hip+lu hwona'nyoho. Ose lahnn+wo'n'ingkohoho. I ngko huhwo'ni Hip+lu a'amu hwo'nyoho.

U ole lahnn+wo'n'ingkohoho, Nakwo a'amu Is+lael hwona'nyoho. I ngko huhwo'ni a'amu Is+lael hwo'nyoho. U, Ap+loham+ye imuhwolaho. Ngko huhwo'ni Ap+loham+ye imu hwo'nyoho.

²³ U hofiko An+ituye syoho ulohofiyu hwolaho. I nje yofe ho'noma'nyo somne'no omomo hungkuno apa'no wahn+mno. Hofiko Kilais+mne'no syoho iwo'n'ingkohoho somo ngko hofikimo uyakolofohono. Nje syoho engoso hofikimo uyakolokwoho. Ngko impo'angomo humayoso s+kuno pi'n'ingo niyakolofoso ngko hofikimo uyakolofohono. An+ituye syoho somne'no a'amu ngkimo ikujoho n+fonjont+feso ngko hofikimo uyakolofohono. S+kuno pi'n'ingo ngko poyo wape'n+monji iyoso hofikimo uyakolofohono.

²⁴ A'amu Juta sohwa hofiko ngkimo impojonyo s+kuno kengo kengo aho fehohnjo hopi'nonohino somo ne'no n+fonjontan'ngkofi *teti-nain* (39) imo'n+mentisofoho.

²⁵ S+kuno hufa'u s+hune somo a'amu Loum sohwa hofiko sohwe sonyo ikujoho'nji n+fongku'mentohofofoho. S+kuno fihwi hofiko ngkimo sojo'nji n+pos+mentohofofoho. S+kuno fihwi ngko yofayokinopo nohumentan'ngko yofayokino hiso wonyo imo'n+mentisofoho. Oso hiso s+kuno anga'nohinomo emoimentohe'maho. O'o, s+kuno hufa'u s+hune emoyonji wonyo imo'n+mentisofoho. I s+kuno nom'nemo yofayokino mijo ajwopo wonyo imo'n+mentiso sohonta ngko s+kuno anga'no mofehi'nyo anga'no mijo ajwopo mtapmmentohefoho.

²⁶ S+kuno pi'n'ingo engo ngko An+ituye syoho somne'no a'amumo l+ku'mofontan'ngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wan+mokumonto imentisofoho. A'amu wonyo hon'ngkano'njo sohwa hofiko a'amufe ho'yango hufo imotofo sohwa hofiko ngkimo hon'ngkanopo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho. Nje a'amu Juta huhwanji a'amu temtifo kengo huhwanji ngkimo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho. Ngko ant+ime engo sopo we so'mo mijo ayo ajwopo nohumentan'ngko yo'mayo yahinoso ngkimo wonyo wan+mokumonto imentisofoho. A'amu fehohnjo hofiko nakwo Jisasiye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo lont+fi hofiko huhwanji ngkimo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho.

27 Ngko sikuno pi'ningo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho yokumpohn'nyo tohohmtanno'njo iwo'ningkohe hwo'nyoho. Ngko ose yontne sohwo'ni sikuno pi'ningo somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho pe'nimotefoho. Sikuno pi'ningo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo hwapife so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nisimojofoho.

28 Oso tango hiso'nohini'maho. O'o, sikuno huhwo huhwi tango nom'ne olo so'nji ni'mawo'ningkisofoho. A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ningkohoho sofe tango so'ntnne'no ngko huno syafisyonji ngko hofikimo wopingo'nohini ufo'mahm'mo hofiyo umokosyohumayo so'ne'nohini syafisyiwo'ningkohefoho.

29 Oso a'amu hiso honingkano wonyo ifijo'manji ngko huhwonontnne'no simeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amuso oso a'amu homo somo honingkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amu ipemotafijo somne'no simeho tohino wannimontonoho.

30 A'amu omomo hungkuno liwo'ningkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nivo'ningkohoho hopaso ngko uyimo hnnime'manji ole wahnimo. Ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ose hnnime somne'no ngko nje yofe woho'noma'nimonne'no yohono.

31 Anitu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwoe yofeso ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho.

32 Ngko ango Ntomasikos sopo nohumentaningko hwe engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwoe hwe mnokino manji'mofonjo a'amumo mokosyohumayo sohwo kako Poulimo aho wakeno lonto kako a'amu syuwo'ningkohoho kuso somo ngko Poulinimo aho n'ke'ne a'amu sohwo umohumati'mentisofoho.

33 Ose ko uhumojahoningki Jisasiye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo sohwo ho'yo engo somo meenisyontifi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo somo impe intofontifi intofaniyoho'mokahoningkofi ngko hwaho mompo sohwo ho'yo somta'ni ni'hu'nahone hiyaso joku'ningkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa honingkonyo so'ne'no Anitu Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

1 A'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofikimo mufo'maso'njo ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwofe yahino hopaso apa'no wahnimonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo hungkuno seliwo'ningkohoho somo monje yasiyo'ne wonimango unyo'ne selalokweno. Ngko wojo honingkononji Anitu kako hiyaso hungkuno ntimentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwanihumentiso so'nji waselimonne'no yohono.

2 Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahn'no m'mofape sohonta Anitu kako kakoe a'amu ne sohwo'nimo kakoe ahwomomjo ango sopone'no n'notasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini motasimentisotikeno. A'apaho hi'nji motasimentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho.

3 Ose seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Oso hwe huhwo sohwo ngkonoho. Anitu kakoe ahwomomjo ango sopone'no

ntimotasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohino ma'mentisotikeno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho.

⁴ Oseso ngko Anituye ahwomomjo ango sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wopingo wonyoangkafo ko upa'nimentoheso nakwoe hwa-hoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho.

⁵ Oso yo'mayo ahwomomjo upa'nimentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'nimntentesi oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'nimo lime'manji ole'nohini waselimonne'no yohono. Ngko nehopi'nohini yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

⁶ U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohini ho'noma'nimententesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo maselimnesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso noselimnesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hningkohe somne'no ho'ningkisoso a'amu soku ngkimo yano ntofikutoho. O'o, Anituye hungkuno losetihwawo'ningkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'ningkohe so'ntnne'no sekwo nto nohonimotofoto somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'nimonnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poulimo umnimojofoho.

⁷ Oso hungkuno wonyoangkafo Anituye ahwomomjo ango sopo nta'ni ntapmmentiso somne'no ngko Pouli'ni hwa'mo hwa'mingo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento Anitu kako eno lahonngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmmentisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohoho pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono.

⁸ Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u sihune ole ulimentoho, Kiko olo tango hiloso wae feenimofo.

⁹ Ose ko ulahonngko Anitu ole ntimento, O'o, ngko oso tango hiso wae meekumofe'njo ko i'mo ngko kiko'nji nohumahm'mo wopingo'nohini wakiloho'monnoho. Nje wopingo'nohini kiloho'meso hopoenohinofoho. Hwapingoso a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane sohomo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. Anitu kako ose ntimentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko simeho tango maniyonehoho. O'o, simeho wopingo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomo'nalokweno. Oso'no Kilaisiye yokumpohn'nyo engoso ngkimo niweho.

¹⁰ Ngko Kilaisiye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko humame sohwo'ni a'amu hofiko ngkimo wonyo ko ntohopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko ni'masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano likuji ko ifijoso oso hiso'no ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta Kilaisiye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo niweho.

Poul kako a'amu Koulinife simeho hi'ntnnono Anitumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

¹¹ Oso a'amu hiso Anituye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo seliwo'ningkohoho sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo liwo'ningkohoho pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'nonimantifijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo.

I oso'no sekwo nje yofe mohono'nonimawo'n'ngkiyohoho. I, ngko yokumpohn'nyo ane ko huhwo'nimo oso a'amu hwasyo seliwo'n'ngkohoho sohwa hofiko ngkimo moniyakolopitnehoho.

¹² Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko yo'mayo tango ko ni'mahon'ngki ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'nimentohe sohonta Anitu kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yonto kako ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syanifisonto sekumo setihwamentisofoho. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo Anituye yokumpohn'nyo homo somo uhwonontifi yomo imentohofofoho.

¹³ Sekwo oleso peho'no hnnalokwofo. Poul kako a'amu ango ken-goponjo somo wop'ingo uloho'mentisofoho. Kako nakumo wonyo naloho'mentisofoho. Oso peho'no syonifisyantokwofo. Olo wonyo anga'nohino loso seloho'mentoheso ngko sekumta'ni sekwoe wosopayo yo'mayo so'ne'no jomo maselimentohefoho. Sekwo oso wonyo seloho'mentohe hisomne'no wae feenimopmno.

¹⁴ Ngko nom'ne honta se'ma'mentoheso hufa'u imo'n'mentisofoho. Olohonta ngko apa'no se'ma'meso hufa'u sihune umo'n'montonoho. Ngko nose'mahm'mo ngko sekwoe yo'mayoso nifo'mayo'ne jomo masel'mnehono. O'o, sekwoe yo'mayoso sekumta'ni semayoso ngkilaho. Sekune'nohini nimo'n'ngkohoho. Ihwoni. Mehomiso hofiko hofikoe ho'yango homn'ngkwowho'ya'umo ufo'mayo'neso melofisyasyiwo'n'ngkiyohoho. I oso'no kan'ngkwowho'nji kona'wohi'njiye ho'yangoso hofikoe mehomi somo umasiyoy'neso elofisyasyiwo'n'ngkohofofoho.

¹⁵ U ngko sen'ngkwowho sohwo'ni simoho mikun'imposo sejopalokweno. Oso'no sekwoe huyo'mango Anitu'nji ito'no fosyohumayo'ne imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne uyimonne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje poyo pe'nimeso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko sekumne'no wape'nimo. Ngko sekumo simoho mikun'imposo sejopalokwe so'no sekwo ngkimo simoho ntap'wo'n'ngkohofoso we'e limo'nalofoho. We'e'manji wop'ingo'maho.

¹⁶ Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango yo'mayoso mosemaso so'no sekwo huno ko seyahon'ngki a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no syonifisyalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo hweho. Oso'no kako nakwo'nji humantiso sohonta kako nakwoe yo'mayoso momaso'njo ko yahon'ngki uhwonontani kako nakumo Anituye hungkuno nalimentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'n'ngkiso hwolikeno. Oso hunoso hwasyo huno syonifisyantokwofo.

¹⁷ I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyonifisyalokwofo. Ngko a'amu fehohnjo sekuyepono uhwatimentohe sohonta hofiko sekumta'ni yo'mayo mokulisyosyema'mentohoho ntapmmentohofotaho. Ose kosyonifisyalokwofo.

¹⁸ Ngko Taitas sohomo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo ulohonimentohe Anituye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuyepono uhwatimentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji nohumanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo yo'mayoso mokulisyosema'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji simoho

afa iniwon'ningkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'ningkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

¹⁹ Olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso sekwo nuhwon'ngkuji olo so'no wosyofisyantifitaho. Poul kako nakwoe timopo kakoe yofe wopingo imo'nyo'ne hungkuno loso mt'i'mokalofoho. Ose wosyofisyantifitaho. I oso'ne'maho. Nakwo Kilaisiye a'amu hn'nne'no Anituye timopo lohofontane so'ne yo'mayo mt'i'mokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu simaho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso Anitu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofone semti'mokiyalokweno.

²⁰ Ngko olo so'no iyoho nn'ngkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo sehonimnehontne'no semti'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtnno'njo selimeso manohon'fitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no simaho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofo hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no siki hungkuno ujo, a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo, a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ningkohoho sofe simaho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo timo sehonyo so'no iyoho nn'ngkohoho.

²¹ Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no Anitu kako ngkimo wonimango engo wontapmmontolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofo hohonta hofiko yahino wonyo imo'motofo, akngkilike yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no simaho fefoyo umojo oso hwa hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo wasaselimontaho. Oso homo somne'no iyoho nn'ngkohoho.

13

A'amu Kouliniso hofikoe simaho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohu-mayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisofoho.

¹ Sikuno hufa'uso nto se'ma'mentohefoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u sihune umo'nimontonoho. Anituye hungkuno ole naliso. A'amu hufa'utaho hufa'u sihunetaho, hofiko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no simaho afa in'ngkuji ujo ehontojwasyikujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'mayo hufa'u sihune imo'ningkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentan'ngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho waselimonnoho.

² Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofo sohahnne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto selimentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo selimo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmnonnoho.

³ Sekwo ose nuhwon'ngkujo'manji sekwo huno ole waseyono. Kilais kakoe hungkuno ntopahon'ngki ngko hungkuno hiso seliwo'ningkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kilais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso wosetihwamontonoho.

⁴ Hohonta Kílais kakoe a'apaho yokumpohn'nyo ane pa'nyohwo imo'n'ngkahon'ngki hofi'ko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjito'ofahumentohofofoho. I oso'no kako olohonta Anítuye yokumpohn'nyo'nji songo humaho. Oso pa'nyoso nakwo hi'nwi nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo ane'nwoho. I oso'no nakwo Kílais'nji mojobohi'nontani kakoe yokumpohn'nyo'nji humalohwono. Oseso nakwo sekwo'nji nohumehwasi Anítuye yokumpohn'nyoso sekwo'njopo u'mofapmmontonoho. Oso'no Anítuye yokumpohn'nyoso sekwoe yahino somo ito'no m'hwajiyone weho.

⁵ Sekwo sekwoe humayo somne'no yano inifijoso huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo Kílais'ye yahino somo nehopi lin'ngkwalokwofo. Simeho hi'ntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kílais kako sekwoe simeho mo'mo nehopi lohumaho. I sekwo Kílais'ye yahino somne'no poji liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano fin'mno.

⁶ Sekwo oso pa'nyoso nje yahinomo nohon'ngkuji yano in'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Poul kako Kílais'ye a'amu ne hweho.

⁷ Sekwo hon'ngkano wonyo mifitne'entani nakwo Anítu sefo'mayo'ne jomo uli'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Hwap'ngoso peho'neto. A'amu hofi'ko sekwoe hon'ngkano wop'ngonohini somo sehon'ngkuji nakwo Anítuye hungkuno nehopi loset'hwament'hwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayo'netaho. O'o, oso'ne'maho. A'amu nje syoho somne'no ngkimo sitofo ko nt'kuji sekwo Kílais'ye hon'ngkanomo ito'nohino fin'ngkamno.

⁸ Nakwo Kílais'ye hungkuno ne somo monje mesyanehwono. O'o, nakwo Kílais'ye hungkuno ne somo sosofitofo'ne'entani y'hwono.

⁹ Nakwo yokumpohn'nyo ane ko huhwona'ni sekwo yokumpohn'nyo lohopijo'manji nakwo simonyo uyantanoho. Olo hilo so'no n'imo'n'ngkohoho. Sekwo Kílais'ye yahino ne somne'no sokafo mafikuno. Oso hiso'no sikuno huhwo huhwi Mpohumo jomo uli'wo'nalokweno.

¹⁰ Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Hwap'ngoso sekwo hungkuno homo somo haloho pekujo'no hwangu ngko se'mahm'mo yoka masel'imehono. Oso yokumpohn'nyo sekwoe yahino somo ito'no m'hwajiyone Kílais ntapmmentiso so'no sekwo tohino masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmmentiso hiso sekumo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo sesofitofo'ne ntapmmentisofoho.

Hungkuno ae'uyoponoho.

¹¹ Ou, nje a'amu soku, nje hungkunoso ngko moi'wo wolosejwao'monne'no yohono. Sekwo hopi'nonohino soku, sekwo yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji hon'ngkano ito'nohinomo fin'ngkamno. Nje hungkunomo haloho ito'no popmno. Sekwo simeho afa'nohini in'ngkuji simeho pompenjiyo'nji fosyohumant'kuno. Ose ifijo'manji Anítu kako hitoho hwap'ngoso sohwo, sekwo'nji nohumahwosi sekumo hofiyo wosemokosyohumantonoho.

¹² Sekwo Kílais'imo in'ngkawo'n'ngkohoho soku, sekwo nuhu'mokukuji sekwo a'amu anga'no anga'nohinomo ahopo'n'mno. Anítuye a'amu oloponjo hn'nwi nakwoe a'amu kuyoho.

¹³⁻¹⁴ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kílais kako sekumo wop'ngoso waselohofono. Anítu kako sekumne'no hitoho wosejapono. Anítuye Towahuno Wop'ngoso sohwo kako sekwoe simeho mo'mo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwentit'u'nji* (22) *t'iwentifaif'i'nji* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mt'i'mokumentisofoho. Hwapingo a'amu Juta fehohnjo Jisasimo iningkunyoso hofiko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo Anituye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontaningkofi Poul oso a'amu Juta fehohnjo somo ulimento, Hofiko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyahoningkofi Anitu hofikimo utimakwa. A'amu fihwo honingkano hungkunomo iningkayo sohwo hwe wopingo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wani'nji* (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Kilaisiye syoho ulohofi imo'nimentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *t'li'nji* (3) *foua* (4) so'nji simeho hi'ntnnonoso honingkano hungkunomo iningkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mt'i'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sikis* so'nji ole mt'i'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyan-tanoho. Ose mt'i'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mt'i'mokumentisotikeno Koulin humanto mt'i'mokumentisotikeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolhwasi tifi uningkohwano.

¹⁻² Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kilaisimo simeho uyontifi uhu'mokuwo'ningkohoho sokumo, ngko Poul'ni olo iyoswo semti'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'ningkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufo loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'nimno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amu hofiko ntapmmentohofomaho. O'o, Jisas Kilais poyo pe'nimentiso sohumo Mpohwo Anitu apa'no ulika'mentiso oso hwo'nji naningkwohwo Anitu'nji siko olo syoho hiloso naponji nihwasopomentisiyo hwo'nyoho.

³ Naningkwohwo Anitu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

⁴ Nakwoe wonyomne'no Jisas Kilais poyo pe'nimentisofoho. Oso'no Seteniye honingkano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yokumpohn'nyo nemokosyohumentaningki nakwoe Mpohwo Anitu nje hwomu hwahopo uhwatimo syofisyahonngki Jisas kako eno ulonto kaningkwohwoe hunomo iningkawento Jisas asomo netimayo'ne pe'nimentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo Anituye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'ningkuhwano.

Anituye honingkano anga'nohino weho.

⁶ Anitu sekumo simeho sejaponto Jisas Kilais sekwoe wonyo so'ne poyo pe'nimentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne joho selalofoho. I osohumo hohujo ikinjaofontifi nusikwojaofontifi hungkuno

kengo somo iningkowalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo iningkawo'n'ingkohoho so'no nje hi ntikofahon'ingki ngko yomo yalokweno.

⁷ Oso hungkuno kengo somo Anituye angopono mipesemotasonehoho. O'o, nihu'no awonoho. Anituye honingkanoso nihu'no kenga'nohinofoho. Kilaisiye hungkuno wopingo somo a'amu fiso hofiko iwolo'mokontifi hwasyo hungkuno losetihwalokwofo.

⁸ I nakwo nose'mehwasimanji a'amu ahwomomjoso se'mapijo'manji hungkuno nom'ne kengo simo'mo selimentihwone hopo'maho. O'o, nom'ne kengo selihwasimanji nakumo tikanomo menehwajonefoho.

⁹ Hohonta hungkuno ole nto selimentoheso i olohonta apa'no selalokweno. Anituye honingkanomne'no hungkuno simo'mo selimentohe so'no sekwo huno seyohoho. I a'amu fiso Anituye honingkanomne'no hungkuno kengo seloso'manji kako tikanomo wamtonoho.

¹⁰ Ose selohe so'no fisyafihupmno. A'amu sohwa nje yofe ho'nomayo'ne hungkuno laselimentohono. O'o, Anitu kako nje yofe ho'nomayo'ne selimentohono. A'amu nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selontimtentesi ngko Kilaisiye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anituye syoho tipema'mentiso so'ne hungkunofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselimo. Anituye hungkuno wopingo seliwo'n'ingkoheso a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho.

¹² Olo hungkuno loso a'amu lonthwamentiso'maho. O'o, nihu'no awonoho. Jisas Kilais kako'nohini nthwamentisofoho.

¹³ Hohonta ngko Jutafe honingkanomo ito'nohino iningkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'n'imentohofofoho. Anituye a'amu Jisas Kilaisimo simeho uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafisyonji ngko wae weeo'mo limotefoho.

¹⁴ Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetihwamentohofoso osomo uyakolo'mentohofoho. Hofiko Mousesiye honingkano hungkunomo we'enehwo iningkamotofofoho. I ngko engo iningkamotefoho.

¹⁵ Hohonta osomo iningkamote sohwo'ni i olohonta Anituye honingkano songo ntopahonjo somo iningkowalokweno. Nje na'u ngkimo aswo monimaso sohonta Anitu ngkine'no hitoho ulofahon'ingki wopingo ntohonto kakoe syoho ulohofiyone nihwosopomentisofoho.

¹⁶ Anitu kakoe hwomu nthwamentiso sohune'no ngko hungkuno wopingo woluthwamo. A'amu Jutamnohinimaho, o'o a'amu temtitifo kengo kengo somo kako woluthwano lonto Jisas Kilaisimo nthwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohomo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no ulohonimentohe'maho.

¹⁷ U apousel nom'ne hofiko apousel simo'mo imo'n'imentohofoho sohwa Jerusalem humalofo sohwo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohonimentohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane sopono womentohofoho. Tifi no'mo ngko ango Ntomasi kos sopono asomo umentohofoho.

¹⁸ Oso'no Jisasi mo uhwonimentohe sohonta soswo hufa'u shune niyokolofahon'ingki osohonta ngko ango Jerusalem nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (sikuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife fehohnjo hopi'nono mta'ni) humamentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no hnnimentihwayofoho.

¹⁹ Apousel nom'ne sohwo ngko muhwonimmentohefoho. O'o, Jisasiye kon'ingkwa'wehwo Jemisi'nji Pita ntnohini uhwonimentohe hwo'nyoho.

²⁰ Olo hungkuno loso semti'mokiyalokwe loso nehopi'nohini. Anitu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.

²¹ Ngko Jelusalem uliko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohonno umentohefoho.

²² Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso Kilaisiye hungkuno upa'nontifi uhu'mokumotofoso hofiko nje yofe'nohini upa'nontifeso nje simano somo manohonyofoho.

²³ A'amu ngkine'no upa'nimentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasi mo iningkowentaningkuhwone so'nyumo kako fonjahumajo sohwo olohonta Jisas Kilaisi mo simemo hi'ntnono uyonto nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno luti'hwalofoho.

²⁴ Ose upa'nontifi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jelusalem humamotofo sohwanji Pouli'nji hofiko simemo afa inimentohofofoho.

¹ Soswo aho hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no niyakolofahonngki Mponopasi'nji Jelusalemno asomo wowaho lontai Taitasimo utimentai umentihwonefoho.

² Anitu kako ngkimo ntahonngki ngko umentohofoho. A'amu somo hwe engo mokosyohumayo sohwafe ango so'mo uhu'mokumentihwonefoho. Osopo ngko Anituye hungkuno a'amu Juta'no'maso, o'o, a'amu temtitofokengo kengo somo luti'hwawo'nngkohe so'no oso hwe engo sohwa luti'hwamentohefoho. Hwap'ngoso oso syoho yiwo'nngkohe so'no nakwolaho ntifijoso ne mmo'nonoho.

³ Taitas ngko'nji humamentiso sohwo kako a'amu Juta hwo'maho. Kako hwaho Ngkikliknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofiko nakwo Juta sohwa'niye a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'no hungkuno me-ejofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkikliknta'ango so'no huno ko uyahonngki hofiko Taitasiye a'apaho sihu wokolofano me-ejofoho.

⁴ Oso ango homo somo nohumentahonngkuhwoni hwe nom'ne sohwa hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amu Jutafe honngkanomo humentanngkuhwoni Jisas Kilaisiye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho. I oso'no oso a'amu hiyaso'mo swapmentohofoho sohwa Jutafe honngkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantifi imentohofofoho.

⁵ Hofiko Taitasiye a'apahomo sihu kolofo so'no nelahonngkofi nakwo eno mujo'njo imentihwonefoho. Nakwo hofikoe hungkunomo haloho muposofoho. O'o, a'amu Juta sohwafe honngkano hungkuno nomokokilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas Kilaisiye hungkuno so'nohini waho'nngkuhwono. Jutafe honngkano hungkuno so'nji mihu'mingoso nakwolaho limentihwonefoho. Oso'no hofikoe hungkuno somo minngkayo'njo imentihwonefoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo a'amu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho mannimentisofoho. Hwap'ngoso Anitu nakwo a'amu hopi'nonohino'nnwe yahino afa'nohino nahonwo'nngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amu temtitofokengo somo luti'hwawo'nngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne hungkuno songo manjo'njo imentohofofoho.

⁷ O'o, hungkuno songo manjo'njo yontifi huno ole umentisofoho. Ngko a'amu temtitofokengo somo Anitu kakoe hungkuno luti'hwawo'ne ni'hwosopomentiso hwo'nyoho. Anitu Pitamo a'amu Juta somo

kakoe hungkuno lutihwayo'ne uhwosopo'mentiso hopaso ngkimo nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Ou, Anitu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahon'ngki Pita a'amu Juta somo Anituye hungkuno lutihwayo'ne (*apousel*) syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso pa'nyoso Anitu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo lutihwayo'ne (*apousel*) syoho ntapmmentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa hofikoe yofe Jemis'yo, Pitayo, Joun'yo hofiko huno ole uy'mento, Anitu olo syoho loso ntapmmentiso so'no huno uyahon'ngki oso'no hofiko Mponopasi'nji nekumo aho epentifi olo so'no simeho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentihwono. Mponopasi'nji nekwo a'amu temtitofo kengo kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho. Hofiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno wolutihwantifeho. Oso'no syoho afa'no yiwo'n'ngkuhwone hwona'nyoho.

¹⁰ Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efohoto'mentohofoso ole, a'amu yo'mayo a'apahomne'no umofonyo iyo somne'no huno syafisy'kuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no nimo'n'ngkahon'ngki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulimentisofoho.

¹¹ Tifi sohonta nakwo Antiyok nohumentahon'ngkuhwoni Pita none'mahon'ngki ngko a'amufe timopo Pitamo kakoe simanopo yoka ulimentohefoho. Hwap'ngoso kako huno wonyo tipema'mentisofoho.

¹² Simo'mo Jemis a'amu Jelusalem mta'ango uhwatimentiso sohwa m'mofopontan'ngkofi Pita kako a'amu temtitofo kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni nimentisofoho. I oso'no a'amu Jelusalem mta'ango huhwo sohwa nu'mofopahon'ngkofi Pita kako huno wonyo ole tipemanto kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji wosopayo manimmentisofoho. Hwap'ngoso a'amu kengoso hofiko a'apaho sihu makolo'nyo'njo yiwo'n'ngkohofofoho. A'amu Jelusalem mta'ango sohwa hofiko huno ole, a'amu a'apaho sihu makolo'nyo'njo sohwa hofiko Anitumo mu'maso'ne hwafoho. Oso'no Pita hofiko ngkine'no huno wonyo syonihufipitnnoho lonto Pita a'amu kengo so'nji wopayo manyo'njo imentisofoho.

¹³ Pita ose imentiso so'no a'amu hofiko Pitamo tifi in'ngkawentifi yahino wonyoso hofiko ema'mentohofofoho. Oso hofikoe huno wonyoso Mponopas huhwo'nji nomanto a'amu temtitofo kengo kengo so'nji afapo nta'ni wopayo manimmentisofoho.

¹⁴ Oso huno wonyoso syofisyomantifi Jisasiye hungkunomo min'ngkayo'njo yontan'ngkofi uhwonimentohe so'no ngko Pitamo a'amufe timopo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimentohe, Kiko a'amu Juta hwosoho. I oso'no kiko a'amu temtitofo kengo somne'no ole so'no kumo'n'ngkohoho. A'amu temtitofo kengo kengoso hofiko a'amu Jutafe yahinomo un'ngkafe. Oso'no kumo'n'ngkahon'ngki peho'no syofihu'mahnnoto. Kiko huhwosi Jutafe yahinomo nto ho'nahumahnno hwosoho. Ngko Pitamo ose ulimentohefoho.

A'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho.

¹⁵ Nakwo a'amu temtitofo kengo kengo yahino wonyo mta'ango hwona'ni'maho. O'o, nakwo Juta Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohoho sohwa mta'ango hwona'nyoho.

16 I oso'no nakwo a'amu Juta Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uy+wo'nɪngkuhwone hn'nwi nakwo huno ole nayohoho. A'amu fihwo kako hungkuno Mouses limentiso hopi'nonohinomo inɪngkayo sohwo osohumo Anitu kako ole mulonehoho. Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Kiko wopɪngo hwosoho. O'o, ose mulonehoho. Hwapɪngoso honɪngkano nihu'no anga'nohino weho. Olenoho. A'amu fihwo Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako ulonefo, Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Nje a'amu ne hwosoho. Oso honɪngkano somnohini inɪngkawasomanji Anitu ole wonalɪmtonoho. Sekwo wopɪngo kuyoho. Oso'no nakwo Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uyahonɪngkuhwoni i ose'manji olohonta Anitu wopɪngo kuyoho nelalofoho. Hwapɪngoso nakwo honɪngkano hungkunomo inɪngkayo'netaho. O'o, awonoho. Hwapɪngoso ole, nakwo Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono unyo'nwoho. A'amu honɪngkano hungkunomo inɪngkayoso oso'nohinoso hopo'maho.

17 Oso'no huno naimentiso so'no Anitu sekwo wopɪngo kuyoho najoso'no nemo'nɪngkahonɪngki nakwo Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uyimentihwonefoho. Ose imentihwone so'no a'amu fehohnjoso ole nalɪfijoso, Sekwo Mousesiye honɪngkano hungkunomo hohujo ikenjao-fontifi Jisas Kɪlaisimo simeho uyontifi sekwo a'amu temtitofo kengo Mousesiye hungkunomo minɪngkayo'njo honɪngkano wonyomo humalofoso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi nalɪfijo'manji u nakwo honɪngkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole lanetaho. Jisas Kɪlais kako nakwo wonyo iyo so'ne nefo'mayo hweho. Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kɪlais nefo'mahonɪngki nakwo wopɪngo imo'nalokuhwono.

18 Ihwoni. Honɪngkano hungkunoso nakwo Anituye a'amu ne imo'nyo so'no monfo'mayo'manji honɪngkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kɪlaisimo simeho uyontani Anituye a'amu ne imo'nɪmalohwonefoho. I osohonta nakwo apa'no honɪngkano hungkuno somo inɪngkayo'manji nakwo honɪngkano wonyomo apa'no humalohwono.

19 I ngko honɪngkano hungkunomo atofonji huno ole tipema'mentoho, honɪngkano hungkunomo inɪngkayo so'no ngko syoho engo yonji ito'no inɪngkayoso nakwo hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. I oso'no honɪngkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olohonta honɪngkano hungkuno hiso ngkimo momekilo'mokonɪhumajiyo'njo yalofoho.

20 O'o, Jisas Kɪlais nje wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'nɪmentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'nɪmentohe hwo'nyoho. Oso'no ngko songo humayo loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Jisas Kɪlais nje simeho mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko Anituye hwomu sohumo simeho hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwapɪngoso olenoho. Anituye hwomu huhwo sohwo kako ngkimo simeho ntaponto ngkine'no poyo pe'nɪmentisofoho.

21 Anitu ngkimo wopɪngo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmnehono. Honɪngkano hungkuno somo a'amu inɪngkakuji Anituye a'amu ne imo'nontentesi Jisas Kɪlais kako poyo siki pe'nɪngkuhwonesohilo. O'o, nakwoe wonyo'ne Jisas Kɪlais kako poyo pe'nɪmentiso so'no nakune'no hitoho ulofahonɪngki nakumo wopɪngo kuyoho nalɪmentisofoho.

Hon'ing'kano hungkuno somo in'ing'kayo yahino so'nji Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino y'wo'n'ing'kohofu soku, s'imo'mo nakwo Jisas Kilais sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'n'imentiso so'no hofiyo losetihwahon'ingkuhwoni sekwo Kilais ne sohomo hopa t'imo uhwon'imentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwosopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo hon'ingkanomo t'ihwo ipesemotapmmasoto.

² Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ing'kano hungkuno somo in'ing'kamentohofu so'no An'itu kako kakoe Towahunu Wop'ingo sejapmmentisotaho. O'o, sekwo Jisasiye hungkuno songomo upa'nont'ifi Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentohofu so'no An'itu kako Towahunu Wop'ingoso sejapmmentisofoho.

³ Sekwoe huno wop'ingoso pipi yont'ifi ho'nao'malofoto. S'imo'mo sekwo syoho emayoso An'ituye Towahunu Wop'ingofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emant'ifi osopo huno wop'ingoso ho'naofont'ifi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'n'ingo so'nji wesejwaofant'ife'no yalokwofo.

⁴ Sekwo An'ituye Towahunu'nji hofiyo humamotofu so'no in'ingo laseyohoho. Oso'no syafisy'ikuji ne anefoho wolant'ifetaho. Awonoho. Ne anefoho mal'ifitnehofo.

⁵ Apa'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ing'kano hungkuno somo in'ing'kayo'ne An'itu kako Towahunu Wop'ingo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisasiye hungkunomo haloho upa'nont'ifi simeho hi'ntnnono uyahon'ingkofo so'no kakoe Towahunu sejopalofoho.

⁶ Oso pa'nyoso Ap'loham imentisofoho. A'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa Ap'lohamne'no ole mt'i'mokumentohofi, Ap'loham sohwo kako An'ituye hungkunomo simeho hi'ntnnono umojo hweho. An'itu oso simeho hi'ntnnonohino so'no ul'imento, Nje hungkunomo Ap'loham simeho hi'ntnnono ntape so'ne kako hon'ing'kano wonyo ane hweho. Ose li'mentisofoho.

⁷ Oseso sekwo huno waseyono. A'amu An'ituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Ap'loham'ye mehomi ne hweho.

⁸ N'ihu'no hohonta An'itu ole so'no huno uy'imento, a'amu temtifo kengo kengoso ngkimo simeho hi'ntnnono nontap'ifitne so'no ngko wop'ingo kuyoho ul'mnefoho. Huno ose uy'imentiso so'no kako Ap'lohammo olo hungkuno wop'ingo loso ul'imento, K'iko ito'no ehumayo so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtifo kengo kengo so'njimo wop'ingo ulohom'nefoho. An'itu Ap'lohammo ose ul'imentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa mt'i'mokumentohofofoho.

⁹ Ap'loham oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyahon'ingki An'itu wop'ingo ulohom'entisofoho. Oso'no a'amu Juta so'nji temtifo kengo so'nji simeho hi'ntnnono uyahon'ingkofo An'itu kako hof'ikimo wop'ingo ufo'mawo'n'ing'kiso hweho.

¹⁰ I oso'no a'amu hon'ing'kano hungkuno so'no ole li'wo'n'ing'kohofi, Ngko hon'ing'kano hungkuno somo in'ing'kayo so'ne An'itu nje wonyoso wae ween'mofono. Oso hungkuno somo huno ose syaf'hupijo'manji, Hof'iko t'ikanomo ufitnefoho. Hwap'ingoso a'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu hon'ing'kano hungkuno n'ihu'no kenga'nohino somo min'ing'kayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

11 Nom'ne Anituye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopeekok ole mt'i'mokumento, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso Anitu kako wae imofihwosi kiko wonyo honingkano ane hwosoho ulihwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako honingkano hungkuno'nohini iningkayo sohomo Anitu kako ole mulonehoho. Kiko wopingo hwosoho. O'o, ose mulonehoho.

12 Honingkano hungkunomo iningkayo yahinoso nom'ne kengofoho. Honingkano hungkunomo iningkayo'neso Anituye hungkuno ole naliso, A'amu fihwo honingkano hungkuno nihu'no hopi'nonohino somo ito'nohino iningkaweso sohwo kako wonyo honingkano nihu'no ane sohwo songo ne'no nohumane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako nihu'no anga'no wonyo yoso'manji nihu'nahone tikanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalimentisofoho.

13 I oso'no a'amu wonyo honingkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko tikanomo ufitnefoho. I oso'no nakwo honingkano hungkunomo ito'no miningkayo'ne so'no Kilais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. Kilais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohomo Anitu kako kakimo hohujo ikinj+mofihwosi tohino engo uyonefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

14 Oso'no oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne imo'nimentisofoho. Apiloham'ye imuhwo Jisas Kilais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofikoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anitu kakoe Towahuno wopingoso a'amu homo somo uyimontonoho.

Anituye honingkano hungkuno somo Anituye hungkuno sohwo wae mee-ofonehoho.

15 Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnnimo hungkuno waselimo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafisyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulofwo'n'ngkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentihwonefoho.

16 Oso pa'nyoso Anituye hungkuno Apiloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulimentisoso ne'no weho. Oso imu pi'ningo'maho. O'o, imu kenga'nohino sohumne'no ulimentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kilaisiyoho.

17 Ihwoni, Anitu kako kakoe hungkuno Apilohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uyimentisoso soswo *foua hantilet teti* (430) uyokolofahon'ngki osohonta Anitu Mousesimo honingkano hungkuno uyimentisofoho. I oso hungkuno t'finjoso hungkuno simo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno simo'mjo Anitu Apilohammo uyimentisoso ne'no weho.

18 Oso'no honingkano hungkunomo iningkayoso nakwo yo'mayo umentiso Anitu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno t'finjoso olenoho. Hwe fihwo kako honingkano hungkunomo iningkayo so'no Anitu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.

19 I oso'no Anitu kako Mousesimo oso honingkano hungkuno t'finjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anitu kakoe honingkano wopingo netihwayo'ne nejopahon'ngki a'amu hn'nwi kakoe honingkano hiloso

mtihupewo'ningkuhwone'nwoho. Mousesimo honingkano hungkunoso uyimentiso sohonta Anitu kako huno syafihu'mento, Olo honingkano hungkuno loso ne'no nowentaningkuhwosi Apilohamiye imuhwo Jisas oso humne'no ulimentiso sohwo hwahopo poso sohonta honingkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwom-omjoso a'amu ajwo lo'mo humaso Mouses osohumo uyahoningki Mouses kako a'amu somo uyimentisofoho.

²⁰ I oso'no Anitu kakoe hungkuno Apilohammo uyimentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumunyofoho. Anitu kako'nohini uyimentisofoho.

Honingkano hungkuno loso nakumo mesyolonetihwayo'nefoho.

²¹ Oso hungkuno tiffinjoso Anitu Mousesimo uyimentisoso hungkuno simo'mjoso Apilohammo uyimentiso somo wae weeo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesiye honingkano hungkunomo tifi iningkohwaso hn'nwi Anitu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anitu a'amu Mousesiye honingkano hungkunomo iningkaofijo somo ole ulihwonesohilo. Sekwo wopingo kuyoho. Ose ulihwonesohilo.

²² O'o, Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwaho lopo humalofo somo honingkano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo somo Anitu oso hungkuno Apilohammo uyimentisoso oso a'amu homo somo uyimtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo ulohofonefoho.

²³ Jisas kako nakwoe hwahopo mape sohonta nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo nohumentahoningkuhwone osohonta honingkano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumaji'mentisofoho. Osopo nohumentaningkuhwoni simeho hi'ntnnono uyo honingkano Anitu netihwamentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Oso'no honingkano hungkuno loso Anituye yahino wopingoso netihwayo'ne mesyolonetihwamentisofoho. I oso'no Jisas Kilaisiye nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta honingkano hungkuno mesyolonetihwayo imojoso moi'wo imo'nimentisofoho. I olohonta nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nne'no Anitu kako sekwo wopingo kuyoho nalisoso'no honingkano hungkunoso momekilo'mokonehumajonefoho.

²⁶ Oseso nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anituye mehomi'nwoho.

²⁷ A'amu Jisas Kilaisimo iningkayo'ne mijo kiyomayo neso hofiko Jisas Kilaisiye huno nomantifi Kilaisi mentiso pa'nyo yalokuhwono.

²⁸ Oso'no olohonta nakwo Jisas Kilaisimo iningkowalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohin'nwoho. A'amu Juta so'nji a'amu tentitofokengo so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kilaisiye nakwoe simeho mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.

²⁹ Oso'no jije simehomo Jisas kuhumaso'manji kiko Apilohamiye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'njimo uyimentisoso kiko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo umokumentisofoho.

4

¹ Oso pahnnimo hungkuno simo'mo seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahon'ngkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyo pa'nyo hweho.

² Hwap'ngoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I tifi no'mo hwomu huhwo sohwo oso s'ikuno kan'ngkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumant'hwone hweho.

³ Oso pa'nyo nakwo humament'hwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humentani hon'ngkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumaj'mentisofoho.

⁴ Oso s'ikuno Anitu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwat'mentisofoho. Kona'wohi Jisasimo aswo mahon'ngki kako hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.

⁵ Anitu kakoe hwomu uhwojahon'ngki kakoe hwomuso nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isihuto nalohofonto Anituye mehomi ne namokumentisofoho.

⁶ Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no net'hwayo'neso Anitu kakoe hwomufe Towahuno nejopahon'ngki Towahuno sohwo ehunnnaofonto Anitumo uliwo'n'ngki, Mpohwo, Mpohwo.

⁷ Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anitu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'n'ngo syaf'hu'mentisofoho.

⁸ Sekwo temtifofo kengo soku, hohonta sekwo Anitu ne sohomo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anitu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho.

⁹ I olohonta sekwo Anitu ne sohomo tipemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta Anitu kako sekumo tipesemalofoho. Oso'no sekwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo wohumant'ife'no liyalokwofo. Oso hon'ngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho.

¹⁰ Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo s'ikuno fisomo u yo'mayo hamno fisomo soswo fisomo timo uhwon'wo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako wop'ngo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.

¹¹ Oso'no ngko sekumne'no huno pi'n'ngo engo syofisyalokweno. Anituye hungkuno loset'hwamentohe so'no ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Ne'maso imo'nonet'keno.

¹² Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hmno'nimno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofu kuyoho. Oso pa'nyoso ngko humaleno. Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko sekwo ngkimo wonyohofiyo ntoho'mentohofofoho.

¹³ Hon'ngkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo tipemanji sekuyepono asomo ponji Anituye hungkuno loset'hwamentohefoho. Sekwo in'ngo laseyohoho.

14 Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahon+ngki sekwo ngkine'no hohujo mikinjan+mofe'njo imentohofofoho. O'lo, sekwo hofiyi ntoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas K'ilais sekumo se'mahon+ngkofi sekwo wop+ngo umokosyohumamentohofoho pa'nyoso ngkimo n+mokosyohumamentohofofoho.

15 Osohonta sekwo ngkine'no s+imonyo imentohofofoho. I olohonta sekwo hon+ngkano nom'ne kengo so'no syaf+syont+fi s+imeho wop+ngo lasemo'n+ngkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo s+imeho engo ntapmmentohofoho so'no n+ifo'mayo'ne sekwoe ho'yango yo'mayo hopi'nono nontap+kutnnesohilo. Ngko huno ole n+yohoho, Sekwo ngkimo n+ifo'mayo'manji ole wontant+feho. Nakwoe t+mo wokit+hwofiyano. Wonyoangkafo n+mokosyohumamentohofofoho.

16 I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi selahon+ngko ngkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.

17 A'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa hofiko sekumo afofo semokalokwofo. I hwap+ngoso sekwo hof+koe yofe ho'nomayo'nefoho. Hofiko sekumo ajwo'mo mase'mofont+fi ngkimo mempo hohnta'ni women+hujant+fe'no yalokwofo.

18 A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'njo umokiyoso wonyo'maho. O'lo, hon+ngkano wop+ngomo mj+m+weneso afofo umokiyoso wonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'nji nohumentan+mo hofiko sekumo afofo semokiyoso wop+ngofoho.

19 U nje mehomi, s+imeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo umn+wo'n+ngkiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no n+mnalofoho. Oso tohino mjan+mn+m+hwozi sekwo sekwoe s+imeho sekwoe huno sekwoe a'apaho hopi'nonohinoso Jisas K'ilais+mo n+ihu'nahone uy+kuji kako sekumo sehula'afonefoho.

20 Ngko sekwo'nji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'nji humayo'manji hungkuno olo pa'nyo masel+mnehono. I ngko ikanopo humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'n+ngo engo syof+syalokweno.

Ap+lohamiye ape Hekali'nji Sola'njiye pahnn+mo hungkuno Poul mt+ mokumentisofoho.

21 Sekwo njimno. Sekwo Mousesiye hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo wohumant+fe'no yalokwofo soku, oso hon+ngkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho.

22 Hungkuno hiloso ole naliso, Ap+loham hwomu hufa'u t+pema'mentisofoho. Tis+maso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo ma'mentisofoho. Ap+lohamiye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho. Kakoe yofe Aisakiyoho.

23 Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso a'amu mawo'n+ngkohoho pa'nyofoho. I Ap+lohamiye ape ne Sola hwonjo ape n+ihu'no a'manesi An+tu hungkuno Ap+loham ya'umo ul+mentiso so'no Sola mehomi ma'mentisofoho.

24 Olo a'mu sofa'umne'no pahnn+mo hungkuno wasel+monne'no yohono. Ape sofahusi siko An+tuye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. S+imo'mjosi Hekal kako hwof+iki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo An+tu kako Mousesi+mo hon+ngkano hungkuno uy+mentisofoho. Hekaliye mehomiso syoho ulohofiyi a'amufoho.

²⁵ Hwofiki'nyo Sainai sopo hwaho Alepiya wo'nnyoponoho. Pone engo Jelusalem hwofiki'nyo Sainai pa'nyofoho. Oso ango pone Jelusalem olo hwahoponjo a'amu osopo humalofoso hofiko honingkano hungkuno somo iningkawowo'ninkohoho so'no honingkano hungkuno hiso hofikimo mekilo'mokohumatn'nyofoho. Oso'no hofiko oso hungkuno somo syoho ulohofiyo hwafoho. Hekaliye mehomi pa'nyofoho.

²⁶ I Anituye hungkuno nom'neso Apilohamiye ape nesi pa'nyofoho. Sola kako syoho ulohofi'maho. O'o, ape nefoho. Kako Anituye ahwomomjo ango nemokosyohumayo pa'nyiyoho. Ango Jelusalem songoponoho. A'amu hn'nimo momekilo'mokonehumajiyo'neponoho. Sola kako nakwoe nena'wohiyoho.

²⁷ Aisaiya oso ango pone Jelusalem hufa'uuyo so'no Anituye hungkunomo ole mt'i'mokumentisofoho. Ole nalimento, Kiko ape hwonjo siki, simonyo fiyo. Kiko mehomi aswo momaso'njo ko yonji kiko mango engo'nji isamoyokanjo.

Hwapingoso mehomi pi'ningo engo wosejapmmonoho.

Jije mehomiso ape syoho ulohofiyo siye mehomimo uyakolopitnnefoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Nje a'amu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak pa'nyo kuyoho. Anitu simo'mo Apilohammo hungkuno uyonto tifi no'mo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne Solamo hwomu uyimentisofoho.

²⁹ Hohosohonta syoho ulohofiyo siye hwomu sohwo ape ne siye hwo-mumo tango uyimentisofoho. Oso pa'nyo olohonta Anituye Towahuno nakumo Anituye a'amu ne nemokahoningki nakwo tango malokuhwono. A'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso oso tango hiso nejopalokwofo.

³⁰ I oso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi Anitu Apilohammo ulimento, Syoho kilohofiyo si'nji kakoe hwomu'nji wae fiyo. Syoho kilohofiyo siye hwomu sohwo kako jije hwaho yo'mayo ho'yangoso momanehoho.

O'o, jije ape ne siye hwomu ne sohwo kako'nohini nomane hweho.

³¹ Oso'no nje a'amu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye mehomi'maho. Nakwo honingkano hungkunomo enjwa'mo mohumayo'nwoho. Honingkano hungkunoso nakumo momekilo'mokonehumajonehoho. O'o, nakwo ape ne siye mehomi'nwoho.

5

Kilais kako nakumo isihutofonema'mentiso lopo wohumano.

¹ Seteniye impo'ango mta'ni Kilais nakumo nasihuto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Honingkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

² Sekwo upa'nimno. Ngko Pouli'ni hungkuno waselimonne'no yohono. Huno ole losyofisyalokwofo. Nakwoe a'apaho sihu kolo'nyo'manji Jutafe honingkano hungkunomo iningkayo'manji Anitu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syofisyalokwofo'manji Jisas kako sekwoe wonyo'ne poyo siki pe'nimentono.

³ Ngko apa'no waselimo. A'amu fihwo kako Anituye a'amu ne imo'nyo so'ne kako honingkano hungkunomo iningkawesoso kakoe a'apaho sihu kolofom'anjji oso hwe huhwo sohwo honingkano hungkuno

nihu'no hopi'nonohinomo uningkaweno. Nihu'no kenga'nohinomo miningkayo'manji u honingkano wonyo kenga'no iso'manji nihu'nahone tikanomo wene hweho.

⁴ Sekwo wonyo wayo'ne honingkano hungkuno iningkawowo'ningkohofomanji sekwo Jisas Kilaisimo nto usikwojao'malofu kuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo Anitu sekumne'no selohofiwon'ningkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.

⁵ Sekwo hohujo ikinjaofahon'ngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso somne'no simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwono Anituye Towahuno Wop'ngo kako nakwoe wonyo honingkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tifi no'mo Anitu utihwa'nyopo, Nje mehomi wop'ngo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono.

⁶ Nakwo Jisas Kilaisiye mehomi ne imo'ningkuhwone so'no u a'apahomo sihu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kilaisiye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasiye hungkunomo tifi iningkayo so'nji a'amu nom'ne somo simeho hi'ntnnono uyo so'ntne oso Jisasiye mehomi nefe yahinofoho.

⁷ Simo'mo sekwo Jisasiye tifi hofiyo iningkamotofofoho. I sekwoe yahino wop'ngo somo tihwo pijwasehumasoto. Jisasiye hungkuno somo iningo mopmno eso tihwo selimasoto.

⁸ Anitu'maho. O'o, kako oso honingkano wonyo somta'ni Jisasiye uhwojahon'ngki sekumo sesihutomentiso hweho.

⁹ Toho we'e sijontan'ngkuhwosi ifofo yososo toho engo siji'hwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho. Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo honingkanomo iningkowalokwofo.

¹⁰ I oso'no ole syosefisyalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahon'ngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo iningkowalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofikuji Jisasiye hungkunomnohini ngko iningkowalokwe hopaso fin'ngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sihu fikolo'nimno, ose seloso sohwo hwasyo honingkanomo ipesemotaseseso sohwo kakoe yahino wonyo somne'no Anitu kako tohino uyonefoho.

¹¹ A'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole luti'hwawo'ningkiso, A'amu honingkano hungkunomo iningkayoso a'apaho sihu kolo'nyo somo ose iningkaofijomanji Anitu hofikoe wonyoso wae wee'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko luti'hwanti'mtentesi a'amu honingkano hungkunomo iningkowalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'nimentiso so'no ulalokwe so'no hofiko ngkimo tohino ntap'wo'ningkohofofoho.

¹² A'amu sekwoe a'apaho fikolo'nimno selalokwofoso hofiko hofikoe a'apahomo nihu'nahone sihu kolo'nifijoso sekumo selikoma'fikui nihu'nahone mose'mafikutnnehofo. Oso'no nimon'ningkohoho.

¹³ U nje a'amu soku, honingkano hungkuno somta'ni Anitu kako sekumo sesihuto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesihuto'mentisoto. Apa'no honingkano wonyomo iningkayo'netaho. Nihu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amu somo simeho uyo'ne nom'ne a'amu somo ufo'mayo'ne oso'ne Anitu nakumo isihutofonema'mentisofoho.

14 Yo'mayo hon'ing'kano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo wo'nnyofoho. Hungkuno olenoho. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no wakumo'nono.

15 I sekwo nom'ne a'amu so'nji yoka hnn'ingkuji simeho tohino semn'ingkuhwoso'no tango in'ingkuji ikujoho fongki'n'ifijo'manji i sekwo i'waho fiy'mno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo umo'nantifeho.

An'ituye Towahuno Wop'ingofe yahino'nji a'amu hwaho loponjo hn'nwiye yahino so'ntnne hungkunofoho.

16 Hungkuno ole wasel'monne'no yohono. Sekwo haloho popmno. An'ituye Towahuno Wop'ingofe mampaho jije hunomo huno kiy'hwoso'no simeho kumo'noso somo tifi fin'ingkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso jije simeho umo l'hwosi ko yososo miyonehoho.

17 Ihwoni, jije simeho ole kilalofi, Olo hon'ing'kano losomo hano fiyo. I An'ituye Towahuno Wop'ingo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo jije simeho umo l'hwosi yososo miyonehoho. O'o, nje hon'ing'kanomo tifi n'ing'kape. Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u jije simeho mo'mo ikujoho hopa fongki'nalokusiyo. Kiko yo'mayo uy'monji yalokunoso kiko hopo'maho.

18 Kiko An'ituye Towahuno Wop'ingomo tifi in'ingkusoso kiko hon'ing'kano hungkuno somo enjwa'mo mohumuh'nohino.

19 Yo'mayo wonyoso nakwoe simeho yoneso'no huno nayohoho, nom'ne a'amufe a'apahomne'no simeho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo syaf'isiyoso, hon'ing'kano wonyomo hano iyoso,

20 iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo an'itu hwe hwoso sohumo tifi in'ingkayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amu mangohwa imo'nontifi ikujoho fongki'nyoso yoka hnyoso, simano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu kakoe yo'mayo somne'no syaf'isiyoso, a'amu ito'no mohumayofoho. O'o hofiko husilo husilofo lohofontifi nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho.

21 Nakwoe simeho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonontifi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso, yo'mayo fon'fonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l'wo'n'ing'kisofoho. Simo'mo sel'mentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo wasel'monne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso iwo'n'ing'kohofoso hofiko An'itu nemokosyohumayo sopo mahufitnefoho.

22 I oso'no nakwo An'ituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ing'kawasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho. Nakwo An'itu'nji hungkuno hnn'ingkuhwasi simeho wonyohofiyonji wohumantanoho. Oso'no An'itu'nji a'amu so'njimo simeho pompenjiyo uyantanoho. Nakwo An'ituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ing'kawasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji nakwo simeho wonyo muyanehwono. O'o, simeho wop'ingo'nji wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalof'hwoso'no ufo'mantanoho. Yo'mayo wop'ingo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne somo ulasoso ne umo'n'intononoho.

23 Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe moho'noma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe simeho uy'monto ko yososo nakwo hon'ing'kano wop'ingo'nohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo yahino wonyoangkafo loso yasoso hon'ing'kano hungkunoso yo'mayo hwahoponjo hungkunoso nakumo mop'ijwonamofe'njo umontonoho.

²⁴ Jisasiye a'amu ne hn'nwi olo so'no nano mtito'mentihwone, Yo'mayo nakwoe huno wonyo naisoso yo'mayo simeho fefoyo ne'maso sohonta ole syafisyiwo'n'ingkuhwono. Mpano. Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyopo oso hiso'no nto pe'nimentisofoho. Ose syofisyontani hon'ngkano wop'ngomo humalohwono.

²⁵ Anituye Towahuno Wop'ngo kako songo humayo'ne kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no nejapiwo'n'ngkiso so'no nakwo kakimo enjwa'mo wohumano. Kakoe hungkuno somo sikuno huhwo huhwi un'ngkowano.

²⁶ Yo'mayo nakwoe yofe engo imo'nyo'neso mosyafisiyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simano hintotohino monahmnyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu sofe yo'mayo so'no hi monamo'nyo'njo uyano.

6

Nakwo nom'ne a'amufe tangoso ufo'mano.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fihwo kako yahino wonyomo apa'no yoso'manji sekwo Anituye Towahuno Wop'ngofe mampahomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohomo hon'ngkano wop'ngo somo apa'no tipemayo'ne ufo'mapmno. Yoka nulikutoho. O'o, hungkuno wop'ngo'nohini hofiyo ulifijos Anituye hon'ngkanomo apa'no fipemotamno. Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe humayo somo ito'no uhwonimno. Seten kako yamofa selohofahon'ngkuhwosi sekwo wonyo ifitnoho. Oso'no ito'no uhwontohumamno.

² Sekwoe a'amu somo yo'mayo tango u'masoso sekwo hofikimo ufo'mapmno. Ufo'mapijo'manji sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno ne somo un'ngkowantifeho.

³ Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo peho'no nifo'mapitnnehofo. Ngko ito'nohino hwo'nyoho. Ngko hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo hnnalofoho.

⁴ A'amu anga'no anga'nohino soku yo'mayo iwo'n'ngkino somo kiko ito'no uhwonyo. Wop'ngo'nohini uhwon'ngkohoji jije simeho wop'ngo wakumo'n'montonoho. Nom'ne a'amufe yo'mayo syoho iwo'n'ngkiso somo uhwon'ngkohoji ole nosyafisyohotoho. Nom'ne sofe yo'mayoso wonyofoho. Nje yo'mayoso wop'ngofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafisyohotoho.

⁵ O'o, Anitu kako sekwo anga'no anga'nohino sokuye syohomo sehon'ngkuhwosi yano noselofiyonefoho. Oso'no a'amu anga'no anga'nohino soku sekwoe syoho so'no tango nomapitnnefoho.

⁶ A'amu sekumo Anituye hungkuno losetihwalokuso sohomo sekwoe wosopayo hwapife hamniyoho yo'mayo fehohnjoso uyimno.

⁷ Hwe fihwo kako Anitumne'no hwasyoso muloneho. U hwe fihwo kako wopayo hulihwosi wopayo wofoka'montonoho. U yo'mayo huloso wofoka'montonoho. Oso pa'nyo hwe fihwo Anitumne'no hwasyo in'ngkawo'n'ngkiso sohwo ne ane umo'n'montonoho. Oseso sekwo anga'no anga'nohino soku hwasyo hnn'ngkutoho.

⁸ A'amuso yo'mayo wonyo kakoe simeho umo'nyoso ose iwo'n'ngkiso'manji u kako nihu'nahone tikanomo wene hweho. A'amu nom'ne sohwo yo'mayo Anituye Towahuno Wop'ngo uloso somo in'ngkaweso'manji u kako Anituye Towahuno mta'ni songo humayoso nomane hweho.

⁹ Hon'ing'kano wop'ingo somo nohumentani An'ituye syoho wop'ingo so'no piso'mo'nyo namo'n'ingkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ingo yaso'manji yokumpohn'nyo ne'no mj'mihwasi sikuno An'itu ho'nahumentiso somo yo'mayo wop'ingo nomane'nwoho.

¹⁰ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo ufo'mayo'ne hon'ing'kano t'ipemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisas'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohoho somo ne'nohini ufo'maf'ikuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo pe'n'imentiso so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

¹¹ Olo hungkuno loso simo'mo nom'nehumo ulahon'ingko kako mti'mokohoho. I olopo nje aho'nji mti'mokalokweno. Sekwo uhwon'mno. Ifalifaliyo loso m'ikun'mposo mti'mokalokweno.

¹² A'amu fehohnjo hungkuno loset'ihwalokwofoso hof'iko sekwoe a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho. Hwap'ingoso ole. Hof'iko a'amu a'apaho sihu kolofoso yahino somo in'ing'kawo'n'ingkohoho sofe simeho wop'ingo umo'nyo'nefoho. I oso a'amu hungkuno loset'ihwalokwofoso hof'iko Jisas nakwoe wonyo'ne pe'n'imentiso so'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji An'ituye a'amu ne imo'n'ifitnnefoho. A'amu huhwo sohwa oso'nohino loset'ihwant'ifijontentesi a'amu hon'ing'kano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hof'iko a'amu noloset'ihwalokwofo somo tango uy'ikutnesohilo. Oso'no a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho.

¹³ A'amu a'apaho sihu kolo'nyo'ne hungkuno loset'ihwalokwofo sohwa hof'iko hon'ing'kano hungkuno hopi'nonohinomo min'ing'kayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho sihu kolof'ne loset'ihwayo hwap'ingoso ole. Hof'iko a'amu Juta somo nakwoe inomokomoyo pi'n'ingo engo somo uhwon'mno ulahon'ing'kofi a'amu Jutaso hof'ikoe yofe ho'nomalokwofo.

¹⁴ Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas Kilais kako nje wonyomne'no iyo hwojiyaf'iku'nnyo sopo poyo pe'n'imentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwap'ingoso Jisas ngkine'no poyo pe'n'imentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo mon'mokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso n'ihu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo in'ing'koyalokwofoso hof'iko ngkine'no nakwolaho ntant'ikwofo.

¹⁵ A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho sihu makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, An'itu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.

¹⁶ A'amu hopi'nono huno ose uyahon'ingki in'ing'kawo'n'ingkohofoso hof'iko An'ituye a'amu nefoho. Osonne'no An'itu kako hitoho ulof'ihwoso'no simeho pompenjiyo uyono.

¹⁷ Yo'mayo semti'mokiyohe so'no sekwo nom'ne tango ntap'ikutoho. O'o, ngko Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'n'mo a'amu tohino engo ntapont'ifeso nje a'apaho ime'nohinofoho.

¹⁸ Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wop'ingo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Poul'ni semti'mokiyohefoho. Osohopeho.

Efesos

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesos+njo somne'nohini mt'i'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwon+fitnne'ento mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ngoso olenoho. Nakwo K'ilaisi'nji humalohwone so'n+mo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Jisas K'ilaisi'nta'ni Anitu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopene'no mt'i'mokuyahot+mentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mt'i'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. K'ilaisi'nta'ni a'amu Jisas+mo in'ngkunyoso simeho afa'njo wohumantifeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'i'ni K'ilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohoj+ku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anitu ni'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumant'ifi K'ilais Jisasi+mo in'ngkawowo'n'ngkohoho sokune'no olo iyoswo loso mt'i'mokalokweno.

² Nan'ngkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ngo selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

K'ilais yo'mayo wop'ngo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo K'ilaisi'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisiye kan'ngkwowho Anitu osohumo isamoyoka ulano.

⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamti'mokiyo sohonta nakwo K'ilaisi'nji humayo'ne Anitu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe s'mano sopo wolohofantantonoho nje s'mano sopo wolohofantifeho. Ose syafi'hu'mentisofoho.

⁵ S'imo'mo Anitu kako nakune'no hitoho mi'kun+mposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas K'ilais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwat+mne'ento syafi'hu'mentisofoho. Anitu kakoe huno homo somo mi'kwesyafisiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uy+monnoho lonto simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki nejapmmentisofoho.

⁶ Nakwo hon'ngkano wonyomo nohumentan'ngkuhwoni Anitu kako wop'ngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ul'hwasi kakoe

yofe woho'nomano. Hwapingoso nakwo Jisasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nalimentisofoho.

⁷ Kilais nakumne'no kakoe honiyo usihumanto poyo pe'nimentiso so'no nakumo honingkano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honiyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wopingo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho.

⁸ Anitu huno wopingo hwapingo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahoningki kakoe yo'mayo wopingoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho.

⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatimne'ento limentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olhonta ujo ehontojwahumentisofoho.

¹⁰ Oso Anituye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sikuno Anitu kako hwasopeehumentiso sohwi i'mofapihwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mt'mokumentisoso mihu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nefoho.

¹¹ Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'nimo nje mehomi ne imo'nifitne'ento kako Kilaisiye temtitofomo nehumatimentih'nwoho. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafihu'mentisoso ne imo'nimentisofoho.

¹² Nakwo simeho Kilaisimo uyimentihwone simo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wopingo nalohofone so'no hontohumehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

¹³⁻¹⁴ Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wopingo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohomo sekwo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofu so'no kakoe Towahuno Wopingoso yofe sehwoe'ne sejapmmmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohume'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anitu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo nalohomentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wopingo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wopingo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

¹⁵ Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne somo simeho uyalokwofo.

¹⁶ Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkohono.

¹⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo Anitu yo'mayo wopingo hwapingo sohwo osohomo ole uliwo'n'ngkohono, Anitu kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu angu Efesos humayo somo

uyahon+ngkohoji Towahuno sohwo kako huno wop+ngo uy+hwosi An+itumne'no a'amu somo ut+hwahon+ngkuhwosi hof+ko kikine'no huno nehopi uyono. Ose ul+wo'n+ngkohono.

¹⁸ Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no ul+wo'n+ngkohono. An+itu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesy+hwosi yo'mayo so'no sehwsopo'mentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesy+hwoso'no yo'mayo wonyoangkafoso mapitnne'ento l+mentiso so'no sekwo s+imeho wop+ngo'nji wohontohumant+ifeho.

¹⁹⁻²⁰ Jisas Kilais kako poyo pe'n+mentiso sohonta An+itu kakoe yokumpohn'nyo m+kun+mposo so'nji Kilais+mo ul+kafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni m+humaj+mentisofoho. Osopo Kilais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngk+hwone hn'n+imo oso yokumpohn'nyo m+kun+mposo Kilais+mo ul+ka'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono.

²¹ Kilais kako An+ituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnonji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'n+imo Kilais kako hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohin+maho. O'o t+fi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumant+mtonoho.

²² An+itu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kilais+mo enjwa'mo ho'nasyonto An+itu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumat+mentisofoho.

²³ A'amu Kilais+mne'no huno nay+wo'n+ngkiso so'nwi Kilais+ye a'apaho'nwoho. Kilais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kilais+ye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kilais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentan+ngkuhwoni Kilais yo'mayo wop+ngo naloho'mentiso so'no An+itu nakumo songo nel+kofalofoho.

¹ Hohonta sekwo temtitofu kengo kengo soku hon+ngkano wonyomo nohumant+ifi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'n+wo'n+ngkiyohofu hopa sekwo An+ituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofu. Oso'no An+itu tohino engo womap+fe l+mentisofu.

² Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo in+ngkawent+ifi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho po'motofofu. Seten huhwo sohwo kako a'amu An+ituye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofu somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho.

³ Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofu kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seten+ye temtitofu'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo nakwoe s+imeho umo nelahon+ngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini in+ngkamotohwonefoho. Nakwo ose humentan+ngkuhwoni An+itu nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no s+imeho tohino umn+ngkahon+ngki An+itu kako a'amu hn'n+imo tango engo uy+mne'ento l+mentisofu.

⁴⁻⁵ Nakwo hon+ngkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentan+ngkuhwoni An+itu hitoho m+kun+mposo ulofahon+ngki Kilais yo'mayo wop+ngoso naloho'mentisoso An+itu kako nakumo Kilais+nji songo nel+ka'mentisofu.

Anitu kakoe mehomi so'nnene'no umo'n'ngkahon'ngki kako asomo neti'ma'mentisofoho.

⁶ Nakwo Kilais Jisasimo humalohwone so'no Anitu kako Kilaisi'nji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe engo nejopahon'ngki ahwomomo Kilaisi'nji humalohwono.

⁷ Ose naloho'mentisoso kako hitoho mikun'imposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netihwawo'n'ngkisofoho. Anitu kakoe huno mta'ni wopingo uloho'mo lonto wopingo nalohofwo'n'ngkisofoho. Kilais nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'imentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwonalokwofo.

⁸ Anitu kako wopingo uloho'mo limentiso so'no nakwo kakimo simaho hi'ntnnono uyimentihwone sohonta Anitu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho uloho yahino uyalokuhwone hwapingoso nakwo'maho. O'o, Anitu huhwo kako hwapingo hweho. Kako siki nejapmmentisofoho.

⁹ Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwapingo'maho.

¹⁰ Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwapingo hweho. Nakwo yahino wopingomo in'ngkayo'ne Anitu kako Kilais nejapmmentiso so'no Kilais Jisas nakumne'no yo'mayo wopingo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anitu oso yahino wopingo somo hofiko in'ngkafitne'ento nakumne'no nto'no esyohumamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtifo kengo kengo so'nji Anitu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtifo anga'nohino umokumentisofoho.

¹¹ Ngko sekwoe hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolo'nnyo sohwa hofiko sekumne'no ole liwo'n'ngkohofi, Sekwo temtifo kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, seliwo'n'ngkohofofoho.

¹² Oso hohosohonta sekwo Kilaisimne'no i'waho yontifi Anituye mehomi mmo'nyo kuyoho. Simo'mo Anitu a'amu Juta somo uhwasopo'mentisoso kakoe hungkuno wopingo kako'nji makotiku'nyo'neso sekumo mosejapmmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtifo kengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi tifi no'mo yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anitu sohumne'no huno mosyafisiyo'njo imotofokuyoho.

¹³ Sekwo Anitune'no kengopo nohumentan'ngkofi Kilais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no kako impo'noseti'ma'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'n'imentohofokuyoho.

¹⁴ Simo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtifo kengo sikunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'n'imentihwoneso nakwoe hon'ngkanomo tojo hopa pijwahin'imentihwonefoho. I Kilais nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo simaho pompenjiyo'nji nohumentan'ngkuhwoni temtifo anga'nohino namokumentisofoho. Oso simaho pompenjiyo hwapingoso Kilaisiyoho.

¹⁵ Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'imentiso so'no a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno hopi'nonohinoso a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne

ane imo'n+mentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe hon+ngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo hn'nimo Jisas kako'nji nakumo mon-akoj+jwonto temtitofo anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo simeho afa in+ment+hwone'nwoho.

¹⁶ Kilais kako iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo poyo pe'n+mentiso sohonta nakwoe simeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kilais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo hn'nimo temtitofo anga'nohino namokonto nakwo An+tu'nji simeho afa in+ment+hwonefoho.

¹⁷ Kilais kako noponto a'amu Juta An+tu'nji mofonepo humamotofo so'nji sekwo temtitofo kengo kengo'mo An+tune'no humamotofo soku nonjimo olo hungkuno wop+ngo loso nal+mento, Sekwo simeho afa'njo hmno'nimno.

¹⁸ Ose nal+mentiso so'no Kilais kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo s+kunontnne'no yo'mayo wop+ngo naloho'mentiso so'no An+tuye Towahuno Wop+ngo anga'nohino sohwo kako hon+ngkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi An+tumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu An+tumo in+ngkawo'n+ngkuhwone so'nwi nakwo angone'nwoho.

¹⁹ Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofu. O'o, sekwo An+tuye a'amu ne so'nji ufohi'nont+fi An+tu'nji sekwo'montohwasi humalofu.

²⁰ Sekwo soku An+tu angu molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo An+tuye hungkuno uyohoj+ku'mofu (*apouse*) syoho'njo sohwo'nonji a'amu An+tuye hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwo'nonji kako nakumo hwosoku hwosaho pa'nyo nawonj+mentiso hwona'nyoho. Kilais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku angu yokino kuyoho.

²¹ Angu yokino hopi'nonohino soku Kilais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'n+mentohofofoho. Olo angu hiloso An+tu kako hwap+ngu hweho. Angu hiloso An+tu nomol+hwosi engu imokuhwosi kako oso angu wonyo ane wop+ngu'nohino sopo wohumamontonoho.

²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu An+tumo in+ngkawo'n+ngkuhwone hn'nnonji nakwo Kilais+mo ufohi'nontani An+tuye Towahuno Wop+ngu sohwo nakwoe simeho mo'mo humawo'n+ngkiso so'no nakwo An+tuye angu ne nto imo'n+malohwono.

3

Poul kako An+tuye hungkuno wop+ngoso a'amu temtitofo kengo somo lut+hwawo'n+ngkiso hweho.

¹ Ngko Pouli'ni Kilais+ye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwap+ngoso ngko a'amu temtitofo kengo sokumo An+tuye hungkuno wop+ngu loset+hwawo'n+ngkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofan+humentohofofoho.

² Sekwo olo so'no nto upa'n+mentohofu so'no ngko huno syaf+syohono. An+tu sekumne'no hitoho ulofahon+ngki kako yo'mayo wop+ngu waseloho'mto yonto sekumo loset+hwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho.

³ An+tuye hungkuno wop+ngoso hiyaso'mo wo'mojoso nt+hwahon+ngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semti'mokiyohofoho.

⁴ Olo iyoswo losomo atofu lifijoso sekwo huno ole waseyono. Kilaisiye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwan+humentisofoho.

⁵ Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso Anitu kako a'amu somo mutihwammojofoho. I olohonta Anituye Towahuno Wopingo kako nakwo a'amu Anituye hungkuno uyohojiku'mofu (*apousel*) syoho'njo sohwa hnonji a'amu Anitu kakoe hungkuno uyahoningki limotofu sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶ Hungkuno wopingo hiyaso'mo wo'mojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo somo upa'n+mentohofu so'no sekwo a'amu temtitofu kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofu afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no nalohomentiso so'no Anitu yo'mayo nakumne'no hwosopeehumentisoso womantanoho.

⁷ Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno wopingoso uyohojiku'mofu'ne nihwosopomentiso so'no ngko oso hungkuno wopingo sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahoningki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofitomentisofoho.

⁸ Anituye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko Anituye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nimo Anitu kako wopingo ntohofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofoho. I Anitu olo syoho a'amu temtitofu kengo somo kakoe hungkuno wopingo lutihwayo so'no nihwosopomentisofoho. Anituye hungkuno wopingo loso olenoho. Yo'mayo yahino wopingoso Kilaisimo weho. U a'amu sikiujo sohwo kako yo'mayoso matipihwononehoho. O'o, a'amu Kilaisimo iningkawon+ngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kilaisimo wotipema'mtonoho.

⁹ Sime'mo Anitu yo'mayo mt+mokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syafisyonto Jutafe temtitofu so'nji temtitofu kengo kengo so'nji afa imo'n+fitnne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisofoho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohosisiyo'ne Anitu olo syoho loso ntapmmentisofoho.

¹⁰ Hwapingoso Anitu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wopingo hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji Anitu kako mekilo'mokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahoningki hofiko kakine'no uhu'mokuwo'n+ngkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonontifi hofiko Anituye huno wopingo so'no huno uyohoho.

¹¹ Hohonta a'amu ahwomomji hwahonji mamti+mokiyo sohonta Anitu ose imne'ento huno syafisyonto nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo nejapmentiso so'no ne imo'n+mentisofoho.

¹² Nakwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkuhwone so'no nakwo Kilaisi'nji ufohi'nontani nakwo Anitumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwapingoso Kilais sohwo kako Anitumo u'mayo'ne hon+ngkano hweho.

¹³ Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko Anituye hungkuno a'amu temtitofu kengo sokumo seliwo'n+ngkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo simeho wonyo semo'n+ngkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo simeho wopingo'nji fohumantokuno.

Kilais kako hitoho m+kun+imposu sejopalofoho.

¹⁴ Nto selohe so'no ngko yo'mayo Anitu kako yoneso'no huno syafisyonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno.

¹⁵ A'amu nope'nontifi ahwomomo nto simentohoho so'nji nakwo hwahoponjo temtifo hopi'nonohino hn'nnonji nakwo Anitu kako kakoe yofe neso naningkwoweho. Oso'no kako menalimentisofoho.

¹⁶ Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwapingo sohune'no jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simehomo sehulo'ofihwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno.

¹⁷ Sekwo simeho Anitumo uy'wo'n'ngkohoho so'no Kilais kako sekwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no fisyafisyi'wo'n'ngkuno. Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpoh'nyo kemokosyohumawo'n'ngkiso pa'nyoso Anitu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syafisyikuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

¹⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anituye mehomi hopi'nonohino soku Kilais kako simeho nejape so'no huno waseyono. Kilaisiye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho. Nihu'no yokintahoponoho.

¹⁹ Kilaisiye mikunimposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'lo nakwoe hunoso tifofoho. I oso'no sekwo Kilais yokumpohn'nyo sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anitu kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wopingo'nohini wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

²⁰ Anituye yokumpohn'nyo engo nakwoe simeho mo'mo syoho nelohofalofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno tifo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpohn'nyo hiso engo namokiyo hweho.

²¹ Oso'no nakwo Anituye mehomi hn'nwi yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no nalohomentiso so'no nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n'ngkuhwone hn'nwi Anituye yofe'nji Kilais Jisasiye yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n'ngkuhwano.

4

Nakwo Anitumo in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho.

¹ Ngko Anituye syoho iwo'n'ngkohe so'no impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo yokumpohn'nyo selalokweno. Anitu kakoe mehomi hn'n'mne'no wonyoangkafo humayo so'no joho nalimentiso so'no kakoe yahino wonyoangkafo somo nto'no un'ngkohwano.

² A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahumno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohofikuji hungkuno hofiyo hofohofahn'no ulimno. A'amuso hofiko wonyo sekumo selohofikujo'no sekwo oso wonyo hiso aku ulohofikutoho. O'lo, wopingo'nohini ulohopmno. Simeho finimno.

³ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako simeho afa inyo yahino nejapmentiso so'no nakwo mtifofo anga'nohino pa'nyo impe hopa nto monakilo'mokumaho. Oseso oso simeho afa inyo yahino ne'no mjim'kuno.

⁴ Nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. Anituye Towahunoso anga'nohino hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anitu'nji wonyoangkafo humayo so'no Anitu nakumo joho lonetima'mentiso so'no nakwo oso hiso'no afa'nohini hontohumalohwono.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo anga'nohino hweho. Nakwoe simeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anitu uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anitu uhwononteso hwapingo neso kenga'nohinofoho.

⁶ Nakwoe Mpohwo anga'nohino sohwo Anituyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo humentan'ngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako wopingo namokuwo'n'ngkiso hweho. Kako nakwoe simehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nimo Kilais kako kakoe syoho kengo kengo nejponte so'no kako yokumpohn'nyo hwapingo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpohn'nyo nejpmentisofoho.

⁸ Olo hilo so'no Anituye hungkuno ole nalimento, Kilais kako songo likafonto ahwomomo apa'no simentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'n'ngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isihutofomotasimentisofoho. Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

Ose nalimentisofoho.

⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyofisyano. Kako ahwomomo apa'no simentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Sime'mo kako ahwomo mta'ni noponto hwaho ne lopo pmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho.

¹⁰ Olo hwe lohwo kako sime'mo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotimo simentisofoho. Simentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono Kilaisimo weho.

¹¹ Anituye syoho kengo kengo iyo so'ne Kilais kako a'amu anga'no anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho. Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu fisomo kakoe hungkuno uyohojiku'mofone (*apouse*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anitu hungkuno jo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo a'amu Anituye hon'ngkanomo tipemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho uyalofoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo nejplokunjoso Anituye a'amu neso hofiko kakoe syoho hofiyo ulohofiyo'ne nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kilaisiye a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo anga'no anga'no sosofito'n'ngkuhwasi ufo'mo'nano.

¹³ Kilais kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nejpawo'n'ngkiso so'no nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo simeho afa unantanoho. U nakwo Anituye hwomumne'no huno afa'nohini wonayimtonoho. Oso hohosohonta nakwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno'nji Anituye huno'nji nakwoe hunomo engo enaofihwoso'no nakwo Kilais pa'nyo sokafo umo'nantanoho.

¹⁴ Osohonta nakwo mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomoiso hopa mokomoyalofoho. Hofikoe huno somo ehilo'memokomoyalofoho. A'amu afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwofoso hofiko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetimantife'no yalokwofo. Osomo sekwo tifi in'ngkakutoho.

¹⁵ O'o, nakwo Anituye hungkuno ne somo ne'no in'ngkohwasi a'amu hopi'nonohino so'nji simeho in'ngkuhwasi Kilais nakwoe mnokino engo'njo sohwoe yahino wopingoso nakwoe simeho mo'mo engo wenaomontonoho.

16 Kilais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sife aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohumo huno uyahon'ngki a'apahoso syoho ito'no iwo'n'ngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofiko syoho nto'no mifitnehoho. Oso'no Kilais kako syoho kengo kengo nejapmmentisoso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi simeho afa in'ngkuhwasi Kilaisiye a'apaho hn'nwi engo imo'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anituye a'amu neso hofiko yahino songo malokwofo.

17 Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'n'ngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nnyofoho.

18 Hofikoe huno piku'nnyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi huno'masoso hofiko Anitu kakoe songo humayoso momalokuyohoho.

19 Hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hofiko wonimango munyofoho. O'o, hofiko hon'ngkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

20 Oso yahino hiso Kilais losetihwamentisotaho. Nihu'no awonoho.

21 Kilaisiye yahino wop'nggo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tifi in'ngkowahon'ngkofi a'amu Jisasiye hungkuno neso nto losetihwamentohofofoho.

22 Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo l'imojoso olenoho. Sekwoe hunomnohino in'ngkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso hon'ngkano hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semoku-mojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno.

23 Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono.

24 Sekwo a'amu soku songo hmno'nimno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo hon'ngkano nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

25 Oseso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohino fihnimno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fihnimno.

26 Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no huno nto'no fisyafihupmno. Sekwo hon'ngkano wonyo ifitnoho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentan'ngkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho.

27 A'amu simeho wonyo umo'n'wo'n'ngkiso osohumo Seten ehuhn-naofiwo'n'ngkisofoho. Oso'no sekwo Setenimne'no hoku'yo nohwosomputimafikutoho.

28 A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wop'nggo'nohino wotipemano. Oso syohoso kako kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano.

29 Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolikutoho. O'o, hungkuno wop'nggo'nohino nom'ne a'amu somo usofitofone filimno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wop'nggo'nohino filimno.

30 Sekwoe humayo yahino so'no Anituye Towahuno Wop'nggo simeho tango ifisyimofikutoho. Anitu kakoe Towahuno Wop'nggo yofe nahwofo'ne

nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sɪkuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni nɪhu'nahone isihutofonemaso sohonta nakwo Anɪtu'nji wopɪngo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anɪtuye Towahuno sohomo sɪmeho tango ukutoho.

³¹ Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Sɪmeho wonyo, yoka, sɪmeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino wonyoso ikutoho.

³² Sekwo a'amu somo sɪmeho uyɪkuji yahino wopɪngo'nohini ulohopmno. Kɪlais sekumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no Anɪtu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofɪko wonyo selohopijo somo ho-hujo'mo moho'naofɪkuji wonyo hiso wae hɪmopmno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

¹ Anɪtuye mehomi soku Anɪtu hitoho engo sejapɪwo'nɪngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tɪfi finɪngkamno. Kako pa'nyo hɪmmo'nɪmno.

² Kɪlais kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wopɪngoso iɪn'nao'mentisofoho. Anɪtu oso homo somo uhwononto akino wopɪngo wa'mentiso hopaso kakoe sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho. Oso yahino wopɪngo somo finɪngkamno.

³ Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo Anɪtuye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hofɪko sekwo'njopo humafɪkuji oso yahino wonyoso motɪpemapitnnehoho.

⁴ Sekwo wonyo hungkuno nolɪkutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolɪkutoho. O'o, oso yahinoso Anɪtuye mehominne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anɪtuye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'nɪngkohofoso, hungkuno wonyo lɪwo'nɪngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafɪsyonto woma'mo lɪwo'nɪngkisoso, oso a'amu hiso hofɪko Anɪtu'nji Kɪlaisɪ'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohu-masiyo sopo m'mopitnnehoho. O'o, nɪhu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango hiso kakoe Anɪtu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohofɪwo'nɪngkisofoho.

⁶ Sekwo huno nto'no fɪsyafɪhupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantɪfe'no yalokwofoso hofɪkoe siki hungkuno somo tɪfi inɪngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontɪfi Anɪtuye hungkuno somo hwotoho fewo'nɪngkohoho somne'no Anɪtu kako sɪmeho tohino umnonefoho.

⁷ Oso'no sekwo hofɪko'nji ejoku'nohumafɪkutoho.

⁸ Sekwo soku, hohonta sɪkwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumajɪ'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafɪkuji hano ito'no femoyɪmno.

⁹ Anɪtuye pomponaho loso yahino wopɪngo'nji honɪngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji utɪhwa'nyopo ujo ejokwojasyɪwo'nɪngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wopɪngoso ne'no fikuno.

¹⁰ Sekwo Anɪtuye sɪmeho wopɪngo umokiyo'ne honɪngkano tɪpemaɪɪkuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno.

¹¹ A'amu sɪkwo'mjoho'mo nohumantɪfi hohontajo yahino wonyoso iwo'nɪngkohoho so'nji sekwo ejoku'nohumafɪkutoho. O'o, sekwo i'waho

nto'no fiyimno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe honingkano wonyo somne'no hungkuno ulikuji honingkano wopingo utihwamno.

¹² Yo'mayo yahino wonyoso hofiko hiyaso'mo iwo'n'ngkohoho so'no ngko sejo so'no wonimango n'ngkahon'ngki ifalifaliyo mamti'mokoho yohono.

¹³ Anituye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo yiwo'n'ngkohoho somo utihwa'nyopo ujo ehontojwasyiwo'n'ngkisofoho. A'amu fiso hofikoe yahino wonyo hwapingo neso uhwon'ngkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo nihu'nahone uyant'fit'keno. Oso'no uhwo-nantanoho.

¹⁴ Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi, Kiko saho wotnno sohwozi, kiko honingkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ngkohoho pa'nyo humawo'n'ngkino, filikaho.

Kilais kakoe pomponaho jije simehomo wolakisyono.

¹⁵ Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fi'syafihupmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ngkohoho hopa no-humafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ngkohoho hopaso foyohumamno.

¹⁶ Olohonta yahino wonyo pi'n'ngo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumuloho. O'o, yo'mayo iwo'n'ngkohofoso Anitumne'no fiyimno.

¹⁷ Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso iku-toho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso t'pema'fikuji t'fi yo'mayoso ito'no fiyimno.

¹⁸ Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anituye Towahunoso nomafikujono kako sekumo wosehula'ofono.

¹⁹ Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hnn'ngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisy'kuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simeho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ngkuno.

²⁰ Yo'mayo se'maso so'no nan'ngkwohwo Anitumo isamoyoka ulimno. Wopingo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nolikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anitumo isamoyoka ulimno. Hwap'ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo'nohini nalohof'wo'n'ngkiso so'no isamoyoka ulimno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

²¹ Sekwo Kilaisiye hungkunomo t'fi in'ngkwalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

²² Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumamno.

²³ Hwap'ngoso peho'neto. Hwe sohwa hofikoe ape sofamo hwe engo imo'nont'fi a'musyamo mokosyohumawo'n'ngkohof'hwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kilaisiye a'apahofoho. Kilais oso a'amu somo asomo utimayo'ne poyo pe'n'imentiso hweho.

²⁴ A'amu Kilaisimo simeho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

²⁵ Hwe sohwas, sekwo sekwoe a'musyamne'no simeho epufohi filohpmno. Kila is kakoe a'amu ne somne'no simeho engo uyimentiso so'no kako hofikine'no poyo pe'nimentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simeho uyimno.

²⁶ Kila is kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'nimentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofikoe huno hofikoe simeho honingkano wonyo ane kiho'maso imokalofoho.

²⁷ Oseso Kila is kakoe a'amu neso hofiko kakoe simanopo lohopijo sohonta hofiko honingkano wonyo nihu'no ane kiho'maso nihu'no wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho.

²⁸ Oseso sekwo hwe sohwas sekwo upa'nimno. Sekwoe a'apahomne'no hitoho selofwo'ninkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa inimentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wopingo ulohofihwoso'no kako kakoe a'apahomo wopingo ulohofalofoho.

²⁹ Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomne'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uywo'ninkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'ninkohoho. Oso pa'nyoso Kila is kako kakoe a'amu ne somo wopingo emokosyohumawo'ninkiso hweho.

³⁰ Hwapingo nakwo Kila is iye sife aho a'apaho'nwoho.

³¹ Anituye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kaningkwowho'ya'umo uliko'mahwosi kakoe ape'nji womokotiku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makotiku'nisoso siko a'apaho afa umo'nanjiyoho. Ose nalimentisofoho.

³² Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwapingo neso hufa'uyoho. Hwapingo hiyasoso ole, Kila is kakoe a'amu ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho.

³³ Oso'nohinimaho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohino sohwa hnnontne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwas sekwoe a'apahomne'no hitoho selofwo'ninkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofefoho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kaningkwowho'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, seningkwowho'ya'uye hungkunomo haloho popmno. Anitu hofiyo ose ifitne'ento limentisofoho.

² Anituye hungkuno ole nalohi, Kiko jije mpohwo na'uye hungkunomo tifi finingkayo. Ose nalisofoho. Olo honingkano hungkuno lomo iningkuso'manji Anitu kako wopingo wakiloho'montonoho. Olo honingkano hungkuno simo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho.

³ Ne hiso olenoho. Kiko hningkwowho'ya'uye hungkunomo haloho pojo'manji kiko hwaho lopo wopingo nohumentaningkiji soswo pi'ningo engo wokiyakolo'montonoho.

⁴ Sekwo hamningkwowho'yoswas, sekwoe mehomife hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno nulikutoho. Sikoe mehomi somo Anituye hungkuno lutihwahosisi hofiyo mokosyohumahosisi hofiko hahn'nyo ifijo'manji hofikoe honingkanomo siko nto'no mihwajinyo.

A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumawo'ninkohofoso fe hungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohoho sohwafe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo simeho hufa'uyo'njo imo'n'ingkutoho. O'o, sekwo hofikoe syoho somo yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi in'ingkawo'n'ingkohoho hopaso sekwoe hwe engo sohwoe hungkunomo tifi nto'no fin'ingkamno.

⁶ U sekwo a'amu wonahonife likuji a'amufe hunomo afofo umokano likuji hofikoe timopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyo kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohn'nyo ifijoso sekwo yahino Anitu umo'n'wo'n'ingkiso somo in'ingkowalokwofo.

⁷ Sekwo simeho wopingo'nji sekwoe syoho fiyimno. Sekwo a'amu hwahoponjo somnohini syoho miyalokuyohoho. O'o, sekwoe Hwe Engo Anituye syoho yalokwofo.

⁸ Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu syoho somo mokosyohumalofo so'njimo Anitu hofikoe syoho somo uhwon'wo'n'ingkiso sohwo hofikoe syoho wopingo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

⁹ Sekwo a'amu syoho selohofiyo'wo'n'ingkohoho soku sekwo a'amu homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo iyoho limofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo Anitu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n'ingkiso hweho. Kako a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu sokinjo so'njimo uhwononteso afa'nohino uhwon'wo'n'ingkohoho.

Anituye a'amu neso hofiko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

¹⁰ Ngko olo hungkuno ae'uyo loso waselimonne'no yohono. Sekwo Anitu'nji makotoku'nnyo soku, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'nimno.

¹¹ Seten kako sekumo yamofa selohofiyo'wo'n'ingkiso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomafikuji yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seteniye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuyihwono. O'o, nakwo Seten'nji towahuno wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahuno wonyo hiso hofiko a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyontifi ahwomomo emoyi'wo'n'ingkohofofoho.

¹³ Oso'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno. Ose mafikuji yo'mayo wonyo i'mofapihwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Seten'nji towahuno wonyo so'nji ikujoho fongki'nifijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnefoho. Nuyakolofikuji yokumpohn'nyo ne'no lohopyitnefoho.

¹⁴⁻¹⁷ Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofisyano. A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lihwosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo wofonjosyano likuji me fifijoso mupolopitnefoho. Hwapingoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyo humano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Honɨngkano wopɨngo'nohini uyano. Wonyo honɨngkano ihwaloho. Oso honɨngkano wopɨngo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melɨkosafu pa'nyofoho.

Anɨtuye hungkuno wopɨngo a'amufe sɨmeho pompengo ifɨsyɨmofu'neso wolutɨhwano. Oso hiso sekwoe sɨfe manji'mofu pa'nyofoho.

Setenɨye yo'mayo tango ne'maso so'no Anɨtu kako nefu'mayo'ne so'no sɨmeho hi'ntnnono uyano. Oso sɨmeho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anɨtu asomo netɨmayu'ne so'no huno wosyofɨsyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anɨtuye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anɨtuye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosɨmno pa'nyofoho.

Kakoe Towahunu Wopɨngo sohwo hungkuno lomne'no wonetɨhwamtonoho.

Yo'mayo melɨkosafu hiso sampe mekinu yo'mayu pa'nyoso nto'no wesyo-hu-mano.

¹⁸ Mpohumu jomu ne'no ulɨmno. Kakoe Towahunu Wopɨngofe yokumpohn'nyo sejapɨhwoso'no Anɨtumu jomu ulɨmno. Nto'no fohon-tohumamno. Pisu'mo'nyo ikutoho. Sekwo Anɨtuye a'amu ne somne'no engolopohamu Mpohumu jomu ulɨkuno.

¹⁹ Sekwo Mpohwu Anɨtumu ngkimo nɨfo'mayu'ne jomu ole ulɨmno. Anɨtu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nani'syɨhwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasyɨ'mo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulɨmo. Oso hiso'no sekwo Mpohumu ngkine'no jomu ulɨmno.

²⁰ Ngko a'amumu Anɨtuye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anɨtuye hungkuno a'amu somo lutɨhwayo'ne sekwo Mpo-humu jomu ulɨmno.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Tikikos nenɨngkwa'wehwo Anɨtuye syoho ulohofiyo wopɨngo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayu ngkimo nɨ'ma'maso so'no yoloho waselɨmonte hweho.

²² Oso'no ngko kakimo sekuyepono lɨhwojalokweno. Kako nakwoe hu-mayu so'no selɨhwosi sekumu yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

²³ Nanɨngkwohwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siku'monta'i sekwoe sɨmeho pompenjiyo semokohosɨsi sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji sɨmeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyo.

²⁴ A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'mo hitoho ulofoso musɨkwajiyo'njo iwo'nɨngkohofu osomo Anɨtu kako wopɨngo uloho'montonoho. Ngko Pouli'ni hungkuno hiloso mtɨ'mokohono. Osohopeho.

Filipai

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *tiwenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ul'ika'mentisofoho. Poul olo iyoswo mt'i'mokiyo hwap'ngoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentan'ngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahot'mentohoho so'no Poul kako isamoyoka ul'monto mt'i'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahot'mentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeef'loutaitas'yoho. Oso hwe Epeef'loutaitas huhwo sohwo Poul'i'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t'ipemahon'ngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwaj'monto oso iyoswo so'nji mt'i'mokuyahot'mentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. S'imonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 hon'ngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofol'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Sekwo Anituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ngkohoho somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kilais oso hune'no s'imeho uy'wo'n'ngkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohoho sohwanji a'amu Anituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ngkohoho sohwatne'no semti'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo. Nan'ngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ngo selohofohosi sekwoe s'imeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo.

Poul kako Anitumo isamoyoka ul'imentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyefisyontne s'ikuno somo ngko nje Anitumo isamoyoka ul'wo'n'ngkohono.

⁴⁻⁵ Hwap'ngoso sekwo Anituye hungkuno s'ikuno s'imo'mjo upo'noma'mentohoho somta'ni sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ngo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nifo'ma'mop'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no ngko Anitumo sekumne'no jomo ul'wo'n'ngkohe sohonta ngko s'imonyo iwo'n'ngkohefoho.

⁶ Ngko huno ole nto niyohi, Anitu kako sekwoe s'imeho mo'mo syoho wop'ngo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mj'mop'hwosi sekwoe hon'ngkano wop'ngo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako asomo poso sohonta Anitu oso syoho wop'ngoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo humant'ifitne kuyoho.

⁷ Ngko simeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwapingoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wopingoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohon'ngkahon'ngkofi ngko aku hungkuno ulahon'ngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'nimentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho ntimentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo nifo'ma'mop+wo'n'ngkohofofoho. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi ngkine'no syonifisyontifi Mpohumo ngkine'no jomo uliwo'n'ngkohofofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingoso a'amumo lutihwawo'n'ngkuhwoni'nwoho. Ose humentan'ngkuhwoni Anitu kako kakoe wopingoso nalohof+wo'n'ngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

⁸ Anitu kako nje simehomo timo uhwon+wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no nimo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nimo'nimojoso wasehonimonne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'n'ngkuhwasi ne'no mj+mop+hwosi m+kun+imposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anitumne'no huno engo tipemafikuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fisyafihupmno.

¹⁰ Ose syafisyikuji yahino wonyoangkafo'nohinno somo huno syafisyikuji osomnohini uyimno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo imo'n'ngkuji Jisas Kilais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wopingo'nohinno kuyoho. Wonyo hon'ngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho.

¹¹ Ou, sekwo olopo nohumafikuji Jisas Kilais kako'nohinno kakoe yokumpohn'nyo sejap+hwosi sekwo hon'ngkano wopingo'nohinno uyantifeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wopingo'nohinno somo a'amu nosehon'ngkuji Anituye yofe engo noho'nomafikuji Anitumo isamoyoka ulantifeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasiye hungkuno upa'nimentohofofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole seyihwoloho. Jisasiye hungkuno wopingoso impo'angomo into'naweho. Ose syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango n+mahonjoso a'amu pi'n'ngo engoso hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo.

¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofa sohwantnne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofiko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiy+wo'n'ngkohe so'no impo'angomo humaleno.

¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono we'e uy+wo'n'ngkohofoso hofiko impo'ango somne'no iyoho ko un'ngkahon'ngki hofiko ngkimo nohon'mentohofa so'no hofiko iyoho munyofoho. Oso'no hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyontifi

kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofiko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontifi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopingo'njoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofiko olo so'no huno uyohoho. Ngko Pouli'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kilaisiye hungkuno ito'nohino l'wo'n'ngkohe so'no Anituye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hitoho ulofahon'ngki hofiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofiko nje syohomme'no simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki nje yofe monje yanisyontifi hofiko hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne Kilaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohoho.

¹⁷ Oso'no hofikoe hunoso nto'nohinimaho. O'o, hofiko ngkimo woniyokolofantifi hofiko ngkimo tango wontopantifi yontifi hofiko Anituye hungkuno nto'no mulalokuyohoho.

¹⁸ Huno ose ko syofisyahon'ngkofi ngko simonyo yalokweno. Hwapingoso a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho sohwanji hofiko Jisasiye hungkuno ho'nimiwahonjo so'no ngko simonyo yalokweno. Oso hiso lohonta'nohinimaho. O'o, ne'no wamjimo'n'montefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sikuno huhwo huhwi sekwo Anitu ngkimo nifo'mayo'ne jomo ulahon'ngkofi Jisas Kilaisiye Towahuno nisosofitofahonjo so'no yo'mayo tango n'imanteso ngkimo wopingo ntohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

²⁰ I ngko olo so'no nimon'ngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonimango mannonehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no walohomonnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntap'wo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nimo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nimon'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe wohonoma'monnoho.

²¹ Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopingofoho. I oso'no ngko poyo pe'nimo Jisasi'nji Anitun'jopo humayoso oso yakolo'nnyofoho.

²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Simo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anituye syoho imeso ne engo mjimo'nimiwesoso oso wopingofoho. Oso'no ngko pipi imnehono.

²³ Olo hilo so'no ngko simeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nime'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho laponjo humayo somo yakolo'nnyofoho.

²⁴ I oso'no ngko poyo pe'nime'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopingofoho.

²⁵ I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mjim'hwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'n'ngkuhwoso'no simeho wopingo mikun'imposo wasemo'nimontonoho.

²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahoni'mo sekwo ngkine'no simonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe wohonomantifeho.

A'amu Filipai so'nji Poul'i'nji nomajoku'n'ingkuji Jisas'imne'no tohino womantifeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta s'ikuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno t'ifi in'ingkakuji wop'ingo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'n'i'maleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino so'nji nomajoku'n'ingkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lut'ihwaf'ikujono hof'iko Jisas Kilaisi'mo simeho hi'ntnnono uyantifeho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho sel'ikujono sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohof'ikuji kakoe hungkuno ne'no wolut'ihwantifeho. Oso'no upa'n'i'mo.

²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ingkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujono mango sohwa hof'iko nosehon'ingkuji huno ole uyono. Nakwo t'ikanomne'nwoho. Hwap'ingoso Anitu kako hof'ikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ngki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwo uy'montonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ngkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho.

²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makot'iku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ingo semokiyo'ne sejapmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisi'mne'no tohino womantifeho.

³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohonimentohofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujoso'no ikujoho pa'n'ingo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I lohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji lohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'n'iment'hwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n'imo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esy'hwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilaisi'nji makot'iku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilaisi sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wop'ingo lasemo'n'ngkohoho. Anituye Towahuno Wop'ingo sekwoe simehomo humentan'ngki kako'nji simeho afa inont'ifi kakoe hungkunomo t'ifi lin'ngkwalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ngki sekwo hof'ikine'no hitoho laselokwoho.

² Sekwo eno nt'ifijo'manji sekwo huno anga'no in'ingkuji simeho afa in'ingkuji sekwo nje simeho wop'ingo won'mokantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fosyohumantokuno.

³ Sekwo huno sekumne'nohini syaf'ihu'n'ngkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon'ngkano wop'ingo somne'no huno ole syaf'isy'ikutoho. Nakwoe yahinoso hof'ikimo yakolo'nnyofoho. Ose syaf'isy'ikutoho.

⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syaf'isy'ikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syaf'isy'ikuji ufo'mapmno.

Kilais kakoe yofe monje ehin'ngkahon'ngki Anitu kakoe yofe hiso ho'nima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini in'ngkuji tifi fin'ngkamno.

⁶ Jisas Kilaisiye yahinoso olenoho. Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'nimentisofoho.

Kako syoho ulohofiyu pa'nyo imo'nimentisofoho.

A'amu hwahoponjoso uhwonimentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonimentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kan'ngkwohwoe hungkunomo haloho po'miwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'nimentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu hon'ngkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentisofoho.

⁹ Anitu uhwonimentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehin'ngkahon'ngki uhwononto oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uyimentisofoho.

¹⁰ Jisasimo Anitu kako oso yofeso uyimentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'nimentohofoso'nji Jisasimne'no hwomtame ehumafikuji kakoe yofe ho'nomapitnne'ento Anitu yofe engoso uyimentisofoho.

¹¹ A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikuji nan'ngkwohwo Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

¹² Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi nn'ngkapmmentohofofoho. I olohonta ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentani'mo sekwo nje mampahomo tifi ne'no nn'ngkapmno. Anitu sekumo asomo setimayo so'no huno syafisyikuji kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye simeho tango ifisyumofanoho likuji sekwo iyoho sen'ngkuhwoso'no Anitumo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe simeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye simeho wopingo umo'nyo'ne yo'mayo syoho ifitnne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejapihwoso'no kakoe syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi in'ngkayo'ne hunoso Anitu kako nejap'wo'n'ngkisofoho.

¹⁴ Yo'mayo syoho kiko fiyo kil'wo'n'ngkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'n'ngkohofoso simeho wopingo'nji fikuno.

15 E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho loponjo a'amu honingkano wonyo pi'ningo'njo lopo nohumentan'ngkuji sekwo honingkano wonyo ane wopingo'nohini uyantifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon'ngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel'fitnnehofo. Sekwo a'amu Anitu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa liswahon'ngkuji

16 oso sekwo Anituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno woluthwantifeho. Ose'manji Jisas Kilaisiye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uyimonnoho. Hwap'ngoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowentan'ngkuhwososo uhwonimonnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

17 A'amu Anitune'no yahu sojopo fonjokiasy'wo'n'ngkohoho hopaso sekwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyontifi sekwoe simeho, huno, afa inontifi yo'mayoso Anitumo uyimentohofoho. Oso hopaso sekwo ngkine'no simonyo ifijo so'no nje honiyoso hofiko wofonjonis'humant'fitikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso hiso imo'n'ngkuhwoso'no'manji nje simeho wopingo wanimo'n'imontonoho. Oso'no olo simeho wopingo hiso ngko sekumo womotasefohi'n'imonne'no yohono.

18 Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wopingo wasemo'nono. Nakwo nufohi'n'ngkuhwasi simeho wopingo wonamo'n'imontonoho.

Poul kako Timouti sohwo hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

19 Ngko sekwoe angopono Timeoutimo lihwatimne'enji Hwe Engo Jisas Kilaisimo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no honingkano somo hwosampesoso ngko we'enepi wolihwatimonne'no yohono. Timeouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo noni'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no wantimontonoho. Ngko nupa'nimo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanisosofito'montonoho.

20 Timeouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timeouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa in'wo'n'ngkuhwoyo.

21 A'amu nom'ne sohwa hofiko Anitumne'no simeho nto iwolo'mokumentohoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafisiyo'wo'n'ngkohofoho. Hofiko Jisas Kilaisiye syoho somne'no huno mosyafisiyo'njo yi'wo'n'ngkohofoho.

22 Oso'no sekwo huno seyohoho. Timeouti sohwo kako hwe wopingo hweho. Mehomi sohwa hofiko homningkwowosamo ufo'mawo'n'ngkohoho hopaso Timeouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomne'no nifo'mawo'n'ngkiso hweho.

23 Ngkimo yo'mayo ni'mane so'no huno nihwoso'no Timeoutimo wolihwatimo.

24 Ngko sekwoe angosopo se'mayo'ne Anitu honingkano nimofiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko honingkano nonimofihwoso'no ngko sekumo we'enepi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwo hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

25 Ngko huno ole niyohi, ngko nen'ngkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe angopone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkuhwoyo hweho. Hohonta

sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawo'n'ingkiso hweho.

²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'nimentohofa so'no kako huno pi'n'ngo syasyefisyonto wasehonimonte'no yalofoho.

²⁷ U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'nimonto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisofoho kako mape'nimmentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnontnne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wopingo umokumentisofoho.

²⁸ U nje simeho wopingo nimo'n'ingkahon'ngki sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ngkuji sekwoe simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho.

²⁹ Sekwo kakimo nuhwon'ngkuji sekwo Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wopingo uyikuji utimapmno. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwamo uhwon'ngkuji osohwafe yofeso foho'nomapmno. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo'no foho'nomapmno.

³⁰ Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwatimentohofofoho. Kako ngkimo nonimanto kako Jisas Kilaisiye syohomnohini huno syafisyonto kako we'enepe wape'nimonto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwamo hofikoe yofe foho'nomapmno.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mti'mokalokwe loso we-sojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiyimno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo mann'ngkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'n'ingkohoho sohwamne'no i'waho nto'no fiyimno. Hofiko sekumo hofikoe hon'ngkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasiwo sekwoe a'apahoso sihu wosekolofantife'no yalokwofo.

³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'n'wo'n'ingkohoho sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'n'fijo'manji Anituye a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi kakoe Towahunonji nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame yihumawo'n'ngkuhwone'nwoho. Oso yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo nalohomentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamayoka uliwo'n'ngkuhwone'nwoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono.

⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohwamo nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noma'nimnesohilo.

⁵ Hwapingoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo nimahoningki sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune i'mofopahoningki nje a'apahomo hofiko sihu nikolo'mentohofofoho. Ngko a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Mpenyaminaye temtitofo mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohwafe yahino hopi'nonohino somo iningkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi imo'nonji hofikoe honingkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nimentohofoho.

⁶ Ngko a'amu Juta sohwafe yahino so'no nimo'n'ngkahoningki a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'n'ngkohoho somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafe honingkano hungkuno somo iningkayo so'no nohon'ngkuji wontantife kiko honingkano wonyo nihu'no ane hwosoho.

⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wopingo imote so'no yofe engo nomanji, Wopingo hwo'nyoho, ko hnonji Jisas Kilaisimne'no huno ito'no nyahoningki hohontajo yahino sijnjofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno tipemanji oso hune'nohini ngko huno nyohoho. Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wopingo so'no syafihu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanji

⁹ ngko Jisas Kilaisimo ufohi'nimentohofoho. Yo'mayo honingkano hungkuno somo hofiyo'no iningkamote so'no Anitu kako kiko wopingo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentoho so'no wopingo hwosoho ose ntimentisofoho.

¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no nimo'n'ngkohoho. Jisas Kilaisimne'no huno nto'no syafisyi'mo oso Jisas lika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentiso sikuno huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'n'ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'n'mentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann'ngkohoyohoho. Oso'no nimo'n'ngkohoho.

¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no ntikafo so'no wohontohumamonnoho.

Poul kako mjake'we hnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentisofoho.

¹² Ngko ole masel'mnehono. Ngko honingkano wonyo ane'njo Jisas Kilais pa'nyo nto imo'n'ngkohono. O'o, ose masel'mnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto nima'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho yalokweno.

¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas honingkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n'ngkohono, ose mosyofisyalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo ni'ma'mentiso so'ntnno iningo mofonji huno mosyofisyalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syofisyalokweno. Yo'mayo tifi no'mo ma'mne so'no syafisyonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno.

¹⁴ A'amu mjake'we hnnontifi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n'ngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anitu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kilais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso

so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumanti'mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

¹⁵ A'amu Jisas Kilais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafikuji oso pa'nyo hmno'nimno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anitu kako oso hiso'no nosetihwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho.

¹⁶ Oseso Anitu kako yo'mayo nto setihwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji tifi fin'ngkamno.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'n'ngkohe somo nn'ngkopalokwofo somo nuhwon'ngkuji fin'ngkamno.

¹⁸ Olo so'no ngko sikuno pi'n'ngo engo somo sel'mentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje timo mta'ni timijo n'iswahopohoho. Hwap'ngoso a'amu pi'n'ngo engo hofiko Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkayo so'ne poji yontan'ngkofi uhwononji timijo n'iswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Jisas Kilais iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'n'imentiso sohwoe mango hwafoho.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofikoe simoho sohwo umo lonte sohwo hofikoe anituyoho. Osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontife somne'no hofiko wonimango mun'wo'n'ngkisofoho. Oso'no hofiko hwa'mo hwa'm'ngo iwo'n'ngkohofoho. Hofiko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafisyiwo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko tikanomnefoho.

²⁰ I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anituye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kilais kako ahwomo mta'ni kako asomo p'hwosi asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

²¹ Jisas Kilais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyihwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofihwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyolangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no hon'ngkano hungkuno ul'imentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje simoho wop'ngo n'imokuwo'n'ngkohofoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafisyikuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasi'mo ufohi'n'imentisiyo so'no yoka hungkuno hnn'wo'n'ngkisoyoso noho'naofohosisi siko simoho afa hmninyo.

³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'n'ngkuhwoyo sohwo'simo hungkuno wakilmne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kilaisiye hungkuno syoho somne'no n'ifo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kilemen'nji nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono imentihwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sikuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiyimno. Ngko apa'no waselimne'no yohono. Kakine'no simonyo fiyimno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofisyantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehonngkuji wopingofoho huno uyimontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako we'eneipi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fisyafihupmno.

⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anitumo jomo ulikuji isamayoka ulimno.

⁷ Anitu simeho pompenjiyo nejapwo'nngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno naywo'nngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas Kilais'nji ufohi'nontani kako nakumo simeho pompenjiyo nejapwo'nngkisoso nakwoe huno somo wopingo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselimonne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fisyafihupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wopingo so'no yo'mayo itonohino so'no huno fisyafihupmno. Yahino wopingo somnohini fisyafihupmno. A'amu yo'mayo wopingo'nohini iwo'nngkohoho oso'no huno fisyafihupmno. Wonyo so'no nosyafisyikutoho. Sekwo yo'mayo Anitumne'no isamayoka ujo osomnohini fisyafihupmno.

⁹ Yo'mayo yahino ngko losetihwamentohe ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no upa'nmentohoho so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uhwonmentohoho so'ntnno huno syafisyikujiji tifi nningkapmno. Ose ikuji Anitu kako simeho wopingo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamayoka ulimentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanifisyontifi simeho afa ntopalokwofo so'no nthwayo'ne honngkano motipema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo notipemantifi ngkimo hofiyoni nifomantokwofo so'no nje simonyo iyoso mikunimposofoho. Ngko simonyo yonji Anitumo isamayoka ulalokweno.

¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo maselimehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwonimanji ngko hunoso olo'no syafisyiwo'nngkohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ose liwo'nngkohe hwapingoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'mojoso'no tipemanji wopingo'nohini humaleno.

¹² U ngko sikuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyimo u ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno mosyofisyalokuyohono.

¹³ Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nisosofitofone so'no yo'mayo nimate so'no ngko simeho wopingo'nji humawo'nngkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo nimate mahonngki sekwo ngkimo nifomalokwofoso wopingofoho.

¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moiwonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kilais Jisasiye hungkuno losetihwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya uliko'mahonngko oso hohosohonta sekwo ngkimo nifoma'mentohofofoho. Anituye a'amu nom'ne angoponta'angoso monifomasofoho. O'o, sekwo'nohini nifoma'mentohofofoho.

¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentaningko sekwo ngkimo sikuno anga'no anga'nohino somo nifo'ma'mentohofoho.

¹⁷ Sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko simonyo yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselimehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapwo'ningkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anitumne'no huno engo syafisyontifi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafisyontifi sekwo ngkimo yo'mayoso nifo'mawo'ningkohoho. Oseso Anitu kako yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no simonyo mikunimposo yalokweno. Oso simonyo iyoso yo'mayo ntapwo'ningkohoho somo yakolonoho.

¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyimnehono. Yo'mayo Epeefiloutaitas sekumta'ni manto nitapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'ningkahoningkofi Anitu simeho wopingo umo'nivo'ningkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahoningkofi Anitu kako simeho wopingo umo'ningkohoho.

¹⁹ Jisas Kilais yo'mayo hwapingo sohwo'nji ufohi'nimentohoho so'no nje Anitu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho.

²⁰ Nakwoe Anitu sohwo kako naningkwoweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sikuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo Anituye a'amu Jisas Kilaisimo ufohi'nimentohoho sokumo ngko nje a'amufu selalokweno. A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofiko sekune'no, nakwoe a'amufu selalokwofo.

²² Anituye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofiko nakwoe a'amufu selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawo'ningkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohnjoso hofiko sekune'no nakwoe a'amufu eso nihu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekumo wopingo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mt'i'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwafe Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamt'i'mokinyofoho. Oso iyoswo mt'i'mokiyo hwap'ngoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nous'itik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hof'iko Jisas'imo in'ngkuno Koulousinjo sofe s'imeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi Poul kako olo iyoswo loso hof'ikimo ito'no m'hwajiyo'ne mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹⁻² Ngko Poul'i'ni K'lais Jisas'ye hungkuno a'amumo uyohoj'ku'mofu (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. An'itu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni n'hwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nen'ngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mt'i'mokalokuhwayo. Sekwo An'tuye a'amu soku K'lais'imo s'imeho hi'ntnnono uyont'ifi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo An'itu kako sekumo yo'mayo wop'ngo selohof'ihwosi sekwoe s'imeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'n'ngkohoho.

A'amu Koulousiso hof'iko An'itumo s'imeho hi'ntnnono uy'imentohofofoho.

³ Nekwo jomo ujosu engolopohamo nekwo sekune'no isamayoka nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'ye Mpohune'no isamayoka ulalokuhwayo.

⁴⁻⁶ Hwap'ngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta s'imo'mo ne'mo An'tuye hungkuno wop'ngo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wop'ngo An'itu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womant'ifeho. Oso'no sekwo K'lais Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono nehopi uyont'ifi An'tuye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo s'imeho afa inalokwofo. An'tuye hungkuno wop'ngoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wop'ngo loso upa'nont'ifi yahino wop'ngo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno s'imo'mo upa'n'imentohofu sohonta An'itu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahon'ngki oso yahino wop'ngo somo ema'mentohofofoho.

⁷ Epeefilos sohwo kako An'tuye hungkuno wop'ngo hiso loset'hwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohumo nekwo kakine'no s'imeho afa uyalokuhwayo. Kako K'lais'ye syoho ulohofiyo wop'ngo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyo efo'mawo'n'ngkiso sohwo K'lais'ye syoho somo wop'ngo mokosyohumawo'n'ngkohoho.

⁸ An'tuye Towahunu Wop'ngo kako sekumo s'imeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmmmentiso so'no Epeefilos kako el'imentisofoho.

Poul kako a'amu Koulousi somne'no Anitu yokumpohn'nyo utofo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

⁹ Oso hungkuno homo somo s'imo'mo upo'nontai nekwo oso homo somo Anitumo sekumne'no jomo ulomawo'n'ingkuhwoyo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo,

Anitu sekwo yo'mayo ifitne'ento limentisoso sekwoe hunomo wom-
ehu'meesesyono.

Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako nosefo'mahon'ingkuhwosi sekwo
Anituye yahino wop'ingo so'no huno wop'ingo t'ipemaf'kuji Anituye
hunomne'no huno wasey'montonoho.

Oso'no jomo ulalokuhwoyo.

¹⁰ Oseso yo'mayo yahino wop'ingo nakwoe Hwe Engo hi umo'none somo
sekwo in'ingka'ijoso sekwoe yahino humayoso kakoe s'meho wop'ingo
umokant'ifeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umo'n'montonoho. U
sekwo Anitumne'no huno seyososo oso hunoso engo umo'n'montonoho.

¹¹ Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwoe
yokumpohn'nyo wonyoangkafoso kako yokumpohn'nyo setof'hwoso'no
sekwo yokumpohn'nyo lohof'kuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo
s'meho wop'ingo'nji wohumant'ifeho.

¹² Oseso s'meho wop'ingo'nji nohumaf'kuji nan'ingkwowho Anitumo
isamoyoka ulant'ifeho. Hwap'ingoso kako kakoe mehomi somne'no
yo'mayo wonyoangkafo ulohofoneso mapitne'ento imentisoso sekwo
mayoso hoponoho. Oso hiso Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi pom-
ponahopo humalohwone hn'nwi nakwo womantanoho.

¹³ Hohonta mewoso sohwafe kan'ingkwowho Seten kako s'ikwo'mjoho'mo
yokumpohn'nyo nemokosyohumamentisofoho. I olohonta Anitu kako
kakoe Hwomu anga'nohino sohumne'no umo'nalokunjo sohwoe temtito-
fomo menehumaj'imentiso hn'nwi pomponahopo humalohwono.

¹⁴ Hon'ing'kano wonyoso nakumo nokilo'mokomokonesyohumentan'ngki
Anituye Hwomu Jisas kako nakwoe hon'ing'kano wonyoso wae enaofonto
nakumo is'hutofonema'mentisofoho.

K'ilais kakoe yahino'nji syoho ntnne hungkunofoho.

¹⁵ Nakwo Anitu sohumo muhwonyo'njo iwo'n'ingkuhwone sohwo kakoe
Hwomu K'ilais a'amu uhwon'imentohoho sohwo kako Anitu'nji n'ihu'no
afafoho. Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayoso mamti'mokumentiso
sohonta Jisas K'ilais kako humamentisofoho.

¹⁶ I Anitu kakoe Hwomumo ulahon'ngki K'ilais huhwo sohwo
yo'mayo ahwomomjo hwahoponjo kako mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo
uhwon'wo'n'ingkuhwone so'nji yo'mayo muhwonyo'njo iwo'n'ingkuhwone
so'nji kako mt'i'mokumentisofoho. Kako Seten'nji kakoe towahuno
wonyo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo
sohwamo mokosyohumayo sohwanji a'amu hwahoponjo sohwanji
mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentisoso Anitu
kako K'ilais kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

¹⁷ Yo'mayo mt'i'mokumentisoso kako hwap'ingo hweho. Kakoe
yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso huli'mokomokosyohumawo'n'ing'kiso
hweho.

¹⁸ Nakwo kakine'no in'ing'kawo'n'ingkuhwone so'nwi kakoe
a'apaho'nwoho oso'no Jisas nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho.
Nakwoe songo humayoso kako hwap'ingo hweho. Kako poyo
pe'n'ing'kahon'ngki Anitu kakimo n'ihu'no s'i'momo ne'mo ul'ika'mentiso

so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.

¹⁹ Anitu kako kakoe Hwomu Jisasi'mo uhwosopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uyimentisofoho. Ose uyimentisoso Jisasi'nji kaningkwohwo Anitu'nji sikoe humayo nihu'no afafoho.

²⁰ Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anituye mangohwa imo'nimentihwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anituye mango sohvana'nimne'no Anitu kako simeho afa unano lahonngki Jisas kaningkwohwoe hunomo iningkwahonngki iyo hwojiyafiku'nnyo somo a'amu sohwa Jisasi'mo fonjinto'ofosyahonngkofi Jisas kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no Anituye simeho pompengo ifisyimo'mentisofoho. Oso'no Anitumo u'mayo'ne honingkanoso nakumne'no hwosampo'mentisofoho.

²¹ U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantifi honingkanono wonyo imotofo so'no Anituye mango sohwaso Anitu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.

²² I olohonta Anituye hwomu sekumne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu kakoe a'amu ne kako'nji mokotiku'nyo'ne mesehumatimentiso kuyoho. Oso'no Anitu sehwsopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotasihwosi osopo sekwo honingkanono wonyo ane'njo wohumantifeho. Sekwo Anituye simanopo lohofikuji wonimango masenonehoho.

²³ I sekwo syoho ole fiyimno, Anituye hungkuno ne somo sekwo simeho hi'ntnnono uyikuji kakoe honingkanono yokumpohn'nyo fikemokosyalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso honingkanono hwasyomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wopingo upa'nimentohofoho somo nusikwajikutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofo sohwaso u'mayo'nefoho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wopingo homo losomne'no syoho ulohofiyo hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

²⁴ Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no simonyo yalokweno. Hwapingoso sekwo Anitumo iningkawo'ningkohoho soku sekwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. Kilais kakoe a'apaho hn'nimo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no Kilais huhwo tohino malofoho. Oso tohino Kilais malokunjoso ngko moi'wo esojwafo'neso ufo'malokweno.

²⁵ Anitu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetihwamne'no yohono.

²⁶ Hohonta olo hungkuno hiloso nihu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu simo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'nimentohofofoho. I olohonta Anituye a'amu ne sohwaso'ne olo hungkuno hiloso utihwa'nyoponto i'mofapohoho.

²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. Kilais kako sekwoe simehomo humaho. Oso'no hwangu sekwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohinimaho. O'o, a'amu temtitofoho hopi'nonohino soku upa'nifitne'ento lonetihwamentisofoho.

²⁸ Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohini losetihwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no

huno pi'n'ingo engo syafisyiwo'n'ingkuhwono. Hwap'ingoso nakwo ole namo'n'ingkohoho. A'amu ni'hu'no hopi'nonohinoso hofiko hon'ingcano wonyomne'no i'waho ikuji Kilaisimo in'ingkayo yahinoso engo imo'n'ingkuhwoso'no hofiko a'amu ne imo'n'ingkuji Anitumo u'mapitne'entani syoho engo yalokuhwono.

²⁹ Olo syoho tohohmtanno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Kilais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofiko simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'ikujono yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopife.

¹ Sekwo upa'n'imno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnonnji a'amu nom'ne nje simano manohonyo'njo imotofo sohwa hnonntne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.

² Ole so'no ni'mo'n'ingkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'n'ingkuji simeho fin'imno. Sekwo Jisas Kilaisimne'no huno ehohosahin'ingkuji Kilais ne sohune'no huno waseyono. Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifofo. Kilaisiyoho.

³ Yo'mayo huno wop'ingo hiyaso'mo wojoso wotipema'mo liso'manji u Kilaisimo weho. Osohumta'ni wotipema'monnoho. Anituye huno mikun'imposo hopi'nonohinoso Kilaisimo ehuhnnawo'nnyo hweho.

⁴ A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selihwoso'no sekwo mopiwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.

⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hne'no simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakoe syoho hofiyo yalokwofo so'no simonyo yalokweno.

Nakwo Jisasimo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kilais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'n'imentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyimno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyafihupmno.

⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'n'ingkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'n'ingkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wop'ingo losetihwamentihwone somo simeho hi'ntnnono engo uy'imno. Yo'mayo Anitu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamayoka ulikujiki sekwoe simehomo engo weesemofihwono.

⁸ A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokok-ilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetihwantife'no yohofo. Hofiko Kilaisiye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafisyikujiki sekwo i'waho nto'no fiyimno.

⁹ Hwap'ingoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinoso Kilaisiye a'apahomo ehuhnnamo'nnyofoho. Kilais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anituyoho.

¹⁰ Oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofo soku Anitu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kilais huhwo sohwo kako yo'mayo towahunu yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'n'ingkiso hweho.

11 A'amu Juta sohwa nakwo Anituye a'amu hwona'nyoho lontifi a'apaho sihu kolo'nimotofoto hwafoho. I oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofoto soku sekwo Kilaisiye yahino wopingoso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofoto. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji honingkanono wonyo so'njimo hotijwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isihutofosema'mentisofoto.

12 Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosyofisyano. Mijomo kesojisyasyoso olenoho. Nakwoe honingkanono wonyo somne'no Jisas pe'nimentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni likafoso Jisasi'mo Anitu ulika'mentiso hopaso nakwo likofalokuhwono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo hisomo simoho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako Jisasi'nji songo humayo'neso nelikofalofoto.

13 Hohonta sekwo sekwoe honingkanono wonyo somo mohotijwaofe sohonta sekwo temtitofoto kengo soku Anituye hungkunomo tifi miningkayo so'no sekwo Anitumo u'mayo'ne honingkanono nihu'no awonoho. Osohonta Anitu sehonimentisoso sekwo honingkanono wonyo somo humantifi poyo pe'ningkohoto hopa humentaningkofi sehonimentisofoto. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejopahoningki Anitu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoto.

14 Oso honingkanono hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmentihwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nalimojofoto. Yo'mayo honingkanono wonyo nakwo imotohwoneso Anitu nomanto Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoto.

15 Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'nimentiso sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoto. Anitu nje mango hwamo utihwa'nyopo uyakolofohofoto ulahoningki Seten kako wonimango unimentisofoto.

Nakwo Jisasi'nji poyo nto sape'nimentihwonefoto.

16 Anitu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honingkanono hungkuno selifijo'manji osomo sekwo tifi iningkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sikuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafisiyo'njo sikuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka selifijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.

17 Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tifi imo'none so'no netihwayo'nefoto. I olohonta Kilais kako poso sohwo yahino ne somo hwapingo hweho.

18 A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nngkiso so'no selihwoso'no u ngko wojo uhwonngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe honingkanono miningkayo so'no kako sitofoto noselihwoloho. O'o kakoe a'apahomne'nohinono syafisyiwo'nngkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'nivo'nngkiso hweho.

19 Oso hwe huhwo sohwo kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohumo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasi'mo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'nimo yokumpohn'nyo yano nejapivo'nngkisosomo nakumo mehuli'mokonasyiwo'nngkohoho.

Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nimo Anituye yokumpohn'nyo'nji huno wopingo'nji nejaponto sokafo nemokalofoho.

²⁰ Sekwo Kilaisi'nji sape'nimentohoho so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofiko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnehoho. I oso'no sekwo hohontajo honingkano hungkunomo iningkafijo so'no sekwo hofikimo enjwa'mo humalofoho.

²¹ Olo honingkano hungkuno lomo sekwo peho'ne iningkowalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumafikutoho. Yo'mayo wosopayo noningkutoho. Yo'mayo somo nopm'mokukutoho.

²² Hungkuno hiso a'amu hofikoe huno mta'ni syafisyontifi lonetihwalokwofo. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'nimonto yalofoho.

²³ A'amu oso honingkanomo iningkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafisyiwo'ninkuhwoni, U a'amu honingkano wopingo'njofoho. Hwapingosohofiko hwomtame ehumentifi hofikoe yofe monje yasyontifi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasyiwo'ninkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji honingkano wonyo so'nji wae yafo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, nihu'no awonoho.

3

Anitu kako Kilaisi'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentisofoho.

¹ Anitu kako Kilaisi'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentiso so'no nakwo Kilaisi'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kilaisi nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anituye aho anga sohohta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no yihwono.

² Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ahwomomjo somne'no fisyafihupmno.

³ Hwapingosohofiko nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasi'mo ufohi'ninkahoninkuhwoni Jisasi kako Anitumo ufohi'ninkahoninkiki Anitu kako wopingo nemokosyohumaho.

⁴ Kilaisi nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo kako'nji nohumafikuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantifeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo simaho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, simaho fefoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anitu pa'nyo umokonto kako oso humnohini iningkowalofoho.

⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'ninkohoho somo Anitu kako simaho wonyo uyonefoho.

⁷ Hohonta honingkano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentaninkiki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Simaho wonyo, yoka, sitofo, oso foho'naopmno. I sifajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapihwoloho.

⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnn'ngkutoho. O'lo, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho.

¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'n'imentohofofoho. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso An'itu kako hwap'ingo hweho. S'ikuno huhwo huhwi An'itu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wop'ingo sejaponto yahino songo'nji An'itu kako pa'nyo semokalofoho.

¹¹ Nakwo An'ituye yahino songo ma'ment'hwone hn'nwi nakwo hin-johi'nwi afa'nwoho. I ole liwo'n'ngkuhwoni, A'amu temtitofo kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U Jutafe hon'ngkano hungkunomo in'ngkuwo'n'ngkohofofoho. Hon'ngkano hungkunomo min'ngkayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hame-ponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinjofoho. Ose liwo'n'ngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. K'ilais nakwoe songo humayoso hwap'ingo sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'n'imo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'n'imo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo un'ngkohwano.

¹² Sekwo An'ituye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwsopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino lomo t'ifi fin'ngkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selof'hwoso'no hof'kimo wop'ingo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasy'kuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo s'meho wonyo uy'ikutoho. O'lo, sekwo s'meho wop'ingo uy'imno.

¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'n'imno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no s'meho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano.

¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'n'imno. Oso s'meho inyo yahino so'nji ufohi'n'imno. S'meho in'fijo'manji s'meho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumant'feho.

¹⁵ K'ilais kako s'meho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. K'ilais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo s'meho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no johoho nal'imentisofoho. Oso'no sekwo soku s'ikuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka uliwo'n'imno.

¹⁶ K'ilais'ye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe s'meho mo'mo nomaf'kuji huno wop'ingo sejap'hwosi yo'mayo iwo'n'ngkohoho somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo K'ilais mta'ni huno wop'ingo t'ipemaf'kuji sekwo filut'hun'imno. Hon'ngkano wop'ingo somo mi'hwatn'imno. Ose ifijoso sekwo An'itumne'no s'meho wop'ingo semo'n'ngkuhwoso'no sekwo An'ituye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta fil'imno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso An'ituye Towahuno sejapeso An'ituye yofe ho'nomayo'ne filut'hun'imno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo hungkuno wolano likuji ou syoho uyano likuji sekwo Jisasi'nji ejoku'nohumaf'kuji sekwo Mpohwo An'itumo isamoyoka ul'ikuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye yokumpohn'nyo'nji fiy'imno.

A'mu somontohwa An'ituye s'meho wop'ingo umokiyo'ne yahinofoho.

18 Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hofikimo enjwa'mo fesyohumamno. Hofikoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofiko ifitne'ento imentisofoho.

19 Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo simeho wonyo semo'n'ingkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nulikutoho. O'o, hungkuno hofiyo'nohino ulimno.

20 Sekwo mehomi soku, sen'ingkwowho sena'wohijafe hungkunomo sikuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'n'imontonoho.

21 Sekwo homn'ingkwowhosasi homna'wohijasi sekwoe mehomife simeho wonyo umokukutoho. Oso hwapingo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno uliwo'n'ingkutoho. Yo'mayo ulohofikujo'no hofiko simeho tohino umn'ingkuhwoso'no hon'ingkanono wonyomo wowantifeho.

Syoho ulohofiyo so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

22 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehon'ingkahon'ingki syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ingkohoho oso pa'nyoso ne'no fiyikuno. Hwapingoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.

23 Yo'mayo hopi'nonohino uyano likuji simo'mo ole fisyafihupmno. Olo syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyihwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisyikuji syoho yokumpohn'nyo fiyikuno.

24 Sekwo iningo seyihwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwsopeehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyo soku kako sekwoe Hwe Engo hweho.

25 A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe hon'ingkanono wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

1 Sekwo hwe engo syoho selohofiyo sohwafo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwasi, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'n'ingkohoho sohwafo yahino wopingo'nohini ulohopmno.

Olo yahino lomo fin'ingkamno.

2 Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji simo'mo huno nto'no syafisyikuji Mpohumo jomo ulikuji isamoyoka ne'nohini ulikuno.

3 Sekwo Anitumo nakune'no nefo'mayo'ne jomo ulimno. Olo so'no ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno lutihwayo'ne hon'ingkanono won'amofiyono. Olo hungkuno hiloso hwapingoso Kilaisiyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyaso'mo wentan'ingki Kilais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lutihwahon'ingko a'amu fiso nakwolaho lontifi impo'angomo intofan'humentohofoho.

4 Oso'no olo hungkuno Kilais ehontojwahumentiso loso ngko a'amumono nto'no lutihwayo'ne sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ulimno. Olo syoho

Anitu ntapmmentiso loso ngko a'amufe huno somo ito'no ehohosasiyo'ne Mpohumo jomo ulimno.

⁵ Nakwo olo hwaho lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo Anituye syoho ulohofiyo'nwoho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu Anitumo iningkawo'n'ngkohoho so'nji nohumafikuji sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisyikuji Anituye hon'ngkano wopingo utihwamno.

⁶ Hungkuno ulikujo'no siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nolikutoho. O'o, Anituye hungkuno nto'nohino esyohumafikuji huno wopingo tipemafikuji hungkuno hofiyo'nohini filimno. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohon'ngkujo'no sekwo aku hungkuno ito'nohino ulimno.

Poul kako Tikikos'i'nji Ounesimos'i'njimo lihwatimentisofoho.

⁷ Tikikos sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako Anituye syoho so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nakwo'nji syoho yalofoho.

⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

⁹ Nekwo Ounesimos huhwo'njimo sekuyepono lihwojalokuhwoyo. Tikikos'i'nji siko nose'mahosi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no wolosetihwanjiyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹⁰ Alisitakos sohwo impo'angomo ngko'nji humantihwoyo sohwo kako nje a'amufu selalofoho. Mak, Mponopasiye kon'ngkwa'wehwo kako huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto selimale hopaso sekwo kakimo utimafikuji hofiyo mokosyohumamno.

¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jasitos kako huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtitofo mta'ango hufa'u sihune sohwa hofiko Anituye yo'mayo hopi'nonohinoso a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hofiko wonyoangkafo nifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epeefilos sekwoe angoponta'ango huhwo'nji nje a'amufu selalofoho. Kako huhwo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo hweho. Sikuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo uliwo'n'ngkiso hweho. Ole uliwo'n'ngkoho, Anitu sohwo, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kikine'no yokumpohn'nyo lohoho'neso kiko ufo'maho. Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafo umonife. Jije huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokin'ngkapife. Epeefilos Anitumo jomo ose uliwo'n'ngkisofoho.

¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumne'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho.

¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohwo'nji Ntemasi'nji siko nekwoe a'amufu selalokusiyo.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no iningkawo'n'ngkohoho somo nje a'amufu ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'amu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho so'njimo nje a'amufu ulalokwe so'no ulimno.

¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofu losojwaofikuji a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no uyimno. Hofiko atofu

wali'fe. Nom'ne iyoswo a'amumu Laoutisiya somne'no uyahoti'maleso hofi'ko nosejapikujo'no sekwo hoku atofu filimno.

¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmmasoso kiko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo simo'mjo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahon'ngko mt'i'mokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Pouli'ni nje aho'nji mt'i'mokalokweno. Nje a'amufu selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no in'ngko nimofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wop'ngko waseloho'montonoho. Ngko Pouli'ni mt'i'mokalokweno. Osohopeho.

1 Tesolounika

Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mtɪ'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo sɪmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mtɪ'mokumentisofoho. Poul hohonta Anɪtuye syoho yɪku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulɪko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anɪtuye hungkuno yano uyɪmentisofoho. Nuyahonɪngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkɪlik pi'nɪngo engo so'nji Jisasɪmne'no sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentohofofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulɪmo impe untofantɪfi yahonɪngkofi sɪkwo'miyomo hiyaso lɪ'mofonto Atenɪs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasɪmne'no sɪmeho hi'ntnnono songo uyɪmentohofosomne'no huno pi'nɪngo uyahonɪngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lɪhwajɪmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honɪngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lɪhwojonto Sailasɪ'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anɪtuye hungkuno ulontanɪngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulɪmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonɪngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mtɪ'mokumentisofoho. Hwapɪngo olo iyoswo mtɪ'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasɪmo inɪngkunyo sofe sɪmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mtɪ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofɔ lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

¹ Ngko Poulɪ'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anɪtu'nji Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'njimne'no sɪmeho uyɪwo'nɪngkohofosokune'no mtɪ'mokalokuhwono. Sailasɪ'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mtɪ'mokalokuhwono. Sekwo Anɪtu'nji Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopɪngo selohofohosɪsɪ sɪmeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

A'amu Tesolounikaso Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontɪfi wopɪngo humamotofofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamoyoka ulɪwo'nɪngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anɪtumo jomo ujosɔ'no piso'mo'nyo miyalokuyɪhwono.

³ Sekwo Anɪtuye hungkunomo upa'nontɪfi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nɪngkohofofoho. Oso'no sekwo siki mohumulɔfo. O'o, sekwo Anɪtumne'no syoho yokumpohn'nyo yontɪfi a'amu nom'ne somne'no sɪmeho hi'ntnnono uyontɪfi wopɪngo ulohofɪwo'nɪngkohofɔ kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais asomo peso'no hofiyo uhwontohumalɔfo. Oso'no sosyefɪsyontani Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono.

⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anɪtu sekune'no hitoho engo sejapɪwo'nɪngkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwsopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'n'ingkahon'ingkofi Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo sekwoe simeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahon'ngki sekwo huno ole syafi'hu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontifi huno seimentisofoho. Hon'ingkanoso wop'ingofoho. Nonefo'mawo'n'ingkohofihwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho limentohofofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontifi nakwo pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye hon'ingkanomo in'ingkamentohofofoho. In'ingkowentan'ingkofi a'amu nom'neso nosehonontifi nakwolaho lontifi tango sejapmentohofofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simeho wop'ingo sejopahon'ngki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho.

⁷ Oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngk'liknta'ango so'nji hofiko sekwoe yahino wop'ingomo sehonontifi yahino homo somo sen'ingkamentohofofoho.

⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngk'lik so'nji hofiko'nohino'maho. O'o, sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwahon'ingkofi angomeemo ho'n'ingkahon'ngki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso'no upa'n'imentohofofoho. Nakwo hano angomeemo emoyontani sekune'no nelahon'ingkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yiwo'n'ingkuhwonefoho.

⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahon'ingkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontifi sekwoe hwahoponjo hwasyo anitu somo ho'naofontifi sekwo Anitu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyi imo'n'imentohofofoho so'no nelalokwofo.

¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anituye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofoho. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasiyoho. Kako poyo pe'n'ingkahon'ngki Anitu ulika'mentisofoho. Oso'no hwangu Anitu kako a'amufe wonyo hon'ingkanoso'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasi'mo simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentihwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'n'imentisofoho.

² Nakwo angoo Filipainta'ango sekuyepono pmentihwonefoho. Filipai humentan'ingkuhwone s'itofoo nalimentohofoso tohino engo ma'mentihwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahon'ngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwna'ni nopahon'ingkuhwoni a'amu pi'n'ingo nakwolaho ko nelahon'ingkofi nakwo Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

³ Oso hungkuno selihwoneso hwasyo hungkuno'nji selimentihwone'maho. O'o, nehopi'nohini selimentihwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo hon'ingkanoso imo'mentihwone'maho. O'o, wop'ingo'nohini selohofontani Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

⁴ Anitu nakumo yamofu nto naloho'mentisofoho. Yamofu naloho-fonto nalimento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasu hoponoho, nalimentiso oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wopingu umo'nyo'ne mulalokuyihwono. O'o, Anituye simeho wopingu umo'nyo'ne yalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo fe'nehonalofoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokumentihwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selimentihwone'maho. Olo hilo so'no Anitu huno uyohoho.

⁶ Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne miyalokuyihwono. I oso'no nakwo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo (*apouse*) hwona'nyoho.

⁷ Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hoponesohilo. I sekwo'nji nohumentan'ngkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyo esyohumawo'n'ngkiso hopaso esyohumamentihwonefoho.

⁸ Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontan'ngkuhwasi a'amu hofiko nakumo nonahon'ngkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wopingu'nesohilo. Hwap'ngoso nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

⁹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sikwo'miyomo mofehi'nyo'nji hamniyoho'no syoho yokumpohn'nyo imotihwonefoho. Sekwoe wosopayo yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho limentihwonefoho.

¹⁰ Sekwo nakwoe yahinoso nto nahonimentohofofoho. Anitu huhwo nto nahonimaho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowntani wopingu'nohini humamentihwonefoho. Wonyo hon'ngkano mimmentihwonefoho.

¹¹ Hwe fihwo kakoe mehomimo wopingu ulohofiwo'n'ngkiso hopaso nakwo sekumo wopingu seloho'mentihwonefoho.

¹² Anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwentani huno sefotofontani sekwoe humayo somo yokumpohn'nyo semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohino sokumo Anituye simeho wopingu umo'nyo so'ne nakwo hon'ngkano wopingu'nohini in'ngkayo so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo sohwo ole selalofoho. Nje angopo ni'mapmno. Nje yo'mayo wonyoangkafoso sekwo'nefoho. Sekwo ngkimo enjwa'mo foyohumafikujo'no ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose selalofoho.

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifi yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo tipema'mentohofofoho.

¹³ Nakwo Anituye hungkuno selontan'ngkuhwoni sekwo ole monajofoho. Olo hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'o, ose monajofoho. Nakwoe hungkuno nupa'nontifi Anitu mta'angofoho limentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo sekwo nupa'n'ngkahon'ngkofi sekwoe simeho mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno fohotofohotofo selohofahon'ngki sekwo hon'ngkano songomo in'ngkamentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anitumo isamayoka uliwo'n'ngkuhwonefoho.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo

somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasimo in'ingkawo'n'ingkohoho so'no hofikoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo t'ipemalokwofo.

¹⁵ A'amu Jutaso Jisasimo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki l'motofoto sohwo fonjasyontifi t'ifinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohomo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafoho.

¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno walut'ihwantane yahon'ingkuhwoni hofiko nakwoe hon'ingkanono pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'n'imentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasiye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino umnalofoho. Tohino engo wot'ipemantifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enamo'mentohofoto sohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humament'ihwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefisyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono.

¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no y'hwono. Ngko Pouli'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pikupijo naloho'mojofoho.

¹⁹ Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe simanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo t'ipemane so'no huno mosyofisyalokuy'hwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofisyontani simonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehon'ingkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho.

²⁰ Sekwoe yahino wop'ingo so'ne syofisyontani Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe simeho wop'ingo namo'n'ingkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lihwat'imentisofoho.

¹ Nakwo sekune'no ne'no syosyefisyiwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasi'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenis sopo nohumentai

² Timouti sekuyepono wol'ihwojantayo'y'hwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anituye syoho yontani Jisas Kilaisiye hungkuno lut'ihwawo'n'ingciso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe simeho hi'ntnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwaj'hwoyo. Kako Anituye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.

³ Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anitu limento, Tohino wotipemantifeho. Ose limentisofoho.

⁴ Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto selimentihwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo notipemanefoho. Ose selahon'ingkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'nimentiso so'no huno seyohoho.

⁵ Oso'no sekwo wopingo ko humalofo syafisyonji sekwoe hungkuno najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timeoutimo sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Sekwo simeho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afofo'njo se-jap'hwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lihwajihwoyo.

Timeouti hungkuno wopingo Poulimo moti'mahon'ingki Poul simeho wopingo umo'nimentisofoho.

⁶ Timeouti sekumo seliko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wopingo sekumta'angoso lonetihwahoho. Ole lonetihwahi, Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofiko a'amu nom'ne somo simeho wopingo uyontifi ufo'malokwofo. Engolopohamo hofiko nakumne'no syafisyiwo'n'ingkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonantife'no yalokwofo. Ose nalimasofoho.

⁷ Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentan'ingkuhwone sekwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'wo'n'ingkohoho so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo natofo'nefoho.

⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofo so'no huno naiso so'no yo'mayo tango nakumo ne'masoso nakwo simeho wopingo'nji wohumantanoho.

⁹ Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani simeho wopingo wonyoangkafo namo'n'ingkohoho. Simeho wopingo wonyoangkafo so'no Mpohumo isamayoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no simonyo yalokuhwono.

¹⁰ Mofehi'nyo'nji sikuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anitumo jomo uliwo'n'ingkuhwonefoho. Sekwo Anitumo simeho we'e uyifijo'manji nosehon'ingkuhwasi sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyoso'no wosefoma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojajo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo Tesolounika se'mayo'ne hon'ingkanano namofiyo'ne jomo ulalokuhwono.

¹² Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa iniwo'n'ingkohoho so'nji sekwo nufoma'n'wo'n'ingkohoho so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo so'ntnne'no engo umojo. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumne'no hitoho selofiwo'n'ingkiso hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono.

¹³ Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pifijo sohonta sekwo Anituye simanopo lohofikuji hon'ingkanano wonyo ane wopingo'nohini lohopyitne kuyoho.

4

Hon'ingkanano wopingo somo fin'ingkanano.

¹ Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. Nakwo Anituye simeho wopingo umonyo so'no yomayo honingkano yahino nto setihwamentihwonefoho. Oso yahino wopingo somo sekwo we'e iningkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasie smano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Oso honingkano yahino wopingo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumantokuno.

² Yomayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selimentihwoneso sekwo huno moi'wonoho.

³ Sekwo yahino wopingo somo iningkayo so'no Anitu ole umonalofoho. Honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohinimo finingkamno. Yomayo yahino wonyo a'mohufo iyoso ni'hu'nahone fohu'meeopmno.

⁴ Ape mayo yahino so'no honingkano ito'nohini fisyafihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwaso, sekwo ape womano likuji ape mayo yahino somne'no huno syafisyikuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikafihwoloho.

⁵ Sekwo a'amu Anitu ne'no huno mosyafisiyo'njo sofe yahino nomafikutoho. Hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi apemne'no simeho fefoyo u'mahoningki ape hufo hopa iwo'ningkohofihwafoho.

⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofikutoho. Nom'ne sohwaso ape hufo nomafikutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anitu tohino mikunimposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selimentihwonefoho.

⁷ Anitu kako nakumo honingkano wonyomo iningkayo'ne nahwosopomentiso'maho. Olo honingkano wonyo ane wopingo'nohini somo iningkayo'ne nahwosopomentisofoho.

⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohini mafewo'ningkiyohoho. Olo Anituye hungkuno homo hwotoho fewo'ningkiso hweho. Anitu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wopingo'nohini nejapwo'ningkiso sohomo hwotoho fewo'ningkisofoho.

⁹ I a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semti'mokiyimnehono. Olo Anitu oso hiso'no nto setihwamasofoho.

¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anitumo simeho umotofo somo sekwo simeho uyiwon'ningkohofu kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafisyikuno

¹¹ Sekwo hungkuno tifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fisyafisyikuno. Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fesyohumafikuji sekwo syoho yomayo so'no ito'no mokesyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yomayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyikuno. Hohonta ose nto selimentohefoho.

¹² Ose ifijo'manji a'amu Anitune'no mosyafisiyo'njososekwoe honingkanomo sehoningkuji hofiko yofe wopingo womeselantifeho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnehoho. Nom'ne somo yomayo so'no jomo mulifitnehoho. Olo sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

¹³ U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwojantane'no yihwono. Huno ito'no syafihupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'ningkahoningki nti'mo kohumaho syafisyontifi humotaho latipewo'ningkohofofoho. Anitu nelikafone so'no

mohontohumayo'njosohofiko poyo pe'nyosono hofikoe simeho tango uyalofoho.

¹⁴ Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no syafisyiwo'n'ngkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofoso hofiko Jisasi'nji ufohi'n'ngkahon'ngkofi Anitu songo humayoso uy'mentiso so'no Jisasasomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

¹⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkuno woselantane'no yihwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'nimentohofoso somo simo'mo mupenehwono.

¹⁶ O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjo simo'mta'ango sohwo joho lihwosi Anituye kounoho yoka ho'n'ngkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo uliko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofoso somo Anitu songo ulikafonefoho.

¹⁷ Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakwo netimahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'nimentohofoso so'nji himopo noswo'n'ngkuhwasi osopo Hwe Engo sohwo s'imowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentihwanefoho.

¹⁸ Oso hiso'no sekwo sen'ngkwa'wehwosamo ulikuji hofikimo yokumpohn'nyo usofitopmno. A'amu poyo pe'nyosono simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulikujo'no hofikoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyo humano.

¹ Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selihwoneso imo'nyo'neso sikuno so'no mamti'mokohiyihwono.

² O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sikuno hiso nakwo huno moneyontan'ngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyantifi sikwo'miyomo pohoho oso hopa imo'nonefoho.

³ Oso sikuno homo somo a'amu ole wohnnantife, Yoka ane sikuno wopingohontanoho. Nakwo wopingo humalohwono. Ose hnn'ngkuji nohumentan'ngkuji yo'mayo huno mosyafisiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnnimo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womantifi umn'ngkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnnefoho. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasiye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyontife so'no pomponahopo humaloho. Sikwo'mjoho'mo mohumuloho. O'o sikuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyantifi piwo'n'ngkoko hopaso imo'nonefoho.

⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humaloho. Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono.

⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango fosyawehoho hopa fosyowehwaloho. O'o nakwo Jisasimne'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohososonasyono.

7 A'amu Jisasimne'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ngkohofoso hopa sikwo'miyomo huno nto'no mehohosasiyo'njo foyawowo'n'ngkohofofoho. A'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofiwon'ngkohofoso sikwo'miyomo nonilohofiwon'ngkohofofoho.

8 I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawon'ngkuhwone sohwna'niye hunoso ehohosahinyi'nwoho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho. A'amu jije swokinopo wakufongku'mo lihwosi yihwoso'no jije sampe swokinopo womokisahinimnoho. U jije mnokinopo wafongku'mo lihwosi yihwoso'no kiko jije sampe wahoholo'n'imnono. Oso pa'nyoso nakwoe wonyomne'no poyo imon'imentiso sohwo nakumo asomo wonema'mo lihwosi poso sohune'no syofisyihwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano.

9 Anitu nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo asomo netimayo'ne nahwosopo'mentisofoho.

10 Jisas nakwo kako'nji songo foyohumayo'ne nakumne'no pe'n'imentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho.

11 Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi sen'ngkwa'wehwosamo hungkuno wopingo'nohini ulikuji hofikoe simehomo yokumpohn'nyo fisosofitofisyohumamno. Olo honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe hon'ngkanomne'no losetihwalokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no foyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopo'mentisofoho.

13 Sekwo hofikoe syoho so'no huno nto'no fisyafihupmno. A'amu homo somo simeho uyikuji hofikoe yofe ho'nomafikuji wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohnn'ngkutoho. O'o simeho afa in'ngkuji wopingo foyohumamno.

14 Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulimno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiymno. Piso'mo'nyo iku-toho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulimno. A'amu Anitumne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne iyoho un'wo'n'ngkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anituye hon'ngkanomo uliko'mano lifijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hofohofahn'no ulimno.

15 A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofikutoho. O'o, sikuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wopingo'nohini ulohofikuno.

16 Engolopohamo sekwo simeho wopingo'nji fohumantokuno.

17 Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

18 Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anitumo engolopohamo isamoyoka ulikuno. Jisas Kilais kakoe a'amu somne'no Anitu olo yahino loso'no umon'ngkohoho. Oso'no sekwo tifi fin'ngkamno.

19 Yo'mayo Anituye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho.

20 A'amu Anituye hungkuno selifijo somo sekwo hohujo ikinj'imifikutoho.

²¹ Yo'mayo hungkuno upa'ningkohofoso Anitunta'ango so'ne yamofu fiyimno. Hungkuno ne'njo somo aho fikesyohumamno.

²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiyimno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anitu kako simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Oso'no kako'nohino sekumo wopingo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wopingo esemokosyohumawosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta Anitu sekumo wopingo semokonefoho.

²⁴ Anitu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopingo namokonefoho. Anitu ose nalimentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anitu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ulimno.

²⁶ Anituye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulimno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso waselimonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mtimokalokuhwoneso ningkwahwosamo atofu filutihwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo wosemokosyohumano. Ngko Poulini olo iyoswo loso mtimokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tifinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mt'i'mokumentisofoho. A'amu Tesolounika-joso Poul iyoswo simo'mo mt'i'mokuyahotimentisoso nomantifi hofiko Jisas Kilais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mt'i'mokumentisoso hofiko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofu hwasyohohnta'ni lontifi hofikoe hunoso ole syafiku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mt'i'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sikuno nto i'mofapohoho lontifi hofiko pi-somo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humantifi nom'ne a'amufe syohomne'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihun+wo'ningkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 honingkanu we'e 2-nji sohe engo 3 honingkanu 11-njo sopo weho.) Iyoswo simo'mjo mt'i'mokuyahotimentiso sohonta hamno hufa'ulikeno hufa'u sikhunet+keno nto pamentisopo olo iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikaso Jisas nto i'mofapohoho. Hofiko huno ose syofisyontan+ngkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no mihwajiyo'ne olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Poul+ni Sailas+nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika sopenjo soku Anitumo iningkowalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+njiye a'amu kuyoho.

² Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji Hwe Engo Jisas Kilais+nji siko'monta'i siko yo'mayo wopingo selohohosi siko simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Poul Anitumo isamoyoka ulalofoho.

³ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+mo simeho hi'ntnnono uy+wo'ningkohoho soku, nakwoe a'amu kuyoho. Sikuno engolopohamo sekune'no Mpohumo isamoyoka uliwo'ningkuhwantano. Oso yahino hiso wopingofoho. Hwap+ngoso olenoho. Sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso engo imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji simeho inyoso engo imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono.

⁴ Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisas+mo simeho hi'ntnnono uy+wo'ningkohoho somo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso wonyo selohofontifi tohino engo sejopahon+ngkofi sekwo Anitumne'no musikwajiyo'njo yokumpohn'nyo lohofontifi Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani simeho wopingo namo'n+wo'ningkohoho.

Anitu kako a'amu hwahoponjofe honingkanomne'no hungkuno ikwolo-fonefoho.

⁵ Anitu hungkuno ikwolofone hwapingo sohwo ito'nohini yiwo'ningkiso hweho. Sekwo Anituye yahino wopingoso malokwofo so'no a'amu nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwangu sekwo Anituye angopo humayoso hoponoho.

⁶ Anitu oso a'amu sekumo wonyo selohoho somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho.

⁷⁻⁸ Sekwo tohino mawo'ningkohoho soku nakwo'nji Anitu usijo'no nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahoningkuhwosi a'amu nuhwonifitnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nopihwosi a'amu Anitumne'no huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkunomo tifi miningkayo'njo somo Anitu kako aku tohino uyonefoho.

⁹ Oso a'amu homo somo uhwoningkuhwosi sekwo nihu'nahone umo'nantife kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe simano'nji kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnefoho. Nihu'nahone tohino ne'no nomapitnefoho.

¹⁰ Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe noho'nomapitnefoho. A'amu Anitumo simaho hi'ntnnono umotofoso simaho wopingo'nji humafitnefoho. Osohonta sekwo hofiko'nji nohumafitnefoho. Hwapingo oso hungkuno selimentihwone somo sekwo simaho hi'ntnnono uywo'ningkohofofoho.

Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpohwo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho.

¹¹ Oso hiso'no syofisyontani sikuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne Anitumo jomo uliwo'ningkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anitu kako humayo wonyoangkafo so'no sehwsopo'mentiso oso hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasi mo simaho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopingo uyano lifijoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono. Yo'mayo syoho wopingo Hwe Engo Jisasi mne'no yalokwofoso moi'wo esojwaofikujo'no wosefo'mano.

¹² Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisasiye yofe woho'nomantifeho. Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwapingo ole, Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Klaisi'nji siko nakumo wopingo nalohofwo'ningkisiyo monta'iyoho.

2

Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

¹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nopihwosi nakumo menahu'mokone so'no woselimonne'no yohono.

² A'amu fehohnjo ole maselikuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose selifijo'manji oso hungkunoso hofikoe huno mta'ango selohoho. U nom'neso ole maselikuji, Anituye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. U a'amu nom'ne ole maselikuji Poul ole mtimokuma, Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. Oso'no selohofomanji sekwo yomo ikuji simaho wonyo semo'ningkuhwoloho.

³ Oso hwasyo hungkuno selifijo somo sekwo simaho hi'ntnnono niyikutoho. Olo sikuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho. Simo'mo a'amu piningo engo Anitumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fi hwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo utihwa'nyopo

i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tifi no'mo kako tikanomo wene hweho.

⁴ Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'n'ngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini fisyani'fohupmno. Ose ulihwosi Anituye tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anitu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.

⁵ Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto selimentohofoho. Sekwo in'nggo laseimaho.

⁶ Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe hon'ngkanomo pijwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. Anitu kako oso hwe sohwoe sikuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho.

⁷ Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso Anituye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe hon'ngkanomo nopijumofonefoho. Oso hon'ngkano piku'nnyoso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'e'ne sohwo noponefoho.

⁸ Oso hohosohonta oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo utihwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mamtnno'nji hwe huhwo sohomo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho engo'nji utihwa'nyopo nopihwosi oso hwe wonyo sohomo ni'hu'nahone wonyo umokonefoho.

⁹ Oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohumne'no nom'ne hungkuno waselimonne'no yohono. Kako Seten'ye yokumpohn'nyo'nji nopihwosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo hwasyo itihwanefoho. A'amu fehohnjoso nuhwon'ngkuji kakimo in'ngkafitnnefoho.

¹⁰ Oso a'amu hiso Anituye hungkuno ne'njo somo simaho ufijo'manji Anitu kako asomo utimanefoho. I oso'no Anituye hungkuno ne'njo nakwolaho lifijos ni'hu'nahone imo'naopitnnefoho.

¹¹ Anitu kako hungkuno lahon'ngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ulifitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'n'ngoso nupa'n'ngkuji simaho hi'ntnnono uyifitnnefoho.

¹² Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo simaho hi'ntnnono muyoso hon'ngkano wonyo somo in'ngkayo so'no umo'nalokusoso hofiko Anituye tohino engo nomapitnnefoho.

Anitu sekumo asomo setimayo'ne nto sehwsopo'mentisokuyoho.

¹³ Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo simaho sejapiwo'n'ngkiso soku sikuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwantanoho. Oso yahinoso hoponoho. Hohonta Anitu asomo setimayo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no Anituye Towahuno sohwo sekwoe hon'ngkano wop'ngonjo semokahon'ngki sekwo temtifo kengo simo'mjo soku hungkuno ne'njo somo simaho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofoho kuyoho. Oso'no Anitu asomo nosetimanefoho.

¹⁴ Anitu sekumo olo so'no sehwsopo'mentisofoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno wop'nggo selimentihwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no hwangku yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sekwoe simaho mo'mo ema'mentisoso asomo setimaso sohonta moi'wo esojwaofonefoho. Oso'no sehwsopo'mentisofoho.

¹⁵ Oseso nakwoe a'amu soku, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno losetihwamentihwone so'nji ifalifaliyo

semti'mokimentihwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumafi'kuji tifi fin'ngkamno.

¹⁶ Nakwoe Mpohwo Anitu kako simeho wop'ngo nejapmmentisofoho. Kako wop'ngonohini nalohofonto yo'mayoso siki nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simehomo nasosofitof'wo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohumentihwane'no hontohumalohwono.

¹⁷ Oso'no Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko sekumo sosofitofosesyohumahosi'yo yokumpohn'nyo semokahon'ngkohosi'yo sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wop'ngonohini uyantifeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno. Kako wonefo'mano.

¹ Nakwoe a'amu soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no yihwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefo'mayo'ne olo so'no jomo ulimno. A'amu hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno ango'meemo woho'n'imuweno. Noho'n'miwahon'ngkuhwosi sekwo nupa'n'ngkuji simeho uyantifeho.

² Sekwo jomoso ole'nji ulimno. A'amu wonyo nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohofoso aho mta'ni welojonemano. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyoso humalofo.

³ Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no mosetimanehoho.

⁴ Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno selimentihwone somo sekwo ito'no in'ngkwalokwofoso ne'no un'ngkowan'feho.

⁵ Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wasefohoto'mtonoho, Anitu sekumo simeho sejap'wo'n'ngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas Kilais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyantifeho.

⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki olo hungkuno loso wasel'mne'no yohono. Sen'ngkwa'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo min'ngkayo'njo osohumo uhwoti'mapmno.

⁷ Nakwo sekwo'nji humamotohwone pa'nyoso fosyohumamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumamentihwonefoho.

⁸ Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mmentihwonefoho. O'lo nakwo mpe seloho'motohwonefoho. Mofehi'nyo so'nji sikwo'miyomo nakwo syoho engo tohohmtnno'nji imotohwonefoho. Hwap'ngoso nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho.

⁹ Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo hon'ngkano wonyoangkafo so'no wosetihwantane'no imentihwonefoho. Ose imentihwone homo somo sekwo tifi in'ngkayo'nefoho.

¹⁰ Olo hungkuno loso songo maselalokuyihwono. O'lo nakwo sekwo'nji nohumentani ole selimentihwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uyimo. Siki wohumamo. Ose loso sohomo sekwo wopayo nuy'kutoho. Ose selimentihwonefoho.

¹¹ I oso'no ole upa'n'ngkuhwone, A'amu fihwa piso'mo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humalofo. Nohumantifi

nom'ne a'amufe syohomme'no hofi'koe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno luti'hun'wo'n'ingkohof'hwafoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo hungkuno yokumpohn'nyoso oso a'amu homo somne'no wasel'monne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'amu'nji simeho pompenjiyo'nji humaf'kuji sekwo'ne wosopaesyoho fiy'mno. Yokumpohn'nyo ose ul'mno.

¹³ I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wop'ingo so'no piso'mo'nyo ikutoho.

¹⁴ Hwe fihwo olo hungkuno semti'mokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohomo sekwo yofe uhwof'kuji kakine'no i'waho fiy'mno. Sekwo i'waho ifijo so'no kako kakoe hon'ingkano wonyo somne'no won'mango un'mtonoho.

¹⁵ I sekwo oso hwe sohumne'no ole syaf'sy'kutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syaf'sy'kutoho. O'o, sen'ing kwa'wehweho. Oso'no kakoe hunomo hungkuno wop'ingo ufohotofamno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo sohwo simeho pompenjiyoso hwap'ingo hweho. Yo'mayo yo'mayoso se'mahwoso'no kako simeho pompenjiyo wosejapono. Sekwo'nji wohumano.

¹⁷ Ngko Pouli'ni olo hungkuno ae'uyo loso nje aho'nji semti'mokiyalokweno. Nje a'amufo. Iyoswo hopi'nonohino mti'mokuwo'n'ingkoheso nje aho'nji ole mti'mokuwo'n'ingkohoho, nje a'amufo. Nje ifalifaliyo somo uhwon'mno.

¹⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi wop'ingo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti Olo Iyoswo Simo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-wan'nji* (31) *teti-eti'nji* (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mt'i'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anituye syoho mjimwento Timoutimo ango Lisitila sopo nta'ni titema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisyoho. Kakoe atohwosi Louisyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honingkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngklik hweho. Poul'nji Timouti'nji ango Loum sopo Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosinjo tajo ango somo Anituye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tifi oso impo'ango somta'ni nusihutofahonngkofi kako hwaho we'e Kilit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoymentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honingkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honingkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo ango Efesosinjo somo mokosyohumayo'ne uhwoti'mo'mentisofoho. Poul ango Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uyahonngki olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi uningkohwano.

1-2 Nje hwomu Timouti sohwohne'no ngko Poul'ni olo iyoswo loso kumti'mokiyalokweno. Anitu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne sohwo'nji Kilais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwo'nji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kiko Timouti sohwo'si kiko Anitumo simeho wopingo umahnno so'no kiko nje hwomu ne imo'nimentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nimo'ningkohoho. Nanikgkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofihwoso'no siko kikimo wopingo kilohofohosisi simeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nimo'ningkohoho.

A'amu Anitumne'no hwasyo hungkuno liwo'ningkohoho sofe hungkuno somne'no kiko yoka ulohoho.

3 Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilimentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilimne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kiko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sponjo a'amu somo Anituye hungkuno hwasyo lutihwalokwofo sohwo'no kiko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anitumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutihwafikutoho. Ose uso.

4 Hofiko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnontifi hofikoe yofe ho'noma'nwo'ningkohofofoho. Hofiko a'mane hungkuno kengo kengo sokinjo so'nji ne'no lutihunwo'ningkohofofoho. Oso hungkuno hiso hofikoe hunomo wonyo imokinwo'ningkohofofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulikafiwonngkisofoho.

⁵ Kiko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no ni'hu'nahone foho'naopmno. Ose ulohojo'no hofiko jije hungkunomo tifi kinjkapifijo'manji hofiko hofikoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaofikuji huno wopingo'nohini syafisyikuji Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyantifeho. Ose ikuji hofiko nom'ne a'amu somo nufomafikuji simeho wopingo umo'nantifeho.

⁶ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo simeho uyo yahinoso noho'nasyontifi hofikoe huno wopingo sohwo ehilofaofahon'ngki hofiko siki hungkuno lomoyontifi hungkuno ne ane'njo hniwo'n'ngkohofoho.

⁷ Hofiko Anituye hon'ngkano hungkunoso woluthwantifi ko yontifeso oso hungkuno hwapingo ne homo somo huno muyahon'ngki hofiko hwasyo hungkuno lontifi ole liwo'n'ngkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho liwo'n'ngkohofoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako nakumo kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmentisoso oso hon'ngkano hungkuno homo somo nakwo nto'no in'ngkawasom'nanji nakwo huno ole wotipemantanoho. Oso hon'ngkano hungkunoso wopingofoho.

⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anituye hon'ngkano hungkunoso a'amu hon'ngkano wopingo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu hon'ngkano wonyo yontifi hwe engo sohwo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'n'ngkohoho so'ntnefoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fentifi hwahoponjo hon'ngkano osomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. I a'amu kan'ngkwowho'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasyiwo'n'ngkohoho oso hwantne'nefoho.

¹⁰ Anituye hon'ngkano hungkunoso a'amu apohufo'nji akngkilike'nji kifosyoho loho'niwo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkohoho so'nji hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohoho so'nji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lihwo'niwo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne Anitu kakoe hon'ngkano hungkunoso nejapmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anituye hungkuno ne'njo somne'no mangohwa imo'niwo'n'ngkohofoho. I oso'no nakwo Anituye hungkuno ne'njo so'no huno nto'no nayihwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no iwaho nto'no wehumantanoho.

¹¹ Anitu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo luthwayo'ne syohoso ngkimo ntapmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopingo hiso losetihwalokweno. Anitu huhwo sohwo kako wopingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho nto'no namokiyo'neso hwapingo hweho.

Anitu kako Poulimne'no hitoho ulomentiso so'no Poul kako Anitumne'no isamoyoka ulimentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syanifihu'mento, Poul kako nje syoho tohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanifisyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no nihwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamoyoka ulalokweno.

¹³ Hohonta ngko Jisasimne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'ni'nhwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fonifonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anitu kako ngkine'no hitoho ulomentisofoho. Hwapingoso ngko

Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo simeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahoningki ntima'mentisofoho.

¹⁴ Oseso Jisas kako ngkimo wopingo ntohofonto nontimanto kako'njopo ngkimo menihumatimentisofoho. Osopo kako ngkimo simeho uyo so'no lontihwamentisofoho. Kako ngkimo simeho mikunimposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo simeho engo uyalokweno.

¹⁵ Olo hungkuno loso nihu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'nifijoso hofiko simeho hi'ntnnono uyife. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako nakwo a'amu honingkano wonyo'njo hn'nimo asomo netimayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmentisofoho. Oso hungkuno hiso nihu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honingkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.

¹⁶ Kilais Jisas kako kakoe yahino wopingoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poul'nimo honingkano wonyo'njo sohwo'nimo kako simo'mo wopingo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nonohoningkuji huno ole wosyofisyantifeho. Poul kako Anitumo wonyo ne'no ulohofahoningki Anitu kako oso wonyo hiso'no Poulimo tohino komo'no mumentisofoho. O'o, Anitu kako Poulimne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poulimo wopingo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyafihinantifeho. Kilais kako oso hwe nihu'no wonyo sohumne'no wopingo umokumaso hopaso Anitu kako ngkimo oso hopa wanimokumontonoho. Anitu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syafisyikuji hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko songo ne'no humantokutnefoho.

¹⁷ Oseso Anitu kako yo'mayo wopingo'nohini iwo'ningkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwapingoso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumantihwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwonifitnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anitu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulimentisofoho.

¹⁸ Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmmentihwone sohonta Anitu kako nakumo kikine'no hungkuno nalimentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafisyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kiko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko Anitumo nakwolaho lifijoso hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekinopa'nyofoho.

¹⁹ Kiko Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo ho'nakisyiwo'ningkiso somo kiko hofiyo finingkayo. A'amu fehohnjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'ninkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyimotofoso wonyo imokinimotofofoho.

²⁰ Oso hwe hufa'u Himeneyosi'nji Aleksanta'nji siko oso pa'nyo imo'nimentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no

sitofon lonji hwasyo liwo'n'ngkisiyo so'no ngko sikimo Seteniye ahomo uhumati'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uy'hwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosi Anitumne'no huno wopingo wotipemanjiyoho. Siko huno wopingo tipemahosisi'manji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofon hungkuno apa'no malisi'hnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso ole uyife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ulife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ulikuji yo'mayo Anitu hofikimo wopingo uloho'monto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ulimno. Oso a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohofoso sohwanji hwe engo sohwanjne'no Anitumo jomo ulife. Hofiko Anitumo jomo ulikujo'no oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyonemokosyohumafikujo'no nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono un'ngkowantanoho.

³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu hon'ngkano wonyo somtani isihutofonemayo'ne sohomo jomo ulihwaso'no kako nakumo timo wopingo nahon'ngkuhwosi kakoe simeho wopingo umonimontonoho.

⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umon'ngkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'n'ngkuji kakimo tifi in'ngkayo so'no umon'ngkohoho.

⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'nimne'no Anitumne'no hwaho loponjo humaso sohwo Kilais Jisasiyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwajiyon'ne hweho. Simeho pompengo nalipe-e'ne hweho.

⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno honahumentisoso imofopahon'ngki Kilais kako kakoe fosyohumayo wonyoangkafoso nohonosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo somtani isihutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe honiyon wopingoso usihuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utimayon'ne so'no umon'ngkohoho. Oso hon'ngkano hiso utihwan'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁷ Oseso Anitu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutihwayon'ne nihwosopomentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitihwalokuyohono. O'o, nehopi lokitihwalokweno. Anitu kako a'amu temtitofon kengo somo asomo utima'mo lonto hofiko nje hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono ntapifitne'ento hofikimo lutihwayon'ne nihwosopomentiso hwon'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nimon'ngkohoho. Hwe moya'mi angon'neemjo hopi'nonohinoso hofiko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofiko yahino wonyoso nohon'nyasyikuji hofiko wopingon'nohino humafikuji Mpohumo jomo ulife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no simeho tohino muhmanyon'no uyono. Hofiko yoka mahnyon'no ufe. O'o Anitumne'no

huno nto'no syafisyikujiki kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nimo'n'ingkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no nimo'n'ingkohoho. Moya'mi sofa hofiko huno ito'no syafisyikujiki he manji'mofo ito'no fiyimno. Sekwo huno ole so'no nosyafihu'n'ingkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likujiki yo'mayo he manji'mofo hamniyoho engo ihn'naofikujiki mijiyo'nji a'apahomne wokososo wopingo wopingo ihn'n'ingkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofo honje monje yim'o'n'ingkutoho.

¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofiko Anituye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anituye syoho wopingo'nohini fiyimno. Oso syoho wopingo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekujiki nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humafikujiki Anituye hungkuno upa'nimno.

¹² Ngko olo yahino loso'no manimo'n'ingkiyohoho. Hwe sohwa hofiko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wopingo'maho. Ngko moya'mi sofa hofiko hwe sohwa Anituye hungkuno luthwayo so'no manimo'n'ingkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hofiko mampi'nyo humafikujiki Anituye hungkunoso haloho'no upa'nife.

¹³ Simo'mjo hwapingoso Anitu kako Atam simo'mo mtimokonto tifi Efa mta'mokumentisofoho.

¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Seteniye hwasyo hungkunomo simoho hi'ntnnono muyimmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto simoho hi'ntnnono uyonto tifi in'ingkawento hon'ingkanono wonyo imentisofoho. Oso imo'n'imentiso so'no huno syafisyihwasi moya'mi sofa hofiko hwe sohwa hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

¹⁵ Oseso olohonta moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mantifeso tohino engo malokwofo. I oso'no hofiko Anitumo simoho hi'ntnnono ne'no uyikujiki nom'ne a'amu so'nji hofiko simoho in'ingkuji hofiyo'no ufo'mafikujiki hon'ingkanono wopingo'nohini tipemafikujiki huno wopingo'nohini syafisyikujiki humentan'ingkuji Anitu kako oso moya'mi hofa sofafa wonyomjo tohino somta'ni isihutofumanefoho.

3

A'amu Anituye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwanne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako Anituye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'n'imontonoho.

² Oseso oso a'amu Anituye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wopingo'nohino so'nji wohumano. Ose humentan'ingkuhwosi nom'ne a'amuso hofiko hwe huhwo sohomo nuhwon'ingkuji hofiko yahino wonyoso ni'hu'no motipemapifitnnehoho. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n'ingkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syafisyihwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe

huhwo sohomo a'amu ango kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno lutihwayo syohoso wopingo uyono.

³ Kako mijo yokumpohn'nyoso ningkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wopingo'nohini uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisyiwo'n'ingkuhwoloho.

⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kan'ingkwowhoe hungkunomo haloho'no upeentifeho.

⁵ Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Setenimo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefoho.

⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ingkuji kakoe yahino wopingo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wopingo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjulikujo'no Seten kako monje ulohofihwoso'no kakoe syohoso wopiwahu'montonoho. Kako Anituye a'amu somo hon'ingkanom wopingomo nto'no momihwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mtimokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino hi'njo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopoho.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafihu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohini wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo ningkukuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho.

⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnnifitnnehofo, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnnifitnnehofo. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujo'no ole wosyafihu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso nje yahino wonyo somo wae yan'mo'mentisofoho. Kakoe hungkunomnohini un'ingkamom. Ose syafihu'n'ingkuji Anituye yahino wopingo'nohini uyife.

¹⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofikoe yo'mayo yahino so'nji hofikoe syoho so'nji sekwo simo'mo uhwonimno. Oso homo somo sekwo yahino wopingo'nohini uhwonifijo'manji e'wano hofiko Anituye syohoso uyife.

¹¹ I hofikoe a'musya hofanji yahino wopingo'nohini uyife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo nolikutoho. Oso moya'mi hof sofa hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho huhwo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofikimo u'masoso

hofiko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ngkohofoso nto'nohini uyife.

¹² A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.

¹³ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe syoho wopingo'nohini ikuji hofikoe humayo yahinoso wopingo'nohini'manji a'amuso hofikimo nuhwon'ngkuji hofikoe yofe noho'nomafikuji yo'mayo hungkuno Kilais Jisas mta'angoso lutihwawo'n'ngkohofoso somo hofiyo upo'nantifeho.

Anituye hungkuno hwapingoso olenoho.

¹⁴ Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.

¹⁵ I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mti'mokalokwe losomo sekwo atofu likuji Anituye mehomiye yahino wopingo so'no huno wopingo wotipemantifeho. Sekwo Anituye mehomi soku, Anitu kakoe angu kuyoho. Anitu kako sekwoe simaho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumafikuji oso hungkuno huhwo sohwo sekwo itihwa'nyopo meho'nahumno.

¹⁶ Anituye hungkuno hwapingo ujo ehontojwahumentisoso nihu'no wopingofoho. Anituye hungkuno hwapingoso Jisas Kilaisiyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wopingo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo simaho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas Kilais kako nakwo a'amu hwaho lophonjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako utihwa'nyopo i'mofapmentisofoho.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako Kilaisiye yahino hwapingo neso netihwahon'ngki oso yahino hiso nto'nohini uhwon'wo'n'ngkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wopingo osenohini uhwon'wo'n'ngkohofofoho. Kilaisiye hungkunoso a'amu temtifo hopi'nonohino sofe angomeemo ho'nmentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofiko kakine'no huno syafisyontifi simaho hi'ntnnono umentohofofoho.

Anitu kakoe hwomu Kilaisimo ahwomomo utima'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoso sohwafe hungkunofoho.

¹ Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalimento, Olo hwaho lopo sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofiko hwasyo hungkuno upa'n'ngkuji hofiko Setenimo tifi in'ngkafitnnefoho.

² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno likujo sohwa hofiko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofiko simaho mo'mo wonimango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'nongki wohumentihwantifeho.

³ Hofiko hwasyo hungkuno ole wolutihwantifeho. Sekwo ape nomafikutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso non'ngkutoho. Hofiko hwasyo hungkuno ose wolantifeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anitu kako kakoe mehomi ne somo uyimentisofoho. A'amu Kilaisimo simaho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahon'ngki oso yo'mayo hiso hofiko

Anitu kakoe aho mta'ni mantife so'no hofiko Anitumo isamoyoka uliwo'n'ingkohofoho.

⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso wopingofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anituye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

⁵ Ou, yo'mayo Anitu mti'mokonto wopingofoho nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka uliwo'n'ingkuhwone'manji yo'mayo wopingo'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulimento, Kiko nto'no humahoji Anituye hungkuno nto'no filutihwaho.

⁶ U ngko Pouli'ni olo hungkuno kikine'no mti'mokalokwe loso kiko olo hungkuno loso Anituye a'amu ne somo lutihusoso u kiko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo ne umo'n'imonnoho. Kiko Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyohoji sikuno huhwo huhwi tifi iningkuso'manji kiko Kilaisiye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁷ Kiko sen'ingkwowosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'n'ingo engo nosyafisyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonetihwanehoho. Kiko Anituye yahino so'no huno nto'no syofisyomahoji osomnohini nto'no in'ing kayo'ne syoho engo fiyo.

⁸ Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'n'ingkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokin'wo'n'ingkuhwonefoho. Oso wopingofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafisyihwasi osomnohini tifi nto'no in'ing kwasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentan'ingkuhwasi wonfo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentan'ingkuhwasi tifi hohonta ne'no nefe'manefoho.

⁹ Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'n'ingkuji simeho hi'ntnnono uyife.

¹⁰ Anitu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne hon'ing kano imo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohumo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'n'imo Anitu kako asomo netimayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho tohohmtnno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani yalokuhwono.

¹¹ Kiko a'amu hopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no in'ing kafitne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho.

¹² Timouti sohwo, kiko hwe songo hwosoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amu hofiko kikimo kohon'ingkuji ole wokilantifeho. Timouti kiko yo'm'ingohwosi'maho. Ose wokilantifeho. Oso'no kiko nto'no fosyohumahoji a'amu jije yahino wopingo yahon'ing kiji kohon'ingkuji tifi wokin'ing kapife. Yo'mayo hungkuno ujosoto'no uso. Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Hon'ing kano wonyo ane wopingo'nohini fiyo.

¹³ Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no atofiso. Kiko Anituye yahino wopingo so'no syoho toho mtnno'njo fitihwaho.

¹⁴ Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonj'mokumentohofoho sohonta Anitu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesiyafisyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

15 Engolopohamo kiko Anituye syoho so'no simeho kumo'n'ingkuhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumentan'ingkiji a'amu hofiko nokohon'ingkuji hofiko oso jije syoho wop'ingo imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantifeho.

16 Kiko nto'no humanji Anituye syoho iwo'n'ingkinso'no huno nto'no syafisyohoji kiko a'amu somo Anituye hungkuno nto'no filut'hwaho. Kiko oso syoho hiso nusikwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohojo'no a'amu hofiko jije hungkunomo haloho kupewo'n'ingkohoho so'njimo Anitu kako kiko'nji wosetima'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulimento, Kiko a'amumo yahino wop'ingo'nohini ulohoho.

1 Timouti, kiko hwe engo soh wamo yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyo'no ulohoji hofikimo hon'ingkanano nto'no hmf'hwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo soh wamo hon'ingkanano jije n'ingkwahwosamo imof'hwaj'wo'n'ingkinso'no hof'hwajo.

2 Jije na'ujamo hon'ingkanano nto'no m'hwaj'wo'n'ingkinso'no hof'hwajo. Moya'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imof'hwaj'wo'n'ingkinso'no hof'hwajo. Kiko moya'mi songo sofanji nohumahoji kiko hnnampijanji humawo'n'ingkinso'no hof'hwajo. Wonyo hon'ingkanoso yohotoho.

Ap'wojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

3 U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'n'ososi kako'nohini humentan'ingkuhwososo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo ap'wojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filut'hwaho.

4 U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko oso ape ap'wojo somo nto'no ufo'map'ife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho. Kako fo'mofo'mo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homn'ingkwohwo'ya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho s'imo'mjofoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe simehoso wop'ingo umo'n'montonoho.

5 I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'n'imentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nuf'mane anesi nohumanto Anitu kakimo ufo'mayo'ne hon-tohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako s'ikuno huhwo huhwi s'ikuno'nji im'ingo'nji Anitu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho.

6 I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'n'imentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohini syafisiyoso yo'mayo kakoe simeho umolonto yontesi kakoe fosyohumayo wop'ingoso poyo nto pe'niyoho.

7 Oseso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo homn'ingkwohwo homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji ap'wojo sofanji oso hungkuno homo somo t'ifi nto'no in'ingka'fijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofo mul'fitnnehofo.

8 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako Anituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo

kakoe hon'ngkano loso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ngkohoho sofe hon'ngkano wonyo somo yakolo'nnyofoho.

⁹ Ap'wojo kako hwe anga'nohinohumo uma'n'imentisosi kakoe soswo *sik'is'iti* (60) uyakolo'nnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mt'i'mojo. Ap'wojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitne'eno.

¹⁰ I ap'wojo hoho sofa hof'koe hon'ngkano wop'ng'o'njo sofa hof'koe hof'koe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu ang'o kengo mta'angoso u'mahon'ngkofi wosopayo'nji ang'o'nji uy'motofo sofa, Anituye a'amu somo ufo'ma'motofo sofa, a'amu nom'ne somo yo'mayo tango u'mahon'ngki hof'kimo ufo'ma'motofo sofa, hof'ko yo'mayo yo'mayo syoho wop'ng'o'nohini imotofo, osofefe yofe so'nohini iyoswomo mt'i'mokukuji sekwo ufo'mapmno.

¹¹ I sekwo moya'mi songo sofa hof'koe hwehwa poyo nto pe'n'imentohoho sofefe yofeso nomti'mokukutoho. O'o, hof'ko nom'ne huhwamo um'o'nantane'no yalokuhwono likuji hof'ko hof'koe simeho yo'mayo um'o lonte somo in'ngkakukuji Kilaisiye syoho wop'ng'o somo ul'ko'mant'ifeho.

¹² Oso moya'mi sofa simo'mo hof'ko nakwo Kilaisimne'nohini syoho uyano ko limentohoho osomo ne'no un'ngkowano majo'njo yont'ifi hof'ko hwe nom'ne hwamo uma'nont'ifi oso hungkuno hohonta nakwo Kilaisimnohini syoho uyano limentohoho somo mt'ihupeelokwofo. Oso'no a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hof'ko ap'wojo hoho sofamo ole ulant'ifeho. Yo'mayo hungkuno Anitumo yoloho nto ulont'ifi aku mt'ihupeso hopo'maho. Wonyofoho. Ose ulant'ifeho.

¹³ Nom'ne yahino ap'wojo songo sofa iwo'n'ngkohofoso olenoho. Hof'ko Anituye syohoso miyo'njo ikuji hof'ko piso'mo'nyo yahinoso maf'kuji ang'o ho'mo ho'mo uku'mofant'ifeho. Oso'nohini'maho. Hof'ko siki hungkuno liwo'nont'ifi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no uk-inj'hwajano lont'ifi iwo'n'ngkohofoho. Hof'ko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lont'ifi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo iwo'n'ngkuhwoneso liwo'n'ngkohofoho. Oso'no k'iko hof'koe yofeso iyoswomo nomti'mokohotoho.

¹⁴ O'o, ngko moya'mi songo sofefe hwehwo poyo nto pe'n'imentohoho sofamo ole ul'wo'n'ngkohono. Sekwo nom'ne huhwamo uma'n'ngkuji sekwo mehomi tipemaf'kuji yo'mayo ang'o syoho osomo nto'no mokosyohumantokuno. Ose ul'wo'n'ngkohono. U hof'ko ose ikujo'no Anituye mango sohwa hof'ko nakumo nonahon'ngkuji Anituye a'amu ne sofe yahino somo nuhwon'ngkuji hof'ko nakumo sitofo monal'fitnnehofo.

¹⁵ Nakwo huno nayohoho. Moya'mi ap'wojo fehohnjo sofa hof'ko Anituye hon'ngkano wop'ng'o somo nul'ko'mant'ifi hof'ko Seteniye hon'ngkano somo t'ifi in'ngkoyalokwofo.

¹⁶ Oseso a'amu Anitumne'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho sofe temtitofo somta'ang'o hwe fihwo kako poyo pe'noso sohwoe ap'wojo humaso simo hof'ko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hof'ko oso ap'wojo hisimo mokosyohumayo'ne tangoso motipemap'fitnnehofo. O'o, hof'koe syohoso ap'wojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hof'koe syohofoho.

Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwa hof'ko Anituye hungkuno loset'hwawo'n'ngkohoho sohwa hof'koe syoho wop'ng'o ifijo'manji sekwo hof'koe yofe ho'nomaf'kuji hof'kimo mpe engo ulohopmno.

¹⁸ Hwapingoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulimokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontaningkuhwosi kiko kakoe simuyo somo hnnanosyiswohotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womapife. Ose nelalofoho.

¹⁹ Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjulimasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho. Kiko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I oso'no kiko a'amu hufa'utaho u hufa'u sihnehwalaho oso hwa hofiko hungkuno somjakilifijo osomo kiko nupa'n'ingkohoji'manji haloho pofu.

²⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako hon'ngkano wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe timo sopo mihumajohoji osopo kiko kakoe hon'ngkanoso nto'no mihwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko hon'ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no uyife.

²¹ Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe timopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no fin'ngkayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofo somo kiko nto'no mokosyohumaho. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no mihwajiyo sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'n'ingkohoji kiko jije simemo mo'mo huno komo'no ole syafisyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho. Jije simemo mo'mo huno komo'no ose syafisyohotoho. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotoho. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofo.

²² Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulonjimokohotoho. U simo'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syafisyohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwon'ngkiji'manji ou kiko osohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako hon'ngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonnoho.

²³ U Timouti sohwoosi ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakilimo. Jije simemo kumnalofiwo'n'ngkiso so'no kiko ahu'mo mijo'nohino non'ngkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'n'imontonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakilimo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no nihwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe hon'ngkano wonyoso utihwa'nyopo yahon'ngkofi a'amu hofiko nuhwonontifi wonyofoho huno umontonoho. Oso hon'ngkano homo somo nto'no mihwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe hon'ngkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'n'ngkohoho so'no kiko huno makiyofoho. I oso'no hwangu hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wopingoso utihwa'nyopo wentan'ngki uhwon'wo'n'ngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wopingoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne sikuno somo utihwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiwon'ningkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'ningkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Sekwoe hwe engo sohwo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiyimno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masel'fitnnehofo. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno lutihwawo'ningkuhwone so'ntnne'no sitofo mul'fitnnehofo.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisyikutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tathweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho. Sekwo huno ose syafisyikutoho. O'o sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uy'mo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohomo ufo'malokweno. Huno ose syafisyikujisi syoho wopingo'nohini ulohofiyimno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lutihwayo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo lutihwahoji hofiko tifi in'ngkayo'ne huno ufototofo.

³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wopingo so'no lonetihwawo'ningkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo somo nuliko'manto nom'ne hungkuno kengo lutihwaso'manji

⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo siki'no so'no ole li'wo'ningkohoho, Nakwo hungkuno hnyoso kengko kengko'nohini wohnnano li'wo'ningkohoho. Hofiko ose hnn'ngkahon'ngkofi olo yahino loso imo'n'wo'ningkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no simano hntotohino, simeho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafisiyo,

⁵ hofiko yoka hungkuno hnn'wo'ningkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofiko olo hwasyo hungkuno lomo syafisyi'wo'ningkohofofoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkawasom'nanji ho'yango woman-tano.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fihwo kako Anituye yahinomo in'ngkawe sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wopingoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafisiyo'njo yoso'manji ole wasyofisyono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafisyihwosi kako simeho wopingo'nji wohumamontonoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohoho sohonta yo'mayo aho mokaho'nnyo monema'mmentohoho. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangku nakwo

olo hwaho lopo poyo pe'n'ngkuhwasi Anitumo u'mano lihwasi oso apa'no u'manefoho.

⁸ U nakwo wosopayo'nji hwapife'nji'n'i'manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano.

⁹ A'amu fehohnjoso hofiko ho'yango engo mayo'ne syofisyalokwofoso hofiko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofikoe simehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulikafihwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likuji yo'mayo yahino wonyoso uyantifeho. Oso hohosohonta hofiko ni'hu'nahone tikanomo ufitnnefoho.

¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwapingoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no simeho umo'n'ngkahon'ngki hofiko Anituye yahino wopingo somne'no hohujo ni'hu'nahone ikinjaofonti'fi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ulimentisofoho.

¹¹ Timouti sohwo, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohwo oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko hon'ngkano wopingo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitifo. Kiko Anituye yahino wopingo somo tifi fin'ngkayo. Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kiko yokumpohn'nyo filohoho. Kiko a'amu hopi'nonohino somo simeho pompengo umofohoji wopingo'nohino ulohoho.

¹² A'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo mjake'we hnnyo yahino iwo'n'ngkiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolofihwosi kako usijo'no humayo hohwafo somo i'mofapihwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo womakumontonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosop'mentisofoho. Kiko Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkino so'no a'amu pi'n'nging engo somo yoloho nto lijwaofi'wo'n'ngkino hwosoho.

¹³ Anitu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji Kilais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohomo kakoe hwapingo so'no yoloho lijimo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontan'ngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.

¹⁴ Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no fin'ngkayo. Osomo in'ngkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wopingo humayo so'no a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofo mal'fitnnehofo.

¹⁵ Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho utihwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo uhwatimontonoho. Anitu kako'nohino yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwapingo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho.

¹⁶ Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohino poyo mape'n'wo'n'ngkiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo tifonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi

humentani nakwo'njo mta'ningo a'amu anga'nohinohwo kako nolikafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwanguku hohonta nakwo Anitumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohini woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ngkohofu somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofu moi'wo imo'n'iwon'ngkiso osomo simiho uyikutoho. O'lo, sekwo Anitumo simiho nehopi uyimno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejap'wo'n'ngkisoso kako hwap'ngo hweho.

¹⁸ Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wop'ngo'nohini fiyimno. Oso syoho engo hiso ikuji hofikoe simiho wop'ngo umo'n'montonoho. Sekumo yo'mayo Anitu sejaponteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wop'ngo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womantifeho. Ose uso.

Timouti sohwo si kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohwo si, olo syoho Anitu kijapmmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofiko olo hwaho loponjo huno loso nefoho liwo'n'ngkohofu so'nji yo'mayo hungkuno sikinjo so'nji mokosyohumantifi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno hiso Anituye hungkuno somo mangohwo imo'n'mentisofoho.

²¹ A'amu fehohnjoso ole liwo'n'ngkohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lontifi hofiko Anituye hungkuno ne somo uhwopeelokwofo.

Anituye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul Timoutimne'no Mt'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua'nji* (34) *teti-eti'nji* (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mt'mokumentisofoho. Timouti iyoswo simo'mjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahonngki mt'mokumentisofoho. Oso huno uymentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hofiko kakimo impe intofontifi ango Loumne'no motasimentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofiko ngkimo wofonjonisyantifeho. Kako huno ose uyahonngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uyimonto olo iyoswo tifinjo loso mt'mokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anituye hungkuno joso'no wonimango'no yonohonto mt'mokumentisofoho. Kako simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohofihwosi Anituye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mt'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Nje hwomu Timouti sohwo, ngko Poul Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo lutihuku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikumne'no mt'mokalokweno. Anitu kakoe huno mta'ni nonihwosopento ntimento, A'amu Kilais Jisasi songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtifo imo'nngkahonngkuji ango songo ne'no humayo'ne uyimonnoho. Oso'no olo hungkuno hiso kiko a'amu ango'meemjo somo flutihuku'mofo. Ose ntonto nihwatimentiso hwo'nyoho.

² Timouti, kiko nje mehomi sohwo'simo ngko simeho kijopalokweno. Nanngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopingo kilohofohosisi kikine'no hitoho ulofihwoso'no jije simeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo Anituye hungkuno wopingo somne'no wonimango nanyo'eno.

³ Nje ajuyohwosa hofiko Anituye yahinomo tifi iningkamotofo pa'nyoso ngko huhwo'ni Anitumo tifi iningkowalokweno. Nje simeho ole manjofoho. Kiko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, Anitumne'no hi nimo'nngkahonngki kakoe simeho wopingo umokumonne'no yohono. Imingo'nji hinjopo sikwo'miyomo ngko Mpohumo jomo uliwo'nonji kikine'no huno syakufisyonji isamoyoka uliwo'nngkohono.

⁴ Ngko nokiliko'mahonngko kiko humotaho sontimahhno so'no huno syakufisyonji nje simeho wopingo wanimo'nono lonji wakohonimonne'no yohono.

⁵ Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nifohotokwoho. Simo'mo jije atohwo Louis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki hanna'wohi Yunis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki olohonta ngko huno ole niyohi, Kiko Anitumo

simeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, simeho hi'ntnnono ne uyalokuno.

⁶ Oso'no jije hunoso olo so'no kufohotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonj+mokument+hwone sohonta nje aho kisokisyahon+ngko An+tuwe Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Oso kijapeso engo umo'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso An+tu kikimo kijapeso engo umo'nono.

⁷ Kiko huno kiyohoho. An+tu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmmentono. Nakwo An+tuwe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofone nakwoe a'apahomnohini syafisiyo'ne'maho. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esy+hwasi An+tuwe hon+ngkanomo nto'no in+ngkayo'ne, oso'no nejapmmentono.

⁸ Oso'no oso hiso An+tu kijapeso engo i'mokohoji kiko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno a'amu somo lut+hwahoji won+mango kin+ngkuhwoloho. Ngko nakwoe Hwe Engofe hungkuno lut+hwaji impo'angomo humale so'no kiko won+mango kin+ngkuhwoloho. O'o, An+tu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe hungkuno lut+hwahoji yo'mayo tango ngkimo ni'maso pa'nyoso kikimo woku'mano. An+tu wokufoma'montonoho.

⁹ An+tu kako nakumo asomo net+mayo'ne hon+ngkano nto hwosampento kakoe mehomi ne wop+ingo'nohini imo'nyo'ne johone nelalofoho. Nakwo hon+ngkano wop+ingo imotohwone so'no An+tu kako johone monelalofiyo'hoho. Awonoho. An+tu kako'nohini huno syafisyonto simeho nejaponto johone nelalofoho. Hohonta An+tu nakwoe hwahomamti'mokummentiso sohonta kako nakumne'no huno syonafisyonto simeho nejaponto hwangu Kilais Jisas nejapmne'ento l+mentisofoho.

¹⁰ I olohonta Kilais Jisas kako nakumo nto none'manto kako nakumo asomo net+mayo'ne hon+ngkanoso uti+hwanya'nyopo weho. Kilais Jisas kako songo lika'mentiso sohonta kako poyo pe'nyo somjo yokumpohn'nyo somo hwotoho fento kako songo ne'no humayo'ne hon+ngkano hwosampo'mentisofoho. Oso'no a'amu kakoe hungkuno wop+ingo somo simeho uoyososo'no songo ne'no humayoso woma'montonoho.

¹¹ Kako kakoe hungkuno wop+ingo ujo'ne ni+hwosopo'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno lut+huku'mofo (*apousel*) syohone njo hwo'nyoho.

¹² Oso hiso'no olo tango hiloso ni'mahon+ngki ngko won+mango manyyofoho. O'o, ngko Kilais Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyalokwe lohumne'no huno niyohoho. Olo syohone ntapmmentiso somo kako hofiyo ni+mokosyohumentan+ngkuhwosi olo syohone loso ne'no nowentan+ngkuhwosi oso Sikuno Engo ae'uyoso i'mofaponefoho.

¹³ Oso hungkuno lokit+hwamoteso'no kiko yokumpohn'nyo kesyohumahoji yahino hisome hofiyo fin+ngkayo. Kilais Jisas+nji nohumahoji kakoe hungkunomo in+ngkahuji a'amu somo simeho hi'ntnnono engo uyo.

¹⁴ Olo syohone wop+ingo loso An+tu jije ahomo ho'nakohumentisoso kiko nto'no mokosyohumaho. An+tuwe Towahuno Wop+ingo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohn'nyo kijap+hwosi wokufoma'mano.

¹⁵ Kiko huno moi'wonoho. Hwe hufa'u Fijelos+nji Hemoujenes+nji oso hwa'u'nji a'amu hopi'nono hwahome Esiyanta'angoso olopo ngko nohumanji ngkine'no hohujo nto ikinjan+mo'malofofoho.

¹⁶⁻¹⁷ I hwe anga'nohine Ounesifoulos, ngko impo'angome nohumentan+ngko kako angone Loum i'mofaponto ngkine'no hafihafe ti+pentone ti+penohon+ma'n+masofoho. Kako ngkine'no won+mango munyofoho.

O'o, sɪkuno pi'nɪngo engo kako nonɪ'mahonɪngki nje sɪmeho wopɪngo nɪmokonɔ yokumpohn'nyo nɪsosofito'masofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulosɪ'montohwamo wopɪngo umokosyohumamontonoho.

¹⁸ Hohonta ngko Efesos osopo nohumentanɪngko Ounesifoulos kako nɪfo'mawo'nɪmentisofoho. Oso'no kɪko huno kiyohoho. Oso Sɪkuno Engo hungkuno ikwolofone'ne somo Anɪtu kako Ounesifoulosɪmne'no hitoho ulofɪhwosi wopɪngo ulohofonefoho.

2

Kɪko Kɪlais Jisasiye hungkunomnohini finɪngkayo.

¹ Oseso nje hwomu sohwoɪ, nakwo Kɪlais Jisasi mo ufohi'nɪngkahonɪngkuhwoni Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo ne-japɪwo'nɪngkisofoho.

² Oso'no kɪko Anɪtuye hungkuno ngko a'amu pi'nɪngo engo somo ulɪwo'nɪngkahonɪngko kɪko upa'nɪmentohinofoho. Oso hungkuno hiso kɪko nomokosyohumahotoho. O'o, nom'ne a'amumo lutɪhwawo'nɪngkijo'no kako hungkuno homo somo nomahwosi nom'ne somo wolutɪhwahwono.

³ Kɪko Kɪlais Jisasiye syoho'njo sohwoɪ olo syoho losomne'no tohino majo'manji tohino mayoso'no iyoho kinyo'eno.

⁴ Pahnnɪmo hungkuno hufa'u sɪhune wakilɪmo. Hungkuno sɪmo'mjoso olenoho. A'amu nomihwoe syoho ulohofiyɪ sohwo kako nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe sɪmeho wopɪngo umo'none'ento kako sɪmeho anga'nohino'nji kakoe syoho wopɪngo iwo'nɪngkiso hweho. Nomihwoe syoho miyɪwo'nɪngkiso hweho.

⁵ Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umo'nɪwo'nɪngkiso so'no huno mosyafɪsiyo'njo monje yasyonto sɪkuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinoso yamofo ne'no iwo'nɪngkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.

⁶ Hungkuno nom'ne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'nɪngkiso hweho. Wosopayo sɪmo'mjoso toyo yɪhwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho.

⁷ Oso hungkuno hufa'u sɪhune somne'no huno fɪsyafɪsyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo jɪje hunomo ehohosakisyɪhwoso'no hungkuno hwapɪngo ne so'no huno ito'no wakiyɪmontonoho.

⁸ Olo hungkuno loso'no sɪkuno huhwo huhwi huno fɪsyafɪsyo. Jisas Kɪlais, Ntefitɪye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolɪkafonto nɪhu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wopɪngoso ngko lutɪhwawo'nɪngkohe hwo'nyoho.

⁹ I oso hungkuno hiso lutɪhwawo'nɪngkohe so'no a'amu wonyo hwosoho ntontɪfi impo'angomo nɪhumojahonɪngkofi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anɪtuye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifofo hopa angomemo womanjao'mntonoho.

¹⁰ I Anɪtu nje a'amu ne imo'nɪfitnne'ento nto uhwosopo'mentiso somne'no oso hungkuno lutɪhwawo'nɪngkohe upa'nɪfijoso Kɪlais Jisasi mo sɪmeho hi'ntnnono ufijo'manji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uyɪmontonoho. Oso'no oso a'amu homo somo

ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango ni'masoso wopingofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'nimeso simeho wopingo'nji tohino woma'mo.

¹¹ Olo hungkuno a'amu Kila'is Jisasimne'no liwo'n'ingkohoho loso nehopeho.

Nakwo kako'nji poyo sape'nimentihwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohumentihwanefoho.

¹² Yo'mayo tango kakoe syohomne'no nakumo ne'mahoningkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohumentihwanefoho.

Nakwo kakimo hohujo ikinjimofasoso u kako nakumo hohujo ukinjonaomontonoho.

¹³ Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji liwo'n'ingkuhwonefoho.

I Anitu ose'njo hwo'maho.

Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.

Kako hungkuno ne'njo liwo'n'ingkiso hweho.

Kakoe hungkuno ne'no nowentihwonefoho.

Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'n'wo'n'ingkohoho.

A'amu Anituye syoho hofiyo yalokunjo sohomo Anitu kako yofe engo uyalofoho.

¹⁴ Jije a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufohotofwo'nyo. Ole uso. Anituye yokumpohn'nyo'nji hungkuno waselimonne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnn'ingkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'n'ingkuji hofikoe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'manehoho.

¹⁵ Kiko Anituye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jije syoho somne'no kiko wonimango makinonehoho. Syoho hofiyo isoso Anitu wakilmontonoho. Nje syoho ntohofiyo wopingo hwosoho. Ose wakilmontonoho. Kiko Anituye hungkuno nehopi hwapingo neso ito'no filutihwaho.

¹⁶ A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ingkohoho somne'no i'waho fiyimno. A'amu hofiko hwasyo hungkuno ose hnn'wo'n'ingkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo hon'ingkanomo ikinjaofone wolipemotowantifeho. Anitumne'no hohujo ikinjimo'malofofoho.

¹⁷ Hofikoe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Simo'mo meyo kiyihwoso'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'n'wo'n'ingkohoho. Hwe hufa'u Himeneyosi'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino y'wo'n'ingkisiyo hwa'uyoho.

¹⁸ A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwosopisyafiwo'n'ingkohofofoho. Ole lutihwalokwofo, Jisasiye songo ne'no humayoso nto ma'malohwonefoho. Tifi no'mo apa'no molikafe'njo yanefoho. Oso'no a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohoho fehohnjoso hofikoe hunomo wonyo imokalokwofo.

¹⁹ Anituye a'amu neso hofiko mnangkwasaho yokumpohn'nyo wonjiwo'n'ingkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Anitu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anitu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako hon'ingkanano wonyo ni'hu'nahone miyonehoho. Ni'hu'nahone hon'ingkanano wonyo somo hohujo ukinjamofono.

²⁰ A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somne'no pahnn'mo hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo yo'mayoso pi'n'ingo weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imentohofoho. Fehohnjoso hwaho'nji mt+'mokumentohofoho. Fehohnjoso iyoswo'nohinofoho. Noswanyo wop'ingo sopo wosopayo nopolofasy'kuji a'amu yofe engo'njo somo uyant'ifeho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji woho'naofant'ifeho.

²¹ A'amu fihwo yo'mayo hon'ingkanano wonyo, huno wonyo, oso ni'hu'nahone ho'naof'hwosi kiho ane nohumentan'ingkuhwosi kako noswanyo hamniyoho engo'nji mpe imentohoho pa'nyo hwaho. Kakoe Hwe Engo sohumne'no simeho anga'nohino'nji Anituye syoho'no hi umo'nyo sohwo Anitu osohumo yo'mayo syoho wop'ingo uy'mtonoho.

²² Mu songo hwomu songo hof'ikoe hunomo huno wonyo simeho fefoyo yo'mayoso u'mawo'n'ingkohoho. Oso hiso'no k'iko i'waho ne'no yohoji hohujo fikinjamoho. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo Anitu sohumne'no jomo uli'wo'n'ingkohoho so'nji sekwo simeho anga'nohino'nji hon'ingkanano wop'ingomo hano fiy'mno. K'ilais Jisasi'no simeho hi'ntnnono uy'mno. A'amu hopi'nonohino somo simeho hi'ntnnono uy'mno. Simeho pompenjiyo'nji fosyohumamno.

²³ K'iko olo so'no huno kiyohoho. A'amu Anitumne'no huno muyo'njoso hof'ikoe siki hungkunomne'no yoka hnn'wo'n'ingkohofoho. Hof'ikoe hungkunomne'no kilohon'ingkujo'no'manji k'iko hohujo fikinjaoho. Hof'iko'nji yoka hungkuno nohnn'ingkutoho.

²⁴ Nakwoe Hwe Engo K'ilais Jisasi'ye syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo hitoho ulof'hwoso'no wop'ingo ulohofono. Kako Anituye yahino wop'ingoso hofiyo woluti'hwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopijo so'no kako simeho wop'ingo'nji wohumano.

²⁵ Oso a'amu Anitumne'no hohujo nto ikinj'mo'malofo sohwo Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo kako hungkuno pompenjiyo uli'hwosi Anituye hon'ingkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. Anitu a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hof'ikoe huno kokato'nnyo somo ni'hu'nahone noho'namof'kuji Anituye hungkuno ne'njo somo un'ingkwant'ifit'ikeno.

²⁶ Seten hof'iko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho. Hof'iko Seten'ye hunomo in'ingkwawalokwofo. I Anituye hungkuno ne'njo upa'n'ifijoso huno ehohosasy'hwoso'no Seten'ye hofoyo mta'ni wohumpeent'ifeho. Anituye hunomo un'ingkwant'ifeho.

3

S'ikuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo mikun'imposo i'mofaponefoho.

¹ Olo so'no k'iko huno wakiyono. S'ikuno moi'wo umo'n'mo lihwo siyoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso i'mofaponefoho.

² Oso hohosohonta a'amu hof'iko huno hof'ikine'nohino syafi'hupitnnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho ntnnohini syafi'hupitnnefoho. Hof'ikoe yofe'nohino ho'noma'n'ifitnnefoho. Ole l'ifitnnefoho. Nakwo'nohino huno'nji'nwoho. Ose l'ifitnnefoho. Nom'ne a'amu somo wonyo hungkuno'nji sitofo'nji ul'ifitnnefoho. Kan'ingkwowho'ya'umne'no hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hof'ikimo wop'ingo ulohofahon'ingkujoso

hofiko isamayoka ulantihm'maho. Anituye yo'mayo so'no sifajo hungkuno ulifijoso honingkano wopingo somo hwotoho fifitnnefoho.

³ Hofikoe'montohwamne'no hofiko simeho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohnningkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu Anitumo miningkayo'njoso hofiko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno lifitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofikoe simeho umo lonteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'ninkgiso hopaso hofiko a'amu nom'nemo fonifonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofiko honingkano wopingo'njo somne'no nakwolaho ulifitnnefoho.

⁴ Hofikoe hofikoe a'amu somne'no tokoyo'ofu ulohopitnnefoho. Hofiko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnnifitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwapingo'njo'nwoho. Yo'mayo hofikoe simeho wopingo umo'nyo'neso oso hofikoe anituyoho.

⁵ Hofiko Santemo uhwonningkuji Anituye hungkuno ko likuji mango'nohini hwafoho. Anituye yokumpohn'nyo kakoe honingkanomo ito'no iningkayo'neso ane hwafoho.

Oso a'amu homo somne'no i'waho ito'no fiyo. Hofikine'no hohujo fikinjamofu.

⁶ Oso a'amu fehohnjo hiso hofiko poji poji yontifi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ulifitnnefoho, Anituye hungkuno wolosetihwano. Ose ulikuji hofikoe angomo nosyukuji hofiko'nji humafitnnefoho. Nohumafikuji hofikoe hwasyo hungkuno lutihwafikuji moya'mi fehohnjo honingkano wonyo'njo so'no hofikoe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofikoe hwasyo hungkuno somo iningkawekuji yo'mayo wonyo simeho umo lifijo so'no syafihupitnnefoho.

⁷ Oso moya'mi hofu sofa hofiko hungkuno songo upo'nano ko lifijo sofa Anituye hungkuno neso hofiko huno muyofafoho.

⁸ Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janesi'nji Jampiles'nji * siko Mousesiye mangohwa'u imo'nonji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofikoe hunoso kokato'nnyo'njofoho. Hofiko Anitu ne sohumne'no simeho hi'ntnnono muyo'njofoho.

⁹ I oso'no hofikoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janesi'nji Jampiles'njiye yahinomo uhwonontifi ne anefoho lontifi miningkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwonningkuji miningkofitnnefoho.

Anituye hungkuno aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho.

¹⁰ I kiko sohwo, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno lutihwawo'ninkgohe so'no kiko huno kiyohoho. Nje yahino hwapingo neso kiko huno kiyohoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anituye syoho iwo'ninkgohe hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yontifi wonyo ko ntohofahoninkgofi ngko hwe moya'mi somo simeho uy'wo'ninkgohefoho.

¹¹ A'amu Antiyok, Aikouniyam, Lisitila oso a'amufe angopo nohumentaningko hofiko tango engo ntapmmentohofu so'no kiko huno kiyohoho. I oso tango ni'ma'mentiso somta'ni Anitu kako wae enima'mentono.

* **3:8:** A'amu Jutaso hofikoe mpoeso ole, Janesi'nji Jampiles'nji siko Mousesiye sikuno imofapmmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'nmojiyehwauyoho.

12 Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kɪlais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye hungkunomo hofiyo uningkowano lontifeso oso a'amumne'no a'amu nom'ne sohwa mangohwa imo'n'ingkuji yo'mayo tohino uyantifeho.

13 Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofikoe honingkano wonyoso nomjim+wentifi honingkano wonyo mikun+mposo imo'n'ingkahon'ngki a'amu nom'ne somo honingkano hwasyomo ipemotawowo'n'ingkohofihwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo sohwa hwasyo hungkuno ulihwoso'no hofiko hwasyo hungkuno somo simeho uyantifeho.

14 I Timouti sohwo, Anituye hungkuno lokit+hwamentihwone somo kiko simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumaho. Nakwo a'amu lokit+hwamentihwone hn'nwiye ne so'no kiko huno kiyohoho.

15 Kiko mehomi we'e sohwo nohumanji Anituye Hungkuno Iyoswomo mtimokumentohoho somo kiko nupa'nonji huno wopingo syofisyoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wopingo ne'no kijopahon'ngki olhonta kiko Kɪlais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkini kako kikimo asomo kitimayo'ne hweho.

16 Hohonta Anituye Towahuno sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino sohwa huno wopingo uyahon'ngki a'amu sohwa iyoswomo mtimokumentohofoho. Olo hungkuno loso Anituye huno ne'njoso nakumo lonetihwayo'nefoho. Nakwoe honingkano wonyomne'no utihwa'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasyihwoso'no nakwo Anituye honingkano nto'no iningkayo'ne nefo'mayo'nefoho. Honingkano wopingomne'no lonetihwayo'nefoho.

17 Olo iyoswo loso nakwo Anituye syoho ulohofiyo hn'nimo yo'mayo syoho wopingo so'no yokumpohn'nyo nejaponto Anituye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

Anituye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filutihwaho.

1 Nakwoe Hwe Engo Kɪlais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji poyo pe'nimentohoho so'njiye hungkuno ikawlofihwosi hofikoe yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nopihwosi a'amu hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kɪlais Jisas huhwo sohwo'nji kan'ngkwowho Anitu'ntnne'no sikoe timopo hungkuno yokumpohn'nyo wakilmonne'no yohono.

2 Sikuno huhwo huhwi kiko a'amu somo Anituye hungkuno filutihwaho. A'amu Anituye hungkuno upo'nano likuji nto'no esyohumentan'ngkujo sohonta filutihwaho. I a'amu Anituye hungkunomne'no mosyafisiyo'njo humentan'ngkujo so'ntnne'no kiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofiko Kɪlais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu honingkano wonyo'njoso hofikoe wonyoso noho'naofikuji Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. A'amu honingkano wopingo somo uyo'ne usofitofohoji ufo'maho. A'amu jije hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filutihwaho.

3 Hwangku sohonta a'amu hofikoe hunomnohini iningkafitnefoho. Osohonta ole wolantifeho. Anituye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo

nakwoe simeho wopingo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose lifijoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwayo pi'n'ngoso yo'mayo hungkuno simeho wopingo umokiyo'ne'nohini lutihwafitnnefoho.

⁴ Hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no haloho pijwomokosyohumun'ngkuji a'mane hungkuno somo upa'n'fitnnefoho.

⁵ I oso'no kiko sohwo, yo'mayo tango ku'masoso jije huno nto'no ehohosakisyihwoso'no Anituye yahino somnohini simeho anga'nohino'nji nto'no fin'ngkayo. Jije syohoso a'amu somo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. Kiko Anituye syoho ulohofiyohwosi kiko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'n'imonte'no yohoho.

⁶ Oso hungkuno kikine'no mt'i'mokohe somo kiko hofiyohwosi fin'ngkayo. Nje sikuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjon'syantife'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasimne hwo'nyoho.

⁷ Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto i'mofohono. Anitumo simeho hi'ntnnono uyim'wenji oso syoho Anitu ntapmmentisoso moi'wo esojwaofohono.

⁸ Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nohino sofe yahino somne'no yano nto'nohini ilofihwosi kako ngkimo ntonofo, Kiko hwe wopingo hwosoho. Ose ntonofoho. Ngkimnohinimaho. O'o, a'amu hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe sikuno asomo peso'no hontohumalofo somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

⁹ Timouti sohwo, kiko ngkiyepono komo'no fiye.

¹⁰ Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto nihwotimomaho. Kako hwa-hoponjo yahino somne'no umo'n'ngkahon'ngki ango Tesolounika'no nto umaho. Kilesenis kako ango Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako ango Ntalimesiya'no nto umaho.

¹¹ Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kiko Mak nutimahoji ngkiyepono fiyinyo. Kako nje syohoso wanifo'ma'montonoho.

¹² Ngko Tikikosimo Efesos ne'no nto lihwajimaleno.

¹³ Kiko wapmmo lohoji ango Tilouas nje manjimofosawemoso Kaposiye angomo ulikoma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji nimotape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mtimokinyo so'no nimom'ngkohoho. Oso'nji nimotape.

¹⁴ Alekissanta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntohomaso so'no Anitu kako tango engo uyonefoho.

¹⁵ Kiko huhwosi oso hwe huhwo sohume'no iwahoho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewon'ngkiso hweho.

¹⁶ A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no mihwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno simom'jjo ulahon'ngko nom'ne a'amuso ngkimo monifo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo nihwotimom'mentohofofoho. Oso ntohoho so'no Anitu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.

¹⁷ I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki Anituye hungkuno wopingosohwosi lutihwamentohefoho. A'amu Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hofiko Anituye hungkunomo

upa'nimentohofofoho. Anitu nifo'ma'mentiso so'no hofiko mofon-jansiyo'njo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wopingo humaleno.

¹⁸ A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantife yalokwofo somta'ni Anitu ngkimo nontimahwosi ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo womenihumaji'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe yofe ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne wakilimonne'no yohono. Kiko nje a'amufu eso a'amu Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji Ounesifoulosi'montohwantne'no uso.

²⁰ Elastos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. Tiloufimos kako mnokino tipemahoningki ngko kakimo ango Miletos sopo uliko'ma'mentohefoho.

²¹ Kiko komo'no fipe. Kiko ifoyo hamnosu m'mofape sohonta kiko jefo somo komo'no fipe.

Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofikoe yofeso Yupulos, Piyutenis, Linos, Kiloutiya oso hwanji a'amu Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho olopo humalofo sonji kilalokwofo.

²² Nakwoe Hwe Engo Anitu kiko'nji wohumano. Kakoe hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mti'mokohono. Osohopeho.

Taitas Olo Iyoswo loso Poul Taitasimne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Taitasimne'no mt'i'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngkilik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 honingkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poul'nji Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Tifi Poul'nji Taitas'nji hwaho we'e Kilit sopone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasimo oso Kilit hopo sponjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumatimentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, honingkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Nje hwomu Taitas, ngko Poul Anituye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas Kilaisiye hungkuno a'amumo liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikumne'no mt'i'mokalokweno. Anitu nonihwosopento ntimento, Kiko a'amu uhwsopo'mentohe sohwa hofikoe simeho hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje honingkanomo nto'no iningkayo'ne filutihwahoho. Ose ntonto nihwatimentisofoho.

² Olo syoho hwapingoso olenoho. Hohonta Anitu nakwo'nji hwaho'nji mamti'mokiyo sohonta ole limento, A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo songo ne'no humayo'neso uyimonnoho. Anitu kako hwasyo hungkuno nihu'no ane'njo sohwo ose nalimentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno.

³ Tifi no'mo oso sikuno Anitu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wopingo songo ne'no humayo'ne loso ho'ningkahonngki Anitu nakumo asomo netimayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmmentisoso ngko a'amu somo lutihwalokweno.

⁴ Taitas sohwo si ngko Anituye hungkuno kilahonngko kiko simeho hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'nimentohino hwosoho. Nakwoe simeho hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no nimo'nngkohoho. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji Jisas Kilaisiye asomo netimayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wopingo kilohofohosi sikoe simeho pompenjiyoso kijape so'no nimo'nngkohoho.

A'amu Anituye syoho'njo sohwa olo yahino loso uyife.

⁵ Oso hwaho Kilit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mmentihwoyoso kiko ito'no esojwaofohoji angomeemjo a'amu Jisas Kilaisiye simeho hi'ntnnono uyiwonngkohoho somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo kiko uhwsopofoho. Ose kilonji kiliko'ma'mentohefoho.

⁶ Ole kilimentoho, Hwe engo uhwsope sohwa olo yahino loso'nji wohumantifeho. Hwe huhwo sohomo a'amu nuhwonontifi honingkanono wonyo somo nihu'no muhwonwo'nngkohoyohoho. Kako ape anga'nohino'njo humawo'nngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas Kilaisiye simeho hi'ntnnono uyontifi kaningkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho

pewo'n'ingkohofofoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonontifi yahino wop'ingo'nohini somo uhwon'wo'n'ingkohofofoho.

⁷ Hwap'ingoso ole hwe engo lohwo kako Anituye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako hon'ingkanano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako simano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako non'ingkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.

⁸ O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wop'ingo umokosyohumawosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wop'ingoso kako simaho wop'ingo'njo uy'hwono. Kako Anituye hungkunomo ito'no in'ing kayo'ne umo'nono. Kako hon'ingkanano nto'nohinomo un'ing kaweno. Yo'mayo hon'ingkanano wonyoso ni'hu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yas'hwosi Anituye yahino somo un'ing kaweno.

⁹ Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lut'hunyo somo kako simaho hi'ntnnono engo uy'hwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo Anituye hungkuno nto'nohinano loso a'amu nom'ne somo lut'hwahwosi hof'ikoe simaho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo ul'hwoso'no hof'ikoe hon'ingkanano wonyomne'no huno wosyofisyantifeho.

A'amu Kilit pi'n'ingo engoso hwasyo hungkuno li'wo'n'ingkohofofoho.

¹⁰ Hwap'ingoso a'amu Kilit pi'n'ingo engoso hof'iko hahn'nyo y'wo'n'ingkohofofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hof'iko Jisas K'laisimo simaho uyontifi hwasyo hungkuno ole lut'hwawo'n'ingkohofi, A'amu Jisas K'laisiye hungkunomo in'ing kawowo'n'ingkohofoho sohwa hof'iko a'apaho sihu wakolo'n'ife. Hof'iko hwasyo hungkuno ole lut'hwahon'ing kofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo in'ing kowalokwofo.

¹¹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo soh wamo filomjasyo. Hof'iko hamniyoho poji womano lontifi hon'ingkanano wonyo nakwo miyoso lut'hwawowo'n'ingkohofofoho. A'amu fehohnjo hof'iko'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nontifi Anituye hon'ingkanano wop'ingo so'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yalokwofo. Oso'no hof'ikoe hungkuno somo filomjasyo.

¹² Hwe fihwo Kilitnnta'ango sohwo kakoe a'amu somne'no olo hungkuno li'mentisofoho.

A'amu Kilit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno li'wo'n'ingkuhwono.

Nakwo sikiyahu soh wafe yahino'njo'nwoho.

Toho'nohini ni'wo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho li'wo'n'ingkuhwone'nwoho.

Kilit soh wafe hwe huno'njo sohwo ose li'mentisofoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo hungkuno nehopi li'mentono. Oso'no k'iko yoka yokumpohn'nyo ulohojono hof'ikoe hwasyo hungkunomne'no huno syafisy'kuji simaho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasimo simaho hi'ntnnono nto'no uyantifeho.

¹⁴ Ose ifijo'manji hof'iko Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'n'ingkohofoho sofe hon'ingkanano somo hof'iko t'fi min'ing kafitnehofo.

¹⁵ A'amu hon'ingkanano wonyo aneso yo'mayo somo uhwon'fijoso hof'ikoe hunomo simahomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wop'ingo'nohini syafisy'wo'n'ingkohofofoho. I a'amu hon'ingkanano wonyo'njo Anituye

hungkunomo min'ngkayo'njoso yo'mayo somo uhwonontifi huno wonyo pisakino'njo syafisyiwo'n'ngkohofofoho. Yo'mayo hon'ngkano wonyo iwo'nontifi wop'ngo yalokuhwono lontifi yiwo'n'ngkohofofoho.

¹⁶ Mango'nohini ole liwo'n'ngkohofi, Nakwo Anitu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahon'ngkofi yo'mayo yiwo'n'ngkohofofoho somo nakwo nuhwonontani nakwo huno nayohoho. Anitu ne sohumo min'ngkayo'njofoho. O'o, hofikoe yahino pisakino'njo yontifi hahn'nyo yiwo'n'ngkohofofoho. Syoho wop'ngoso mikwifitnehofoho.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

¹ I oso'no kiko Anituye yahino so'no a'amu somo lutihwayo sohonta kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no hofiko Anituye hon'ngkano somo t'pemafikuji osomo nto'no un'ngkowan'ifeho.

² Hwe engo sohwaro ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohofikutoho. Sekwo hon'ngkano ne somno nto'no womokosyohu-mano. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesy. Sekwo Jisasiye hungkunomo t'fi in'ngkakuji a'amumo simeho uyimno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

³ Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo hon'ngkano wonyo nihu'no mifitnehofoho. O'o, hon'ngkano wop'ngo'nohini uyife. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno sifajo nolikutoho. Hofiko mijo yokumpohn'nyo non'ngkuji oso mijo hiso hofikoe hwe engo imo'nyo'eno. Hofiko moya'mi songo sofamo hon'ngkano wop'ngo so'no wolutihwafe.

⁴ Ole wolutihwafe, Sekwoe hwehwamo simeho uyimno. Sekwoe mehomi somo simeho uyikuji hofiyo umokosyohumamno.

⁵ Ose lutihwafikuji olo'nji filutihwamno. Yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasyikuji hon'ngkano wop'ngo'nohinimo fin'ngkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumafikuji sekwoe hwehwanji sekwoe mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekuji enjwa'mo fohumamno. Ose lutihwafikuji nto'no in'ngkafijo'manji a'amu nom'neso oso yahino wop'ngo somo uhwon'ngkuji Anituye hungkuno somne'no sitofo hungkuno mul'fitnehofoho.

Hwe songo sohware hungkunofoho.

⁶ Oso pa'nyoso kiko hwe songo sohwaro yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filutihwahoho.

⁷ Taitas sohrosi yo'mayo wop'ngo'nohini iso somo a'amuso t'fi wokin'ngkapife. Oso'no jije hon'ngkanomne'no nto'no fisyafisy. A'amu somo wolutihwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filutihwaho. Hwasyo hungkuno nolutihwahotoho. Kiko jije syoho ne so'no kumo'n'ngkwoso'no syoho loso ito'no fiyo.

⁸ Kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no a'amuso jije yahino somo kohon'ngkukuji hofiko hon'ngkano wonyoso mot'pemapitnehofoho. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo t'fi in'ngkawowo'n'ngkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano likuji nakwoe hon'ngkano wonyo ane so'no wonyopi t'pekuji wonimango un'montonoho.

Syoho ulohofiyo sohware hungkunofoho.

⁹ Taitas kiko a'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo sohware ole filutihwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohware hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syohoso hofikoe simeho wopingo umokiyo'ne sekwo nto'no fiy+mno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho seajaposo so'no sekwo yoka nulikutoho. O'o, syohoso hofiyo fiy+mno.

¹⁰ Hofikoe yo'mayoso hufo nomafikutoho. O'o, sekwo Anitu asomo wosetima'mo selalokunjo sohumne'no huno syafisyikui syoho wopingo'nohini yontaningkukui hwe engo sohwa simeho wopingo wosejopantifeho. Sekwoe honingkano wopingo somo sehoningkukui Anituye hungkunomo sekwo iningkowalokwofo so'no huno ole wosyofisyantifeho, Anituye hungkuno wopingofoho. Oso hungkunoso a'amu hamniyoho momaso syoho'njo sohware filutihwahoho.

Nakwo honingkano wopingomo nohumewasi Jisas Kilaisye Sikuno somne'no wohontohumano.

¹¹ Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo simeho neajaponto wopingo wonaloho'mo lonto kako nakwoe wonyo'ne poyo wope'nono lonto Jisasimo uhwatimentisofoho. Oso yahino wopingo nalohofoso utihwa'nyopo yahoningki olohonta a'amu hopi'nonohino hn'nimne asomo netimayo honingkano somo hwosampo'mentiso hweho.

¹² Hohonta nakwoe honingkano wonyoso yokumpohn'nyo enemokosyohumentaningki yo'mayo hwahoponjo somo simeho uyimotohwonefoho. I olohonta Anitu wopingo nalohomentiso so'no ole nelalofi, Sekwoe honingkano wonyomo hohujo ikinjamofikui hwahoponjo yahino wonyo so'no iwaho fiy+mno. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyikui Anituye yahino wopingo somo nto'no finingkamno. Anituye syohomne'no simeho semo'nningkuhwoso'no huno wopingo'nohini fisyafihupmno. Ose nelalofoho.

¹³ Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Jisas Kilais Asomo Netimayo sohwa'u ne'no hontohumalohwono. Oso sikuno wonyoangkafo somo Jisas Kilais sohwo mofehi'nyo pa'nyo lihwosi nakumne'no nopahoningkuhwosi uhwonane'nwoho.

¹⁴ Jisas Kilais nakwoe honingkano wonyo somta'ni isihutofone pe'nimentisofoho. Nje a'amu ne imo'nyo'ne hofikoe honingkano wonyo somo wae weeo'mo lonto a'amu hiso syoho yokumpohn'nyo wopingo'nohini ukufe lonto pe'nimentisofoho.

¹⁵ Olo hungkuno kumti'mokiyalokwe loso a'amu somo hungkuno yokumpohn'nyo filutihwawo'nyo. Olo hungkuno loso Anitu mta'angofoho. Oso'no olo hungkuno loso'no a'amu huno ole syafisyikutoho, siki hungkunofoho. Ose nosyafisyikutoho. O'o, a'amu somo yokumpohn'nyo usofitofohoji a'amu hungkuno losomo haloho maposo'njo somo yoka ulohoho. Kiko Anituye syoho ulohofiyo hwosoho. A'amu fihwo kiko a'amu sikinjofoho lihwosi kiyoloho.

3

Anituye a'amu ne hn'nwi yahino wopingo'nohini uyihwano.

¹ Taitas sohwo, jije a'amu somo olo hungkuno so'no huno ufohotofo. Yo'mayo hwe engo sekwo enjwa'mo humalofa sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa sohware hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syoho seajapifijosos sekwo komo'no fiy+mno.

² Ose ulohoji nom'ne hungkuno ole ulohoho. A'amu nom'ne somne'no wonyo hungkuno nolikutoho. Ikujoho nofongki'ninkutoho. O'o, simeho

pompenjiyo'nji nohumafikuji a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wopingo'nohino ulohopmno. Ose ulohoho.

³ Kiko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmotohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto honingkano wonyomo ipenemotapmmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso simeho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'ningkahonngki nakwo tifi iningkowentani nakwoe a'apahomnohini ho'noma'nimotohwono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho wonyo namo'nimiweho. Hofikoe yo'mayo so'no hi namo'nimiweho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

⁴ Ose nohumentaningkuhwoni Anitu asomo netimayo'ne sohwo simeho nejapeso utihwa'nyopo i'mofaponto honingkano wonyo somta'ni isihutofonema'mentisofoho.

⁵ Nakwoe yo'mayo honingkano wopingo'ne poyo pe'nimentiso'maho. O'o, Anitu nakumne'no hitoho ulofahonngki asomo netimayo'ne kako poyo pe'nimentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahonngki kakoe Towahuno Wopingo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wopingo songoso nejapmmmentisofoho.

⁶ Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Anitu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho.

⁷ Ose yonto yo'mayo Jisas Kilais nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu nelalofi, Nje mehomi wopingo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wopingo so'nji wonejapmmonto yahonngki hontohumalohwono.

⁸ Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'ningo kumti'mokiyalokwe loso kiko a'amu somo yokumpohn'nyo filutihwahoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'ningkohofoso olo hungkuno losomo iningkakuji hofiko syoho wopingo so'no simeho umo'nono. Olo syoho wopingo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

⁹ Taitas sohwo si a'amu siki yoka hnniwo'ningkohoho somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syafisy'wo'ningkohoho somne'no i'waho fuyakolofa. Honingkano hungkuno somne'no ikujoho hungkuno hopa hnnontaningkujoso i'waho fuyakolofa. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

¹⁰ A'amu fihwo sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo lihwo si hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohomo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Jije hungkuno simo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohomo hohujo fikinj'mofo.

¹¹ Oso a'amu oseso kiko huno kiyohoho. Kako honingkano wopingo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahonngki kako kakoe yahino wonyo somo musikwajiyohoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no yohono. Hwe hufa'u Atemasi'nji Tikikosi'nji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatimonne'no yohono. Ku'maso sohonta kiko ango Nikopoulis sopo komo'no ni'maho.

¹³ Oso hwe Senas hungkuno mihwajiyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji Apoulousi'nji siko hano iyo sohonta kiko hofiyo ufo'maho. Wosopayo'nji yo'mayo hon'ngkanomne'no umofonyo iyoso'no yano uyo.

¹⁴ Kiko'nohin'i'maho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohinoso ufo'mapifijoso hofiko syoho wop'ingo so'no simeho umo'n'montonoho. A'amu umofonyo iyo sohwo ufo'mapife. Siki humayoso wop'ingo'maho. O'o, hofiko humafijoso syoho ne'njo uyife.

¹⁵ Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. A'amu Anituye hungkunomo in'ngkwalokwofoso kiko'nji humalofoso hofiko nakumo simeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyo, Nakwoe a'amufo ulalokuhwono. Ose fonajiyo ntohofo.

Anitu kako hofiyo wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun
Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simeho'nojofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'wenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mt+'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Poul+ye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyoso sohune yofeso olenoho. Ounesimos+yoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso li'mofonto ango Loum sopo Poul+mo u'ma'mentisofoho. Nu'mahoningki Poul kako An+tuye hungkuno ul'mentisofoho. Nulahoningki Ounesimos kako simeho iwolo'mokumentisofoho. Simeho iwolo'mokahoningki Poul Filemoun+yepono asomo uhwajimonto olo iyoswo loso mt+'mokuyahot+mentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt+'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu t'fi un'ngkohwano.

¹ U nje ningkwahwo Filemoun, nje hungkuno t'fo upa'nyo. Ngko Poul+'ni nekwoe ningkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mt+'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kilais+ye hungkuno ul'male so'no hofiko ngkimo impo'angomo intofan+humalofofoho. U Filemoun k'iko nekwo'nji An+tumne'no syoho afa hwosoho. Nekwo simeho kijopalokuhwoyo.

² Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akipos+'njoho. Akipos ngko pa'nyo An+tumne'no yokumpohn'nyo lohofonto An+tuye hungkuno lut'hwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas Kilais+mo in'ngkawent'fi j'je angomo uhu'mokuwo'n'ngkohofoso somo hungkuno loso mt+'mokalokuhwoyo.

³ Nan'ngkwahwo An+tu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ngo selohofos+si simeho pompengo wosejopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohomo simeho uyimojo hweho.

⁴ Nje ningkwahwo Filemoun, ngko An+tumo jomo ulontnne sohonta ngko kikine'no isamoyoka m'kun'imposo ul'wo'n'ngkohefoho.

⁵ Hwap'ngoso ole, Olo hungkuno loso upa'n'malefoho. K'iko nakwoe Hwe Engo Jisas osohumo simeho hi'ntnnono engo uyonji a'amu Jisas sohomo in'ngkuwo'n'ngkohofoso oso'ntnne'no simeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamoyoka ulalokweno.

⁶ Olo so'no n'imo'n'ngkohoho. Nakwo Jisas Kilais+mo in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'n'ngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas Kilais nejap+wo'n'ngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

⁷ Filemoun k'iko a'amu Jisas Kilais+mo in'ngkawo'n'ngkohofoso somo simeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo nisosofitofonji nje simeho wop'ngo k'iko n'mokuwo'n'ngkino hwosoho. An+tuye

a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakufisyontifi simeho wopingo umo'n'ngkohoho.

Poul Filemoun+mo ulimeto, Kiko Ounesimos+mo maho. Jije n'ngkwahwo hopa umo'nono.

⁸⁻⁹ Hungkuno anga'nohino Ounesimos+imne'no wakilohon+imonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais a'amumo simeho uyo yahino loso nejapmmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kiko in'ngkayo'neso nokil+'mnesohilo. I oso'no ngko simeho kijapmmmentohe so'no olo so'no jomo wakilohon+imonne'no yohono. Kiko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas Kilais+ye syohomne'no impo'angomo humaleno.

¹⁰ Oso'no Ounesimos+imne'no wakilohon+imonne'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'n'ngkiso hweho. Impo'angomo nohumanji Anituye hungkunoso Ounesimos+imo ulahon+ngko hungkuno hiloso kako simeho hi'ntnnono uyonto Anituye a'amu imo'n+masofoho. Oso'no ngko kan'ngkwowho pa'nyo humaleno.

¹¹ Oso hwe huhwo sohwo Ounesimos+yo kakoe yofe hwap+ngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos kako jije syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kiloho'mentisofoho. I olohonta kako kiko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

¹²⁻¹⁴ Anituye syohomne'no impo'angomo nohumentan+'mo kiko ango kengopo nohumahoji ngkimo manifo'matnnehino. Kiko ngko'nji humentontasi ngkimo wopingo non+mokosyohumantnesohilo. I oso'no jije syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wopingo n+mokosyohumahwoso'no nje simeho wopingo wan+mo'n+monte'no yohoho. Jije uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso kiko olo hilo so'no manjoso'no ngko jije hon'ngkano jije syoho kilohofiyo osohumo asomo ut+mayo'ne mop+jwakumo'mnehono. O'o, kiko ngkimo nifo'mayo so'no asomo uhwajisoso oso wonyoangkafofoho. I oso'no jije hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo simeho engo uyonji uhwojalokweno.

¹⁵⁻¹⁶ Hohonta kako kuhwoti'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnn'ngkwa'wehweho. Hwap+ngoso kako Hwe Engo Jisas+mo simeho uy+wo'n'ngkiso hweho. Simo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwoti'mo'mentisoso olel+keno, kiko'nji ne'no nohumuhnne so'no kakuhwoti'mo'mentono. Nen'ngkwowho Ounesimos+imo simeho uy+mentohe hwo'nyoho. I olohonta kiko kakimo simeho engo uy+monnoho. Kako jije syoho kilohofiyo'nji hnn'ngkwa'wehwo'njoho.

¹⁷ Kiko ngkimo Anituye syohomne'no nje tatohwo hwosoho syon+fisy+wo'n'ngkino'manji kiko ngkimo ntohof+wo'n'ngkino hopaso kiko Ounesimos+imo ulohofho.

¹⁸ Hohonta kako kikimo wonyo pipi kiloho'mentiso'manji kiko ngkine'no oso hiso'no hungkuno fili'hwajo. Ngko jije yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

¹⁹ Ngko Poul+'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U kiko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Ngko jije hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko Anituye hungkuno lokit+hwahon+ngko kiko olo hungkuno hilo somo simeho hi'ntnnono umentohino so'no kiko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kilimetohe so'no kiko ngkimo

aku peho ntapmmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono.

²⁰ U nje n'ingkwahwo, k'iko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaishiye syoho ntnne'no syafisyohoji k'iko Ounesimosimo ito'no mokosyohumaho. K'iko ose isoso nje simeho wop'ingo wanimo'nimontonoho.

²¹ Olo hungkuno ngko kikimne'no mti'mokuyohojalokwe loso k'iko uh-won'ingkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosimne'no yahino wop'ingo k'iko ulohoho so'no kilohe somo t'ifi in'ingkahuji oso mta'ni k'iko yo'mayo yahino wop'ingo ne'no mji'misoso jije yahino wop'ingoso nje hungkuno kilohe loso jije hunoso nje hunomo woniyakolo'monnoho.

²² Nom'ne hungkuno t'ifo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta k'iko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwap'ingoso sekwo ngkine'no Mpohumo jomo uliwo'n'ingkohoho so'no hontohumaleno. Anitu sekuyepono ngkimo asomo wonihwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho limentohofoho.

²³ Epeefilos kako'nji ngko ntnne'no K'ilaishiye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokufisyalofoho.

²⁴ A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anituye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alisitakos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokufisyalokwofo.

²⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaishiye kako yo'mayo wop'ingo waselohofono. Nje hungkuno t'ifo osohopeho.

Hip+lu

Olo Iyoswo loso A'amu Hip+lu somne'no Mti'mokumentohofoho. Olo Hungkuno S+imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+imentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hip+lu loso t+hwo mti'mokumentisot+ikeno. Iyoswo mti'mokomayo sopo a'amu mti'mokumentohofoho sohwanne'no yofeso mamti'mokiyofoho. A'amu fiso hof+ikoe hunoso olenoho. Poul mti'mokumentisofoho. A'amu fiso hof+ikoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Mak+ija sohwa mti'mokumentohofohoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, t+hwo mti'mokumentisot+ikeno. A'amu olo iyoswo hilo mti'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisas+imo in+ngkuno somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso nt+po humentan+ngkofit+ikeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwap+ingo mti'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisas+imo in+ngkuno sofe s+imeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohoho'ne yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofu l+hwasu t+fi un+ngkohwano.

An+ituye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

¹ Hohonta s+ikuno pi'n+ngo somo An+itu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uy+mentisofoho. S+ikuno fehohnjoso kako a'amu sohwanne'no uya-hon+ngki hof+iko nal+motofohoho. S+ikuno nom'nemo An+itu kako kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahon+ngki nal+mentisofoho.

² I nakwo a'amu olohntajo hn'n+mo An+itu kako kakoe hwomumo kako hungkuno uyahon+ngki Jisas nal+mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohomo An+itu ul+mento, K+iko hwaho'nji ahwomo'nji mti'mojo. Ose ulahon+ngki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mti'mokumentisofoho. Oso mti'mokumentiso so'no An+itu kako Jisas+imo ul+mento, K+iko'nefoho ul+mentisofoho.

³ Nakwo An+ituye Hwomu huhwo sohomo uhwonontani nakwo An+itu ne sohwoe yokumpohn'nyo'nji An+ituye yofe engo'nji uhwon+wo'n+ngkuhwonefoho. Kako An+ituye yahino ne somo nakumo net+hwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji a'amu'nji yo'mayo so'nji huli'mokumemokosyohumaho. Kako a'amufe wonyoso wae yafo'ne hon+ngkanoso imo'mentisofoho. Imof+kwato lohofonto kako ahwomomo sonto kan+ngkwohwo An+ituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

An+ituye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nnyo hweho.

⁴ Oso yofe engo An+itu kako kakoe hwomumo mul+mentisoso a'amu ahwomomjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nnyo hweho. Yofe engo loso ole, An+ituye Hwomufoho.

⁵ Hwap+ingoso ole, Olo hungkuno loso An+itu hohonta a'amu ahwomomjo somo ul+mentisotaho. O'o, kakoe hwomumnohini ole ul+mento, K+iko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

Nom'ne honta ole limento,
Ngko kaningkwowho'ni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.

Oso hungkunoso Jisasimnohini ulimentisofoho.

⁶ Anitu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohumo hwahopo uh-
watimonto yonto Anitu kako a'amu ahwomomjo somo ulimento,
A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.

Ose ulimentisofoho.

⁷ Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi,
Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mtimokahonngko nje syohomne'no
hofiko emta'mingo ifofo'nji oso hopa iwo'ningkohofoho.

Ose nalimentisofoho.

⁸ I Anitu kakoe Hwomumo ole ulimento,
Kiko Anitu sohwo'si, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no
mokosyohumantitne hwosoho.

Jije a'amufe honingkanano nto'nohino mihwajontihne hwosoho.

Oso yahino nto'nohino mihwajiyo somo a'amu hiso nuhwonngkuji
nto'nohinoho kilifitnefoho.

⁹ Kiko yahino ito'nohino so'no kumo'nwo'ningkohoho. Yahino wonyoso
ngkilaho lwo'ningkino hwosoho.

Oso'no ngko jije Anitu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne
kuhwosopo'mentohefoho.

Oso'no jije simaho wopingo kumokuwo'ningkoheso jije a'amufe simaho
wopingo somo yakolo'nnyofoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Nom'ne honta kakoe hwomumo ole ulimento,
Hwe Engo sohwo'si, simo'mo ne'mo kiko hwaho'nji ahwomo'nji jije aho'nji
mtimokumentohino.

¹¹ Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

I kiko ose'ne'maho. O'o, kiko ne'no nohumantohotne hwosoho.

Hwaho'nji ahwomo'nji hwapife yofoho imo'ningkiso oso hopa
imo'nonefoho.

¹² A'amu sohwa hwapife ku'mokasyontifi nom'ne songo iwo'ningkohoho
hopaso kiko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji kiko nom'ne
songo woho'nahumonnoho.

I oso'no kiko huno mikwesyaftihutnehino. O'o, ne'no nohumantohotne
hwosoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hwomumo ole ulimento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Oso'no kiko nohumahoji ngko jije mango sohwa jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo
wakuhumotimonnoho.

Oso hungkuno ulimentisoso Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo
ulimentisotaho. O'o, kakoe hwomumne'nohini ulimentisofoho.

¹⁴ A'amu ahwomomjoso hofiko Anitu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso
a'amu homo somo Anitu kako asomo utima'mne somo ufo'mapifento
uhwajiwonngkisofoho.

2

Anitu asomo netimayoso mikunimposo wonyohofiyofoho.

¹ Oseso oso hungkuno neso Anituye hwomu nejapmmmentiso somne'no nakwo piso'mo'nyo ihwasi nusikwoj+hwalo. O'o, nakwo yokumpohn'nyo kesyohumehwasi tifi un+ngkohwano.

² Hohonta Anituye hungkuno a'amu ahwomomjoso hofiko hwahoponjo a'amu somo uyahon+ngkofi a'amu hwahoponjo hiso hofiko hungkuno homo somo haloho maposo'njo yahon+ngkofi oso yahino wonyo somne'no Anitu hofikimo tohino engo uy+mentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hofiko a'amu hwahoponjo somo uy+mentisoso hungkuno nehopeho.

³ Anitu nakumo asomo net+mayo'ne hon+ngkano hwosampo'mentisoso wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaof+hwasi'manji oso yahino wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso nti'mte wanehwono. Hon+ngkano nihu'no awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo simo'mo olo hilo so'no a'amu somo ul+mentisofoho. A'amu hiso nupa'nontifi ne'njofoho lontifi hungkuno homo somo in+ngkawentifi hungkuno homo somne'no nalimentohofofoho.

⁴ Hofiko hungkuno hiso noluti+hwentan+ngkofi Anitu kako hungkuno homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahon+ngki hofiko yo'mayo wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofa it+hwamentohofofoho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahuno uhwojahon+ngki Towahuno sohwo a'amu somo Anituye huno mta'angoso yo'mayo yahino wonyoangkafosu uy+mentisofoho.

Nakumo asomo net+mayo'ne hwap+ngoso Jisas+yoho.

⁵ Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo so'no Anitu kako a'amu ahwomomjo somo uhwosopo'mentiso'maho.

⁶ O'o, Anituye hungkuno mt+mokumentohofa somo hwe fihwo ole mt+mokumento,
U Anitu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'n+mne'no kiko huno peho'ne syonef+syalokuno.

Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'n+mne'no kiko huno pehofo syonef+syalokuno.

⁷ Kiko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hofiko'njo enjwa'mo we'enehwo wohumanonji uhumat+mentohinofoho.

Kiko jije yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo ho'noma'mentohino.

⁸ Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo enjwa'mo ho'nohumentohinofoho.

Ose mt+mokumentisofoho. Ou, Anitu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne moho'nahummentono. O'o, nihu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawo'n+ngkoho y+hwono. O'o, nihu'no awonoho.

⁹ I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Hwap+ngoso Anitu nakumne'no hitoho ulofahon+ngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hon+ngkano wonyomne'no tohino engo nomanto poyo pe'n+mentisofoho. I kako ose imentiso so'no Anitu kako Jisas+mo apa'no yokintahopo uhumajonto kakoe

yokumpohn'nyo'nji yofe engo uyimentisofoho. Osohumo uhwonalokuhwono.

¹⁰ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinosa mtimokumentiso hweho. Kako hwapingofoho. Anitu kako kakoe mehomi pinango engo ne'njoso ngkiyepono pikuji ngko'njo lopo humafikuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji mapitnne'ento limentisofoho. Anitu ose likwato lohofonto kako huno ole syafihu'mento, A'amuso hofiko ngkiyepono sapifitnne'no nje hwomu kako hofikoe wonyo honingkanomne'no tohino mayoso wopingofoho. Anitu ose syofisyahonngki Jisas kako hwahoponjo a'amu hn'nipa'nyo imo'nimentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo u'mahonjoso kako wonyo nihu'no miyo hweho. Kako nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no nakumo ahwomomne'no netimayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho.

¹¹ Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisasijanji nakwo'nji naningkwowho anga'nohinosa Anituyoho. Oso'no Jisas kako nje ningkwahwosafonanteso wonimango munalofiyohoho.

¹² Jisas Anitumo ole ulimonto,
U Anitu ngko nje ningkwahwo nampohwosamo kikine'no ulimonne'no yohono.

Hofiko kikine'no uhu'mokukujo'no osopo humahm'mo ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹³ Jisas kako apa'no ole limento,
Ngko Anitune'no simaho hi'ntnnono uyimonnoho.

Ose lonto nom'ne hungkuno limento,
Ou kiko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anitu ntapmmentiso so'nji ngko'nji olopo humalohwono.

Ose limentisofoho.

Jisas nakumo nefo'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'nimentisofoho.

¹⁴ Oso mehomi Anitu Jisasi'mo uyimentisoso hofiko hwahoponjo a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'nimentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji nakumo poyo namokuwo'ningkoho. Oso'no nakwo poyo pe'niwo'ningkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'nimentisofoho. I oso'no Jisas kako apa'no songo lika'mentiso sohonta kako Seten'ye yokumpohn'nyo somo hwotoho hmentisofoho.

¹⁵ Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nanimentiso mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'nimentiso so'no kako oso impe homo somta'ni nasihuto'mentisofoho.

¹⁶ Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo ufo'mayo'ne'maho. O'o, Apilohamiye imu hn'nyumo nefo'mayo'ne imentisofoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'nimentisoso homningkwa'wehwosafe yahinosa ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo yamofu u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo honingkanoso miyo'njo imentisofoho. I homningkwa'wehwosamne'no hitoho ulofahonngki hofikoe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yafo'ne honingkano imo'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne hulimokomokonesyohumawo'ningkiso hweho.

¹⁸ Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi honɩngkano wonyomo upenemotamo lihwosi yososo Jisas wonefo'ma'montonoho. Hwapɩngoso Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho lophonjo tangoso Jisasimo honɩngkano wonyomo upemotamo limentisofoho. Oso tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofa nalohofa so'no Jisas kako huno uyihwoso'no nefo'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

Jisasiye yofe engoso Mousesiye yofemo yakolo'nnyofoho.

¹ Nje a'amufu, sekwo Anɩtuye mehomi ne imo'nɩmentohofa soku, Anɩtu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwasopo'mentisofoho. Jisas kako Anɩtuye hungkuno uyohojiku'mofa sohwo kako nakwo Anɩtu'nji humayo'ne huli'mokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo wae enafo'ne syoha ma'mentisofoho. Oso huhwo sohomo simeho hi'ntnnono uyiwonɩngkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho liwonɩngkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisasimne'no huno ne'no syofisyihwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wotipemehwano.

² Anɩtu oso syoha hiso'no Jisasimo uhwasopeehonɩngki Jisas syoha hiso hofiyo esojwao'mentisofoho. Simo'mo Mouses kako a'amu Isɩlael somo Anɩtumo ufohi'nyone huli'mokosyohumamentisofoho. Tifi sohonta Jisas huhwo oso syoha Mouses hopaso kako ma'mentisofoho.

³ Nakwo ango wopɩngo uhwonantaneso ango wopɩngo homo somo yofe engo muliwo'nɩngkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo sohune'no yofe engo muliwo'nɩngkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo Anɩtuye ango pa'nyo namokumentiso hn'nwiye ango kakwo'yohwo sohwo Jisasiyoho. Mouses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho. Jisas kako ango homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe engoso Mousesiye yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁴ Ango hopi'nonohinoso a'amu muliwo'nɩngkohofofoho. I oso'no Anɩtu kako'nohino yo'mayo hopi'nono mtimokumentiso hweho.

⁵ Mouses Anɩtuye syoha ulohofiyo sohwo kako Anɩtuye hungkunomo tifi inɩngkawento Anɩtuye angomo wopɩngo mokosyohumamojo hweho. Anɩtu Mousesimo yo'mayo Anɩtu kako hwangku yoneso'no lutihwamentiso so'no Mouses a'amu somo lutihwamojo hweho.

⁶ I oso'no Jisas Kilais sohwo kako Anɩtuye syoha ulohofiyo hwo'maho. O'lo, kako Anɩtuye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anɩtuye hungkunomo inɩngkawento Anɩtuye ango hn'nimo wopɩngo nemokosyohumawonɩngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi Kilaisimo simeho hi'ntnnono ne'no uyihwasi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi ne'no nomolohinowentanɩngkuhwosi nakwo ne'no nohumentihwanefoho.

A'amu Anɩtuye hungkunomo hwotoho fewonɩngkohofoso hofiko usijo'no mohumafitnnefoho.

⁷ Anɩtuye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

⁸ Hohonta a'amu Isɩlaeliso hofiko Anɩtuye hungkunomo haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho. Hofiko hwaho a'amu ane sopo nohumantifi Anɩtu nto'no monefo'mayo'njo iwonɩngkino hwosoho ntimotofofoho.

⁹ Seyakwosa osopo nohumentan+ngkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontan+ngki yo'mayo wop+ingo ngko uti+hwamentohe somo uhwon+motofofoho.

Hofi+ko ko uhwon+motofoso hofi+ko ngkimo sitofo nt+motofofoho.

¹⁰ Oso'no oso a'amu homo somne'no simeho tohino n+mn+ngkahon+ngki limentoho,

A'amusu hofi+ko nje yahinomo min+ngkayo'njo yont+fi nom'ne hon+ngkanomo usampewo'n+ngkohofofoho.

¹¹ Oseso nje simeho tohino n+mn+ngkahon+ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho,

Nje usijo'no humayo yahinoso hofi+ko mot+pemapitnnehofo. Nihu'no awonoho.

Anitu ose limentisofoho.

A'amu Isilaeliso hofi+ko Anituye hungkuno hwotoho hmmotofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

¹² Nje a'amufu, sekwo huno fisiyafi+hupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anitu songo humaso sohomo simeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anitumo nihu'nahone hohujo ikinjaofi+hwosi kako hon+ngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohu-mano.

¹³ Sekwoe sikuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sikuno huhwo huhwi sekwoe sen+ngkwa'wehwosafe hunomo Anituye hungkuno so'no huno filanifohotopmno. Ose lifohotofikuji sekwo ufo'ma'nimno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohomo hon+ngkano wonyoso kakimo kompe-motahwosi kako olo hon+ngkano loso'no wop+ingofoho lihwosi Anituye hungkunomo nihu'nahone hahn'nyo yonoho.

¹⁴ Simo'mo nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoma'menti+hwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.

¹⁵ Nakwo huno nayohi, Anituye hungkuno ole nalohi,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Hohonta a'amu Isilaeliso hofi+ko Anituye hungkuno haloho upa'nont+fi hahn'nyo yont+fi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho.

Anitu ose nalimentisofoho.

¹⁶ Hohonta Anituye hungkunomne'no hahn'nyo ti+hwa imentohofoto. Hwe moya'mi Isilaeliso Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

¹⁷ Anitu kakoe simeho tohino umnyoso nowentan+ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso simeho tohinoso ti+humo uy+mentono. A'amu hon+ngkano wonyo yont+fi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'n+mentohofo hofi+koe pijafoso osopo wentanjo somne'no Anituye simeho tohino umn+mentisofoho.

¹⁸ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso ti+humne'no limentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hofi+ko mot+pemapitnnehofo. Oseso ti+humne'no limentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofo somne'no limentisofoho.

¹⁹ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yi'wo'n+ngkohofo so'no hofi+ko Anituye usijo'no humayo yahinoso mot+pemapitnnehofo.

4

Anɩtuye a'amu neso hofɩko usijo'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Anɩtu kako nakumo hungkuno ole nalɩmentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijo'no humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Oso'no hwe fihwo kako nakwo'nji humaso sohwo kako Anɩtuye honɩngkanomne'no usijo'no humayo yahinoso kako motɩpɩhwonyo'njo umo lɩhwasi nakwo iyoho wonanono.

² Nakwo Anɩtuye hungkuno wopɩngo upo'nantaneso a'amu Isɩlaelɩso upa'nɩmotofo oso pa'nyo'nwoho. I oso'no hofɩko hungkuno wopɩngo ko upo'nɩngkahonɩngkofi hungkuno hiso mufo'ma'mmentisofoho. Hwapɩngoso hofɩko ko upa'nontɩfi hungkuno homo somo hofɩko sɩmeho hi'ntnnono muyɩmmentohofofoho.

³ Hohonta Anɩtu kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji moi'wo mtɩ'mokonto kako usijo'no humamentisofoho. Nohumanto a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fɩfijo somne'no ole lɩmentono, Oseso ngko nje sɩmeho tohino nɩmɩngkahonɩngki hungkuno yokumpohn'nyo ole lɩmentoho, Nje usijo'no humayo yahinoso hofɩko motɩpemapitnnehofo. Nɩhu'no awonoho.

Ose lɩmentisofoho. I oso'no nakwo Anɩtumo sɩmeho hi'ntnnono uyɩwo'nɩngkuhwone hn'nwi nakwo Anɩtuye usijo'no humayo yahino somo humalohwono.

⁴ Anɩtuye hungkuno mtɩ'mokumentohoho somo hwe fihwo sɩkuno iyoho humayo somne'no ole mtɩ'mokumento, Anɩtu kako yo'mayo mtɩ'mokumentiso syoho moi'wo esojwaofonto sɩkuno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentisofoho.

⁵ Olo hungkuno loso'no apa'no ole mtɩ'mokumento, Hofɩko nje usijo'no humayo yahinoso nɩhu'no motɩpemapitnnehofo.

Ose mtɩ'mokumentisofoho.

⁶ A'amu sɩmo'mo Anɩtuye hungkuno upa'nɩmentohofoso hungkuno homo somo sɩmeho hi'ntnnono muyɩmmentohoho so'no Anɩtuye usijo'no humayo yahino somo motɩpema'mentohofofoho. I oso'no a'amu nom'neso Anɩtumo sɩmeho hi'ntnnono uyɩmentohoho so'no hofɩko Anɩtuye usijo'no humayo yahinoso wotɩpemantɩfeho. Oso hungkunoso ne'no weho.

⁷ Oseso Anɩtu kako nom'ne sɩkuno ho'nahumentisofoho. Oso sɩkuno ho'nahumentiso hiso'no ole lɩmento, Olohontanoho. Oso sɩkuno ho'nahumentisoso soswo pi'nɩngo uyokolofahonɩngki oso hungkuno nto seloheso Anɩtu Ntefitɩmo uyahonɩngki ole mtɩ'mokumento, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nɩfijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Ntefit ose mtɩ'mokumentisofoho.

⁸ Jousyɩwa kako Mousesɩye pijohinomo ma'mentiso sohwo kako a'amu Isɩlael somo hwaho Kenan sopo ipemotawomentisofoho. Oso hwaho hopo sopo Anɩtu a'amu Isɩlael somo olopo nɩhu'nahone usijo'no fosyohumamno ulontentesi Anɩtu kako hwangku no'mo nom'ne sɩkuno usijo'no humayo'neso moho'nasyɩhwonesohilo.

⁹ I oso'no Anɩtu kako nom'ne sɩkuno usijo'no humayo'ne ho'nahumentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Usijo'no humayo yahinoso Anɩtuye a'amumne'no weho. Anɩtu kako sɩkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentiso pa'nyoso weho.

¹⁰ Hwe fihwo kako Anɩtuye usijo'no humayo yahino somo wohu-mamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso Anɩtuye yokumpohn'nyo'nji iwo'nɩngkiso hweho. Oso'no kako Anɩtuye usijo'no humayo yahino somo humaho

¹¹ Nakwo nakwoe sɩmano sopo yo'mayoso nopujonaofɩhwoso'no yokumpohn'nyo elɩfotɩ'mesɩhwasi Anɩtu kakoe usijo'no humayo yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Isɩlaelɩso hofɩko Anɩtuye hungkunomne'no hahn'nyo imentohoho pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso nakwo Anɩtuye usijo'no humayo yahinoso nakwo motɩpemanehwono.

¹² Anɩtu kakoe hungkunoso ne'no nowentanɩngki hungkuno hiso ipisayo ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. Sihu sɩhumampo'nyo yohosi yohohnjoso yahwopaho mɩkufo yokino osomo kujomotasyɩwo'nɩngkiso oso hopa Anɩtuye hungkunoso nakwoe sɩmeho somo oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe sɩmehomo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo yo'mayo mnaweso netɩhwawo'nɩngkisofoho. Hiyaso momokosyohumanehwono. Oso'no Anɩtuye hungkunoso oso sihu sɩhumampo'nyo yohosi yoho'njo somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Yo'mayo Anɩtu mtɩ'mokumentisoso Anɩtune'no hiyaso mawenehoho. Yo'mayo hopi'nonohino somo utɩhwa'nyopo wentanɩngki Anɩtu kako uh-wonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'nɩngkuhwone so'no tɩfi no'mo Anɩtu nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji Anɩtumo ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

¹⁴ Nakwo'nji Anɩtumo ufohi'nyo'ne sohwo Anɩtuye Hwomu Jisasiyoho. Kako ahwomo ne somo Anɩtu'nji humaho. Osohumo sɩmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo ulɩwo'nɩngkuhwono. Oso'no nakwo oso sɩmeho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

¹⁵ Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentanɩngki yo'mayo honɩngkano wonyomne'no nakumo impo'nonetɩmawo'nɩngkiso hopaso Jisasi mo impo'nɩtɩmaneso kako honɩngkano wonyo nɩhu'no miyo'njo hweho. Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'nonetɩma'mto ihwoso'no Jisas kako nakumne'no hitoho ulofɩhwoso'no kako wonefo'ma'montonoho.

¹⁶ Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kanɩngkwohwo Anɩtu osohumo yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapɩngo hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo Anɩtumo jomo ulɩhwasi kako nakumo nefo'mahwosi wopɩngo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji Anɩtumo ufohi'nyo'ne sohwo asomo netɩmayo'ne hwapɩngo hweho.

¹ A'amu Jutaso hofɩko'njo mta'ango hwe fihumo uhwosopo'mentohoho sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo honɩngkanomne'no Anɩtumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahu'nji yo'mayo so'nji Anɩtu uhwonyo'ne kisɩ'meehumentisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako sɩhune fehohnjo somo honɩngkano wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno nto'no mosyafɩsiyo'njo somo u a'amu Anɩtuye honɩngkanomne'no inɩngo mo'nyo somo kako hofohofahn'no ulohofɩhwosi ufo'ma'montonoho.

³ Kako hofiiko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo honingkanomne'nji a'amufe wonyo honingkanomne'nji Anitumne'no yahu fonjok-isasyiwo'ningkiso hweho.

⁴ Hwe fihwo ole monalonehoho. Ngko Anitumne'no a'amu somo ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, Anitu kako Eloun Mousesiye kola'wehwo sohumo uhwosopo'mentiso hopaso uh-wosopo'montonoho.

⁵ Kilais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole malimmentisofoho. Ngko a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose malimmentisofoho. Anitu kako ole ulimmento,

Kiko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

⁶ Ose ulimentisoso nom'nepo Anitu ole ulimmento,

Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

⁷ Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako Anitumo humotaho'nji yokumpohn'nyo jomo ulimojo hweho. Anitu kako'nohini Jisasimo poyo pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas kakoe hunomne'no hi inyoso monje yasyonto kako Anitumo iningkayo so'no hi umo'ningkahonngki Anitumo enjwa'mo humamentiso so'no Anitu Jisasimo ufo'ma'mentisofoho.

⁸ Jisas kako Anituye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto Anituye hungkunomo haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo nomanto kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo tipema'mentisofoho.

⁹ Yo'mayo tohino u'mahonngki kako wonyo honingkano ni'hu'no mimmentisofoho. Oso'no kako wopingo'nohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefe'mayo'ne hwapingo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho'no pewo'ningkuhwone hn'nimo kako nakumo asomo netimaso sohonta songo ne'no nohumentihwanefoho.

¹⁰ Oseso Anitu Jisasimo ulimmento,

Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwosoho.

Jisasimo ose ulimentisofoho.

Nakwo mehomi we'eso humawo'ningkohofa hopa humehwaloho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enafo'ne sohune'no hungkuno pi'ningo engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso pito'nnyo'njo kuyoho. Huno nto'no mehohosahinyo kuyoho. Oso'no nakwo olo hungkuno hwapingoso pipi losetihwanehwono.

¹² Sekwo Anituye hungkuno hohonta upa'nimentohofa soku olohonta sekwo nom'ne somo molutihwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso tifo'njo kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako Anituye hungkuno hwapingo neso apa'no wolosetihwano. Sekwo Anituye hungkuno neso wosopayo yokumpohn'nyo hopaso manifitnehofa. O'o, amno'nohino nalokwofo.

¹³ Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohini ni'wo'ningkiso sohwo kako mehomi pa'nyo hweho. Mango ane pa'nyo hweho. Honingkano wopingomo iningkayo'ne huno nto'no muyo hweho.

¹⁴ U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafofo. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye hungkunomne'no huno ne'no

syafisyiwo'n'ingciso sohwo kako hon'ingcano wop'ingo so'nji wonyo so'ntnno huno nto'no ehohosahinyo hweho.

6

Nakwoe simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohumayo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano.

¹ Oso'no nakwo Anituye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no upo'nantanoho. Hungkuno amno pa'nyoso simo'mo upa'nimentohoho oso'nohino upa'n'ingkuhwaloho. O'o, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi Anitumo simeho hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefo'manehoho.

² Nakwo hon'ingcano songo tipema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo utihwayo'ne mijo fikiyomapmno.

Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulonjimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no nolikapitnnefoho.

A'amu wonyo Anituye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ikwolofikuji nihu'nahone tikanomo ne'no nohumantokutnnefoho.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'n'wo'n'ingkuhwaloho. O'o, oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no

³ Anitu nefo'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyoso upo'nano.

⁴ A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi huno wop'ingo tipemahon'ingkofo Anitu a'amu homo somo wop'ingo ulohofahon'ingki hofiko Anituye Towahuno Wop'ingo ma'mentohofofoho. Oso a'amuso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko Anituye hon'ingkanomo in'ingkayo'neso apa'no pipi tipemapitnnehofo. Awonoho.

⁵ Hofiko Anituye hungkuno wop'ingo somo huno uyahon'ingki in'ingkawentifi hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo uhwonontifi yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no huno uyimentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta a'amu hiso Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso hofiko huno apa'no ikwesyafisyoso hon'ingcano anefoho. Awonoho. A'amu Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofoho. Hofiko Jisasimo apa'no utihwa'nyopo into'ofasyontifi a'amu hiso kakimo sitofo ulalokwofo.

⁷ Hwaho fipo ifoyo syonteso Anitu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hulifijoso wosopayo ne umo'nimontonoho.

⁸ I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohini ne ane fokafu so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no Anitu kako hwaho wonyo nihu'nahoneponoho walimontonoho. Toho wae weeo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mtimokalokweno.

⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingciso somne'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo tifi in'ingkowahon'ingkuji Anitu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nantifeho.

¹⁰ Sekwo Anitumo simeho wop'ingo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wop'ingoso ulikofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'n'ingkohoho somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no Anitu kako in'ingo momofalofiyoho.

¹¹ Nakwo ole'no namo'n+ngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji simeho Anitumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹² Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+wo'n+ngkohoho sofe yahinomo fin+ngkamno. Hofiko piso'mo'nyo miyo'njo yontifi yokumpohn'nyo lohofontifi yo'mayo Anitu wosejapmmnonoho ulimentiso so'no hofiko nomane'entifi ne'no hontohumawo'n+ngkohofofoho.

Yo'mayo Anitu nalimentisoso mane'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Apilohammo uyimentisofoho. Ngko Anitu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumnonoho. Nje yofe kilohe so'no kiko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'n+montonoho.

¹⁴ Anitu ose ulonto ulimento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wop+ngo kilohohm'mo j+je imuso pi'n+ngo engo wokijapmmnonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ Oseso Apiloham kako ne'no nohontohumanto Anitu ulimentiso so'no in+ngo mamommentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulimontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'n+ngkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehu-fitnnehofo.

¹⁷ Oso a'amu somo Anitu wop+ngo waseloho'monnoho ulimentisoso hofiko yo'mayoso nomapitnne'ento huno uyo'ne'ento Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso mikwalonehofo.

¹⁸ Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako nakumo wop+ngo waseloho'monnoho nalimentisofoho. Anitu kakoe hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anitu kako hwasyo malonehofo. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anituye hungkuno ne imo'n+mentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitofalofoho. Oso'no yo'mayo Anitu nalimentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono.

¹⁹⁻²⁰ Nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso'no nakwo iyoho monan+ngkiyohoho. Anitumo u'mayo'ne hon+ngkano piku'nnyo somo Jisas kako hwosampo'mentisofoho. Kako nakumne'no simo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melikisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melikisetek kako a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

¹⁻² Melikisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwap+ngoso olenoho. Hon+ngkano wop+ngo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melikisetek huhwo sohwo kako ango Salem mokosyohumayo hweho. Oso ango yofe hwap+ngoso olenoho. Simeho pompengo ifafo'ne hweho. Melikisetek kako Anitu ahwomomo humaso sohomo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Apilohamiye kami Lout osohumo hwe engo motawomentohoho sohwo Apiloham nofonjasyonto kakoe angopono nowentaningki hwe engo Melikisetek sohwo honingkanopo niswo'nonto Apilohammo aho ulonjimokumentisofoho. Apiloham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano ilofahumentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne anga'no uyimentisofoho.

³ Melikisetek kaningkwowho'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sikuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'nimentiso sikuno somo u poyo kape'nimentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamti'mokumentohofofoho. Melikisetek sohwo kako Anituye hwomu Jisas pa'nyo Anitumo a'amu'nji ne'no ufohi'nwo'nngkiso hweho.

⁴ Melikisetekiye yofe engo so'no sekwo huno fisyaifihupmno. Neyakwo Apiloham sohwo hwe engofoho liwo'nngkuhwone'nwoho. Nakwoe hwapingo hweho. Apiloham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne fehohnjoso kakimo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Melikisetekiye yofe Apilohammo uyakolo'mentisofoho.

⁵ Jekoupiye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofiko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. Anitu olo honingkanano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Isilael hofikoe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womantifefoho. Lifaiye temtitofoso sohwa a'amu Isilael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinoso Apilohamiye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hofikoe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'nngkohofofoho.

⁶ I oso'no Melikisetek kako Lifaiye temtitofoso mta'ango'maho. Apiloham kako yano ilofahinyoso Melikisetekimo uyimentisofoho. Uyahonngki Melikisetek kako Apilohammo Anitu hungkuno uyimentiso sohomo aho ulonjimokumentisofoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'nngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyontife sohwoe yofeso monjenoho.

⁸ Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'nngkohofofoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Melikisetekimo uyimentisofoho. Osohumne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Melikisetekiye yofeso Lifaiye temtitofoso sofe yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁹ I oso'no olo hungkuno loso wolihwano. Lifaiye temtitofoso hofiko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'nngkohofofoho. I oso'no Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'nohinoso Melikisetek ma'mentisofoho. Oseso Melikisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho.

¹⁰ Hwapingoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Apiloham kako Melikisetekimo honingkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uyimentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uyimentisofoho.

A'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

¹¹ Hohonta hwe moya'mi hofiko honingkanano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ulimento, A'amu Lifaiso hofiko a'amufe wonyo wae

yafo syoho'neso hofiko yahu wofonjokisyosyantifeho. Ose ulonto Anitu kako Elounimo oso syoho so'no simo'mo uhwasopo'mentisofoho. I oso'no yahino simo'njo yahu honiyo usihumayoso a'amumo wopingo umokiyo'ne hopo'manji nom'ne hwe a'amu Anitu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Melikisetek kako syoho imentiso hopaso tifi peho'ne i'mofapmmentisoto.

¹² U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hofikoe yahino uyohopo'nifijoso honingkano hungkuno hi uyohopo'nimtonoho.

¹³ Oso yahino songo uyohopeso Anitu kako nakwoe Hwe Engo Jisasi'mne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitofo mta'ango'maho. O'o, Jisasiye temtitofo sohwa hofiko oso syoho a'amufe wonyo wae yafo so'no nihu'no mimmotofofoho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofo mta'ango hweho. Oso temtitofo somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yafo syoho so'no mulimmentisofoho.

Jisas kako a'amu Anitu'nji ufohi'nyo syoho Melikisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

¹⁵ Jisasiye temtitofo kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu Anitu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Melikisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho.

¹⁶ Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko Lifaiye temtitofo mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitofo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako a'amu Anitu'nji motufohi'nimentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'ningkiso hweho. Oso'no Jisas kako Anituye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

¹⁷ Oso'no Anitu Jisasi'mo ulimento, Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwasoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anitu kako wae yao'mentisofoho. Hwapingoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anitumo simo'hi'ntnnono uyoso monefo'manefoho.

¹⁹ Oso honingkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso nakumo wopingo Anitu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anitu kako honingkano nom'ne songo hwasampo'mentisofoho. Oso honingkano songoso nakwo Anitu'nji ufohi'nyoso hoponoho.

²⁰ Anitu kako Jisas a'amufe wonyo wae nihu'nahone yososo kako'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Anitu Jisasiye temtitofo somne'no uhwasopo'mentiso'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasi'mo uhwasopo'mentisofoho. A'amu Lifai sohwa oso'nji uhwasopo'mentohofomaho. O'o, hofiko homningkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho.

²¹ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasi'mo ole so'no uhwasopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone ihwosi Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Anitu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope-e'ne'maho.

Kiko a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yohoji ngko'nji motanifohi'nyo'ne syohoso ne'no yohotne hwasoho.

Ose ulimentisofoho.

²² Anitu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne pmmen-tisofoho. Olo yahino songo motonafohi'nyo'ne loso honingkano hungkuno hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

²³ Hohonta a'amu pi'ningo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa humamotofoho. Hwapingoso hofiko songo ne'no humamotofomaho. O'lo, hofikoe syohoso noho'nasyontifi pe'nimentohofoho.

²⁴ I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no likafonto songo ne'no humayo hweho. Kako a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho.

²⁵ I Jisas huhwo sohwo kako Anitu'nji ne'no nohumanto kako nakumo nefo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe moya'mi Anitumo u'mane'entani nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyhwaso'no Jisas kako asomo netimanefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho.

²⁶ Jisas kako yofe engo a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nnonji nohumanto kako wonyo honingkano ni'hu'no mimentisofoho. O'lo, wopingo'nohini humamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantifi Jisas kako'nohino yokintahopo uhumatimentisofoho.

²⁷ A'amufe wonyo wae yao'motofo sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofoho. Simo'mo hofikoe wonyomne'no fonjokisasyontifi tifi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'lo, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nimo lonto kako sikuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso ni'hu'nahone wae yao'mentisofoho.

²⁸ Hohontajo honingkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo honingkano'njo sohwo oso syoho so'no uhwasopo'mojofoho. I Anitu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho so'no kakoe Hwomu Jisasimo uhwasopomentisofoho. Anitu kako oso syoho somne'no Jisasimo uhwasopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

¹ Hungkuno lalokuhwone hwapingoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofone nakwoe Hwe Engo hweho. Anitu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho.

² Osopo nohumanto Anituye ango wopingo ne somo a'amu Anitumo motonafohi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso ango neso a'amu molimentohofomaho. O'lo, Anitu kako'nohino molimentisofoho.

³ A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofikoe syoho olenoho. Hofiko Anitumne'no yo'mayo yano uyontifi yahu

fonjokisasyontifi yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisahumoto-hofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako huhwo'nji Anitumo yo'mayo anga'nohinoso yano uyimontonoho.

⁴ Jisas kako olohonta nakwoe hwaho lopo ne'no humantontentesi kako olo syoho lo'nji miyihwonesohilo. Hwapingoso ole, a'amu hwahoponjoso olo syoho loso'nji hofiko hohontajo honingkano hungkunomo iningkawentifi yo'mayoso Anitu uhwonyo'ne kisosyalokwofo.

⁵ I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofiko a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syoho neso yamofo itihwalokwofo. Syoho neso Kilais kako Anituye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso ango ahwomomjo so'no Anitu Mousesimo ulimentisofoho. Mouses kako Anitumne'no hwapife ango wamolimonto yahoningki Anitu ole ulimento, Ngko ahwomomjo ango huyo'mango hwofiki'nyopo utihwamentohe oso pa'nyoso hofiyo moso.

⁶ I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo somo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne mokotijwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anitumo ufohi'nyo'ne imotofo somo hwofilo'nnyofoho. Jisasiye yahino songoso ne'no nowentihwonefoho. Hohontajo yahino yamofo itihwayo imotofoso moi'wo imo'nonefoho.

Anitu'nji mokotijwonasiyo'ne honingkano songoso hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

⁷ A'amufe wonyo wae yahino simo'mjoso olenoho. Hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumotofofoho. Oso yahino simo'mjo hopantentesi Anitu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo.

⁸ I oso'no Anitu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulimento, A'amu Isilael sikunonji, Juta sikunonji sekwo upa'nimno. Ngko Anitu hwo'nyoho.

Sekwo ngko'nji mokotijwahinyo hungkuno songoso we'enepe waselimo.

⁹ Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyimentohe pa'nyo'maho.

O'o, hohonta seyakwosa sohwoamo Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno ngko'nji mokotijwahinyoso uyimentohefoho.

I oso'no oso hungkuno homo somo hofiko tifi miningkammentohofofoho.

Oso'no ngko hofikimo hohujo ikinjimo'mentohefoho.

¹⁰ Olo hungkuno songo ngko'nji mokotijwahinyoso a'amu Isilael somo tifi no'mo uyimonne'no yohono.

Hungkuno songo loso hofikoe hunomo, hofikoe simehomo woho'nahumonne'no yohono.

Hofiko ngkimo wantife, Kiko nakwoe Anitu hwosoho. Ose wontantifeho.

Ngko hofikimo ulimonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho. Ose ulimonnoho.

¹¹ Oso hohosohonta a'amu anga'no anga'no ngko hungkuno songo hofikoe simehomo ho'nahumeso hofiko homningkwa'wehwosamo oso hungkuno hiso molutihwafitnehofo.

Sekwo Anitumne'no huno fisyafihupmno.

Kakimo simeho uyimno.

Oso hungkunoso lutihwamentofofo oso hohosohonta molutihwafitnehofo.

Hwapingoso a'amu hopi'nono engo'nji we'e'nji hofikoe hunoso ngkine'no huno nto'no syafihupitnefoho.

¹² Osohonta ngko hofɩkine'no hitoho ntofahonɩngkuhwosi hofɩkoe wonyo wae umo'monnoho.

Ngko hofɩkoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafɩhu'mnehono.

Anɩtu ose lɩmentisofoho.

¹³ Anɩtu kako nakumo mokotɩjwonasiyo'ne hungkuno songo nalɩmentiso so'no hohontajo honɩngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho. Oso hohontajo hungkunoso nɩhu'nahone moi'wo umo'nɩmonte'no yohoho.

9

A'amu hwahoponjo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofɩko yahu honɩyo Anɩtune'no sisyahumentohofofoho.

¹ Honɩngkano hohontajo mokotɩjwahinyo hungkuno sɩmo'mjoso Anɩtu kako ngkine'no syanɩfɩsiyo'ne yahino so'nji hwapɩfe ango so'nji a'amu Isɩlael somo uyɩmentisofoho.

² Oso hwapɩfe ango molɩmentohofoso ango hufa'u'njoponoho. Oso ango sɩmo'mjo hoku'yo'njo sopo Anɩtuye Angofoho lɩmotofo somo sikiloho'nji epohumayo'nji Anɩtumne'no wopayo ho'nahinyoponoho.

³ Oso hwapɩfe ango homo somo ajwopo hwapɩfe pmpilɩpeesyontɩfi oso ango nom'neso Anɩtu kako humawo'nɩngkisoponoho lɩmotofofoho.

⁴ A'amu Jutaso hofɩkoe hamniyoho ho'yango yo'mayoso nohu'meesyontɩfi yo'mayo Anɩtuye angomne'no yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mtɩ'mokontɩfi ho'nahumentohofofoho. Oso ango homo somo epohumayo na'nohino mtɩ'mokontɩfi osopo hwone mijo sisyasyontɩfi toho into'mentohofoso Anɩtumne'no tɩkayo akino wopɩngo'njo usɩmokuwo'nɩngkohofoponoho. Nom'neso hofɩko ipofa na'nohinoso mtɩ'mokumentohofofoho. Oso ipofa homo somo ahwonte na'nohino wo'nnyoso oso wosopayo *mona* ahwomo mta'ango Anɩtu uyɩmentisoso wo'nnyomnoho. Nom'neso ole, Anɩtuye yokumpohn'nyo a'amu somo utɩhwayo so'no Elounɩye mno somta'ni fesiyo sɩpmentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufa'uyopo Anɩtu kakoe hungkuno mtɩ'mokonto a'amu somo uyɩmentisofoho. Oso'nji oso ipofa homo somo weho.

⁵ Oso ango homo somo Anɩtu kako humayo'neponoho lɩmotofo so'no utɩhwayo'neso hofɩko oso ipofa sopo a'amu ahwomomjo hufa'u hwa'uye huyo'mango wonyoangkafo fefeeloho'nji mtɩ'mokumentohofofoho. Oso hwa'uye huyo'mango sɩfe ki'nyopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yahu honɩyo sisyasiyo'neponoho. I oso ango homo somo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sɩkunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamtɩ'mokumnehono.

⁶ Oso yo'mayoso hofɩko yontɩfi Anɩtuye ango somo ho'nahumentohofofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa sɩkuno huhwo huhwi hofɩko hwapɩfe ango hoku'yo sɩmo'mjo somo noswontɩfi osopo hofɩko a'amufe wonyo wae yafo syoho imotofofoho.

⁷ I oso'no soswo anga'no uyokolofahonɩngki sɩkuno anga'nohino somo hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako oso ango ajwo so'mo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honɩyo nomotaswonto Anɩtumo ulɩmento, Ngko'nji olo a'amu lo'nji nakwo honɩngkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honɩyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anɩtumne'no ho'nahumentisofoho.

8 Oso yahino hiso'no Anituye Towahuno Wopingo nakumo ole lonetihunyofoho. A'amu sokinjoso oso ango ajwo so'mo Anitu humawo'n'ngkisoponoho mulimotofoto sopo mohufitnnehoho. O'o, olo honingkano loso pikunawo'nnyoponoho.

9 Oso hwapife ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne huyo'mangofoho. Hwapingoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anitumne'no ho'nasiyoso a'amufe honingkano wonyomne'no hofikoe hunomo wonyo hwo'nyoho hnniwo'n'ngkohofoso wae mmofonehoho.

10 Oso honingkano hungkuno Mousesimo Anitu simo'mo uyimentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne, yo'mayo iyo'ne yahino'nohini uyimentisofoho. Oso yahinoso yamofa hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentan'ngki honingkano nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas Kilais kakoe honiyoso nakwoe wonyomne'no usihuma'mentisofoho.

11 Oso honingkano songo Anitu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto i'mofapmmaho. Honingkano songoso Kilaisyoho. Kilais nakwoe Hwe Engo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofa syoho'njo hweho. Jisas huhwo sohwo Anituye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwaponjo hwapife ango homo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso oso ango hiso a'amu hwahoponjoso molimentohofoma'no. Hwahoponta'ango'maho.

12 O'o, Kilais kako yahu meme'nji mpulimokau'njiye honiyonji oso ango Anitu humaso somo motahumentisoma'no. O'o, kakoe honiyon nakwoe wonyo nihu'nahone wae enaofa'ne Anitumo uyonto humentisofoho. Oso honiyoso sikuno pi'ningomo usihuma'mentisoma'no. O'o, sikuno anga'nohino somo usihuma'mentisofoho. Oso'no kakoe tentitofa nemokahon'ngki nakwo kako'nji ne'no nohumentihwanefoho.

13 Hwe fihwo kako honingkano hungkuno fehohnjomo ito'no min'ngkayo'manji osohumo Anitu uhwononto kiho pa'nyo imo'n'imentiso somo uhwonimentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo wae yaofa syoho'njo sohwo kako mpulimokau tohomo fonji'mofonto oso hwakufa so'nji nom'ne yahu honiyonji a'amu kiho'njo sohomo kisumentisoso kiho'maso imokumentisofoho.

14 I oso'no Kilaisyehoniyon oso yahu honiyon somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofa'ne Anitumo uyimonto yahon'ngki Anituye Towahuno songo ne'no humawo'n'ngkiso sohwo kako Kilais honingkano wonyo miyo'neso ufo'ma'mentisofoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho hnniwo'n'ngkuhwoneso Jisas kako wae enaofiwo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo siki syoho miyanehwono. O'o, nakwo Anitu songo ne'no humayo sohume'no syoho ulohofiyo'nwoho.

Jisas Kilaisyehoniyon songoso nakwo Anitu'nji mokotijwahinyo'ne imo'n'imentisofoho.

15 Oseso Jisas kako nakwo Anitu'nji mokotijwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi nakwo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nalimentisoso womantanoho. Hwapingoso nakwo hohontajo honingkano hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo yontani honingkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no kako nakumo honingkano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho.

16 A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole liwo'n'ngkahi, Ngko poyo pe'n'ime sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitne'ento

liwo'n'ingkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'n'ingkahon'ingki a'amuso nuhwonontifi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lontifi uy+wo'n'ingkohofofoho.

¹⁷ Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento limentiso sohwo nohumentan'ingkuhwosi momapitnnehofo. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'o, poyo pe'n'ingkuhwoso'no yo'mayoso womantifeho.

¹⁸ I oso pa'nyo nakwo Anituye hungkuno Mousesimo simo'mo uy+mentiso so'no huno wosyofisyano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji Anitu'nji mokotiku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yaofoso hofiko yahu honiyo musihumaso'njo yontifijontentesi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hofiko yahu honiyo usihuma'mentohoho so'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

¹⁹ Simo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo hon'ingvano hungkuno hopi'nonohino Anitu'nji mokotiku'nyo so'ne ulimentisofoho. Nulonto kako yahu *meme'nji mpulimokau* mu'nji nofonjasyonto honiyoso mijo'nji ahwontemo sisyimo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayohoniyo'nohino so'nji nomanto hwolimpofoso somo popojonto yahu honiyo'nji mijo'nji yomanto iyoswo Anituye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifoliposi'mee'mentisofoho.

²⁰ Mouses ose yonto ulimento, Olo honiyo ifoliposi'meesemofoho loso Anitu'nji mokotiku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no fin'ingkamno.

²¹ Ose ulonto kako yahu honiyoso hwapife angonji iku'yo yo'mayo oso angohomo somjo Anituye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo ifoliposi'mee'mentisofoho.

²² Ihwoni, a'amu hon'ingvano hohontajo somo in'ingkamotofoso yo'mayo somo hofiko honiyo'nji ifoliposi'mee'motofoso Anitu nuhwononto wopingo uhwonimentisofoho. Honiyo musihumaso'manji Anitu hofikoe hon'ingvano wonyo somo wae meefonehoho.

Jisas Kilais nakwoe wonyo wae yaofone kan'ingkwohumo kako yano inimentisofoho.

²³ Yo'mayo hwapife angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofonetihwayo'nefoho. Hwapife angohomo somjohoniyo'nji ifoliposi'mee'mentohoho so'no Anitu uhwonimentisoso yo'mayoso wopingo uhwonimentisofoho. I oso'no ahwomomjo angone so'ose'njo'maho. O'o, hwahoponjo yahu honiyoso hopo'maho. O'o, yahu honiyoso wopingo monamokiyo'njo yontan'ingki Anitunahonimentisofoho.

²⁴ Jisas kako nakwoe hwaholopo humamentiso sohonta kako hwapife angoa'amu molimentohoho angoo'ajwo ne mo'mjo angoo'Anitu humawo'n'ingkisoponoho mulimentohoho somo mahummentisofoho. Oso angoo'homo somo ahwomomjo angone somo yamofonetihwayo'nefoho. Jisas kako ahwomomjo angone somo noswonto Anituye simanopo nohumanto nakumne'no syoho iwo'n'ingkiso hweho.

²⁵ Hwe a'amufe wonyo wae syohonjo yofe engonjo sohwo kako soswo anga'no anga'no uyokolofahon'ingki yahu honiyo'nji motasyiwo'n'ingkisofoho. I oso'no Jisas kako kan'ingkwohwo Anitumo a'amufe wonyomne'no sikuno pi'n'ingomo inimentiso'maho.

²⁶ U Jisas sikuno pi'n'ingo engo yontentesi kako Anitu nakwoe hwahosimo'mo mtimokumentiso somtani poyo pe'nipe'nyo mjimihwonesohilo.

O'lo, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sikuno moi'wo umo'nimonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae nihu'nahone yafo'ne sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho Anitumo inimentisofoho.

²⁷ A'amu hopi'nonohini olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi sikuno anga'nohino somo poyo pe'n'wo'n'ingkuhwonefoho. Poyo pe'n'ingkuhwasi nakwo Anitu'nji hungkuno ikwolofo'ne so'no wanefoho.

²⁸ Oseso Jisas Kilais kako sikuno anga'nohino somo kako Anitumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae nihu'nahone yafo'ne kakoe a'apaho inonto pe'nimentisofoho. Ose pe'nimentiso so'no kako asomo poso sohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyo'ne'maho. O'lo, kako nopihwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nimo netimayo'nefoho.

10

Yahu honiyoyohontajoso a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofosohopo'maho.

¹ Oso hohontajo honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso yo'mayo wopingo tifi imo'none so'no yamofonetihwayo'nefoho. Oso hungkuno simo'mo uyimentisoso hungkuno wopingo tiffinjoso afa'maho. O'lo, hohontajo honingkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anga'nohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nalimentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo iningkamotofoso hofikoe huno simemo wopingo neso imokiyo'ne'maho.

² O'lo, hohontajo honingkano hungkunoso a'amufe honingkano ne wopingo imokontentesi a'amu hiso Anitumne'no yo'mayo yahu ne'no monfonjokisyasyikutnesohilo. O'lo, oso a'amu hiso hofikoe honingkano wonyo somne'no wonimango ne'no uningkahonngki hofikoe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisyasyiwo'n'ngkohofoho.

³ I oso'no soswo huhwo huhwi hofiko yahu fonjokisyontifi hofikoe honingkano wonyomne'no huno ufohotofonefoho.

⁴ Hwapingoso yahu honiyoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'lo, nihu'no awonoho.

⁵ Oso'no Kilais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto Anitumo ole ulimento,

A'amufe wonyo honingkanomne'no yo'mayo yahu kijap'wo'n'ngkohofosongkilaho lalokuno.

I oso'no kiko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohumahonngkini hofikoe honingkano wonyomne'no nje a'apaho losowokijapmmonne'no yohono.

⁶ A'amu hofikoe wonyo honingkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofontifi yo'mayoso kiko uhwonyo'no kisoyontanngkofi jije simemo wopingo makumo'n'ngkiyohoho.

⁷ Oso'no ngko ole kiloho, U Anitu kiko ngkimo nohonyo.

Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomo mtimokumentohofoso ngko jije hunomo kinngkape-e'ne wawomne'no yohono.

Ose ulimentisofoho.

⁸ Simo'mo Kilais kako Anitumo olo so'no ulimento, A'amu hofikoe wonyomne'no yahu fonjasyiwo'n'ngkohofoso so'no kiko ngkilaho liwo'n'ngkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijap'wo'n'ngkohofoso jije simemo wopingo makumo'n'wo'n'ngkiyohoho.

Oso hon+ngkano hungkuno An+tu kako Mouses+imo s+mo'mo uy+mentiso somo hof+ko ko in+ngkamotofo so'no oso hungkuno hiso K+lais An+tumo ul+mentisofoho.

⁹ Ose ulonto An+tumo ul+mento, U An+tu ngko nto pohono. J+je s+meho wop+ngo kumo'nyo'neso yo'mayo uy+monne'no yohono. Ose ulahon+ngki An+tu kako hohontajo hof+ko wonyomne'no yahu fonjok-isahumentohoho yahino somo wae yaofonto kako Jisasiye a'amufe wonyo wae yaofone kakoe a'apaho inyoso An+tu nomanto hohontajo yahino somo uyohopo'mentisofoho.

¹⁰ Jisas K+lais kako yo'mayo syoho An+tuye s+meho wop+ngo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho in+mentisofoho. S+ikuno anga'nohino somo in+mentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'n+mo An+tu nahon+mentisoso wop+ngofoho l+mentisofoho.

Jisas kakoe hon+nyoso nakwoe wonyo wae yaofone hoponoho.

¹¹ A'amu a'amufe wonyo wae yaofone syoho'njo sohwa hof+ko s+ikuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'no fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae mee'mmotofofoho.

¹² I oso'no K+lais kako a'amufe wonyo wae yaofone s+ikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho in+mentisofoho. Ose in+mentiso so'no nakwoe wonyo hon+ngkano hopi'nonohino iment+hwone so'nji olohontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji n+hu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako An+tuye aho angahohnta'ni usijo'no humaho.

¹³ Osopo nohumanto An+tu kako Jisasiye mangohwa nje s+ifiki'nyo'mo won+humajononto hontohumaho.

¹⁴ Jisas kako a'amufe wonyo wae n+hu'nahone yaofone s+ikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho in+mentiso so'no oso a'amu kako nah-wosopo'mentiso hn'n+imne'no n+hu'nahone wop+ngofoho l+mentisofoho. Ose l+mentiso so'no nakwo wop+ngo imo'nalokuhwono.

¹⁵ An+tuye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nal+mentisofoho. S+imo'mo ole nalohi,

¹⁶ Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokot+ku'nyo hungkunoso uy+monnoho.

Osohonta nje hon+ngkano hungkunoso a'amufe s+me homo hof+ko hunomo woho'nahumonnoho.

An+tu ose l+mentisofoho.

¹⁷ An+tuye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nal+mento, Oseso ngko hof+ko yahino wonyo so'nji hon+ngkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyaf+siyo'njo uy+monnoho.

Ose nal+mentisofoho.

¹⁸ U An+tu kako nakwoe wonyo wae n+hu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no An+tumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. N+hu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+hwasi kako'njo t+fonepo wohu-mano.

¹⁹ Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe hon+yo us+huma'mentiso so'no nakwo An+tu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanone-hoho.

²⁰ Jisas kako nakumne'no poyo pe'n+mentiso so'no hon+ngkano songo oso ango An+tu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwap+fe pmpil+peehinyoso oso hon+ngkano somo p+iku'nawo'nyofoho.

I kakoe a'apaho in+mentiso so'no oso hon+ngkanoso n+hu'nahone hwasampo'mentisofoho.

²¹ Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae n+hu'nahone yafo syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo An+ituye temtitofu hn'n+mo nemokosyohumawo'n+ngkiso hweho.

²² Hohonta yo'mayo somo yahu hon+yo ifol+posi'mo'mentohofu somo An+itu uhwon+mentisoso wop+ngo uhwon+mentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe hon+ngkano wonyomne'no poyo pe'n+mentiso so'no An+itu nahon+mentisoso wop+ngo nahon+mentisofoho. Oso'no nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no nakwo simeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hof+ko hof+ko a'apaho An+itu uhwonyo'ne mijo yoma'n+mentohofu hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi An+itumo u'mano. Hwap+ngoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho.

²³ Nakwo nom'ne a'amu somo An+itumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lijwaof+wo'n+ngkuhwone so'no simeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo An+itu nal+mentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'n+fo humehwaloho. O'o, yo'mayo An+itu kako yoneso'no nakumo nal+mentisoso nehopeho. Oso An+itu kako uy+montonoho.

²⁴ Olo so'no huno wosyof+syano. Nakwo fo'ma'nyo engoso simeho inyoso'no pipi yanehwono. Oso'no huno syof+sy+hwasu huno wop+ngo t+pemehwasi hofiyo uyano.

²⁵ Nakwo a'amu An+itumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokohumayo yahino somo nus+kwaj+hwaloho. A'amu fehohnjoso oso yahino somo nto ul+ko'ma'malofofoho. O'o, nakwo nuhu'mokuhwasi An+itumne'no yokumpohn'nyo lohofu'ne wofu'mo'nano. Ose yalokuhwoneso yokumpohn'nyo ne'no wofu'mo'nano. Hwap+ngoso Jisasi'nji hungkuno ikwolofu'ne s+kunoso mofoneponoho.

Nakwo An+ituye Hwomu Jisasi'mne'no hohujo ikinj+mof+hwaloho.

²⁶ Nakwo An+ituye hungkuno ne somo huno nay+hwaso'no osopo nakwoloho lihwasu hon+ngkano wonyomo ne'no nohumehwasi oso hon+ngkano wonyo wae enafo'neso An+itumo peho uyanehwono. N+hu'no awonoho.

²⁷ Ose yaso'manji nakwo nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolofu'ne ne'no nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moi'wo ikwolof+hwasu An+ituye mango sohwna'n+mo toho m+kun+imposu somo nonanone'nwoho.

²⁸ Nakwo olo so'no huno nayohi, a'amu fihwo kako Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo haloho maposo'njo imentiso sohwo kako hon+ngkano wonyo imentiso'manji nom'ne a'amu hufa'u, hufa'u s+hune osohwa wonyo somo uhwonont+fi oso a'amu huhwo sohwoe wonyomne'no hungkuno yoloho lijwaofu so'manji oso hwe Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo min+ngkayo'njo sohumne'no hitoho mulofu'njo yont+fi fonjahumentohofofoho.

²⁹ A'amu An+ituye hon+ngkano hungkuno Mouses+mo uy+mentiso somne'no ngkilaho l+mentiso so'no ose imentohofu'manji a'amu nom'nehwo kako An+ituye Hwomumne'no ngkilaho loso'manji oso hwe huhwo sohumne'no An+itu kako peho ulohofoneto. Oso a'amu huhwo sohwo kako tango m+kun+imposu engo mane hweho. Hwap+ngoso

oso hwe huhwo sohumne'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yafo'ne Jisas kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. I oso'no usihuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasi'mne'no sitofo uliwo'n'ingkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nalohofiwon'ingkiso sohumne'no ngkilaho liwo'n'ingkohoho.

³⁰ Anitu kako ole limentiso so'no huno nayohoho. A'amu honingkano wonyo iwo'n'ingkohoho somo ngko Anitu'ni kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyimonnoho. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopingo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho.

³¹ A'amu yahino wonyo'njo somo tango mikunimposo uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honingkano wopingo'nohinimo uningkowano.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi wolohofano.

³² Hohonta sekwo Anitumne'no simo'mo nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahon'ingkofo a'amu wonyo selohofahon'ingkofo yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fisyafihupmno.

³³ Sikuno fehohnjo somo hofiko sekumo hwe moya'mife timopo sehumajontifi hungkuno wonyo sitofo'nji selontifi tango sejapmmentohofofoho. Sikuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentan'ingkofo sekwo hofikimo nuhwonontifi ufo'mano lontifi imentohofoso sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho.

³⁴ Sekwoe a'amu fehohnjo hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoho so'no impo'angomo uhumojahon'ingkofo sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho. Sikuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahon'ingkofo sekwo ho'yango so'no huno engo mosyafisiyo'njo yontifi hwahoponjofoho. Womapife lontifi simeho wopingo'nji simonyo imentohofofoho. Hwapingoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ne'no nowentihwonefoho.

³⁵ Oseso yo'mayo so'no sekwoe simeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasyikutoho. O'lo, Anitu kako wopingo selohofonefoho.

³⁶ Sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anituye hungkunomo tifi fin'ingkamno. Ose ifijo'manji Anitu yo'mayo wopingo wosejapmmo selimentisoso wotipemantifeho.

³⁷ Anituye hungkuno iyoswomo mtimokumentohofoso ole nalohi, Sikuno we'eneponoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalimentiso sohwo we'enepe wapmmontonoho.

Kako miyonehoho.

³⁸ Nje a'amu honingkano nto'nohinonjoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko songo nohumafitnnefoho.

I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjanimopijo oso a'amu somne'no nje simeho wopingo manimo'nonehoho.

Ose nalimentisofoho.

³⁹ I oso'no nakwo Anitumne'no hohujo mikinjumofe'nwoho. Oso'no nakwo tikano somo tohino ne'no mayo sopono mowanehwono. O'lo, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone hn'nwi nakwo simeho wopingo'nji songo ne'no humentihwanefoho.

11

Mpohwosafe simeho hi'ntnnono Anitumo uyo yahino hwapingoso olenoho.

¹ Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahinoso olenoho. Yo'mayo wopingo Anitu sekumo waseloho'monnoho nalimentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wopingo wonaloho'montonoho. Huno ose neyahoningki Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

² A'amu hohontajo sohwa hofiko Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimotofo so'no Anitu ulimento, sekwo simeho hi'ntnnono ntapmmentohoho so'no nje a'amu ne kuyoho selalokweno.

³ Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. Anitu hungkuno lahonngki nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'nimentisofoho.

⁴ Ae'mta'ni nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo somne'no huno wosoyisyano.

Apel

Apel kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso Anitune'no iloho yahoningki Anitu nuhwononto, Nje a'amu nehwosoho ulimentisofoho. Apelye kola'wehwo Kein kako Anitu hungkuno uyimentiso somo hwotoho hmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahoningki Anitu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako Anituye hungkunomo iningkawento pe'nimentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso honngkano wopingo somo nakumo netihwawo'nngkisofoho.

Inouk

⁵ Inouk kako nohumanto Anituye yahinomo tifi iningkawento Anituye simeho wopingo umokumentisofoho. Kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako poyo mape'nimmentono. O'o, Anitu a'apaho hi'nji utima'mentisofoho. Oso'no a'amuso hofiko kakoe pijafo so'no hafihafe wonyopi tippmentohofofoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako Anituye simeho wopingo mumokonehoho. Hwapingoso hwe fihwo kako Anitumo u'ma'mo loso sohwo kako Anitu humaso so'no simeho hi'ntnnono uywo'nono. Oso'nji a'amu Anitune'no tipewo'nngkiso osohumo Anitu wopingo uloho'montonoho. Oso'ntne'no simeho hi'ntnnono uywo'nono.

Niwa

⁷ Niwa kako yo'mayo tifi imo'none so'no muhwoniyonto kako Anituye hungkunomo nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyimentisofoho. Oso'no kako yofayokino angonjo mikunimposo mtimokumentisoso hofiko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentanngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'nimentohofofoho. A'amu homo somo Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyo lutihwamentisoso hofiko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofone so'no wo'nnyofoho. Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu ulimento, Kiko nje a'amu ne hwosoho. Ose ulimentisoso Anitu a'amu hopi'nono kakimo simeho hi'ntnnono uywo'nngkohoho somo oso hiso uliwo'nngkisofoho.

Apiloham

⁸ Anitu Apilohammo hungkuno ulahonngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto tifi iningkawomentisofoho.

Apiloham kako kakoe angu sopo nuliko'manto Anitu hwaho nom'ne wokijapmmo ulimentiso sopono umentisofoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syafisyonto kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.

⁹ Oso hwaho hiso'no Anitu kako ulimento, Apiloham kinonji jije imu so'njine'no hwaho sejapmnefoho. Ose ulimentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwapife angu molimentisofoho. Osopo Apiloham kakoe hwomu Aisak+janji hofiyakwo Jekoup+janji humamentohofofoho. Hofiko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

¹⁰ Osopo nohumantifi Anituye huno mta'ni pone engu wamt+mokumo limentiso so'no hofiko hontohumamentohofofoho. Oso pone engu hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

¹¹ Apilohamiye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'n+mentiso sohonta Anitu ulimento, Ngko hwomu wokijapmmo. Ose ulahon+ngki Sola Anituye hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahon+ngki Sola hwomu ma'mentisofoho.

¹² Oso'no Apiloham ni'hu'no a'mane imo'nonto poyo wape'n+monto mofone sopo kako a'amu pi'n+ngo engu sofe homn+ngkwowho imo'n+mentisofoho. Oseso Apilohamiye imuso hofiko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'n+ngo engu uhwon+wo'n+ngkuhwone so'nji tafeponjo wosoho uhwon+wo'n+ngkuhwone oso pa'nyo imo'n+ment+hwone'nwoho. Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso hopaso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi Apilohamiye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntokwaliyo so'nji a'amu atofu malifitnehofo. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

¹³ Oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso nohumantifi pe'n+mentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo Anitu ulimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyontifi nto ma'mentohofu hopa syafisyontifi simeho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Ole limentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwap+ngopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Ose limentohofu somne'no nakwo huno nayohoho. Hofiko hofikoe hwaho ne sopone'no wotipemantife'no hontohumalofu.

¹⁵ Hofiko oso angu uliko'ma'mentohofu so'no asomo we-e'ne huno mosyafihu'mmentohofofoho. U hofiko huno asomo we-e'ne syafisyontifijontentesi hofiko hon+ngkano notipemafikutnesohilo.

¹⁶ O'o, ose malimentohofofoho. Hofiko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho loponjomo yakolo'nnyo sopone'no hontohumamentohofofoho. Ahwomomne'no hontohumamentohofofoho. Oso'no hofiko Anitumo ole ulimentohofi, Kiko nakwoe Anituhwosoho. Ose ulontifeso Anitu kako won+mango mumn+mmentisofoho. O'o, kako hofiko'ne angu engoso nto esyohumamentisofoho.

¹⁷⁻¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak mta'ni imu pi'n+ngo engu wokijapmmonnoho. Ose ko ulonto Anitu kako Apilohammo yamofu uloho'mentisofoho. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Anitumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho.

¹⁹ Ose yonto kako huno ole syafihu'mento, Nje hwomu poyo pe'n+ngkuhwoso'no Anitu kako apa'no songu ulikafoso kako hoponoho. Ose syafihu'mentiso so'no ole li'wo'n+ngkuhwoni, Apiloham kakoe hwomu poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no songu iwa'mentisofoho.

Aisak

²⁰ Aisak kako An+ituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kakoe hwomu Jekoup+inji Isou oso hwa'umo yo'mayo tifi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

²¹ Jekoup kako An+itumo simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kakoe sikuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'n+imonto yahon+ngki Jekoup kako kakoe mnopo ijofas+to ehumanto An+ituye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousep+ye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

²² Jousep kako An+itu ne'no simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kako tifo nepo poyo wape'n+imonto yonto kako a'amu Is+lael somo ul+imento, Sekwo hwaho Ijip nul+ko'maf+kuji nje yokinoso non+motawekuji hwaho Kenan sopo foho'nan+humno. Ose ul+mentisofoho.

Mouses

²³ Mouses+ye kan+ngkwohwo'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwon+mentisiyoso hwomu wop+ingo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u si+hune mokosyohumamentisiyefoho. Hwap+ingoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Is+lael somo ole ul+imento, Sekwo hwomu tipemaf+kuji fonjahumno. Ose ko ul+mentiso so'no siko An+itumo simeho hi'ntnnono uy+mentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho mun+mmentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Mouses kako An+itumo simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako An+ituye a'amu Is+lael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwap+ingoso ole, kako syafi+hu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje simeho wop+ingo n+mokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Is+lael so'nji nohumahm'mo An+ituye hungkunomo un+ngkamo. Ose syaf+syonto

²⁶ ole so'no syafi+hu'mento, An+itu uhwsopo'mentiso sohwo Kilais oso humne'no ngko tohino mayoso wop+ingofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose syafi+hu'mentisofoho. Hwap+ingoso kako yo'mayo An+itu wop+ingo ulohofone so'no syafi+hu'mentisofoho.

²⁷ Mouses An+itumo simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe simeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahon+ngki hwaho Ijip ul+ko'manto Mouses kako An+itu'nji humayo so'no huno uyahon+ngki yokumpohn'nyo ito'nonto ul+ko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmmentisofoho.

²⁸ Mouses kako An+itumo simeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kakoe a'amu Is+lael somo ul+imento, Sekwo yahu *sipsip* nofonj+kuji hon+yoso hoku'yo ponjo hwosaho somo fifulohopmno. Ose imentohofone so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Is+lael sofe mehomi tis+maso somo mofonjasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tis+maso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Is+lael pi'n+ingo engoso An+itumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+mentohofofoho.

²⁹ A'amu Is+laeliso An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+mentohoho so'no hofi+ko mijo ayo Mijo Hon+yo'nohinofoho * liwo'n+ngkohoho sopo noso'n+ngkahon+ngki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta a'amu Ijip sohwa in+ngkawomentohoho sohwa hofi+ko mijo ajwo sopo nto wekahon+ngkofi mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwa mijo mi+hulo'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Ape hwa'nte Leah angou Jelikou humamojosi kako An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+mentiso so'no kako hwe hufa'u Is+laelinta'ango tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Is+laeliso An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+mentohoho so'no hofi+ko pone engou Jelikou sokilojo'njo sopo i'mofawent+fi ku'moku'mofone'no yontan+ngkofi s+kuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahon+ngki sokilojoso ni+hu'nahone pi+wahu'mentisofoho. Nopi+wesyahon+ngki a'amu Is+laeliso hofi+ko a'amu Jelikou hopi'nono An+ituye hungkunomo hwotoho hmmotofo somo fonjahumentohofofoho. Osohonta Leah kako hwe tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentiso so'no kako songo humamentono.

³² Nom'ne sohwa'ne'no wamti'mokumonntaho. U, Ngkityoun, Mpalak, Samisoun, Jefita, Ntefit, Samuel, a'amu An+itu hungkuno uyahon+ngki limotofo oso hwa'ne'no hungkuno sejo'neso s+kuno hopo'maho.

³³ Oso a'amu huhwo sohwa hofi+ko An+itumo s+imeho hi'ntnnono umotofo so'no hofi+ko nom'ne hwafe hwe engou hwaho mokosyohumayo sohwoe itokuso'njo sohwa uyakolo'mentohofofoho. Hofi+ko hofi+koe a'amu somo hofiyo mokosyohumant+fi hon+ngkano nto'no mi+hwat+mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa yo'mayo An+itu wosejapmmo ul+imentisoso ma'mentohofofoho. A'amu huhwo sohwa hofi+koe mangohwa hofi+kimo aho nokent+fi sikis+wojo (*laiyoun*) toho lofone'ent+fi siki s+wojo'njo somo uhumat+mentohofoso a'amumo toho malofe'ne An+itu kako siki s+wojofe mangomo pijwomokosyohumamentisofoho.

³⁴ A'amu An+itumo in+ngkamotofo somo hofi+koe mangohwa hwaho kengou mta'ango sohwa ut+imant+fi toho engou sij+mentiso sopo uhumojahon+ngkofi a'amu somo toho man+immentisofoho. A'amu sohwa hofi+kimo has+imno'nji wofant+fi imentohofoso muhmn+immentisofoho. Hofi+ko po'n+fo nohumentan+ngkofi An+itu kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Uy+mentiso so'no hofi+ko hofi+koe mango sohwa uyakolo'mentohofoso fonjofepmnaofomentohofofoho.

³⁵ A'amu pe'n+imentohofoso apa'no songo likofahon+ngkofi homna'wohija apa'no ut+ima'mentohofofoho. A'amu fiso impe ito'nowahon+ngkofi hofi+koe mango sohwa hofi+koe a'apahomo wonyo umokumentohofoso hofi+ko poyo pe'nyo'ne imentohofofoho. Hofi+ko An+itumo hohujo ikinjaopijoso hofi+koe mango sohwa ul+ika'mant+feho. Hofi+ko hofi+koe mango sohwa hungkuno min+ngkayo'njo uyant+fitaho. O'o, hofi+ko pi'n+mo mta'ni apa'no likaf+kuji songo humayoso womant+feho.

³⁶ A'amu fehohnjo hofi+koe yahino wopi+ngou so'ne hofi+koe mango sohwa hofi+kimo sitofo ul+imentohofofoho. Nom'ne sohwa hofi+koe hohujo sopo sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohwa impo'angomo ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho.

³⁷ Hofi+koe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofu ni+hu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Nom'ne somo hofi+ko iyo hntofe nomant+fi hofi+koe a'apahopo hnto'mentohofoso hufa'u imo'n+imentiso so'no poyo

* 11:29: Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

pe'nimentohofofoho. Nom'ne somo hofiko hosimno fahumentohofofoho. A'amu fehohnjo hofiko yo'mayoso umofonyo imentohofoho so'no hofiko yahu *sipsipi'nji meme* paho so'nji hofikoe hwapife imo'nonto yo'mayo a'apahomne'no umofonyo inyo so'nji emoyahon'ngkofi mango sohwa tango uyontifi wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁸ Oso'no hofiko ango ane pa'nyohwa honingkanontifi hofiko hwofiki'nyo, hwaho a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoho hiso hofiko a'amu honingkano wonyo'njo somo olo hwaho lopo humayoso nto'nohin'maho. O'o, hofikoe honingkano wopingoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Oso hwe hwoya'mi hiso hofikoe simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu kako wopingo kuyoho ko ulimentisoso yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso moma'mmentohofofoho.

⁴⁰ Hwapingoso Anitu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohinoso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitnne'ento hungkuno mtito'mentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofo Anitune'no simeho hi'ntnnono uyimotofoso hofiko nakumo simo'mo monapopitnnehofo. O'o, hofiko nakumne'no hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas honingkano netihwayo'ne sohune'no huno wosyofisyano.

¹ Oso a'amu sisihwayo pa'nyoso Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso hofiko simeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netihwamentohofofoho. Hofikoe hungkunoso upa'n'wo'n'ingkuhwono. Oso'no nakwo Anituye honingkanomo walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso Anituye honingkano wopingomo pijwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'n'ingkiso so'nji ni'hu'nahone noho'nosyihwasi simeho anga'nohino'nji oso syoho yokumpohn'nyo Anitu nejopalokuso oso nto'no uyano.

² Ose ihwasi nakwo Jisasimo timo anga'no honingkuhwasi kakimne'nohini huno wosyofisyano. Nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyo kako hwapingo hweho. Simeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako ni'hu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentohofoso yofe ni'hu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso wonimango engo unyoso'no mosyafisiyo'njo yonto kako po'nifo mmo'nimmentisofoho. O'o, hwapingoso Jisas kako huno syafihu'mento, Anitu nje simeho wopingo nimokonefoho. Oso'no syafisyonto Jisas kako simeho hi'ntnnono Anitumo uyonto nakumne'no tohino engo manto poyo pe'nimentisofoho. Oseso olohonta kako kaningkwowho Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anitu nakumo tango nejapososo nakumo wopingo namokiyo'nefoho.

³ Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Oso'no hofiko kakine'no mangohwa imo'nontifi ni'hu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye syohomne'no yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas ma'mentiso so'no fisyafihupmno. Oso'no syafisyikuji sekwoe syoho wopingo somo nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo iningkakuji syoho ito'no fiymno.

⁴ Sekwo yo'mayo honingkano wonyo somo monje yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu fehohnjoso hofiko honingkano wonyo so'ne nakwolaho liwo'n'ingkohoho somo nomi a'amuso hofikimo fonjahumentohofoho.

⁵ Oso hungkuno Anitu kakoe mehomi hn'nimo yokumpohn'nyo nasosofitofone nalimentiso so'no iningo laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.

Nje hwomu sohwo, nakwoe Hwe Engo kako jije honingkano nto'no efisopekuhwajiyo'ne,

Wonyo yahino kilohofihwoso'no oso hungkuno homo somo kiko haloho poho.

Oso hiso kilohofihwoso'no huno ole syafisyikutoho.

Anituye honingkanoso tango m+kunimposo niyantofoho.

Ose syafisyohotoho.

⁶ O'o, a'amu hopi'nono Anitu nje mehomi kuyoho uliwo'n'ingkiso somo, Honingkano wonyo nihu'no yohotoho uliwo'n'ingkisofoho.

A'amu hiso honingkano wonyo ifijo'manji Anitu kako yoka ulimontonoho. Ose nalimentisofoho.

⁷ Kiko Anituye hungkunomo tifi iningkahuji tango ku'mahwoso'no kiko yokumpohn'nyo ne'no filohoho. Hwapingoso Anitu kako jije honingkanomo efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofihwoso'no kiko huno wakiyono. Kiko kakoe mehomi hwosoho. Naningkwowosa hofiko hofikoe mehomi hn'nimo nakwoe honingkanomo efisopenehwajiwon'ingkohohofoho.

⁸ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkano wonyo'njo'nwoho. Oso'no Anitu kako kakoe honingkanomne'no nto'no wesisopenehwajono. Anitu kako jije honingkanomo nto'no momekuhwajiyo'manji kiko kakoe mehomi hwosi'maho. O'o, kiko sikumehomi pa'nyo hwosoho.

⁹ Nakwo naningkwowosa hofiko nakwoe honingkano wonyomo menehwojahoningkofi nakwo hofikoe yofe ho'nomawo'n'ingkuhwono. Oso'no Anitu kako nakumo kakoe honingkanomne'no nto'no efisopenehwajihwoso'no nakwo haloho pehwasi honingkano wopingo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'n'ingkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.

¹⁰ Hwahoponjo naningkwowosa hofiko hofikoe huno mta'ni olo hwaho lopo we'nehwo humayo'ne nakwoe honingkano nto'no menehwajiwon'ingkohohofoho. I naningkwowho Anitu kako kakoe honingkanomne'no efisopenehwajihon'ingki nakwo wopingo imo'nalokuhwono. Ose nalohofihwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho.

¹¹ A'amu nakwoe honingkanomo nto'no menehwajikujo'no nakwo tango engo wotipemantanoho. I oso'no nakwo wopingo humayo'ne Anitu kako nakwoe honingkano wonyomo somne'no menehwajihwoso'no ne unto'nimontonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji simaho pompengo ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'n'ingkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Ose selohe so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.

¹³ Sekwoe honingkano nto'no mihwajikuji a'amu sife po'nifo'njo seningkape sohwo kako mapiwasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sife po'nifoso yokumpohn'nyo umo'nimontonoho.

14 Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiy+mno. I sekwo hon+ngkano wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo hon+ngkano wonyo n+hu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiy+mno. A'amu hon+ngkano wonyo'njoso hof+ko nakwoe Hwe Engo sohumo muhwon+fitnnefoho.

15 An+tu kako wop+ngo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nal+hwoso'no a'amu fihwo kako nupa'n+ngkuhwosi An+tumole ulonoho. Nifo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo lohof+kuji fo'ma'n+mno. An+tu kako nefo'mayoso nakwolaho ul+hwasi hofohofahn'no nakwoe simeho wonyo wonamo'n+montonoho. Simeho wonyo namo'n+ngkuhwoso'no a'amu pi'n+ngo engo somo tohino uyantanoho. A'amu simeho wonyo'njo sohwo kako nom'ne a'amu somo hon+ngkano wonyomo ipemotahwoso'no oso hwe huhwo sohumo An+tu kako wonyo hwosoho ul+montonoho.

16 A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako a'mohufo ihwoloho. A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou An+tumole hwotoho hmentiso pa'nyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahon+ngki kan+ngkwowho Aisak kakoe tis+maso sohumo aho ulonjimokone so'no Isou kako huno ole syafi+hu'mento, U kakoe syohofoho. Nje n+ngkwahwo Jekoup kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syafi+syonto Isou kakimo hwosopisyafi+hwosi Jekoup+mo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no ulahon+ngki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.

17 Sekwo huno seyohoho. Tifi no'mo Isou oso aho wontonj+mokononto somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahon+ngki kan+ngkwowho Aisak muy+mentisofoho. O'o, Isou kako humotaha engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwof+ki'nyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto si'momalohwono.

18-21 An+tu kako a'amu Is+lael somo kakoe hungkuno hwof+ki'nyo Sainai sopo uy+mentiso sohonta himo s+kwomnosohwof+ki'nyo hopo sopo ifeehu'mo yahumentisoso toho ahwomo mta'ango uhwonont+fi ifoho engo yahon+ngki hi ul+kofahon+ngki iyoho m+kun+mposo un+mentisofoho. Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'n+mento, A'amu fihwo olo hwof+ki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohumo sekwo sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohin+maho. O'o, yahu'nji hwof+ki'nyo lopo hano weso sohumo fonjahumno. Ose ho'n+ngkahon+ngki a'amuso iyoho un+ngkahon+ngki hof+ko Mouses+mo ul+mentohofi, Mouses k+ko An+tumole uso, Oso hungkuno tango m+kun+mposo so'no nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'n+ngkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahon+ngkofi Mouses ul+mento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho nn+ngkohoho. Ose ul+mentisofoho.

22 I sekwo soku hof+ko ose uhwon+mentohoho pa'nyoso sekwo muhwon+mentohofofoho. O'o, sekwo hwof+ki'nyo Saiyon An+tu songo humaso sohwoe ahwomomjo ango engo Jelusalem osopo i'mofapmmalofa. Osopo a'amu ahwomomjo n+hu'no pi'n+ngo engoso simonyo yontan+ngkofi i'mofapohofa.

23 Osopo sekwo An+tuye mehomi hopi'nono tis+maso pa'nyo kuyoho. Sekwoe yofe An+tu nto mt+imokumentisoso ahwomomo weho. An+tu a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofone yano ulofiyoso sohumo sekwo i'mofapohofa. A'amu An+tumole simeho hi'ntnnono uyont+fi poyo pe'n+mentohoho somo An+tu kako Wop+ngo kuyoho, ul+mentiso osomo wop+ngo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofa.

²⁴ Jisas kako Anituye angopo ne'no siyo'ne honingkano songo kakoe honiyo'nji hwosampo'mentiso sohwo osohumo sekwo i'mofapohoho. Kakoe honiyo so'nji nakumo kako'nji mokoijjwonahinyofoho. Oso'no Apel kakoe honiyo usihuma'mentiso somo Jisas kakoe honiyoso hwofilo'nnyofoho.

Nakwo Anituye mampaho somo haloho nto'no pehwasi i'waho nto'no uyano.

²⁵ Sekwo nto'no fisyafihupmno. Hohonta Anitu Mousesimo hungkuno yokumpohn'nyo uyahoningki a'amu Isilaeliso haloho maposo'njo imentohofoho. Oso'no hofikoe honingkano wonyo so'no tohino engo ma'mentohofoho. Tuhino homo somo hofiko muyakolo'mmentohofoho.

Oseso Kilais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto nejapmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso nti'mte waneto. Nihu'no awonoho.

²⁶ Hohonta Anituye mampaho hwofiki'nyo Sainai sopo nta'ni ho'nngkahoningki hwaho hwomihwo imentisofoho. I oso'no olohonta Anitu ole nelalofi, Sikuno nom'nemo hwomihwo ihwosi hwaho nihu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohino'maho. O'o, ahwomo hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho.

²⁷ Oso hungkuno hwomihwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho nelalofonjo hwapingoso ole, yo'mayo yo'mayo Anitu olo hwaho lopo mtimokumentisoso hwomihwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo Anitu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no nowentihwonefoho.

²⁸ Ose nalisoso'no nakwo simonyo uyano. Anitu nemokosyohumayo sopo moi'wo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentihwoneponoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasi kakoe simeho wopingo umo'nyo'ne so'no kakoe syoho hofiyu ulohofiyano. Anituye yofe ho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no iyoho wonanono.

²⁹ Hwapingoso nakwoe Anitu kako yo'mayo wonyo iyoso'no nihu'no yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso nihu'no ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo Anituye temtifo hn'nwi simeho unano.

¹ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo simeho ne'no uningkuhwano.

² Olo hilo so'no iningo mofe'eno. A'amu kengoso ango kengo'mta'ango se'mafikujono sekwo yo'mayo so'no hofikimo umokosyohumamno. A'amu fehohnjo ose iwo'nngkohofoso hofiko a'amu ahwomomjo somo yofe mihwofe'njo yontifi hofiyu umokosyohumamentohofoho.

³ A'amu Anituye syohomme'no impo'angomo uhumatimentohofosomme'no sekwo hitoho selofihwoso'no tango malokwofoso sekwo fisomapmno. A'amu fehohnjo Anituye yofe'ne osomo a'amu nom'neso wonyo ulohofikujono hofikoe a'apaho tohino umningkuhwoso'no sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.

⁴ Ape ma'nyo yahinoso wopingofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe ape'nji yahino wopingo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino wopingo somo mtihupehwosi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohumo Anitu kako tango uyonefoho.

⁵ Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'lo, yo'mayo mokosyohumalofu so'no sekwoe simeho wopingo semo'ningkuhwosi hoponoho fihnnimno. Hwapingoso Anitu ole nelalofi, Ngko sekumo mosesikwajimnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalofoho.

⁶ Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'ningkuhwasi nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi ole wolano.

Nje Hwe Engo Anitu nifo'mantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

A'amu hofiko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannenehoho.

Ose wolano.

Anituye hungkuno lonetihwamotofo sohwafe yahinomo tifi uningkuhwano.

⁷ Hwe engo sohwa Anituye hungkuno losetihwamotofo sohwanne'no iningo mofe'eno. Hofikoe humayoso ne into'nimojo so'no huno syafisyikui hofikoe yahino so'nji simeho hi'ntnnono uyo so'ntnne tifi finomokoho'nawopmno.

⁸ Jisas Kilaisiye yahinoso hohontajo mta'angoso olohontajo'nji tifi no'mjo'ntneso ito'nohino iwo'ningkiso hweho. Kako kakoe huno mikwesiyafisiyo'njo iwo'ningkiso hweho.

⁹ Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe simeho somo wonyo semakufitoho. Hofikoe hungkunoso losetihwafikujoso sekumo yokino wesemano likui ifijoso sekwo Anituye honingkanomo nusikwajipitnnoho. Anituye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo wosofitofonesyohumantonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feenimno. Ose lifijoso sekwo haloho upekutoho. O'lo, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

¹⁰ Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'ningkuhwone hn'nwi nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'nimentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hohontajo yahino somo iningkawentifi hofikoe wonyo wayo'ne yahu fonjokisasy'wo'ningkohoho osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwapingoso Jisas hofikoe wonyo nihu'nahone wae yafo'ne pe'nimentiso so'no hofiko simeho hi'ntnnono muy'wo'ningkiyohofofoho.

¹¹ A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hofiko yahu fonjokisas-yontifi yahu honiyo'nohino oso ango Anitu humayoponoho mulimentohoho somo motahumentohofofoho. Honiyo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho. Yahu yokino so'nji mikufu so'nji yo'mayoso ango mempo mongkihnta'ni toho niwo'ningkisofoho.

¹² Oso pa'nyo Jisas kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo ma'mentisofoho. Ango Jelusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe wonyo wae nihu'nahone yao'mentisofoho.

¹³ Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo honingkanano hungkuno somo uliko'mehwasi Jisasimo tifi uningkuhwano. A'amu kakimo wonyo uloho'mentohoho pa'nyoso wonelohofantifeho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwapingo'maho. O'lo, nakwo ahwomomjo antime nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no hontohumalohwono.

¹⁵ Nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho liwo'ningkuhwoni'ni nakwoe yahino ole, sikuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anituye yofe

ho'nomawo'n'ingkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo Anitumo isamayoka'nohini uliwo'n'ingkuhwone'nwoho.

¹⁶ A'amu nom'ne somo wopingo ulohofontani fo'ma'n'iwo'n'ingkuhwono. Anituye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntnne'no yo'mayo yahino nakwoe simeho umo liwo'n'ingciso somo monje wesiano. Oso yahino hufa'u sofa'u Anitumne'no yaso'manji Anitu simeho wopingo umokimontonoho.

¹⁷ A'amu yofe engo'njo Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko sekwoe huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo haloho popmno. Hofikimo enjwa'mo hofiyo fosyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no Anitu hofikimo ulohon'ingkahon'ingkuhwosi hofiko syoho loso'no ulantifeho. Sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo in'ingkayo so'no u ito'no min'ingkayo so'no ulantifeho. Oso'no syoho loso hi semo'n'ingkahon'ingki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hofiko simeho tango muyonehoho. O'o, simeho wopingo'njo hofikoe syohoso uyantifeho. U, hofiko simeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnehoho.

Anitu nakumo nefo'mayo'ne jomo ulano.

¹⁸ Nakwo ole syofisyalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo nahononteso wopingo nehonalofoho. Nakwo kakoe hon'ingkano wopingo somo engolopohamo nto'no un'ingkohwantane'no yihwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno.

¹⁹ I olo so'nji Mpohumo jomo ulimno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulimno.

²⁰ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'n'ingkahon'ingki Anitu apa'no songo ulika'mentisofoho. Jisas kako nakwo Anitu'nji nihu'nahone mekojijwonasiyo'ne kakoe honiyo usihumanto pe'n'imentiso so'no olhonta kako nakwo kakoe yahu *sipsip* hn'nimo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho.

²¹ Oso'no ngko sekumne'no Anitumo ole ulalokweno. Anitu kako simeho pompenjiyo umokiyo'ne hwapingo sohwo kako yo'mayo wopingo wosejapmmo lihwoosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafikuji Anitu sekwo yo'mayo ifitnne'eno lososo hofiyo uyantifeho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokweno. Anituye simeho wopingo umokiyo'ne kako Jisas K'ilaisiye yokumpohn'nyo'nji sekwoe simehomo syoho yokumpohn'nyo waselohomontonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'n'ingkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²² U nje a'amufu, olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso tifofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofu losetihwentan'ingkuji sekwo timo saho ikutoho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²³ Nom'ne hungkuno sekwo upa'nimno. Nen'ingkwawehwo Timouti osohumo hofiko impo'ango mta'ni nto isihutofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'ene'pi poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.

²⁴ Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'njimo ole ulimno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'iwo'n'ingkohofoso sekumne'no selalokwofo. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

²⁵ Anituye hitohoso sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo
wasewo'mtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemís

Olo Iyoswo loso Jemís Mtí'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Símo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto símentiso sohonta soswo aho hufa'u hopino-hino sífe fehohnjo hopi'nonohintíkeno *tetitíkeno* (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemís Jisasiye koníngkwa'wehwo mtí'mokumentisofoho. Oso Jemís huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'níngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isílael temtitofo aho hufa'u hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyo somne'no mtí'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofíko ango kengo'mo humantífi tango engo típementaníngkofi olo iyoswo loso Jemís oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mtí'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntípo humanto mtí'mokumentisotíkeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofó líhwasi tífi uníngkohwano.

¹ Ngko Jemís'ni Anítu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kílaisí'nji sikoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isílael temtitofo aho hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyoso Jisas Kílaisímo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohofó soku sekwoe angopo nulíko'mantífi ango'meemjo humalofo so'ntnne'no olo iyoswo loso semtí'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufó selalokweno.

Yamofó nalohofoso yokumpohn'nyo namokiyo'nefóho.

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo símeho wopíngo wasemo'nono.

³ Hwapíngoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohófo'nefóho. Tango se'masoso sekwoe símeho hi'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolohofantífeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.

⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso í'waho ikutoho. O'ó, sekwo símeho wopíngo'nji yokumpohn'nyo lohopijoso sekwo mopíwahupitnnehófo. Ose íkujo'no Anítu nosehoníngkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontaníngkuji wasehonímontonoho. Wopíngo humentaníngkuji wasehonímontonoho.

A'amu kako huno wopíngo so'no umofonyo íhwosi kako Mpohumo jomo ulono.

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ulímno. A'amu fíhwo huno wopíngo so'no Anítumo jomo ulososo huno wopíngo uyímontonoho. Anítu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyíwo'níngkiso hweho. O'ó, engo'nohino uyíwo'níngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anítu kako yoka maselonehóho.

⁶ U oso a'amu sohwo kako símeho hi'ntnnono nehópi uyíhwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syafísyíhwoloho. Anítu kako wontapmmontolíkeno. Montape'njo umontolíkeno. O'ó, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ífofo hwalohwalófo íwo'níngkiso pa'nyo hweho.

⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho líhwosi, syafísyíhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehóho. O'ó, a'amu símeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anítu uyímontonoho.

8 Ihwoni, a'amu simeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pi'ningo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako hon'ngkano anga'nohino somo min'ngkayo'njo hweho. O'o, huno pi'ningo engo syafisyonto hon'ngkano ito'no motipemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjiye hungkunofoho.

9 Hwe fihwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n'ngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako simeho wop'ngo umo'nono. Anitu osohumo uhwononto yofe engo mulalofoho.

10 Anitu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no sikiujo ne anefoho liwo'n'ngkisofoho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n'ngkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ihn'naofihwoso'no kako simeho wop'ngo umo'nono. Hwap'ngoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho.

11 Wokoso fiyoso mofehi'nyo si'mofap'hwosi yokumpohn'nyo lihwosi yofoho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mj+mihwosi hamniyoho engo so'no notipehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'nimontonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofu ulohofu'ne hungkunofoho.

12 Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahon'ngkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wop'ngo umo'nono. Yamofu hiso moi'wo nto ulohofosejwaofahon'ngki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofomanji osohumo Anitu nto nalimentiso loso'no uy+montonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uy+monnoho. Ose nalimentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho.

13 U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo hon'ngkano wonyo nontimo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole lihwoloho. Olo simeho fefoyo loso Anitu ntopahon'ngki wonyo hon'ngkano loso yohono. Ose lihwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso Anitumo miput'hwanehoho. Anitu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne miput'hwanehoho.

14 O'o, hwe sohwo huno wonyo syofisyahon'ngki oso huno wonyoso hon'ngkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahon'ngki wonyo hilo so'no nimo'n'ngkohoho liwo'n'ngkiso hweho.

15 I kakoe huno wonyo somo in'ngkawesoso wonyo hon'ngkano uy+montonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo yihwosi wonyo hon'ngkano ne'no iwo'n'ngkuhwosi poyo pe'n'ikwato lohofihwosi ni'hu'nahone umo'nimontonoho.

16 Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo hon'ngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

17 Yo'mayo wop'ngo nefo'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. Anitu ne-japiwo'n'ngkisofoho. Anitu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mti'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I Anitu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohini yahino wop'ngo'nohini nalohofiwo'n'ngkiso hweho.

18 Anitu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunom-nohini in'ngkawento kako nan'ngkwohwo imo'nimentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitofu Anitu namti'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

Anituye hungkuno upo'n'ngkuhwasi tifi un'ngkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fi'syafi'hupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'nifijoso aku hungkuno komo'no ulikujo'no yoka wohnnantifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'nifijo so'no huno ito'no syafisyikuji huno wopingo tipemafikuji hungkuno ito'no aku ulimno. Oso yahino in'ngkafijo so'no yokaso ikujo-hoso komo'no molikafonoho.

²⁰ A'amu fihwo simeho tohino'njo sohwo kako Anituye hon'ngkano wopingomo min'ngkayo hweho.

²¹ Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'n'ngkisoso hwotoho fifijoso oso hungkuno Anitu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tifi fin'ngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumantikutnnefoho.

²² Anituye hungkuno losomo tifi'nohini fin'ngkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso min'ngkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hniwo'n'ngkiso hweho.

²³ Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyiwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe simanomo timo hon'ngkonyomo ko hon'ngkononto u kako mohon'ngkon'iwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁴ Kako kakoe simano kiho somo hon'ngkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no in'ngo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoyiwo'n'ngkisofoho. A'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yiwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁵ Anituye hungkuno hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonemawo'n'ngkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapingo ne so'mo ne'no uhwon'iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngkuhwosi Anitu wopingo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafisyososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasimo in'ngkayoso simeho mo'mo hwasyo hungkuno hniwo'n'ngkiso hweho. Oseso kakoe simeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane sikinjo hweho. Mango'nohino hweho.

²⁷ Anitu huno ole syafisyiwo'n'ngkiso, a'amu simeho hi'ntnnono nehopi ntap'iwo'n'ngkiso sohwo ole yiwo'n'ngkiso, sikumehomi somo wopingo mokosyohumayo hweho. Oso'nji apiwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo hon'ngkano wonyo somo min'ngkayo'njo'manji nakwo hon'ngkano wopingo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo Anitu kako wopingo wonahon'montonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufu, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais yo'mayo hwofilo'nnyo sohomo simeho hi'ntnnono uy'iwo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no fi'syafi'hupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikujo'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo ikinj'mofikutoho.

² Hwe fihwo wokoso wopingo'nji manji'mofo yo'mayoso wonyolangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahon'ngki hwe nom'ne hwapi'fe wonyo imo'njo sohwo tifi swohoho.

³ Hwe simo'mjo wokoso wopingo'njo sohomo wopingo ulohofikuji ulantife, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopingo lopo fosyohumaho. I hwe tiffinjo hwapife wonyo'njo sohomo wonyo ulohofikuji ulantifeho, Kiko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jije hunofoho.

⁴ Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopifijo so'no ole syofisyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopingo'njo hweho. Hwe hwapife wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uy'wo'n'ngkohoho. Oso hon'ngkano wopingo'maho.

⁵ Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofiko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulifijo'manji hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso Anitu kako engo umokumontonoho. Anitu ole nto nalimentisofoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofiko'nefoho. Ose nalimentisofoho.

⁶ I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonimango uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejap'wo'n'ngkohofoho. Hungkuno ito'no m'hwajiyo angoso pono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'n'ngkohofoho.

⁷ Oso a'amu hiso hofiko Jisas Kilaisiye yofe so'no sifajo l'wo'n'ngkohofoho. Oso yofe wopingo Anitu kako Kilaisiye mehomi sokumo uy'mentiso so'no sifajo l'wo'n'ngkohofoho.

⁸ Nakwoe Hwe Engo Anitu oso hwoe hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo simeho in'wo'n'ngkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uy'imno. Sekwo oso hungkuno somo in'ngkafijo'manji sekwo hon'ngkano wopingo uyantifeho.

⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikuji nom'ne sohwo ho'yango ane osohomo hohujo ikinjaofikuji sekwo hon'ngkano wonyomo ufitne kuyoho. Anitu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho kuyoho.

¹⁰ Hwe fihwo Anituye hon'ngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo min'ngkayo'njo'manji osohomo Anitu ulonefo, Kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'n'ngkino hwosoho.

¹¹ Hwap'ngoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalimentiso sohwo nom'ne hungkuno nalimento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalimentisofoho. I oso'no kiko a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohomo fonjahiso'manji kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji Anituye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmahno hwosoho.

¹² Nakwo Anituye hungkunomo min'ngkayo'njo'manji Anitu kako tohino wonejapmmontonoho. Anituye hungkuno hiloso in'ngkuhwasi'manji nakwo hon'ngkano wonyomo usikwojantanoho. Oso'no Anituye hungkuno so'no simo'mo syafisyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fiyo.

¹³ Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anitu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofone sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso sohwo hungkuno ikwolofone sohonta Anitu kakine'no hitoho ulof'hwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo simeho hi'ntnnonohino uyo yahino wopingo ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

14 Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wopingo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anituye a'amu ne hwo'maho.

15 A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso i hofiko hwapife wosopayo'no umofonyo iyo'manji

16 sekwo yo'mayoso a'amu homo somo muyo'njo yontifi uliwon'ningkohofi, Anitu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Anitu kako wosopayo'nji hwapife tohohmtno semokiyo'ne wosejapono. Noho fiwanimno. Ose ulontifi hofikoe a'apahomo mufo'mayo'njo yontifi oso yahinoso ne'njo'maho.

17 Simeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo siki humahwosi yahino wopingoso miyo'manji kakoefoho.

18 Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. A'amufe honingkanomne'no mosyafisiyo'njo yontifi ole hnalokwofo, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Honingkano wopingo somne'no huno mosyafisiyo'njo uyano. O'o, simeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofisyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto honingkano wopingomo miningkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe honingkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Simeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I simeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetihwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahoningki honingkano wopingo'nohini iwo'ningkohe sohwo'nimo nohonontifi huno ole seyohoho. Kakoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

19 Ole lolalokwofo. Anitu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wopingofoho. I towahunu wonyoso oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyontifi yomo yomo yontifi iyoho unalofoho.

20 Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopingo mulohofe'njo ifijoso sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

21 Hohonta neyakwo Apiloham sohwo Anituye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anitumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apiloham ose yahoningki Anitu nuhwononto ulimento, Apiloham wopingo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nipewo'ningkino hwosoho.

22 Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apiloham kako simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto simeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho.

23 Oso'no Anituye hungkuno a'amu mtimokumentohofoso ne imonimmentisofoho. Hungkuno ole, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu nuhwononto Apiloham honingkano wonyo anehwo uhwononto ulimento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtimokumentohofofoho. Hwapingoso Apiloham kakoe hwomu Aisak Anitumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apilohamne'no nje a'amu hweho limentisofoho.

²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wopíngo ulohoho so'manji Anítu nuhwononto ulíwo'níngki, Hwe wopíngo hweho. I hwe nom'nehwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wopíngo hweho majofoho.

²⁵ U a'mu nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahoníngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho. Jousyíwa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahoníngki Leahap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne honíngkanomo asomo uhwojahoníngki mango sohwa motípíhwonímmentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no Anítu uhwononto ulímento, Leahap kako ape wonyo honíngkano ane pa'nyiyoho.

²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto ulíko'mahwoso'no kako poyo wape'nímontonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anítumo símeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe símeho hi'ntnnonohinosa ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

Kíko jíje hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amufo, hungkuno a'amu somo lutíhwayo'ne syohoso sekwo a'amu pí'níngoso monalíkutoho. Hwapíngoso a'amu Anítuye hungkuno lutíhwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no miníngkayo'njo ní'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofonefoho.

² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yíwo'níngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo níhu'no majo'njo sohwo kako hwe wopíngo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyímo líhwosi ko yososo kako miyonehoho.

³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intofíwo'níngkuhwonefoho. Hwapíngoso nakwoe honíngkanomo ito'no neníngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honíngkano yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'níngkuhwonefoho.

⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honíngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho míhwajíyo we'e somo honíngkano nom'nemo wamo lonto aho míhwojahoníngki kale engo sohwo oso honíngkano somo tífi iníngkawowo'níngkisofoho.

⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Tí'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihmnono iyo hopi'nonohino somo toho naofíwo'níngkisofoho.

⁶ Nakwoe melanyo oso tí'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofísyontani yo'mayo símehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'níngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso símeho toho hopa nonto honíngkano wonyo imokuwo'níngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tíkano mta'angofoho.

⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yíhufo, homa, mijomjo so'nji nakwo hofíkoe huno somo hwotoho fehoníngkuhwoni hofíko enjwa'mo humawo'níngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnehofo.

⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'o, yo'mayo huno wonyoso símeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo

hungkuno liwo'n'ngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nant'ingo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.

⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anitu sohomo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anitu pa'nyo mti'mokumentiso somo sitofo uliwo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swap'wo'n'ngkisofoho. Nje a'amufu oso yahinoso wop'ingo'maho.

¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolifawehe. O'o, awonoho.

¹² Nje a'amufu, iyo fisayo somo ikwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo fisayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lifaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mifonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wop'ingoso Anitu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wop'ingo notipemanto yo'mayoso huno uy'wo'n'ngkisohwolaho. Kako humaso'manji kako hon'ngkano wop'ingo'nohini y'hwosi a'amu nom'ne somne'no wop'ingo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wop'ingo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

¹⁴ I j'je simeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji j'je yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafisyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anituye hungkunomo in'ngkwalokweno. Ose syafisyonji kiko hwasyo hungkuno hnnalokuno.

¹⁵ Oso hunoso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.

¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafisy'wo'n'ngkisoso simeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo y'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁷ I Anitu kakoe huno wop'ingoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wop'ingo'nohini wosyofisyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji simeho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo ufo'mantanoho. U nakwo Anituye huno wop'ingo hi'njon'i'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wop'ingo'nohini ulohof'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Mango'nohino liwo'n'ngkuhwone'n'i'maho. O'o, ne'njo'nohini liwo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁸ A'amu simeho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji simeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'n'montonoho. Oso pa'nyoso nakwoe hon'ngkano wop'ingo'nohini imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo Anituye mango hweho.

¹ Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'n'ngkisoto. Yo'mayo so'no simeho fefoyo semo'nonto huno wop'ingoso ehilofahon'ngki simeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'n'ngkisofoho.

² Yo'mayo so'no hi semo'n'ingkahon'ngki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjasyantife'no y'iwo'n'ingkohofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontifi womano lontifi i oso'no mayo hon'ngkanoso p'iku'nnyo so'no sekwo yoka hnnontifi ikujoho fongki'n'iwo'n'ingkohoho kuyoho. Sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo y'iwo'n'ingkohoho kuyoho.

³ I oso hi semo'n'ingkiso so'no Anitumo jomo ulifijo'manji kako mosejaponehoho. Hwap'ngoso sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi a'apahomnohini syafisyiwo'nontifi jomo ulahon'ngkofi mosejap'iwo'n'ingkisofoho.

⁴ Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ingkisiyo. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'n'ingkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ingkisiyo pa'nyo kuyoho.

⁵ Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'n'iwo'n'ingkiso hweho. Oso hungkunoso siki mt'i'mokumentohoho so'no losyofisyalokwofo.

⁶ I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefo'mawo'n'ingkiso hweho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontifi hahn'nyo iwo'n'ingkohoho somne'no Anitu kako ngkilaho liwo'n'ingkisofoho. I a'amu hwahopo pawowo'n'ingkohoho somo Anitu wonyohofiyo ufo'ma'mtonoho.

⁷ Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Setenimo hwotoho fifijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho.

⁸ Sekwo Anitu kakine'nohini wosyofisyano lifijo'manji kako sekumne'nohini wosyasyefisyono. Sekwo hon'ngkano wonyo'njo sohwasi oso wonyo hiso ni'hu'nahone foho'naopmno. A'amu hofikoe aho kiho'njo hon'ngkonontifi mijo yatiku'nontifeso kiho'maso imo'n'iwo'n'ingkiso hopaso sekwoe simehoso wasemo'nono. Sekwo simeho hufa'u'njo soku sekwo Anitumo jomo ulimno. Sekwoe wonyo wae weesimo'montonoho.

⁹ Sekwoe hon'ngkano wonyomne'no hi tango seyihwoso'no humotaho filimno. Sekwo hon'ngkano wonyo'njo tikafo jalokwofo soku sekwo humotaho filimno. Sekwoe hon'ngkano wonyo so'no simeho wop'ngonjo soku hi tango waseyono.

¹⁰ Sekwo Mpohumo ole ulimno. Ngko wop'ngone hwo'nyoho. Kiko monifo'mayo'manji ngko ni'hu'nahone hwo'nyoho. Ose ulifijo so'no Anitu sekwoe simeho anga'nohino sehon'ngkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofu nulohotoho.

¹¹ Nje a'amufu, Anituye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofu wonyo hungkuno'nji nohnyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofu uloso sohwo kako Anituye hon'ngkanomne'no sitofu lalofoho. Sekwo Anituye hon'ngkanomne'no hungkuno wonyo lifijo'manji sekwo

Anituye hungkunomo hwotoho fifijoso Anituye hungkunomo ito'no womihwojantife'no yalokwofo.

¹² Honingkano hungkuno hwapingoso Anitu kenga'nohino hweho. Kako'nohini a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo utimayo'ne hweho. U kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo tikanomo mihwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofo ujo soku hofikoe honingkanomo ito'no mihwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'n'ingkuhwaloho.

¹³ Sekwo ole hnniwo'n'ingkohoho, olohontalikeno mo'n'ingkalikeno nakwo ango nom'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolofihwoso'no syoho yihwasi hamniyoho engo wotipemantanoho. Ose hnniwo'n'ingkohoho soku haloho upa'nimno.

¹⁴ Sekwo mo'n'ingka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tikayo pa'nyo'nwoho. Tikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'n'ingkiyo pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo sikuno pi'n'ingo mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono.

¹⁵ O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohumo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.

¹⁶ I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontifi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafisyikutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole fisyafihupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano.

¹⁷ Oso'no hwe fihwo kako honingkano wopingo so'no huno uyo'manji oso honingkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'n'ingkiyo hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁻⁶ Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'nimno. Sikuno mofonepo moi'wo umo'nimonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no humesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo ho'yango wokoso hwapife nomantifi sekwoe a'apahomne so'no syafisyontifi simoho wopingo'njo humawo'n'ingkohoho kuyoho. Yahino olo so'no fisyafihupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'n'ingkahon'ngki nakwo fonjasyontane noniwo'n'ingkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nontifeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'n'ingkahon'ngkofi we'lenepi sekwoe sikuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'nimaho. Sekwo a'amu wonyo honingkano ane somo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotapontifi hofikine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyiwo'n'ingkohofoho. Hofikoe hungkuno ane'njo nohumentan'ngkofi fonjahumentohofoho.

Upa'nimno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtno'njo yahon'ngkofi hofikoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentan'ngkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso ho'n'ingkahon'ngki nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'n'ingkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syafisyikuji joho likuji humotaho filimno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'nimonte'no yohoho. Hwapife somo wo'nafiyo'nji mote'nji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo

hu'meesy+wo'n+ingkohofoso wonyo umo'n+montonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no simeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa n+hu'nahone wonyo wonasemo'mtonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷ Oseso nje a'amufu, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wop+ingo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyo uhwontohumawo'n+ingkisofoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyo fohontohumamno. Kakoe s+kuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe simeho fisosofitofisyohumun+mno.

⁹ Nje a'amufu, Sekwo yoka'nji sitofo'nji hnnyo'eno. An+tu sekumo hungkuno ito'no mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nop+hwosi kakoe s+kuno hungkuno ikwolofon'eso we'enepe umo'n+monte'no yohoho.

¹⁰ Nje a'amufu, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu l+motofu sohwanne'no f+isyaf+hupmno. Yo'mayo tango hof+kimo u'mahon+ngki Hwe Engo hof+kimo ut+mayo'ne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno.

¹¹ Ole l+wo'n+ingkuhwoni, An+tu ye a'amu tohino mant+feso yokumpohn'nyo lohofont+fifi simeho wop+ingo'njofoho. Ose l+wo'n+ingkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'n+mentohofofoho. Kako tango m+kun+mposo not+pemanto An+tumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. T+fifi An+tu kako Joup+mo wonyoangkafo uloho'mentiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso An+tu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahon+ngki simeho wop+ingo m+kun+mposo nejap+wo'n+ingkiso hweho.

Nakwo hufa'u s+hunehwanne'no lohono eso nol+hwaloho.

¹² Nje a'amufu, olo hungkuno tango'njo upa'n+mno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi An+tumne'no lohono eso nol+kutoho. O'o, sekwo hungkuno nehopi'nohino l+fijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ul+kui eno'nohino eso ho'ponoho. Sekwo awonoho ul+kui awonoho eso nehopi'nohino ul+mno. Sekwo Nehopi An+tumne'no lohono eso hwasyo ose l+fijos An+tu kako tohino sejapoloho.

An+tu ye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no Mpohumo jomo ulososo wop+ingo umokumontonoho.

¹³ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo simeho wop+ingo'njo humaso'manji kako An+tumo isamoyoka ul+hwosi An+tu ye yofe ho'nomayo'ne ta walono.

¹⁴ A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu An+tu ye simeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no johu ulono. Hof+kimo nop+kui hwone mijo ahopo ehas+kui a'apahopo aho ulonjimokukui Hwe Engo Jisas sohomo wop+ingo umokinyo'ne jomo ulife.

¹⁵ A'amu hiso Hwe Engo sohomo simeho hi'ntnnono nehopi uy+wo'n+ingkohofu'manji Hwe Engo sohomo jomo ul+hwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohomo wop+ingo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo hon+ngkano wonyo'njo'manji An+tu wonyo homo somo wae weeo'montonoho.

¹⁶ Sekwo hon+ngkano wonyo imalofu'manji sen+ngkwa'wehwosamo yoloho ul+mno. Sekwo sen+ngkwa'wehwosanjimne'no Hwe Engo sohomo jomo ul+fijo so'no kako nosefo'mahwosi wop+ingo wosemokumontonoho.

A'amu honingkano wonyo ane simeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohomo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mtonoho.

¹⁷ Ilaija Anituye hungkuno limojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako simeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahoningki soswo hufa'u sihune nom'ne hwasyopo uyakolofontaningki ifoyo mahu'mmojofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahoningki ifoyo syahoningki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anituye honingkanomo hwasopeefososo nakwo asomo utimano.

¹⁹ Nje a'amufu, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anituye hungkuno ne somo uliko'manto honingkano wonyomo apa'no iningkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohomo honingkano wopingomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno fisiyafisyu.

²⁰ A'amu fihwo kako nom'nehwo honingkano wopingomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tikano mta'ni iwosipema'masofoho. Anitu kako hwe wonyo sohwoe wonyo honingkano somo wae wee'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita

Olo Iyoswo Simo'mjo loso Saimoun Pita Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-t#li* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo simo'mjo loso Saimoun Pita mti'mokumentisofoho. Pita kakoe angu Mpet#saita humanto inan#ku syoho imojo hweho. Tifi kako Jisasiye inomokomoyo imo'n#mentisofoho. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisasiye in#ngkunyoso hof#koe angopo uliko'mantifi hwaho engu Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mti'mokumentisofoho. Hwap#ngu olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tangu n#hu'no toho pa'nyo oso a'amu homo somo uma'monto yahon#ngki Pita nakwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy#hwasi An#tuye songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hof#kimo Pita ose ul#monto mti'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umti'mokiy#mentisot#keno. Sailas Pitafe Ngkilik hungkunoso ito'no m#hwajonto mti'mokumentisot#keno. Olo iyoswo loso Pita angu Loum humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l#hwasi tifi un#ngkohwano.

¹ Ngko Pita'ni Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu An#tu sehwsopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwap#ngu sopo nuliko'mantifi hwaho Pountos#n#ji Ngkolesiya'n#ji Kapotousiya'n#ji Esiya'n#ji Mpitiniya osopmmeemne'no humpo'mentohofu sokune'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno.

² An#tu kako sekune'no huno syasyef#syonto kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe simeho mo'mo An#tuye Towahuno Wop#ngu sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas Kilaisiye hungkunomo sekwo tifi nto'no in#ngkafitne so'no kako sekwoe hon#ngkano wonyo somo wae yasemofu'ne syoho iwo'n#ngkisofoho. Jisas Kilais kakoe hon#yo sekumne'no us#huma'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahon#ngki sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. An#tu sekune'no simeho wop#ngu umo'nyo so'n#ji kakoe hitoho engu so'n#ji sekumo engu weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

³ An#tu kako nakune'no hitoho engu ulofahon#ngki kakoe hwomu Jisas Kilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uhwat#mentisofoho. Jisas nope'n#ngkahon#ngki An#tu kako apa'no songo ul#ka'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'n#ji humalohwone hn'nwi kako asomo net#mayo'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engu Jisas Kilaisiye kan#ngkwowho An#tu osohumo isamoyoka ul#hwasi kakoe yofe woho'nomano.

⁴ Yo'mayo wop#ngu nakwo An#tuye a'amu ne hn'nwi maneso An#tu kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wop#ngu ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent#hwonefoho. An#tu kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohon-tonemokosyohumaho.

5 Sekwo Anitu ne'no syafisyontifi simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho so'no Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosyohumentan'ngkuhwosi sekwo yo'mayo wop'ngoso womantifeho. Sikuno moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo netimayo'ne poso sohonta yo'mayo wop'ngo nakumne'no nto'no esyohumasoso utihwa'nyopo i'mofap'hwoso'no uhwonantanoho.

6 Sekwo Anitu yo'mayo wop'ngo sejapone so'no huno syafisyikuji simonyo fiy'mno. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ngo sekwo tifi no'mo mapitne so'no sekwo huno syafisyikuji simeho wop'ngo'nji fosyohumamno.

7 Anitu kako ole syofisyalofoho. Yo'mayo tango u'masoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo uto'monnoho. Anitu kako ose syofisyalofoho. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino mt'i'mokuwo'n'ngkohoho sohwa hofiko ahwomo yokinoso toho engo sopo iloho yontifi yo'mayo hintalinyoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki ahwomo yokino ne'nohinoso lifawowo'n'ngkisofoho. Oso ahwomo yokinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyalokwofo somo muyakolofoneho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo imo'n'ngkuhwoso'no sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'no nowentihwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwoso'no ne'no nowentihwonefoho. Oseso Jisas Kilais utihwa'nyopo p'hwoso'no sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomafikuji Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji nomafikuji ne'no nohumantokutnefoho.

8 Sekwo Kilaisimo muhwonyo'njo ko yontifi kakine'no sekwo simeho umentohofofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontifi kakine'no huno ne'no syafisyontifi simonyo yalokwofo. Oso simonyo iyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no simonyo iwo'n'ngkohoho somo hwofilo'nyofoho. U a'amu hofiko oso simonyo iyo homo somne'no huno muyoso hofikoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'o, awonoho.

9 I hwap'ngoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anitu'nji ne'no humayo'nefoho.

10 Oso wop'ngo Anitu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa hofiko hungkuno hiso ifalifaliyo mt'i'mokontifi hwap'ngo ne so'no wejokwojosyano lontifi syoho engo ko imentohofoso hofiko hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentohofofoho.

11 Kilaisiye Towahuno osohwo kako hofikoe simeho mom'mo nohumanto hofikimo ul'mento, Tifi no'mo Kilais kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo manefoho. Ose ulahon'ngki hofiko ul'mentohofi, Sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno homo somo peho peho imo'noneto.

12 Oseso Anitu hofikimo utihwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe loso sekwoe sikuno lomne'no moselalokuyohono. O'o, a'amu tifi imo'n'fijo osomne'no lalokweno. Ose lutihwamentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hofiko olo hungkuno loso sekune'no mt'i'mokumentohofofoho. Oseso olohonta a'amu Anituye hungkuno wop'ngo selimentohofoso oso hungkuno hiso selimentohofofoho. Anitu kakoe Towahuno Wop'ngo ahwomo mta'ni uhwojahon'ngki oso Towahuno huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahon'ngki

²¹ Kɪlais kako sekumo nosefo'mahonɪngki sekwo Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Anɪtu kako Kɪlaisimo apa'no songo ulɪkafonto yofe engo uyɪmentiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anɪtu kako sekumo apa'no songo woselɪka'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyɪkuji simeho wopɪngo'nji fohontohumamno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho ne'njo uyano.

²² Sekwo Anɪtuye hungkuno ne somo inɪngkwalokwofo so'no sekwoe simeho wonyo ane pa'nyo imo'nɪngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafɪsiyo'njo yontɪfi sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo. Oso sekwo simeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini lɪkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyɪmno.

²³ Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofo hiso senɪngkwohwo'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anɪtu engolopohamo songo humaso sohumta'angofoho. Nanɪngkwohwo ya'u siko nakumo songo humayo nejapɪwo'nɪngkisiyoso moi'wo umo'nɪmontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anɪtuye hungkuno ne mta'angofoho. Kɪlais Anɪtuye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwapɪngo hweho.

²⁴ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofu sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, Nakwo hwe moya'mi olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho.

Yo'mayo yofe engo, ou, ho'yango engo mentaneso hoja pa'nyoso sɪlɪfiyo lonto yofoho iwo'nɪngkisofoho.

²⁵ I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentɪhwonefoho.

Ose lɪmentohofofoho. Oso hungkuno wopɪngo hiso hofɪko sekune'no selɪmentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fompokumo miyo'njo ne'no wontnawo'nɪngkiso pa'nyo hweho.

¹ Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'yango engo'njo somne'no simeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofo ujoso foho'naopmno.

² Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofɪko amno wonantɪfi humotaho'nohini lɪwo'nɪngkohofofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anɪtuye hungkuno ne somne'no humotaho filɪmno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyo'mangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sɪkuno huhwo huhwi nonɪngkuji yokumpohn'nyo nɪto'nɪngkuji Anɪtu'nji wopɪngo wohu-mantɪfeho.

³ Anɪtu kakoe yahino wopɪngo setɪhwamaso so'no sekwo inɪngkawentɪfi oso homo somne'no huno syafɪsyontɪfi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.

⁴ Sekwo Jisas Kɪlais songo ne'no humawo'nɪngkiso sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnawowo'nɪngkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofɪko oso engkwosahoso nakwolaho lontɪfi wae yao'mentohofofoho. I oso engkwosaho homo somo Anɪtu kako nohwosopento yofe engo mulɪmentisofoho.

⁵ Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnna-wowo'n'ngkiso pa'nyo soku Jisas Kilaisimo nu'mafikujo'no Jisas kakoe ango ne wasemokumontonoho. Oso ango homo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyo imo'n'ngkuji Anitumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no Anituye simeho wop'ngo umokumno. Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no yo'mayo syoho yasoso'no Anitu kakoe simeho wop'ngo umo'n'imontonoho.

⁶ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa Jisasimne'no ole mt'i'mokumentohofi, Upa'nimno. Ngko ango yokino hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo itofomokosyohumayo'ne engkwosaho wop'ngo wonyoangkafo anga'nohino sohomo uhwosopo'mentohefoho.

I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo wonjahumentohofoho. I a'amu hofiko oso engkwosaho wonjahumentohofoho sohomo hofiko simeho hi'ntnnono uy'kuji hofiko kakine'no wonimango munonehoho.

Ose mt'i'mokumentohofoho.

⁷ A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoho somo oso engkwosaho Kilais sohwo kako hofikimo hofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo kako mufo'manehoho. Ole mt'i'mokumentohofi,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohofoho sohwa nakwolaho lontifi syoho iyo sohwa hofiko wae yao'mentohofoho loso olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ngo imo'n'ngkohoho.

Ose mt'i'mokumentohofoho.

⁸ I nom'nepo a'amu simeho hi'ntnnono muyo'njo somne'no hofiko ole mt'i'mokumentohofi,

Oso engkwosaho ho'nao'mentohofoho sohomo a'amu hofiko entofomafikuji wop'wesyantifeho.

Ose mt'i'mokumentohofoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofiko oso hungkuno homo somo entofomafikuji hofiko wop'wesyantifeho. Anitu kako oso yahino hiso i'mofapone so'no huno uy'mentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi Anituye temtifo'nwoho.

⁹ Sekwo sokumo Anitu kakine'no sehwsopo'mentiso so'no sekwo kakoe a'amu ne imo'n'mentohofoho. Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo hon'ngkano wonyo ane imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso kuyoho. Sekwo Anituye a'amu ne sokumo kako sekumo wop'ngo selohofiwo'n'ngkiso so'no nom'ne a'amu somo filutihwamno. Ole nakumo naloho'mento, Simo'mo sekwo sikwo'mjoho'mo nohumentan'ngkofi kako kakoe pomponaho wop'ngopo meshumaji'mentisofoho.

¹⁰ Simo'mo sekwo a'amu sijnjo pa'nyo humamotofoho. I olohonta sekwo Anituye temtifo neku humalofo. Hohonta Anitu kako sekune'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwo huno maseyo kuyoho. I olohonta kako sekumo wop'ngo seloho'mentiso so'no huno seyahon'ngki sekwo simeho ne'njo uyalokwofo.

Nakwo Anituye syoho ulohofiyo umo'nano.

¹¹ Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Ahomomo weho. Oso'no ngko olo hungkunolo waselimonne'no yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino

so'nji sekwoe yo'mayo wonyoso simeho umo lonte so'ntnne'no hohujo fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe huyo'mango nonto wonyo namokonoho likuji hohujo fikinjaopmno.

¹² Sekwo a'amu Anituye hungkunomo iningkawowo'n'ingkohoho soku sekwo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho so'nji ajwopo nohumafikuji sekwo hon'ingkanano wonyo ane hano nto'no fiwanimno. Sekwo a'amu Anituye hon'ingkanano iningkawowo'n'ingkohoho so'no hofiko sekumo sitofo seliwo'n'ingkohoho oso a'amuso hofiko ikinjaofontifi sekwoe syoho wopingo somo sehonontifi oso sikuno Anitu kako hungkuno ikwolofo'ne poso sohonta hofiko Anitu kakoe yofe noho'nomapitnefoho.

¹³ Sekwo Anitumne'no huno nto'no syafisyikujimanji olo hwaho lopo hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohumawo'n'ingciso sohwoe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Anitu kako sekumo hofikoe sifilaku'nyo'mo sehumajimentiso so'no sekwo kakoe hungkuno somo haloho popmno.

¹⁴ Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwo nom'ne a'amu yofe engo'njo sohwo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko hofikoe syoho ulohofiyo sohwa hofiko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne uhvajikuji nom'ne a'amuso hofiko hwe engo sohwoe hungkunomo haloho pewo'n'ingkohoho osohwafe yofeso woho'nomantifeho.

¹⁵ Anitu kako olo so'no umo'n'ingkohoho. Sekwoe yahino wopingo'nohini yahon'ingkuji a'amu hofiko Anituye syoho wopingo somne'no sitofo liwo'n'ingkohoho sofe huno wonyo syafisyiwo'n'ingkohoho somo sekwoe yahino wopingoso hofikoe mangomo mampi'nyo umokumontonoho.

¹⁶ Sekwo oso hon'ingkanano hungkuno Mouses sejapmentiso somta'ni Anitu isihutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo hon'ingkanano wonyoso ni'hu'no mifitnehofo. Sekwo ole likutoho. Ngko Anituye a'amu ne nto imo'nimaleno. Oso'no ngko hon'ingkanano wonyo i'meso tohino moma'mnehono. Ose likutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofikuji sekwo Anituye syoho oso'nohini ulohofiyimno.

¹⁷ Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyikutoho. O'o, sekwo hofikoe yofeso foho'nomapmno. I Anituye a'amu ne somne'no simeho uyikuji hofikimo wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo Anituye hungkunomo haloho pekuji kakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo huhwoe yofeso foho'nomapmno.

Jisas Kilaisiye hwotohomo inimokoho'nawehwasi tohino womano.

¹⁸ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwo sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohoho sofe hungkunomo haloho popmno. Hofikoe hungkuno homo somo haloho pekuji hungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fosyohumamno. Hwe engo wopingo selohofiwon'ingkohoho somnohinimaho. O'o, hwe engo wonyo selohofiwon'ingciso sohwoe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.

¹⁹ Sekwo Anitune'no hon'ingkanano wopingo'nohini ikujo'no sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohofoso hofiko tohino siki sejapikujo'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

²⁰ Sekwo hon'ingkanano wonyo imofikujo'no hofiko tohino sejapikujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ingkuji Anitu kako sekune'no hitoho mulofe'njo umontonoho. I oso'no sekwo hon'ingkanano wonyo ane wopingo'nohini yontan'ingkuji hofiko sekumo tohino siki sejapikujo'no

sekwo t̄imo'nohini uhwontohumentan̄ingkuji An̄itu kako sekumo wop̄ingo waseloho'montonoho.

²¹ Hwap̄ingoso oso tohino siki mayo yahino homo somo in̄ingkayo'ne An̄itu kako sehwasopo'mentisofoho. K̄ilais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentiso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofiyo'no set̄ihwamentisofoho. Kakoe hwotohomo fin̄ingkamno.

²² Jisas kako hon̄ingkano wonyoso nīhu'no mimmentisofoho. Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'n̄mmentisofoho.

²³ Hof̄iko kakimo s̄ifajo ko ulahon̄ingkofi kako hof̄ikimo s̄ifajo aku mul̄immentisofoho. Hof̄iko tohino ko uyahon̄ingkofi kako ole mujofoho. Hwangku ngko tohino m̄ikun̄imposo wosejapmmonoho. Ose mujofoho. O'o, Jisas kako An̄itu a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulof̄iwo'n̄ingkiso sohwoe ahomo yo'mayo hiso ho'nahinonto kako An̄itu ufo'mayo'ne hontohumamentisofoho.

²⁴ Jisas kako kakoe a'apaho wop̄ingo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahon̄ingki kako iyo hwojiyaf̄iku'nnyo somo pe'n̄imentisofoho. Oso hopo sopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wop̄ingomnohini un̄ingkwantanoho. Jisas nakwoe wonyomne'no tohino m̄ikun̄imposo ma'mentiso so'no kako sekumo wop̄ingo semokumentisofoho.

²⁵ Hohonta sekwo yahu *sipsip* pa'nyo hon̄ingkano hwasyomo uhwasopent̄ifi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta K̄ilais sekwoe huyo'mango semokosyohumawo'n̄ingkiso sohwo kako asomo noset̄imahon̄ingki sekwo kakimo yahu *sipsip* pa'nyo soku in̄ingkwalo kwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

¹ A'amu nom'ni hwamne'no syoho ulohofiȳiwo'n̄ingkohofo sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawo'n̄ingkohofo oso pa'nyoso sekwo moya'mi hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa hof̄iko An̄ituye hungkunomo t̄ifi min̄ingkayo'njo ikujo'no sekwo hof̄ikimo hungkuno pi'n̄ingo lut̄ihwaf̄ikutoho. O'o, hof̄iko sekwoe yahino wop̄ingo somo sehon̄ingkuji wop̄ingofoho hnn̄ingkuji hof̄iko huhwa sekwoe An̄itumo t̄ifi wosen̄ingkap̄ife.

² Sekwoe hwehwo sohwa ole wolant̄ifeho, Nje ape kako An̄ituye hungkunomo t̄ifi in̄ingkawowo'n̄ingkisosi kako yahino wop̄ingo'nohini yontesi nje hungkunomo haloho nipewo'n̄ingkisiyoho. Oso'no ngko huhwo'ni An̄ituye hungkunomo t̄ifi un̄ingkamo. Hof̄iko sekwoe hon̄ingkano wop̄ingo somo sehon̄ingkuji ose wohnnant̄ifeho.

³ Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahon̄ife l̄ikuji wokoso yo'mayo yo'mayo manji'mofosongo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no huno pi'n̄ingo syaf̄ihu'n̄ingkutoho.

⁴ O'o, sekwoe s̄imeho ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso foto-fahin̄imno. Oso s̄imehomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno s̄imeho tohino masemnyo'njo sekwoe s̄imeho wop̄ingo'nji fosyohumamno. Oso wokoso hiso muyon̄imofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo An̄itu kako nokohon̄ingkuhwosi kakoe s̄imeho wop̄ingo umo'n̄imontonoho.

⁵ Hohonta moya'mi sofa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo sofa hofiko oso simeho'mjo wokoso hiso foto'nimentohofofoho. Oso wokoso hiso nofoto'nontifi hofikoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamentohofofoho.

⁶ Apilohamiye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apilohamiye hungkunomo tifi iningkawento nje hwe engo hwosoho ulimentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo tifi iningkafijo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selifijo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantifeho.

⁷ Sekwo hwe ape'njo sohwasu sekwo huno wopingo tipemafikuji sekwoe ape sofani hofiyo'no fosyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi sofafe yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no sekwo hofikine'no syafisyikuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofu sofamo Anitu kako hofikimo wopingo uloho'mentiso so'no hofiko sekwo'nji songo ne'no humantokutnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wopingo ulohofikujo'no sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo ujoso yo'mayo wonyoso sekwoe mampaho Anitumo jomo ujo somo maseholofonehoho. O'o, kako wosepa'nimontonoho.

Nakwo simeho afa iningkohwasi wohumano.

⁸ Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu hopi'nonohinokune'no waselimonne'no yohono. Sekwo simeho afa ininkuwi nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Sekwo seninkwa'wehwosamne'no hitoho selofiwon'ngkiso pa'nyoso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no wopingo ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno.

⁹ U, a'amu sekumo wonyo selohofikujo'no u sekwo hofikimo aku uyo'eno. Hofiko sitofo selikujo'no sekwo sitofo aku nulikutoho. O'o, sekwo Mpo-humo oso a'amu homo somo simeho pompengo umofone isamayoka ulimno. Sekwo ose ikujo'no Anitu kako wopingo waselohomontonoho.

¹⁰ A'amu fihwo kako Anituye hungkuno fehohnjo mtimokumentiso sohwo ole mtimokumento, U a'amu kako ngko simeho wopingon'ji wohumamo lihwasimanji kako hungkuno wonyon'ji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.

¹¹ Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwosi kako yahino wopingon'ohini uyono.

Kako simeho pompenjiyo so'no syoho ihwosi oso yahino wopingo hiso notipemahwosi oso yahino homo somo tifi uningkaweno.

¹² Anitu kako kakoe a'amu yahino wopingon'jo somo uhwonowo'ngkisofoho.

Oseso Anitu kako sikuno engolopohamo hofiko jomo uliwo'ngkohofu somo haloho pewon'ngkiso hweho.

Oseso Anitu kako a'amu hofiko wonyo iwo'ngkohofu somo uhwononto kako hofikine'no simeho tohino umningkuhwoso'no kako tohino uyo'ne hweho.

Ose mtimokumentisofoho.

Nakwoe yahino wopingo iwo'ngkuhwone somne'no tohino mayoso wopingofoho.

¹³ U sekwo honingkano wopingomo wowano likuji yokumpohn'nyo yohon'nfijosu wonyo tihwo wasemokumontolo. O'o, awonoho.

¹⁴ I oso'no sekwoe yahino wopingo somne'no tohino mafikuji u sekwo simonyo engo fiyimno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wopingo

somo in'ngkowmentan'ngkuji hofi'ko nosehon'ngkuji hofi'koe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemofano likuji selohofi'kujo'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. Huno pi'n'ingo sey'ihwoloho.

¹⁵ O'o, awonoho. I Kilais kako jije Hwe Engo imokohojo'no kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofi'ko sekumo ole woselohonantifeho. Sekwo yo'mayo wop'ngoso womano lontifi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohon'ngkujo'no sekwo hofi'kimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso hofi'kimo hofiyo'no filutihwamno. Sekwo hofi'koe hunomo monje isy'ikutoho.

¹⁶ U sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohoho so'no sekwoe simeho sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hofi'ko sekwo Kilais'mo in'ngkowalokwofo so'no sitofo selikujo'no hwangku sohonta hofi'ko hwasyo hungkuno sejo so'no won'mango engo unimontonoho.

¹⁷ U nakwoe yahino wop'ngo iwo'n'ngkuhwone somne'no Anitu ole lososo tohino womapife lososo tohino mayoso wop'ngofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lihwasi miyanehwono. Oso hiso ni'hu'no wonyofoho.

Kilais kako nakwoe wonyo wae yafo'ne pe'n'imentisofoho.

¹⁸ I nakwoe Hwe Engo Kilais kako wonyo ni'hu'no ane sohwo kako Anituye pone'no upenemotasi'mo lonto nakwoe wonyo'mne'no sikuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'n'imentisofoho. Hwe wop'ngo'nohini sohwo nakwo wonyo hn'n'mo nayohope sohwo pe'n'ngkahon'ngki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo likafonto kako songo humaho.

¹⁹ Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tikanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'n'imentohoho osomo kakoe hungkuno wop'ngo lut'hwamentisofoho.

²⁰ Oso a'amu hiso hofi'ko Ni'wa nohumentan'ngki hofi'ko Anituye hungkunomo hwotoho hmmotofofoho. Oso'no Anitu kako hofi'koe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anitu kako hofi'ko hofi'koe hon'ngkano wonyoso noho'naofi'kuji ngkimo simeho wontopantifitikenonto hontohumamentisofoho. Oso hohosohonta Ni'wa kako yofayokino nomti'mokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'ihune'nohini humamentohofofoho. Anitu mijopo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo uti'ma'mentisofoho. Mijomo mape'n'immentohofofoho.

²¹ Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. Ni'wa'montohwamo Anitu mijo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo uti'ma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yafo'ne'maho. O'o, Anitu kako nakwoe simeho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no uti'hwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. Kiko ngkimo mijo wokiyon'mapife lohoji u kiko Mpohwo Anitumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo jije hon'ngkano wop'ngomo nto'no un'ngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.

²² Jisas kako ahwomomno simentisoso osopo nosonto kan'ngkwohwo Anituye aho anga sohohta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofihwasi Kilaisimne'no tohino womano.

¹ Kilais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ngkuhwasi Kilais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo ito'nohino in'ngkawento yahino wonyo somne'no n'hu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofiko kakimo tohino uy'wo'n'ngkohofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano wonyo somo n'hu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Hon'ngkano wonyo hiso oso hwe sohomo apa'no momokosyohumanehoho.

² Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumafikuji yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo lonto a'amu yonte hopa somo in'ngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anitu kakoe simeho wopingo umokiyo'ne somnohini fiy'mno.

³ A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofoho. Hofikoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no simeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohoho, wosopayo engo ne'no n'wo'nontifi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no n'wo'nontifi fonifonyo yahino yontifi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anitu hwasyo hwoso sohomo hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'nomayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'n'ngkahon'ngki imotofoho.

⁴ Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofontifi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofiko'nji apa'no miyalokuyohofo. Oso'no hofiko nosehonontifi yomo yontifi sitofo selalokwofo.

⁵ Hwangku sohonta Anitu oso a'amu hisomo hofikoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofone hohwafo sopo humafikuji osopo Anitu'nji hofikoe hungkunoso ikwolopitnefoho. Anitu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nnonji poyo pe'n'imentohoho sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwajiyo'neso nto'no esyohumaho.

⁶ Hohonta Kilais kako a'amu poyo nto pe'n'imentohoho sofepono nowento kakoe hungkuno wopingoso uy'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko nakwoe hwaho lopo nohumantifi hon'ngkano wonyo somo in'ngkawentifi a'amu hopi'nonohinoso pe'n'wo'n'ngkohoho hopaso pe'n'imentohofoho. Kilais a'amu homo somo u'manto hofikoe huyo'mango Anitu'nji humafitne'ento kakoe hungkuno wopingoso ul'mentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopingo sohwo Anituye pompenjiyoso yano ulofiyonefoho.

⁷ Olo hwaho loponjo yo'mayo hopi'nonohinoso moi'wo umo'n'imonto yalofoho. Oso'no sekwo yo'mayo wonyo somo monje yasy'kuji huno nto'no syafisy'kuji ehohosasesy'hwoso'no sekwo yo'mayo so'no Mpohumo jomo uliwo'n'ngkuno.

⁸ Oso'no nakwo olohonta nohumentan'ngkuhwoni yahino anga'nohino nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu nom'ne somne'no huno syafisy'kuji simeho uy'mno. Sekwo simeho uy'kujo'no hofikoe yahino wonyoso sekumo selohofikujo'no'manji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe hohujopo meho'naopmno.

⁹ A'amu nom'neso hofiko sekumo se'mafikujo'no sekwo hofikimo hofiyo ulohopmno. Oso syoho nom'ne a'amu somo wopingo ulohoho so'no iyoho sen'ngkuhwaloho. o'o, simeho wopingo'njo fiy'mno.

10 Sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako syoho wop'ngoso sejapmmentisofoho. Oso'no sekwo Anituye yokumpohn'nyoso nomafikuji nom'ne a'amu somo ufo'mapmno. Sekwo ose ikujo'no Anituye syoho ulohofiyu wop'ngo soku sekwo Anituye yahino wop'ngoso yano ulofiyalokwofo.

11 Hwe fihumo Anitu kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho uyo so'manji kako wolutihwano. Anitu kako a'amu nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne syoho uyoso'manji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyu ufo'mano. Sekwo ose ikujo'no a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole wolantifeho, Jisas Kilaisiye a'amuso wop'ngo'nohino iwo'n'ngkohofofoho. Ose likuji hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowentihwonefoho.

Hofiko Kilaisimo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofantifeho.

12 Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho likuji yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo fesyohumamno.

13 Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo simonyo fiyimno. Hwap'ngoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso Kilais huhumo uloho'mentohofofoho. Oso'no Kilais kako asomo poso sohonta kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo simonyo engo ikuji simemo wop'ngo'nji wohumantifeho.

14 Sekwo Jisas Kilaisiye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo so'no a'amu nom'neso hofiko sekumo sitofo selikujo'no'manji sekwo simonyo engo fiyimno. Hwap'ngoso Anituye Towahuno yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwo sekwo'nji humaho.

15 A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe fesyohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino wonyo somne'no nihu'no ikutoho.

16 U hwe fihwo kako Jisas Kilaisiye yofe so'no kako tohino tipemaso'manji wonimango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu Kilais we'e imo'nimentohofoho so'no sekwo kakine'no isamoyoka ulikuji Anitu kakoe yofe foho'nomapmno.

17 Oso sikuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto i'mofapohoho. Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo tohinoso kaki'no wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso simo'mo ne'maso'manji a'amu Anituye hungkunomo haloho mapewo'n'ngkiyohofoso Anitu kako tifi no'mo tohino mikunimposo uyonefoho.

18 A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu Anituye hungkunomne'no wop'ngo'nohino yiwo'n'ngkiso sohwo kako Anitu'nji engolopohamo wonyoangkafopo humayo'ne oso hwe sohwo ito'no fesyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso malofoho. I ose'manji a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso tifi no'mo peho tohino mapitnneto.

Ose mti'mokumentohofofoho.

19 Anitu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano wop'ngo'nohino ihwosi kako Anitu kakimo

umti'mokumentisoso oso hwoe ahomo wohumano. Anitu kako sekumo asomo woset+ma'monnoho selimentiso so'no syafisy+kuji hunoso ole waseyono. Anitu kako hungkuno selimentisoso ne umo'n+montonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi Anituye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

¹ Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole wasel+imne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo hwo'nyoho. Oseso ngko nje t+imo so'nji Kilais kako tohino engo nomanto pe'n+ingkahon+ngki uhwon+mentohefoho. Jisas Kilais asomo poso sohonta yo'mayo wonyoangkafo ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasiyehopohu'ne'no yohono.

² Sekwo Anituye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hofi+ko sekwoe ahomo humalofo somo nto'no mokosyohumamno. Olo syoho Anitu kako sejapmmaso loso'no sekwo simeho semo'n+ngkuhwoso'no hofiyo'no fiy+mno. Olo syoho hiloso sekwo hamniyoho mayo'ne'nohini ikutoho. O'o, sekwo Anitumne'no syafisy+kuji syoho yokumpohn'nyo fiy+mno.

³ Oso a'amu Anitu kako sekwoe ahopo sehumaji'mentiso somo sekwo hofi+koe hwe engo sohwasihofi+kimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf+kuji yoka uli+kutoho. O'o, hofi+ko sekwoe humayo somo sekwoe syoho wop+ngo somo sehon+ngkuji hofi+ko oso sekwoe yahino wop+ngo homo somo hofi+ko t+ifi wosen+ngkopantifeho.

⁴ Sekwo ose ikujo'ne'manji Anituye yahu *sipsip* somo mokosyohumayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip* somo woma'mo lihwosi uti+hwa'nyopo asomo poso sohonta Anitu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafososo sejapososo engolopohamo ne'no nowent+hwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syofisy+hwasi nakwoe yofeso monje ehin+ngkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

⁵ Oso'no sekwo hwe songo sohwanononji sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo enjwa'mo pahamno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku Anituye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'n+mno. Anituye hungkunoso ole nelalofi, Anitu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fi+fijo somo kako hofi+kimo ilojaof+hwosi ngkilaho uli'montonoho. I oso'no a'amu hofi+ko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'n+ngkohoho somo Anitu kako hofi+kimo wop+ngo ulohofi+wo'n+ngkiso hweho.

⁶ Oso'no sekwo sekwoe simeho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'n+ngkisoso monje feehumno. Monje yasy+kuji sekwo Anituye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosyohumamno. Anitu kakoe sikuno jije yofe woho'nokuma'mo lihwosi ou, kako jije yofe ho'nokumayoso hoponoho.

⁷ Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anitu sekumo hofiyo'no semokosyohumaso sohwoe ahopo foho'nahumno.

⁸ Sekwo nto'no humaf+kuji Seten sekwoe mango sohune'no i'waho nto'no fiy+mno. Seten kako sikisi+wojo pa'nyo sohwo hano uti+hwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'n+ngkiso hweho.

⁹ Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+kuji yokumpohn'nyo lohofi+kuji Seten+mo mjiyohotofapmno. Sekwo huno

seyohoho. Anitu ye a'amu ango'meemjo humalofoso hofiko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.

¹⁰ Anitu kako wopingo nalohofwo'n'ingciso sohwo kako sekumo Kilaisi'nji ufohi'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnefoho. Oseso we'enepe sekumo tango se'maso so'no Anitu kako sekumo apa'no wopingo wasemokumontonoho. Anitu kako sekumo yokumpohn'nyo lohofo'ne sesofitofihwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Ikinji ikinjiyo miyofoho.

¹¹ Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowentihwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno tifo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko Sailasimo ulahon'ngko kako mt'i'mokalofoho. Ngko huno ole syofisyalokweno. Sailas sohwo kako neningkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anitu kako nakumo wopingo nalohofwo'n'ingciso so'no huno nto'no wosyafihupifenji semti'mokiyalokweno. Ngko Anitu kakoe yahino so'no huno nyahon'ngki sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'n'ingkuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ A'amu Mpapilounjo * somo Anitu kako hofikimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko sekumo nakwoe a'amufu selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufu selalofoho.

¹⁴ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwon'ngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'nimno.

Sekwo Kilaisi'nji humalofu. Oso'no sekwoe simehoso pompenjiyo'nji fosyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

---

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnnimo hungkuno Loumne'no lmentisofoho. Hwap'ngoso a'amu Mpapilounjoso hofikoe yahino hohontajoso imotofofoho.

2 Pita

Olo Iyoswo Tifinjo loso Saimoun Pita Mt'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Saimoun Pita mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu simeho hi'ntnnono uyimentohoho somnefoho. Olo iyoswo tifinjo mt'mokinyo hwapingoso olenoho. Oso a'amu Jisasimo in'ngkunyoko soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanne'no i'waho fiyimno. Pita kako ose ulimonto olo iyoswo loso mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mt'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni kako'ne hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas Kilais kako yahino wopingo'njo sohwo nakwoe Anituyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontifi hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyontifi Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mt'mokalokweno.

² Sekwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisasi'ntne'no sekwo sikuno huhwo huhwi huno engo fitipemapmno. Huno engo tipemapijoso siko sekumo wopingo selohofohosisi sekwoe simeho wopingo engo wasemo'nimontonoho.

Anitu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho.

³ Anituye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anituye yahino wopingo somo in'ngkayo'ne nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasi'mne'no huno engo tipemehwasi yo'mayo nejapmmentiso so'no huno wonayimontonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino ito'nohino so'nji mayo'ne johu nalimentisofoho.

⁴ Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo engo nakwo kakoe hon'ngkano ito'no in'ngkayo'ne wosejapmmo nalimentisoso olohonta kako nakumo nto nejapmmentono. Oso'no olo hwaho lopo yo'mayo wonyo nakwoe simeho nelikafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasu nakwo Anituye yahino wopingoso womantanoho.

⁵ Oseso nakwo Anituye hon'ngkano ito'nohino in'ngkayo'ne nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso nto'nohinimaho. O'lo, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasu nakwo hon'ngkano wopingo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohinimaho. O'lo, osopo nakwo sikuno huhwo huhwi Anitune'no huno engo tipemayo'ne huno nto'no syofisyihwasu Anitu kako yo'mayo hofiko ifitne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono.

⁶ Nakwo oso'no huno nto'no naihwoso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofisyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesyihwasu yo'mayo tango ne'mahwoso'no nakwo

yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofi'hwaso'no nakwo Anituye yahino hopa uyano.

⁷ Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose uli'hwasi hofiyo ufo'mano. Hofiyo ufo'mehwasi nakwo si'meho nehopi unano.

⁸ Oso yahino ngko seloheso ne'no mji'mi'hwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yahinoso nakumo toyo enaofi'hwoso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umo'nimontonoho.

⁹ Anituye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo maso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako timpi'nyo pa'nyo hweho. Oso a'amu timpi'nyo huhwo sohwo kako Anitu kakoe wonyo wae yimo'mentiso so'no kako huno muyofoho. Kako in'ngo mofalofoho.

¹⁰ Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anitu kako sekune'no johoh selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole woselanti'feho. Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopiwahupitnehoho.

¹¹ O'o, sekwo Anituye yahino wop'ngoso nomafi'kujo'no oso hon'ngkano Anitumo u'mayo'neso sekune'no hwasompo'nawehe. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumafi'kuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.

¹² Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no seli'wo'n'ngkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno ko seyahon'ngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.

¹³ I ngko olo so'no ni'mo'n'ngkohoho. Sikuno hopi'nonohino somo ngko olo hwaho lopo songo humahm'mo sekwo huno aku syafi'sy'yo'ne olo hungkuno hiloso ngko sekumo ne'no wasel'monne'no yohono.

¹⁴ Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepi ngko olo hwaho lopo uli'ko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lan'ifohoto'masofoho.

¹⁵ Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hiloso mti'mokosesyalokweno. Hwangku ngko poyo pe'nime sohonta sekwo olo hungkuno homo losomo apa'no huno ne'no syafi'hupitne'enji mti'mokosesyalokweno.

Nakwo Anituye pomponahoso Kilaisimo wentan'ngki uhwonimentihwonefoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no noselahon'ngkuhwoni sekwo nto upa'nimentohofofoho. Oso hungkuno nakwo Kilaisimne'no selimentihwone hwap'ngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kilaisi'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo timo uhwonimentihwonefoho.

¹⁷⁻¹⁸ Ou, oso hwofiki'nyo sopo nakwo nohumentan'ngkuhwoni kan'ngkwowho Anitu kakoe hwomufe yofeso ho'nimahon'ngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anitu kakoe mampahoso kakoe hwomumo ulahon'ngki nakwo ole upa'nimentihwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no wop'ngo ni'mo'nantohofoho. Nje si'mehoso kakine'no wop'ngo ni'mo'nantohofoho. Nakwo ose ho'n'ngkahon'ngki upa'nimentihwonefoho.

¹⁹ Oseso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa oso hungkuno hiso hofiko mti'mokumentohoho somo nakwo nupo'nontani nehopi limotofo lontani simeho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku hofikoe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Hofikoe hungkuno hiso sikwo'mjoho so'mo tipomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no nolosyantaningkuhwosi iyoho walongkonimo lihwosi iyohohwe'nji i'mu si'mofap'wo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa imo'n'ngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe simeho mo'mo lasesyonefoho.

²⁰ Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa iyoswo mti'mokumentohoho somo nakwo atofu lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syafisyihwosi yoloho molijwaofonehoho. Awonoho.

²¹ Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anitu kakoe hungkuno nomahm'mo a'amumo ulimne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majofoho. O'o, Anituye Towahuno kako'nohini hofikoe hunomo kakoe huno mta'nnohini tipemanto uyahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno limotofofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'n'ngkohoho sohwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

¹ Hohonta a'amu fehohnjoso hofiko a'amu Juta somo Anitumne'no hwasyo hungkuno limotofofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wolikofantifeho. Hofiko sekumo hungkuno ole masel'fitnnehofo, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso kengo mta'angofoho. Ose masel'fitnnehofo. O'o, hofiko sekumo ole woselantifeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anituye hungkuno selalokuhwono. Hofiko sekumo ose hwasyo selikuji hofiko Anituye hungkuno so'nji hofikoe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji woselantifeho. Sekwo hofikoe hwasyo hungkuno homo somne'no simeho hi'ntnnono uyifijoso oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokantifeho. Jisas Kilais kako hofikoe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso hofiko kakimo hohujo apa'no ikinjimo'mentohofofoho. Hofiko hohujo ikinjimo'mentohofoho so'no hofiko wonyo komo'no imo'n'fitnnefoho.

² A'amu pi'n'ngo engoso nakwo Anituye a'amu ne'nwoho likuji hofiko hofikoe yahino kengo kengo wonyo somo un'ngkowantifeho. Oso a'amu hofiko yo'mayo wonyo yontife so'no a'amu nom'neso hofiko nuhwon'ngkuji Anituye a'amu nefoho syafisyikuji hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njo somne'no sitofo woselantifeho.

³ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hofiko sekwoe hamniyoho so'no hi umo'n'ngkuhwoso'no hofiko sekwoe yo'mayo hamniyoho wosemano likuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselantifeho. Oso'no hohonta Anitu kako oso a'amu hiso hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofikuji wonyo imo'nyo'ne sikuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no Anitu kako timo mopeku'nohumuyoho. O'o, kako timo hontohumaho.

⁴ A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofoho sohwa Anitu kako hofikimo timo'nohini uhwon'mentiso'maho. O'o, kako hofikimo tikanomo uhumat'imentiso sohwa hofiko osopo sikwo'mjoho nihu'no wonyo so'mo

humantifi oso sikuno Anitu'nji hofiko hungkuno ikwolofone so'no honto-humalofo

⁵ Hohonta hwe moya'mi hofiko Niwa'nji humamentohofosomo Niwa kako yahino wopingo so'no hungkuno yoloho ko lutiwhahoningki hofiko Anitumne'no hohujo ikinjimo'mentohofosomo Anitu kako mijo ayo engo somo hungkuno ulahoningki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofikimo ifehu'mokosyahoningki oso a'amu hiso hofiko mijo meepolo'mentisofoho. Oso hohosohonta Niwa kako hwe wopingo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofiko yofayokinomo songo humamentohofofoho.

⁶ Oso a'amu ango pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofoso hofikoe honingkano wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anitu kako oso ango hopo sopo tiposyo ho'nao'mentisoso hwakufu nimo'nimentisofoho. Oseso olohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofitwo'n'ngkohofoso hofiko oso ango hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uyihwoso'no hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofone so'ne sikuno somne'no iyoho unono.

⁷ Oso ango hufa'u soponta'ango fihumo Anitu kako songo humayo'ne utima'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutiyoho.

⁸ Oso hwe wopingo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino wonyo somne'no kakoe simeho tango engo uyimentisofoho.

⁹ Oseso nakwo huno wonayono. Anitu kako a'amu kakoe yahinomo tifi iningkawowo'n'ngkohofosomo yo'mayo tango u'mayo so'no ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Oso'nji Anitu kako a'amu honingkano wonyo'njo somo hungkuno ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonayono.

¹⁰ A'amu fehohnjo hofiko Anituye hungkuno so'no ne anefoho syafisyikui Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji nakwo Anitumo enjwa'mo humayoso nakwolaho likui yo'mayo wonyo hofikoe simeho umonyo somo iningkafijosomo a'amu homo somo Anitu kako tohino engo uyonefoho. Hofikoe tohinoso nom'ne somo yakolo'nnyofoho. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'n'ngkohofoso hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi hofikoe hunomnohini iningkawowo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko a'amu ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofoho.

¹¹ I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hofikoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa hofiko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwanne'no Anitumo sitofo mujo'ne hwafoho.

¹² Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umonyo somo iwo'n'ngkohofofoho. Hofiko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofiko huno nto'no mosyafisiyo'njo ifijososo hofiko oso hiso'no sitofo wolantifeho. Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyontife pa'nyoso oso a'amu homo somo Anitu kako ose imokonefoho.

¹³ Hofiko nom'ne a'amu somo tango engo uyitwo'n'ngkohofosomo hofiko tango engo womantifeho. Hofiko wonimango munyo'njo yo'mayo wonyo hofikoe simeho umonyoso utihwan'nyopo iwo'n'ngkohofofoho. Ose yontifi hofiko simonyo iwo'n'ngkohofofoho. Ole selitwo'n'ngkohofi, Nakwo ho'nwi Anituye a'amu ne'nwoho selontifi sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofosohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo swo'nontifi oso a'amuso hofikoe yahino wonyoso hwapife halojo sopo kiho lopsyaofisyo pa'nyo'njo hwafoho.

14 Hofikoe yahinoso olenoho. Hofiko ape hwa'ntesimo uhwonano liwo'n'ingkohofofoho. Hofikoe hon'ingkanano wonyo somne'no in'ing kayo'ne mijoho uy'wo'n'ingkisofoho. Oso hiso hofikoe simeho somo simeho muhnniwo'n'ingkisofoho. Oso a'amu hiso hofiko a'amu nom'ne Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'n'ingkohoho yohoho somo afofo hungkuno ulontifi hwasyo hon'ingkanomo in'ing kayo'ne ipemotawowo'n'ingkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ingkisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako wae yaofonefoho.

15 Hofiko hon'ingkanano nto'nohino somo hohujo ikinjaofontifi hofiko olopolet nonje nonje ilohofom'wo'n'ingkohofofoho. Hofiko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.

16 Yahu *toungkiso* a'mohungkunoso maliwo'n'ingkohoho yohoho. I oso'no Mpelamiye yahu *toungki* fihwo kako Mpelamiye hon'ingkanano wonyo somne'no wopijwahumonto oso yahu huhwo sohomo Anitu a'mohungkuno kakoe hunomo ho'n'isyahon'ingki oso yahu sohwo kako Mpelammo yoka ulimentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako a'mohungkuno'nji Mpelamiye yahino wonyo somo pijwahumentisofoho.

17 Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo luti'hwawo'n'ingkohofoso hofiko mijilimno somo jefo yonto sa'n'wo'n'ingkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko oso humeengo engo saponte somo ifofo yokumpohn'nyo engoso ponto mtihupo'meefiwo'n'ingkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hisomne'no Anitu kako hofiko ango ni'hu'no sikwo'mjoho so'mo humafitne'ento sokafo esyohumaho.

18 Oso a'amu hiso hofiko hofikoe yo'mayo wonyo iwo'n'ingkohoho somne'no hofiko hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ingkohofofoho. Hofiko ni'hu'no huno anefoho. Hofiko nom'ne a'amu wonyo hon'ingkanano kahopi ho'nosyalokwofo oso a'amu somo hofiko afofo hungkuno ulontifi hofiko oso a'amu homo somo hon'ingkanano wonyo somo ne'no apa'no asomo ipemotowalokwofo. Ole luti'hwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso jije simeho kumo'n'ingkiso somo noho fiyo. Ose ulahon'ingkofi a'amu hiso hofikimo tifi in'ingkowalokwofo.

19 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko ole luti'hwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe simeho semo'noso'manji u sekwoe syohofoho. Sekwo hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto. Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahon'ingkofi hofikoe yahino wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofofo. Hofiko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho.

20 A'amu fiso hofiko Jisas Kilais kako hofikoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso so'no hofiko oso hungkunoso mupa'n'immentohofoso hofiko wonyo we'e humalofo. I oso'no a'amu fiso hofiko hofikoe wonyo hon'ingkanano somo hohujo ikinjaofikuji osopo hofiko hon'ingkanano wonyoso nto ho'naopijoso apa'no nomafikuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafijo'manji oso hohosohonta hofikoe fosyohumayo somo Anitu kako hofikimo ni'hu'no wonyo fosyohumentan'ingkuji uhwon'imontonoho.

21 Oso a'amu hiso hofiko hon'ingkanano wonyo ni'hu'nahone nto ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofikimo Anitu kakoe hungkunoso hofikimo mu'maso'njo yontentesi hofiko wopingo humafikutnesohilo. I oso'no hofiko Anituye hon'ingkanano wopingo

somne'no huno wop'ingo tipema'mentohoho homo somo hofi'ko aku hohujo ikinjao'mentohoho so'no hofi'ko tohino mikun'imposo engo womantifeho.

²² A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso hofi'kimne'no oso hungkuno oso siwojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi liwo'n'ngkohoho. Siwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyihwosi apa'no woman'montonoho. Yahu sohwa mno nto ijontife somo apa'no wentifi ij'wo'n'ngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofi'ko Anituye hon'ngkanomo tifi we'nehwo in'ngkawentifi osopo hofi'ko Anitumne'no hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohofoso hofi'ko siwojo yahu oso hwafe yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

¹ Nje a'amu soku olo iyoswo hufa'uyo mt'i'mokalokwe loso iyoswo simo'mjo so'nji olo tiffinjo lo'nji hungkuno wop'ingo nto upa'n'imentohoho so'no sekwo huno aku syafisiyo'ne semti'mokiyalokweno.

² Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki hofi'ko mt'i'mokumentohoho sohwa hofi'ko yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no mt'i'mokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso sohwo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwna'nta'ni upa'n'imentohoho so'ntnne'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno.

³ Simo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepi sikuno ae'uyoso moi'wo umo'n'mo lihwosi yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofi'ko yo'mayo hofi'koe hunoso umo lonto yahonjo somo hofi'ko tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofi'ko sekumne'no sitofo woselantifeho.

⁴ Hofi'ko sekumo ole woselantifeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole sel'mentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonnoho. Ose sel'mentisotaho. I kako nti'mo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anitu hohonta yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta yo'mayo imo'n'imentisoso ne'no wo'mopontan'ngki nakwoe ajuyohwosa hofi'ko nohumamopontifi pe'n'imentohoho somta'angoso olohonta oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofi'ko sitofo ose woselan'tifeho.

⁵ Hofi'ko olo hungkuno anga'nohino losomo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta Anitu kako hungkuno'nohini lahon'ngki hwaho'nji ahwomo'nji imo'n'imentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo ho'nahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo wo'mentisofoho.

⁶ Oseso sikuno nom'ne somo Anitu kako lahon'ngki mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahon'ngki a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentono.

⁷ Oso pa'nyoso tifi no'mo Anitu lahon'ngkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomo'nji uhwon'wo'n'ngkuhwone somo Anitu lihwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta a'amu hofi'ko Anitumne'no hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohoho somne'no oso Sikuno Engo Anitu'nji hofi'koe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anitu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo sohwa hofi'ko simeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.

⁸ Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyafisyikutoho. Anitu kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Anitu kako huno syafisyonteso sikuno anga'nohinoso soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*iso (1,000) sikuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sikuno so'ne atofu l'wo'n'ngkuhwone hopaso Anitu kako oso sikuno so'ne atofu majofoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako ole l'mentiso, U ngko yo'mayoso umonnoho l'mentisoso uyimontonoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Anitu kako oso hungkuno l'mentisoso iningo mofalofoho. O'o, kako iningo mamofonehoho. I oso'no Anitu kako huno ole syofisyalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako t'kanomo uyoso'no n'ihu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinoso hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkine'no simeho hi'ntnnono y'wolo'mokukuji wontapife. Anitu kako huno ose syafisyonto kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

¹⁰ Oseso a'amu hufo uyantife piwo'n'ngkohofu hopaso nakwoe Hwe Engo sohwo kakoe sikuno asomo pe-e'neso oso pa'nyofoho. Oso sikuno homo somo ahwomo engo nolihwoso'no ahwomo hiso moi'wo umo'n'imontonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo so'nji hamno mofehi'nyo nakwoe hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.

¹¹ Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syafisyikuji olohonta sekwoe humayoso pipi wehumantifito. Sekwo hon'ngkano wop'ng'nohino ikuji Anituye yahino wop'ngomnohino nto'no fin'ngkakuno.

¹² Ose ikuji sekwo Anituye Sikuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo Anitu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wapm-montonoho. Oso sikuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho n'ngkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho.

¹³ Hohonta Anitu kako ole nalimento, Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji mt'i'mokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko yahino wop'ng'nojoso mapitnnefoho. Anitu ose nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso nto'no ehumehwasi nakwoe Hwe Engo sohumne'no wohontohumano.

¹⁴ Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo n'ihu'nahone ho'naofikuji yahino wop'ng'nohino iyoso'no syoho engo ikuji oso sikuno engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no Anitu kako sekumo timo wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji simeho afa unantifeho.

¹⁵ Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwap'ngoso kako nom'ne a'amu hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkimo t'fi won'ngkapifento hontohumaho. Olo hungkuno ngko semti'mokiyalokwe hiloso Anitu kako nen'ngkwa'wehwo Poul huhumo uyahon'ngki kako huhwonji sekune'no iyoswo mt'i'mokumentisofoho.

¹⁶ U yo'mayo iyoswo Poul mt'i'mokuwo'n'ngkisoso kako sikuno ae'uyo yo'mayo somne'no mt'i'mokuwo'n'ngkisofoho. Hungkuno fehohnjo mt'i'mokonteso yoloho ne t'pemayo'ne'entani syoho engo iwo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso Anituye hungkunomo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hofikoe hwasyo hunoso iwo'n'ngkohofoso hofiko Pouliye hungkuno yoloho neso

huno muyahonꞑngki hwasyo lutꞑhwawo'nꞑngkohofofoho. Pouliye hungkuno'nohinꞑ'maho. O'o, nom'ne hungkuno Anꞑtuye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo lutꞑhwawo'nꞑngkohofofoho. Oso'no hofꞑko tohino engo notꞑpemapitnnefoho.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anꞑtuye hungkuno hwasyo lutꞑhwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiyꞑmno. Oso a'amu Anꞑtuye hungkuno hwasyo losetꞑhwawo'nꞑngkohofoso hofꞑko sekumo honꞑngkano hwasyomo ipese-motafitnnoho. Sekwo nopꞑwahupitnnoho.

¹⁸ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kꞑlais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nꞑmentiso sohune'no sekwo kakine'no sꞑmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe sꞑmeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wopꞑngo somne'no sekwo huno engo fitꞑpemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun

Olo Iyoswo Sîmo'mjo loso Joun Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo *fouti'nji* (40) *sikîsiti'nji* (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolîkeno olo iyoswo sîmo'mjo loso Jisasîye inomokomoyo Joun mti'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo sîmo'mjoso nto mti'mokumentisohwo olo nom'ne loso mti'mokumentisofoho. Hungkuno hwapîngoso afafoho. Oso'no hofi'ko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mti'mokumentisofoho. Hofi'ko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya ango'mmeemjo Jisasîmo inîngkuno somne'no mti'mokuyahotîmentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nosîtikîso hofi'ko a'amu Jisasîmo inîngkunyofe sîmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanîngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapîngoso olenoho. Sîmeho uyoso'no huno syafîhunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, honîngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun ango ntîpo humanto mti'mokumentisotîkeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lîhwasi tîfi unîngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwapîngo hweho.

¹ Jisas Kîlaisîmne'no ngko ifalifaliyo wantî'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwapîngo hweho. Nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe sîmo'mangomo tîmo nuhwonontani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentîhwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

² Olo songo humayo hwapîngo lohwo kako utîhwa'nyopo i'mofopahonîngki nakwo uhwonîmentîhwonefoho. Uhwonîmentîhwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anîtuye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utîhwa'nyopo i'mofopahonîngki uhwonîmentîhwonefoho.

³ Yo'mayo hopi'nono upa'nîmentîhwone so'nji uhwonîmentîhwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'nji nakwo'nji sîmeho afa ufohi'nyo'ne uyantane'yîhwono. Nakwo'nji Mpohwo Anîtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kîlais sohwo'nji sîmeho afa ufohi'nîngkuhwone hopaso sekwo'nji sîmeho afa ufohi'nano.

⁴ Olo hungkuno semti'mokiyalokwe loso tîfi inîngkafijo'manji nakwoe sîmeho'nji sekwoe sîmeho'nji wopîngo'nohino umo'nîmontonoho.

Nakwo honîngkano wopîngomnohino wemoyîhwano.

⁵ Olo hungkuno Anîtuye hwomu nalîmentisoso selalokuhwono. Hungkuno ole, Anîtu kako wopîngo'nohinoso hwapîngo hweho. Kako wonyo honîngkano nîhu'no ane hweho.

⁶ Oso'no nakwo Mpohwo'nji sîmeho afa ufohi'nano kolîhwasi nakwo honîngkano wonyomo oseno mohumentanîngkuhwasi'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho. Nakwo mango'nohino'nwoho.

7 Nakwo Mpohwoe hungkunomo in'ngkawasoso Jisas kako in'ngkawowo'n'ngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwahoponjo so'nyuye simeho afa'njo wohumantanoho. Ose ihwasi'manji Jisas Anituye Hwomu sohwoe hon'yo nakwoe wonyo wae enaofi'hwoso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

8 Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe simehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe simehomo monauyoho.

9 Nakwoe wonyo yoloho lijwaofaso'manji Anitu wop'ingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako monesi'kwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo wae enaofi'hwoso'no nakwo simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

10 Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji nakwo Mpohwo Anitu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe simehomo monauyoho. Hwap'ingoso Anitu nalohoho, A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kilais nakwoe Nefo'mayo hweho.

1 Nje mehomi soku, olo hungkuno mti'mokalokweso sekwo hon'ngkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne oso hi'nji'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anitu'nji humaho. Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo ulimontonoho. Oso hwe wop'ingo sohwo Jisas Kilaisiyoho. Yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no Mpohwo simeho wop'ingo umo'n'iwo'n'ngkisofoho.

2 Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino mikun'imposo ma'mentisofoho. Kakoe hon'yo nakwoe wonyo wae yafo'ne imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofo sofe wonyomne'no imo'mentisofoho.

3 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anituye hungkuno hofiyo in'ngkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji simeho afa nto in'ngkuhwono. Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'n'ngkihwono.

4 A'amu ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lososo Anituye hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino hweho. Hungkuno neso kakoe simeho mo'mo mawo'nnyo hweho.

5 A'amu Anituye hungkunomo ito'no in'ngkaweso sohwo kako Anitumo simeho uyoso engo umo'n'imontonoho. Oso hiso kiko isoso kiko huno wakiyono. Kiko Anitumo humahnno.

6 A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lihwosi kakoe hon'ngkano Jisasiye hon'ngkano pa'nyo umo'nono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo simeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

7 Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo in'ngkayo'ne mti'mokalokweso songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta simo'mo ne'mo nto upa'nimotofofoho.

8 I oso hungkuno hohontajoso huno naimentisoso olohonta Jisasi'mo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni hon'ngkano hungkuno hohontajoso songo pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sikwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wop'ingoso weho.

9 Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako a'amu nom'ne sohumo simeho wonyo uyososo sikwo'mjoho'mo humaho.

10 A'amu fihwo a'amu nom'ne sohomo simeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne somo honingkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofiko kakine'no mopiwasiyofoho.

11 A'amu nom'ne sohune'no simeho wonyo uyososo kako sikwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sikwo'mjoho'mo emoyonto honingkano'no pijipijo iwo'ningkisofoho. Kakoe wonyomne'no timpi'nyo imo'nonto honingkano ito'no muhwonyofoho.

12 Nje mehomi soku, Anitu kako Jisasimne'no sekwoe wonyo wae yao'mentiso so'no ifalifaliyo semti'mokiyalokweno.

13 Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohomo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no semti'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwaso sekwoe yokumpohn'nyo hwe wonyo Seten sohomo uyakolo'malofa so'no semti'mokiyalokweno.

14 Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no semti'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohomo sekwo huno seimentiso so'no semti'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'ningkuhwoloho.

15 Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no simeho uyikutoho. A'amu fihwo hwahoponjo yahinomo iningkaweso sohwo kako Anituye hungkuno ne'njo somo miningkeyofoho.

16 O'o hofiko yo'mayo wonyo so'no simeho fefoyo, yo'mayo hwaponjo somo timo uhwononto hi umo'ningkahoningki yokumpohn'nyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponjo honingkanofoho.

17 Yo'mayo hwahoponjo so'nji honingkano wonyo so'nji moi'wo imo'nonefoho. I a'amu Anituye hungkunomo iningkeyo sohwo songo ne'no nohumanti'hwonefoho.

Jisasimne'no hungkuno hwasyo ulimotofo sohwa nto i'mofapohofa.

18 Nje mehomi soku, sikuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upa'nimentohofofoho. Jisas Kilaisiye mango sohwo wapm-montonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofa. Oso'no nakwo huno ole. Sikuno moi'wo umo'nimonte'no yohoho.

19 A'amu fehohnjo nto neliko'ma'malofofoho. Osohwa nakwoe a'amu'njo'maho. Hofiko nakwoe a'amu'ntentesi hofiko nakwo'nji ne'no nohumafikutnnesohilo. I oso'no nto neliko'ma'malofofoho. Oso'no nakwo huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.

20 I oso'no sekwo Anituye Towahuno Wopingo moi'wo nto ma'malofofoho. Oso'no sekwo honingkano neso huno moi'wo nto seimaho.

21 Sekwo honingkano ne so'no huno maseyoho isoso'no mamti'mokalokuyohono. O'o, sekwo honingkano ne so'nji honingkano hwasyo so'nji yofe uhwofiwo'ningkohofofoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no semti'mokiyalokweno.

22 Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo tihwolo. Hwe ole liwo'ningkiso hweho. Jisas sohomo Anitu nakumne'no uhwasopo'mentiso'maho. Ose liwo'ningkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye mango hweho. Kako Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisasi'njimo ngkilaho uliwo'nimojo hweho.

23 A'amu fihwo Anituye Hwomu sohomo ngkilaho liwo'ningkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho liwo'ningkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu

sohumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso hweho.

An+ituye Towahuno hungkuno ne'njo lonet+hwawo'n+ngkiso hweho.

²⁴ Oso hungkuno hohonta upa'n+motofoso aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso simeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo An+itu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho.

²⁵ Olo hilo so'no nalimentisofoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohument+hwanefoho.

²⁶ A'amuso sekumo hon+ngkano hwasyomo ipemotasewofitnno-hontne'no semt+'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono.

²⁷ Sekwo An+ituye Towahuno nto mahon+ngkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no An+ituye Towahuno Wop+ingo sohwo kako sekwo'nji ne'no humah-wosi yo'mayo hopi'nonohino so'no woloset+hwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini loset+hwayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. An+ituye Towahuno Wop+ingo loset+hwaso hopaso sekwo Jisas Kilais+mo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

²⁸ Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisas+mo fesyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohof+hwasi won+mango monanyo'njo kako'nji woswo'nantanoho.

²⁹ Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kilais sohwo hwe wop+ingo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu hon+ngkano wop+ingo'nohini iwo'n+ngkiso sohwo An+ituye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo An+ituye mehomi'nwi humalohwono.

¹ U Mpohwo An+itu kako nakumne'no hitoho m+kun+mposo nejapmentisofoho. Kako nakumo nal+wo'n+ngki, Nje mehomi kuyoho. Ose nal+wo'n+ngkiso hweho. Oso'no pisopisaho likuji huno fusyaf+hupmno. Ou, nehopeho. Nakwo An+ituye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso An+itune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hof+ko huno muyofoho.

² Ou nje a'amu soku, nakwo An+ituye mehomi nto imo'n+ngkuhwono. Nakwo hwangku pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwap+ingoso nakwo Jisas ne sohumo uhwonanefoho.

³ A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako hon+ngkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako simeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

⁴ A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako An+ituye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso An+ituye hungkunomo mt+hupewo'n+ngkisofoho.

⁵ Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'n+mentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako An+ituye hon+ngkano hungkunomo mamt+huposo'njo hweho.

⁶ A'amu Jisas+mo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo hon+ngkano wonyo iwo'n+ngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisas+imne'no huno muyo hweho.

⁷ Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiy+mno. A'amu hon+ngkano wop+ingo'njo Jisas Kilais pa'nyo sohwo hwe wop+ingo'nohino hweho.

⁸ Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Seteniye mehomi hweho. Anituye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'n'ingciso so'no wae yafo'ne pmentisofoho.

⁹ A'amu Anituye mehomi imo'nyo sohwo kako hon'ingcano wonyomo min'ingkayo'njo hweho. Hwap'ingoso Anituye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anituye hwomu hweho.

¹⁰ Anituye a'amu neso tihwolo. Seteniye a'amu neso tihwolo. Oso'no huno nay'ihwoso'no'manji oloso'no huno wosyof'isyano. A'amu hon'ingcano wonyo'njo a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo osohwo Anituye a'amu'maho. O'o, Seteniye a'amufoho.

A'amu nom'ne'nji simeho inyo yahinoso olenoho.

¹¹ Simo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'n'imentohofi, Sekwo a'amu nom'ne somne'no simeho uyimno.

¹² Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Seteniye a'amu hweho. Kon'ingkwa'wehumo fonjahumentisofoho. Peho'no fonjahumentisoto. Hwap'ingoso ole. Kein kako hon'ingcano wonyomo in'ingkamajo hweho. Apel kako hon'ingcano wop'ingomo in'ingkamajo hweho.

¹³ Oso'no a'amu olo hwaho loponjoso sekumne'no nakwolaho sel'ifjo'manji sekwo yomo iyo'eno.

¹⁴ Nakwo a'amu nom'ne Jisasimo simeho uy'wo'n'imotofo somo simeho uy'wo'n'ingkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwap'ingo ole, Nakwo Seteniye hantojo tikano hon'ingcano somo uliko'mentani Anituye hantojo songo ne'no humayo'ne somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fihwo kako a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no humayoso tohino mikun'imposo ne'no umnonefoho.

¹⁵ A'amu kon'ingkwa'wehumne'no simeho tohino umnosohwo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu nom'ne sohomo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo Anitu'njopo songo ne'no mohumanefoho.

¹⁶ Jisas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nayohoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'imentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hof'ikimo uyano. Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wop'ingofoho. Jisas hne'efoho.

¹⁷ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho hi'njo sohwo kon'ingkwa'wehwo umofonyo yalofonjo sohomo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo peho'neto, Ngko Anitumo simeho uy'wo'n'ingkohe hwo'nyoho. Ose peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho.

¹⁸ Nje mehomi soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso mango'nohino ul'ihwaloho. O'o, nakwo hof'ikine'no hitoho nalof'ihwoso'no hof'ikimo wop'ingo ulohofano.

A'amu Jisasimo tifi in'ingkawowo'n'ingkohofoso Anitumne'no iyoho munonehoho.

¹⁹ Simeho uyo yahino ne'nji ut'ihwehwasi nakwo Anituye hon'ingkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo Anitu'njopo lohof'ihwasi nakwo won'imango monanonefoho.

²⁰ I oso'no jije simeho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnn'wo'n'ingkinomanji Anitu jije simehomo yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino

so'no huno hwapingo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto kiloho'maho Anitu huno uyohoho.

²¹ Ou, nje a'amu soku, nakwoe simeho mo'mo oso hungkuno mon-ajo'manji nakwo Anituye simanopo wonmango ane yokumpohn'nyo wolo-hofano.

²² Nakwo kakoe hungkunomo tifi iningkawowo'ningkuhwone'manji yo'mayo iwo'ningkuhwone so'no Mpohwoe simeho wopingo umo'ningkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmmontonoho.

²³ Anituye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jisas Kilaisiye yofe somo simeho hi'ntnnono uyihwasi nom'ne a'amumo simeho uyihwano. Oso hiso kako nalinyofoho.

²⁴ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi iningkawowo'ningkiso somo Anitu kakimo ufo'malofoho. Anitu kako hwe huhwo sohomo humaho. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso nejopahoningki Towahuno sohwo ole netihwalofoho. Anitu nakumo humaho.

4

Anituye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu pi'ningo hwasyo hungkuno'njoso nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohino upa'nifijo oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anituye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahoningkuhwosi sekwo yamofa fiymno. Oso hwe huhwo sohwo Anituye hwolikeno. Hwahoponta'ango hwolikeno.

² Huno ito'no tipemapitnne'no yamofa fiymno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anituye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'nimentisofoho. Ose loso sohwo kako Anituye Towahuno ne hi'njo hweho.

³ Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anituye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasiye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'nimentohofi, Jisasiye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

⁴ Nje mehomi soku, sekwo Anituye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmalofa. Hwapingoso oso Towahuno jije simeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo ni'hu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofikoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Seteniye a'amuso hofiko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'nwo'ningkohofofoho.

⁶ I oso'no nakwo Anituye'nwoho. A'amu fihwo kako Anitu ne sohune'no huno unyohwo'manji oshwo kako nakwoe hungkuno upa'nimtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anitune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupa'nonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anitu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo neningkap+fijohwa'manji Anituye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe hungkunomo moneningkap+fijosos hwe wonyo sohwoe towahuno hi'njo hwafoho.

Anitu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

⁷ Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso Anitu

mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'n+wo'n+ingkiso sohwo kako Anituye mehomifoho. Kako Anitune'no huno uyalofoho.

⁸ A'amu nom'ne somo simeho muyoso Anitune'no huno muyihwafoho. O'o, Anitu simeho uyoso kako hwapingo hweho.

⁹ Anitu nakune'no hitoho m+kun+imposo nejapmmentisofoho. Oso'no kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo oso songo humayoso uyo'ne'ento nakune'no hwahopo uhwat+mentisofoho. Oso'no Anitu nakune'no simeho nejaponto net+hwamentisofoho.

¹⁰ Simeho inyo neso ole, nakwo Anitumo simeho uyo pa'nyo'maho. Oso, neso ole, Anitu nakumo simeho nejaponto kakoe Hwomu nakwoe wonyomne'no tohino m+kun+imposo mayo'ne nejapmmentisofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no Anitu umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono.

¹² Nakwo hopi'nonohino so'nwi Anitumo muhwonyo'nwoho. I nakwo a'amu nom'ne uhwon+wo'n+ingkuhwone somo simeho ne'njo uy+wo'n+ingkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji nohumahwosi kako nakumo simeho nejape so'no huno wonay+imontonoho.

¹³ Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho, Anitu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono.

¹⁴ Mpohwo Anitu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne kakoe Hwomu uhwat+mentisofoho. Oso hiso uhwon+ment+hwone so'no selalokuhwono.

¹⁵ A'amu fihwo Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uy+hwosi a'amu somo ole uloso, Jisas Anituye Hwomu hweho. Ose loso sohwo Anitu kakimo humaho. Kako Anitumo humaho.

¹⁶ Nakwo huno wonayono Anitu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no nakwo simeho uyalokuhwono. A'amumne'no umo'nyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n+wo'n+ingkiso sohwo kako Anitu'nji humaho. Oso'no Anitu huhwo kako'nji humaho.

¹⁷ Jisas nakumo nonehumentan+ingki nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nyo yahino wop+ingo yalokuhwoneso olehoho. Sikuno Engo hungkuno tango'njo ikwalofone somo nakwo yokumpohn'nyo nolo-hof+hwasi won+mango monanonefoho. Hwap+ingoso nakwoe songo humayoso olo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe simeho mo'mo humaho.

¹⁸ A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n+wo'n+ingkiso sohwo iyoho miy+wo'n+ingki yohoho. O'o, iyoho iyoso n+hu'no awonoho. Iyoho iyo hwap+ingoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nom'ne a'amumne'no umo'nyo yahinoso ito'nohino'maho.

¹⁹ Nakwo nom'ne a'amumne'no namo'n+wo'n+ingkohoho. Hwap+ingoso Anitu kako nakune'no simo'mo umo'n+imentisofoho.

²⁰ A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no simeho uyalokweno. Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno lalofoho. A'amu fihwo kako olo hwaho loponjo a'amu uhwon+wo'n+ingkiso somo simeho muyo'manji kako Mpohwo Anitumo muhwonyo sohomo simeho pipi uy+imontolo.

²¹ Jisas Kilais ole nal+mento, Kiko Anitumne'no simeho uyo'manji j+je a'amu homne'no simeho uyo. Ose nal+mentisofoho.

5

A'amu Jisasimo tifi in+ingkawowo'n+ingkohofoso yo'mayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'n+ingkohofofoho.

1 Hwe nakwoe wonyo wayo'ne Anitu uhwasopo'mentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno hiso a'amu fihwo huno nehopi uyoso sohwo Anituye mehomi hweho. A'amu Mpohumo simeho uywo'n'ngkiso sohwo kakoe mehomi'ntnne'no simeho uywo'n'ngkiso hweho.

2 Nakwo Anitumo simeho uyhwasi kakoe hungkunomo tifi in'ngkwaso'manji nakwo huno ole wonayono. Nakwo Anituye mehomi somo simeho nehopi uywo'n'ngkuhwone'nwoho.

3 Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi in'ngkwaso'manji nakwo Mpohumo simeho nehopi uywo'n'ngkuhwonefoho. Anituye hon'ngkano somo tifi in'ngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo ne-jap'wo'n'ngkiso hweho.

4 Anituye a'amu neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo hwotoho fe-e'neso hwap'ngo ole, Nakwo Jisasimne'no huno nayohoho. Kakoe yokumpohn'nyo nefo'mayo'ne sohune'no huno nayohoho.

5 Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo t'hwolo. A'amu fihwo kako huno ole uyososo, Jisas Anituye Hwomu hweho. Huno ose uyahon'ngki kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

Anitu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho limentisofoho.

6 Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyon'mano lonto, nje hon'yo us'huma'mo lonto nakwoe hwahopo pmentisofoho. Mijo'nohini so'no pmentiso'maho. O'o, mijo'nji hon'yo'ntnno pmentisofoho. Anituye Towahuno Wop'ngo hungkuno nehopi hwap'ngo sohwo kako Jisasimne'no olo hilo so'no yoloho limentisofoho.

7 Oso hufa'u s'hune sohwa Jisasimne'no yoloho lalokwofo.

8 Anituye Towahuno Wop'ngo'nji mijo'nji hon'yo'nji oso hifoho lalokwofo. Oso hufa'u s'hune sohwa hof'koe hungkuno afa'nohinoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofo.

9 A'amu hwahoponjoso hungkuno lontifeso nupo'nontani nehopeho l'wo'n'ngkuhwonefoho. Anitu lonte hungkunoso nehopeho. A'amu lontife somo yakolonoho. Oso hungkuno hiso Anitu nto limentisofoho. Kakoe Hwomumne'no linyofoho.

10 A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho, Jisas Anituye Hwomu ne hweho. A'amu nom'neso kako hungkuno hiloso simeho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako Anitu hwasyo hungkuno'njo hweho l'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho. Hwap'ngoso Anitu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho.

11 Olo hungkuno loso Anitu nehopi ole nalimento, Ngko songo ne'no humayo'neso nto sejapmmentohefoho. Ose nalimentisofoho. Oso songo ne'no humayo'ne hwap'ngo kakoe Hwomumo weho.

12 A'amu fihwo Anituye Hwomumo humunyo sohwo Anitu'nji songo ne'no humayo'ne hweho. A'amu Anituye Hwomumo mohumunyo sohwo kako Anitu'nji songo ne'no humayo'neso mot'p'hwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'nji'nwoho.

13 Sekwo a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uywo'n'ngkohoho soku, sekwo songo ne'no humayoso hi'njo kuyoho. Oso'no sekwo huno wasey-onontne'no semt'i'mokiyalokweno.

14 Nakwo yo'mayo Anitu syonef'isyalokunjo so'no namo'n'ngkohoho lontani oso'no jomo ul'hwaso'no kako wonepa'n'montonoho.

¹⁵ Nakwoe hungkuno Anitu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho. Yo'mayo nakwo jomo uliwo'n'ingkuhwone so'no nejopalokunjoso olohi-foho.

¹⁶ Hon'ingkanano anga'no wonyoso a'amu yososo Anitu kako wae mmofe'njo umtonoho. O'o, hi'nji pe'n'ingkuhwosi tikanomo wene hweho. Oso'no a'amu oso wonyo hiso yoso sohumo uhwon'ingkofoji oso a'amu huhwo sohumne'no Mpohumo jomo mujo'njo fiyo. Yo'mayo hon'ingkanano wonyo nom'neso a'amu yoso sohumo uhwon'ingkofoji oso humne'no Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae yimofihwosi songo humayo'ne uyimtonoho.

¹⁷ Anituye hungkuno mtohupeso hopi'nono wonyofoho. I oso'no fehohnjo so'no Mpohwo kako wae weeo'mtonoho. Anga'nohinoso tikanomo nihu'nahone wenefoho.

¹⁸ Anituye mehomi ne sohwo kako hon'ingkanano wonyo miyo'njo yiwo'n'ingciso hweho. O'o, Anituye hwomu osohumo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingciso hweho. Oso a'amu huhwo sohumo Seten mupm'mokonohoho.

¹⁹ Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo Anituye mehomi'nwoho. A'amu nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Setenyoho.

²⁰ Nakwo huno moi'wonoho. Anituye hwomu nto pmmentono. Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejapmmentono. Nakwo Anitumo ufohi'nyo'ne hwap'ngoso Jisasiyoho. Jisas Kilais Anituye hwomu sohwo kako Anitu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwap'ngo hweho.

²¹ Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo jije simeho mo'mo Anitumo uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Osohopeho. Ngko Joun'ni mtimokohono.

2 Joun

Olo Iyoswo Tifinjo loso Joun Afahwo Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sikisiti'nji* (60) *sikisiti-sikisi'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Joun afaohwo mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mti'mokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetikeno. A'amu fiso hofikoe hunoso ole, A'amu Jisasimo in'ngkunyo temtitofo hopa imo'nohumunyo somne'no mti'mokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiy+mno ulimonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mti'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mti'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n'ngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mti'mokalokweno. Kiko a'mu siki, Anitu kakoe syohomne'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jije mehomi sohwantne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no simeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nono Anituye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofiko sekune'no simeho umonalofoho.

² Jisas Kilaisiye hungkuno ne'njoso nakwoe simehomo wojo so'no nakwo sekune'no simeho namo'n'wo'n'ngkohoho.

³ Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilaisi'nji siko nakumne'no wopingo nalohofohosi hitoho ulofihwoso'no humayo wopingo nejapohosi'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hnn'ngkuhwasi simeho afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofu yahino somo un'ngkowano.

⁴ Jije mehomi fehohnjoso hofiko Anitu kako yahino ne so'no nalimentiso hopaso hofiko kakoe hon'ngkano ne somo in'ngkwalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko simonyo yalokweno.

⁵ Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilimonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anituye hungkunoso simo'mo upo'noma'mentihwone oso mta'angofoho.

⁶ Hitoho ulofu yahinoso olenoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi un'ngkowano. Hohonta olo hon'ngkano loso upa'nimentihwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no simeho umonyo yahino somo fin'ngkamno.

*Nakwo Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohu-
mano.*

⁷ A'amu pi'n'nggo engoso hofiko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entifi angomeemo liku'mofalokwofo. Oso'no hofiko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kilais Anitu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu imo'nimentiso'maho. Hofiko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hwasyo hungkuno l'wo'n'ngkohofoso Kilaisiye mango hwafoho.

⁸ Sekwo soku, oso a'amu ose sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hwapingoso sekwo Anitu syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohoho so'no Anitu kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmmo selimentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo in'ngkafijo'manji sekwo momapitnnehoho. O'o, sekwo Anituye hungkunomo nto'no in'ngkafijoso u sekwo yo'mayoso womantifeho.

⁹ A'amu fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo in'ngkaweso'manji osohwo Anitu kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaso osohumo Anitu'nji kakoe hwomu Kilaisi'nji siko'monta'i siko kako'nji humasiyo.

¹⁰ U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kilaisiye hungkuno masejo'njo ihwosi kako nom'ne hungkuno kengo selihwoso'no osohumo sekwo kakimo sekwoe ango'mno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe a'amuhwe eso nulikutoho.

¹¹ A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mantimokumnehono. O'o, ngko sekumo se'mahm'mo ngko sekwo'nji hungkuno hnn'ngkuhwasi nakwoe simehoso wopingo wonamo'n'montonoho.

¹³ Anitu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jije nanohwo esi'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amufu selalokwofo. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Joun'ni mtimokohono.

3 Joun

Olo Iyoswo Nom'ne Tifinjo loso Joun Afahwo Mt'mokumentisofoho. Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sikisiti*'nji (60) *sikisiti-sikis*'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo ne'no tifinjo loso Joun afahwo mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasimne'no mt'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jouniye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajimonto imentisoso Ntiyoutilefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nimonto oso a'amu syoho'njo sohwo monje esyahon'ngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitiliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajimentisofoho. Olo iyoswo loso Jouniye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitiliyos syoho yahon'ngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mt'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu lhwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n'ngkohe sohwo'ni ngko nje n'ngkwahwo Ngkaiyos sohwo hne'no olo iyoswo loso kumt'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi simaho kijopalokweno.

² Nje a'amu sohwo, kiko yo'mayo syoho wopingo yontan'ngkini Anitu kufomalokunjo so'nji kiko wopingo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jije huyomango so'no ngko huno niyohoho wopingo humaho. I jije huyomango wopingo humaso hopaso jije a'apaho hi'nji wopingo osonohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

³ A'amu fehohnjo Anitumo simaho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso jije angopo nta'ni ni'mantifi ni'malofi, Ngkaiyos sohwo kako Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no in'ngkwalofoho. Ose ntahon'ngkofi ngko simonyo imalefoho.

⁴ Nje mehomi hofiko Anituye hungkuno ne somo in'ngkwalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko simonyo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso simonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no simonyo iwo'n'ngkohofu somo yakolo'nnyofoho.

Ngkaiyos syoho wopingo imentisofoho.

⁵ U nje a'amu sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mof'wo'n'ngkohofu sohwo ufo'mawo'n'ngkinoso oso wonyoangkafofoho. Jije a'amu'nohinimaho. O'o, a'amu kengo mta'ango shwanjoho.

⁶ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko olopo ni'mantifi kiko hofikimo wopingo ulohomahnno so'no nakwo Anitune'no uhu'mokontan'ngkuhwoni nalimalefofoho. Kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofo sohwo jije angopo nta'ni hano hofiyo'no hmf'hwajo. Ose yahon'ngkiji Anituye simaho wopingo umo'nimontonoho.

⁷ Hofiko oso syoho yalokwofo Kilaishiye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anitumo simaho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofiko hamniyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo.

⁸ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwo ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyoutilefes kako yahino wonyo imentisofoho.

⁹ Ngko oso a'amu Ntiyoutilefesinji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no ngko iyoswo nom'neso nto mtimokumalefoho. Ntiyoutilefes sohwo kako a'amu hiso hofiko nakwoe hwe engo hwosoho ulantife'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo haloho manipewo'n'ngkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho nifewo'n'ngkiso hweho.

¹⁰ Oseso ngko sekumo se'ma'me'manji ngko yo'mayo kako iwo'n'ngkiso so'no waselimonnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno wonyo lalofoho. Kako hwasyo hungkuno lalofoho. Oso'nohini'maho. O'o, kako a'amu Anituye hungkuno liku'mofo sohwo kakoe angomo mipemotasyiwo'n'ngkiso hweho. I a'amu nom'neso hofiko oso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo somo nje angomo upemokosyawo'mo loso sohomo Ntayoutilefis sohwo kako hofikoe hon'ngkano pijumofiwo'n'ngkiso hweho. Oseso kako oso a'amu homo somo hofiko Anitumne'no uhu'mokiyo somta'ni wae weo'mto yalofoho.

Ntemitiliyos sohwo kako yahino wopingo iwo'n'ngkiso hweho.

¹¹ U nje a'amu sohwo, kiko yahino wonyo somo tifi in'ngkahutoho. O'o, hon'ngkano wopingo somnohini tifi fin'ngkayo. A'amu kako yahino wopingo'njo sohwo kako Anituye a'amu hweho. A'amu kako yahino wonyo iwo'n'ngkiso oso hwo kako Anitune'no huno mosyafisiyo hweho.

¹² A'amu hopi'nonohino sohwa hofiko Ntemitiliyosiyeyofe ho'nomalokwofo. Nakwo Ntemitiliyos osohomo uhwonontani nakwo Kilaisiyeyahino ne somo uhwonalokuhwono. Oso'no ngko huhwo'ni kakoe yofeso ho'nomalokweno. Oso'no kiko huno kiyohoho, Nje hungkunoso ne'njofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹³ Oseso ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso oso'no ngko iyoswomo mamtimokumnehono.

¹⁴ We'enepepi ngko noku'mahm'me'no nekwo hungkuno wohnnantaeho.

¹⁵ Jije simehoso pompengo ufisyakumofono. Jije a'amu olopo humalofe sohwa hofiko nje hwomuhwe kilalokwofo. Nje a'amu kiko'nji humalofe sohwanne'no nje a'amufu ulalokweno. Kiko hofikimo njiyo. Osohopeho. Ngko Joun'ni hungkuno loso mtimokohono.

Jut

Olo Iyoswo loso Jut Mtì'mokumentisofoho. Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo teti'nji (30) teti-faifì'nji (35) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jut mtì'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutiye so'nji Jutasìye so'nji afafoho. (Oso'no Matiyu sohe engo 13, hanìngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, honìngkano we'e 3, osopo Jisasiye hohmnìngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofìkoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasiye nìngkwahwo mtì'mokumentisofoho. Jut a'amu Jisasi'mo inìngkuno somne'no mtì'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango ntìponjomne'no mtì'mokumentisotikeno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sìmo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo sìmeho hi'ntnnonohinoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafìkuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'nìngkutoho. Jut ose ulimonto mtì'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut honìngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso ntìpo humanto mtì'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtì'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofò lihwasì tifi unìngkohwano.

¹ Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kìlaisìye syoho ulohofiyo Jemisìye konìngkwa'we hwo'nyoho. Anìtuye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anìtu sehwasopeehonìngki inìngkamentohoho sokune'no mtì'mokalokweno. Mpohwo Anìtu sìmeho engo sejopahonìngki Jisas Kìlais kako sekumo wopìngo semokosyohumaho.

² Anìtu kako sekune'no hitoho ulofìhwoso'no sìmeho pompenjiyo so'nji sìmeho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'engi Anìtumo jomo ulalokweno.

Kìlais Jisasiye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lutìhwawo'nìngkohofò sofe hungkunofoho.

³ Nje a'amu soku, sìmo'mo ngko huno pi'nìngo syafìsyonji Anìtu kako asomo netìmayo'neso sekune'no iyoswo mtì'mokumne'engi i olohonta nom'ne hungkuno mtì'mokalokweno. Nakwo Jisas Kìlaisìmo sìmeho hi'ntnnono uyaso hn'nìmo Anìtu kako asomo wonetìma'mtonoho. Oso hungkuno Anìtu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji sìmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fìkemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'nìngkutoho. O'o, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno.

⁴ A'amu fehohnjo Anìtumne'no sekwo'nji uhu'mokontìfi humentanìngkofi a'amu fehohnjoso hofìko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumantìfi hofìko poji ehumentohofofoho. A'amu hiso hofìko ole lalokwofo, Anìtu kako nakumo wopìngo naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monanìngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe sìmeho uyìmo lososo u uyìhwono. Anìtu kako sìmeho nejopalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kìlaisìmne'no hofìko hohujo ikinjao'mentohofofoho. Hohonta a'amu Anìtuye hungkuno mtì'mokumentohofò sohwa olo a'amu lohwanne'no

ole mt'i'mokumentohoho, Oso a'amuso wonyofoho. Hofiko tikanomo ufitnnefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁵ A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'n'i'mentohofofoho. I oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono. A'amu Isilael somo nakwoe Hwe Engo hofikimo Ijip mta'ni utimanto olopono utimotapmmmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Isilael fehohnjoso hofiko Anitumne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjimofahonngkofi Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho.

⁶ Nom'ne so'no huno fisyafihupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho Anitu uyimentiso somne'no hahn'nyo yontifi hofikoe ahwomomjo pone uliko'ma'mentohofofoho. Oseso Anitu kako hofikimo ahwomom nano'nji intofonto sikwo'mjoho engo so'mo intofohumatimentisofoho. Hofiko oso ahwomom nano homo somta'ni misihuto'nifitnnefoho. Oso hopo sopo nohumafikuji hofiko Anituye Sikuno Engo somo hungkuno ikwolofone so'no hontohumalofa.

⁷ Ou, sekwo nom'ne so'no fisyafihupmno. A'amu Soutom Ngkumoula so'nji nom'ne pone mofone sponjo so'nji hofiko a'amu ahwomomjo sohwa a'mohufo imentohoho hopa imentohofofoho. Oso'nji hofiko kifosyoho'nji loho'nimotofofoho. Oseso Anitu kako hofikoe honingkano wonyo somne'no tohino engo uyimentisofoho. Oso tohino hiso hofiko tohomo ne'no humentanngkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no syofisyontani iyoho neningkahonngki nakwo huno ole nayohi, A'amu honingkano wonyo yiwon'ngkohofoso tohino engo womantifeho.

⁸ I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hofiko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonontifi oso mta'ni yokumpohn'nyo tipemantifi hofikoe a'apahomo wonyo loho'n'iwo'n'ngkohofofoho. Oseso hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo yokumpohn'nyo ulohofontifi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofo uliwo'n'ngkohofofoho.

⁹ Anituye a'amu ahwomom mta'ango simo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mousesiye pijafoso mayo'ne yoka hnnimentisiyefoho. Siko oso yoka hungkunoso nohnonji Seten kako Maikelimo sitofo ulahonngki oso'no Maikel kako Setenimo sitofo aku mulimentisofoho. O'o, olo'nohini ulimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakilono. Oso'nohini ulimentisofoho.

¹⁰ I oso a'amu huhwo sohwa hofiko sekwo'nji humalofa sohwa hofiko yo'mayo hwapingo ne so'no huno nto'no muyahonngki hofiko sitofo hungkuno liwo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi hofiko yo'mayo wonyoso iwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko nihu'nahone wonyo imo'nyoso tikanomnefoho.

¹¹ Hofiko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hofiko Atamiye hwomu Kein kako konngkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mantifi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo ma'mne'ento kako a'amu Isilael somo hwasyo honingkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako Anitumne'no yokumpohn'nyo imo'n'i'mentiso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no Anitu kako hofikimo fonjasyonefoho.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo simoho afa inngkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokontifi wopayo nontifi Jisasi'mne'no syafisiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hofiko wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokontifi oso uhu'm'ngo homo somo

wonyo imokuwo'n'ingkohofofoho. Hwap'ingoso hof'ikoe hon'ing'kano wonyo somne'no won'imango mun'ing'kahon'ingki hunoso hof'ikine'nohini syaf'ihu'nont'ifi wopayo ni'wo'n'ingkohofofoho. I oso'no hof'iko nom'ne a'amu somne'no huno monosyaf'ihu'n'wo'n'ingkiyohoho. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo sohwo kako ifoyo'no hontohu-manteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahon'ingki ifoyo masiyo'njo yahon'ingki ifofo ni'hu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hof'iko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'n'imno. Oso a'amu sohwa hof'iko oso iyo kakoe sikuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yof'ihwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho.

¹³ Oso a'amu oseso hof'iko hof'ikoe hon'ing'kano wonyo somne'no won'imango munyo'njoso ut'ihwa'nyopo yont'ifi hof'iko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyaf'ihwo'n'ing'kiso pa'nyo hwafoho. Hof'iko hntokwaliyo ifufosonto sikwo'mjoho'mo imo'naof'wo'n'ing'kiso pa'nyofoho. An'itu kako oso a'amu homo somne'no hof'iko'ne nohumafitnne'ento ango ni'hu'no sikwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hof'iko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hof'iko hon'ing'kano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

¹⁴ Atamiye imu sohwa mj'imo'n'imopont'ifi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'n'imentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso a'amu huhwo sohwanne'no kako An'ituye hungkuno ole l'imento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'n'ingo engo so'nji motapiso uhwon'ingkohefoho.

¹⁵ A'amu Jisasiye hungkunomo t'ifi min'ing'kayo'njo somo hungkuno ikwolofone'ne sopono uhwajonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko An'itumne'no hohujo ikinjaofont'ifi hon'ing'kano ni'hu'no wonyo yont'ifi An'itumo sitofo hungkuno ni'hu'no wonyo ul'wo'n'ingkohofofoho. Oso'no hof'iko hof'ikoe yahino wonyomne'no tohino engo womant'ifeho.

¹⁶ A'amu huhwo sohwa yo'mayo u'mante so'no nakwolaho lont'ifi wonyo hungkuno li'wo'n'ingkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwanne'no hof'iko hwasyo hungkuno somji'li'wo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko oso hon'ing'kano wonyo homo somne'no hof'ikoe simeho fefoyo uyahon'ingki oso homo somo in'ing'kawowo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko hof'ikoe yofe woho'nomo'nano lont'ifi hof'iko mango engo li'wo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu hiso hof'iko nom'ne a'amu somta'ni hof'ikoe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno ul'wo'n'ingkohofofoho.

Sekwo An'ituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uy'kuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁷ I oseso An'ituye a'amu kakoe hungkuno liku'mof'wo'n'ingkohofoho (apousel) sohwa hungkuno sel'imentohofoho so'no huno f'syaf'ihupmno.

¹⁸ Hof'iko sekumo ole sel'imentohofi, Sikuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hof'iko i'mofap'kuji An'ituye hungkuno somne'no t'ikafo j'fitnnefoho. Hof'iko An'ituye hungkuno somne'no hohujo ikinjaof'kuji hon'ing'kano wonyo somne'no hof'ikoe simeho fefoyo uyonefoho. Ose sel'imentohofofoho.

¹⁹ A'amu hiso hof'iko An'ituye Towahuno ane nohumant'ifi hof'iko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syaf'syont'ifi hwasyo hungkuno

losetihwawo'n'ingkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nontifi husilo husilofo lohofalokwofo.

²⁰ U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo sekwoe simeho hi'ntnnono kiho'maso wopingo'nohini Anitumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fisosofito'nimno. Anituye Towahuno Wopingo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe simeho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono likuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ulimno.

²¹ Sekwo nohumafikuji Anitu sekumne'no hitoho ulofwo'n'ingkiso so'no huno ne'no syafisyikuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumafikuji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hitoho engoso ujo ehontojwasiyo'ne sikuno so'no fohontohumamno. Nohontohumafikujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho.

²² A'amu hofiko Anituye hungkunomne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no Anituye honingkano tipemayo'neso ufo'mapmno.

²³ A'amu tikanomo walokwofo somo sekwo hofikimo komo'no utimappmno. Nutimafikuji sekwo hofikimo ufo'mapmno. A'amu honingkano wonyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no sekwo Anituye honingkanomo tipemayo'ne hofikimo ufo'mapmno. Nufo'mafikuji hofikimo wopingo ulohopmno. I oso'no sekwo hofikoe honingkano wonyo somne'no i'waho nto'no fiyimno. Oso honingkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafitnnoho likuji i'waho fiyimno.

Jut kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²⁴ Anitu kako sekwo mopiwasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jisas Kilais sekumo seloho'mentiso so'no sekwo honingkano wonyo ane'njo kakoe ango wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji nohumafikuji simonyo engo uyantifeho.

²⁵ Nakwoe Anitu nihu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais naloho'mentiso so'no asomo netimane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo hulimokomokosyohumawo'n'ingkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako simo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamopihwosi olhonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumamawene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Juti'ni mti'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno
Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kilais kakoe
Inomokomoyo Jounimo Umentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *sikisi'ti-sikisi'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo Joun mt'i'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mt'i'mokumentisofoho. Simo'mo mt'i'mokumentiso so'nji tifi iyoswo hufa'u sihune mt'i'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *tetitikeno* (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko a'amu Jisasi'mo in'ngkuno somo tango engo uyimentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 hon'ngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patimous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentan'ngki Anitu yo'mayo yo'mayo hwangku ifawene so'no utihwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangku ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofolihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Yo'mayo we'ene'pi imo'none so'no Jisas Kilais kako ntihwahon'ngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mt'i'mokalokweno. Simo'mo Anitu kako Jisasi'mo hungkuno loso ulahon'ngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lihwojahon'ngki Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'namne'no hungkuno homo somo kako lontihwamentisofoho.

² Yo'mayo hungkuno Anitu mta'ni upa'nimentoheso yo'mayo Jisas Kilais lontihwamentisoso yo'mayo uhwonimentoheso yoloho lijwaofalokweno.

³ A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofolijwamo'n'ngkuji u nupa'n'ngkuji hungkuno homo somo haloho pekuji tifi in'ngkafijo'manji wop'ngofoho. Hwap'ngoso sikuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tifoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antime aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.

⁴ Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofosokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mt'i'mokalokweno. Nakwoe Anitu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kakoe Towahuno Wop'ngo so'nji siko sekumo sefo'mahosi'si simeho pompenjiyo wosejapiyo.

⁵ Jisas Kilais sohwo kako Anituye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lutihwawo'n'ngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentono. Songo nolikafonto ni'hu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne simo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'n'ngkohofosohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi simeho wop'ngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulofiwo'n'ngkiso sohwo kako nakwoe hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonemayo'ne kakoe hon'yo usihuma'mentisofoho.

⁶ Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasiye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumantihwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.

⁷ Ihwoni, Jisas kako himopo nopahon'ngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hofi'ko Jisas poyo wape'nono limentohofoso Jisasimo uhwon'ngkuji hofi'ko yafi'yafe ikuji humotaho engo l'fitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

⁸ Anitu kako nakumo ole nalimento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwap'ingo hwo'nyoho. Ose nalimentiso sohwo olo Anitu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako Kilais Jisasimo uhwon'mentisofoho.

⁹ Ngko Joun'ni sen'ngkwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasiye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani Anituye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji tipemalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'n'ngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohe so'no ulahon'ngko hofi'ko ngkimo wae yanimo'mentohofofoho. Yanimofontifi hofi'ko olo hwaho we'e Patimous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa nihumati'mentohofofoho.

¹⁰ Olopo nohumanji sikuno iyoho humayo Sante somo Anitumo jomo ulontan'ngko kakoe Towahuno Wop'ingo ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki wojo hopa uhwon'mentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'n'ngkahon'ngki ole upa'n'mentohefoho,

¹¹ Yo'mayo hopi'nonohinoso kitihwahn'me'no kiko nuhwon'ngkohoji oso hiso iyoswomo mt'i'mojo. Nomti'mokohoji ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohoho osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Ango Efesos'i'nji Simena'nji Pekamom'i'nji Taiyotaila'nji Satis'i'nji Filatel'fiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki oso hwe hungkuno ntimentiso sohomo uhwon'monji ikinjaofonji uhwon'mentoheho sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo uhwon'mentohefoho.

¹³ Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontan'ngki uhwon'mentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'ango hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Osohwo nohumanto manji'mofo sawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohomo uhwon'mentohefoho.

¹⁴ Kakoe mnokino'nji mijiyonji nihuno halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe timoso tipomponaho pa'nyofoho.

¹⁵ Kakoe sifeso sojo hwoyango hnn'ngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'n'ngkahon'ngki upa'n'mentohefoho.

¹⁶ Kakoe aho anga sohohnta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ose mokosyohumamentisofoho. Kakoe

hungkunoso sihu yohosi yohohnta'ni sihu mampo'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahon+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe simanoso mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho.

¹⁷ Oso huhwo sohomo uhwononji ngko kakoe si+iki'nyo'mo poyo pa'nyo piwahu'mentohefoho. Oseso kakoe aho anga sohohnta'ni nokisan+syonto nt+mento, Ki+ko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwafo so'nji yo'mayo hopi'nonohinoso hwap+ngo hwo'nyoho.

¹⁸ Yo'mayo songo humayo neso ngko hwap+ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'n+mentohe sohwo'n+mo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Apa'no mape'n+mnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji ti+kanomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

¹⁹ I oso'no kako ose ntonto nt+mento, Yo'mayo uhwon+ngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo ti+fi no'mo i'mofapone somo uhwon+ngkohoji iyoswomo ifalifaliyo mt+mojo.

²⁰ Ki+ko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u mokosyohumentan+ngko nohon+ngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo so'nji uhwon+ngkinoso hwap+ngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hofi+ko oso a'amu An+ituye yofe ho'nomayo'ne anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sponjo a'amu uhu'mokuwo'n+ngkohoho somo mokosyohumawo'n+ngkohof+hwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. Kilais+ye a'amu anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose nt+mentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

¹ Jisas kako ole nt+mento, Joun, ki+ko hwe engo a'amu An+ituye yofe ho'nomayo'ne anga Efesos somo mokosyohumawo'n+ngkohoho somne'no hungkuno ole mt+mojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyo ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hano emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno.

² Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yont+fi ngkimo mon+si+kwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohof+wo'n+ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no nakwolaho li+wo'n+ngkohoho kuyoho. Hofi+ko nose'mant+fi An+itu mta'ango (*apouse*) hwona'nyoho selahon+ngkofi hofi+koe hwasyo hungkuno so'ntnne'no hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahon+ngki sekwo hofi+koe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilof+hwaj+wo'n+ngkohoho so'no ngko huno niyohoho.

³ Sekwo nje yofe so'no nningkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonont+fi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofont+fi tango engo ti+pemalokwofo. Oso tango ti+pemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

⁴ I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo si+meho hi'ntnnono kahopi ntapmmentohoho sohonta nehopi ntapmmentohofofoho. I, olohonta awonoho.

⁵ Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofofoho. Oseso sekwo oso yahino wopingo homo somo nusikwajontifi nto piwahu'malofu. Oso'no sekwo yahino wopingo imotofo so'no huno ikwesiyafisyikuji sekwoe simeho fiwolo'mokumno. Iwolo'mokukuji yahino simo'mo imotofo hopaso apa'no fiyimno. U sekwo simeho miwolo'mokiyo'manji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho.

⁶ I yahino wopingo anga'no yalokwofo so'no ngko simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko osohumo songo humayo'neso uyimonnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye angopo wosopayo syoho hulimentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjanimontonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofantihwonefoho.

A'amu Simena somne hungkunofoho.

⁸ Hwe engo a'amu Simena somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko simo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwapingo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'nimentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

⁹ Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo yiwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofo hungkuno selalokwofo so'no huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofiko Seteniye a'amufoho.

¹⁰ Yo'mayo tango se'maso so'no sekwo iyoho seningkuhwoloho. Seten kako yamofu waseloho'montonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impo'angomo sehumajihwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofantifetikeno lihwosi wasehonimontonoho. Oso sikuno tango'njo sikuno pi'ningo engo moseyakolofonehoho. O'o, sikuno aho hufa'u hopi'nonohino pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo lihwosi yihwoso'no sekwo po'nifo wekutoho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'n'ngkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango songo ne'no humayo'neso wosejapmmonnoho.

¹¹ U sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lihwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofu'ne sikuno somo tohino momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

¹² Jisas ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko hwakuhwajo sihumampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

¹³ Oso ango engo sekwo humawo'n'ngkohoho sopo Seten yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. A'amu pi'n'ngoso hofi'ko Seten'iye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyo lijwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako nje hon'ngkanomo tifi nn'ngkamentiso so'no a'amu Seten mokosyohumawo'n'ngkisoso kakimo ko fonjosyahon'ngkofi sekwo ngkine'no hungkuno yoloho lijwafo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas poyo pe'n'imentiso sohonta tango mi'kun'imposo ko se'manteso sekwo An'itumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho.

¹⁴ Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso Mpelamiye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohumo Is'lael somne'no yahino wonyo kompemayo so'ne luti'hwahon'ngki Mpelak sohwo kako a'amu Is'lael somo kompemahon'ngki Is'lael'iso pi'wahu'mentohofofoho. Nopi'wasyontifi hofi'ko hwahoponjo an'itu hwasyo sohomo yofe ho'nomantifi yahu hwahoponjo hwasyo an'itu sohumne'no ho'nahinyoso ni'mentohofofoho. Nonontifi a'mohufo imentohofofoho.

¹⁵ Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofi'ko a'amu Nikoulasi'fe hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no hofi'ko hwahoponjo yahinomo in'ngkwalokwofo. I sekwo oso a'amu wonyo homo somo kengopo mol'hwajiyo'njoso peho'neto.

¹⁶ I oso'no oso yahino wonyoso noho'naofi'kuji simeho fi'wolo'mokumno. U mi'wolo'mokiyo'manji we'ene'pi ngko nose'mahm'mo nje hungkuno si'humampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae weese'monnoho.

¹⁷ Sekwo haloho hi'nji'ku'manji olo hungkuno hiso An'ituye Towahuno Wopi'ngo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohomo ngko hofiyo umokosyohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Is'lael mokosyohumamote hopaso oso a'amu sohomo hofiyo mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo mta'ango uy'monnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mti'mokinyo so'nji uy'monnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'nohini huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

¹⁸ Jisas ose ntonto ole nt'imento, Joun, ki'ko hwe engo a'amu An'ituye yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko An'ituye Hwomu sohwo'ni t'imo tipomponaho pa'nyo'njo sife sojo hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.

¹⁹ Yo'mayo syoho engo yi'wo'n'ngkohoho so'no huno niyohoho. Sekwo a'amu nom'ne so'nji simeho inontifi ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontifi a'amu nom'ne somo wopi'ngo ulohofi'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo lohofi'wo'n'ngkohoho kuyoho. Olo yahino hohonta ema'mentohofoso wopi'ngo imo'nonto engo imo'nalofoho.

²⁰ Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwo'nji nohumentan'ngki sekwo kengopo mol'hwajiyo'njo yohoho. Kako An'ituye

hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho nto-hofiyo sohwamo hon'ing'kano wonyomo ipiti'hwanto ipemotowalokunjo so'no hofi'ko a'mohufo yontifi hwahoponjo anitu hwasyo sohumne'no wosopayo ho'nahinyoso nalokwofo.

²¹ Oso a'musi kako simeho uwolo'mokononji ko hontohumaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehu'mokahumaho.

²² Sekwo upa'nimno. Oso a'mu simo mnokino engo uyimo a'amu sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hofi'ko hofi'koe hon'ing'kano wonyo somne'no simeho miwolo'mokiyo'manji tohino engo uyimonnoho.

²³ A'amu oso a'mu siye yahinomo in'ing'kawowo'n'ing'kohofosomo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino nn'ing'kap'wo'n'ing'kohofosolo so'no huno uyimontonoho. Ngko Jisas sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno simeho somo huno niyohoho. A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo yiwo'n'ing'kohofosolo so'no yamofowaselo'nohono. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo imoku'me'no hofi'ko huno ole uyimontonoho.

²⁴ A'amu Taiyotaila humawo'n'ing'kohofosolo a'mu wonyo siye yahinomo tifi min'ing'kayo'njososekwo Seteniye yahino wonyo ne somne'no huno mosyafisiyo'njosalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne syohomosejapmnehono. O'osyoho anga'no sejopalokwe losolenoho.

²⁵ Sekwo syohowop'ingo yalokwofosolo ne'no ikuji nje hungkunomoho yokumpohn'nyofikesyohumamno. Mokosyohumentan'ing'kuji ngkonose'ma'mnefoho.

²⁶ Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo soku sekwo nje yahino somo ne'no nn'ing'kopontan'ing'kuji sikuno moi'wo imo'nosohonta ngkosokumo mnokino engo'njimo'n'ing'kuji womokosyohumantifeho.

²⁷ Nje Mpohwo Anitu kako a'amumo mokosyohumayo so'no yokumpohn'nyo ntapmmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sokumowosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo somosekwo nomokosyohumafikuji hofi'koe yokumpohn'nyoso'njihofi'koe yofengoenjowofongkulofantifeho.

²⁸ Oso hohosohonta ngko im'ingo ne so'nji i'muso wasejapmmonnoho.

²⁹ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye towahunosohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

¹ Jisas ose ntonto ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofeho'nomayo'ne ango Satis sopo uhu'mokuwo'n'ing'kohofosomo mokosyohumawo'n'ing'kohofosohwamne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko Anituye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale sohwo'ni sokumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku Anituye yofeho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ing'kohofososekwo wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo poyo pa'nyo humalofo. Hwap'ingoso sekwo nje hungkunomoho nto'no

maningkowalokuyohoho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo Anituye pono masifitnnohoho.

² Sekwo yomo yaofikuji ngkine'no huno nto'no fisyanihofupmno. Sekwo yahino wopingo we'e wojo sohwo poyo wape'nimonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usosofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino yiwo'ninkohoho somo nje Anitu nuhwononto ole lalofoho. Hofiko nto'no miyo'njo yiwo'ninkohohofoho. Ose lalofoho.

³ Sekwo Anituye hungkuno kahopi upa'nontifi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syafisyikuji oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumafikuji sekwoe yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikuji nto'no molikofohumayo'manji ngko a'amu hufo uyimo lihwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Osohonta sekwo yomo mikunimposo uyantifeho.

⁴ Sekwo a'amu Satis pi'ningo soku sekwo honingkano wonyo'njo ko humentaningkofi a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo honingkano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwapife halojo pa'nyo sejapm'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohumentihwanefoho.

⁵ Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasyiwo'ninkohoho soku sekumo songo humayo so'no hwapife halojo pa'nyo sejapm'me'no womiyantifeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'o sekwo nje Mpohwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohofikujo'no ole ulimonnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ulimonnoho.

⁶ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatelifiya somne hungkunofoho.

⁷ Jisas ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Filatelifiya somo mokosyohumawo'ninkohoho sohwa'ne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko honingkano wopingo'nohini'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohomo Anitu kako oso pone engo Jelusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uyimentiso hopaso Anitu ahwomomjo pone engo Jelusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwosompee'meso nom'ne a'amuhwo mopujwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pijwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.

⁸ Yo'mayo yahino iwo'ninkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe simanopo ngko hoku'yo hwosompeesyoheso uhwonimno. Oso hoku'yo hwosompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo we'e so'nji nje hungkunomo nningkapontifi nje yofe nom'ne sohwo yoloho lijwaof'neso iyoho masenyofoho.

⁹ Upa'nimno. Oso a'amu Seteniye yahinomo iningkawowo'ninkohofoso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe honingkanomo iningkowalokuhwone hn'nwi nakwo'nohini Anituye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe sifiki'nyo'mo wopingumojamonnoho. Nopihumojao'me'no hofiko huno ole uyimontonoho. Sekwo a'amu Filatelifiya sokune'no nimo'nantofoho. Hofiko huno ose uyimontonoho.

¹⁰ I sekwo nje hungkunomo tifi nningkapontife so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofiwo'n'ingkohoho kuyoho. Oso'no ngko sekumo hofiyo wosemokosyohumamonnoho. Tifi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofo sofe hungkuno ikwolofo'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'n'ingoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho.

¹¹ We'enepe wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho sejapmmmentoheso sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnnoho.

¹² Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolof+kuj+manji sekwo nje Anituye angomo nohumaf+kuj engkwosaho pa'nyo umo'nantifeho. Sekwo Anitumo mus+kuj+fitnnehoho. O'o, sekwo ne'no humantokutnnefoho. Ngko nje Anituye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemt+mokimonnoho. Hwap'ingoso sekwo nje a'amu ni'hu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko Anituye pone songo osomne'no yofe Jelusalem+ye eso sekumo wasemt+mokimonnoho. Hwap'ingoso sekwoe pone ni'hu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmntonoho.

¹³ Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

¹⁴ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwanne'no hungkuno ole mt+mojo. Ngko hungkuno ne'njo hwap'ingo sohwo'ni yo'mayo Anitu nt+wo'n'ingkiso somo in'ingkawowo'n'ingkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu nt+mentisoso yoloho lijwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anitu mt+mokumentiso hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwap'ingo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.

¹⁵ Yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syan+isyontife sohonta sekwo nakwolaho manjo'njo ko yont+fi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yont+fi sekwo hwasyopo humalofo. Sekwo ngkine'no nakwolaho lont+fijontentesi wop'ingo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumant+fijontentesi wop'ingo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwap'ingoso sekwo hwasyopo nohumant+fi ole hnnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono. O'o, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnnalokwofo.

¹⁶ Sekwo ngkine'no we'enepe nningkapont+fi hwahoponjo somo we'enepe in'ingkawent+fi hwasyopo humalofo so'no ngko s+moy+hu'nalokweno.

¹⁷ Hwap'ingoso sekwo ole hnn+wo'n'ingkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'nji'nwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'nji'nwoho. Wop'ingo humalohwono. Ose hnn+wo'n'ingkohofofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnont+fi sekwo t+mpi'nyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo ni'hu'no wonyo nohumentan+ngkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.

¹⁸ Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano l+kuj ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe ntohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wop'ingofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkinta'ni hon'ingkan

wopingo'nohini hwapife halojo mapijo'manji sekwo mpe ntohofikuji sekwoe a'apahomo ekojisyahoningkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo wonimango masenonehoho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe timo timpinyoso nosefisahu'mokuhwoso'no sekwo timo wohonantifeho.

¹⁹ A'amu hopi'nonohino somne'no nimo'nivo'n'ngkiso so'no hofiko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno uli'mo hofikoe honingkano nto'no womihwatimo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syafisyikuji yomo yaofikuji simeho fiwolo'mokumno. Honingkano wopingo so'no hi semo'n'ngkuhwosi nto'no fin'ngkamno.

²⁰ Sekwo upa'n'mno. Ngko sekwoe simenomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'n'ngkuji nohwosompentimafikujo'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo non'ngkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'n'motonoho.

²¹ A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo womihumati'monnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo nowentihwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko honingkano wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo mokosyohumaleno.

²² U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose ntimentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso Anitumne'no hwomtame ehumalofo.

¹ Moi'wo ntahon'ngki uhwonimentoheso, U ahwomomjo hoku'yo nohwosompo'nowentan'ngki uhwonimentoheso. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa simo'mo upa'n'ngkoheso ole ntimento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo tifi i'mofaponeso wokitihwamo.

² Ose ntahon'ngki ngko timo komo'no uhwonimentoheso Anituye Towahuno Wopingo ifehu'mokonisyahon'ngki ngko ahwomomo nohumanji uhwonimentoheso, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe epohumayo somo uhwononji ole syafihu'mentoho, U nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho.

³ Ose syafisyonji uhwonimentoheso sojo honikotikojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentan'ngki uhwonimentoheso. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolan'ngo kopmmo'nowentan'ngki uhwononji limentoho, Anituye pomponaho wonyoangkafo'njo uhwonimentoheso.

⁴ Anituye epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentan'ngki nom'ne epohumayo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentan'ngki uhwon'ngkeso osopo hwe engo sohwa hofikoe hwapife halojo'nohino'njo mnokino manji'mofona'nohino'njo sohwa nohumentan'ngkofi uhwonimentoheso. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofona'nohino'njo somo uhwononji ngko huno ole syafihu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho.

⁵ Ose syafisyonji Anituye epohumayo'njo sopo nta'ni emta'mingo yonto mampaho pi'ningo ahwomo yoka pa'nyo ho'n'ngkahon'ngki upa'nonji uhwon'imentoheso kwefoho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo Anituye epohumayo'njo sopo nosijontan'ngki uhwononji l'imentoho, U, Anituye Towahunofoho. Ose l'imentohefoho.

⁶ Anituye epohumayo somo mitifongo t'imo hon'ngkonyo pa'nyoso l'ifawo'nnyoponoho.

Anituye epohumayo mom'ingo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohino sohwa nohumentan'ngkofi uhwon'imentohefoho. Oso songo sohwa hofikoe t'imo pi'ningo engo'njo hofikoe simano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho.

⁷ Oso songo huhwo sohwa simo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikis'wojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu *mpulimokau* pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe simanoso a'mosimano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso y'ihufo siwe sohwafe a'apaho'njo hweho.

⁸ Oso songo humayo osofosofahu'nohino sohwa hofiko anga'no anga'nohino sohwa hofikoe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino'njo hwafoho. Oso fefeelohoso t'imo pi'ningo engo'njoso a'apaho hohnta'ni angihnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hofiko im'ingo'nji hinjopo sikuno'nji sikuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no liwo'n'ngkohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoosi kiko wop'ingo'nohino hwosoho.

Kiko wop'ingo'nohino hwosoho.

Kiko wop'ingo'nohino hwosoho.

Kiko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.

O'o nakwo hopi'nonohino kengo'nwoho.

Kiko ae'mta'ni humamopmmentohino sohwoosi olohonta ne'no humahnno.

Kiko engolopohamo ne'no nohumantitne hwosoho.

⁹ Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu songo ne'no humant'hwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lontifi noho'nomantifi isamoyoka uliwo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Ose liwo'n'ngkohofoho sohonta oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohumne'no hwomtame ehumantifi ipitofawentifi oso Anitu songo ne'no humant'hwone sohwoe yofe engo ho'nomantifi hofikoe mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe sifeki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentoho, U, hwe engo sohwa hofikoe yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango nt'hwamentohofofoho. Ose nt'hwantifi ta ole l'imentohofi,

¹¹ U, nakwoe Hwe Engo Anitu kiko yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentohino so'no

a'amu hopi'nonohinoso j'je yofe engo'nji j'je yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne kiko hopoenohino hwosoho.

Kiko yo'mayo so'no huno syafisyonji wanti'mokumo lonji imentohinoso yo'mayo imo'n'mentisofoho.

Oso ta hiso nol'wo'n'ngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko Anitu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwonimentoheso, kakoe aho anga sohohta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumamentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mtimokinyo somo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohofojahinyoso hwapingo olenoho. A'amu sokinjo iyoswo homo somo mikwalofe'nefoho.

² A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole limento, A'amu wopingo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijaho'njoso lokoefaofihwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso tihwolo.

³ Ose ulahoningki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'nimentohofoho sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso nihu'no awonoho.

⁴ Ngko oso iyoswo homo somo nofisajihwosi uhwonyo'ne sohomo huno uhwononji humotaho engo limentohefoho.

⁵ Humotaho lontaningko hwe engo fihwo Anituye epohumayo momingopo lohofonto kako ntimento, Kiko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Setenimo uyakolofonto honingkanono wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisowao'montonoho. Ose ntimentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'nimentiso sohomo Joun uhwonimentisofoho.

⁶ Nuhwoningkahoningko Anituye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentaningkofi Jisas Anituye Yahu Mu Sipsip Pa'nyo sohwo Anituye epohumayo mofone sopo likofohumamentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo sohomo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwonimentohofoho. Kakoe shwanonji timonji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe timoso Anituye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohojiku'monyofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentoho, U, shwanoso kakoe yokumpohn'nyo mikunimposo yakolonoho. Kakoe timoso Anituye Towahuno hweho. Yomayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafihu'mentohofoho.

⁷ Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho.

⁸ Nomahoningki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sifiki'nyo'mo ipitofawo'mentohofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofiko tampuyo pa'ningo impe pi'ningo'njo so'nji noswanyo na'nohino sopo tikayo akino wopingo Anitumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentohofofoho. Oso tikayoso a'amu Anitumne'no jomo uliwo'ningkohofoho sohwafe hungkunofoho.

⁹ Osopo nohumantifi ta songo ole ulimentohofi, Kiko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwapingoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso jije honiyu usihuma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hofiko jije a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Kiko oso a'amu hiso temtitofo hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.

¹⁰ Kiko oso a'amu huhwo sohwo nomanji Anitu'njopo mokosyohumanji hofiko Anituye syoho ulohofiyone mmokumentohinofoho.

Oseso hofiko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumantifeho.

Oso ta hiso Jisasimo ulimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹¹ Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'nimentoheso a'amu ahwomomjo pi'ningo engo sohwoe mampahoso ho'nimentisofoho. Oso hopo sopo hofiko Anituye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan'ngkofi hofiko ku'moku'mofo ihumaji'mentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho engo'nji ole limentohofi, Anituye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwo kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wopingoso mayo'ne kako hopoenohino hweho.

Nakwo kakoe yofe engoso noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lijwaofihwasi isamoyoka ulano.

Kakoe simaho wopingo umo'nono.

Mango mohm'no ose limentohofofoho.

¹³ Ose upa'nonji ole upa'nimentoho, Yo'mayo Anitu mti'mokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nnonji a'amu poyo pe'nimentohofoho sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole limentihwoni,

Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwo'njimo isamoyoka mikun'imposo selalokuhwono.

Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.

Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowentihwonefoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole limentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahon'ngkofi hwe engo sohwa hofiko sikoe yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

Joun oso iyoswo impe mijaho'njoso lojwohofajahinyoso lokoefamo'nyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwonimentoheso Nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofajahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni simo'mjo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose yahon'ngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ulimento, Oyomo.

² Ose ulahon'ngki uhwonimentoheso yahu (*hous*) halojo a'amu hn'nomokom'wo'n'ngkiso sopo a'amu mekinonjo sohwo nokehumanto hwe engo sohwoe mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango sohwo hwotoho hmmentisofoho.

³ Oso impe mijaho'njo hufa'u lojwohofojahinyoso nolokoefomahon+ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo osofeponjo sohwo nom'ne a'amu fihumo ole ul+mento, Oyomo.

⁴ Ose upo'n+ngkahon+ngko yahu (*hous*) hon+yo'nohino a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu yahu sopenjo kehumaso sohomo a'amu hwahopo humalofo sofe s+meho pompenjiyoso wae yafo'ne yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Oso s+meho pompenjiyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hof+ko nol+kaf+kuji nofonjahin+fitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso uyahon+ngkofi umentisofoho.

⁵ Oso impe mijaho'njo hufa'u s+hune lojwohofojahinoso nolokoefomahon+ngki upa'n+mentoho oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo hufa'u s+hune sohwo ul+mento, Oyomo. Ose ulahon+ngki uhwon+mentoheso yahu a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso sikwo'mno sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyo'ne mt+imokinyoso mokaho'n+mentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni mampaho ole ho'n+mento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako sikuno anga'nohino syoho somjo hamniyohoso hof+ko'montohwamne'no sikuno anga'nohino somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uy+montonoho. Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono sife fehohnjo hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje moho'naopitnnehofo. Ose ho'n+ngkahon+ngki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo imo'n+ngkohoho syaf+hu'mentohefoho.

⁷ Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokoefomahon+ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu fihumo ole ho'n+mento, Oyomo.

⁸ Ose ulahon+ngki ngko apa'no uhwon+mentoheso yahu a'amu kehumawo'n+ngkiso *hous* sohwo i'mofapmmentisofoho. Nolahofahon+ngki a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo poyo imokiyo'ne hweho. Nom'nihwo t+finjo sohwo kakoe yofeso a'amumo t+kanomo m+hwajiyo'ne hweho. Oso a'amu huhwo sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofo hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofosofahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi poyo imokahnne'enji yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo umokanjiyoho. Fehohnjo mijoho pe'n+ngkuji poyo wope'nantifeho. Fehohnjo mnokino uy+hwosi wope'nantifeho. Ae'uyo somo sikis+wojo wolo'menao'mtonoho.

⁹ Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokoefomahon+ngki uhwon+mentoheso a'amu An+tuye yofe'no poyo pe'n+mentohoho sofe huyo'mango oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohoho enjwa so'mo nohumentan+ngkofi uhwon+mentohoho. Oso a'amu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hof+ko An+tuye hungkuno lut+hwamotofo so'no nom'ne a'amuso hof+kimo fonjahumentohohofoho.

¹⁰ Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole l+mentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, k+ko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo mokosyohumahnno sohwo si k+ko wop+ngo'nohino hwosoho. J+je yahino nto'nohino'njo hwosoho. Yo'mayo hungkuno l+wo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. Ne umo'n+montonoho. Nakwoe hon+yo somne'no k+ko

a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hofiko hofikoe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitnneto.

¹¹ Ose ulahon+ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwapife halojo sawemoso uyontifi ul+mentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'enepe fohontohumamno. Hwangku An+tuye syoho ulohofiyo sen+ngkwa'wehwosa hofiko sekwo sapmmentohofa hopa sap+fitnnefoho. An+tuye syoho ulohofiyo nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hofiko sekumo fonjasehumentohofa hopaso hofikimo fonjahufijoso sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopoeni imo'n+ngkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

¹² Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofajahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokoefomahon+ngki uhwon+mentoheso hwom+hwo m+kun+mposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehi'nyoso sikwo'mno titiso pa'nyo imo'n+ngkahon+ngki hamno hon+yo'nohino imo'n+mentisofoho.

¹³ Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo p+wahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasy+wo'n+ngkiso hopa hntokwaliyo p+wahu'mentisofoho.

¹⁴ A'amu ife popojasy+wo'n+ngkohofa hopaso ahwomo oso hopa popojonto moi'wo imo'n+mentisofoho. Hwofiki'nyo hwanji mijo'njo saponjo hwaho we'e sohwanji hofikoe angoso nul+ko'mantifi we'enehwo nonje ehumentohofofoho.

¹⁵ A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumawo'n+ngkohofa sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyo sohwanji a'amu siki'nyo so'nji a'amu hopi'nono hofiko iyoho engo un+ngkahon+ngki l+mentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono.

¹⁶ Ose ulontifi ul+mentohofi, Hwofiki'nyo sohwo, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nal+sihnnoho kiko nofosomahoji nakumo fifehu'mokonasyo.

¹⁷ U, siko nakumo yoka nal+sihne sikunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwoe wonyo somne'no siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohn'nyoso tihwo waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose l+mentohofofoho.

7

A'amu Is+lael 'wan hantilet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkunofoho.

¹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon+mentoheso, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontifi ifofo oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentan+ngkofi uhwon+mentohofa. Oso ifofo hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifofo homo somo pijwahumentohofofoho.

²⁻³ Ose uhwononji uhwon+mentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo s+mofapiso so'mta'ni nosaponto An+tu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mt+mokiyo'neso ahomo nomokosyohumanto mango engo ul+mento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwaso sekwo hwaho'nji mijo ayo'nji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalofo sohwaso we'e nehwo fohontohumamno. S+mo'mo nakwo An+tuye

syoho ulohofiyo sohwafe yomohu'nyopo Anitu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokosyihwasi i osohonta sekwo hwaho'nji mijo'nji iyo'nji wonyo hnmokumno.

⁴⁻⁸ Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mt'i'mokinyo neso atofolinyoso ole upa'nimentoho. A'amu Isilael temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango a'amu *wan hantilet fouti-foua tausen* (144,000) somo Anitu kakwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokinyo hwafoho. Temtitofa homo homta'ango a'amu *teweliftauseniso* (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Lupeniye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Ngkataye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Asyafe temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Napitalaiye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Monaseye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Simeyouniye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Lifaiye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Isokafe temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Sepiyulaniye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Jousepiye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Mpenyaminaye temtitofoso *teweliftausenfoho* (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anituye ifalifaliyo hi'njofoho.

Anituye a'amu ne pi'ningo engoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonimentoheso hwe moya'mi pi'ningo engoso oso a'amu hiso a'amu hofiko atofa joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofa homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hofiko hwapife sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo simano sopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi Anituye mango hwamo uyakolo'mentohofa so'no tohe hweho nomantifi simonyo yontifi

¹⁰ mampaho engo'nji ole limentohofi, Nakwoe Anitu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo netimahonngki nakwo wopingo humalohwono.

¹¹ Ose ulahonngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Anituye epohumayo somo ehofa'mokosyohumalofo sohwa hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso hwanji hofiko Anitumne'no hwomtame ehumentifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹² Ole limentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe Anitumne'no simonyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wopingo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka engolopohamo ulihwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulimentohofofoho.

Oso a'amu pi'ningo engo sofe tohino so'no Jounimo lutihwamentisofoho.

¹³ Ose uhwonngkahonngko hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo ntimento, Olo a'amu hwapife halojo sawemo'njo lohwa tihwalo. Nti'mta'ango hwalo.

¹⁴ Ose ntahonngki ulimentoho, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahonngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango mikunimposo i'mofapone so'no ole ntimento,

Anitu kako oso tango mikun+mpososo hwahopo uy+mentiso sohonta a'amu hiso nohumantifi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi poyo pe'ningkahon+ngkofi Anitu kako hofikimo olo pone'no motosahopohoho. Simo'mo hofikoe hon+ngkano wonyo somne'no hwapife mijo yaj+jwohofo hopaso hofikoe hon+ngkano wonyo somo Jisasiye hon+yo'nji wae yao'mentisoso hwapife kiho ane pa'nyo halojo imo'n+mentisofoho.

¹⁵ Oso hiso'no hofiko Anituye epohumayo sopo lohokwofo. Sikuno huhwo huhwi im+ngo'nji sikuno'nji hinjopo hofiko Anituye ango ahwomomjo somo kakoe syoho ulohof+wo'ningkohofofoho. Anitu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawo'ningkisofoho.

¹⁶ Oseso hofiko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofiko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofikimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho.

¹⁷ Hwap+ngoso hwe hofikoe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anituye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako a'amu homo somo mijo timo so'mo ipemotasy+hwosi mijo songo ne'no humayo'ne n+fitnnefoho. Osopo Anitu kako hofikoe timijo wae imof+hwosi hofiko humotaho apa'no mal+fitnnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofahinyoso lokoefoma'mentisofoho.

¹ Ose uhwononji oso wojo hopa simo'mo uhwon+mentoheeso apa'no uhwon+mentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'n+mentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokoefomahon+ngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofiko songo songo miyo'njo yontifi mampi'nyo humantifi tifi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentohofofoho. Osopo nohumentan+ngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho.

² Mofehi'nyo we'enehwo noposahon+ngki uhwon+ngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa Anituye epohumayo'njo simanopo humawo'ningkohofoho sohwo Anitu kako kounoho anga'no anga'no hu'muy+mentisofoho.

³⁻⁴ Nohu'muyahon+ngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anitumne'no yo'mayo ho'nasy+wo'ningkohofoho sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tikayo akino wop+ngo'njo usimokiyo'ne mokosyohumamentisofoho. Hofiko kakimo hwamno pa'nyo engo akino wop+ngo'njo umentohofofoho. Kako Anituye hwe moya'mi somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwamno pa'nyo akino wop+ngo'njo so'nji manto nom+hu'mokonto ijempoho na'nohino Anitumne'no yo'mayo ho'nasy+wo'ningkohofoho sopo Anituye simano sopo wojo somo tikayo akino wop+ngo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho.

⁵ Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihm'mofonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwaj+mentisofoho. Oso toho hiso n+mokwojahon+ngki ahwomo yoka emta'm+ngo engo yonto hwaho hwom+hwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syaf+hu'mentoho, oso hungkuno Anitumo jomo ujos tikayo'nji Anituye simo sopo simentiso hungkunoso ne umo'n+montoyalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka limentohofofoho.

⁶ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa hofikoe kounoho yoka wolano lontifi ito'no esyohumamentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo simo'mjo huhwo sohwo kounoho yoka lahon'ngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji hon'yo'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahon'ngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u s'hune imo'n'imentisoso anga'no toho n'ngkahon'ngki hufa'u lohofoho.

⁸ A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahon'ngki hofiko toho hwofiki'nyo pa'nyo mikun'imposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofofoho.

⁹ Oso toho hiso mijo hufa'u s'hune mto'hupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohomo hon'yo'nohino imo'nonto yo'mayo inan'ku songo humamentohofoso poyo pe'n'imentohofofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentan'ngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo hufa'u s'hune sohwo kounoho yoka lahon'ngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mijilimno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u s'hune mto'hupo'mentisofoho. Anga'nohino sohomo mo'mentisofoho.

¹¹ Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyoho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo saponjo mijoso iyoho'njo imo'n'ngkahon'ngki a'amu hofiko ifan'imentohofoho oso iyoho huhwo sohwo polo'meehumentisoso fehohnjoso pe'n'imentohofofoho.

¹² A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahon'ngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u s'hune mt'hupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u s'hune hufa'u s'hune mt'hupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sikwo'mno imo'n'imentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo l'wo'n'ngkiso sohonta pijijo imo'n'imentisofoho. Fehohnjo majofoho.

¹³ Ose imo'n'imentiso sohonta uhwon'imentoheso siwe mikun'imposo sohwo ahwomomo fekwoswahon'ngki uhwononji ole syafihu'mentoho, U tango mikun'imposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Siwe sohwo mampaho mohm'no ole l'mento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumne'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u s'hune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolantifi yalokwofo. Nol'ikujono tango engo mikun'imposo wose'ma'montonoho. Ose l'mentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahon'ngki uhwon'imentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo p'wahu'mentisofoho. Nop'wesyahon'ngki hofiko oso hntokwaliyo homo somo pi'n'imo hwap'ingo ane'njo sopo hano hwosampesoso uy'imentohofofoho.

² Pi'n'iomomjo hoku'yo hwosompeehon'ngki oso pi'n'imo homo somjo toho engo somta'ni tikayo sikwo'mno engoso sapmmentisofoho. Oso tikayo hiso mofehi'nyo'nji ifofo simano esyaof'neso sikwo'mno imo'n'imentisofoho.

³ Oso tɪkayo homo somta'ni mpompali'me pa'nyo pi'nɪngo engo folofo-manto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofɪkoe yokumpohn'nyoso a'nanti'hwoyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofo'nefoho.

⁴ Hofɪko mpompali'me pa'nyo sohwafoho ole ulɪmentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho loponjo foka'nyo somo fonɪfonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi Anɪtuye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamti'mokinyo'njo somo tohino engo uyɪmno.

⁵ Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyon-tanɪngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahonɪngkofi mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa tohino engo a'nanti'hwoyo sohwa uyɪwo'nɪngkohoho hopaso uyɪmentohofofoho.

⁶ I oso hohosohonta a'amu tohino engo mafɪkujo'no poyo wape'nɪfe ko lɪkuji tohino uyɪfijosos a'amuso hofɪko poyo pe'nyo'ne honɪngkanoso motɪpemapɪfitnnehoho. Oso hiso'no poyo umo'nano ko lɪfijosos poyo mmo'nɪfitnnehoho.

⁷ Ngko uhwonɪmentoheso oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofɪko oso yahu a'amu hn'nomokomɪwo'nɪngkohoho sohwafe engo pa'nyo hwafoho. Hofɪko ikujoho wofongki'nano lontɪfi ito'no esyohu-mentanɪngkofi uhwonɪmentohesofoho. Hofɪkoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'nɪmentohofofoho. Hofɪkoe sɪmanoso a'mosɪmano'njo hwafoho.

⁸ Hofɪkoe mijiyoso sawemofoho. Hofɪkoe mangoso sɪwatɪmangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu sɪhwano pa'nɪngofoho.

⁹ Oso mpompali'me pa'nyo sohwa hofɪkoe swokinoso mijo yɪhumo sohwafe a'apaho nɪhu'no sojo pa'nyo uhwonɪwo'nɪngkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofɪkoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'nɪngo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'nɪngo engo sohwafe kunto'yoka pa'nyofoho.

¹⁰ Hofɪkoe somiso a'amu somo montitofontanɪngkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo mɪkunɪmposo uyɪmentohofofoho.

¹¹ Mpompali'me pa'nyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'nɪmo hwapɪngo ane so'mo mokosyohumawo'nɪngkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hipɪluso ole lɪwo'nɪngkohofoso Opeeton. A'amu Ngkɪlikɪso ole lɪwo'nɪngkohofi Opalɪyon. Oso hungkuno hwapɪngoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'nɪngkiso hweho.

¹² Osohonta uhwonɪmentoheso tango engo mɪkunɪmposo sɪmo'mjosos moi'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'nɪmontonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka lɪmentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka lɪmentisofoho. Oso Anɪtuye sɪmano saponjo ijempoho na'nohino'njo Anɪtumne'no yo'mayo ho'nasyɪwo'nɪngkohoho sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu mpulɪmokau sɪhwano hopa uhwonɪmentohesofoho. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'nɪmentisofoho.

14 Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka limentiso sohomo mam-paho hiso ole ulimento, Kiko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufiletis tafe sopo impe into'nawotofo sohromo nu'mahoji fisihuto'mihwajo.

15 Ose ulahonngki kako nowento isihuto'mihwajimentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohromo Anitu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sikuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofiko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotitofikuji anga'nohino somo fonjasyikuji mtitofu hufa'u umo'nimontonoho.

16 Oso towahuno wonyo sohromo isihuto'mihwojahonngkofi ole upa'nimentoho, Towahuno wonyo huhwo sohrofe a'amu ikujoho'ne yahupo kehumafo sohwa hofiko nihu'no pi'ningo hrofoho. *Tu hantilet miliyon (200,000,000) hrofoho.*

17 Ngko wojo hopa uhwonngkoheso olenoho. A'amu yahupo kehumafo sohrofe manji'mofo sojo pa'nyoso honjwo, sonjijo hrosimijo'njo hrofoho. Yahu sohrofe mnokinoso sikiswojo sohrofe mnokino'njo pa'nyo hrofoho. Yahufe mango mta'ni tikayo akino wonyo'njo sikwo'mno hrosimijo'nji toho'nji sjomokoho'naweho.

18 Oso toho hiso'nji tikayo akino wonyo sikwo'mno'nji hrosimijo'nji hofikoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sihune hotitofonto mtitofu anga'nohino somo poyo imokumentohofofoho.

19 Oso yahu sohrofe yokumpohn'nyoso hofikoe somimo hofikoe mangomo wo'nnyoponoho. Hofikoe somiso homa a'amumo toho lofiwo'ningkiso sohrofe mnokino'njo pa'nyo hrofoho.

20 A'amu poyo mape'nyoso hofiko nohumantifi hofikoe yahino wonyomne'no simoho miwolo'mokiyo'njo imentohofofoho. O'o, hofiko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofiwo'ningkohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohrofe yofe ho'nomayo'ne so'no hofiko hwasyo anituye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwaho mta'ni mtimokontifi osomo hwomtame imentohofofoho. Oso mtimokumentohofoso haloho mupa'nyofoho. Timo muhwonyofoho. Hano memoyo'njofoho.

21 A'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somo nofonjasyontifi ki'nyo imokontifi a'mohufo yontifi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofofoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofikoe simoho miwolo'mokiyo'njo imentohofofoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Jounimo iyoswo uyahonngki Joun nimentisofoho.

1 Ngko oso hohosohonta uhwonmentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolanngko kotofahinyo hweho. Kakoe simanoso mofehi'nyo pa'nyofoho. Kakoe sifeso toho sitnyo pa'nyofoho.

2 Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sife angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sife hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho.

3 Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikiswojo hauwayo yoka hopa lahonngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono

nom'ne mta'ni hufa'u ho'n'ingkahon'ingki oso homo somta'ni hungkuno upa'n'imentohefoho.

⁴ Oso hungkuno ahwomo yoka somta'ni upa'n'imentoheho wamt'i'mokumonji yahon'ingko mampaho ahwomo mta'ni nt'imento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ho'n'ingkisoso k'iko ifalifaliyo nomti'mokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.

⁵ Oso a'amu ahwomomjo sife anga'no mijo ayo sopo fesyohumanto sife nom'ne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujo'neso kakoe aho anga hohnjoso ho'noma'mentisofoho.

⁶ Noho'nomanto ul'imento, An'itu songo ne'no humaso sohwo yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mijo ayo somjo so'ntnne mt'i'mokumentiso sohwo yokintahopone'no hungkuno nehopi walimonne'no yohono. Hungkuno olenoho. S'ikuno moi'wonoho. Oso'no An'itu kako mohontohumanehoho. O'o, a'amufe hungkuno ikwolofone s'ikusoso nto i'mofapohoho.

⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kounoho yoka ho'n'ingkuhwoso'no yo'mayo hungkuno An'itu kakoe syoho ulohofiyo sohwo uyahon'ingki nal'motofoso olohonta ne umo'n'intonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyo'njo imojoso olohonta ne imo'n'ingkuhwoso'no a'amufe hunoso wehohosahumontonoho.

⁸ Ose lahon'ingki oso mampaho ahwomo mta'ni s'imo'mo nt'imentiso hopaso olohonta apa'no ntohi, Olohonta k'iko nuhuji oso iyoswo a'amu ahwomomjo sohwo sife anga'no mijo ayomo fesyohumanto nom'ne hwahopo fesyohumasoso sohwo kako iyoswo fisojwosyohumasoso k'iko maho.

⁹ Ose ntahon'ingki ngko nowenji ul'imento, K'iko oso iyoswo we'eso ntape. Ose ulahon'ingko nt'imento, Ou, k'iko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. K'iko njoso humo meyo kihwosi u j'ije simeho mo'mo iyoho wakimntonoho.

¹⁰ Ose ntahon'ingki iyoswo we'e loso a'amu ahwomo mta'ango sohwoe aho mta'ni nomanji man'imentoheho nje mangomo humo meyo nyahon'ingki n'ingku'n'imentoheho iyoho nn'imentisofoho. Hwap'ingoso yo'mayo imo'noneso tango'njofoho.

¹¹ Ose yahon'ingko nt'imentohofi, K'iko hwe moya'mi anga hopi'nonohino hungkuno kengo kengo'njo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ingkohoho oso hwamne'no oso iyoswo n'ingkinoso yo'mayo imo'none so'no filut'hwaho. Ose nt'imentohofofoho.

11

A'amu hufa'u hwa'u An'ituye hungkuno ujo'ne hungkunofoho.

¹ Ngko nohumentan'ingko anga imayo iyo'ne iyo ntapont'ifi nt'imentohofi, Nol'ikafohoji An'ituye tojo anga engo Jerusalem lohojwo so'nji oso ijempoho yo'mayo An'itumne'no ho'nasyiwo'n'ingkohoho so'ntnne'no sawemo so'no yamofa fiyo. Ose yohoji k'iko a'amu An'ituye angomo An'itu kakoe yofe ho'nomayo'ne humalofo somo atofa fiso.

² Oseso k'iko oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo somo yamofa yohotoho. O'o, oso a'amu An'itumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ingkohoho sofeponoho. Oso'no k'iko yamofa yohotoho. A'amu hiso hof'iko anga Jerusalem so'nji oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo so'nji fon'fonyo yontan'ingkuji soswo hufa'u s'ihune uyakolof'hwosi nom'ne

hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolofihwoso'no fonifonyo wesojwaofantifeho.

³ Fonifonyo hiso yontanngkuji a'amu hufa'u hwa'u nje hungkuno ujo'ne yokumpohn'nyo uyime sohwa'u siko ifa nano ho'yoso meki'nisoso hofikoe simeho tango unyoso a'amumo utihwayo sohwa'u tifi yo'mayo imo'none so'no ulanjiyoho.

⁴ Ulontanngkohosisi soswo hufa'u sihune nom'ne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahonngki uhwonimentoheho, oso hwe hufa'u sohwa'umne'no hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mtimokumentisofoho. Siko iyo hufa'u ipisayo'njo sikiloho hufa'u Anitu yo'mayo hwaho mokosyohumayo sohwoe simanopo loho'mentisiye hwa'uyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imo'nimentisoso uhwonimentohefoho.

⁵ Ose uhwonimentoheho, a'amu wonyoso hofiko hwe sohwa'umo wonyo umokantifi sikoe mango mta'ni toho sosijaofaponto sikoe mango sohwo toho ulasyiwo'ningkisofoho. Ou, a'amu hwe hufa'u hwa'umo wonyo umokumo lihwo si yoso sohwo kako oso pa'nyoso wape'nimontonoho.

⁶ Oso hwe sohwa'umo Anitu kako yokumpohn'nyo mikunimposo uyimentiso so'no siko ifoyo honngkano ifoyo masiyo'ne pijwasiyoso siko hoponoho. U siko ole liso'manji, A'amu somo yo'mayo tango u'mano. Ose liso'manji ne umo'nono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko Anituye hungkuno ulonji yo'mayoso imentisiyefoho.

⁷ Siko Anituye hungkuno moi'wo losojwaofahonngki pi'nimo hwapingo ane somta'ni sikisiwojo engo simofapmmentisofoho. Nosi'mofaponto hwe sohwa'umo toho wolofahumo lonto ikujoho fongki'nontifi siwojo sohwo hwe sohwa'umo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.

⁸ Sikoe pijafoso honngkano engo sopo wo'mentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohomo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso pone engo so'no pahnnimo hungkuno liwo'ningkuhwoneso ole, Soutom'nji Ijip'njoho. Hwapngoso oso a'amu huhwo sohwa hofikoe honngkano wonyoso a'amu Soutom'nji Ijip'njo pa'nyo hwafoho.

⁹ Sikoe pijafoso ne'no nowentanngki a'amu temtifo kengo kengo'mta'angoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengo'mjoso nohumantifi oso pijafo somo uhwonontanngkofi sikuno hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupemjao'mentisofoho. A'amu honngkano wonyo'njoso hofiko ole limentohofi, Nom'ne a'amu sohwa oso hwe sohwa'uye pijafoso ijopijisyasykutoho. Ose limentohofofoho. Hwapngoso hwe sohwa'uye yofeso monje yasiyo'nefoho.

¹⁰ Hwe sohwa'u poyo pe'nyoso'no a'amuso simeho wopingo umo'nngkahonngki simonyo engo yontifi wosopayo engo iloho yontifi hofikoe simeho wopingo umo'nyo so'no hofikoe a'amu somo ho'yango engo uyimentohofofoho. Hwapngoso ole, oso hwe sohwa'u siko songo nohumentanngkiye sohonta siko a'amufe honngkano wonyo somne'no Anituye hungkuno ulonji tohino uyimentisiyefoho.

¹¹ Oseso sikuno hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupo lohofonto memjaofahonngki Anitu sikimo songo ulika'mentisofoho. Siko nolikofahonngki a'amuso hofiko sikimo uhwonontifi iyoho engo imentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho ahwomo mta'ni ole upa'nimentohefo, Siko olopono fisapinyo. Ose upa'nontifi mango huhwo sohwa nuhwonontanngkofi siko ahwomomno himopo simentisiyefoho.

¹³ Nosahonꞑngki hwomꞑhwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalemjjo poneso homo homta'ni kenga'no kenga'no ya'mi ya'me yao'mentisofoho. Olo hopa pꞑwahu'mentiso, pone aho hufa'u mta'ni hotito'nohini anga'no pꞑwahu'mentisofoho. Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no loho'mentisofoho. Nopꞑwesyahonꞑngkofi a'amu *sefen tausen* (7,000) pe'nꞑmentohofofoho. A'amu poyo mape'nꞑmmentohofoso iyoho engo unꞑngkahonꞑngki ole lꞑmentohofi, U Anitu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose lꞑmentohofofoho.

¹⁴ Tango hufa'u moi'wo nto imo'nꞑmentisofoho. Tango ae'uyoso i'mofaponeso uhwonꞑmentohefoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lꞑmentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lahonꞑngki mampaho pi'nꞑngohwomo mta'ni ole ho'nꞑmento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamajofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Kꞑlais uhwatꞑmentiso sohwo'nji siko hwaho loso nꞑhu'nahone womokosyohumanjijoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayo'neso ne'no nowentꞑhwonefoho.

¹⁶ Ose ho'nꞑngkahonꞑngki oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa Anitu'njopo hofꞑkoe epohumayo sopo humawo'nꞑngkohoho sohwa hofꞑko Anitumne'no hwomtame ehumantꞑfi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹⁷ Ole lꞑmentohofi,
U nakwoe Hwe Engo sohwo si kꞑko jꞑje yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hwosoho.
Oseso kꞑko hohonta humamopmmentohino sohwo si olohonta ne'no humahnno.
Kꞑko jꞑje yokumpohn'nyo'nji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno.

Oso'no nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.

¹⁸ A'amu kikimo sꞑmeho hi'ntnnono mokijape'njosohofꞑko sꞑmeho tango engo uyalofoho.

Hwapꞑngoso jꞑje sꞑkuno hofꞑkimo tango uyo'neso nto i'mofapohoho.
Olohonta kꞑko a'amu poyo pe'nyo sofe yahino somne'no yano ulofimonoho.

Hohonta a'amu jꞑje hungkuno ulꞑmotofo sohwanji jꞑje a'amu yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji kikimo enjwa'mo humamotofo somo ho'yango wopꞑngoyꞑmonnoho.

A'amu hwahopo wonyo imentohoho somo wae weeo'monnoho.

¹⁹ Ose ulahonꞑngkofi ahwomomjo Anituye ango engo somjo hwosompo'nowentanꞑngki uhwonꞑmentoheso oso ipoho a'amu Juta hohonta mtꞑ'mokumentohoho pa'nyoso Anituye hungkuno'njo nakwo'nji makotꞑku'nyo'neso nowentanꞑngki uhwonꞑmentohefoho. Oso hiso ngko nuhwonꞑngkahonꞑngko emta'mꞑngoyahonꞑngki yo'mayo mampaho ho'nꞑngkahonꞑngki ahwomo yoka lahonꞑngki hwomꞑhwo yonto ifoyo sisayo'njo hu'mentisofoho.

12

Joun kako a'mu si'nji homa'nji uhwonꞑmentisofoho.

¹ Ahwomomo uhwononji poji entihwayo hopaso uhwon+mentohofofoho. A'mu fisi kakoe manji'mofoso mofehi'nyo pa'nyo imentiso uhwon+mentohefoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo so'no imayo monji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofoso hntokwaliyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'njiyoho.

² Kako simeho'njosi mehomi mayo'ne tohino engo umn+ngkahon+ngki youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho.

³ Ose uhwononji nom'ne poji entihwayo ole uhwon+mentoho. Homa honiyo'nohino mikun+mposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Mnokino somo anga'no anga'nohino sopo a'amu hwaho mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwife mnokino manji'mofo montito'meehin+mentisofoho. Kakoe sihwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho.

⁴ Hntokwaliyo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotito'mentisoso mtitifo anga'no homa sohwo kakoe somi'nji hul+jusy+mokwojahon+ngki hntokwaliyo hwahopo piwahu'mentisofoho. Homa huhwo sohwo a'musi kako mehomi aswo woma'mto yontan+ngki homa sohwo humuhwonto-humantisofoho. Hwap+ngoso kako mehomi sohomo wofonjahumonto hum+hwontohumantisofoho.

⁵ A'musi kako hwomu aswo ma'mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohwo kako tifi no'mo a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo mokosyohumane hweho. Oseso oso a'musi kako hwomu aswo nomahon+ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko oso hwomo sohomo nutimantifi Anituye epohumayo kako'nji wojo sopo uhumat+mentohofofoho.

⁶ Oso hohosohonta oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo Anitu kako a'mu simne'no ango molahumentiso sopo hiyaso le'ofonto nohumentan+ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko wopayo uyontifi nto'no mokosyohumentan+ngkofi soswo hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupo hamno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.

⁷ Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nom'ne uhwon+mentoho, ahwomomo ikujoho engo lika'mentisofoho. Ahwomomjo hwe yofe engo'njo Maikel oso hwo'nji kakoe ahwomomjo a'amu sohwanji hofiko homa sohwo'nji nom'ne sohwa homa sohomo in+ngkamotofoto sohwanji ikujoho engo fongki'n+mentohofofoho.

⁸ Oso ikujoho fongki'n+mentohofoto hiso Maikel kakoe a'amu ahwomomjo sohwanji hofiko homa sohwo kakoe a'amu sohwanjimo hwotoho fentifi ahwomo mta'ni wae yao'mentohofofoho.

⁹ Oso'no homa sohwo kakoe hon+ngkano ahwomomo siyo'neso nihu'nahone hano pitofasyontifi hwahopo nihu'nahone ho'nao'mentohofofoho. Oso homa hohonta humamentiso huhwo sohwo Seten+yoho. Oso Seten huhwo sohwo kako hwe moya'mi hwahoponjo somo hwasyo hungkuno uliwo'n+ngkiso hweho. Oso huhwo sohomo kakoe a'amu'njo hwahopo weho'naofapmmentohofofoho.

¹⁰ Ose yahon+ngkofi ahwomo mta'ni mampaho engo ole ho'n+mento, Olohonta nakwoe Anitu kako nakumo moi'wo nto menesojwao'maho. Olohonta Anitu kako Seten+ye tojo somta'ni moi'wo nto mesejwonamokwoho. Oso'no Anitu'nji kakoe hwomu uhwosopo'mentiso Kilais oso hwo'nji sikoe yakumpohn'nyoso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta siko nihu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. Kilais kako yofe hwofilo'nnyoso nto makwoho. Hwap+ngoso Seten kako sikuno huhwo huhwi Anituye simanopo lohofonto Anituye a'amu somne'no hwasyo hungkuno mjilimojo sohwo nihu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho.

11 Nakwoe a'amu Jisas hofikoe honingkanono wonyomne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'nji Anituye hungkuno a'amu nom'ne somo luti hwawo'n'ingkohofoso oso Anituye hungkuno hiso'nji hofikimo yokumpohn'nyo utofahoningki Setenimo hwotoho hmentohofofoho. Hofiko olo hwaho lopo wopingo humayo so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofofoho. O'lo hofiko Anituye syoho so'no mango sohwa hofikimo fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho.

12 Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo uliko'ma'mentiso so'no sekwo simonyo fiyimno. I oso'no sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako simeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sikuno tifo so'no huno uyohoho. Ose ho'n'imentisofoho.

13 A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohumo hwahopo noweho'nofopahoningkofi Seten kako honingkanimentisoso hwahopo humanto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tifi inifoto'mentisofoho.

14 I inifotofontan'ngki oso a'mu simo Anitu kako yihufo siwe fefeeloho usopiyofahoningki oso a'musi kako hwaho a'amu ane spono fekwamentisofoho. Osopo Anitu oso a'mu hne'no ango nto'no esyohumamentiso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentan'ngkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino yakolo'mentisofoho.

15 Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tifi umjihwosi womihulofononto imentisoso awonoho.

16 Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto tifi iningkowahoningki hwaho sohwo nuhwononto mango yo'mokosyohumentan'ngki mijo ukwato lohofonto oso mijoso wen'ngku'naofamentisofoho.

17 Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hne'no simeho tohino m'kun'imposo umningkahoningki oso a'mu siye imu sohwo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'n'ingkohofofoho. Hofiko Jisasiye hungkuno lontifi iningkwalokwofo.

18 Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo mom'ngo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikiswojo nihu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

1 Ngko nohumanji uhwon'mentohefoho. Ngko a'amu sikiswojo pa'nyo nihu'no wonyo sohwo i'mofopahoningki uhwon'mentohefoho. Oso a'amu sikiswojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo Anitune'no sifajo hungkuno mtimokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe sihwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo utihwayo'ne kakoe sihwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo wo'nnyoponoho.

2 Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe sife yokumpohn'nyoso nomonyo sife yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikiswojofe mango'njo hweho. Oso siwojo huhwo sohwo i'mofopahoningki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo

uy+mentisofoho. Oso'no kako Seten+ye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.

³ Oso sikis+wojo pa'nyo mnokino pi'n+ingo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjosyahon+ngkofi mape'n+mmentisofoho. O'o ime nto l+mentisofoho. Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohomo a'amu nuhwonont+fi pisopisaho lont+fi t+fi in+ngkamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohomo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Ose uyahon+ngki a'amu pi'n+ingo engo nohumant+fi uhwonont+fi hof+ko oso homa sohwo'nji oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumentohofofoho. Ose yont+fi l+mentohofi, Olo a'amu sikis+wojo pa'nyo lohomo yakolo'nnyoso t+hwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose l+mentohofofoho.

⁵ Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako An+itumne'no hungkuno n+ihu'no wonyo lontan+ngki An+itu kako t+imo'nohini uhwon+mentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontan+ngkuhwosi soswo hufa'u s+hune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho.

⁶ Kako An+itu sohwo'nji An+tuye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no s+fajo l+wo'n+ngkiso hweho.

⁷ Kako An+tuye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahon+ngki An+itu kako t+imo'nohini uhwon+ngkahon+ngki kako An+tuye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumamentisofoho.

⁸ An+itu olo hwaholo mt+imokumentiso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho loponjoso hof+ko yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nnyoso hof+ko oso a'amu s+wojo pa'nyo sohomo hwomtame uloho'mentohofofoho.

⁹ A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako An+tuye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'n+mno.

¹⁰ A'amu somo impo'angomo uhwat+imo l+hwosi impo'angomo uhwat+montonoho. I a'amu somo hos+mno'nji wofonjahumo l+hwosi a'amu nom'neso oso a'amu hisomo hos+mno'nji wofonj+syant+feho. I oso'no An+tuye a'amu hiso hof+ko yokumpohn'nyo lohof+kuji An+tumo s+meho hi'ntnnono ne'no uy+kufe.

¹¹ Osopo nohumanji ole uhwon+mentoho, a'amu sikis+wojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni noposwolohofahon+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe s+hwano hufa'uyoso yahu *sipsip* s+hwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho.

¹² Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwoe yokumpohn'nyo engoso a'amu t+finjo sikis+wojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino somo hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Olo sikis+wojo s+mo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino somo fonjahumentohofoho somo ime l+mentiso sohomo sekwo hwomtame fehulamno. Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo t+fi in+ngkamentohofofoho.

¹³ A'amu sikis+wojo pa'nyo t+finta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisofoho. A'amuso

hofi'ko nuhwontohumentan'ngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo p'iwasio'ne imokumentisofoho.

¹⁴ An'itu kako oso a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo somo t'imo'nohini uhwonontan'ngki sikis'wojo sohwo kako kakoe huno mta'nohini imojo hweho. Oseso oso a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo huhwo sohwo kako a'amu siki s'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo somo hon'ngkano hwasyomo ipemotamentisofoho. Hwe moya'mi homo somo a'amu sikis'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwo ole ul'imento, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino somo hos'imno'nji fonjosyahon'ngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mt'i'mokumno.

¹⁵ Ose ulahon'ngki a'amuso hofi'ko sojo huyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi a'amu t'finjo sikis'wojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtno'nji mampaho'nji uy'mentisofoho. Oso huyo'mango huhwo sohwo a'amu hwomtame m'humayo'njo somo huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumontonoho.

¹⁶ A'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino somo ole ul'imento, Sekwo oso a'amu sikis'wojo s'imo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mt'i'mokin'mno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'yango ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikis'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mt'i'mokin'mno. Ose ul'imentisofoho.

¹⁷ A'amu oso ifalifaliyo ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnnehoho. Oso ifalifaliyoso a'amu sikis'wojo panyo s'imo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mt'i'mokinyofoho. A'apahopo mt'i'mokinyoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syafisiyo'nefoho.

¹⁸ Oso ifalifaliyo so'no huno wosyofisyano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyo hiso atofu l'hwosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyof'nefoho. Mt'i'mokinyo hiso olenoho, *sikis hantilet sikisiti-sikisifoho* (666).

14

A'amu 'wan hantilet fouti-foua tausen' iso (144,000) hofi'koe ta songo l'imentohofoho.

¹ Ngko nohumanji ole uhwon'mentoheho, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwo kako hwofiki'nyo Saiyon sopo nohumentan'ngki a'amu *wan hantilet fouti-foua tausen* iso (144,000) kako'nji humentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso a'amu hofu sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohwoe yofe'nji kan'ngkwohwoe yofe'nji wentan'ngki uhwon'mentohefoho.

² Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'n'mentohefoho. Mampaho hiso mijifat'kusi'yoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo fonji'wo'n'ngkohofu'yoka pa'nyo upa'n'mentohefoho.

³ Ahwomomo uhwononji uhwon'mentoheso An'ituye epohumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofu hopo sopo a'amu *wan hantilet fouti-foua tausen* iso (144,000) nolohofont'ifi ta songo l'imentohofoho. Oso a'amu hwahoponta'angoso hofi'koe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofoho.

Oso'no a'amu hiso hofiko'nohini oso ta songo somo huno'njofoho. Nom'ne a'amuso huno muyofoho.

⁴ Oso a'amu hiso hofiko Anitumne'no simeho anga'no uyontifi hwasyo anitu sohumo tifi miningkayo'njofoho. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hofiko tifi unngkowitzefeho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni Anitu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji simo'mo ma'mentisofoho.

⁵ Hofiko hwasyo hungkuno majofoho. Honngkano wonyoso nihu'no anefoho.

A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwa hungkuno limentohofoho.

⁶ Ngko nohumanji ole uhwonimentoho, A'amu ahwomomjo sohwo kako Anituye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofa somo lutihwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofa kengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ulimentisofoho.

⁷ Kako mampaho engo'nji ole ulimento, Anitu kako a'amufe hungkuno ikwolofa'ne sikuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofa foho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mtimokumentiso sohumo simeho uyikuji hwomtame fehumamno.

⁸ Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo simo'mjo sohumo inngkaponto ulimento, Pone engo Mpapiloun wonyo nto imo'nimaho. Pone engo hiso nto piwahu'maho. Oso hopo saponjo a'amuso hofiko honngkano wonyo mikunimposo iwo'nngkohofoso hofiko a'amu kengo kengoponta'ango somo honngkano wonyo homo somo kompemotapmentohofoho. Oso'no olohonta Anituye simeho tohinoso hofikimo nihu'nahone wonyo umokumasofoho.

⁹ Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo simo'njo sohwa'umo inngkaponto mampaho engo'nji ole ulimento, A'amuso hofiko oso a'amu siki siwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hofikoe yomohu'nyopo ahopo siwojo sohwoe mtimokinyo hi'njo'manji

¹⁰ oso a'amumne'no Anitu kako simeho tango mikunimposo uyihwosi tohino engo uyimontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafikuji tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentanngkuji a'amu ahwomomjo sohwanji a'amu hofikoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohwo'nji a'amu hofikimo uhwonifitnnefoho.

¹¹ Oso toho somta'ni tikayo ne'no nosyontanngkuhwosi hofiko tohino mafikujoso hofiko usijo'no mohumafitnnefoho. Olo a'amu oso sikisiwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofontifi hofikoe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mtimokumentohofoso hofikoe sikuno'nji imnggo'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ulimentisofoho.

¹² I a'amu Anituye hungkunomo tifi inngkawo'nngkohofa soku Jisasimo simeho hi'ntnnono uyowo'nngkohofa soku sekwo olo hungkuno hiloso upa'nifijo'manji yo'mayo tango ko se'masoso sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohopyitnnefoho.

¹³ Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'nimentoho, Kiko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mtimojo, Yo'mayo uhwonalokuso somo moi'wo imo'nngkuhwosi oso hohosohonta a'amu Anituye syoho ikuji pe'nifijoso simeho wopnggo umo'nimontonoho. Ose ntahonngki Anituye Towahuno Wopnggo ulimento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hofikoe syoho

uhwon+mentohefoho. Hofiko oso wonyo engoso a'amumo uy+kujo'no Anituye simeho tohinoso moi'wo umo'n+montonoho.

² Ose uhwononji uhwon+mentoheso mijo ayo engo timo hon+ngkonyo pa'nyo somo ti'melanyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mit+mom+ingo hopo sopo a'amuso hofiko oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yont+fi kakoe ifalifaliyoso hofikoe a'apaho sopo mamti'mokinyoso hofiko oso mit+mom+ingo hopo sopo lohofont+fi hofiko Anituye tompuyo ahomo mokosyohumamentohofoho.

³ Oso hopo sopo nohumant+fi hofiko oso ta Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo hohonta li+mentiso pa'nyo Anituye hwomu kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohwoe yofe ho'nomayo'ne ta hiso li+mentohofoho. Ole li+mentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo si kiko jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo hwosoho.

Oso'no nakwo kiko yo'mayo iwo'n+ngkino so'no wonyoangkafo uhwonon-tani nakwo pisopisaho li'wo'n+ngkuhwono.

Kiko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'nimo nemokosyohumahnno sohwo si jije yahino ito'nohino ne'njofoho.

⁴ Hwe Engofo, kiko'nohino hon+ngkano wonyo ane'njo hwosoho.

Oso'no kikine'no iyoho miyo'njoso tihwolo.

Jije yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njoso tihwolo. O'o, awonoho.

A'amu ni'hu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekuhumant+feho.

Hwap+ngoso jije yahino wop+ngo'nohinoso uti'hwanya'nyopo i'mofopahon+ngki uhwon+mentohofoho.

Oso ta hiso li+mentohofoho.

⁵ Oso hohosohonta ta lahon+ngkofi ngko nohumanji uhwon+mentoheso Anituye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomo'mjo kako humawo'n+ngkiso somjo hoku'yoso nohwosompo'nowentan+ngki uhwon+mentohefoho.

⁶ Oso ango engo homo somta'ni a'amu wonyo imokiyo'neso ahomo mokosyohumant+fi swomotol+kofapmmentohofoho. Hofikoe hwap+feso halojo ni'hu'no pomponaho'njoso yont+fi ahuloho na'nohinoso hofikoe swokinopo imentohofoho.

⁷ Oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwafe anga'nohino sohwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwafo solijwanyo na'nohinoso anga'no anga'no hu'mu'mentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anitu songo ne'no humaso sohwo kako a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no simeho tohino umn+ngkahon+ngki oso solijwanyo homo somo a'amu wonyo imokiyo'neso ho'nahumentisofoho.

⁸ Hu'mu'ma'mentisoso Anituye pomponaho yokumpohn'nyo oso mta'ni tikayo swap+hwosi ango engo montimo wehuhnao'montonoho. Oso'no a'amu fihwo oso ango homo somo maswonehoho. O'o ni'hu'no awonoho. Hofiko oso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso moi'wo esojwaofikujo'no osohonta a'amu hofiko wohotoswant+feho.

16

Solijwanyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso Anituye simeho tohino wo'nnyo so'ne hungkunofoho.

1 Osopo nohumanji Anituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni mam-paho engo ole upanimentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwasi sekwo solijwanyo Anituye simeho tohino wo'nnyoso nomafikuji hwahopo ayo yawojo'meemo f'wontofaopmno.

2 Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo simo'mjo sohwo kako solijwanyo hiso hwaho ayo yawojo'meemo iwontofao'mentisofoho. Iwontofaofahonngki a'amu hopi'nono sikiswojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango'njimo hwomtame y'humant'fi kakoe ifalifaliyo hofikoe a'apahopo mt'mokinimentohofoho sofe a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

3 A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solijwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahonngki mijo ayoso hon'yo hoikufe'nohino imo'n'ngkahonngki yo'mayo mijo ayomjoso poyo pe'n'mentisofoho.

4 A'amu ahwomomjo hufa'u s'hune sohwo kako solijwanyo hiso mijimomo iwontofaofahonngki mijoso hon'yo imo'n'mentisofoho.

5 Hon'mijosos noli'f'wahonngki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo Anitumo ul'mento, Kiko ae'mta'ni humamopmmentohino soh-wosi olohonta kiko ne'no humahnno soh-wosi jije yahino wop'ngo'nohino iwo'n'ngkino hwosoho. Kiko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho.

6 Hwap'ngo so'nji a'amu jije hungkuno ul'motofo sohwanjimo olo a'amulo hofiko osohwafe hon'yo us'humant'fi fonjahumentohofofoho. Oso'no kiko hofikimo hon'mijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho.

7 Ose ulahonngki Anituye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoho sopo nta'ni nom'ne mampaho ole upa'n'mentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Hwofilo'nyo soh-wosi, kiko a'amufe yahino somne'no ikwolof'o'neso hopoenohino hwosoho.

8 Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solijwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahonngki Anitu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imokahonngki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho.

9 Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahonngki a'amu hiso hofiko Anitu oso tango uyo hwap'ngo sohune'no sifajo hungkuno ul'mentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wonyoso moho'naofe'njo yont'fi hofiko Anituye yofeso moho'noma'mmentohofofoho.

10 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solijwanyo hiso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwoe a'amu kakimo enjwa'mo humamotofo somo iwontofaofahonngki a'amu oso s'wojo pa'nyo sohune'no hwomtame ihumawo'n'ngkohofoho somo sikuno mji'mofahonngki tohino engo tipemant'fi mango kilampohu'mentohofofoho.

11 Oso tohino m'kun'nposo engoso ma'mopont'fi Anitu ahwomomo humaso sohune'no sifajo hungkuno li'mopmmentohofofoho. Hofiko hofikoe wonyo somne'no tohino ko tipemant'fi simeho m'wolo'mokiyofoho.

12 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe solijwanyo kako mijo engo yofe Yuf'letis sopo iwontofaofahonngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'n'mentisoso a'amu mofehi'nyo si'mofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohofoho sohwa ikujoho'ne sap'fitne'ento mijo tafepo sosayoso hon'ngkano imofahumentisofoho.

¹³ Ose uhwononji ole uhwon+mentoho, towahuno wonyo molongo si'mano'njo hufa'u si'hune sohwa anga'nohinohwo kako homa mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'nihwo oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'nihwo a'amu Anituwe hungkuno hwasyo limojo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho.

¹⁴ Oso towahuno wonyo Seten mta'ango hufa'u si'hune sohwa hofiko a'amu tifi neningkape-e'ne'entifi yo'mayo a'amu miywo'n'ingkiyohofoso itihwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofiko oso hwe hwaho mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwafepono wentifi Anitumo uyokolofano lontifi a'amu Anitu'nji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo'ne mi'hu'mokumentohofofoho. Oso'no hofiko Anitu Yo'mayo Hwahoponjo Yokumpohn'nyo Somo Hwofilo'nnyo sohwoe Sikuno Engo so'no nto'no esyohumamentohofofoho.

¹⁵ Oso sikuno somne'no Jisas hohonta ole nalimento, Upa'nimno. Ngko a'amu hufo uyantifi pohoho hopaso wapmmonnoho. A'amu ngkine'no nohontohumalofoso hofikoe hwapife wopingo yontifi nohontohumaloho. Osohonta ngko nopm'me'no hofiko hofikoe hwapife esyohumunyoso nje pe sohonta wonimango munonefoho. O'o, hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose nalimentisofoho. Oso hwapife'ne fahosi'hwoyo hungkuno neso olenoho. Honingkano wopingo moho'nasiyo'nefoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo huhwo sohwa a'amu hopi'nonohinoso Amaketoun sopo uhu'mokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketounyo eso a'amu Hipilu sofe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe noswanyoso ifopopo iwontofao'mentisofoho. Ose uhwononji towahuno wonyo somne'no syafihu'mentohefoho. Ose iwontofaofahon'ingki Anituye ahwomomjo tajo anggo engo kako humawo'n'ingki epohumayo somta'ni mampaho engo ole ho'nimento, Tango ae'uyoso nto i'mofapohoho. Oso tangoso moi'wo esojwafo'nefoho.

¹⁸ Ose ho'n'ingkahon'ingki emta'm'ingonji ahwomo yoka'nji mjoho'nim'wahon'ingki hwomihwo mikun'imposo imentisofoho. Hwomihwo oso pa'nyo nakwoe hwaho ayo yawojo'meemo m'mofapefoho. O'o, oso hwomihwo huhwo sohwo kona'wohiyoho.

¹⁹ Oso hwomihwo huhwo sohwo yahon'ingki pone engo Mpapiloun sopo mtihupento hufa'u si'hune imo'n'imentisofoho. Oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo oso anggo somta'ni a'amu hopi'nonohino hwaho ayo yawojo'meemjo angoso mokosyohumamojo hopo pi'wahu'mentisofoho. Oso anggo engo Mpapiloun sofe honingkano wonyo somne'no Anitu huno syafisyonto simeho tohino mikun'imposo umningkahon'ingki oso anggo hopo sopo tohino mikun'imposo engo uyimentisofoho.

²⁰ Oso hwaho we'e mijo ayo'njo sohe sopenjo hopi'nonohinoso moi'wo imo'n'imentisofoho. Hwaho engo sopo hwofiki'nyo hopi'nono ni'hu'no hopi'nono isonjahumentisofoho. Hintafonohino imo'n'imentisofoho.

²¹ Ahwomo mta'ni sisayo mikun'imposo mo'mentisofoho. Oso sisayo hiso kwope ho'yo engo pa'nyoso ahwomo mta'ni nopiwasyonto a'amumo fonjahumentisofoho. Oso tango mikun'imposo a'amu huhwo sohwo u'ma'mentiso so'no hofiko iyoho un'ingkahon'ingki Anitumne'no sifajo hungkuno ulimentohofofoho.

17

Ape hwa'ntesi kakoe honingkano wonyomne'no tohino engo

ma'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo solijwanyo iwontofahumentohoho sohwa anga'nohino sohwo ntimento, Kiko oyomo. Olo hwe moya'mi ango Mpapiloun humawo'n'ngkohoho loso ape hwa'nyo iwo'n'ngkohoho pa'nyofoho. Oso a'amu fisofe angoso mitimom'ngopo molinyofoho. Hofikoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso wokithwamnoho.

² Hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa oso ape hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'n'imentohofoho. I a'amu hwahoponjo hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofoho hopa imo'n'imentohofoho.

³ Ose uhwon'ngkahon'ngko Anituye Towahuno Wop'ngoso hwaho a'amu anepono ipen'motamentisofoho. Osopo humanji uhwon'mentoheso ape fisi kako siki siwojo hon'yo'nohino sopo kehumamentisofoho. Oso sikisiwojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Kakoe sihwanoso aho hopi'nonohinofoho. Kakoe a'apahopo Anitune'no sifajo hungkuno mtimokinyofoho.

⁴ Apesi kakoe manji'mofoso hon'yo'nohino'njo miyo'nohino so'nji wonyoangkafofoho. Kakoe timno hosaso na'nohinoso wokoso wonyoangkafo'njofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunninyoho. Oso noswanyo homo somo kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino hon'ngkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho.

⁵ Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnnimo hungkuno ole wo'nnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'njiye kona'wohinyoho.

⁶ A'amu fihwo kako mijo yokumpohn'nyo nilohof'wo'n'ngkiso nom'ne mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo wofonjasy'wo'n'imo ehuno wo'n'nyoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi ntikofahon'ngki ngko yomo yonji pisopisaho limentohefoho.

⁷ Ose yahon'ngko a'amu ahwomo mta'ango sohwo ntimento, Kiko yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikisiwojo mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo sihwano aho hopi'nonohino'njo sohwo hn'n'ngkwalokunjo hwap'ngo ne so'no wakil'monne'no yohono.

⁸ Oso sikisiwojo ngko nto kitihwaheso kiko nto uhwon'ngkino sohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako pi'n'imo hwap'ngo ane sopo nta'ni noswap'hwoso'no Anitu kako kakimo tikanomo tohino engo uyim'wenefoho. Anitu hwaho mamti'mokummentiso sohonta a'amu hofikoe yofe kakoe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mamti'mokummentiso sohwa hwahopo nohumafikuji oso sikisiwojo sohomo uhwon'fijoso hofiko huno pi'n'ngo engo syafisy'kuji pisopisaho lifitnefoho. Hwap'ngoso oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'n'mentiso sohwo kako apa'no u'mofapmmontonoho.

⁹ A'amu huno wop'ngo'njo sohwo kako olo so'no huno syafisy'hwosi kako huno wop'ngo wotipema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Oso a'mu hisi kako pone engo

oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'n'ngkisiyoho.

¹⁰ Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwap'ngo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'n'ngkahon'ngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako tifi i'mofaponefoho. I'mofap'hwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho.

¹¹ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olonhonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'n'mentohofomta'angoso olo s'wojo lohweho. Tifi kako apa'no i'mofap'hwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'hunehwo umo'n'montonoho. Nohumahwosi tikanomo wene hweho.

¹² Oso sikis'wojo s'hwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hofikoe yofe engoso tifi no'mo mapitnnefoho. Hofikoe yofe engo nomaf'kuji oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hofiko'nji hofikoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumantifeho.

¹³ Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko s'meho afa in'ngkuji hofikoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohomo uy'kuji oso siki s'wojo sohomo enjwa'mo wohumantifeho.

¹⁴ Tifi hofiko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'mentiso sohwo'nji hofiko ikujoho fongki'n'ngkuji Jisas kako hofikimo nuyakolofonefoho. Hwap'ngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofosomo kako nuhwosopentonn'ngkapmno ulahon'ngki hofiko s'meho hi'ntnnono uyont'fi kakimo hofiyo in'ngkwalokwofo. Hwangku kako'nji hofikoe mango sohwo umoyakolopitnnefoho.

¹⁵ Ose ntonto ole ntimento, Oso mit'mom'ngo sopo apesi kako nohumentan'ngki uhwon'ngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.

¹⁶ Oso sikis'wojo s'hwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hofiko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nantifeho. Oseso hofiko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahon'ngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahon'ngkuhwosi hofiko oso pone somo toho ifuntof'kuji nihu'nahone wae yaopitnnefoho.

¹⁷ Oso hiso'no Anitu kako hofiko ifitnne'ento kako hofikimo huno uyoososo'no hofiko s'meho afa in'ngkuji yo'mayoso ifitnnefoho. Oseso hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe a'amumo mokosyohumawo'n'ngkohofosonji a'amu s'wojo pa'nyo sohomo uyantifeho. Oso hopeni im'kuji Anituye hungkunoso ne umo'n'montonoho.

¹⁸ Oso ape wonyo uhwon'ngkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango sohwo mokosyohumawo'n'ngkisiyoho. Ose ntimentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'n'mentisofoho.

¹ Oso hohosohonta uhwon'mentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo uliko'manto pmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo

engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho.

² Kako mango engo'nji ole limento,

Pone engo Mpapilouniso we'enepe nihu'nahone wopiwahu'montonoho.

Olohonta Setenye angoso nihu'nahone wonyo umo'nimontonoho.

Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwanji hofiko osopo humalofo.

Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho
liwo'ninkinguhwone osomo humalofo.

³ Hwapingoso a'amu oso hopo sopo humamotofoso hofiko honingkano
wonyomo a'amu pi'ningo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo
kompemotawowo'ninkingohofoho.

Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanji oso honingkano
wonyo homo somo iningkamentohofoho.

A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'ninkingohofoso
hofiko oso anga ponjo a'amu somta'ni hamniyoho mikunimposo
tipema'mentohofoho.

Hwapingoso oso angoponjo a'amu hofiko hamniyoho engo'njo nohu-
mantifi yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nimentisofoho.

⁴ Ose lahonngki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'nimento,

Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nuliko'mafikuji olo mempo lo-
hohnta'ni fusyolikofaopmno.

U sekwo hofiko'nji honingkano wonyo jwo'nihopitnnoho. Oso hiso'no
sekwo tohino mapitnnoho.

⁵ Hofikoe wonyo engoso a'amu hu'meehumosontifi ahwomomo
si'mofihwonesohilo.

Oseso hofikoe wonyo so'no Anitu kako iningo mamofonehoho.

⁶ Hofiko Anituye a'amu somo wonyo uloho'mentohofoho hopaso Anitu
hofikoe wonyo somne'no tohino engo uyimontonoho.

I Anitu oso wonyo uloho'mentohofoho so'no kako aku ikwesaloku ulohofone-
foho.

⁷ Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umo
lonte somo iningkamojofoho.

Kako oso wonyo imojo so'no Anitu kako aku tohino uyimontonoho. Aku
tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaho engo
walono.

Kakoe simaho mo'mo ole nto hnnimento, Ngko ape yofe engo'nji'nyoho.
Ngko a'amu somo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko
a'moyawoso pa'nyo'nimaho. Oso'no yo'mayo tangoso
monimanehoho.

O'o, ngko simaho wopingo'nji ne'no humanti'mnefoho. Oso'no ngko
humotaho malimnehono. Ose hnnimentisofoho.

⁸ Sikuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no
yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo
Mpapilounye wonyomne'no kako yano ilofihwoso'no mijoho engo
i'mofapihwosi mnokino engo i'mofapihwoso'no hwe moya'mi hu-
motaho lfitnnefoho.

Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

⁹ Oso hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji oso ape
wonyosi'nji honingkano wonyo imofontifi yo'mayo yahino wonyo imento-
hofo sohwa hofiko oso anga pone engo Mpapiloun sponjo toho engoso non-
taningkuhwosi uhwonifijoso oso hwe engo sohwa tikayomo uhwonngkuji
humotaho hwaho lalifehi'nifitnnefoho.

¹⁰ Ape wonyosi kako tohino engo mentanꞑngkuhwosi oso hwe engo huhwo sohwa hofꞑko iyoho unꞑngkuhwoso'no ikanopo lohofꞑkuji pisopisaho lꞑkuji ole lꞑfitnnefoho. U, nakwoe anggo Mpapilounne'no hitoho nalokwoho. Kꞑko anggo engo yokumpohn'nyo sohwoosi mofehi'nyo we'eneꞑi (*wan aua*) posahonꞑngki jꞑje tohino aku komo'no mahino. Ose lꞑfitnnefoho.

¹¹ Nom'ne a'amu hamniyoho syoho'njoso oso tikayo somo nuhwonꞑngkuji sꞑmeho tango uyonefoho. Oso sꞑmeho tango uyo hwapꞑngoso olenoho. Ole wosyofꞑsyantꞑfeho, Nakwoe ho'yangoso tꞑhwo wonema'montolꞑkeno. Sꞑmeho tango engo uyꞑhwoso'no humotaho engo sulꞑfitnnefoho.

¹² Oso ho'yanggo engoso olenoho. Yo'mayo wokoso na'nohino, nꞑkuyoho wonyoangkafo'nji, hwapꞑfe wopꞑnggo honꞑjwo, halojo, miyo'nohino oso'nji, iyo akino wopꞑnggo'njo yo'mayo mtꞑ'mokumentohofoso'nji yahu sꞑhwanomta'ni yo'mayo mtꞑ'mokumentohofoso'nji ahwomo yokino, sojo oso mta'ni wokoso wonyoangkafo mtꞑ'mokumentohofofoho.

¹³ Ho'yanggo nom'neso olenoho. Yo'mayo ka'nyo, nalofe, tofoyo, yo'mayo akino wopꞑnggo wopꞑnggo'njo, hwone mijo a'apahomo ehaloho'nyo'ne, ipisayo mijo, yahwo-afofo'nji wosopayo'nji yahu'nji yahu a'amu hn'nomokomꞑwo'nꞑngkiso oso'nji hano emoyo'nji oso yo'mayoso hofꞑkinta'ni a'amu mpe imentohofofoho. Oso'nji a'amu yahu mpe yꞑwo'nꞑngkohofoho hopaso a'amu fehohnjoso hofꞑko nom'ne a'amu siki syoho ulohofiyone mpe imentohofofoho.

¹⁴ A'amu hamniyoho syoho'njoso ole ulꞑfitnnefoho, Yo'mayo ho'yanggo sekwo hi semo'nꞑwo'nꞑngkisoso noselꞑko'manto nto mtn'nao'maho. Yo'mayo wosopayo me'wampe'njo yo'mayo wokoso wonyoangkafo so'nji sekwoe yofe engo so'nji nto mtn'nao'maho. Ose ulꞑfitnnefoho.

¹⁵ Oso a'amu ho'yanggo syoho'njo sohwa oso anggo somta'ni hamniyoho engo ma'mentohofoho sohwa hofꞑko oso anggo hopo sopo tango engo i'mofopꞑhwoso'no iyoho unꞑngkuhwoso'no hofꞑko ikano nompomta'ni uhwonꞑhwojapꞑkuji humotaho engo jongkuso mapitnnefoho.

¹⁶ Ole ulꞑfitnnefoho, Sekwoe anggo engo somne'no hitoho nalokwoho. Hohonta sekwo manji'mofo, hwapꞑfe wopꞑnggo'nohini yontꞑfi wokoso na'nohino wopꞑnggo so'nji nꞑkuyoho, hamniyoho engo'njo so'nji inontꞑfi wopꞑnggo humamentohofofoho.

¹⁷ I mofehi'nyo we'eneꞑi (*wan aua*) posahonꞑngki sekwoe hamniyoho wokoso wopꞑngoso yo'mayoso nꞑhu'nahone imo'namokwoho. Ose ulꞑfitnnefoho.

A'amu yofayokino syoho'njo ho'yanggo'nji yofayokinomo nohnnawe mojꞑmotofo sohwa hofꞑko kengopo lohofꞑkuji

¹⁸ tikayo anggo Mpapiloun nta'ni uhwonꞑhwojakuji ole ulꞑfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo pa'nyoso nom'ne ntꞑpolo. O'lo, awonoho.

¹⁹ Ose lꞑkuji humotaho hwaho ole lalꞑfeli'nꞑfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwo'nꞑngkuhwone hn'nwi osopo nta'ni hamniyoho engo ma'motohwonefoho. Mofehi'nyo we'eneꞑi posolohofahonꞑngki yo'mayoso nꞑhu'nahone moi'wo imo'nꞑmaho. Oso a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ose ulꞑfitnnefoho.

²⁰ Sekwo a'amu ahwomomjo sohwasi oso pone engo moi'wo imo'nyo so'no sekwoe sꞑmeho wopꞑnggo wasemo'nono. Sekwo a'amu Anꞑtuye sꞑkunonji sekwo Anꞑtuye hungkuno uyohojꞑku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnnonji sekwo a'amu Anꞑtu hungkuno sejopahonꞑngki limotofo sꞑkunonji sekwoe sꞑmehoso wopꞑnggo wasemo'nono. Oso pone engo sekumo

wonyo seloho'mentiso so'no Anitu kako oso pone engo sohomo aku tohino uyohoho.

²¹ Oso hungkuno moi'wo losojwaofahonngki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo m+kun+mposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ul+mento, Oso sojo ho'naofohe hopaso oso pone engo Mpapiloun sopo nomafikuji sojo hopa mohm'no ni'hu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hofiko apa'no muhwon+fitnnefoho. Oseso Mpapiloun ni'hu'nahone moi'wo imo'nonefoho.

²² Oseso yo'mayo tompuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'n+ngkohoho sohwo oso ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hofiko hofikoe syoho ikuji mtopmtopi'yoka peeloku loku'yoka pom+yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho.

²³ Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moya'mi ape songo ma'n+ngkuji simeho wop+ngo in+ngkuji tikafo jahon+ngkujoso mupa'n+fitnnefoho. Hohonta sekwoe a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'n+motofoso hofikoe yofe engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. I olohonta moi'wonoho. Sekwoe peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'n+ngo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo hon+ngkanomo ipemotapmmentohofofoho.

²⁴ Anitu oso pone engo somo uhwon+mentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyont+fi a'amu kakoe hungkuno limotofo sohwo fonjasyont+fi hofikoe hon+yoso oso'mo wentan+ngki uhwon+mentisofoho. I Anituye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hofikimo poyo umokumentohoho osohwafe hon+yoso oso'mo wentan+ngki Anitu uhwon+mentisofoho. Oso wonyo hwap+ngoso osoho hwafoho.

19

A'amu ahwomomjo sohwa pone engo Mpapiloun pi'wahu'mentiso so'no hofiko simonyo engo imentohofofoho.

¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n+ngkahon+ngki ngko huno ole syaf+hu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n+mentoho, Nakwo Anituye yofe engo woho'nomano. Nakwoe Anitu sohwo kako nakumo kako'nohini nefe'mawo'n+ngkiso hweho. Kakoe yofe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

² Anitu kako a'amufe wonyomne'no yano ilof+hwajiyoso hopoenohino. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'n+ngo engomo hon+ngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako Anituye syoho ulohofiyohwaho fonjahumentisoso oso'no Anitu kako oso a'mu simo aku tohino uy+mentisofoho.

³ Ose lont+fi apa'no limentohofi, Nakwo nakwoe Anituye yofe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango tikayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

⁴ Hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofoso osofosofahu'nohino sohwanji hofiko Anitu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumant+fi ul+mentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe Anituye yofe engoso woho'nomano.

⁵ Ose ulahon'ingko fi Anituye epohumayo sopo nta'ni joho ole ho'nimento, Sekwo nakwoe Anituye syoho ulohofiyo soku, sekwo Anituye hungkunomo tifi in'ingkawo'n'ingkohoho soku sekwo a'amu yofe engo'njo soku yofe we'e'njo hopi'nono kakoe yofe woho'nomano. Ose ho'nimentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo ape mahon'ingki wosopayo iloho engo i'mofapmmmentisofoho.

⁶ Osohonta mampaho engo apa'no ho'n'ingkahon'ingki ngko apa'no syafi'hu'mentoho, a'amu pi'n'ingo engoso ahwomomo humantifi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'nji ho'n'ingkahon'ingki upa'nimentohefoho. Ole ho'nimento, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo Anitu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

⁷ Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwoe sikuno kakoe ape woma'mte sikunoso mofoneponoho. Oso kakoe apesi kako wokoso hwapife oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo simonyo uyano. Nakwo nakwoe Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no yofe engo woho'nomano.

⁸ Anitu kako oso ape simo manji'mofo sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahon'ingki kako nto yohoho. Ose ho'nimentisofoho. Oso manji'mofo sawemo halojoso Anituye hwe moya'mife hon'ingkanu wop'ingo somo uhwon'imentohefoho.

⁹ Oso hiso nuhwon'ingkahon'ingko hwe ahwomo mta'ango sohwo ntimento, Kiko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mtimojo. Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo iloho engo wenantifeho. Anitu oso a'amu wosopayo elijwanyo sopo ne'no fipmno nto uloso sofe simehoso wop'ingo umo'nalofoho. Ose ntonto ntimento, Olo Anituye hungkuno loso nehopeho.

¹⁰ Ose ntahon'ingki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe sifiki'nyo'mo hwomtame yihumentan'ingko ntimento, O'o, filikaho. Kiko ngkimo ose en'humahotoho. Ngko kiko pa'nyo Anituye syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Oso'no kiko Anitumnohini hwomtame fehumamno. Ngko'nji sekwo a'amu hwahoponjo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe hungkuno lutihwawo'n'ingkohoho sohwa hnonji nakwo a'amu ahwomomjo sohwna'nnonji nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu Anitu kakoe hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwoe Anituye Towahuno Wop'ingo ufo'ma'mojo hopaso olhonta sekwo Jisasiye hungkuno lijwaofiwon'ingkohoho sohwasimo sefo'malofoho. Ose ntimentisofoho.

A'amu fihwo kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

¹¹ Ngko ahwomo nomtompeehon'ingki uhwon'imentoheho yahu a'amu hn'n'wo'n'ingkiso halojo sohwo nohumentan'ingki uhwon'imentohefoho. Oso a'amu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho. Anituye hungkunomo nto'no in'ingkawowo'n'ingkiso hweho. Hungkuno nehopi'nohino l'wo'n'ingkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no yano ilofu so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopoeni iwo'n'ingkiso hweho.

¹² Kakoe timoso toho sijiso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwoe mnokino manji'mofoso kakoe mnokinopo pi'n'ingo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino

manji'mofo sopo mt'i'mokinyoso kako'nohino hwap'ngo neso huno uy-ohoho. A'amu nom'neso hofi'ko hwap'ngo neso huno muyofoho.

¹³ Kakoe manji'mofo sawemoso hon+mijo somo yomanto nto imenti-sofoho. Oso hiso'no a'amu kakoe yofeso ole m'i+mentohofi, An+tu ye hungkuno hweho.

¹⁴ A'amu ahwomomjo itokuso'njo hwap'ife halojo wop'ngo'njo sohwa hofi'ko yahu halojo sopo kehumant'ifi t'ifi in+ngkamentohofoho.

¹⁵ Hofi'koe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somta'ni hwakuhwajo s'humampo'nyo yohosiyohosi lojinyo swap'wo'n'ngkisofoho. Oso hwakuhwajo s'humampo'nyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso s'humampo'nyo so'nji kakoe mango sohwo iwofito'meefo'nefoho. A'amu huhwo sohwo yokumpohn'nyo mokosyohumentan'ngkuhwosi hofi'ko kakoe hungkunomo haloho maposo'njo ikuji min'ngkayo'njo ikujo'no tango engo uy'montonoho. An+tu oso a'amu somne'no s'meho tohino umn'mentiso so'no Jisas kako hofi'kimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo hweho.

¹⁶ Oso Hwe Engo sohwoe manji'mofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mt'i'mokinyoso olenoho. Kako hwaho hopi'nonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopi'nonohino sohwoe Hwe Engo hweho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwon'mentoheso, a'amu ahwomomjo sohwo kako mofehi'nyo'njo mofone sopo lohofonto y'hufo yokintahopo fekwowentan'ngkofo sohwo mango engo ul'imento, Sekwo olopono f'ipmno. An+tu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.

¹⁸ Oseso sekwo hwe engo sohwoe a'apaho'nji hofi'koe a'amu itokuso mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwoe a'apaho so'nji a'amu yokumpohn'nyo yahupo kehumawo'n'ngkohoho sohwoe a'apaho'nji hofi'koe yahufe a'apaho so'nji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo ane'njo yofe engo'njo, a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki humawo'n'ngkohoho oso a'amu hopi'nonohino somo wonant'ifeho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki uhwononji ole uhwon'mentoho, Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hofi'koe a'amu itokuso'njo sohwanji hofi'ko oso a'amu hwe yahu halojo sopo kehumamentiso sohwoe a'amu'nji hofi'ko ikujoho fongki'nyo'ne uhu'mokumentohofoho.

²⁰ Oso a'amu An+tu ye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo kako a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo hweho. Kako oso hwe s'wojo pa'nyo s'mo'mjo sohwo'nji kako nolohofi'wo'nonto yo'mayo engo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho it'hwahon'ngki a'amu hofi'ko a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwoe yofe hofi'koe a'apahopo mt'i'mokinont'ifi kakoe huyo'mangomne'no hwomtame ehumamotofoto somo hwasyo hon'ngkanomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe a'amu so'nji hofi'koe oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji oso a'amu An+tu ye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'njimo impe intofont'ifi hofi'ko intofahumentohofoho. A'amu ahwomomjoso hofi'ko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji An+tu ye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'nji songo nohumentan'ngki hofi'ko toho engo mit'fongo pa'nyo sijontanjo somo meho'nao'mentohofoho. Oso toho homo somo t'ikayo hwo's+mijo akino wonyo'njo s'wo'n'ngkisofoho.

²¹ Oso a'amu yahupo kehumawo'n'ngkiso Jisas oso hwoe mango mta'ni hwakuhwajo s'humampo'nyo swahop'wo'n'ngkiso so'nji a'amu nom'ne somo fonjahumentisofoho. Nofonjosyahon'ngki y'hufo sohwa oso a'amu sohwoe a'apaho nont'ifi s'meho nahnn'mentohofoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

¹ Oseso ngko nohumanji ole uhwon'imentoho, a'amu ahwomomjo sohwo kako pi'nimo hwap'ingo ane soponjo hoku'yo hwosayo'ne so'nji ahwomo nano so'nji motapmentisofoho.

² Nomotaponto Seten'mo nutimanto ahwomo nano'nji intofasyonto soswo wan tausen (1,000) uyakolof'ne intofahumentisofoho. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.

³ Intofasyonto oso pi'nimo hwap'ingo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo nihu'no yokumpohn'nyo pijwahumentisofoho. Nihu'no impofakiyoyo yahumentisofoho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo uyimontonoho. I oso'no soswo wan tausen (1000) nto uyakolof'hwoso'no impo'ango mta'ni isihutof'humaj'hwoso'no osopo we'nehwo wemoimontonoho.

⁴ Oseso ngko nohumanji uhwon'imentoheso, Hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe epohumayo sopo a'amu pi'n'ingo engoso nohumentan'ngkofi uhwon'imentohofoho. Oso a'amu hiso hofiko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofo'ne yano ilof'hwajiyo'ne hwafoho. A'amumo uhwon'imentoheso olenoho. A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulontifi oso hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumamentohofofoho. Hofiko oso a'amu siwojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yontifi hofikoe a'apahopo a'amu siwojo pa'nyo sohwoe mtimokinyoso mamtimokumentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wop'ingo somne'no mango sohwa hofiko hofikoe ti'wango iwofito'meeo'mentohofofoho. A'amu hiso hofiko apa'no songo imo'nontifi Jisasi'nji hofiko'nji hofiko a'amu somo mokosyohumentan'ngkofi soswo wan tausen (1,000) uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu simo'mo pe'nimentohofoso lika'mentohofofoho. A'amu nom'ne pe'nimentohofoso hofiko oso hohosohonta molikafe'njo imentohofofoho. O'o, hofiko oso soswo wan tausen (1,000) so'no hontohumantifi molikafe'njo imentohofofoho.

⁶ Oso a'amu pe'nontifi pi'nimo mta'ni simo'mo lika'mentohofoso hofiko simeho wop'ingo'njo humamentohofofoho. Anitu oso a'amu homo somo wop'ingo'nohini ulohomentisofoho. Hofiko poyo apa'no mape'nyo'njo ikuji tikanomo mafitnefoho. O'o, hofiko Anitu'nji Kilaisi'njiye syoho ulohofiyo imo'n'ngkuji Kilaisi'nji hofiko'nji nom'ne a'amu somo soswo wan tausen (1,000) somne'no umokosyohumafitnefoho.

Seten nihu'nahone wonyo umo'nimtonoho.

⁷ Soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no oso pi'nimo hwap'ingo ane somta'ni hofiko Seten'mo isihutofomapitnefoho.

⁸ Isihutofomahon'ngkuji Seten noswap'hwosi kako a'amu angomeemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nn'ngkap'fitne'eno lihwoosi hwasyo hungkuno ul'hwoso'no a'amu Ngkouki'nji Mekouki'nji hofiko Anitu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnefoho. Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho.

⁹ Hofiko hwaho Isilael hopo sopo ifehu'mokosyahon'ngkuji oso ango spono Anituye a'amu Jelusalem sponjo Anituye a'amu neso nohumentaningkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nopihwosi nonefoho.

¹⁰ Anitu kako Seten a'amu hwasyo hon'ngkanomo ipemotawomentiso sohomo nutimahwosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontaningkuhwoso somo ni'hu'nahoni wakeho'n'i'mo'montonoho. Oso toho tikayo hwosi'mijo akino wonyo'njo somo Anitu kako sikisiwojo pa'nyo sohwo'nji oso hwe Anituye hungkuno hwasyo limojo sohwo'nji nto ho'n'i'mo'mentisofoho. Osopo hofiko nohumafikuji im'ngon'ji hinjopo sikuno'nji sikwo'miyomo engolopohamo hofiko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofo'ne hungkunofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwon'mentoheho hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe epohumayo halojo sopo hwe fihwo nohumentaningki uhwon'mentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho lo'nji ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no muhwonyo'njo imentohefoho.

¹² A'amu pe'n'imentohofu hopi'nonohinoso yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji hofiko oso epohumayo sopo lohofahon'ngkofi fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo fisojwahinyoso songo humayo'nefoho. Yo'mayo yahino wop'ngon'ji wonyo'nji a'amu poyo pe'n'imentohofoso imotofo so'no iyoswomo mt'i'mokumentiso somta'ni kako yano ilofihwaj'mentisofoho.

¹³ A'amu mijo ayomo pe'n'imentohofu sofe pijafu mijo mta'ni Anitu nomanto a'amu hwahopo pe'n'imentohofu sofe pijafoso Anitu ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe huyo'mango somo Anitu utima'mentisoso a'amu ni'hu'no hopi'nonohino somo kako anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no yano ilofihwaj'mentisofoho.

¹⁴ A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilofihwajonto oso toho engo mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo meho'n'i'mo'mentisofoho. Oso poyo pe'nyo yahino so'nji oso ango poyo pe'nyo sohwofe huyo'mango hontohumalofo sponjo so'nji toho hisomo meho'n'i'mo'mentisofoho. Oso toho hisomo a'amu pe'n'imentohofoso Anitumo simeho hi'ntnnono muyoso ni'hu'nahone humantokutnnefoho. Osopo humayoso poyo pe'n'iwon'ngkofoso hufa'uyoso osohifoho.

¹⁵ Oso iyoswo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fihwo yofe muhwonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso toho pi'n'imomjo somo womeeho'n'i'mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon'mentoheho, ahwomo'nji hwaho'nji songo imo'n'ngkahon'ngki uhwon'mentohefoho. Ahwomo simo'njo so'nji hwaho simo'mjo so'nji moi'wo imo'n'mentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo aneponoho.

² Oso hohosohonta ngko uhwon'mentoheho ango songo Jelusalem uhwon'mentohefoho. Ango songoso Anitu mta'ango hwaho songo sopo pmentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. A'amu ape womantifi hotifo fofolofasy'won'ngkohofu pa'nyo'njoponoho.

³ Anituye epohumayo sopo nta'ni mampahu engo ole upa'n'imentoho, Uhwon'imno. Anituye ango neso a'amu'nji wo'nnyoponoho. Oseso Anitu

kako hofi'ko'nji humentanjoso hofi'ko kakoe a'amu imo'nohumalofu. Anitu huhwo kako hofi'ko'nji ni'hu'nahone wohumamontonoho.

⁴ Anitu kako kakoe a'amufe timijoso ni'hu'nahone wae umo'montonoho. Hwapingoso oso hohosohonta a'amu poyo mape'ni'fitnnehofo. Tohino mumnonehoho. Oso'no humotahoso apa'no mal'fitnnehofo. Oso yo'mayo hiso hwaho simo'mta'ango somjoso moi'wonoho.

⁵ Oso hwe Anituye epohumayo sopo humaso sohwo ulimento, Sekwo uhwonimno. Ngko yo'mayo songo mt'i'mokumalefoho. Ose ulonto ngkimo ntimento, Kiko olo hungkuno loso mt'i'mojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moya'mi hofi'ko nje hungkuno somo simeho hi'ntnnono ufijo'manji hofi'koe simeho wopingo umo'ni'montonoho. Hwapingoso hungkuno loso ne umo'ni'montonoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko yo'mayo yo'mayoso moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapingo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho. A'amu fihwo kako mijo'no mijoho pe'ni'ngkuhwosi ngkimo ni'masoso ngko kakimo mijo songo ne'no humayo'neso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkinta'ni kako mpe miyonehoho. O'o, ngko kakimo siki ufimonnoho.

⁷ A'amu yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumne'no ngko kakine'no yo'mayo wopingo uloho'monnoho. Ose ulohohm'mo ngko kakoe Anitu'ni humahoni'mo kako nje mehomi umo'ni'montonoho.

⁸ I oso'no a'amu ngkine'no yokumpohn'nyo malohofe'njo so'nji a'amu simeho hi'ntnnono montape'njo so'nji a'amu honingkano wonyo'njo so'nji a'amu a'amumo fonjahumentohofu so'nji a'amu a'mohufo imotofo so'nji a'amu ki'nyo'njo so'nji a'amu anitu hwasyo sohumo hwomtame y'humawo'ni'ngkohofu so'nji a'amu hwasyo hungkuno li'wo'ni'ngkohofu sontne'no hofi'ko oso toho mijo ayo pa'nyo siji'wo'ni'ngkiso sopeno'no ufitnnehofo. Oso hopo sopo toho tikayo hwosi'mijo akino wonyo'njo syalokunjo sopo poyo pe'nyo t'finjoponoho. Osopo ne'no nohuman-tokutnnehofo.

Ango songo Jelusalemmne hungkunofuho.

⁹ A'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo ni'ma'mentisofuho. Oso a'amu ahwomomjo huhwo sohwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa solijwanyo na'nohino a'amu wonyo umokiyo'ne mokosyohumunyo somta'ango hweho. Osohwo noni'manto ntimento, kiko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyo'ne Poyo Pe'ni'mentiso sohwoe ape wokiti'hwamo. Olohonta kako oso ape hisi woma'mte'no yohoho.

¹⁰ Anituye Towahuno Wopingo ngkimo ifehu'mokan'humentisofuho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo hwo'fiki'nyo sawemo spono ipenimotasimentisofuho. Oso hopo sopo ipenimotasonto Jerusalem pone songo Anituye a'amu ne humunyo sopo Anitu mta'ango pontan'ngki nti'hwamentisofuho.

¹¹ Ango Jerusalem sopo Anitu mta'ango yokumpohn'nyo so'nji pomponaho so'nji lahumentisofuho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo nta'ni t'pomponaho timo hon'ngkonyo hopo hwalo'mokumentisofuho.

¹² Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyo'ponoho. Hoku'yoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo'njoponoho. Oso hoku'yo hopo sopo a'amu

ahwomo mta'ango aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa humunny-
oponoho. A'amu Isilaelife temtifofo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo
sohwafe yofe mt'i'mokinyoponoho.

13 Oso mofehi'nyo si'mofapiso sohohta'ni hoku'yoso hufa'u
si'hune'njoponoho. Mofehi'nyo ikwo'mokiso sohohta'ni hoku'yo
hufa'u si'hune'njoponoho. Angahohnta'ni hoku'yo hufa'u si'hune'njo
hohnta'nyoho. Hwonamonyo hohnta'ni hoku'yo hufa'u si'hune'njo
hohnta'nyoho.

14 Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufa'u sife
mta'ni hufa'uyoso yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo wo'nnyo
sopo a'amu (*apouse*) aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyo Jisasiye hungkuno
uyohojiku'mofiwo'n'ngkohoho sohwafe yofe wo'nnyoponoho.

15 Oso a'amu ahwomomjo hungkuno ntimentiso sohwo kako toke
na'nohino yamofa iyo'neso nomanto oso pone so'nji hoku'yo so'nji toke
so'nji yamofa imentisofoho.

16 Oso pone homo somjo sawemo so'nji tifo so'nji afa'nohinofoho. Kakoe
honje so'nji afapoenohino. Nom'ne isalo'nnyo'njo'maho. O'o, afapoenohino.
Kakoe sawemo engoso *tu tausen foua hantilet* (2,400) kiloumitafoho.

17 Oso pone homo somjo tojo somo yamofa imentisofoho. Kakoe sawe-
moso *wan hantilet foute-foua* (144) mitafoho. Oso toke yamofa iyoso a'amu
yamofa iwo'n'ngkohoho pa'nyofoho.

18 Oso tojoso Anitu mt'i'mokumentisoso sojo wonyoangkafo tipomponaho
timo hon'ngkonyo hopo hwolo'mokumentisofoho. Oso ango ne hiso
na'nohino timo hon'ngkonyo pa'nyofoho.

19-20 Sokilojo yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso
wonyoangkafo mt'i'mokumentisofoho. Oso sojo aho hopi'nono sife
mta'ni hufa'uyoso kengo kengo wo'nnyofoho. Sojo wonyoangkafo
fehohnjoso halojo, fehohnjo yamo'nohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo
hon'jwo, fehohnjo hwos+mijo, nom'nihwo sontijo'nji hwos+mijo'nji ulo-
hopihn'nyofoho. A'amu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso we'e'nohino
ihn'nyo'neso mpe yiwo'n'ngkohofoso hamniyoho m'kun'imposo'njofoho.
Oso tojomjo sojoso sojo ewafo pa'nyofoho.

21 Oso hoku'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kame engo
wonyoangkafo sohwo hoku'yomo kijahinyofoho. Oso ango hopo sponjo
hon'ngkanoso timo hon'ngkonyo na'nohino pa'nyofoho.

22 Anituye ahwomomjo tajo ango engoso aneponoho. O'o, nakwoe
Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Engo Hwofilo'nnyo'njo sohwo'nji nakwoe
Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo'nji siko nohumanji ango homo somo
uyohope-e'ne monta'iyoho.

23 Oso ango hopo sopo mofehi'nyo'nji hamno so'nji malinyoponoho. O'o,
Anituye yokumpohn'nyo pomponaho hopa lasy'wo'n'ngkisoponoho. Jisas
sohwo kako sikiloho pa'nyo hweho.

24 Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo a'amu hano
emoiwo'n'ngkohofoponoho. A'amu hwaho mokosyohumamotofo sohwafe
wokoso wop'ngoso oso ango spono'no motapmmentohofofoho.

25 Hoku'yo engoso mop'jasiyo'njo ne'no nohwosompo'nawowo'n'ngkisoponoho.
Oso hopo sopo sikuno mamiyoponoho.

26 Yo'mayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo oso'nji hamniyoho so'nji
oso ango somo Anituye yofe ho'nomayo'ne womotoswantifeho.

27 I oso'no yo'mayo wonyo a'amu hon'ngkano wonyo'njo hungkuno
hwasyo liwo'n'ngkohofoso hofiko ni'hu'no mahufitnnehofo. O'o, a'amu

hofikoe yofe Jisasiye iyoswo songo humayo'ne somo wo'nnyoso hofiko oso pone engo somo woswantifeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Oso hohosohonta ngko nohumentaningko a'amu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso ntihwamentisofoho. Oso mijo songo ne'no humayo'ne hiso timo honingkonyomjo pomponaho pa'nyofoho. Oso mijo timoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo'nji Anituye epohumayo somta'ni swofijwaoponto

² ango pone engo somne honingkanano somo mtihupento walofoho. Honingkanano yohosiyo hohnta'ni momtifamo'nyofoho. Oso honingkanano homo somo yohosiyo hohnta'ni iyo songo ne'no humayo'ne loho'nnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo unto'nimonteso hamno huhwo huhwi into'n+wo'n+ingkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moya'mimo wopingo umokuwo'n+ingkisofoho.

³ Yo'mayo Anitu ngkilaho liwo'n+ingkisoso mawo'nnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo'nji Anituye epohumayo so'nji wo'nnyoponoho. Oso hopaso Anituye syoho ulohofiyoso kakine'no hwomtame yuhumafitnefoho.

⁴ Hofiko Anituye simanomo uhwon+ingkuji Anituye yofe hofikoe yomohu'nyopo mt+'mokinnyofoho.

⁵ Sikunoso apa'no m'mofaponehoho. Hofikoe Hwe Engo Anitu sohwo hofikoe pomponaho hweho. Oso'no hofiko kwefoho mofehi'nyoso ni'hu'no anefoho. Hofiko hwe engo imo'n+ingkuji engo lopahomo ne'no nohumant+fitnefoho.

Jisas kako ni'hu'no komo'no ponefoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. A'amu hopi'nonohino olo hungkuno losomo nupa'n+ingkuji simaho hi'ntnnono ufijo'manji simaho wopingo umo'n+imontonoho. Hwap+ingoso hungkuno hiloso ne umo'n+imontonoho. Hwe Engo Anitu kako kakoe hungkunoso a'amumo uy+wo'n+ingkiso so'no hofiko a'amumo lut+hwawo'n+ingkohofoho. Anitu kako a'amu ahwomomjo sohwo kiko Jounimo yo'mayo imo'none so'no kit+hwayo'ne uhwat+masofoho. Oseso kiko Anituye syoho ulohofiyoso somo ut+hwaho. Ose ntimentisofoho.

⁷ Sekwo upa'nimno. Jisas ole nalimento, Ngko sekumo komo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imo'none so'no hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo a'amu tifi in+ingkaweso'manji wopingofoho. Ose nalimentisofoho.

⁸ Ngko Joun'ni olo hungkuno losomo nupa'nonji yo'mayo tifi imo'none somo uhwon+imentohefoho. Ngko yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso a'amu ahwomomjo yo'mayo ntihwamentiso sohwoe sifiki'nyo'mo hwomtame wehumamonji yahon+ingko

⁹ ntimento, Kiko ngkine'no hwomtame en+humahotoho. Kiko jije a'amu'nji a'amu Anituye hungkuno Toho Wojo limotofo sohwanji olo hungkuno lomo tifi in+ingkawowo'n+ingkohofoho so'nji nakwo hinjoho'nwo Anituye syoho ulohofiyoso hwona'nyoho. Oso'no kiko Anitu kakine'nohini hwomtame f+humaho.

¹⁰ Ose ntonto ntimento, Kiko olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no mti'mokohinoso kiko hiyaso mokosyohumahotoho. O'o, yo'mayo loso Anitu kako we'enepe kako hungkuno lososo moi'wo umo'nimontonoho.

¹¹ A'amu honingkano wonyo iwo'ningkiso sohwo kako honingkano wonyo somo ne'no wamjimmontonoho. Hwapingoso honingkano iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso awonoho. A'amu honingkano pisakino'njo iwo'ningkiso sohwo kako oso honingkano pisakino'njoso ne'no wamjimi'montonoho. A'amu kako honingkano wopingomo nto'no iningkawowo'ningkiso sohwo kako honingkano nto'nohino somo ne'no wamjimi'montonoho. A'amu honingkano wonyo ane'njo sohwo kako honingkano wonyo ane'njo ne'no wamjimi'montonoho. Ose ntimentisofoho. Hwapingoso Jisas kako asomo pone so'no honingkano iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.

¹² Jisas apa'no ntimento, Kiko olo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'nimno. Ngko we'enepe wapmmnonoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wopingo so'nji yano ulofiyo'ne wapmmnonoho.

¹³ Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapingo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.

¹⁴ A'amu hofikoe honingkano wonyo ho'nao'mentohoho somo ngko hofikimo hwapife songo ulohohm'me'no hofiko simonyo engo uyantifeho. Osopo hofiko nohumafikuji iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso woningkuwantifeho. Oso pone songo Jerusalem sponjo hoku'yo somo suyoso hofiko hoponoho.

¹⁵ A'amu siwojo pa'nyoso a'amu peefo'nji ki'nyo'nji yiwo'ningkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo anitu sohwo yofe ho'nomawo'ningkohofoso a'amu hwasyo hungkuno liwo'ningkohoho so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hofiko Anituye angosomo nihu'no mahufitnefoho.

¹⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko Jisasi'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'ningkohoho soku nje hungkuno lomo upa'nifitne so'no nje a'amu ahwomomjo sohomo sekuye pone'no lihwajimalefoho. Ngko hwe engo Ntefitiye hwapingo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu Ntefitimo uyimentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imingo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo imingo'nji liwo'ningkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose ntimentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji a'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho kakoe ape pa'nyo so'nji Jisasi'mo ole ulalokwofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'ningkuhwoso'no kako waponho. A'amu kako mijo wanimo lihwosi kako nopihwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. O'o, Anitu uyimontonoho.

¹⁸ Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisyipo'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anitu kako nomihu'mokuhwosi oso a'amu sohomo uyonefoho.

¹⁹ U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohomo Anitu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako

iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anituye pone songo Jelusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.

²⁰ Jisas kako olo hungkunolo nalimentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'enepe ngko komo'no wapmmonnoho. Jisas ose nelalofoho.

Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kiko komo'no fiipe. Ose kilalokweno.

²¹ Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose limentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.